

7

4

דין וחשבון שנתי 2017
הבינלאומי

2

תוכן העניינים

5	דבר יו"ר הדירקטוריון
	דוח הדירקטוריון והנהלה לשנת 2017:
6	סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
13	הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
36	סקירת הסיכונים
78	מדיניות ואומדנים חשובנאיים קריטיים, בקרות ונהלים
84	הצהרת המנכ"ל
85	הצהרת החשבונאי הראשי
86	דוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי
87	דוחות כספיים שנתיים מבוקרים
	ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים לדוח השנתי:
235	ממשל תאגידי
261	פרטים נוספים
280	נספחים
289	מילון מונחים
295	אינדקס

רשימת לוחות - דוח הדירקטוריון והנהלה

9	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים	1
15	תמצית דוח רווח והפסד	2
15	הרכב הרווח המימוני, נטו	3
16	ניתוח סך הרווח המימוני, נטו	4
16	נתונים עיקריים בדבר שיעורי הכנסות והוצאות רבית	5
17	פרטים לגבי ההוצאות בגין הפסדי אשראי	6
17	פירוט ההכנסות מעמלות	7
18	פירוט ההוצאות התפעוליות והאחרות	8
19	פרטים על הוצאות והשקעות בגין מערך טכנולוגיות המידע שבוצעו	9
18	פירוט ההוצאות האחרות	10
20	התפתחות בסעיפי המאזן העיקריים	11
20	התפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים	12
20	נתונים על היקפי האשראי לציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים	13
21	אשראי לציבור, נטו לפי מגזרי פעילות	14
21	התפלגות סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק	15
22	החלוקה הענפית של ששת הלווים הגדולים בקבוצה	16
23	יתרות סיכון האשראי הכולל של הלווים הנכללים במדרגות העליונות בבאור 29.ג'	17
23	הרכב תיק ניירות הערך	18
24	התפלגות תיק ניירות הערך לפי מגזרי ההצמדה השונים	19
24	פירוט המקורות לציטוטי המחירים המשמשים לקביעת השווי ההוגן של ניירות הערך	20
24	פירוט אגרות חוב במט"ח וצמודות מט"ח שאינן מגובות בנכסים לפי מדינות/יבשות	21
25	פירוט אגרות חוב קונצרניות במטבע ישראלי לפי ענפי משק	22
25	ניתוח רגישות השפעת שינויים בשיעורי הרבית על תיק אגרות החוב מגובות המשכנתא	23
26	התפלגות תיק פקדונות הציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים	24
26	פקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות	25
28	הון והלימות ההון	26
28	יחס הון כולל ויחס הון עצמי רובד 1 של חברות בת משמעותיות	27
30	סך ההכנסות לפי מגזרי פעילות	28
30	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק לפי מגזרי פעילות	29
31	יתרות מאזניות ממוצעות לפי מגזרי פעילות	30
32	עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל	31
33	אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל	32
40	איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי	33
40	סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק	34
44	חשיפת האשראי הנוכחית לצדדים נגדיים שהינם מוסדות פיננסיים זרים	35
46	חשיפה למדינות זרות	36
48	נתונים על התפתחות תיק ההלוואות לדיור בבנק בלבד לפי מגזרי הצמדה	37
54	תיאור רגישות הון הקבוצה לשינויים במקביל בעקומי הרבית	38
54	פרטים על השפעת שינויים ברבית על השווי ההוגן של עודף הנכסים במגזר	39
54	החשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הרבית	40
62	תיאור חשיפת ההון הפנוי בפועל, ברמת הקבוצה, בהשוואה למגבלות הדירקטוריון	41
62	תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים	42
64	ריכוז היקף הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים	43
65	יחס כיסוי הנזילות במאוחד ובבנק	44
66	סך פקדונות הציבור של שלוש קבוצות המפקידים הגדולות	45
75	דיון בגורמי סיכון	46
81	ניתוח רגישות של השפעת השינוי בפרמטרים העיקריים על חישוב הפרשות האקטואריות	47

דבר יו"ר הדירקטוריון

מחזיקות ומחזיקי עניין יקרים,

בשנת 2017 המשיכה קבוצת הבינלאומי בתנופת צמיחה, תוך כדי שמירה על תיאבון סיכון מידתי, שמאפיין את הקבוצה מזה שנים רבות. הרווח הנקי גדל בשנת 2017 ב-30.1% והסתכם בסך של 678 מיליון ש"ח. התשואה על ההון עמדה על 9.1%. שמירת האיתנות הפיננסית של הקבוצה מתבטאת, בין היתר, בהמשך הגידול בהון המיוחס לבעלי מניות הבנק בשיעור של 5.9%, כאשר יחס הון עצמי רובד 1 הגיע ל-10.38% ויחס ההון הכולל ל-13.94%. בד בבד, לבנק קיימת מדיניות חלוקת דיבידנד עקבית לאורך השנים, במסגרתה חולק בשנת 2017 דיבידנד בסך 310 מיליון ש"ח. תשואת הדיבידנד עמדה על 4.9%.

במהלך שנת 2017 המשיך הבנק הבינלאומי במימוש התכנית האסטרטגית, שעדכונה אושר בדירקטוריון בשלהי שנת 2016. הבנק ממשיך להתמקד בלקוחות פרטיים ובייעוץ השקעות ובשימור המובילות בשוק ההון על כל רבדיו, לצד המשך פיתוח קווי הבנקאות העסקית הכוללים עסקים קטנים, בינוניים וגדולים. שילוב המוצלח של פאג"י ויובנק מאז מיזוגם לבינלאומי לפני כשנתיים תוך שימור המותגים, מאפשר לבנק להמשיך להתמקד באוכלוסיות ייחודיות ולהעניק להן שירות בעל ערך עבורן.

החברות הבנות, הבנקים אוצר החייל ומסד, מתמקדות אף הן בהצלחה במגזרים הייחודיים להן - אוכלוסיית כוחות הביטחון ועובדי מגזר ההוראה בהתאמה. ההתקדמות במכירת נכסי פיבי שוויץ נמשכת לפי המתווה, והשלמתה תאפשר לקבוצה להתמקד בפעילות בזירה המקומית. יישום מהלכי התייעלות נמשך בשנת 2017 בהתאם למתווה האסטרטגי. נמשכת ירידה הדרגתית במצבת כוח האדם של הבנק, על רקע שיפורים והתייעלות בתהליכי העבודה בסניפים ובמטה וצמצום שטחים. שימוש נכון ומושכל בערוצי הדיגיטל והבנקאות הישירים תורם ליעול התהליכים מול הלקוחות וכן ליעול תהליכים פנימיים בבנק.

בשנת 2017 המשיכה המערכת הבנקאית להתמודד עם סביבה כלכלית מאתגרת, המאופיינת בסביבת רבית נמוכה, לצד המשך התגברות הרגולציה והתחרות מצד גופים חוץ בנקאיים ושחקנים חדשים בזירה הפיננסית.

החדשנות הדיגיטלית משפיעה רבות על המערכת הבנקאית ומציבה בפניה הזדמנויות לחדשנות ולהתייעלות, אך גם מחייבת אותה לבצע השקעות משמעותיות. הבנקים נכנסו לזירת הבנקאות הדיגיטלית ונקטו בגישות שונות ליישום החדשנות הדיגיטלית.

בשנת 2017, גיבש הבנק הבינלאומי את אסטרטגיית הדיגיטל שלו, המאפשרת מענה מותאם לצרכי הלקוח והנגשה של הצעות הערך הנכונות לו באמצעות הערוצים הדיגיטליים, תוך כדי שמירה על הערוץ האנושי. לצורך קידום יישומה של אסטרטגיית הדיגיטל, הוקמה בשנה האחרונה מחלקת חדשנות ודיגיטל, אשר מקדמת שיתופי פעולה והטמעת פתרונות חדשניים עם חברות פינטק וטכנולוגיה. אסטרטגיית הדיגיטל כוללת בתוכה גם שמירה על המובילות הטכנולוגית והדיגיטלית בשוק ההון על רבדיו השונים. כך לדוגמה, השיק הבנק הבינלאומי את "Advise.me" - מערכת ייעוץ השקעות חדשנית מסוגה המאפשרת מתן שירותי ייעוץ מותאמים ללקוח באמצעות האפליקציה. שירות זה גם מהווה דוגמא לשיתוף פעולה מוצלח עם עולם הפינטק, המייצר עבור הבנקים הזדמנויות לשימוש בטכנולוגיות חדשות ופוצרות דרך בתחום הפיננסי. בבנק גם קיימת מזה מספר שנים חממת סייבר פעילה שהניבה הצלחות בתחום.

בפעילותנו למען התרומה לקהילה המשכנו להתמקד בתמיכה בנוער בסיכון, ביחד עם עובדי הבנק אשר מתנדבים ותורמים מזמנם, מניסיונם וממומחיותם לטובת בני הנוער, תוך עידוד ופיתוח מודעות פיננסית ויזמות עסקית בעזרת פיתוח כישורים ומיומנויות.

אנו בקבוצת הבינלאומי נמשיך לתת דגש לשמירה על תיאבון הסיכון המידתי של הקבוצה, תוך ניהול סיכונים מושכל והצגת יעדים עקביים. אין לי ספק שבשנים הקרובות נמשיך להתמודד בהצלחה עם אתגרים משמעותיים בתוך הבנק ומחוצה לו, תוך שמירה על מתווה צמיחה עקבי ויציבות פיננסית איתנה. בהזדמנות זאת ברצוני להודות לציבור לקוחותינו הנאמן ולהביע את הערכתי הרבה להנהלת הבנק וכמובן למנהלי ולעובדי הקבוצה האיכותיים, על תרומתם להצלחת הקבוצה.

אירית איזקסון
יו"ר הדירקטוריון

תל אביב, 5 במרס 2018

דוח הדירקטוריון וההנהלה

סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

7	תיאור פעילות קבוצת הבנק
9	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים
10	הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם
11	יעדים ואסטרטגיה

דוח הדירקטוריון והנהלה לשנת 2017

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 5 במרס 2018, הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים והמבוקרים של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ ("להלן - "הבנק") וחברות מוחזקות שלו ("להלן - "קבוצת הבנק"), ליום 31 בדצמבר 2017.

סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

תאור פעילות קבוצת הבנק

קבוצת הבנק נמנית עם חמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות בישראל.

פעילותה העסקית של קבוצת הבנק מתמקדת במספר מישורים עיקריים:

- תיווך פיננסי בין מפקידים ללווים, העומד ביסודה של הבנקאות המסחרית. ההכנסות מפעילות זו מקבלות את ביטויין בהכנסות רבית, נטו ומהוות את מקור הרווח העיקרי של הקבוצה.
- שירותים פיננסיים ובנקאיים מניבי עמלות במגוון רחב של פעילויות, בתחומי מטבע חוץ, הסחר הבינלאומי, ניירות הערך, שירותי מידע, כרטיסי אשראי, מכשירים פיננסיים נגזרים וכיו"ב.
- ייעוץ השקעות וייעוץ פנסיוני.
- השקעת כספי הנוסטרו של הבנק וניהול סיכוני שוק ונזילות.
- שירותי תפעול בנקאיים לשוק ההון.
- שירותי נאמנות לפרטיים ומוסדיים באמצעות החברה לנאמנות.

קבוצת הבנק פועלת באמצעות שלוש חטיבות עסקיות עיקריות:

- החטיבה העסקית המרכזת את מכלול הפעילות מול לקוחות עסקיים גדולים (corporate) ומסחריים (middle market), וכן את תחום האשראי מול לקוחות עסקיים ומוסדיים הפעילים בשוק ההון. במסגרת החטיבה פועל איזור עסקים, המרכז את פעילות הסניפים העסקיים של הבנק.
- החטיבה הבנקאית באמצעות הסניפים מספקת שירותי בנקאות ומשכנתאות לכלל מגזרי הלקוחות - משקי בית, בנקאות פרטית ועסקים קטנים. במסגרת זו, פועלים גם סניפי יובנק המתמחים בבנקאות פרטית ובשוק ההון, סניפי מערך פאג"י המתמחים במגזר הדתי והחרדי, סניפי בנק אוצר החייל וסניפי בנק מסד.
- חטיבת נכסי לקוחות המרכזת את מכלול הפעילות בתחומי שוק ההון, הכספים והמט"ח מול הלקוחות הפרטיים, העסקיים, המוסדיים ופעילי שוק ההון. במסגרת החטיבה פועלים חדרי העסקאות בניירות ערך, במט"ח ובפקדונות וכן מערכי ייעוץ ההשקעות, הייעוץ הפנסיוני ומרכז ההשקעות. כמו כן, החטיבה ממונה על פעילות חברות בנות בתחומים משיקים - החברה לנאמנות והחברה לניהול תיקים.

בנוסף לבנק, כוללת כיום הקבוצה שני בנקים מסחריים בישראל, המתמחים בקהלי לקוחות ייחודיים; אוצר החייל, המתמחה במתן שירותים ללקוחות קמעונאיים ומסחריים, בדגש על עובדי וגמלאי מערכת הבטחון ומסד, המתמחה במתן שירותים לאוכלוסיית המורים בישראל.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח זה, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בחקיקה והוראות גורמי פיקוח, התפתחויות מאקרו כלכליות בארץ ובעולם והשפעתן על מצב הנזילות והיציבות בשוקי ההון בחברות עסקיות בארץ ובעולם, אירועים כלכליים חריגים כגון שינויים קיצוניים ברבית, שערי חליפין ואינפלציה, שערי מניות, מחירי אגרות חוב, התנהגות המתחרים ושינוי בתנאי התחרות.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "יעד", "תחזית", "הערכה", "אומדן", "תרחיש", "חזוי", "צפוי", "להערכת הבנק", "בכוונת הבנק", וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "יכול", "יתכן", "יהיה". ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות הנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר עשויים שלא להתממש או להתממש בצורה שונה מהצפוי כתוצאה, בין היתר, מהגורמים המפורטים לעיל או כתוצאה מהתממשות אחד או יותר מגורמי הסיכון המפורטים בפרק טבלת גורמי הסיכון דלהלן.

המידע המוצג בדוח זה נסמך, בין היתר, על פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר ונתוני בנק ישראל, וכן על מידע פומבי שנמסר על ידי גורמים שונים הפעילים והקשורים לשוקי ההון והכספים.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק בשנת 2017 הסתכם ב-678 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-521 מיליון ש"ח בשנת 2016, גידול בשיעור של 30.1%.

תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק עמדה על שיעור של 9.1%, בהשוואה ל-7.2% בשנת 2016.

להלן הגורמים המרכזיים שהשפיעו על רווח הקבוצה בשנת 2017, בהשוואה לשנת 2016:

- גידול בהכנסות הרבית, נטו בסך של 133 מיליון ש"ח (6.1%).
- קיטון בהכנסות מימון שאינן מרבית בסך של 32 מיליון ש"ח, שנבע בעיקר מירידה בסך של 36 מיליון ש"ח ברווח ממימוש אגרות חוב ומניות.
- גידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי בסך של 41 מיליון ש"ח, שנבע בעיקר מגידול בהוצאה הקבוצתית להפסדי אשראי.
- קיטון בהוצאות משכורות והוצאות נלוות בסך של 29 מיליון ש"ח (1.8%) שנבע בעיקר מצמצום במצבת העובדים בקבוצה.
- קיטון בהוצאות תפעוליות ואחרות, למעט הוצאות משכורות ונלוות, בסך של 47 מיליון ש"ח (4.6%), שנבע בעיקר מהשפעת מהלכי התייעלות בקבוצה.
- קיטון בחלק הבנק ברווח של חברה כלולה בסך של 18 מיליון ש"ח, הנובע בעיקר מחלקה בתמורת עסקת מכירת מניות ויזה אירופה, בשנת 2016.
- קיטון בהוצאות מסים על ההכנסה בסך של 40 מיליון ש"ח. קיטון זה נבע מרישום הכנסות מסים בגין שנים קודמות בתקופת הדוח, ומרישום הוצאות מסים נדחים בשנת 2016, הן עקב הורדת שיעורי המס והן מרישום התחייבות בגין מסים נדחים בגין הפרשים זמניים שנוצרו מרווחי שנים קודמות. הגידול ברווח לפני מסים קיזז חלק מההשפעות האמורות.

הרווח הנקי הבסיסי למניה בת 0.05 ש"ח הסתכם בשנת 2017 ב-6.76 ש"ח, בהשוואה ל-5.19 ש"ח בשנת 2016.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ברבעון הרביעי של שנת 2017 ב-158 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-112 מיליון ש"ח ברבעון הרביעי אשתקד, גידול בשיעור של 41.1%.

תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק עמדה ברבעון הרביעי של השנה על שיעור של 8.4%, בהשוואה ל-6.2% ברבעון הרביעי אשתקד.

סך נכסי קבוצת הבנק ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכם ב-135,717 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-127,907 מיליון ש"ח בסוף שנת 2016, גידול בשיעור של 6.1%.

האשראי לציבור, נטו, ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכם ב-80,378 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-77,328 מיליון ש"ח בסוף שנת 2016, גידול בשיעור של 3.9%.

פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכמו ב-113,511 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-105,817 מיליון ש"ח בסוף שנת 2016, גידול בשיעור של 7.3%.

ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכם ב-7,756 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-7,321 מיליון ש"ח בסוף שנת 2016, גידול בשיעור של 5.9%.

סך כל הדיבידנד שחולק בשנת 2017 הסתכם ב-310 מיליון ש"ח.

יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון ליום 31 בדצמבר 2017 עמד על שיעור של 13.94%, בהשוואה ל-13.79% בסוף שנת 2016.

יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון ליום 31 בדצמבר 2017 עמד על שיעור של 10.38%, בהשוואה ל-10.09% בסוף שנת 2016.

מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים

2013	2014	2015	2016	2017	יחסים פיננסיים עיקריים
				באחוזים	
					מדדי ביצוע עיקריים
8.4%	6.8%	6.5%	7.2%	9.1%	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
0.5%	0.4%	0.4%	0.4%	0.5%	תשואה לנכסים
9.98%	9.69%	9.81%	10.09%	10.38%	יחס הון עצמי רובד 1
		5.43%	5.52%	5.50%	יחס המינוף ⁽¹⁾
		104%	123%	123%	יחס כיסוי הנדילות ⁽¹⁾
74.3%	77.3%	77.6%	73.5%	69.5%	יחס יעילות
					מדדי איכות אשראי עיקריים
1.19%	1.25%	1.12%	1.08%	1.03%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור
1.79%	1.50%	1.36%	1.02%	0.95%	שיעור חובות פגומים או בפיקור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור
83%	110%	108%	147%	155%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת אשראי לציבור פגום
0.14%	0.05%	0.15%	0.09%	0.18%	שיעור מחיקות חשבוניות, נטו מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
					נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד⁽³⁾
				במיליוני ש"ח	
538	455	446	521	678	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
2,187	2,101	1,953	2,169	2,302	הכנסות רבית, נטו
97	89	18	80	121	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,664	1,667	1,541	1,480	1,450	הכנסות שאינן מרבית
1,418	1,375	1,378	1,300	1,305	מזה: עמלות
2,860	2,912	2,710	2,683	2,607	הוצאות תפעוליות ואחרות
1,746	1,780	1,629	1,656	1,627	מזה: משכורות והוצאות נלוות
5.36	4.54	4.45	5.19	6.76	רווח נקי בסיסי למניה בת 0.05 ש"ח (בש"ח)
					נתונים עיקריים מהמאזן⁽³⁾
				במיליוני ש"ח	
111,025	117,807	125,476	127,907	135,717	סך כל הנכסים
26,100	29,182	30,727	29,150	39,186	מזה: מזומנים ופקדונות בבנקים
10,799	12,554	16,439	15,776	10,238	ניירות ערך
68,680	68,931	72,555	77,328	80,378	אשראי לציבור, נטו
104,124	110,764	117,813	119,973	127,333	סך כל ההתחייבויות
1,335	1,469	1,565	755	1,133	מזה: פקדונות מבנקים
89,122	95,155	103,262	105,817	113,511	פקדונות הציבור
5,702	4,903	5,862	5,801	5,249	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
6,673	6,797	7,073	7,321	7,756	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
					נתונים נוספים
4,766	4,990	4,594	5,650	7,202	מחיר מניה (באגורות)
199	284	130	199	309	דיבידנד למניה (באגורות)
5,214	5,114	4,858	4,623	4,451	מספר משורות ⁽²⁾
1.3%	1.2%	1.1%	1.0%	1.0%	יחס עמלות לסך הנכסים

(1) בהתאם להוראות בנק ישראל יחס המינוף יחס כיסוי הנדילות חושבו החל משנת 2015, לפיכך לא מוצגים נתוני השוואה.

(2) מספר המשורות כולל תרגום למונחי משורות של שעות נוספות.

(3) לגילוי בדבר דוח רווח והפסד - מידע רב תקופתי ומאזן מאוחד - מידע רב תקופתי, ראה נספחים 1 ו-2 בפרק ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים.

הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם

פעילותה של קבוצת הבנק מלווה בחשיפה לסיכונים, כשהעיקריים שבהם הינם:

- סיכוני האשראי, לרבות ריכוזיות (ענפים ולווים).
- סיכוני שוק, כאשר העיקרי בהם הינו סיכון הרבית.
- סיכוני נזילות.
- סיכונים תפעוליים.
- סיכון ציות והלבנת הון.
- סיכון אסטרטגי.
- סיכון מוניטין.
- סיכון משפטי.

כל הסיכונים המהותיים מנהלים על ידי חברי הנהלה או בעלי תפקידים בכירים. בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים, קיימת דרישה רגולטורית להלימות הון במסגרת הוראות נדבך 1 של באזל.

במסגרת תהליך ה-ICAAP (ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process) הקבוצה מבצעת תהליך מעמיק של זיהוי מוקדי סיכון נוספים ואתגור מוקדי הסיכון המזוהים במסגרת הנדבך הראשון. במידת הצורך מתבצעת הקצאת הון משלימה בגין סיכוני נדבך 1 והקצאת הון נוספת בגין יתר הסיכונים ותתי הסיכונים.

סיכונים מתפתחים

להלן פרטים בדבר הסיכונים המתפתחים העיקריים:

1. **סיכון תחרותי-אסטרטגי** - הסביבה הרגולטורית ממשיכה באינטנסיביות לקדם מהלכים המגבירים את רמת התחרות, כגון "חוק שטרם" (החוק להגברת התחרות במערכת הבנקאות), יישום הוראות רגולטוריות שונות (בדגש על עולמות האשראי והגברת התחרות), אימום תחרותיים מצד מגוון גורמים בשוק (בנקים, שחקנים פיננסיים אחרים וחברות הזנק) והתפתחויות טכנולוגיות וצרכניות, הפרדת חברות כרטיסי האשראי מהבנקים וכו'.

- סיכונים הקשורים למגמות חברתיות וצרכניות, לרגולציה ולחקיקה, לסביבה מאקרו-כלכלית תנודתית, משפיעים על שינויים במודל העסקי, ובכלל זה מגמת המעבר ל"בנקאות דיגיטלית" החדשה, המבוססת על הדיגיטל. כל אלה משפיעים על סביבת הפעילות של הבנק, וצפויים להוביל לעליית רמת התחרות, בפרט על מגזר הקמעונאות והעסקים הקטנים.

- הבנק מבצע באופן שוטף מעקב אחר מגמות מאקרו כלכליות, רגולטוריות, תחרותיות וטכנולוגיות. מניתוח השלכות של מגמות אלו יש לציין כי הינן מגלמות מחד סיכונים, ומאידך גם הזדמנויות עבור הבנק, והתוכנית האסטרטגית של הבנק מוכוונת למינוף ומיצוי של הזדמנויות הגלומות בשינויים המתרחשים בשוק, כאשר הבנק מתאים עצמו לשינויים אלו.

- סיכונים הנובעים מחדשנות בבנקאות בתקשורת - המהפכה הדיגיטלית נמשכת ביתר שאת וקיימים אימום תחרותיים מצד שחקניות טכנולוגיה, והצורך לעמוד בתחרות מחייב השקעות מיכוניות משמעותיות.

בנק ישראל מקדם, במקביל למגמה העולמית, פעילויות בבנקאות הדיגיטלית ומאפשר חופש פעולה גדול יותר בתחום, ובמקביל דורש לשפר את המסגרת הקיימת לניהול הסיכונים והתאמתה לסביבה הטכנולוגית הדינאמית. בנושא זה טמון סיכון אסטרטגי כחלק מהגברת התחרותיות בשוק הבנקאי. התכנית האסטרטגית של הקבוצה כוללת התייחסות להתפתחויות אלו תוך קידום החדשנות בתחום. אסטרטגיית הבנק ותיאבון הסיכון של הבנק הינם מידתיים ולאחרונה הוקמה בבנק מחלקת "חדשנות ודיגיטל".

- דרישת התייעלות של המערכת הבנקאית - היעילות התפעולית של המערכת הבנקאית בישראל הינה נמוכה, ביחס למדינות מתקדמות אחרות, כפי שבא לידי ביטוי ביחסי היעילות. התחרות הגוברת במערכת הפיננסית וסביבת הרבית הנמוכה, על רקע דרישת התייעלות של המערכת הבנקאית מצד הפיקוח על הבנקים, הובילו לקידום מהלכי התייעלות במסגרתם ננקטו צעדים שונים לרבות שינויים ביעדי הבנק ארוכי הטווח בד בבד עם התייעלות בהוצאות ובעקבות כך שיפור יחסי היעילות. בהמשך למהלכי התייעלות בהם נקט הבנק בשנים האחרונות, לבנק מהלכי התייעלות כחלק מהתכנית האסטרטגית, הכוללים, בין היתר, המשך הרחבת פעילות באמצעים דיגיטליים, צמצום במספר הסינפים ושיפורים בתהליכי עבודה בסניפים ובמטה.

2. **סיכון רגולטורי** - מקורו של הסיכון בהתגברות הדרישות הרגולטוריות בארץ ובעולם, במגבלות המוטלות על הבנק ו/או בהיערכות הנדרשת מהבנק כתוצאה משינויים והתפתחויות בחקיקה, ברגולציה ובפסיקה, אשר ליווי שלהם, יישומם והטמעתם עלולים לגרום לעלויות כבדות. תמורות ותחרותיות במערכת הפיננסית הנובעות מהרגולציה ויישום רפורמות, מגבירים את אי הוודאות בסביבה התחרותית. ישנן מחויבויות רגולטוריות רבות המובילות להשקעות גדולות (כגון מיכוניות). סיכון זה מנוהל, בעיקר כחלק מהסיכון המשפטי, סיכון הציות וסיכון האסטרטגיה. הוראות החוק והרגולציה החלות על המערכת הבנקאית מחייבות את הבנק והקבוצה ואי עמידה בהן חושף אותם לסנקציות שמקורן בהוראות החוק והרגולציה ובהן עיצומים כספיים, מניעת פעילות עסקית ואובדן הכנסות, תביעות כספיות של לקוחות לרבות תובענות ייצוגיות, הטלת אחריות פלילית על התאגיד הבנקאי ועל נושאי משרה בו ופגיעה בתדמיתו בציבור. מדיניות הציות של הבנק מעגנת, בין היתר, את ערכי הציות אותם מקדם הבנק, ומשמשת את הבנק כקו המנחה לפעילות כל הגורמים בניהול סיכוי הציות ובעמידה במכלול ההנחיות הרגולטוריות בפרט, מתווה את העקרונות וקווי היסוד, ומעגן את הסמכויות ותחומי האחריות של הגורמים השונים בבנק ובקבוצה לצורך בניית תשתית נאותה ליישום החובות החלות על הבנק והקבוצה בתחום הציות והסדרתם בהלים ותהליכים סדורים. ההיבטים הרגולטוריים-משפטיים מפוקחים ומנוהלים על ידי המערך המשפטי ומופעלות בגינם בקרות נאותות לגידור הסיכון. בהיבט האסטרטגי - התוכנית האסטרטגית ותוכנית העבודה מתייחסות להשפעות אפשריות שצוינו לעיל, ולקחו בחשבון את תיקוני החקיקה הנדונים.

3. **סיכוי סייבר ואבטחת מידע (כחלק מהסיכון התפעולי)** - בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 361,357 ו-367 סיכון סייבר מוגדר כפוטנציאל לנזק הנובע מאירוע סייבר בהתחשב ברמת סבירותו וחומרת השלכותיו. לסיכוי סייבר, דלף מידע ואבטחת מידע פוטנציאל גבוה לגרימת נזק בהתממש אירוע משמעותי בעלויות שיקום גבוהות. החדשנות בבנקאות בתקשורת גוררת סיכונים תפעוליים בדגש על סיכוי סייבר ואבטחת מידע. עקב כך, לצורך ניהול נאות של סיכוי סייבר, הורחבה והותאמה המסגרת הקיימת של ניהול סיכוי טכנולוגיית המידע ואבטחת מידע בבנק בהיבטי תפיסת מרחב האיום ויכולות ההגנה הנדרשות. הבנק נוקט בפעולות מניעה רבות להפחתת הסיכון כולל קידום מודעות בתחומי הסייבר ואבטחת מידע וביצוע תרגילים. בנוסף נבנתה אסטרטגיה ונכתבה מדיניות הגנת סייבר ואבטחת מידע ומונה מנהל הגנת סייבר שאחראי ליישום המדיניות. ניהול הגנת הסייבר מבוצע גם באמצעות שתי מסגרות, האחת בראשות ה-CRO "ועדת היגוי ניהול הגנת הסייבר" והשנייה בראשות מנהל הגנת הסייבר "פורום מודיעין סייבר". הקבוצה נערכה ליישום הוראת ניהול בנקאי תקין 367 - "בנקאות בתקשורת" שנכנסה לתוקף ביום 1 בינואר 2017 ועודכנה ביום 25 בדצמבר 2017 באמצעות ביצוע סקר פערים ובניית תכנית עבודה בהתאם, גיבוש ואישור מדיניות בנקאות בתקשורת. במסגרת יישום ההוראה מתקיימים בבנק פורומים למעקב אחר התפתחויות בתחום, ומבוצעים דיווחים לגורמים הרלוונטיים בהתאם למדיניות. בנוסף, במהלך חודש דצמבר 2017 רכש הבנק פוליסת ביטוח ייעודית המקטינה כשל מחשובי כתוצאה מאירוע סייבר.

4. **סיכונים חוצי גבולות (CROSS BORDER) (כחלק מסיכון הציות)** - קבוצת הבנק פועלת בתחומי בנקאות שונים. בין שאר לקוחותיה, מספקת קבוצת הבנק שירותים גם ללקוחות שהינם תושבי חוץ. על רקע המאמצים המוגברים של מדינות שונות באיתור כספים של תושביהן המוחזקים מחוץ למדינת התושבות והמגמה של שיתוף פעולה בינלאומי במאבק בהעלמות מס, עלולה פעילות הבנק מול תושבי החוץ כאמור להגדיל את החשיפה של הבנק לסיכונים חוצי גבולות (Cross Border) וכן לסיכוי מוניטין. נקבעה מדיניות ייעודית לנושא זה, נקבעו נהלי עבודה, הוחלט על שורה של צעדים אופרטיביים לניהול וצמצום הסיכון, זהו וסומנו חשבונות בסיכון גבוה בהיבטי סיכונים חוצי גבולות ובוצע וממשיך להתבצע מהלך להחתמת לקוחות אלו על הצהרות לעניין חביות המס וויתור על סודיות. הבנק עמד בהנחיות הפיקוח על הבנקים. בנוסף, מדינת ישראל הודיעה באוקטובר 2014 לארגון ה-OECD כי תאמץ את הסטנדרט לחילופי מידע לצורכי מס (CRS) בין מדינות וזאת בדרך של חתימה על הסכמים עם רשויות רלבנטיות במדינות שונות. הבנק והקבוצה נערכים לאיסוף המידע מלקוחות רלוונטיים לצורך יישום החקיקה האמורה להיחקק בישראל לכשתיכנס לתוקף.

5. **סיכון התנהלות (conduct risk) (כחלק מסיכון הציות)** - קבוצת הבנק נדרשת להטמיע ערכי הוגנות ושיקפיות בפעילותה מול לקוחותיה וחיזוק עקרונות אלו בהתנהלותה השוטפת. ככלל, נדרשת קבוצת הבנק לוודא כי ההצעות הניתנות ללקוח מותאמות לצרכיו. אי עמידה בסטנדרט התנהלות ראוי חושפת את הקבוצה לסיכונים שונים כמו סיכוי ציות, משפטי, מוניטין וכיו"ב. בסוף שנת 2016 אושרה מדיניות בנושא התנהלות עסקית נאותה כחלק ממדיניות הציות ואחד מיעדי קצין הציות הינו לפעול להטמעת העקרונות בקרב החטיבות השונות.

למידע נוסף ראה פרק סקירת הסיכונים להלן ודוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

יעדים ואסטרטגיה

הנהלת הבנק מוכוונת ומונחת על ידי הדירקטוריון וועדותיו באשר לאסטרטגיה ולמדיניות העסקית של הבנק. במסגרת זו, מאושרים על ידי הדירקטוריון המטרת, היעדים הכמותיים והאיכותיים ותחומי הפעילות של הבנק.

על בסיס התכנית האסטרטגית הרב שנתית של הבנק, מגישה ההנהלה לדירקטוריון תכניות עבודה שנתיות ואת תקציבי הבנק, תוך פירוט כמותי ואיכותי של תמהיל ההכנסות, ההוצאות וההשקעות, שהנהלת הבנק קבעה לעצמה כיעדים ארוכי טווח וכיעדים פרטניים לשנת העבודה השוטפת.

הדירקטוריון וועדותיו מפקחים ומבקרים את עבודת ההנהלה בכל הקשור ביישום האסטרטגיה והמדיניות העסקית, כפי שאושרו על ידם. הדירקטוריון גם מאשר את מדיניות ניהול הסיכונים הכוללת, לרבות קביעת מגבלות שונות לחשיפות בתחום סיכוני האשראי, השוק והנזילות. היחידות השונות בבנק, במערך הסינפים ובמטה, פועלות במסגרת נהלים וחוזרים כתובים המנחים אותן בפעילותן השוטפת. נהלים אלו מגדירים, בין היתר, את סמכויות היחידות השונות בבנק, ואת דרכי הפעולה בהן עליהן לנקוט.

הבנק פועל על פי תכנית אסטרטגית רב שנתית המתוקפת על ידי הדירקטוריון מדי חצי שנה. התכנית מושתתת על התנהלות מידתית בכל תחומי הפעילות, מתוך שאיפה לרווחיות גאונית ויציבה, לאורך זמן.

לבנק תכנית אסטרטגית לשנים 2018-2016 אשר אושרה על ידי הדירקטוריון בחודש ספטמבר 2015 ונבחנת על ידו פעמיים בשנה. יעדי העל של התכנית הם במונחי תשואה על הון מעל רבית חסרת סיכון ויחס יעילות.

במסגרת התכנית, הבנק ימשיך במיקודו האסטרטגי: בנקאות פרטית, לקוחות אמידים, עסקים בינוניים-גדולים, דרך מתן מענה כולל ומותאם לצרכי הלקוח, לרבות בתחום הדיגיטל והמענה הטכנולוגי; מיקודן של חברות הבת (אוצר החייל ומסד) והחברות שמוזגו (יובנק ופאג'') בנישות הפעילות הייחודיות להן, ובעיקר בקידום תחום הקמעונאות והעסקים הקטנים; שמירה על מובילותו בשוק ההון; הובלת מהלכי התייעלות בהוצאות תוך ייעול מצבת כח אדם, שיפור תהליכים, המשך התייעלות ברשת הסינוף ושימוש גובר בערוצי הבנקאות הישירה; וחיזוק תרבות מכוונת ביצועים ומדידה בקבוצה.

בשנת 2017, אישר הבנק אסטרטגיית דיגיטל, אשר מטרתה לתמוך באסטרטגיה העסקית של הבנק. כחלק מאסטרטגיית הדיגיטל ובהלימה לאסטרטגיית הבנק "משקיעים בך", הבנק מפתח מענה דיגיטלי מותאם וממוקד בצרכי הלקוח. הבנק שם דגש על פתרונות אשר ניתן יהיה לשלב בממשקים מול הלקוח ובכך לשפר את חווית הלקוח ולתת לו ערך מוסף בעולמות הפיננסיים השונים, ובפרט בעולמות שוק ההון. בנוסף, הבנק מקדם חדשנות באמצעות הטמעת מוצרים וטכנולוגיות מחברות הזנק, זאת לצד הפעילות השוטפת לפיתוח מוצרים וטכנולוגיות in-house באמצעות מערך ה-IT של הבנק. לצורך מימוש כל זאת, אף הוקמה מחלקה ייעודית לטיפול הוליסטי בתחום החדשנות והדיגיטל.

ביום 17 בנובמבר 2016, אישר דירקטוריון הבנק את עדכון התכנית האסטרטגית של הקבוצה בהיבט מהלכי התייעלות, לשנים 2016 ועד 2020.

הבנק בוחן, כאמור, מדי חצי שנה, את התכנית בהתייחס לסביבה המאקרו כלכלית, להתפתחויות התחרותיות במשק, לסביבה הרגולטורית, להתפתחויות הטכנולוגיות ולשינויים התכופים בסביבת הדיגיטל והסייבר וכן לשינויים שחלים בקבוצת הבנק, ומעדכן במידת הצורך את התכנית והמהלכים הנובעים מהתכנית האסטרטגית.

הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

14	מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים
15	התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר
20	המבנה וההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
30	מגזרי הפעילות הפיקוחיים
34	חברות מוחזקות עיקריות

הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

התפתחויות כלכליות עיקריות

להלן ההתפתחויות הכלכליות העיקריות שהשפיעו על הסביבה הכלכלית בה פעל ענף הבנקאות בישראל בשנת 2017.

צמיחה

האינדיקטורים לפעילות הריאלית שפורסמו, ממשיכים להיות חיוביים ומעידים כי המשק הוסיף לצמוח גם בשנת 2017, כאשר שוק העבודה ממשיך להפגין עוצמה, עם שיעורי אבטלה נמוכים יחסית ולאורך זמן נחזית מגמה של התגברות הצמיחה. פרמטר נוסף המצביע על התאוששות הוא המדד המשולב למצב המשק של בנק ישראל אשר עלה במהלך שנת 2017 ב-3.3%.
בסקירת חטיבת המחקר של בנק ישראל, מחודש ינואר 2018 הועלתה תחזית צמיחת התוצר לשנת 2018 ל-3.4%, בהשוואה ל-3.3% בתחזית הקודמת. תחזית הצמיחה לשנת 2019 הינה 3.5%.

תקציב המדינה

בשנת 2017 נמדד גירעון בסך 24.8 מיליארד ש"ח בפעילותה התקציבית של הממשלה שהם כ-1.97% מהתמ"ג, בהשוואה לגירעון בסך 25.9 מיליארד ש"ח שהם כ-2.15% מהתמ"ג שנמדד בשנת 2016.
במהלך חודש אוגוסט 2017, עידכנה חברת הדירוג S&P את תחזית דירוג האשראי של מדינת ישראל באשר לחוב במטבע חוץ מ"נייטראלי" ל"חיובי" ואישררה אותו ברמה של A+.

אינפלציה

שנת 2017 היתה השנה הראשונה בה נרשמה אינפלציה חיובית במשק אם כי עדיין נמוכה יחסית, לאחר שלוש שנים בהן שררה אינפלציה שלילית. מדד המחירים לצרכן עלה בשנת 2017 בשיעור של 0.4% (מדד "בגין"). המדד "הידוע" עלה בשיעור של 0.3%. על פי הערכת בנק ישראל האינפלציה בשנת 2018 תעמוד על 1%, בגבול התחתון של יעד יציבות המחירים של הממשלה (1%-3%) ובשנת 2019 תעמוד האינפלציה על 1.4%. נכון לחודש ינואר 2018, ציפיות האינפלציה הנגזרות משוק ההון ל-12 החודשים העוקבים, עומדות על שיעור נמוך של 0.5%.

שוק הדיור

בחודשים האחרונים נרשמה התמתנות בקצב עליית מחירי הדיור. על פי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, נרשמה ירידה של כ-0.7% במחירי הדירות בחודשים נובמבר-דצמבר 2017, בהשוואה לחודשים אוקטובר-נובמבר 2017. מחירי העסקאות בחודשים נובמבר-דצמבר 2017 עלו ב-2.0%, בהשוואה לחודשים המקבילים אשתקד. מספר הדירות החדשות שנמכרו בשנת 2017 נמוך בכ-18.3% לעומת שנת 2016 (נתונים מנוכי עונתיות).

שוק העבודה

שיעור האבטלה בירידה ובחודש דצמבר 2017 עמד על 4.0% לעומת 4.3% בחודש נובמבר.

שער החליפין

בשנת 2017, ירד שער החליפין של השקל מול הדולר בשיעור חד של כ-9.8%. שער החליפין של השקל מול האירו עלה בשיעור של כ-2.7%.
בשנת 2017 בנק ישראל המשיך במגמת רכישות מט"ח, בין היתר, על מנת למתן את השפעת התמורה ממכירת הגז על התחזקות השקל. בנק ישראל הודיע כי במהלך שנת 2018 ימשיך ברכישות המט"ח, במסגרת התוכנית לקיזוז השפעת הפקת הגז.

רבית בנק ישראל

במהלך שנת 2017, נותרה הרביית יציבה בשיעור של 0.1%, על רקע האינפלציה הנמוכה. על פי הערכת בנק ישראל הרביית צפויה להיוותר ברמתה הנוכחית עד הרבעון השלישי של שנת 2018 וצפויה לעלות לשיעור של 0.25% ברבעון הרביעי של שנת 2018 ולהמשיך לעלות לשיעור של 0.5% ברבעון השלישי של 2019.

הסביבה הגלובלית

הנתונים לגבי הכלכלה העולמית מוסיפים להצביע על שיפור. תחזיות הצמיחה שבות ומתעדכנות כלפי מעלה, כך שבחודש ינואר 2018 קרן המטבע הבינ"ל העלתה את תחזיותיה לצמיחה העולמית בגין השנים 2018 ו-2019 ל-3.9%, בהשוואה לתחזית של 3.7% שניתנה באוקטובר 2017. במקביל נמשך השיפור בסחר העולמי.

שוקי ההון

בשוק ההון המקומי, במהלך שנת 2017 נרשמה מגמה חיובית במדדי המניות העיקריים: מדד ת"א 125 עלה בכ-6.4% ומדד ת"א 35 עלה בכ-2.7%. מדד האג"ח הכללי עלה בשיעור של כ-4.7%.
במחזורי המסחר היומיים הממוצעים נרשמו עליות במדדי המניות (ת"א 35 ו-125) וירידות במדדי האג"ח.
מדד ה-S&P-500 עלה בכ-19.4% במהלך שנת 2017. באירופה, עלה מדד היורוסטוקס-600 בכ-7.7% ומדד המדינות המתפתחות (מדד ה-EM-MSCI) עלה בכ-34.3%.

לפרטים נוספים, ראה התפתחויות עיקריות בארץ ובעולם, לפרק ממשל תאגידי, פרטים נוספים.

התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות, וברווח כולל אחר

רווח ורווחיות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ב-678 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-521 מיליון ש"ח בשנת 2016, גידול בשיעור של 30.1%. תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק עמדה על שיעור של 9.1%, בהשוואה ל-7.2% בשנת 2016.

תמצית דוח רווח והפסד

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			
שינוי	2016	2017	
ב-%		במיליוני ש"ח	
4.4	2,284	2,385	רווח מימוני, נטו ⁽¹⁾
51.3	80	121	הוצאות בגין הפסדי אשראי
2.7	2,204	2,264	רווח מימוני, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
0.1	1,365	1,367	עמלות והכנסות אחרות ⁽¹⁾
(2.8)	2,683	2,607	הוצאות תפעוליות ואחרות
15.6	886	1,024	רווח לפני מסים
(10.1)	398	358	הפרשה למסים על הרווח
(25.0)	72	54	חלק הבנק ברווחי חברה כלולה לאחר השפעת המס
			רווח נקי:
28.6	560	720	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
7.7	(39)	(42)	רווח המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
30.1	521	678	המיוחס לבעלי מניות הבנק
1.9	7.2%	9.1%	תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק

(1) סעיפי רווח והפסד לעיל הוצגו במתכונת שונה מתמצית דוח רווח והפסד באופן המאפשר ניתוח טוב יותר של התוצאות הפיננסיות. השינוי בא לידי ביטוי באמצעות מיון של הכנסות מימון שאינן מרבית מסעיף הכנסות (הוצאות) שאינן מרבית לרווח המימוני נטו.

התפתחות ההכנסות וההוצאות

הרווח המימוני נטו

ככדי לנתח את הרווח מפעילות מימון יש לכלול ברווח בנוסף להכנסות והוצאות רבית גם הכנסות והוצאות מימון שאינן מרבית. הכנסות אלה כוללות את הכנסות המימון בגין מכשירים נגזרים המהווים חלק אינטגרלי מניהול החשיפות של הבנק. ההכנסות ממכשירים נגזרים כוללות, בין היתר, את השפעות ערך הזמן על השווי ההוגן של נגזרים, המהווים חלק בלתי נפרד מניהול סיכוני הרבית בבנק ואת השפעת שיעור עליית המדד הידוע על נגזרים, המהווה חלק בלתי נפרד מניהול החשיפה למדד המחירים לצרכן.

להלן הרכב הרווח המימוני, נטו

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017		
	במיליוני ש"ח		
2,526	2,704		הכנסות רבית
357	402		הוצאות רבית
2,169	2,302		הכנסות רבית, נטו
115	83		הכנסות מימון שאינן מרבית
2,284	2,385		סך הרווח המימוני, נטו

2016				2017				
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח				
547	670	682	627	640	753	615	696	הכנסות רבית
21	136	129	71	78	170	50	104	הוצאות רבית
526	534	553	556	562	583	565	592	הכנסות רבית, נטו
34	33	24	24	12	21	38	12	הכנסות מימון שאינן מרבית
560	567	577	580	574	604	603	604	סך הרווח המימוני, נטו

להלן ניתוח של סך הרווח המימוני, נטו

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	
במיליוני ש"ח		
2,202	2,351	רווח מפעילות שוטפת
16	4	התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים
41	19	הכנסות ממימוש ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב
25	11	רווחים מהשקעות במניות
2,284	2,385	רווח מימוני, נטו

2016				2017				
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח				
540	536	555	571	564	591	590	606	רווח מפעילות שוטפת
(2)	3	10	5	(1)	3	1	1	התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים
13	21	3	4	3	7	8	1	הכנסות ממימוש ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב
9	7	9	-	8	3	4	(4)	רווחים (הפסדים) מהשקעות במניות
560	567	577	580	574	604	603	604	רווח מימוני, נטו

הגידול ברווח המימוני בהשוואה לשנת 2016 נבע מעלייה ברווח מפעילות שוטפת, המוסברת הן מעלייה בהיקף הנכסים, והן מהשפעת העלייה במרווחי האשראי שקוזזה בחלקה מרישום הכנסות רבית בגין שנים קודמות בשנת 2016. הכנסות אלו נובעות מביטול התחייבות שרשמה בספרו חברה מאוחדת עקב הסדר פשרה שנחתם בחודש מרס 2016, בין חברה מאוחדת לבין צד שלישי.

להלן נתונים עיקריים בדבר שיעורי הכנסות והוצאות רבית:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	
באחוזים		
2.25	2.34	שיעור ההכנסה על נכסים נושאי רבית
0.50	0.57	שיעור ההוצאה על התחייבויות נושאות רבית
1.75	1.77	פער הרבית הכולל
1.93	1.99	יחס בין הכנסות מרבית נטו לבין יתרת הנכסים נושאי הרבית

מניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות רבית בין שנת 2017 לבין שנת 2016 עולה כי השינויים במחיר גרמו לגידול בסך של כ-47 מיליון ש"ח והשינויים בהיקף היתרות המאזניות הממוצעות גרמו לגידול בסך של כ-86 מיליון ש"ח בהכנסות רבית נטו. למידע נוסף בדבר שיעורי הכנסות והוצאות רבית של הבנק והחברות מאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות רבית, ראה נספח 1 לפרק ממשל תאגידי, נספחים.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בשנת 2017 ב-121 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-80 מיליון ש"ח בשנת 2016. הגידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי נובע מגידול בהוצאה הקבוצתית להפסדי אשראי. שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור בשנת 2017 עמד על 0.15%, בהשוואה ל-0.10% בשנת 2016.

להלן פרטים לגבי ההוצאות בגין הפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים:

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	
במיליוני ש"ח		
183	199	הוצאה פרטנית בגין הפסדי אשראי
(170)	(189)	קישון בהוצאה הפרטנית וגביית חובות שנמחקו חשבונאית
13	10	הוצאה פרטנית, נטו בגין הפסדי אשראי
67	111	הוצאה קבוצתית בגין הפסדי אשראי
80	121	סך כל ההוצאות בגין הפסדי אשראי
		מזה:
31	57	הוצאה בגין סיכון אשראי מסחרי
2	1	הוצאה בגין סיכון אשראי לדיור
47	63	הוצאה בגין סיכון אשראי פרטי אחר
0.01%	0.01%	שיעור ההוצאה הפרטנית בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
0.09%	0.14%	שיעור ההוצאה הקבוצתית בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
0.10%	0.15%	שיעור סך כל ההוצאה בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור

למידע נוסף בדבר ההוצאות בגין הפסדי אשראי ראה פרק המבנה וההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון ופרק סקירת הסיכונים להלן.

ההכנסות מעמלות הסתכמו בשנת 2017 ב-1,305 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,300 מיליון ש"ח בשנת 2016, גידול בשיעור של 0.4%. השפעת הגידול בהיקפי הפעילות קווצה בחלקה מירידת שער החליפין של מטבע החוץ ומכירת פעילות החברה המאוחדת פיבי שוויץ (כאמור בפרק חברות מוחזקות עיקריות להלן).

להלן התפלגות ההכנסות מעמלות:

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	
במיליוני ש"ח		
250	250	ניהול חשבון
107	101	כרטיסי אשראי
422	428	פעילות בניירות ערך
15	15	טיפול באשראי
140	141	הפרשי המרה
91	92	עמלות מעסקי מימון
275	278	עמלות אחרות
1,300	1,305	סך כל העמלות

ההכנסות האחרות הסתכמו בשנת 2017 ב-62 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-65 מיליון ש"ח בשנת 2016.

להלן הגורמים שהשפיעו על ההכנסות האחרות:

- ביום 30 במרס 2017 הושלמה מכירת זכויות החכירה של הבנק בשטחים בבניין משרדים בתל-אביב, בתמורה לסך של 84 מיליון ש"ח. הרווח ממכירת הזכויות הנ"ל מסתכם ב-41 מיליון ש"ח לפני השפעת המס. בנוסף נכלל בסעיף זה רווח נוסף ממכירת בנינים וצידוד בסך של 4 מיליון ש"ח. בשנת 2016 הרווח ממימוש בנינים וצידוד הסתכם ב-24 מיליון ש"ח.
- הכנסה בסך של כ-12 מיליון ש"ח, שנובעת מהשלמת עסקת מכירת פעילות פיבי שוויץ לצד שלישי (ראה פרק חברות מוחזקות עיקריות להלן).
- בתקופה המקבילה אשתקד נכללו הכנסות בסך של 32 מיליון ש"ח שנבעו מחלק הבנק בתמורת עסקת מכירת מניות ויזה אירופה.

הוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בשנת 2017 ב-2,607 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,683 מיליון ש"ח בשנת 2016, קיטון בשיעור של 2.8%. להלן פירוט של ההוצאות התפעוליות והאחרות:

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	
במיליון ש"ח		
1,656	1,627	משכורות והוצאות נלוות
409	380	אחזקה ופחת בניינים וציוד
116	94	הפחתות של נכסים בלתי מוחשיים
502	506	הוצאות אחרות
2,683	2,607	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות

משכורות והוצאות נלוות הסתכמו בשנת 2017 ב-1,627 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,656 מיליון ש"ח בשנת 2016, קיטון בשיעור של 1.8%, המוסבר, בעיקר, מירידה בעלויות השכר עקב צמצום במצבת העובדים בקבוצה.

הוצאות אחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו בשנת 2017 ב-380 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-409 מיליון ש"ח בשנת 2016, ירידה בשיעור של 7.1%. הירידה נובעת בעיקר מממלכי התייעלות לרבות סגירה ואיחוד סניפים ושטחי מטה.

הפחתות של נכסים בלתי מוחשיים הסתכמו בשנת 2017 ב-94 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-116 מיליון ש"ח בשנת 2016. קיטון שנבע מסיום הפחתת עודף עלות הרכישה בגין אוצר החייל.

ההוצאות האחרות הסתכמו בשנת 2017 ב-506 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-502 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. מחד, חל קיטון בהיקף ההוצאות השונות אשר נבע, בין היתר, מממלכי התייעלות בקבוצה ומאידיך חל גידול בהוצאות המשפטיות. כמו כן, סעיף זה כולל הוצאות בקשר עם מכירת הפעילות של פיבי שוויץ (ראה פרק חברות מוחזקות להלן).

הפרשה למסים על הרווח הסתכמה בשנת 2017 ב-358 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-398 מיליון ש"ח בשנת 2016. שיעור המס האפקטיבי בשנת 2017 הגיע ל-35.0%, בדומה לשיעור המס הסטטוטורי. שיעור המס האפקטיבי הושפע מהכנסות מסים בגין שנים קודמות. לפרטים נוספים, ראה באור 8 לדוחות הכספיים.

חלק הבנק ברווח של חברה כלולה לאחר השפעת המס הסתכם בשנת 2017 ב-54 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-72 מיליון ש"ח בשנת 2016. קיטון בסך של 18 מיליון ש"ח, הנובע בעיקר מחלקה של כאל בתמורת עסקת מכירת מניות ויזה אירופה שנרשמה בשנת 2016.

סך הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם בשנת 2017 ב-735 מיליון ש"ח, סכום זה הושפע מהרווח השנתי הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק בסך של 678 מיליון ש"ח ומרווח כולל אחר בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי שוק בסך של 55 מיליון ש"ח.

לפירוט ההכנסות וההוצאות לפי רבעונים בשנים 2016 ו-2017 ראה נספח 3 לפרק ממשל תאגידי, נספחים.

מערך טכנולוגיות המידע

מתף - מיחשוב ותפעול פיננסי בע"מ (להלן - "מתף"), הינה חברת בת בבעלות מלאה של הבנק, ומשמשת כספק של תפעול וטכנולוגיות המידע (דו) לבנק ולבנקים נוספים בקבוצה: אוצר החייל ומסד.

מתף מנהלת, מתפעלת ומתחזקת את התוכנה והחומרה של המחשבים המרכזיים, של השרתים המרכזיים והמבזרים ושל תחנות הקצה, את רשת התקשורת והטלפוניה וכן את כל הציוד הייעודי והנלווה הקשור לטכנולוגיית המידע בסניפים וביחידות המטה של הבנקים בקבוצה וכן אצל מנהלי תיקים.

השקעות והוצאות בגין מערך טכנולוגיות המידע

תוכנה אשר נרכשה על ידי הקבוצה נמדדת לפי עלות, הכוללת בדרך כלל עלויות עסקה, בניכוי הפחתות והפסדים מירידת ערך שנצברו. היוון עלויות הקשורות לפיתוח תוכנה לשימוש עצמי מתחיל רק כאשר: השלב הראשוני בפרויקט הושלם; וכן ההנהלה, בעלת הסמכות המתאימה, אישרה והתחייבה לממן, באופן ישיר או עקיף, פרויקט לפיתוח תוכנה וצפוי כי הפיתוח יושלם ויתהוו הטבות כלכליות עתידיות מהתוכנה. בעת פיתוח או השגת תוכנה לשימוש עצמי, מהוונות העלויות הבאות: עלויות ישירות של שירותים שנצרכו ועלויות שכר עבודה לעובדים הקשורים באופן ישיר לפעילות פיתוח או השגת התוכנה. עלויות אחרות בגין פעילויות פיתוח ועלויות בשלב הראשוני של הפרויקט נדקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

להלן פרטים על הוצאות והשקעות בגין מערך טכנולוגיות המידע שבוצעו:

תוספות לנכסים בגין מערך טכנולוגיות המידע שלא נדקפו כהוצאה:

שנת 2016				שנת 2017				
סך הכל	אחר	חומרה	תוכנה	סך הכל	אחר	חומרה	תוכנה	
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח				
38	-	-	38	36	-	-	36	עלויות בגין שכר ונלוות
6	-	-	6	8	-	-	8	עלויות בגין מיקור חוץ
49	-	-	49	42	-	-	42	עלויות רכישה או רישיונות שימוש
16	-	16	-	25	-	25	-	עלויות ציוד, בנינים ומקרקעין
109	-	16	93	111	-	25	86	סך הכל

יתרת נכסים בגין מערך טכנולוגיות המידע:

ליום 31 בדצמבר 2016				ליום 31 בדצמבר 2017				
סך הכל	אחר	חומרה	תוכנה	סך הכל	אחר	חומרה	תוכנה	
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח				
289	3	67	219	293	3	68	222	סך הכל עלות מופחתת
102	-	-	102	108	-	-	108	מזה: בגין שכר עבודה ונלוות

הוצאות בגין מערך טכנולוגיות המידע כפי שנכללו בדוח רווח והפסד:

שנת 2016				שנת 2017				
סך הכל	אחר	חומרה	תוכנה	סך הכל	אחר	חומרה	תוכנה	
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח				
150	-	6	144	167	-	9	158	הוצאות בגין שכר עבודה ונלוות
49	-	-	49	50	-	-	50	הוצאות בגין רכישה או רישיונות שימוש שלא הונו לנכסים
32	-	15	17	32	-	15	17	הוצאות בגין מיקור חוץ
108	-	25	83	106	-	23	83	הוצאות בגין פחת
30	28	2	-	32	30	2	-	הוצאות אחרות
369	28	48	293	387	30	49	308	סך הכל

המבנה וההתפתחויות של הנכסים, ההתייבויות, ההון והלימות ההון

סך נכסי קבוצת הבנק ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכם ב-135,717 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-127,907 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2016, גידול בשיעור של 6.1%.

א. להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים:

שינוי	ליום 31 בדצמבר		
	2016	2017	
ב- %	במיליוני ש"ח		
3.9	77,328	80,378	אשראי לציבור, נטו
(35.1)	15,776	10,238	ניירות ערך
34.4	29,150	39,186	מזומנים ופקדונות בבנקים
7.3	105,817	113,511	פקדונות הציבור
(9.5)	5,801	5,249	אגרות חוב וכתבי התייבויות נדחים
5.9	7,321	7,756	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק

ב. להלן ההתפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים:

שינוי	ליום 31 בדצמבר		
	2016	2017	
ב- %	במיליוני ש"ח		
105.0	119	244	מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים למעט נגזרים:
(7.4)	7,960	7,369	אשראי תעודות
(12.1)	2,857	2,510	ערבויות והתייבויות אחרות
(3.5)	10,806	10,432	מסגרות לפעולה במכשירים נגזרים שלא נוצלו
11.8	6,551	7,327	מסגרות ח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
(18.2)	6,636	5,430	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו ומסגרות להשאלת ניירות ערך
(4.6)	34,929	33,312	התייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שעדיין לא ניתן והתייבויות להוצאת ערבויות
			סך הכל

מכשירים פיננסיים נגזרים:

ערך נקוב	31 בדצמבר 2016		ערך נקוב	31 בדצמבר 2017		
	שווי הוגן שלילי	שווי הוגן חיובי		שווי הוגן שלילי	שווי הוגן חיובי	
18,464	282	261	17,003	231	235	חוזי רבית
67,412	464	445	64,837	482	494	חוזי מטבע
62,914	625	625	70,817	612	612	חוזים בגין מניות
106	1	1	1,502	1	1	חוזי סחורות ואחרים
148,896	1,372	1,332	154,159	1,326	1,342	סך הכל

האשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכם ב-80,378 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-77,328 מיליון ש"ח בסוף שנת 2016, גידול בשיעור של 3.9%.

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר	ליום 31 בדצמבר		השינוי	במיליוני ש"ח	%	
	2016	2017				
80.6	81.9	5.6	3,493	62,356	65,849	מטבע ישראל
13.1	12.1	(4.3)	(432)	10,142	9,710	- לא צמוד
5.7	5.4	(0.5)	(21)	4,381	4,360	- צמוד למדד
0.6	0.6	2.2	10	449	459	מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)
100.0	100.0	3.9	3,050	77,328	80,378	פריטים לא כספיים
						סך הכל

אשראי לציבור, ברוטו לפי מגזרי פעילות פיקוחיים:

השינוי	ליום 31 בדצמבר		
	2016	2017	
ב-%	במיליוני ש"ח		
(3.6)	18,126	17,473	עסקים גדולים
6.3	4,541	4,826	עסקים בינוניים
5.7	14,899	15,754	עסקים קטנים וזעירים
6.6	39,880	42,521	משקי בית
5.1	21,741	22,848	מזה: הלוואות לדיור
15.6	45	52	בנקאות פרטית
(13.7)	684	590	גופים מוסדיים
3.9	78,175	81,216	סך הכל
			מזה: אשראי צרכני ללא הלוואות לדיור וכרטיסי אשראי
8.7	15,177	16,491	משקי בית
23.5	17	21	בנקאות פרטית
8.7	15,194	16,512	סך הכל

סיכון האשראי הכולל לציבור מורכב מסיכון אשראי מאזני, הכולל את האשראי לציבור, השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים הנובעים ממכשירים נגזרים שנרכשו על ידי הציבור, ומסיכון אשראי חוץ מאזני, הכולל עסקאות במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, מסגרות אשראי בלתי מנוצלות והתחייבויות למתן אשראי.

סיכון האשראי הכולל לציבור, הסתכם ביום 31 בדצמבר 2017 ב-115,924 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-113,336 מיליון ש"ח בסוף שנת 2016, גידול בשיעור של 2.3%.

להלן מידע לגבי התפלגות סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק:

חלק הענף מסך סיכון האשראי	סיכון האשראי הכולל לציבור ליום 31 בדצמבר		ענף משק
	2016	2017	
%	במיליוני ש"ח		
12.9	14,585	15,453	שירותים פיננסיים (כולל חברות אחזקה)
13.4	15,175	14,794	בינוי ונדל"ן
9.6	10,860	10,609	תעשייה
8.0	9,121	8,089	מסחר
45.9	52,019	55,118	לקוחות פרטיים, לרבות הלוואות לדיור
10.2	11,576	11,861	אחרים
100.0	113,336	115,924	סך הכל

להלן החלוקה הענפית של ששת הלווים הגדולים בקבוצה (לפי גודל חבות ברוטו לפני ניכוי בטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים):

ליום 31 בדצמבר 2017				ענף משק	לווה מספר
סיכון אשראי כולל לאחר ניכויים מותרים	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני*		
במיליוני ש"ח					
696	1,629	231	1,398	שירותים פיננסיים	.1
906	906	5	901	שירותים פיננסיים	.2
39	656	1	655	שירותים פיננסיים	.3
632	632	466	166	תעשייה	.4
500	500	-	500	שירותים פיננסיים	.5
110	412	350	62	שירותים פיננסיים	.6

ליום 31 בדצמבר 2016				ענף משק	לווה מספר
סיכון אשראי כולל לאחר ניכויים מותרים	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני*		
במיליוני ש"ח					
718	1,904	279	1,625	שירותים פיננסיים	.1
806	806	6	800	שירותים פיננסיים	.2
230	581	21	560	אספקת חשמל ומים	.3
559	559	556	3	תעשייה	.4
88	505	2	503	שירותים פיננסיים	.5
495	495	2	493	מסחר	.6

* כולל אשראי לציבור לאחר מחיקות חשבונאיות נטו, השקעה באגרות חוב ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.

על פי התפלגות האשראי לפי גודל חבות לווה, ליום 31 בדצמבר 2017, כאמור בבור 2.9 ג. לדוחות הכספיים, 49% מסך סיכון האשראי הכולל של הקבוצה, ניתן ללווים שסך האשראי שלהם מסתכם בסכום של עד 1.2 מיליון ש"ח ללווה. בתחומי אשראי שבין 1.2 מיליון ש"ח ועד 20 מיליון ש"ח, כלול 20% מסך סיכון האשראי, ובסכומי אשראי שמעל 20 מיליון ש"ח כלול 31% מסך סיכון האשראי של הקבוצה.

להלן יתרות סיכון האשראי הכולל של הלויים הנכללים במדרגות העליונות בבאור 29'ג' לדוחות הכספיים בניכוי בטחונות המותרים בניכוי לצורך חישוב מגבלת חבות לווה בודד, במאוחד ובבנק:

המאוחד והבנק						תחום אשראי לווה
31 בדצמבר 2017						
מספר לווים	חבות נטו	ניכויים מותרים	סך הכל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	באלפי ש"ח
4	1,281	919	2,200	817	1,383	מ- 400,000 עד 800,000
1	906	-	906	5	901	מ- 800,000 עד 1,200,000
1	696	933	1,629	231	1,398	מ- 1,600,000 עד 1,628,930
6	2,883	1,852	4,735	1,053	3,682	סך הכל

המאוחד						תחום אשראי לווה
31 בדצמבר 2016						
מספר לווים	חבות נטו	ניכויים מותרים	סך הכל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	באלפי ש"ח
5	1,373	1,169	2,542	582	1,960	מ- 400,000 עד 800,000
1	806	-	806	6	800	מ- 800,000 עד 1,200,000
1	718	1,186	1,904	279	1,625	מ- 1,600,000 עד 1,904,375
7	2,897	2,355	5,252	867	4,385	סך הכל

הבנק						תחום אשראי לווה
31 בדצמבר 2016						
מספר לווים	חבות נטו	ניכויים מותרים	סך הכל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	באלפי ש"ח
5	1,339	1,169	2,508	582	1,926	מ- 400,000 עד 800,000
1	806	-	806	6	800	מ- 800,000 עד 1,200,000
1	718	1,186	1,904	279	1,625	מ- 1,600,000 עד 1,904,375
7	2,863	2,355	5,218	867	4,351	סך הכל

למידע מפורט בנושא סיכון אשראי, ראה פרק סקירת הסיכונים להלן, גילויים פיקוחיים נוספים ודוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

ההשקעה בניירות ערך הסתכמה ב-10,238 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-15,776 מיליון ש"ח בסוף שנת 2016, קיטון בשיעור של 35.1%.

להלן הרכב התיק:

חלק מסך ניירות הערך	ליום 31 בדצמבר		במיליוני ש"ח	אגרות חוב ממשלתיות
	2016	2017		
73.6	73.6	11,619	7,535	אגרות חוב של בנקים ⁽¹⁾
13.0	6.2	2,052	631	קונצרני ומגובי נכסים
4.8	7.7	752	790	קונצרני ומגובי נכסים בערבות ממשלות
7.5	10.6	1,175	1,086	מניות ⁽²⁾
1.1	1.9	178	196	סך הכל
100.0	100.0	15,776	10,238	

(1) היתרה כוללת גם אגרות חוב שהונפקו על ידי חברות הנפקה של בנקים.

כולל אגרות חוב של בנקים זרים במט"ח בבעלות ובערבות ממשלות זרות בסך של 462 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2016 - 1,324 מיליון ש"ח).

(2) ההשקעה במניות כוללת, בין היתר, השקעה בקרנות השקעה פרטיות בסך של 98 מיליון ש"ח, השקעה במניות במט"ח בסך של 77 מיליון ש"ח וכן השקעה במניות הנסחרות בבורסה בתל-אביב בסך של 6 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2016 - השקעה בקרנות השקעה פרטיות בסך של 111 מיליון ש"ח, שטרי הון צמיתים בסך של 4 מיליון ש"ח, השקעה במניות במט"ח בסך של 47 מיליון ש"ח וכן השקעה במניות הנסחרות בבורסה בתל-אביב בסך של 10 מיליון ש"ח).

להלן התפלגות תיק ניירות הערך לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך ניירות הערך		ליום 31 בדצמבר				
2016	2017	השינוי	2016	2017		
%	%	%	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח		
44.2	25.8	(62.1)	(4,327)	6,966	2,639	מטבע ישראלי
10.6	10.0	(38.8)	(646)	1,667	1,021	- לא צמוד
44.1	62.3	(8.4)	(583)	6,965	6,382	- צמוד למדד
1.1	1.9	10.1	18	178	196	מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)
100.0	100.0	(35.1)	(5,538)	15,776	10,238	פריטים לא כספיים
						סך הכל

להלן פירוט המקורות לציטוטי המחירים המשמשים את הבנק לשם קביעת השווי ההוגן של ניירות הערך ליום 31 בדצמבר 2017:

סך הכל	מחיר מצד נגדי לעסקה**	מחיר אינדיקטיבי*	מחיר מצוטט בשוק פעיל	
				במיליוני ש"ח
196	103	16	77	מניות וקרנות השקעה פרטיות
3,070	-	-	3,070	אגרות חוב ממשלתיות במטבע ישראלי
590	-	240	350	אגרות חוב קונצרניות במטבע ישראלי
6,082	-	5,993	89	אגרות חוב במט"ח וצמודות מט"ח שאינן מגובות נכסים
300	-	300	-	אגרות חוב מגובות משכנתא (MBS)
10,238	103	6,549	3,586	סך הכל
100.0	1.0	64.0	35.0	% מהתיק

* מחיר אינדיקטיבי - אינדיקציה הנקבעת על ידי הבנק ואשר מבוססת בעיקר על ציטוטי מחיר המתקבלים מגופים חיצוניים, אשר התמחותם בכך, והיתרה מבוססת על מודלים פנימיים שנקבעו על ידי הבנק.

** מחיר מצד נגדי לעסקה - ציטוט מחיר המתקבל מהגורם מולו בוצעה העסקה. לגבי קרנות השקעה פרטיות, בחינת הצורך בביצוע הפרשה לירידת ערך מתבססת על הדוחות הכספיים שלהן.

להלן פירוט נוסף לאגרות חוב במט"ח וצמודות מט"ח שאינן מגובות בנכסים לפי מדינות/יבשות:

ליום 31 בדצמבר		
2016	2017	
במיליוני ש"ח		
2,140	2,737	ישראל (כולל ממשלת ישראל - 31.12.17 - 2,533 מיליון ש"ח; 31.12.16 - 1,961 מיליון ש"ח)
2,325	1,944	ארצות הברית (כולל ממשלת ארצות הברית - 31.12.17 - 1,801 מיליון ש"ח; 31.12.16 - 2,001 מיליון ש"ח)
314	157	צרפת
228	211	בריטניה
474	154	אירופה - אחרים* (31.12.17 - 3 מדינות; 31.12.16 - 6 מדינות)
129	253	קנדה
582	478	גרמניה (כולל בערבות ממשלת גרמניה - 31.12.17 - 478 מיליון ש"ח; 31.12.16 - 527 מיליון ש"ח)
88	7	אוסטרליה
199	141	המזרח הרחוק, וניו זילנד* ואחרים (31.12.17 - 5 מדינות; 31.12.16 - 5 מדינות)
66	-	הולנד
6,545	6,082	סך הכל

יצוין כי בכל אחת מהמדינות (למעט ממשלת ישראל וממשלת ארצות הברית), אין מנפיק שיתרת אגרות החוב שלו עולה על 3% מההון המיוחס לבעלי מניות הבנק.

* לפריטים בדבר חשיפה כוללת למדינות זרות בכללן ספרד ואירלנד, ראה פרק ניהול סיכונים אשראי להלן.

להלן פירוט נוסף לאגרות חוב קונצרניות במטבע ישראלי, לפי ענפי משק:

ליום 31 בדצמבר		
2016	2017	
במיליוני ש"ח		
69	35	שירותים פיננסיים
262	92	בנקים
34	47	תעשייה
*515	150	חשמל ומים
108	128	בניה ונדל"ן
19	12	תקשורת ושירותי מחשב
20	42	מסחר
20	5	שירותים ציבוריים
74	64	תחבורה
15	15	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
1,136	590	סך הכל

* 31.12.16 - כולל סך של 351 מיליון ש"ח בערבות ממשלת ישראל.

להלן הרכב תיק אגרות החוב במט"ח בקבוצת הבנק:

- **אגרות חוב במט"ח וצמוד מט"ח שאינן מגובות נכסים** - מסתכמות ב-6,082 מיליון ש"ח (1,754 מיליון דולר) (כולל חברות זרות בסך של 1,413 מיליון ש"ח, אגרות חוב של חברות ישראליות במט"ח, שרובן, נסחרות בחו"ל בסך של 205 מיליון ש"ח, אגרות חוב מדינת ישראל במט"ח בסך של 2,532 מיליון ש"ח ואגרות חוב ממשלתיות זרות בסך של 1,932 מיליון ש"ח). כל אגרות החוב הזרות הכלולות בתיק מדורגות בדירוג השקעה (Investment Grade) - מזה כ-98% בקבוצת דירוג A ומעלה, כאשר כ-1% מהחשיפה הינה למוסדות בנקאיים ופיננסיים (שאינם בבעלות ממשלתית) מובילים במדינות OECD. תיק השקעה זה מפוזר כך שהחשיפה למנפיק יחיד (שאינו ממשלה או מוסד בנקאי/פיננסי בבעלות יותר מממשלה אחת) אינה עולה על 1% מהיקף תיק אגרות החוב במט"ח. משך החיים הממוצע בתיק אגרות החוב הזרות במט"ח עומד על 3 שנים. יתרת הרווחים ברטו שטרם מומשה (הכלולה בהן במסגרת התאמות לשווי הוגן בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה) ליום הדיווח בגין תיק זה עמדה על כ-63 מיליון ש"ח (18 מיליון דולר), בהשוואה לכ-2 מיליון ש"ח (כ-0.5 מיליון דולר) ליום 31 בדצמבר 2016.

- **אגרות חוב מגובות במשכנתאות (Mortgage Backed Securities - MBS)** - מסתכמות ב-300 מיליון ש"ח (87 מיליון דולר). מתוכן אגרות חוב בסך של 296 מיליון ש"ח (85 מיליון דולר) הונפקו על ידי חברה בבעלות מלאה של ממשלת ארה"ב (Ginnie Mae) והיתרה בסך של כ-4 מיליון ש"ח (1 מיליון דולר) הונפקה על ידי סוכנויות פדרליות בארה"ב Freddie Mac-I Fannie Mae.

להלן ניתוח רגישות ליום 31 בדצמבר 2017 של השפעת שינויים בשערי הרבית על קצב הפרעונות המוקדמים והשווי ההוגן של תיק אגרות החוב מגובות המשכנתא (כולל גידור כלכלי של עסקאות החלפת רבית):

	שינוי בקצב הפרעונות המוקדמים	
	שינוי בשווי ההוגן	שינוי בנקודות אחוז
עלייה של 200 נקודות בסיס	(6.5)	(4.4)
עלייה של 100 נקודות בסיס	(3.1)	(4.0)
ירידה של 100 נקודות בסיס	2.1	13.2
ירידה של 200 נקודות בסיס	3.0	28.1

- **קרנות השקעה פרטיות** - ההשקעה בקרנות השקעה פרטיות הסתכמה ב-98 מיליון ש"ח (28 מיליון דולר). יתרת ההתחייבות להשקעה בקרנות השקעה פרטיות הסתכמה ב-51 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2017.

יתרת הרווחים, נטו (לפני השפעת המס) הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר, בגין הפער בין השווי ההוגן של ניירות ערך בתיק הזמין למכירה לבין עלותם המופחתת, ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכמה ב-69 מיליון ש"ח, בהשוואה ליתרת הפסדים בסך של 20 מיליון ש"ח בסוף שנת 2016.

מזומנים ופקדונות בבנקים ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכמו ב-39,186 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-29,150 מיליון ש"ח בסוף שנת 2016, גידול בשיעור של 34.4%.

פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכמו ב-113,511 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-105,817 מיליון ש"ח בסוף שנת 2016, גידול בשיעור של 7.3%. יחס פקדונות הציבור לאשראי לציבור עומד על 141.2% ביום 31 בדצמבר 2017, בהשוואה ל-136.8% בסוף שנת 2016.

להלן התפלגות פקדונות הציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר				
2016	2017	השינוי	2016	2017		
%	%	% במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח		
73.1	76.9	12.8	9,929	77,324	87,253	מטבע ישראלי
5.8	5.3	(1.4)	(88)	6,125	6,037	- לא צמוד
20.7	17.4	(9.8)	(2,151)	21,906	19,755	- צמוד למדד
0.4	0.4	0.9	4	462	466	מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)
100.0	100.0	7.3	7,694	105,817	113,511	פרטים לא כספיים
						סך הכל

פקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות פיקוחיים:

השינוי	יתרה ליום 31 בדצמבר		
	2016	2017	
%-ב	במיליוני ש"ח		
19.9	9,746	11,683	עסקים גדולים
(4.2)	5,543	5,309	עסקים בינוניים
(7.3)	16,658	15,439	עסקים קטנים וזעירים
0.2	46,298	46,371	משקי בית
3.8	7,736	8,028	בנקאות פרטית
34.5	19,836	26,681	גופים מוסדיים
7.3	105,817	113,511	סך הכל

תיקי ניירות הערך של לקוחות קבוצת הבנק

סך תיקי ניירות הערך של לקוחות קבוצת הבנק ליום 31 בדצמבר 2017 עמד על 328 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-286 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2016.

אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים הסתכמו בסוף השנה ב-5,249 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-5,801 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2016. קיטון בשיעור של 9.5%.

ביום 8 בפברואר 2017 וביום 27 בספטמבר 2017, הנפיקה הבינלאומי הראשון הנפקות בע"מ, חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, בהנפקה פרטית ובהנפקה ציבורית, בהתאמה, כתבי התחייבות נדחים בעלי מנגנון לספיגת הפסדים, בעג. של 50 מיליון ש"ח ו-302 מיליון ש"ח, בהתאמה בתמורה לסך של 52 מיליון ש"ח ו-302 מיליון ש"ח, בהתאמה. תמורת ההנפקות בגין כתבי ההתחייבות הנדחים הופקדה בבנק. הבנק התחייב לקיים את תנאיהם של כתבי ההתחייבות הנדחים שהונפקו (לפרטים נוספים - ראה באור 24 לדוחות הכספיים).

לפירוט סך הנכסים וההתחייבויות לפי רבעונים בשנים 2016 ו-2017 ראה נספח 5 לפרק ממשל תאגידי, נספחים.

הון והלימות ההון

ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ביום 31 בדצמבר 2017 ב-7,756 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-7,321 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2016, גידול בשיעור של 5.9%. לפרטים בדבר התפתחות הרווח הכולל האחר, ראה פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר.

הלימות ההון

יחסי הון מינימאליים

ביום 30 במאי 2013 פירסם בנק ישראל תיקון להוראות ניהול בנקאי תקין 201-205, 208, 211 ו-299 בנושא "מדידה והלימות ההון", אשר מאמצות את הוראות באזל. מועד יישומן לראשונה נקבע ליום 1 בינואר 2014, כאשר היישום היה באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר". הוראות אלו כוללות דרישה לעמידה ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי של 9% ויחס הון כולל של 12.5% וזאת לגבי כל תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא עד 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית (וכלל את הבנק). ליחסי הון מינימאליים אלו מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיוור למועד הדיווח. דרישה זו יושמה בהדרגה, על פני שמונה רבעונים, החל מיום 1 בינואר 2015 עד ליום 1 בינואר 2017.

יעדי ההון הפנימיים כפי שנקבעו על ידי הדירקטוריון, ואשר לא יפחתו מאלה הרגולטוריים, הינם כדלקמן:

- במצב עסקים רגיל - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-9.3% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-12.8%.
- במצב קיצון - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-6.5% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-9.0%.

בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון וכן זכויות המיעוט שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי ינוכו מההון בהדרגה בשיעור של 20% בכל שנה, החל מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 1 בינואר 2018. מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי יוכרו עד לתקרה של 80% ביום 1 בינואר 2014 ובכל שנה עוקבת תופחת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. נכון לשנת 2017 שיעור הניכויים מההון הרגולטורי עומד על 80% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 50%, והחל מיום 1 בינואר 2018 הוראות המעבר לניכויים מההון הרגולטורי יסתיימו ויעמדו על 100% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי תעמוד על 40%.

התייעלות תפעולית

ביום 12 בינואר 2016, הופץ מכתב בנק ישראל בנושא התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל. לפי המכתב, דירקטוריון תאגיד בנקאי יתווה תכנית רב שנתית להתייעלות. תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאי המכתב יקבל הקלה לפיה יוכל לפרוס את השפעת התכנית לתקופה של חמש שנים בקו ישר.

ביום 17 בנובמבר 2016, אישר דירקטוריון הבנק את עדכון התכנית האסטרטגית של הקבוצה בהיבט מהלכי התייעלות שעלותה הוערכה בכ-207 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס). ללא ההקלה כאמור, יישום מהלכי התייעלות, נכון ליום 31 בדצמבר 2017, היה מביא לקיטון של כ-0.15% ביחס הלימות ההון.

יישום ההוראות

כאמור לעיל, הבנק מיישם את ההוראות באזל לפי הוראות בנק ישראל.

במסגרת הנדבך הראשון, הבנק מיישם את הגישה הסטנדרטית לפי הוראות בנק ישראל לסיכונים האשראי, השוק והסיכונים התפעוליים. במסגרת הנדבך השני, הבנק נדרש לקיים תהליך פנימי להערכת נאותות ההון (תהליך ה-ICAAP). תהליך זה נועד להבטיח קיום רמה הולמת של אמצעים הוניים שתתמוך בכלל הסיכונים הגלומים בפעילות הבנק. מסמך ה-ICAAP לנתוני 30 ביוני 2017 הוגש כנדרש לבנק ישראל. תשתית תהליך הנאותות ההונית שאושרה בבנק משמשת בסיס לתהליך הפנימי המבוצע בכל אחת מחברות הבנות הבנקאיות בארץ בהתאמות הנדרשות ועל בסיס פרופיל הסיכון הספציפי של כל חברה בת. חברות הבת הבנקאיות בארץ ביצעו את תהליך ה-ICAAP לנתוני ה-31 בדצמבר 2016 ונמצאות בשלבי ביצוע של התהליך לנתוני ה-31 בדצמבר 2017.

31 בדצמבר		
2016	2017	
		1. הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים (במיליוני ש"ח)
7,684	8,033	הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
2,819	2,749	הון רובד 2, לאחר ניכויים
10,503	10,782	סך כל ההון הכולל
		2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון (במיליוני ש"ח)
69,262	70,445	סיכון אשראי
748	725	סיכונים שוק
6,168	6,201	סיכון תפעולי
76,178	77,371	סך כל היתרות המשוקללות של נכסי סיכון
		3. יחס ההון לרכיבי סיכון (ב-%)
10.09%	10.38%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
13.79%	13.94%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.25%	9.30%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
12.75%	12.80%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

יחס הון עצמי רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2017 עמד על 10.38%, בהשוואה ל-10.09% ליום 31 בדצמבר 2016. יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון ליום 31 בדצמבר 2017 עמד על 13.94%, בהשוואה ל-13.79% ליום 31 בדצמבר 2016.

ההון הכולל ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכם ב-10,782 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-10,503 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2016. הגידול בבסיס ההון נבע בעיקר מהרווח השנתי בסך של 678 מיליון ש"ח. גידול זה קוזז בחלקו מדיבידנד ששולם בסך של 310 מיליון ש"ח ומקלטון בסך של 90 מיליון ש"ח במכשירים שהונפקו על ידי הבנק הכשירים להכללה בהון הפיקוחי.

נכסי הסיכון ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכמו ב-77,371 מיליון ש"ח בהשוואה ל-76,178 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016.

יחס הון כולל ויחס הון עצמי רובד 1 של חברות בת משמעותיות בהתאם להוראות בדבר "מסגרת עבודה למדידה והלימות הון" (באזל):

31 בדצמבר 2016	31 בדצמבר 2017	
באחוזים		
		חברות בת משמעותיות
		בנק אוצר החייל בע"מ
10.63%	11.01%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
13.39%	13.32%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
		בנק מסד בע"מ
13.17%	11.87%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
14.31%	12.95%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון

יחס מינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים - ביום 28 באפריל 2015, פרסם המפקח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס המינוף. יחס המינוף מבוסס באחוזים, ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון עצמי רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. בהתאם להוראת תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 20% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-6%. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שיידרש מהבנק הוא 5%, תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס מינוף מזערי החל מיום 1 בינואר 2018. יחס המינוף ליום 31 בדצמבר 2017 עומד על 5.50%, בהשוואה ל-5.52% ליום 31 בדצמבר 2016.

מדיניות חלוקת דיבידנד

בהתאם למדיניות חלוקת הדיבידנד שאישר דירקטוריון הבנק (כפי שעודכנה ביום 9 ביוני 2015), הבנק יחלק כדיבידנד בכל שנה עד 50% מהרווח הנקי השנתי של הבנק הראוי לחלוקה, בכפוף לכך שיחסי ההון לרכיבי סיכון של הבנק לא יפחתו מהיעדים הרגולטוריים ומהיעדים שנקבעו ושייקבעו על ידי דירקטוריון הבנק מעת לעת, בכפוף להוראות הדין ונוהל בנקאי תקין, וככל שלא יתרחשו שינויים לרעה ברווחי הבנק ו/או במצבו העסקי ו/או הכספי ו/או במצב המשק הכללי ו/או בסביבה החוקית.

אין באמור בהחלטה זו כדי לגרוע מסמכות הדירקטוריון לבחון מעת לעת את המדיניות, ולהחליט בכל עת, בהתחשב בשיקולים עסקיים ובהוראות הדין החלות על הבנק, על שינוי המדיניות או שינוי שיעור הדיבידנד שיחולק בגין תקופה מסוימת או להחליט שלא לחלק דיבידנד כלל. מובהר בזאת כי כל חלוקה של דיבידנד תהיה טעונה אישור נפרד של הדירקטוריון, וכפופה לכל המגבלות החלות על הבנק בעניין חלוקת דיבידנד, ותפורסם בהתאם להוראות הדין, בצירוף כל הפרטים הנדרשים על פי דין.

יצוין כי חלוקת דיבידנד על ידי הבנק כפופה, בנוסף להוראות חוק החברות, למגבלות נוספות כמפורט בבאור 24.א.ב' לדוחות הכספיים.

להלן פרטים בדבר הדיבידנד שחולק על ידי הבנק משנת 2015:

יום ההכרזה	יום התשלום	סך הכל דיבידנד ששולם במיליוני ש"ח	דיבידנד למניה בש"ח
9 ביוני 2015	30 ביוני 2015	60	0.60
18 בנובמבר 2015	6 בדצמבר 2015	70	0.70
17 בנובמבר 2016	5 בדצמבר 2016	200	1.99
15 במרס 2017	2 באפריל 2017	70	0.70
23 במאי 2017	14 ביוני 2017	70	0.70
14 באוגוסט 2017	31 באוגוסט 2017	70	0.70
14 בנובמבר 2017	3 בדצמבר 2017	100	1.00

ביום 14 באוגוסט 2017, החליט דירקטוריון הבנק על עדכון מדיניות הדיבידנד כך שהרווח הנקי השנתי של הבנק הראוי לחלוקה יתייחס לרווח הנקי השנתי של השנה השוטפת. בשאר תנאי המדיניות לא חל שינוי. יובהר כי יישום המדיניות המעודכנת בשנת 2017 יתחשב בחלוקות דיבידנד החל (וכולל) מהדיבידנד ששולם ביום 14 ביוני 2017.

לאחר תאריך המאזן, ביום 5 במרס 2018, החליט דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד במזומן לבעלי מניות הבנק בסך כולל של 95 מיליון ש"ח. המועד הקובע לעניין תשלום הדיבידנד יחול ביום 13 במרס 2018 ויום התשלום יהיה ביום 21 במרס 2018. סכום הדיבידנד הינו לפני כל מס, לרבות מס במקור שעל הבנק לנכות על פי כל דין.

מגזרי הפעילות הפיקוחיים

הדיווח על מגזרי פעילות הינו בהתאם למתכונת ולסיווגים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים. דיווח זה שונה במהותו ממגזרי הפעילות המשמשים את הבנק לפי גישת ההנהלה, אשר מפורטים ב"אור 28" לדוחות הכספיים. מגזרי הפעילות הפיקוחיים מדווחים במתכונת האחידה שקבע הפיקוח על הבנקים לכלל המערכת הבנקאית, והם מבוססים על מאפייני הלקוח, כגון: היקף תיק הנכסים - בהתייחס ללקוחות פרטיים, או המחזור העסקי - בהתייחס ללקוחות העסקיים. להגדרות המגזרים הפיקוחיים, ולפרטים בדבר עיקרי ההנחיות, האומדנים ועקרונות הדיווח, ראה ב"אור 28" לדוחות הכספיים. לפירוט בדבר מגזרי הפעילות לפי גישת ההנהלה, ראה ב"אור 28" לדוחות הכספיים.

להלן תמצית התפתחות תוצאות הפעילות לפי מגזרים:

א. סך ההכנסות *

חלק המגזר מסך ההכנסות 31 בדצמבר		השינוי ב-%	לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017		2016	2017	
	ב-%		במיליוני ש"ח		
11.7	11.5	0.9	426	430	עסקים גדולים
5.6	5.6	2.4	205	210	עסקים בינוניים
23.1	24.0	6.8	842	899	עסקים קטנים וזעירים
41.3	41.9	4.5	1,505	1,573	משקי בית
2.7	2.7	3.0	100	103	בנקאות פרטית
5.9	5.9	2.3	216	221	גופים מוסדיים
9.7	8.4	(11.0)	355	316	ניהול פיננסי
100.0	100.0	2.8	3,649	3,752	סך הכל

ב. רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר		השינוי ב-%	
2016	2017		
	במיליוני ש"ח		
139	160		עסקים גדולים
47	52		עסקים בינוניים
109	149		עסקים קטנים וזעירים
1	47		משקי בית
(12)	9		בנקאות פרטית
8	47		גופים מוסדיים
229	214		ניהול פיננסי
521	678		סך הכל

* כולל הכנסות רבית נטו והכנסות שאינן מרבית.

ג. יתרות מאזניות ממוצעות*

חלק המגזר		סך כל הנכסים			
מסך כל הנכסים		לשנה שנתיימה			
31 בדצמבר		ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	השינוי	2016	2017	
%-ב		%-ב		במיליוני ש"ח	
14.5	13.3	(5.9)	18,404	17,311	עסקים גדולים
3.5	3.6	7.2	4,427	4,744	עסקים בינוניים
11.5	11.8	4.7	14,634	15,320	עסקים קטנים וזעירים
30.0	31.2	6.6	38,186	40,711	משקי בית
0.3	0.1	*(59.5)**	398	161	בנקאות פרטית
0.5	0.4	(15.4)	683	578	גופים מוסדיים
39.7	39.6	2.1	50,580	51,663	ניהול פיננסי
100.0	100.0	2.5	127,312	130,488	סך הכל

חלק המגזר		סך כל ההתחייבויות			
מסך כל ההתחייבויות		לשנה שנתיימה			
31 בדצמבר		ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	השינוי	2016	2017	
%-ב		%-ב		במיליוני ש"ח	
8.0	7.5	(4.0)	9,508	9,126	עסקים גדולים
4.2	4.3	3.3	5,062	5,227	עסקים בינוניים
13.9	13.2	(2.3)	16,558	16,175	עסקים קטנים וזעירים
37.2	37.8	4.3	44,380	46,273	משקי בית
6.5	6.3	(1.9)	7,799	7,652	בנקאות פרטית
18.4	18.8	5.0	21,953	23,058	גופים מוסדיים
11.8	12.1	4.2	14,162	14,759	ניהול פיננסי
100.0	100.0	2.4	119,422	122,270	סך הכל

* היתרה הממוצעת של הנכסים וההתחייבויות בכל אחד ממגזרי הלקוחות משקפת את היתרה הממוצעת של האשראי לציבור ופקדונות הציבור, בהתאמה.
 ** הירידה נובעת ממכירת הפעילות של פיבי שוויץ (ראה פרק חברות מוחזקות עיקריות להלן).

מגזרים עסקיים - מגזר העסקים הקטנים והזעירים, מגזר העסקים הבינוניים ומגזר העסקים הגדולים

להלן נתונים עיקריים אודות מגזריים עסקיים - עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016				לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017				
סך הכל	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	סך הכל	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	
במיליוני ש"ח								
966	298	136	532	1,016	296	145	575	הכנסות רבית, נטו
507	128	69	310	523	134	65	324	הכנסות שאינן מרבית
1,473	426	205	842	1,539	430	210	899	סך הכנסות
23	(19)	18	24	69	(3)	27	45	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
897	189	99	609	899	186	98	615	הוצאות תפעוליות ואחרות
295	139	47	109	361	160	52	149	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
37,465	18,404	4,427	14,634	37,375	17,311	4,744	15,320	יתרה ממוצעת של נכסים
37,566	18,126	4,541	14,899	38,053	17,473	4,826	15,754	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
31,128	9,508	5,062	16,558	30,528	9,126	5,227	16,175	יתרה ממוצעת של התחייבויות
31,947	9,746	5,543	16,658	32,431	11,683	5,309	15,439	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

שינויים עיקריים בתוצאות הפעילות בשנת 2017, בהשוואה לשנת 2016

סך כל הכנסות הרבית, נטו הסתכמו ב-1,016 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-966 מיליון ש"ח בשנת 2016, גידול בשיעור של 5.2%, המוסבר בעיקר משינוי תמהיל האשראי במגזרים העסקיים.

ההכנסות שאינן מרבית הסתכמו ב-523 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-507 מיליון ש"ח בשנת 2016, גידול בשיעור של 3.2%, המוסבר מעיקר מגידול בהיקפי הפעילות בשוק ההון.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של המגזרים העסקיים הסתכם ב-361 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-295 מיליון ש"ח בשנת 2016. הגידול ברווח מוסבר בעיקר מגידול בסך ההכנסות המוסבר לעיל. גידול זה קוזז בחלקו בגידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי.

האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכם ב-38,053 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-37,566 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2016, גידול בשיעור של 1.3%. פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכמו ב-32,431 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-31,947 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2016, גידול בשיעור של 1.5%.

אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית

להלן נתונים עיקריים אודות אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2016			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2017			
סך הכל	בנקאות פרטית	משקי בית	סך הכל	בנקאות פרטית	משקי בית	
						במיליוני ש"ח
955	19	936	1,036	25	1,011	הכנסות רבית, נטו
620	51	569	619	57	562	הכנסות שאינן מרבית
1,575	70	1,505	1,655	82	1,573	סך הכנסות
49	-	49	64	-	64	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,481	53	1,428	1,465	55	1,410	הוצאות תפעוליות ואחרות
10	9	1	64	17	47	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
38,234	48	38,186	40,761	50	40,711	יתרה ממוצעת של נכסים
39,925	45	39,880	42,573	52	42,521	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
51,411	7,031	44,380	53,925	7,652	46,273	יתרה ממוצעת של התחייבויות
54,034	7,736	46,298	54,399	8,028	46,371	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

שינויים עיקריים בתוצאות הפעילות בשנת 2017, בהשוואה לשנת 2016

סך כל הכנסות הרבית, נטו הסתכמו ב-1,036 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-955 מיליון ש"ח בשנת 2016, גידול בשיעור של 8.5%, הנובע מגידול ביתרות האשראי שקוזז בחלקו בהכנסות רבית משנים קודמות, שנכללו בהכנסות הרבית בשנת 2016.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ב-1,465 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,481 מיליון ש"ח בשנת 2016. הירידה בהוצאות נבעה בעיקר ממחלכי התייעלות.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק במגזר האנשים הפרטיים, הכולל את מגזר משקי הבית והבנקאות הפרטית הסתכם ב-64 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-10 מיליון ש"ח בשנת 2016. הגידול ברווח נבע בעיקר מגידול בפעילות האשראי בבנק ומירידה בהוצאות התפעוליות והאחרות וקוזז בחלקו בגידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי.

האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכם ב-42,573 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-39,925 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2016, גידול בשיעור של 6.6%. פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכמו ב-54,399 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-54,034 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2016, גידול בשיעור של 0.7%.

מגזר ניהול פיננסי

סך כל ההכנסות המשויכות למגזר זה הסתכמו ב-316 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-355 מיליון ש"ח בשנת 2016.

הרווח הנקי במגזר הניהול הפיננסי הסתכם ב-214 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-229 מיליון ש"ח בשנת 2016.

להלן הגורמים המרכזיים שהשפיעו על השינוי ברווח במגזר הניהול הפיננסי:

- גידול ברווח הון ממכירת בנינים וציוד שהסתכם ב-45 מיליון ש"ח, ברטו לפני השפעת המס, בהשוואה ל-24 מיליון ש"ח בשנת 2016.
- קיטון בסך של 18 מיליון ש"ח בחלק הבנק ברווח של חברה כלולה הנובע בעיקר מחלקה של כאל בתמורת עסקת מכירת ויזה אירופה בשנת 2016.

חברות מוחזקות עיקריות

חברות מוחזקות בישראל

השקעת הבנק בחברות המוחזקות בישראל ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכמה ב-2,458 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,330 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2016, גידול בשיעור של 5.5%. חלקו של הבנק ברווח הנקי של החברות המוחזקות בארץ הסתכם ב-160 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-151 מיליון ש"ח בשנת 2016.

בנק אוצר החייל בע"מ (להלן - "אוצר החייל") - בו החזיק הבנק, נכון ליום 31 בדצמבר 2017, 78.0% מהון המניות ומזכויות ההצבעה הינו בנק מסחרי הפועל באמצעות 46 סניפים ושלוחות.

השקעת הבנק באוצר החייל ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכמה ב-1,291 מיליון ש"ח. סך המאזן של אוצר החייל ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכם ב-21,274 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-20,774 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2016, גידול בשיעור של 2.4%. סך כל ההון של אוצר החייל ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכם ב-1,291 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,209 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2016, גידול בשיעור של 6.8%. הרווח הנקי של אוצר החייל הסתכם ב-70.9 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-83.8 מיליון ש"ח בשנת 2016, קיטון בשיעור של 15.4%. השינוי ברווח מוסבר בעיקר מ:

א. קיטון בהכנסות רבית, הנובע מהכנסות רבית בגין שנים קודמות שנרשמו בתקופה המקבילה אשתקד, שקוזזו בחלקן בגידול בהיקף הפעילות.
ב. גידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי.

חלק הבנק בתוצאות הפעילות של אוצר החייל הסתכם ב-55.2 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-42.8 מיליון ש"ח בשנת 2016. גידול בשיעור של 29.0% (בתקופה המקבילה אשתקד חלק הבנק בתוצאות הפעילות של אוצר החייל הוצג בניכוי הפחתת עודף עלות הרכישה שנסתיימה ביום 17 באוגוסט 2017).

תשואת הרווח הנקי עמדה על 5.7%, בהשוואה ל-7.0% בשנת 2016.

יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון עומד על 13.32%, בהשוואה ל-13.39% בסוף שנת 2016. יחס הון עצמי רובד 1 עומד על 11.01%, בהשוואה ל-10.63% בסוף שנת 2016.

בחודש מאי 2017 החליט דירקטוריון אוצר החייל, לאחר דיון במסמך שהוכן במסגרת תהליך הערכת נאותות ההון (תהליך ה-ICAAP) כי בשנת 2017 ועד לקבלת החלטה אחרת - יחס ההון הכולל לא יפחת מן הדרישה הרגולטורית המסתכמת ביום 31 בדצמבר 2017 ב-12.53% ויחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-9.3%.

במסגרת הסדרים משנת 2006, בין הבנק לבין חבר משרתי הקבע והגימלאים בע"מ (להלן - "חבר"), היו לבנק התחייבויות מסוימות כלפי חבר, וביניהן זכות לאופציית מכר (PUT) לפיה חבר רשאית היתה לחייב את הבנק לרכוש ממנה את החזקותיה באוצר החייל, כולן או חלקן. ביום 14 בינואר 2018 הציע הבנק לכלל בעלי המניות באוצר החייל (שאינם הבנק) לרכוש את מניותיהם באוצר החייל, על סוגיהן השונים, במסגרת הליך לפי סעיף 341 לחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן - "חוק החברות"), וזאת במחיר כולל של כ-340 מיליון ש"ח, התואם את מחיר המימוש הקבוע בתנאי האופציה שנתן הבנק לחבר משרתי הקבע והגימלאים בע"מ (להלן - "חבר").

ביום 16 בינואר 2018 הושלמה רכישת החזקות חבר על ידי הבנק ובעקבותיה מחזיק הבנק ב-100% מזכויות ההצבעה באוצר החייל וב-99.99% מהזכויות בהון.

הבנק פועל כעת להשלמת רכישת מניותיהם של יתר בעלי המניות באוצר החייל בהתאם להוראות סעיפים 341 ו-342 לחוק החברות, ובכפוף למועדים ולתנאים הקבועים בהם.

בנק מסד בע"מ (להלן - "מסד") - בו מחזיק הבנק 51.0% מהון המניות, הינו בנק מסחרי הפועל באמצעות 21 סניפים ושלוחות.

השקעת הבנק במסד ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכמה ב-304 מיליון ש"ח. סך המאזן של מסד ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכם ב-7,733 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-7,115 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2016, גידול בשיעור של 8.7%. סך כל ההון של מסד ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכם ב-592 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-577 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2016, גידול בשיעור של 2.6%.

הרווח הנקי של מסד הסתכם ב-52.8 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-42.1 מיליון ש"ח בשנת 2016, גידול בשיעור של 25.4%.

השינוי ברווח מוסבר בעיקר מגידול בהכנסות רבית הנובע בעיקר מעליה בהיקף האשראי לציבור.

חלק הבנק בתוצאות הפעילות של מסד, בניכוי הפחתת עודף עלות הרכישה הסתכם ב-18.3 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-12.9 מיליון ש"ח בשנת 2016.

בשנת 2017 חילק מסד דיבידנד בסך של 40 מיליון ש"ח. חלק הבנק בדיבידנד הסתכם בכ-20 מיליון ש"ח.

היתרה להפחתה של עודף עלות הרכישה במסד הסתכמה ב-31 בדצמבר 2017 ב-2 מיליון ש"ח.

תשואת הרווח הנקי עמדה על 9.1%, בהשוואה ל-7.6% בשנת 2016. יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון עומד על 12.95%, בהשוואה ל-14.31% בסוף שנת 2016. יחס הון עצמי רובד 1 עומד על 11.87%, בהשוואה ל-13.17% בסוף שנת 2016. במסגרת תהליך ה-ICAAP לנתוני ה-31 בדצמבר 2016 נקבעו יעדי ההון המינימליים כדלקמן: יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת משיעור של 10.5% עד ליום 31 בדצמבר 2019, ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-12.85% עד ליום 31 בדצמבר 2019.

חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן - "כאל") - הבנק מחזיק 28.2% בהון ו-21.0% בזכויות ההצבעה בכאל. כאל עוסקת בשיווק ובתפעול של הנפקת כרטיסי אשראי וסליקת עסקאות בכרטיסי אשראי של המותג הבינלאומי "ויזה", משווקת ומפעילה את מערך כרטיסי אשראי של "דיינרס" באופן בלעדי בישראל ומשווקת באופן מצומצם בלבד גם כרטיסי אשראי של "מסטרקארד". השקעת הבנק בכאל ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכמה ב-565 מיליון ש"ח. יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון עמד על 15.6%, בהשוואה ל-15.8% בסוף שנת 2016. חלק הבנק ברווחי כאל, לפני השפעת המס, הסתכם ב-60.6 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-81.5 מיליון ש"ח בשנת 2016, קיטון בשיעור של 25.6%. עיקר השינוי מוסבר מחלקה של כאל בתמורת עסקת מכירת ויזה אירופה, שנרשמה בתקופה המקבילה אשתקד (ראה באור 1.15 לדוחות הכספיים). בשנת 2017 חילקה כאל דיבידנד בסך של 30 מיליון ש"ח. חלק הבנק בדיבידנד הסתכם בכ-8 מיליון ש"ח.

ראה באור 25 לדוחות הכספיים באשר לבקשות לאישור תובענות ייצוגיות כנגד כאל ובקשה לאישור תביעה נגזרת כנגד נושאי משרה ובעלי תפקיד בתקופה הרלוונטית.

פיבי שוויץ - ביום 19 בדצמבר 2016 חתמה פיבי שוויץ בע"מ, חברת בת של הבנק (להלן - "השלוחה") על הסכם למכירת פעילותה לצד שלישי (להלן - "ההסכם"). ביום 2 ביוני 2017 הועברה לרוכש, על פי ההסכם, פעילות השלוחה (שכללה את מרבית נכסי לקוחות השלוחה), כנגד תשלום ששולם לשלוחה על חשבון התמורה הכוללת, שנקבעה בהסכם. תשלום זה כפוף עדיין להתאמות על פי ההסכם. בגין התשלום האמור נכללה הכנסה במסגרת הכנסות אחרות בסך של כ-12 מיליון ש"ח. יתרת תמורת המכירה תיגזר משווי נכסי לקוחות השלוחה שיהיו אצל הרוכש בתום שנה לאחר מועד העברת פעילות השלוחה לרוכש. השלוחה סיימה את כל פעילותה הבנקאית וביום 28 בפברואר 2018 השיבה את רישיון הבנק שלה לרשויות הפיקוח בשוויץ.

סקירת הסיכונים

37	תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם
39	סיכון אשראי
53	סיכון שוק
65	סיכון נדילת
67	סיכון מימון
67	סיכון תפעולי
70	סיכונים אחרים

סקירת הסיכונים

מידע נוסף על הסיכונים ניתן למצוא בדוח על הסיכונים ובגילויים פיקוחיים נוספים באתר האינטרנט של הבנק.

כללי

- א. פעילותה של הקבוצה מלווה בחשיפה לסיכונים, כשהעיקריים בהם הינם: סיכוני האשראי, לרבות ריכוזיות (ענפי משק ולווים), סיכוני שוק, כאשר העיקרי בהם הינו סיכון הרבית, סיכוני נזילות, סיכונים תפעוליים, סיכוני ציות והלבנת הון, סיכון אסטרטגיה, סיכון משפטי וסיכון מוניטין. כל הסיכונים העיקריים מנוהלים על ידי חברי הנהלה או בעלי תפקידים בכירים. בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים, קיימת דרישה רגולטורית להלימות הון במסגרת הוראות נדבך 1 של באזל. במסגרת תהליך ה-ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) הקבוצה מבצעת תהליך מעמיק של זיהוי מוקדי סיכון נוספים ואתגור מוקדי הסיכון המזוהים במסגרת הנדבך הראשון. במידת הצורך מתבצעת הקצאת הון משלימה בגין סיכוני נדבך 1 והקצאת הון נוספת בגין יתר הסיכונים ותתי הסיכונים.
- ב. מדיניות ניהול הסיכונים של הקבוצה מכוונת להשגת היעדים האסטרטגיים שנקבעו, תוך טיפוח התמחויות בקבוצה, ניצול היתרונות למגוון וגודל, תוך שמירה על רמות הסיכון שאושרו ועל קיומם של מנגנוני ניהול, בקרה, ביקורת ודיווח נאותים.
- ג. תפיסת הסיכון הכוללת של הקבוצה עולה בקנה אחד עם המסגרת הרגולטורית שנקבעה על ידי המפקח על הבנקים ועל העקרונות המנחים (ה-Sound Practices) של וועדת באזל, המושתתת על העיקרון, כי לכל פעילות בנקאית הטומנת בחובה סיכון יוגדרו ויאופיינו: מדיניות ותיאבון סיכון, מגבלות לתחילת והגדרת היקף החשיפה, מעגלי בקרה וביקורת, מערכי דיווח ומנגנון לכימות הרווח, מדידתו ודיווח עליו על פי אמות מידה מקובלות.
- ד. ניהול הסיכונים ובקרתם מתבצעים בקבוצה באמצעות תשתית נאותה של מנגנוני שליטה, פיקוח, בקרה וביקורת, ומיושמים באמצעות שלושה קווי הגנה: קו ההגנה הראשון שמקיימים האחראים על יצירת הסיכון וניהולו, קו ההגנה השני שמקיימות יחידות הבקרה הבלתי תלויות בחטיבה לניהול סיכונים והחשבונאי הראשי וקו ההגנה השלישי שמקיימים מערך הביקורת הפנימית והחיצונית.
- ה. מנהל הסיכונים הראשי, רו"ח בנצי אדירי, חבר הנהלה ונושא באחריות לפונקציית ניהול הסיכונים ולמסגרת ניהול הסיכונים המקיפה לרוחב הארגון כולו.
- ו. האחראים על ניהול הסיכונים הינם:
 - רו"ח אילן בצרי, ראש החטיבה העסקית, משמש כמנהל סיכוני האשראי.
 - מר אבי שטרנשוש, ראש המערך הפיננסי, משמש כמנהל הסיכונים הפיננסיים.
 - מר יעקב קונורטוב משמש כמנהל סיכוני ציות במסגרת תפקידו כקצין הציות הראשי ובכלל זה, בין היתר, מנהל סיכוני איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור, אכיפה פנימית בדיני ניירות ערך וסיכונים חוצי גבולות. כמו כן, מונה כ-Responsible officer הממונה על יישום הוראות ה-FATCA והסכם ה-OI.
 - מר יוסי לוי, ראש חטיבת משאבים, משמש כמנהל הסיכון האסטרטגי.
 - מר רון גריסורו, מנכ"ל מתף - מיחשוב ותפעול פיננסי בע"מ משמש כמנהל סיכוני ID.
 - מר יהושע פלג, מנהל הגנת הסייבר ואבטחת מידע, משמש כמנהל סיכוני הסייבר.
 - עו"ד חביבה דהן, מנהלת מערך הייעוץ המשפטי, משמשת כמנהלת הסיכונים המשפטיים.
 - רו"ח נחמן ניצן, ראש חטיבת החשבונאי הראשי, משמש כמנהל סיכון המוניטין.
 - רו"ח בנצי אדירי, ראש החטיבה לניהול סיכונים, משמש כמנהל הסיכונים התפעוליים, כממונה על האכיפה הפנימית בניירות ערך וכמנהל ההמשכיות העסקית. בנוסף, מנהל הגנת הסייבר כפוף אליו מקצועית.
- ז. סיכונים נוספים כדוגמת סיכוני רגולציה וחקיקה מנוהלים ומפוקחים אף הם כחלק מהניהול העסקי הכולל ועל ידי חברי הנהלה וראשי המערכים בתחומים הנתונים לאחריותם.
- ח. ניהול הסיכונים מתבצע בכל חברה בת בנקאית בקבוצה בנפרד, על פי מדיניות שנקבעה בדירקטוריון החברה הבת המתבססת על מדיניות הקבוצה, ועל בסיס מתודולוגיית ניהול סיכון קבוצתית תוך שימת לב לאופי המיוחד של הפעילות בכל חברה בת. בכל חברה בת בנקאית מכהן מנהל סיכונים ראשי שכפוף למנכ"ל החברה הבת ומונחה מקצועית על ידי מנהל הסיכונים הראשי של הבנק.
- ט. מידי רבעון נכתב מסמך סיכונים על ידי החטיבה לניהול סיכונים, שהינה בלתי תלויה ביחידות נוטלות הסיכון. המסמך מוצג בפני הנהלת הבנק, הוועדה לניהול סיכונים ודירקטוריון הבנק.

י. במסגרת מסמך הסיכונים מוצגים כלל הסיכונים, שאליהם חשופה קבוצת הבנק במסגרת פעולותיה, תוך פירוט הממצאים ברמת הסיכון הספציפי וכן את תוצאות תרחישי הקיצון שבוצעו.

במסמך מוצגת סקירת מנהל הסיכונים הראשי על מצב ניהול הסיכונים בקבוצה ועל אפקטיביות ואיכות ניהול הסיכונים. כמו כן, נסקרות בו עמידה בתיאבון הסיכון ביחס לסיכונים השונים והערכות הסיכון וכן טיפול החטיבה בתהליכים מרכזיים בסוגי הסיכונים השונים ופעולות מיוחדות, שננקטו על ידי החטיבה ברבעון הרלוונטי.

יא. הבנק גיבש מתווה תרחישי קיצון לבחינת הנאותות ההונית, במסגרתו נבחנת התממשות כלל הסיכונים המהותיים והשפעתם על בסיס ההון ויחס ההון לרכיבי סיכון. תרחישי הקיצון הינם צופי פני עתיד ומשמשים ככלי נוסף לניהול הסיכונים ולאנדיקציה באשר להון שיידרש לספיגת הפסדים במקרה של זעזועים גדולים. חשיבות תרחישי הקיצון באה לידי ביטוי גם בתהליכי תכנון ההון.

לתיאור תיאבון הסיכון והעקרונות לניהול הסיכונים ראה התייחסות במסגרת תיאור הסיכונים העיקריים המופיעים להלן.

למידע המפורט על סיכונים הניתן בהתאם לדרישות הגילוי של נדבך 3 ומידע נוסף על סיכונים - ראה גילויים פיקוחיים נוספים ודוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון אשראי

כללי

סיכון האשראי הינו הסיכון שלוה או צד נגדי, של הבנק, לא יעמוד בהתחייבותיו כלפי הבנק על פי הסכם האשראי. סיכון האשראי מנוהל באמצעות יישום מדיניות אשראי בהתאם לנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 311.

מדיניות ותיאבון סיכון

כללי

החטיבה לניהול סיכונים מובילה את תהליך גיבוש מדיניות האשראי, תוך שיתוף הגורמים האחראים על מתן האשראי בבנק. מסמך מדיניות האשראי נדון ומאושר לפחות אחת לשנה על ידי ההנהלה, וועדות הלוואות וניהול סיכונים ובדירקטוריון הבנק, ומתעדכן על פי השינויים והתמורות בשווקים הפיננסיים בארץ ובעולם, שינויים ברגולציה וכיו"ב, כמפורט בהמשך. נהלי הבנק בתחום האשראי וניהול סיכון האשראי תומכים ומבטאים מדיניות זו הלכה למעשה.

דירקטוריון הבנק התווה אסטרטגיה לצמצום חשיפה בלתי רצויה לסיכון באמצעות הגדרת התיאבון לסיכון. במסגרת זו הוגדרו תחומי פעילות שאינם במיקוד השיווקי של הבנק, במידה שרמת הסיכון הטמונה בהם גבוהה או רמת השליטה והבקרה עליהם אינה גבוהה, אף אם התשואה הפוטנציאלית העשויה להתקבל מהם גבוהה.

תיאבון הסיכון

תיאבון הסיכון של הבנק משקף נכונות מידתית לנטילת סיכונים אשראי, תואם פעילות בנקאית זהירה, תואם לדרישות הפיקוחיות ותואם להיקף פעילות הבנק וצביונו. בהתאם, מדיניות הבנק כוללת הגדרת עקרונות מפורטים בכל ענף ותחום, לרבות מגבלות פרטניות ברמת תתי ענפים ותחומי פעילות המאופיינים ברמת סיכון גבוהה.

מערכות למדידה, אמידה וניהול של סיכונים האשראי

לבנק מודלים פנימיים שפיתח לדירוג סיכון האשראי הגלום בפעילות הלקוח, המתבססים ברובם על פרמטרים אובייקטיביים בקשר עם מצבו של הלקוח (מאפייני הלקוח, תמהיל הבטחונות, החוסן הפיננסי המשתקף מן הדוחות הכספיים של הלקוח, נתונים ענפיים וכיו"ב).

מדיניות ניהול מערך הבטחונות

לבנק מדיניות מפורטת בנושא קבלת נכסים כבטחונות לאשראי, אופן השעבוד שלהם ושיעורי הישענות עליהם, שנקבעו על פי נסיון העבר. מדיניות הישענות על בטחונות היא מידתית ומתבססת על השווי ההוגן העדכני של הביטחון, על נזילותו ועל מהירות מימושו בעת הצורך.

מדיניות איתור וטיפול בחובות בעייתיים והפרשות להפסדי אשראי

- בבנק קיימים תהליכים מובנים לזיהוי ואיתור מוקדם של לווים בעייתיים. הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות כבעייתיים ומדיניות למדידת הפרשה להפסדי אשראי על מנת לקיים הפרשה ברמה המתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים.
- במסגרת הבנק פועלות יחידות ייעודיות לטיפול בחובות בעייתיים.
- כאמור בפרק מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים, בהתאם להוראה של המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי מיישם הבנק, החל מיום 1 בינואר 2011, את תקני החשבונאות האמריקאיים בנושא (ASC 310) ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור.

פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכונים אשראי

הבנק מקיים מעטפת נאותה של מנגנוני שליטה, ניהול, פיקוח, בקרה וביקורת על תהליך ניהול סיכונים האשראי. תפיסת הניהול והבקרה של הבנק היא של זיהוי, כימות ואמידה שוטפים של החשיפה לסיכונים אשראי ובקרת עמידה במגבלות שנקבעו. ניהול החשיפה לסיכונים האשראי נבחן ומבוקר באופן שוטף, במסגרת בחינת כלל הסיכונים על ידי ועדות ופורומים ייעודיים ברמת הדירקטוריון וההנהלה וכן על ידי דרגי הביניים, כמפורט בדוח הסיכונים באינטרנט. לבנק מערכת לתיעוד המסמכים המשפטיים היוצרים את השעבודים על הנכסים שניתנו כביטחון בתיקי הלקוחות ומערכת המנהלת מעקב אחר שוויים של הנכסים, המאפשרת מעקב יומי שוטף.

ניהול סיכונים סביבתיים

הבנק פועל בהתאם למדיניות לניהול סיכונים סביבתיים כפי שמוגדרת במסמך מדיניות האשראי.

דיווח על החשיפה לסיכוני אשראי

ההנהלה ודירקטוריון הבנק מקבלים מגוון דיווחים על החשיפה לסיכוני אשראי, ובחתיכים שונים על ידי גורמי הניהול, הפיקוח והבקרה. בנוסף, במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני, מדווחת החשיפה לסיכוני אשראי, בהשוואה למסגרות, למגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון ולסמכויות כנדרש בהוראות 310 ו-311 להוראות ניהול בנקאי תקין.

חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים

ליום 31 בדצמבר 2017, אין קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, לאחר הפחתת הניכויים המותרים לפי סעיף 5 להוראה 313, עולה על 15% מהון הבנק, המחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין בדבר מדידה והלימות ההון.

איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי

סך סיכון האשראי הבעייתי למרכיביו השונים, הכולל רכיבים חוץ מאזניים, הסתכם ב-1,642 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,069 מיליון ש"ח בסוף שנת 2016, קיטון בשיעור של 20.6%.

יחס סיכון האשראי הבעייתי לסיכון האשראי הכולל בגין הציבור בקבוצה, עמד בסוף שנת 2017 על 1.4%, בהשוואה ל-1.8% בסוף שנת 2016. 19.4% מסיכון האשראי הבעייתי בקבוצה משוייכים לענף התעשייה, 11.4% לענף הנדל"ן, 23.0% לענף המסחר ו-32.3% לענף הלקוחות הפרטיים, לרבות הלוואות לדיור. יחס סיכון האשראי הבעייתי המאזני לסך האשראי לציבור עומד על 1.8%, בהשוואה ל-2.3% בסוף שנת 2016.

למידע נוסף בדבר איכות האשראי ראה באור ב.29(1) לדוחות הכספיים.

1. סיכון אשראי בעייתי

31 בדצמבר 2016			31 בדצמבר 2017			
סך הכל	חוץ מאזני	מאזני	סך הכל	חוץ מאזני	מאזני	
						במיליוני ש"ח
756	174	582	665	118	547	סיכון אשראי פגום
496	21	475	162	5	157	סיכון אשראי נחות
817	77	740	815	70	745	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת
2,069	272	1,797	1,642	193	1,449	סך סיכון אשראי בעייתי
221	-	221	230	-	230	מזה: חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר

31 בדצמבר 2016	31 בדצמבר 2017	
		במיליוני ש"ח
541	493	2. נכסים שאינם מבצעים חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות רבית
36	49	3. נכסים פגומים מבצעים חובות פגומים בארגון מחדש של חוב בעייתי שצוברים הכנסות רבית
5	5	אגרות חוב פגומות שצוברות הכנסות רבית
41	54	סך הכל נכסים פגומים מבצעים

לשנה שנסתיימה ביום		
31 בדצמבר 2016	31 בדצמבר 2017	
במיליוני ש"ח		
764	577	4. שינויים בחובות פגומים
243	*551	יתרת חובות פגומים לתחילת שנה
(61)	(41)	סיווגים חדשים
(258)	* (406)	ביטול סיווגים
(111)	(139)	גביית חובות
577	542	מחיקות חשבונאיות
		יתרת חובות פגומים לסוף שנה

* מזה: בגין חוב אחד בסך של כ-227 מיליון ש"ח, אשר סווג בתקופה המדווחת כחוב פגום בארגון מחדש ונגבה לאחר מכן.

2016	2017	
		5. מדדי סיכון
1.02%	0.95%	שיעור חובות פגומים או בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת האשראי לציבור מזה:
0.74%	0.67%	שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת האשראי לציבור
0.28%	0.28%	שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת האשראי לציבור
1.83%	1.42%	שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון האשראי הכולל בגין הציבור
0.10%	0.15%	שיעור ההוצאה בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
0.09%	0.18%	שיעור המחיקות, נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
1.08%	1.03%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור
146.8%	154.6%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום
104.3%	108.5%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום בתוספת יתרת אשראי לציבור בפיגור של 90 יום או יותר
7.9%	16.7%	שיעור המחיקות, נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

הירידה בשיעור יתרת האשראי הפגום מיתרת האשראי לציבור, וכן הירידה בשיעור סיכון האשראי הבעייתי בגין הציבור מסיכון האשראי הכולל בגין הציבור, נובעות מקיטון ביתרת האשראי הפגום, בעיקר כתוצאה מפרעונות של חובות וכן בעקבות מחיקות חשבונאיות. במקביל, במהלך השנה חלה ירידה בחובות בסיווג נחות, בעיקר כתוצאה מפרעון של חוב. הגידול בשיעור ההוצאה בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור, נובע מעלייה בהוצאה הקבוצתית בגין הפסדי אשראי. בשנת 2017, הסתכמה ההוצאה הקבוצתית בסך של 111 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-67 מיליון ש"ח בשנת 2016.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק
(במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2017									
חובות (2) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) (3)							סיכון אשראי כולל (1)		
הפסדי אשראי (4)									
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	פגום	בעייתי (6)	מזה: חובות (2)	סך הכל	בעייתי (6)	דירוג ביצוע אשראי (5)	סך הכל
פעילות לווים בישראל									
ציבור - מסחר									
5	(1)	(5)	6	11	467	585	11	541	591
-	-	-	-	-	54	74	-	153	153
140	16	10	153	319	7,192	9,794	319	9,357	10,040
75	(8)	(24)	66	89	3,935	9,349	90	9,041	9,409
23	(6)	(6)	90	97	4,818	5,281	97	5,127	5,379
6	1	2	4	5	713	919	5	1,067	1,130
181	86	85	170	377	6,604	7,982	377	7,260	8,089
12	12	5	9	24	815	963	24	883	979
14	4	4	10	31	811	1,004	36	1,005	1,104
12	(5)	(7)	17	38	1,197	2,132	38	2,052	2,239
25	-	(5)	1	18	8,020	10,592	18	14,271	14,446
14	1	3	11	33	1,704	2,582	33	2,409	2,614
10	1	-	19	56	1,869	2,529	56	2,410	2,549
517	101	62	556	1,098	38,199	53,786	1,104	55,576	58,722
115	1	1	7	172	22,848	24,046	172	23,524	24,046
265	43	63	89	358	19,432	31,047	358	29,474	31,072
897	145	126	652	1,628	80,479	108,879	1,634	108,574	113,840
-	-	-	-	-	1,305	1,305	-	1,585	1,585
-	-	-	-	-	675	677	-	7,093	7,093
897	145	126	652	1,628	82,459	110,861	1,634	117,252	122,518
פעילות לווים בחו"ל									
2	(5)	(5)	8	8	737	753	8	2,075	2,084
-	-	-	-	-	1,320	1,320	-	2,319	2,319
-	-	-	-	-	-	-	-	1,932	1,932
2	(5)	(5)	8	8	2,057	2,073	8	6,326	6,335
899	140	121	660	1,636	81,216	109,632	1,642	110,649	115,924
-	-	-	-	-	2,625	2,625	-	3,904	3,904
-	-	-	-	-	675	677	-	9,025	9,025
899	140	121	660	1,636	84,516	112,934	1,642	123,578	128,853

הערות בעמוד 43.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק (המשך)
(במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2016									
חובות (2) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) (3)							סיכון אשראי כולל (1)		
הפסדי אשראי (4)									
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	פגום	בעייתי (6)	מזה: חובות (2)	סך הכל	בעייתי (6)	דירוג ביצוע אשראי (5)	סך הכל
פעילות לווים בישראל									
ציבור - מסחר									
10	2	8	7	25	437	542	25	493	543
-	-	-	-	-	55	67	-	148	151
150	26	(32)	182	344	7,378	10,348	344	9,960	10,601
90	(22)	(13)	119	166	3,439	9,627	167	9,207	9,673
23	(4)	(3)	78	91	4,817	5,363	91	5,261	5,450
5	-	1	2	3	686	944	3	1,447	1,512
182	33	58	194	485	7,875	9,030	485	8,257	9,118
18	3	3	15	30	743	897	30	785	914
13	-	3	6	28	764	951	33	962	1,060
13	(2)	-	19	50	1,378	2,398	50	2,402	2,491
31	2	6	2	242	7,221	9,764	242	12,961	13,311
12	-	2	6	27	1,521	2,388	27	2,256	2,431
10	1	2	21	48	1,706	2,314	48	2,191	2,351
557	39	35	651	1,539	38,020	54,633	1,545	56,330	59,606
115	6	2	8	174	21,741	22,893	174	22,292	22,893
245	24	47	84	342	17,937	29,094	342	27,112	29,120
917	69	84	743	2,055	77,698	106,620	2,061	105,734	111,619
-	-	-	-	-	481	481	-	946	946
-	-	-	-	-	654	659	-	10,535	10,535
917	69	84	743	2,055	78,833	107,760	2,061	117,215	123,100
פעילות לווים בחו"ל									
1	(2)	(4)	8	8	477	492	8	1,709	1,717
-	-	-	-	-	1,443	1,443	-	3,797	3,797
-	-	-	-	-	-	-	-	2,160	2,160
1	(2)	(4)	8	8	1,920	1,935	8	7,666	7,674
918	67	80	751	2,063	78,175	107,112	2,069	107,443	113,336
-	-	-	-	-	1,924	1,924	-	4,743	4,743
-	-	-	-	-	654	659	-	12,695	12,695
918	67	80	751	2,063	80,753	109,695	2,069	124,881	130,774

הערות:

- סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בסך 84,516 מיליון ש"ח, 10,042 מיליון ש"ח, 813 מיליון ש"ח, 1,342 מיליון ש"ח ו-32,140 מיליון ש"ח, בהתאמה (31.12.16 - 80,753 מיליון ש"ח, 15,598 מיליון ש"ח, 414 מיליון ש"ח, 1,332 מיליון ש"ח ו-32,677 מיליון ש"ח, בהתאמה).
- אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.
- סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 293 מיליון ש"ח וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 225 מיליון ש"ח בגין הלוואות לדיור שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה (31.12.16 - סיכון אשראי מאזני בסך של 247 מיליון ש"ח וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 700 מיליון ש"ח).
- יתרת החובות המסחריים כוללת הלוואות לדיור בסך 2,500 מיליון ש"ח, המשולבות במערך העסקאות והבטחונות של עסקי לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה (31.12.16 - 2,058 מיליון ש"ח).

ניהול סיכוני אשראי צד נגדי

א. כללי

סיכון אשראי של צד נגדי הוא הסיכון שהצד הנגדי לעסקה יכנס לכשל טרם מועד הסילוק הסופי של התשלומים בגין העסקה. הפסד כלכלי ייגרם אם בעת כניסתו של הצד הנגדי למצב של כשל, יהיו עסקאות עמו בעלות ערך כלכלי חיובי לבנק.

בניגוד לחשיפת האשראי, בה החשיפה היא חד-צדדית והבנק נושא לבדו בסיכון להפסד, סיכון צד נגדי יוצר סיכון דו-צדדי להפסד וזאת בהתאם להיות ערך העסקה חיובי או שלילי עבור כל אחד מצדדי העסקה. החשיפה לסיכון צד נגדי מאופיינת גם בשווי השוק של העסקאות, שעשוי להשתנות לאורך חיי העסקה.

ב. מדיניות

לבנק מדיניות ותיאבון לסיכון ברמת הקבוצה לפעילות מול מוסדות פיננסיים, הן ברמת תיאבון הסיכון הכולל והן ברמת החשיפה לצד הנגדי הבודד בחתך סוג החשיפה והעסקה הבודדת, ותוך התחשבות בהון העצמי של הבנק והיקף החשיפות שלו ובהתבסס על פרמטרים הנגזרים מחוסנו הפיננסי של הצד הנגדי.

הקבוצה מנהלת את רוב החשיפות לצדדים נגדיים באמצעות הסכמי קיזוז (Netting) מול בנקים, המצמצמים את הסיכון להון הקבוצה במצבי חדלות פרעון של צדדים נגדיים אלו באופן משמעותי.

כחלק מניהול סיכוני הצד הנגדי השוטפים, מבצע הבנק בקרה יומית שוטפת על עמידה במגבלות קווי האשראי שהוקצו לפעילות מול בנקים ומוסדות פיננסיים.

ג. חשיפת האשראי הנוכחית לצדדים נגדיים שהינם מוסדות פיננסיים זרים

חוב חשיפת האשראי של קבוצת הבנק כלפי מוסדות פיננסיים זרים הינה כלפי בנקים, כאשר מרבית החשיפה הינה כלפי המערכת הבנקאית במערב אירופה ובצפון אמריקה. החשיפה למוסדות פיננסיים אחרים זניחה.

חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾ על בסיס מאוחד

31 בדצמבר 2016			31 בדצמבר 2017			דירוג אשראי חיצוני ⁽⁵⁾
סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	
		במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח	
1,045	100	945	745	3	742	AA- תד AAA
1,175	14	1,161	1,158	36	1,122	A- תד A+
219	14	205	36	10	26	BBB- תד BBB+
64	-	64	111	-	111	B- תד BB+
63	8	55	3	3	-	ללא דירוג
2,566	136	2,430	2,053	52	2,001	סך הכל חשיפות אשראי למוסדות פיננסיים זרים
-	-	-	-	-	-	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁴⁾

* הוצג מחדש.

הערות:

- (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים בשליטת הגופים הללו.
- (2) פקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
- (3) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי, לרבות ערבויות להבטחת חבות של צד ג'.
- (4) סיכון אשראי שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (5) לצורך דירוג המוסדות הפיננסיים, הבנק עשה שימוש בדירוגים שנקבעו לצורך יישום הגישה הסטנדרטית של באזל. הבנק משתמש בדירוג של סוכנות S&P לדירוג המוסדות הפיננסיים הזרים אליהם קיימת חשיפת אשראי. אולם כאשר אין דירוג מסוכנות S&P משתמש הבנק בדירוג מסוכנויות אחרות.

הערות כלליות:

- א. חשיפות האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי ההפרשה בגין הפסדי אשראי.
- ב. חשיפות האשראי אינן כוללות חשיפות למוסדות פיננסיים שיש להם ערבות מפורשת ומלאה של ממשלות, ואינן כוללות השקעות בניירות ערך מגובי נכסים.
- ג. למידע נוסף לגבי הרכב חשיפות האשראי בגין מכשירים נגזרים מול בנקים ודילרים/ברוקרים (מקומיים וזרים) ראה באור 227 לדוחות הכספיים. סיכון האשראי החוץ מאזני בגין עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים שבוצעו עם מוסדות פיננסיים זרים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה הסתכם ליום 31 בדצמבר 2017 ב-280 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2016 - 322 מיליון ש"ח).

התיאבון לסיכון המידתי שהוגדר על ידי דירקטוריון הבנק מקבל ביטוי בהתפלגות חשיפת האשראי למוסדות פיננסיים אשר מרביתה הינה מול מוסדות המדורגים בדירוגים גבוהים.

עיקר חשיפת האשראי הנוכחית של הקבוצה (93%) מיוחסת למוסדות פיננסיים זרים מובילים במדינות OECD, המדורגים בקבוצות הדירוג AAA עד A- כאשר 36% מסך החשיפה מדורג בטווח שבין AAA עד AA-.

סיכון האשראי המאזני של הקבוצה למוסדות פיננסיים זרים כולל השקעה של כ-76 מיליון ש"ח באגרות חוב במט"ח. תיק אגרות החוב, הכלול בחשיפה למוסדות פיננסיים זרים, מפוזר וכולו בדירוג השקעה (Investment Grade) A- ומעלה. משך החיים הממוצע של התיק עומד על כ-2.6 שנים.

בנוסף, כולל סיכון האשראי המאזני פקדונות שהופקדו בבנקים זרים בהיקף של כ-1.6 מיליארד ש"ח, בעיקר לתקופה קצרה של יום עד שבוע.

ליום 31 בדצמבר 2017 אין מדינה בה קיימת לקבוצת הבנק חשיפת אשראי העולה על 15% מבסיס ההון של הבנק, שהסתכם ב-1,617 מיליון ש"ח (כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 202 בדבר רכיבי ההון).

ד. דיווח על החשיפה לסיכונים אשראי צד נגדי

ההנהלה ודירקטוריון הבנק וועדותיו מקבלים מגוון דיווחים על החשיפה לסיכונים אשראי צד נגדי, ובחתיכים שונים על ידי גורמי הניהול, הפיקוח והבקרה.

חשיפה למדינות זרות

החשיפה המאזנית למדינות זרות כוללת פקדונות, אגרות חוב, אשראי לציבור ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים. החשיפה החוץ מאזנית כוללת ערבויות, סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ומסגרות לא מנוצלות.

א. מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות⁽¹⁾ ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך⁽⁵⁾ (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2017													
חשיפה מאזנית מעבר לגבול ⁽²⁾		חשיפה מאזנית ⁽²⁾											
		חשיפה חוץ מאזנית ⁽²⁾⁽³⁾			חשיפה מאזנית של חברות מאוחדות של הבנק במדינות זרות לתושבים מקומיים								
לפרעון מעל שנה	לפרעון עד שנה	מזה סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	סך חשיפה חוץ מאזנית	חובות פגומים	סיכון אשראי מאזני בעייתי	סך כל החשיפה המאזנית	נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	לאחרים	לבנקים	לממשלות ⁽⁴⁾	
473	3,289	-	84	-	-	3,762	-	-	-	618	1,047	2,097	ארצות הברית
1	3	-	19	-	-	4	-	-	-	3	1	-	ספרד
2	10	-	2	-	-	12	-	-	-	11	1	-	איטליה
-	1	-	1	-	-	1	-	-	-	1	-	-	אירלנד
-	2	-	-	-	-	2	-	-	-	2	-	-	פורטוגל
922	2,749	-	502	-	13	3,879	208	2	210	2,479	1,061	131	מדינות אחרות
1,398	6,054	-	608	-	13	7,660	208	2	210	3,114	2,110	2,228	סך כל החשיפות למדינות זרות
16	155	-	81	-	1	171	-	-	-	170	1	-	סך כל החשיפות למדינות LDC

31 בדצמבר 2016													
חשיפה מאזנית מעבר לגבול ⁽²⁾		חשיפה מאזנית ⁽²⁾											
		חשיפה חוץ מאזנית ⁽²⁾⁽³⁾			חשיפה מאזנית של חברות מאוחדות של הבנק במדינות זרות לתושבים מקומיים								
לפרעון מעל שנה	לפרעון עד שנה	מזה סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	סך חשיפה חוץ מאזנית	חובות פגומים	סיכון אשראי מאזני בעייתי	סך כל החשיפה המאזנית	נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	לאחרים	לבנקים	לממשלות ⁽⁴⁾	
1,071	2,711	-	89	1	5	3,782	-	-	-	405	972	2,405	ארצות הברית
1	6	-	31	-	-	7	-	-	-	3	4	-	ספרד
4	95	-	3	-	-	99	-	-	-	20	1	78	איטליה
-	14	-	1	-	-	14	-	-	-	14	-	-	אירלנד
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	יוון
-	2	-	-	-	1	2	-	-	-	2	-	-	פורטוגל
1,080	2,952	-	650	5	18	4,245	213	32	245	1,491	2,462	79	מדינות אחרות
2,156	5,780	-	775	6	24	8,149	213	32	245	1,935	3,439	2,562	סך כל החשיפות למדינות זרות
18	266	-	109	-	1	284	-	-	-	204	80	-	סך כל החשיפות למדינות LDC

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נזילים ונגזרי אשראי.

(2) סיכון אשראי מאזני חוץ מאזני, סיכון אשראי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(4) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.

(5) ניתן מידע גם בדבר כל החשיפות למדינות פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד.

ב. מידע בדבר מדינות שסך החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75% לבין 1% מסך הנכסים במאוחד או בין 15% לבין 20% מההון, לפי הנמוך (במיליוני ש"ח)

סכום החשיפות המאזניות		סכום החשיפות המאזניות	
ליום 31 בדצמבר 2016		ליום 31 בדצמבר 2017	
880	בריטניה	-	

ג. מידע בדבר חשיפה מאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות (במיליוני ש"ח)

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2017					
פארטו	פארטו	פארטו	פארטו	פארטו	
ריקו	ריקו	ריקו	ריקו	ריקו	
2	2	2			סכום החשיפה בתחילת השנה
-	-	-			שינויים נטו בסכום החשיפה לזמן קצר
-	2	-			חשיפות שהתווספו
2	4	2			סכום החשיפה בסוף השנה

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2016					
פארטו	פארטו	פארטו	פארטו	פארטו	
ריקו	ריקו	ריקו	ריקו	ריקו	
2	3	1	-	19	סכום החשיפה בתחילת השנה
-	(1)	1	(6)	(5)	שינויים נטו בסכום החשיפה לזמן קצר
-	-	-	6	-	חשיפות שהתווספו
2	2	2	-	14	סכום החשיפה בסוף השנה

סיכונים בתיק ההלוואות לדיוור

פעילות המשכנתאות בקבוצת הבנק

בשנת 2017, העמיד הבנק משכנתאות לציבור, בניטרול מיחזורים, בסכום כולל של 3,769 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-4,340 מיליון ש"ח בשנת 2016, קיטון בשיעור של 13.2%. נתונים אלה כוללים הלוואות לדיוור ממקורות הבנק (ללא אשראי מכספי אוצר) בסך של 3,756 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-4,337 מיליון ש"ח בשנת 2016. סך כל המיחזורים של הלוואות לדיוור הנובעים מפרעונות מוקדמים בשנת 2017 הסתכם ב-217 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-336 מיליון ש"ח בשנת 2016, קיטון בשיעור של 35.4%.

מדיניות האשראי של הקבוצה בתחום המשכנתאות

על רקע הסיכון בו פועלת מערכת הבנקאות הישראלית בתחום האשראי למשכנתאות וכן על רקע השינויים וההתפתחויות בשוק האשראי לדיוור והוראות המפקח על הבנקים, נוקט הבנק במדיניות אשראי מידתית המאושרת על ידי דירקטוריון הבנק ונבחנת מידי שנה ומתעדכנת על פי השינויים והתמורות בארץ, שינויים בגולציה וכי"ב. מדיניות זו באה לידי ביטוי בבחינת שיעור המימון, שיעור החוזר מהכנסת הלווה ויכולת עמידה בהחזרים שוטפים גם בתרחישים של שינוי רבית. כמו כן, קיימות מגבלות בדבר השיעור המקסימלי של רכיב הרבית המשתנה בתמהיל הלוואה ובדבר גודל הלוואה ללווה יחיד. הבנק נוקט משנה זהירות בנכסים בהם המצב הרישומי מורכב תוך מתן משקל יתר לטיב הלקוח ושיעור המימון. הבנק מעניק אשראי לקבוצות רכישה ומתמקד בקבוצות הבונות באזורי ביקוש ובקבוצות בהן המארגן הינו בעל ניסיון מוכח בתחום. ככלל, הבנק מקיים, מעבר לבדיקות הנעשות באופן שוטף, דיון תקופתי בכל תיקי קבוצות הרכישה, בוחן את מצב הפרויקטים ובודק אם נדרשת הפרשה להפסדי אשראי בגין קבוצות הרכישה, מעבר לסיכון האשראי הפרטני של כל חבר בקבוצה. הבנק מקפיד לתמחר כל עסקה בהתאם לסיכון ולריתוק ההון הנדרש באמצעות כלים לחישוב התשואה. הבנק מבצע בקרה חודשית אחר התפתחות מאפייני סיכון, ביניהם: שיעור מימון, יחס החוזר מהכנסה, מטרת הלוואה וכדומה.

שיעור המימון

אחד הפרמטרים המרכזיים המשמשים את הבנק לבחינת הסיכון בתיק האשראי לדיוור הינו שיעור המימון (Loan To Value), המחושב על פי הוראת הפיקוח על הבנקים מס' 876 - דוח על הלוואות לדיוור והינו היחס בין סכום האשראי לבין שווי הנכסים המשמשים לביטחון במועד אישור הלוואה. יצוין כי עליית שווי נכס כשלעצמה אינה מהווה אירוע לחישוב מחדש של LTV ואילו בעת מתן אשראי נוסף לביטחון אותו נכס ניתן לחשב LTV בהתייחס לשמאות עדכנית.

תיק הלוואות לדיוור ממקורות הבנק ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכם לסך של 22,744 מיליון ש"ח, כולל כ-71% אשראי שניתן עם שיעור מימון עד 60%, בדומה ל-31 בדצמבר 2016. כ-95% מסך האשראי ניתן בשיעור מימון של עד 75%, בדומה ל-31 בדצמבר 2016.

ביצועי ההלוואות לדיור ממקורות הבנק בשנת 2017, שהסתכמו לסך של 3,756 מיליון ש"ח, כוללים כ-76% אשראי שניתן עם שיעור מימון של עד 60%, בהשוואה ל-73% בשנת 2016. כל הביצועים ניתנו בשיעור מימון של עד 75%, בדומה לשנת 2016.

שיעור החזר מהכנסה

פרמטר מרכזי נוסף המשמש את הבנק לבחינת הסיכון בתיק האשראי לדיור הינו שיעור החזר מהכנסת הלווה. יחס זה מאפשר לבנק להעריך את יכולתו של לווה לעמוד בהחזרי ההלוואה השוטפים כסדרם מתוך הכנסתו הקבועה כפי שהיתה במועד מתן ההלוואה. תיק ההלוואות לדיור ממקורות הבנק ליום 31 בדצמבר 2017 כולל כ-79% אשראי שניתן עם שיעור החזר מהכנסה של עד 35%, בדומה ל-31 בדצמבר 2016. כ-90% מהאשראי ניתן ללווים עם שיעור החזר מהכנסה של עד 50%, בדומה ל-31 בדצמבר 2016.

ביצועי ההלוואות לדיור ממקורות הבנק בשנת 2017 כוללים כ-83% אשראי שניתן עם שיעור החזר מהכנסה של עד 35%, בהשוואה ל-84% בשנת 2016. כ-88% מהאשראי ניתן ללווים עם שיעור החזר מהכנסה של עד 50%, בהשוואה ל-92% בשנת 2016. המידע כולל הלוואות בבטחון דירת מגורים.

הלוואות ברבית משתנה

תיק ההלוואות לדיור ממקורות הבנק ליום 31 בדצמבר 2017 כולל שיעור של 62% אשראי שניתן ברבית משתנה ומסתכם לסך של 14,178 מיליון ש"ח. ביצועי ההלוואות לדיור ממקורות הבנק בשנת 2017 כוללים סך של 1,252 מיליון ש"ח ברבית משתנה עד חמש שנים, המהווים 33% מסך הביצועים וסך של 811 מיליון ש"ח ברבית משתנה כל חמש שנים ומעלה, המהווים 22% מסך הביצועים.

הלוואות ארוכות טווח

תיק ההלוואות לדיור ממקורות הבנק ליום 31 בדצמבר 2017 כולל כ-61% אשראי אשר תקופת פרעונו למועד הדיווח היא עד 20 שנה ומסתכם לסך של 13,954 מיליון ש"ח.

ביצועי ההלוואות לדיור ממקורות הבנק בשנת 2017 כוללים 50% אשראי אשר תקופת פרעונו למועד הדיווח היא עד 20 שנה ומסתכמים לסך של 1,892 מיליון ש"ח.

להלן נתונים על התפתחות תיק ההלוואות לדיור בבנק בלבד לפי מגזרי הצמדה (ללא אשראי מכספי אוצר ולאחר ניכוי הפרשה להפסדי אשראי):

סך הכל		למטרת מגורים										31.12.17	31.12.16
		בביטחון דירת מגורים		מגזר צמוד מט"ח		מגזר צמוד מדד		מגזר לא צמוד					
סך הכל	יתרה	סך הכל	רבית משתנה	רבית משתנה	רבית קבועה	רבית משתנה	רבית קבועה	רבית משתנה	רבית קבועה	רבית משתנה	רבית קבועה		
יתרה	יתרה	יתרה	שיעור	יתרה	שיעור	יתרה	שיעור	שיעור	יתרה	שיעור	שיעור	יתרה	יתרה
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
22,744	1,040	21,704	0.2	48	17.4	3,779	13.9	3,010	44.1	9,563	24.4	5,304	31.12.17
21,624	1,179	20,445	0.4	75	18.7	3,825	14.8	3,019	43.3	8,866	22.8	4,660	31.12.16

להלן נתונים על התפתחות המשכנתאות בבנק בלבד (ללא אשראי מכספי אוצר):

שנת 2013	שנת 2014	שנת 2015	שנת 2016	שנת 2017	
3,550	3,707	4,796	4,337	3,756	ביצועי ההלוואות לדיור (במיליוני ש"ח)
(5%)	4%	29%	(10%)	(13%)	שיעור השינוי בביצועי ההלוואות לדיור ביחס לשנה קודמת
0.20%	0.01%	0.01%	0.01%	(0.01%)	שיעור הוצאה (ההכנסה) להפסדי אשראי ביחס למשכנתאות באחריות הבנק
0.86%	0.74%	0.60%	0.55%	0.51%	שיעור הפרשה המצטברת להפסדי אשראי ביחס למשכנתאות באחריות הבנק

סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיר) כלי

הצריכה הפרטית נמצאת בשנים האחרונות במגמת צמיחה וכפועל יוצא גם היקף האשראי לאנשים פרטיים. הבנקים בקבוצה מעמידים אשראי צרכני למגוון משקי הבית המורכב בעיקר מלקוחות שכירים, חלקם במערכת החינוך ובמערכת הביטחון. בנוסף הבנק מעניק שירותים ללקוחות פרטיים אחרים על בסיס הסכמים אישיים ועל בסיס הסכמים מפעליים. מדיניות האשראי לאנשים פרטיים משקפת למעשה את תיאבון הסיכון של הבנק וכוונותיו לגבי רמות הסיכון שברצונו ליטול וכן את הפרופיל הרצוי לתיק האשראי לאנשים פרטיים והיקפו ביחס לתיק האשראי הכולל. המדיניות מתבססת על מערכת פנימית לדירוג סיכון האשראי לאנשים פרטיים על פי מודלים סטטיסטיים המתעדכנים באופן שוטף וכן על ידי כללים עסקיים ועקרונות למתן אשראי בהתאם לבחינת כושר החזר של הלקוח ברמה פרטנית וכן על ניתוח והערכה של מכלול פרמטרים נוספים, להם השלכה על איתנותו הפיננסית של הלווה. תפיסה זו משתקפת היטב במדיניות האשראי של הבנק באמצעות מגבלות כמותיות ואיכותיות למתן אשראי ברמת הלקוח הבודד וברמת הבנק, וכן בתהליכי בקרה ובתהליכי עבודה מובנים, בקווי הבקרה השונים. מודלים של דירוג סיכונים אשראי משמשים את הבנקים הן להעמדת אשראי ישיר באמצעות האינטרנט, האפליקציה והבינלאומי קול, והן בתהליך החיתום של האשראי בסניפים. המלצות האשראי הנגזרות מהמודלים הסטטיסטיים, יחד עם נהלי הבנק הנסמכים על מדיניות האשראי של הבנק והמגבלות האיכותיות והכמותיות הכלולות בה, מגלמים את תיאבון הסיכון המידתי של הקבוצה בתחום האשראי הצרכני. הבנק מתמקד באשראי קמעונאי, המאופיין ברמת פיזור גבוהה וברמת סיכון נמוכה. בהתייחס לעובדה שלבנק חברות בת העוסקות אף הן בתחום האשראי, הבנק פועל בראיה קבוצתית ופועל ליישם מתכונת עבודה סדורה וקבוצתית המגדירה, בין היתר, מתכונת מיקוד עסקי לכל חברה בת בקבוצה. אוכלוסיית היעד הינה בעיקר אוכלוסייה בעלת מקורות הכנסה יציבים, הזקוקה למימון בתחום הצרכני, והינה בעלת כושר החזר לאשראי, בין היתר, מקבלי משכורות ובעלי הכנסה קבועה, אוכלוסיות ייעודיות בעלות קשר משותף בחתך ארצי (כגון מורים, עובדי משרד הביטחון וכו') בעלי יכולת החזר או כנגד ביטחונות הניתנים למימוש. הלוואות מרכז המורים הינן הלוואות המשולמות באמצעות ניכוי ישיר מהשכר. הלוואות לעובדי משרד הביטחון ניתנות במסגרת מכרזים שונים, משקפות היוון זכויות לתקופות ביניים ומאופיינות בסכומים גדולים יחסית ולתקופות ארוכות. בנוסף, במסגרת תנאי המכרז נקבעה אחריותו של משרד הביטחון לתשלום במצב כשלי אשראי ובכך פחת סיכון האשראי הניתן לעובדי משרד הביטחון במסגרת זו, למינימום. החזרי הלוואות אלה והלוואות נוספות לאוכלוסיית מערכת הביטחון וכן הלוואות הניתנות במסגרת הסכמים מפעליים מנוכים מן השכר ישירות. כ-73% מיתרת סיכון האשראי לאנשים פרטיים הינו בגין לקוחות בעלי הכנסה קבועה בחשבון בסכום העולה על 10 אלפי ש"ח.

להלן התפלגות סיכון האשראי לאנשים פרטיים בישראל:

שינוי	31 בדצמבר		
	2016	2017	
ב-%	במיליוני ש"ח		
9.3%	4,598	5,024	יתרות עו"ש ויתרות מנוצלות בכרטיסי אשראי
8.0%	13,339	14,408	הלוואות אחרות
8.3%	17,937	19,432	סך כל סיכון האשראי המאזני
4.7%	3,805	3,985	מסגרות עו"ש לא מנוצלות
11.8%	5,561	6,216	מסגרות כרטיסי אשראי לא מנוצלות
(21.0%)	1,791	1,414	סיכון אשראי חוץ מאזני אחר
4.1%	11,157	11,615	סך כל סיכון האשראי החוץ מאזני
6.7%	29,094	31,047	סך כל סיכון האשראי הכולל
6.1%	17,355	18,421	מומצע היקף האשראי, כולל משיכת יתר בעו"ש, כרטיסי אשראי והלוואות

להלן התפלגות סיכון האשראי מסך החובות לאנשים פרטיים בישראל:

31 בדצמבר			
שינוי	2016	2017	
ב-%		במיליוני ש"ח	
6.0%	84	89	סיכון אשראי פגום
4.3%	258	269	סיכון אשראי בעייתי לא פגום
6.7%	28,752	30,689	סיכון אשראי לא בעייתי
6.7%	29,094	31,047	סך כל סיכון האשראי
(2.4%)	41	40	מזה: חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר
4.2%	71	74	יתרת ארגוני החוב שבהסדר מתוך האשראי הבעייתי
0.27%		0.33%	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור

להלן התפלגות סיכון האשראי לאנשים פרטיים בישראל לפי התפלגות ההכנסה הקבועה בחשבון

31 בדצמבר 2017				הכנסה קבועה בחשבון*
סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	סך נכסים פיננסיים** גבוה מ-50 אלפי ש"ח	סך נכסים פיננסיים** נמוך מ-50 אלפי ש"ח	באלפי ש"ח
				ללא הכנסה קבועה
				עד 10
				מ-10 עד 20
				מעל 20
				סך הכל
290	599	59	540	
2,808	4,562	569	3,993	
3,252	5,828	1,215	4,613	
5,265	8,443	3,404	5,039	
11,615	19,432	5,247	14,185	

* הכנסה קבועה לחשבון, כהגדרתה בהוראת הדיווח לפיקוח 836 (הכוללת משכורת בפועל, סך קצבאות, הפקדות מזומן והפקדות שיקים).
 ** תיק הנכסים הפיננסיים המקושר לחשבון, כגון: פקדונות כספיים (לרבות יתרות עו"ש), תיקי ניירות ערך ונכסים כספיים אחרים.

התפלגות לפי התקופה הממוצעת שנותרה לפירעון (לפי המועד הסופי לפירעון ההלוואה)

31 בדצמבר 2017		תקופה
תקופה נותרת ממוצעת לפירעון	סיכון אשראי מאזני	עד שנה
		משנה ועד שלוש שנים
		משלוש שנים ועד חמש שנים
		מחמש שנים ועד שבע שנים
		מעל שבע שנים
		סך הכל
0.15	5,665	
2.11	2,834	
4.17	4,138	
5.98	2,344	
10.91	4,451	
4.46	19,432	

התפלגות לפי גודל האשראי של הלווה*

31 בדצמבר 2017			תחום אשראי ללווה
סיכון אשראי כולל**	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	באלפי ש"ח
			עד 10
			מ-10 עד 20
			מ-20 עד 40
			מ-40 עד 80
			מ-80 עד 150
			מ-150 עד 300
			מעל 300
			סך הכל
902	650	252	
1,192	801	391	
2,858	1,761	1,097	
5,771	2,873	2,898	
8,128	2,816	5,312	
8,061	2,059	6,002	
4,135	655	3,480	
31,047	11,615	19,432	

* הגדרת לווה - בהתאם להגדרות הוראת ניהול בנקאי תקין 313.
 ** סיכון אשראי כולל - למעט חבות בגין נגזרים ולמעט הלוואות דיור.

התפלגות לפי סוג ומידת החשיפה לגידול משמעותי בתשלומים

31 בדצמבר 2017		
סיכון אשראי מאזני		סוג האשראי
במיליוני ש"ח		עו"ש
1,811		כרטיסי אשראי
3,213		אשראי ברבית משתנה
13,768		אשראי ברבית קבועה
636		אחר*
4		סך הכל
19,432		

* אשראי אחר כולל, בין היתר, השאלות של לקוחות וחייבים בגין הוצאות משפטיות עבור לקוחות קשיי גבייה.

בטחונות

31 בדצמבר 2017			
סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	
במיליוני ש"ח			סך אשראי המגובה בבטחונות*
4,588	1,017	3,571	
3,547	762	2,785	*מזה: בטחונות לא נזילים
1,041	255	786	בטחונות נזילים

תיאור הפעילות

א. חיתום האשראי ללקוחות פרטיים

חיתום האשראי הצרכני מבוצע בהתחשב בפרמטרים אישיים של הלקוח ומשקף נכונות מידתית לנטילת סיכונים אשראי. תפיסה זו משתקפת היטב במגבלות כמותיות ואיכותיות, וכן באמצעות מגוון רחב של תהליכי עבודה מובנים ותהליכי בקרה הדוקים בקווי הבקרה השונים. הבנקים בקבוצה מציעים אשראי ללקוחותיהם באופן יזום על בסיס ניטור מאפייני הסיכון של הלקוח ואיתור צרכיו. בתהליך החיתום נבחנים מספר קריטריונים אשר מהווים כלי תומך החלטה, בין היתר, אינפורמציה כללית על הלקוח (זהותו, חוסנו הפיננסי, התנהלותו בחשבון וכל מידע נוסף אשר בידו לסייע בתהליך החיתום), מטרת האשראי, פעילות הלקוח בבנק בהקשר לתמחור העסקה, כושר החזר, תמהיל האשראי הכולל בחשבון והתאמתו לצורכי הלקוח. תהליך זה מושתת על ערכי הוגנות ושקיפות כלפי הלקוח, כאשר בשיחות יזומות של הבנק (או אגב חשיפת הלקוח למידע שיווקי באתר האינטרנט או באפליקציה של הבנק) ניתן ללקוח גילוי מלא על הנכסים וההתחייבויות בחשבון והתשואות בגינם ככל שניתן לחשבן. מידע זה נועד לאפשר ללקוח קבלת החלטה מושכלת בדבר כדאיות לקיחת ההלוואה, וזאת טרם ביצוע הפעולה. הבנק נערך להרחבת היקפי הפעילות במגזר האשראי הצרכני, בין היתר, באמצעות ביצוע סגמנטציה של הלקוחות באופן שמאפשר התמחות והתייחסות מקצועית וזהירה תוך שמירה על סביבת בקרה נאותה וכן באמצעות העמקת הפעילות הדיגיטלית כדי לעודד נטילת הלוואות און ליין, תוך שמירה על תיאבון סיכון מידתי.

ב. אופן פיקוח ומעקב על מאפייני הסיכון

הבנקים בקבוצה בעלי התמחות ומיומנות גבוהה בתחום אשראי קמעונאי מתוקף ניסיונם רב השנים באשראי למשקי הבית. הקבוצה מכשירה את עובדיה ברמת מיומנות מקצועית גבוהה בתחום האשראי ובעלת מערכות ממוחשבות תומכות החלטה, בקרה ומעקב לאיתור מוקדם של לווים בפיגור או תסמינים שליליים. הקבוצה מגדרת את עצמה בנטילת סיכונים אשראי, בין היתר, באמצעות פיזור הסיכון בין הלקוחות. ניהול הסיכונים ובקרתם מתבצעים בבנק באמצעות תשתית נאותה של מנגנוני שליטה, פיקוח, בקרה וביקורת. הבקורות בנושא האשראי הצרכני מבוצעות באמצעות שלושת קווי ההגנה. במסגרת הבקורות המבוצעות על ידי הקו הראשון: מעקב אחר חריגה ממסגרת עו"ש וחח"ד, בדיקת אשראי בעייתי בפיגור ובקרה אחר התפתחות האשראי הצרכני הבעייתי בסניפים. בקו השני קיימות מגוון בקורות, כאשר עיקרן נועדו לבחון את ההתנהלות הפיננסית בחשבונות ולאתר סימנים להתדרדרות במצב החוב. סימני התדרדרות יכולים לנבוע מירידה במחזורי פעילות, חריגות ממסגרות מאושרות וכדומה. בנוסף, הבנק משתמש במערכות ממוכנות תומכות כגון מערכת לאיתור וטיפול בחובות בעלי סממנים בעייתיים ומערכת סטטיסטית לניבוי כשל אשראי. הקו השלישי, מערך הביקורת הפנימית, אחראי לביצוע ביקורת בלתי תלויה על ניהול הסיכון, מסגרת העבודה והבקורות לניטור סיכונים אשראי צרכני, לרבות פעילות קווי ההגנה הראשון והשני לניטור סיכון זה.

סיכונים בענף הבינוי והנדל"ן

על רקע הסיכון בו פועלת המערכת הבנקאית הישראלית בתחום האשראי לבינוי ונדל"ן וכן על רקע השינויים וההתפתחויות בשוק האשראי למגורים, הוראות המפקח על הבנקים, והתקנות הממשלתיות, נוקט הבנק במדיניות אשראי מידתית וזהירה המאושרת על ידי דירקטוריון הבנק ונבחנת מידי שנה ומתעדכנת על פי השינויים והתמורות בארץ, שינויים ברגולציה וכיו"ב. מידתיות וזהירות זו באות לידי ביטוי בבחינת שיעור המימון, בחינת כשלים זהירה בליווי פרויקטים לבניה, ובחינת שיעור ההון העצמי והמכירות המוקדמות, וזאת על מנת לצמצם ככול הניתן את הסיכונים.

כמו כן, אימץ הבנק מדיניות פרטנית ביחס לתחומי הפעילות השונים בתחום הנדל"ן והבינוי, ובהם ליווי בניה למגורים, ליווי בניה ביעוד למניב, וכן אשראי לנדל"ן מניב ביעוד למשרדים, מסחר ותעשייה. הבנק מעניק אשראי לקבוצות רכישה ומתמקד בקבוצות הבונות באזורי ביקוש ובקבוצות בהן המארגן הינו בעל ניסיון מוכח בתחום.

הבנק מקיים מעבר לבדיקות הנעשות באופן שוטף, דיון תקופתי בכל תיקי האשראי, ובוחן את מצב הפרויקטים וכן את רמת הסיכון בכל פרויקט על בסיס חודשי ומצמצם חשיפות בהתאם.

הבנק מקפיד לתמחר כל עסקה בהתאם לסיכון ולריתוק ההון הנדרש באמצעות כלים לחישוב תשואה.

הפרמטרים המשמשים את הבנק לבחינת הסיכון בתיק האשראי לנדל"ן הינם בעיקר שיעור המימון (Loan To Value), יחס בין סכום האשראי לבין שווי הנכסים המשמשים לביטחון במועד אישור ההלוואה על פי הערכת שווי עדכנית וקיום מקורות יציבים לפרעון האשראי.

בחינת הסיכונים בתיק הבינוי מבוצעת על בסיס חודשי ועל פי דוחות ביצוע המתקבלים מאת המפקח על הפרויקט, כאשר הסיכונים הנבחנו הם הן ברמת סיכון השוק והן ברמת סיכון הביצוע.

להלן נתונים על סיכון האשראי לציבור בענף הבינוי והנדל"ן בישראל:

31 בדצמבר		
2016	2017	
במיליוני ש"ח		
		סיכון אשראי כולל⁽¹⁾
		נדל"ן שבנייתו לא הושלמה
978	1,282	מזה: קרקע גולמית
5,301	4,764	נדל"ן בתהליכי בניה
3,966	3,994	נדל"ן שבנייתו הושלמה
4,878	4,748	אחר ⁽²⁾
15,123	14,788	סך הכל

(1) מזה: אשראי המובטח בנדל"ן למגורים בסך של 4,782 מיליון ש"ח, אשראי המובטח בנדל"ן לתעשייה בסך של 394 מיליון ש"ח ואשראי המובטח בנדל"ן למסחר בסך של 4,864 מיליון ש"ח (31.12.16 - 5,215 מיליון ש"ח, 392 מיליון ש"ח ו-4,638 מיליון ש"ח, בהתאמה).

(2) כולל אשראי ללווים בענף הבינוי והנדל"ן בישראל, להם בטחון שאינו נדל"ן, או לווים להם שווי הנכס למימוש מהיר מבטיח פחות מ-50% מסך סיכון האשראי של הלווה.

מימון ממונף - Leveraged Finance

מימון ממונף מוגדר כאשראי למימון עסקאות הונות בתאגידים (כמוגדר בהוראת בנק ישראל מספר 323) אשר עונה על תבחינים מסויימים, ואשראי הניתן ללווים המאופיינים ברמות מינוף פיננסי גבוהות.

הבנק מחשיב מימון ממונף כאשראי הניתן למטרות מסויימות כמפורט בדוח הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

ליום 31 בדצמבר 2017 סך יתרות האשראי המצרפיות (אשראי מאזני וחוזי מאזני נטו, בניכוי הפרשות להפסדי אשראי ובטחונות מותרים בניכוי) הנחשבות כמימון ממונף הסתכם ב-1,272 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,172 מיליון ש"ח בסוף שנת 2016.

סיכון שוק

כללי

1. סיכון שוק (סיכון פיננסי) הינו סיכון קיים או עתידי להפסד או לירידת ערך הנובע משינוי בשווי הכלכלי של מכשיר פיננסי, תיק מסוים או קבוצת תיקים וברמה הכוללת, עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים. ובכללם: סיכון רבית, סיכון מטבע, סיכון אינפלציה, סיכון מחיר מניות וסיכון תגודתיות.
2. לבנק מדיניות מפורטת לניהול החשיפה לסיכונים פיננסיים, אשר מתווה ומפרטת, בין היתר, תיאבון כולל לסיכונים פיננסיים ותיאבון לסיכון בחתך הסיכון הבודד ועקרונות לפעילות.

הפיקוח והבקרה על ניהול החשיפה לסיכונים השוק

הבנק מקיים מערך נאות של מנגנוני שליטה, ניהול, פיקוח, בקרה בלתי תלויה וביקורת על תהליך ניהול סיכונים השוק. התפיסה הניהולית והבקרתית של הבנק היא של זיהוי, כימות ואמידה שוטפים של החשיפה לסיכונים שוק ובקרת עמידה במגבלות שנקבעו. ניהול החשיפה לסיכונים השוק נבחן ומבוקר באופן שוטף במסגרת בחינת כלל הסיכונים על ידי ועדות ופורומים ייעודיים ברמת הדירקטוריון וההנהלה וכן על ידי דרגי הביניים כמפורט בדוח הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

דיווח על החשיפות לסיכונים שוק

הנהלת הבנק והדירקטוריון מקבלים מגוון דיווחים על החשיפה לסיכונים שוק, ובחתיכים שונים על ידי גורמי הניהול, הפיקוח והבקרה, בין היתר, התפתחויות בסיכון ובסביבה הפיננסית ועמידה במגבלות.

תיאבון הסיכון

תיאבון הסיכון של הבנק משקף נכונות מידתית לנטילת סיכונים פיננסיים, תואם פעילות בנקאית זהירה, מידתי ותואם לדרישות הפיקוחיות ולהיקף פעילות הבנק לצביונו. ככלל, הבנק שואף למזער את החשיפות הפיננסיות שהוא נוטל, ופועל ליצירת רווחיות נאותה תוך כדי נטילת סיכונים פיננסיים נמוכים.

תפיסה זו משתקפת היטב במדיניות הבנק באמצעות מגוון רחב מאוד של מגבלות סיכון/הפסד כמותיות ומידתיות ביחס להון הבנק, וכן בתהליכי בקרה הדוקים ובתהליכי עבודה מובנים בקווי הבקרה השונים.

המתודולוגיה לאמידת החשיפה לסיכונים השוק

הבנק עושה שימוש במספר כלים ומודלים מקובלים לצורך ניהול החשיפה לסיכונים השוק באמצעים, הכוללים גם את הערך בסיכון (VAR) וגם הפעלת תרחישי קיצון Stress Tests, כלי ניהול ובקרת חשיפות רבית כגון: מח"מ, שווי הוגן ומבחני רגישות לשינויים בעקום הרבית.

החשיפה ברבית

כללי

סיכון הרבית הוא סיכון לרווחים או להון הנובע מתזוזות בשיעורי הרבית, המשפיעים על רווחי הבנק באמצעות שינוי בהכנסות נטו, ועל שווי נכסי הבנק, התחייבויותיו ומכשיריו חוץ מאזניים, מכיוון שהערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים (ובמקרים מסוימים התזרימים עצמם) משתנה כאשר חל שינוי בשיעורי הרבית. צורות העיקריות של סיכון הרבית שאליו נחשף הבנק כוללות: סיכון תמחור מחדש, סיכון עקום התשואה, סיכון בסיס וסיכון אופציות. סיכון הרבית, לכלל התיק, הינו אחד הסיכונים הדומיננטיים להם חשוף הבנק בכל הקשור להשפעה על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות ועל הרווח. הבנק מנהל את סיכונים הרבית בהתאם להוראת בנק ישראל בנושא ניהול סיכון הרבית (הוראה 333), בדגש על סיכון הרבית בתיק הבנקאי. נקבעה מדיניות בנושא ניהול סיכון הרבית בהתאם להוראות.

ניהול החשיפה

ניהול החשיפה לסיכונים רבית נעשה, תוך התאמת משך החיים הממוצע של המקורות והשימושים ותוך צמצום החשיפה לשחיקת השווי ההוגן, כתוצאה משינויים בלתי צפויים בשערי הרבית ובכפוף למגבלות שקבע הדירקטוריון. בכל מגזר נמדדת החשיפה לשינוי בלתי צפוי בשיעור הרבית לכל התקופות ובתרחישי רבית שונים, ונמדדת השפעתה על השחיקה הפוטנציאלית של השווי הכלכלי ושל הרווח החשבונאי באופן של שנה אחת קדימה. ההשפעה נמדדת בכל אחד מהמגזרים בנפרד, וגם בכל המגזרים יחד. החשיפה העיקרית לסיכונים רבית בבנק מיוחסת לפעילות המימון במגזר השקלי הלא צמוד ובמגזר צמוד המדד, ונובעת ממאפייני ההשקעה, הנגזרים מטווח השימושים והמקורות במגזרים אלה.

הבנק עושה שימוש בנגזרים כחלק מניהול הנכסים וההתחייבויות, ובכלל זה לצרכי גידור על מנת למזער את סיכון הרבית בפעילויות פרטניות בתיקי הנוסטרו.

התיאבון לסיכון

- תיאבון הסיכון לרבית כפי שמשקף במגבלות הינו מידתי, וניצול מסגרות החשיפה מבוצע בהתאם להערכות הבנק בנוגע לשיעורי הרבית הצפויים ולמבנה עקום הרבית הצפוי באופקי זמן שונים ובכפוף למגבלות שהוגדרו במדיניות הסיכונים הפיננסיים.
- לבנק סדרת מגבלות לשינויים בעקום הרבית ומגבלות פרטניות ברמת חדרי העסקאות והיחידות העסקיות השונות היוצרות סיכונים רבית, על היקף חשיפת הרבית, ומגבלות על גובה השחיקה המקסימאלי בשווי ההוגן תחת מצב קיצון.

החשיפה בפועל ליום הדוח

סיכון הרבית נמדד ומנוהל על בסיס הנחות שונות באשר לזמני הפרעון של הנכסים וההתחייבויות. כמו כן, ניהול החשיפה מביא בחשבון את השפעת הפרעונות המוקדמים של הלוואות לדיר. ביתרות חשבונות העו"ש שאינן נושאות רבית קיימות יתרות זכות בסכום יציב לאורך זמן. הבנק מתבסס על מודל ייעודי וקבע כי תקופת הפרעון של יתרת העו"ש היציבה המשמשת בחישוב החשיפה לרבית תהיה למספר שנים. להלן תיאור רגישות הון הקבוצה לשינויים במקביל בעקומי הרבית - השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מתרחיש של עלייה מקבילה של 1% בעקום הרבית:

% החשיפה בפועל		
31 בדצמבר 2016	31 בדצמבר 2017	
(0.90)	0.92	מט"י לא צמוד*
(1.57)	(0.95)	מט"י צמוד מדד
(0.60)	(0.53)	מט"ח וצמוד מט"ח

* עיקר השינוי בנתוני החשיפה בהשוואה לנתוני 31 בדצמבר 2016 נובע מהטמעת מודל פרעונות מוקדמים במשכנתאות ומהקטנת החשיפה לרבית.

ניתוח רגישות להשפעת החשיפה לשינויים ברבית המבוססת על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

להלן מידע על נכסים והתחייבויות החשופים לשינויים ברבית על פי שוויים ההוגן, כולל ניתוח רגישות לגבי השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעור הרבית על שוויים ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים, על פי כללים חשבונאיים:

להלן פריטים על השפעת שינויים ברבית על השווי ההוגן של עודף הנכסים במגזר:

1. שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים (לפני השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעורי הרבית):

31 בדצמבר 2017					
סך הכל	מטבע חוץ ⁽²⁾			מטבע ישראלי	
	אחר	אירו	דולר	לא צמוד	צמוד מדד
131,075	642	2,783	9,265	11,675	106,710
59,157	2,091	7,284	25,674	462	23,646
125,705	1,114	2,972	16,014	11,411	94,194
59,141	1,581	7,111	18,857	713	30,879
5,386	38	(16)	68	13	5,283

נכסים פיננסיים⁽¹⁾⁽⁷⁾
 סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחופף מאזניים⁽³⁾
 התחייבויות פיננסיות⁽¹⁾⁽⁵⁾
 סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחופף מאזניים
 שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

31 בדצמבר 2016					
סך הכל	מטבע חוץ ⁽²⁾			מטבע ישראלי	
	אחר	אירו	דולר	לא צמוד	צמוד מדד
122,857	869	2,207	10,518	12,801	96,462
63,169	4,083	8,018	28,987	375	21,706
118,398	1,314	4,724	17,066	11,802	83,492
63,209	3,603	5,569	22,299	603	31,135
4,419	35	(68)	140	771	3,541

נכסים פיננסיים⁽¹⁾
 סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחופף מאזניים⁽³⁾
 התחייבויות פיננסיות⁽¹⁾⁽⁵⁾
 סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחופף מאזניים
 שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

2. השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעורי הרבית על השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים:

זמן הפרעון של חשבונות העו"ש שאינם נושאים רבית, המשמש לחישוב החשיפה כאמור, הוא עם דרישה עד חודש.

		שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי רבית (4)						31 בדצמבר 2017		
סך הכל שינוי בשווי הוגן (7)(6)	סך הכל	השפעות מקזזות במיליוני ש"ח	מטבע חוץ (2)			מטבע ישראלי		לא צמוד	צמוד	
			אחר	אירו	דולר	לא צמוד	צמוד			
										במיליוני ש"ח
										השינויים בשיעורי הרבית
(5.07)	(273)	5,113	-	35	(27)	36	(20)	5,089		גידול מידי מקביל של אחוז אחד
(0.46)	(25)	5,361	-	38	(17)	65	9	5,266		גידול מידי מקביל של 0.1 אחוז
6.29	339	5,725	-	42	(28)	96	43	5,572		קטון מידי מקביל של אחוז אחד

		שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי רבית (4)						31 בדצמבר 2016		
סך הכל שינוי בשווי הוגן (6)	סך הכל	השפעות מקזזות במיליוני ש"ח	מטבע חוץ (2)			מטבע ישראלי		לא צמוד	צמוד	
			אחר	אירו	דולר	לא צמוד	צמוד			
										במיליוני ש"ח
										השינויים בשיעורי הרבית
(10.25)	(453)	3,966	-	35	(73)	97	705	3,202		גידול מידי מקביל של אחוז אחד
(1.09)	(48)	4,371	-	35	(68)	136	764	3,504		גידול מידי מקביל של 0.1 אחוז
11.27	498	4,917	-	35	(65)	180	847	3,920		קטון מידי מקביל של אחוז אחד

(1) כולל מכשירים פיננסיים מורכבים. לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.

(2) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

(3) סכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, כשהם מהווים ברביות אשר שימשו לחישוב השווי ההוגן המוצג בכל שאר המטבעות ושאינם דולר ארה"ב ואינם מטבעות עיקריים שניתן להם גילוי נפרד.

(4) שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים המוצג בכל מגזר הצמדה הוא השווי ההוגן נטו במגזר זה בהנחה שחל שינוי שצויין בכל שיעורי הרבית במגזר הצמדה. סך השווי ההוגן נטו של מכשירים פיננסיים הוא השווי ההוגן נטו של כל המכשירים הפיננסיים (למעט פריטים לא כספיים), בהנחה שחל השינוי שצויין בכל שיעורי הרבית בכל מגזרי הצמדה.

(5) כולל שווי הוגן של ההתחייבות האקטוארית לעובדים בסך של 1,166 מיליון ש"ח (31.12.16 - 1,166 מיליון ש"ח) ואינו כולל את שווי נכסי התוכנית.

(6) מדידה זו כוללת את השפעת הרגישות של ההתחייבות האקטוארית לעובדים, אשר נאמדת בירידה בשווי ההוגן בסך של כ-75 מיליון ש"ח בתרחיש עליה של 1% ברבית (31.12.16 - 74 מיליון ש"ח) ואינה כוללת את השפעת הרגישות של נכסי התוכנית לשינויים ברבית, אשר נאמדת בירידה בשווי הנכסים בסך של כ-19 מיליון ש"ח בתרחיש עליה של 1% ברבית (31.12.16 - 16 מיליון ש"ח).

(7) ליום 31 בדצמבר 2017 תזרימי המזומנים בגין המשכנתאות הוערכו על פי תחזית לפרעון מוקדם המבוססת על מודל סטטיסטי. היוון תזרימי המזומנים כאמור, על פי מועדי הפרעון הצפויים במקום מועדי הפרעון החוזיים, הגדילו את השווי ההוגן של המשכנתאות ב-46 מיליון ש"ח, בתרחיש עליה של 1% ברבית הגדילו את השינוי בשווי ההוגן ב-99 מיליון ש"ח ובתרחיש ירידה של 1% ברבית הקטינו את השינוי בשווי ההוגן ב-112 מיליון ש"ח. מספרי השוואה ל-31 בדצמבר 2016 לא סווגו מחדש.

החשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הרבית

31 בדצמבר 2017					
מעל חודש ועד חודש ועד חודש ועד חודש ועד חודש ועד חודש	מעל שלושה ועד חודש ועד חודש ועד חודש ועד חודש ועד חודש	מעל שנה ועד חודש ועד חודש ועד חודש ועד חודש ועד חודש	מעל שלושה ועד חודש ועד חודש ועד חודש ועד חודש ועד חודש	מעל חודש ועד חודש ועד חודש ועד חודש ועד חודש ועד חודש	עם דרישה ועד חודש ועד חודש ועד חודש ועד חודש ועד חודש
שנים	שנים	שנים	שנים	שנים	שנים
במיליוני ש"ח					
מטבע ישראלי לא צמוד					
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים					
					נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
2,799	2,688	4,328	3,451	2,106	90,152
793	1,244	1,830	3,408	8,513	6,531
-	-	20	505	521	281
3,592	3,932	6,178	7,364	11,140	96,964
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות					
					התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾
106	1,425	6,588	4,443	2,819	77,636
912	1,741	1,470	3,685	7,675	14,090
-	-	3	523	570	210
1,018	3,166	8,061	8,651	11,064	91,936
2,574	766	(1,883)	(1,287)	76	5,028
5,274	2,700	1,934	3,817	5,104	5,028
מכשירים פיננסיים, נטו					
החשיפה לשינויים בשיעורי הרבית במגזר					
החשיפה המצטברת במגזר					
מטבע ישראלי צמוד למדד					
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים					
					נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
1,133	2,364	3,979	2,274	439	996
19	131	280	22	7	3
1,152	2,495	4,259	2,296	446	999
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות					
					התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾
948	3,183	4,360	1,286	211	1,174
19	16	268	259	-	151
967	3,199	4,628	1,545	211	1,325
185	(704)	(369)	751	235	(326)
(228)	(413)	291	660	(91)	(326)

ראה הערות בעמוד 60

31 בדצמבר 2016								
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	ללא תקופת פרעון	מעל עשרים שנים	מעל עשרים שנים
בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	בשנים	באחוזים				במיליוני ש"ח
0.71	3.26	96,462	0.47	3.18	106,710	297	40	849
0.79		20,643	0.80		22,319	-	-	-
0.36		1,063	0.28		1,327	-	-	-
⁽²⁾ 0.72		118,168	⁽²⁾ 0.52		130,356	297	40	849
0.22	1.12	82,326	0.23	0.57	93,028	-	1	10
0.76		30,342	0.68		29,573	-	-	-
0.40		793	0.30		1,306	-	-	-
⁽²⁾ 0.36		113,461	⁽²⁾ 0.34		123,907	-	1	10
							39	839
							6,152	6,113
3.18	3.15	12,801	2.55	2.95	11,675	-	27	463
2.38		375	2.99		462	-	-	-
⁽²⁾ 3.15		13,176	⁽²⁾ 2.56		12,137	-	27	463
2.82	1.11	11,802	2.45	0.45	11,411	-	6	243
1.56		603	1.63		713	-	-	-
⁽²⁾ 2.76		12,405	⁽²⁾ 2.40		12,124	-	6	243
							21	220
							13	(8)

החשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הרבית (המשך)

31 בדצמבר 2017					
מעל חודש ועד שלושה חודשים	מעל שלושה ועד חמש שנים	מעל שנה ועד שלוש שנים	מעל שלושה ועד חודשים שנה	מעל חודש ועד שלושה חודשים	עם דרישה ועד חודש במיליוני ש"ח
מטבע חוץ⁽⁴⁾					
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים					
					נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
					מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
					אופציות (במונחי נכס הבסיס)
					סך הכל שווי הוגן
2,102	778	952	1,723	2,271	4,852
231	219	222	3,047	7,847	22,105
-	-	3	592	583	200
2,333	997	1,177	5,362	10,701	27,157
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות					
					התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾
					מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
					אופציות (במונחי נכס הבסיס)
					סך הכל שווי הוגן
27	14	90	1,340	1,513	17,116
2,146	637	407	3,009	6,845	13,115
-	-	20	567	534	269
2,173	651	517	4,916	8,892	30,500
מכשירים פיננסיים, נטו					
החשיפה לשינויים בשיעורי הרבית במגזר					
החשיפה המצטברת במגזר					
160	346	660	446	1,809	(3,343)
78	(82)	(428)	(1,088)	(1,534)	(3,343)

ראה הערות בעמוד 60

31 בדצמבר 2016								
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן במיליוני ש"ח	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	ללא תקופת פרעון	מעל עשרים שנים	מעל עשר ועד עשרים שנים במיליוני ש"ח
בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים				
1.31	2.15	13,594	1.55	1.77	12,690	-	-	12
0.24		40,155	0.19		33,671	-	-	-
0.37		933	0.31		1,378	-	-	-
⁽²⁾ 0.51		54,682	⁽²⁾ 0.56		47,739	-	-	12
0.09	1.33	23,104	0.07	1.71	20,100	-	-	-
0.68		30,277	0.79		26,159	-	-	-
0.32		1,194	0.29		1,390	-	-	-
⁽²⁾ 0.42		54,575	⁽²⁾ 0.47		47,649	-	-	-
							-	12
							90	90

החשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הרבית (המשך)

31 בדצמבר 2017					
מעל חודש ועד שלושה חודשים	מעל שלושה ועד חמש שנים	מעל שנה ועד שלושה שנים	מעל שלושה ועד חודשים שנה	מעל חודש ועד שלושה חודשים	עם דרישה ועד חודש
במיליוני ש"ח					
חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הרבית					
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים					
6,034	5,830	9,259	7,448	4,816	96,000
1,043	1,594	2,332	6,477	16,367	28,639
-	-	23	1,097	1,104	481
7,077	7,424	11,614	15,022	22,287	125,120
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות					
1,081	4,622	11,038	7,069	4,543	95,926
3,077	2,394	2,145	6,953	14,520	27,356
-	-	23	1,090	1,104	479
4,158	7,016	13,206	15,112	20,167	123,761
2,919	408	(1,592)	(90)	2,120	1,359
5,124	2,205	1,797	3,389	3,479	1,359
227	104	277	137	25	16

חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הרבית
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים

נכסים פיננסיים⁽¹⁾⁽³⁾

מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)

אופציות (במונחי נכס הבסיס)

סך הכל שווי הוגן

התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות

התחייבויות פיננסיות⁽¹⁾

מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)

אופציות (במונחי נכס הבסיס)

סך הכל שווי הוגן

מכשירים פיננסיים, נטו

החשיפה לשינויים בשיעורי הרבית במגזר

החשיפה המצטברת במגזר

בנוסף, חשיפה לרבית בגין התחייבות לזכויות עובדים, ברוטו -

פנסיה ופיצויים

הערות כלליות:

- פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הרבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל התחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
- בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הרבית שמנכים אותם אל השווי ההוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה באור 32 לדוחות הכספיים.
- שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הרבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגינו.
- משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- תזרימי המזומנים בגין המשכנתאות הוערכו על פי תחזית לפרעון מוקדם המבוססת על מודל סטטיסטי. היוון תזרים המזומנים כאמור, על פי מועדי הפרעון הצפויים במקום מועדי הפרעון החוזיים, הגדילו את השווי ההוגן של המשכנתאות ב-46 מיליון ש"ח. על פי התזרים המקורי, שאינו מביא בחשבון פרעונות מוקדמים, ביום 31 בדצמבר 2017 הגיע המגזר השקלי הלא צמוד למח"מ של 0.54 שנים ולשת"פ של 3.44%, המגזר צמוד המדד הגיע למח"מ של 3.22 שנים ולשת"פ של 3.19% והחשיפה הכוללת הגיעה למח"מ של 0.87 שנים ולשת"פ של 3.07%. מספרי השוואה ל-31 בדצמבר 2016 לא סווגו מחדש.

- (1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
- (2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
- (3) כולל מניות המוצגות בטור "ללא תקופת פרעון".
- (4) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

31 בדצמבר 2016								
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן במיליוני ש"ח	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	ללא תקופת פרעון	מעל עשרים שנים	מעל עשר ועד עשרים שנים במיליוני ש"ח
בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים				
1.04	3.07	123,717	0.76	2.83	132,150	1,372	67	1,324
0.44		61,235	0.46		56,499	47	-	-
0.36		2,560	0.29		3,271	566	-	-
(2)0.83		187,512	(2)0.66		191,920	1,985	67	1,324
0.46	1.12	117,911	0.41	0.53	125,417	878	7	253
0.73		61,284	0.74		56,492	47	-	-
0.35		2,551	0.29		3,262	566	-	-
(2)0.55		181,746	(2)0.51		185,171	1,491	7	253
							60	1,071
							6,255	6,195
14.95	1.70	1,166	14.37	1.10	1,166		71	309

החשיפה בבסיס

כללי

חשיפת בסיס נוצרת כתוצאה מאי הקבלה בעיתוי, בבסיס המדידה ובסכומי ההשקעה עם או ללא פעולות גידור. על פי כללי החשבונאות ההון מוגדר כמקור שקלי לא צמוד, כך שההשקעה של ההון במגזר שאינו המגזר השקלי הלא צמוד מוגדרת כחשיפת בסיס.

ניהול החשיפה

- ניהול הסיכונים בחשיפות הבסיס והשקעת ההון הפנוי (המוגדר כהון עצמי בתוספת זכויות מיעוט ובניכוי פריטים לא כספיים נטו) במגזרי ההצמדה השונים נעשים בהתבסס על הערכות ותחזיות שוטפות של הגורמים הניהוליים השונים במערך הפיננסי לגבי התפתחויות צפויות בשוקי הכספים וההון.
- תמהיל ההשקעה של ההון הפנוי במגזרי ההצמדה השונים מנוהל באופן שוטף בכפוף למגבלות המוצגות להלן, ועל בסיס התחזיות לגבי משתני השוק הרלוונטיים תוך ניצול פערי המחירים בין עלות המקורות ותשואת השימושים במגזרי ההצמדה השונים וכדאיותן של פוזיציות "יתר" או "חסר" בכל מגזר פעילות.
- במסגרת ניהול מאזני ההצמדה נעזר הבנק, בין השאר, במכשירים פיננסיים נגזרים, כאמצעי לניטרול החשיפה לסיכונים בבסיס וברביית.

התיאבון לסיכון

- דירקטוריון הבנק קבע מגבלות לגבי הפוזיציות המותרות (עודף או חוסר) של נכסים על התחייבויות וחשיפת ההון הפנוי.
- בנוסף לקביעת מגבלות על תיאבון הסיכון הכולל לחשיפה לסיכונים בסיס ברמת חשיפת ההון הפנוי, קבעה הנהלת הבנק גם מגבלות פרטניות ברמת חדרי העסקאות והיחידות העסקיות השונות היוצרות סיכונים בסיס, על היקף החשיפה בבסיס.

החשיפה בבסיס בפועל

להלן תיאור חשיפת ההון הפנוי, ברמת הקבוצה (במיליוני ש"ח):

% מההון הפנוי		חשיפת ההון הפנוי		
ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר		
2016	2017	2016	2017	
85	97	4,943	6,124	מט"י לא צמוד
14	2	814	106	מט"י צמוד מדד
1	1	78	82	מט"ח צמוד מט"ח

* הבנק נוקט בגישה כלכלית בניהול חשיפות הבסיס, ומבצע התאמות לסיווג החשבונאי בהתחשב במהות הכלכלית. הבנק מביא בחשבון בניהול השוטף את חוסר ההתאמה שנוצרת לעתים בין החשיפה החשבונאית לחשיפה הכלכלית במטרה לגדר את הרווח החשבונאי המדווח.

רגישות ההון לשינויים בשער החליפין

הבנק פועל בשוקי המטבע באמצעות עסקאות ספוט, פורוורד ובאמצעות אופציות, הן עבור עצמו והן עבור לקוחותיו. הבנק פועל במטבעות הסחירים בעולם וסך החשיפה המטבעית נטו של קבוצת הבנק נמוכה. עיקר הפעילות בנגזרים הינה בנגזרי מטבע שקל/דולר עבור לקוחות הבנק. הבנק אינו חשוף בפעילות הנגזרים שלו לסיכונים מטבע מהותיים. להלן תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים, נכון ליום 31 בדצמבר 2017 (במיליוני ש"ח). המדידה מתייחסת להשפעת השינויים על ההון וכוללת את הפעילות במכשירים מאזניים וחוץ מאזניים.

אחוז שינוי בשער החליפין	דולר	אירו
ירידה של 5%	(3)	2
ירידה של 10%	(9)	6
עלייה של 5%	5	-
עלייה של 10%	15	-

הערות:

- (1) השפעה זו חושבה על-פי השינוי הצפוי בפוזיציות הכלכליות המנוהלות במטבעות השונים, בהיתן התרחשים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים.
- (2) תרחיש עלייה פירושו התחזקות המטבע הנדון כנגד השקל.
- (3) הנתונים משקפים את השפעת השינויים בשערי החליפין על השווי ההוגן לאחר השפעת המס.
- (4) לשינויים בשערי החליפין של שאר המטבעות יש השפעה זניחה על רווחי הבנק.

רגישות ההון לשינויים במדד

הבנק פועל בשוק המדד באמצעות מתן שימושים, כגון הלוואות, משכנתאות ורכישת אגרות חוב וכן באמצעות גיוס מקורות צמודי מדד. כמו כן, הבנק מבצע עסקאות פרוורד מדד הן עבור עצמו והן עבור לקוחותיו. הבנק אינו חשוף בפעילות הפרוורדים שלו לסיכונים מדד מהותיים.

להלן תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים במדד, נכון ליום 31 בדצמבר 2017 (במיליוני ש"ח). המדידה מתייחסת להשפעת השינויים על ההון וכוללת את הפעילות במכשירים מאזניים וחוזי מאזניים.

אחוז שינוי במדד	
ירידה של 3%	(40)
עלייה של 3%	12

סיכונים אופציות

כללי

סיכונים אופציות הם הסיכון להפסד הנובע משינויים בפרמטרים המשפיעים על שווי של האופציות, לרבות סטיות התקן.

התיאבון לסיכון

- חדר העסקאות במט"ח של הבנק סוחר במגוון של מוצרים פיננסיים - ובכלל זה באופציות. בנוסף למגבלות שנקבעו על היקף החשיפה בבסיס וברבית ועל רקע רגישות השווי הכלכלי של האופציות לשינויים בבסיס, ברבית ובפרט לשינויים בתנודתיות נכסי הבסיס - קבעה ההנהלה מגבלות נוספות על פעילות חדר העסקאות באופציות.
- נקבעו מגבלות ביחס לפעילות המותרת באופציות במונחי הפסד מקסימאלי בתרחישים המתייחסים לשינויים סימולטניים בשער החליפין ובתנודתיות של נכסי הבסיס. כמו כן נקבעו מגבלות על השינויים המקסימאליים בערכו של תיק האופציות במונחים של מדדי רגישות (GREEKS) ועל גובה השחיקה המקסימאלי בשווי ההוגן במצב קיצון.

ניהול החשיפה

כלי ניהול החשיפה לסיכונים אופציות כוללים מטריצת רגישויות Vol-Spot המציגה את החשיפה כתוצאה מהיווצרות שילוב של תרחישים שונים של שער חליפין ותנודתיות. בנוסף, נעשה שימוש בתרחיש חשיפה לסיכון עקום רבית (תרחיש-RHO) הבוחן את השינוי בשווי הפוזיציה במקרה של תזוזה של 1% בעקום הרבית, ובמודל Weighted Vega לניהול החשיפה לסיכון התנודתיות.

ניהול סיכונים במכשירים פיננסיים נגזרים

כללי

הבנק פועל במגוון מכשירים פיננסיים נגזרים כחלק מניהול סיכונים השוק (חשיפות בסיס, מטבע ורביית) וכן כשירות ללקוחותיו, כאשר הפוזיציה באופציות (לרבות מסלולי הברירה) הינה בעלת מרכיב גבוה יותר של סיכון שוק. במסגרת זו פעיל הבנק בעיקר באופציות על שערי החליפין של מספר מטבעות זרים ביחס לשקל.

התיאבון לסיכון

לבנק מדיניות ניהול סיכונים המכשירים הנגזרים ובמסגרתה מגבלות לגבי היקף מסלולי הברירה המגלמים אופציות "גלומות" וכן לגבי גובה ההפסד המרבי בהתקיים תרחישים מסוימים בגין האופציות שהבנק פועל בהן כעושה שוק. השקעה במכשירים נגזרים לסוגיהם נעשית לאחר בחינת כל מכשיר לגופו והתאמתו לצרכים הפיננסיים של הבנק וליכולתו לתפעל אותו באופן מיטבי, וכן ליכולתו לנטר את הסיכון בגינו, הן בצד סיכון השוק והן בצד סיכון האשראי עבור עסקות בהן הבנק פועל כמתווך עבור לקוחותיו.

חדרי עסקאות

חדרי העסקאות בבנק מיועדים לפעילויות שונות ומגוונות בתחום שוקי ההון ומטבע החוץ. חדר העסקאות במט"ח סוחר במגוון גדול של מכשירים פיננסיים, והינו אחד מחדרי העסקאות הפעילים במערכת הבנקאית גם בתחום המכשירים הנגזרים, לרבות עשיית שוק במטבעות ובאג"ח מדינה. בין היתר פועל הבנק גם בתחום המעו"ף בבורסה לניירות ערך.

החשיפה הנוצרת הן בבסיס והן ברבית כתוצאה מפעילות זו נכללת במסגרת המגבלות המאושרות על ידי הדירקטוריון לחשיפות בבסיס וברבית.

להלן ריכוז היקף הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים (ערך נקוב במיליוני ש"ח):

31 בדצמבר 2016	31 בדצמבר 2017	
		עסקאות גידור:
2,943	2,509	חוזי רבית
241	-	חוזי מטבע חוץ
		עסקאות ALM ואחרות:
15,521	14,494	חוזי רבית
67,171	64,837	חוזי מטבע חוץ (כולל SPOT)
63,020	72,319	חוזים בגין מניות, מדדי מניות, סחורות ואחרים
148,896	154,159	סך הכל מכשירים פיננסיים נגזרים

פיקוח ובקרה על ניהול סיכונים במכשירים נגזרים

פעילות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים עבור עצמו מבוקרת ומפוקחת לאורך קווי ההגנה והחשיפה מדווחת במסגרת מסמך הסיכונים.

סיכון מחירי מניות

סקירת הסיכון ואופן ניהולו

ההשקעה במניות ובמכשירים המשקפים סיכון מנייתי, נועדה לשפר את פיזור הסיכונים ואת גיוון מקורות ההכנסה לטווח הבינוני-ארוך בהשקעת ההון הפנוי. ההשקעה מתבצעת ככלל במניות ישראליות הנסחרות במדד תל אביב 125 ובמדדי מניות מובילים בחו"ל, וזאת תוך בדיקת כדאיות ההשקעה טרם הרכישה.

תיאבון הסיכון

בנוסף למגבלות הרגולטוריות בכל הקשור להגבלת היקף ההשקעה המותר לתאגידים בנקאיים בתאגידים ריאליים, הגדיר דירקטוריון הבנק תיאבון סיכון עבור פעילות במניות, במסגרתו קבע מגבלות על גובה ההשקעה, תמהיל ההשקעה - לרבות מגבלה על החשיפה המטבעית ומגבלות ענפיות.

סיכון נזילות

כללי

סיכון הנזילות הינו הסיכון שהבנק יתקשה לעמוד בהתחייבויותיו בשל משיכות בלתי צפויות מפקדונות הציבור, ביקוש בלתי צפוי לאשראי, אי ודאות לגבי זמינות המקורות והתחייבויות בלתי צפויות אחרות, לרבות ירידה חדה בשווי הנכסים שעומדים לרשות הבנק. התממשות הסיכון עלולה לגרום לבנק מחסור באמצעים נזילים, אשר בגינו יאלץ הבנק לממש נכסים במחירים הנמוכים ממחירי שוק ו/או לגייס מקורות במחיר הגבוה ממחיר שוק ובמקרי קיצון אף להוות סכנה ליציבותו.

מדיניות ניהול הסיכון

מדיניות ניהול סיכון הנזילות ברמת קבוצת הבנק מיושמת בהתאם להוראת ניהול בנקאי 342 ו-221 וכוללת, בין היתר, מגבלות על יחסי כיסוי נזילות ועל יחסי הנזילות המזעריים בתרחישי רגיל ובתרחישי קיצון, לרבות אופק הישרדות על תזרים המזומנים, והתייחסות לכלי המדידה, השליטה והבקרה ולמנגוני הדיווח שיש לקיים כחלק מניהול סיכון הנזילות השוטף. כמו כן, הבנק קבע מתודולוגיה שתסייע בזיהוי משבר נזילות בבנק, וזאת בכדי להבטיח את יכולתו של הבנק לעמוד באתגרים העולים מניהול העסקים השוטף, וכאלה שעלולים להתעורר בעת מקרי לחץ בשווקים הפיננסיים.

תיאבון הסיכון

הבנק והקבוצה פועלים לשמירה על מלאי נכסים נזילים ברמה נאותה, במקביל לניהול השימושים, באופן שיניב הכנסה לבנק. הבנק רואה משנה חשיבות בניהול שמרני אך אקטיבי של הנזילות בבנק. תיאבון הסיכון של הבנק והקבוצה מידתי ומתבטא במבנה הנכסים וההתחייבויות, כלי המדידה וניטור הסיכון הרבים שמוקצים לעניין זה, ומערכי הניהול והבקרה שמופקדים על ניהול סיכון זה.

יחס כיסוי נזילות בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221 מחודש ספטמבר 2014 בנושא "יחס כיסוי הנזילות" אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל, מחשב הבנק את יחס כיסוי הנזילות LCR. יחס כיסוי נזילות הינו תקן אחיד הנועד לשפר את עמידות פרופיל סיכון הנזילות של התאגידים הבנקאיים בטווח הקצר, ומבטיח זאת באמצעות דרישה שתאגידים בנקאיים יחזיקו מלאי הולם של נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA - High Quality Liquid Assets) לא משועבדים, הניתנים להמרה למזומן במהירות ובקלות בשווקים הפרטיים, כדי לענות על צרכי הנזילות בתרחישי קיצון של נזילות המשלב זעזוע ספציפי לתאגיד וזעזוע מערכתי, והנמשך 30 ימים קלנדריים. התקן מגדיר מסגרת ספציפית לחישוב יחס כיסוי הנזילות במטרה ליצור אחידות ברמה בינלאומית.

יחס כיסוי הנזילות - LCR, מכיל שני רכיבים:

(א) שווי מלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה בתנאי קיצון (HQLA),

(ב) סך תזרים מזומנים יוצא, נטו במהלך 30 הימים הקלנדריים הבאים, המחושב על פי הפרמטרים של התרחיש.

היחס מחושב כשיעור של מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה מתוך סך תזרים מזומנים יוצא, נטו במהלך 30 הימים הקלנדריים הבאים.

יחס כיסוי הנזילות מחושב בתדירות יומית בבנק, בחברות הבנות ובמאוחד. כחלק ממדיניות ניהול סיכונים פיננסיים, דירקטוריון הבנק אימץ מגבלה פנימית, המחמירה מהדרישה הרגולטורית ליחס כיסוי נזילות, הן לבנק והן למאוחד.

הבנק עומד בכל מגבלות סיכון הנזילות הרגולטוריות לשנת 2017.

להלן יחס כיסוי הנזילות במאוחד ובבנק:

לשלושת החודשים שנתיים ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	
	באחוזים	
123%	123%	יחס כיסוי הנזילות בנתוני המאוחד*
120%	122%	יחס כיסוי הנזילות בנתוני הבנק**
80%	100%	יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים***

* עד ליום 1 בינואר 2017 במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות חודשיות במשך הרבעון המדווח. החל מיום 1 בינואר 2017 יחס כיסוי הנזילות על בסיס מאוחד מחושב במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות.

** במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות.

*** יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים גדל באופן הדרגתי מ-60% ביום 1 באפריל 2015, ל-80% ביום 1 בינואר 2016 ול-100% החל מיום 1 בינואר 2017.

פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכוני נזילות

התפיסה הבקרתית של הבנק היא של זיהוי, כימות ואמידה של הסיכונים ובקרת עמידה במגבלות שנקבעו בנהלים באופן שוטף הן על ידי מנהלי החשיפה והן על ידי גורמי בקרה וביקורת בלתי תלויים, במטרה להבטיח את היכולת להתמודד גם במצבי ביקוש והיצע חריגים בשווקים הפיננסיים. ניהול החשיפה לסיכוני הנזילות נבחן ומבוקר באופן שוטף על ידי ועדות ופורומים ייעודיים ברמת הדירקטוריון והנהלה בקווי ההגנה הראשון, השני והשלישי.

דיווח על החשיפה לסיכוני נזילות

- דוח סיכון נזילות יומי בשקלים ובמט"ח.
- דיווח על החשיפות לסיכון הנזילות בשקלים ובמט"ח בהשוואה למסגרות ולגבולות הפעילות שנקבעו על ידי הדירקטוריון והסמכויות לניהולם ניתן שלוש פעמים בשבוע במסגרת הועדה לעניינים שוטפים, בראשות המנכ"ל או ראש המערך הפיננסי.
- דיווח על החשיפות מרוכז במסמך הסיכונים הרבעוני ודיווח שוטף על פי הצורך.

ניהול סיכון הנזילות על בסיס קבוצתי

בקבוצת הבנק מספר בנקים בעלי אופי פעילות שונה וצורכי נזילות שונים. בהתאם להוראת בנק ישראל, כל חברה בת אחרית לגבש ולקיים מדיניות עצמאית לניהול הנזילות לטווח הקצר (עד 12 חודשים) ולטווח הארוך, תוך הקפדה על קיום ההוראות הרגולטוריות. הקבוצה מנהלת מעקב אחר מצב הנזילות, הן ברמת הקבוצה כולה, והן ברמת הבנק הבודד - כל בנק לפי צרכיו ובהתאם למבנה הנכסים וההתחייבויות שלו ואופי פעילותו. כל אחת מחברות הבת בקבוצה עומדת ביחס כיסוי נזילות בפני עצמה. לא קיימים איסורים או מגבלות משמעותיות על העברת כספים בתוך הקבוצה מעבר למגבלות הכלליות החלות על ביצוע עסקאות מכל סוג.

מצב הנזילות והרכב הנכסים וההתחייבויות

הנכסים הנזילים העיקריים בקבוצה, הכוללים מזומנים, פקדונות בבנק ישראל (עו"ש ופקדונות מוניטריים), פקדונות בבנקים וניירות ערך נזילים, הסתכמו ליום 31 בדצמבר 2017 ב-48.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-44.0 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2016, מזה, יתרת המזומנים, הפקדונות בבנק ישראל והפקדונות בבנקים הסתכמה ב-39.2 מיליארד ש"ח וכ-9.2 מיליארד ש"ח הושקעו בניירות ערך, בעיקר באגרות חוב של ממשלת ישראל. יחס פקדונות הציבור לאשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2017, עומד על 141.2%, בהשוואה ל-136.8% ב-31 בדצמבר 2016. בסוף דצמבר 2017 הסתכמו פקדונות הציבור, אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים, בכ-118.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-111.6 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2016. הרכב הנכסים וההתחייבויות של הבנק מצביע על נזילות גבוהה. זאת, כתוצאה ממדיניות לגיוס מקורות מגוונים ויציבים, תוך דגש על גיוס מקורות לטווחי זמן בינוניים וארוכים, ממגוון של מגדרי לקוחות, ובמטבעות שונים. במגזר השקלי הלא צמוד ובמגזר מטבע החוץ, לבנק מקורות במח"מ חוזי קצר-בינוני, אשר הבנק צופה כי יוחזקו לאורך זמן. השימושים במגזרים אלו הינם הן לטווח קצר והן לטווח בינוני-ארוך. ככלל, חשיפות המטבע של הבנק במגזר המט"ח הינן נמוכות (ראה פרק סיכון שוק). במגזר צמוד המדד, הן המקורות והן השימושים פרוסים לטווח בינוני-ארוך, כאשר שינוי של עד 2% במדד לא משפיע מהותית על חשיפות הבנק. חשיפת המדד של קבוצת הבנק ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכמה ב-106 מיליון ש"ח. למידע בדבר פירוט נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופת פרעון - ראה באור 31 לדוחות הכספיים.

יתרת סך פקדונות הציבור של שלוש קבוצות המפקידים הגדולות:

	31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2016	
	במיליוני ש"ח		
1	3,000	3,308	
2	2,949	1,856	
3	2,554	1,423	

סיכון מימון

כללי

סיכון מימון נובע מהתייקרות בלתי צפויה בעלות המימון, כאשר מקורות מימון ממוחזרים או נפרעים ומוחלפים על ידי מקורות חדשים ויקרים יותר, או כאשר הבנק נאלץ לממש שימושים כתוצאה ממחסור במקורות זמינים. סיכון המימון בבנק מנוהל כחלק מניהול סיכון הנזילות. לבנק מקורות מימון מגוונים שעיקרם פקדונות הציבור. סיכון זה מנוטר באמצעות מודל קצר/ארוך, אשר מגביל את היקפי עודף השימושים הארוכים בשקלים ובמט"ח וכן מגביל את ההפסד הצפוי לבנק בגין התייקרות עלות הגיוס לתקופה של שנה.

סיכון תפעולי

כללי

בהתאם להגדרת הוראת ניהול בנקאי תקין 350, סיכון תפעולי הוא סיכון להפסד כתוצאה מאי-נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, אנשים או מערכות, או כתוצאה מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכון משפטי, סיכונים מעילות והונאות, סיכונים אבטחת מידע וסייבר והמשכיות עסקית, ואינה כוללת סיכון אסטרטגי או סיכון מוניטין (היבטי החשיפה והניהול של הסיכון המשפטי על היבטי השונים נדונים בהרחבה בפרק נפרד).

מדיניות

דירקטוריון הבנק קבע מדיניות כוללת ומקיפה לניהול הסיכונים התפעוליים, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 310, 350. המדיניות מגדירה את תיאבון הסיכון, וכן מתווה את סביבת הבקרה, המסגרות הארגוניות והפונקציות הניהוליות שיפעלו לניהול ולמזעור החשיפה לסיכונים תפעוליים בבנק. המדיניות כוללת התייחסות למבנה הארגוני של ניהול הסיכון ולשרשרת של תהליכי ניהול סיכונים, מרמת זיהוי הסיכונים, הערכה ומדידה, הפחתה וניטור הסיכונים.

ניהול החשיפות

1. איתור, מיפוי, מיזעור וניטור

סיכונים תפעוליים הינם מובנים בכל סוגי הפעילות העסקית של הבנק, ביחידות הארגוניות, בתהליכי הרוחב, ובמערכות התומכות. מרכיב בסיסי בתכנית ניהול הסיכונים של הבנק הוא ניהול אפקטיבי ופרו אקטיבי של הסיכונים התפעוליים לרבות מעילות, הונאות והתנהגות לא אתית. אחד מהכלים המרכזיים למיפוי וזיהוי הסיכונים התפעוליים ולשליטה ובקרה עליהם הינו סקר הסיכונים התפעוליים. הסקר כולל את מיפוי ותיעוד התהליכים העסקיים והסיכונים התפעוליים והבקורות בתהליכים אלו. בשנת 2016, עדכן הבנק את המתודולוגיה לקראת עדכון רביעי של סקר סיכונים תפעוליים תלת שנתי. הסקר אושר בהנהלת הבנק ובדירקטוריון, בשנת 2017.

כמו כן, הבנק מבצע באופן שוטף ניהול סיכונים לאיתור מוקדי סיכון במוצרים, תהליכים ושירותים חדשים בבנק. בעקבות ממצאי סקרי הסיכונים שמתבצעים, ממצאי הביקורת הפנימית ותהליכי הפקת לקחים בגין אירועי כשל, משולבות בקורות מיכונים ואחרות בפעילויות הבנק השונות, וכן שופרו ושודרגו נהלי ותהליכי העבודה והבקרה. בנוסף, כחלק מתשתית מעקב ובקרה, הוגדרו KRI - אינדיקטורים עיקריים לסיכונים תפעוליים בתהליכים נבחרים לאיתור מוקדם של שינוי במפת הסיכונים.

2. איסוף ודיווח אירועי כשל

הבנק מקיים תהליך של איסוף ותיעוד אירועי כשל, (אירועי הפסד/רווח, כמעט הפסד/כמעט רווח, הפרשה לתביעה), כבסיס נתונים לניתוחים רבעוניים ושנתיים של מגמות ומוקדי סיכון, לצורך הצגה בפני ההנהלה והדירקטוריון, לאומדן הסיכונים התפעוליים בתהליכי הבנק, לאימות הערכות של מומחי התוכן, להפקת לקחים, לבחינה מחדש ולשיפור בקורות קיימות, לעדכון מפת הסיכונים ולשמירת היסטוריה. בנוסף, מקיימת הקבוצה תהליך הפקת לקחים גם לגבי אירועים חיצוניים מהותיים שמידע לגביהם מופיע בתקשורת.

3. מערכת למדידה, אמידה וניהול של סיכונים תפעוליים

הבנק מנהל את מפת הסיכונים באמצעות כלי תוכנה, התומך במתודולוגיה לניהול הסיכונים התפעוליים. מאגר המידע המרכזי של כלי התוכנה, כולל את נתוני המבנה האירוגני וכן את מיפוי ותיעוד התהליכים בבנק ואירועי הכשל.

המשכיות עסקית (Business Continuity Planning)

הוראות בנק ישראל מחייבות את הבנקים לפעול להבטחת המשכיות עסקית בעת חירום. בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 355 בנושא, נערך הבנק להתאוששות ממקרה אסון והמשכיות עסקית במצבי חירום שונים. בבנק מתבצעת היערכות אשר מורכבת ממספר נדבכים: גיבוש מסמך מדיניות מקיף בנושא המשכיות עסקית, מסמך מסגרת עבודה הכולל פירוט לגבי תשתיות טכנולוגיות נאותות, גיבוש והטמעת תוכניות פעולה מקיפות ותשתית נהלים תומכת וביצוע תרגילים המדמים מצבי חירום שונים. בבנק קיים חדר מצב קבוצתי ופורום הערכות לשעת חירום קבוצתי בראשות ראש החטיבה לניהול סיכונים אשר מרכז פעילות זו בכל הקבוצה. הפורום מופקד על יישום המדיניות, הנהלים והמעקב אחר היערכות הקבוצה למצבי חירום שונים ומתכנס לפחות אחת לרבעון. מתקיים דיווח תקופתי בהנהלה ובדירקטוריון בנושא המשכיות עסקית והיערכות לשעת חירום. הבנק מקיים באופן שוטף תהליך לשיפור היערכות המשכיות עסקית במסגרתו מעודכן המיפוי של כל הפעילויות והמשאבים הקריטיים אשר נדרשים בשעת חירום, ומעודכנים תרחישי החירום ומסמך המדיניות בהתאם.

אבטחת מידע

דירקטוריון הבנק והנהלתו קבעו מדיניות מפורטת בנושא מדיניות אבטחת מידע. הבנק מבצע את כל הסקרים והמיפויים הנדרשים לעמידה בהוראת ניהול בנקאי תקין 357. הבנק נערך לכל הנדרש מהנחיות בנק ישראל בנושא מדיות חברתיות. הבנק מינה מנהל אבטחת מידע האחראי על ניהול סיכונים אבטחת מידע.

השלכות של סיכונים אבטחת מידע ואירועי סייבר

התקפות סייבר מבוצעות במטרה להסב נזק מאסיבי באמצעות פגיעה בפעילות אסטרטגית. הנזק הצפוי מהתקפות אלו עשוי לנבוע מפגיעה באמינות, שלמות, סודיות המידע ו/או בזמינות מערכות הבנק. נזקים אלו עלולים להוביל לפגיעה בפעילות העסקית של הבנק ולהשפעה על לקוחותיו.

הבנק מקיים מערך הגנה כולל ויעודי להתמודדות עם התקפות סייבר, בנוסף לפעילות הכוללת המבוצעת בתחום אבטחת המידע. מערך ההגנה כולל היבטים אנושיים, טכנולוגיים ותהליכיים שמטרתם לצמצם את הפגיעה בפעילות הבנק וההשפעה על לקוחותיו, והכל על פי תרחישי תקיפה ייעודיים המוגדרים על ידי מנהל הגנת הסייבר.

במהלך שנת 2017 זיהה מערך הסייבר ניסיונות תקיפה, אך קבוצת הבנק לא חוותה עד כה התקפות סייבר בעלות השפעה מהותית על תפקודה. בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 361 בנושא ניהול הגנת הסייבר, ההנהלה והדירקטוריון של כל אחד מהבנקים בקבוצה הגדירו את אסטרטגיית הגנת הסייבר ואת מדיניות הגנת הסייבר.

פיקוח ובקרה ודיווח על ניהול החשיפה לסיכונים תפעוליים

הבנק מקיים מערך נאות של מנגנוני שליטה, ניהול, פיקוח וביקורת על תהליך ניהול הסיכונים התפעוליים. ניהול החשיפה לסיכונים תפעוליים נבחן ומבוקר על ידי הדירקטוריון והנהלה וכן על ידי דרגי הביניים במסגרת פורומים ודיווחים, כמפורט בדוח הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון משפטי

כללי

סיכון משפטי נכלל בגדר סיכון תפעולי כהגדרתו בנוהל בנקאי תקין מס' 350 - ניהול הסיכון התפעולי וכולל גם, אך אינו מוגבל ל"חשיפה לקנסות (fines, penalties) או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית (punitive damages), כמו גם מהסדרים פרטניים (private settlements)". הבנק מתייחס להגדרה באופן מרחיב וכולל בסיכון המשפטי, בין היתר, סיכון הנובע מאי קיומן של הוראות דין לרבות הוראות רגולטוריות, סיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם, סיכונים הנובעים מפעילות ללא גיבוי משפטי/ייעוץ משפטי מול לקוחות, ספקים ו/או צדדים נוספים, סיכונים הכרוכים בהליכים משפטיים וכל סיכון אחר העלול לחשוף את הבנק לדרישה או תביעה משפטית וכן לקנסות ועיצומים.

תיאבון הסיכון

הבנק נוקט במדיניות שמרנית של תיאבון סיכון נמוך ביחס לקשירת הסכמים והתחייבויות משפטיות ומבצע את פעילותו העסקית בליווי גיבוי משפטי הולם, תוך הקפדה יתרה על עמידה בכל הוראות החקיקה והרגולציה והמגבלות והחבויות הנגזרות מהן. מבלי לגרוע מהאמור, הבנק נוקט במדיניות של אפס סובלנות בכל הנוגע לסיכון שמקורו בהפרה של הוראות דין המהוות עבירה פלילית או הפרה מינהלית.

מדיניות וניהול החשיפות

הבנק פועל על פי מדיניות לניהול הסיכון המשפטי, במסגרתה מתוארים הדרכים לאיתור, מיפוי ומיזעור. מערך הייעוץ המשפטי של הבנק מקיים מעקב שוטף אחר ההתפתחויות בחקיקה, ברגולציה ובפסיקה, העשויות להשליך על הפעילות השוטפת של הבנק, ומספק את הייעוץ, הגיבוי והתמיכה המשפטית הנדרשת לבנק על יחידותיו השונות. הבנק פועל למזעור הסיכונים על בסיס התפתחויות אלו ובהתאם להשלכותיהן. בנוסף, פועל מערך הייעוץ המשפטי לאיתור מראש של הסיכונים המשפטיים, לרבות בחינת כל מוצר או פעילות חדשים ועריכת מכלול המסמכים הכרוכים באותו מוצר/שירות או פעילות, במגמה למזער את הסיכון המשפטי ככל האפשר. במסגרת סקר הסיכונים התפעוליים שנערך בבנק נסקרות גם פעילויות מערך הייעוץ המשפטי, וסיכונים שאותרו מוערכים, נקבעים צעדים למזעורם ומופקים לקחים לשם מניעת הישנותם.

דיווח על החשיפה לסיכונים משפטיים

- החשיפות לסיכונים משפטיים מרוכזות ומדווחות במסמך הסיכונים הרבעוני.
- בעת אירוע מהותי בעל אפיונים משפטיים, כגון תביעה או התממשות סיכון משפטי, מובא למנהל הסיכונים המשפטיים דיווח מיידי. במדיניות ניהול הסיכונים המשפטיים מוגדרים דיווחים מיידיים ואחרים למנכ"ל ולדירקטוריון.

ניהול על בסיס קבוצתי של הסיכונים המשפטיים

מערך הייעוץ המשפטי פועל כיחידת המטה של הקבוצה בנושא ניהול הסיכונים המשפטיים, ובאחריותו הגדרת מדיניות ניהול הסיכונים המשפטיים הקבוצתית. סיכונים משפטיים משמעותיים בקבוצה מדווחים למנהלת מערך הייעוץ המשפטי, הן בדיווחים מיידיים והן בדיווחים תקופתיים. כמו כן, ועדה קבוצתית לניהול סיכונים משפטיים מתכנסת תקופתית ונדונים בה נושאים וחשיפות משפטיים מהותיים.

סיכונים אחרים

ניהול סיכונים בתיק ניירות הערך במטבע חוץ ובשקלים - סיכוני שוק וחבות

- א. דירקטוריון הבנק קבע במסגרת מסמך מדיניות הסיכונים הפיננסיים מדיניות ותיאבון סיכון מפורטים ביחס לפעילות הבנק בתיק ניירות ערך במטבע חוץ ובשקלים, וקבע מגבלות השקעה וקווים מנחים, הן בהיבט האשראי, הן בהיבט של חשיפה לסיכונים צד נגדי והן בהיבט של חשיפה לסיכוני שוק, רבית ונדילות. מדיניות זו נבחנת על ידי הדירקטוריון וועדותיו לפחות אחת לשנה, ובאופן דינאמי יותר, הדירקטוריון יקיים דיון באירועים פיננסיים חריגים העלולים להשפיע על חשיפות הבנק.
- ב. הבנק משקיע רק באגרות חוב של חברות שדורגו בדירוג השקעה מינימאלי ביום הרכישה, כפי שנקבע במדיניות ניהול הסיכונים הפיננסיים וזאת לאחר בחינת איכות האשראי של המנפיק, סיכוני השוק הגלומים בהשקעה ונדילות אגרות החוב.
- ג. לאחר ביצוע ההשקעה, מקיים הבנק באופן שוטף, כחלק מניהול הסיכונים השוטף בתיק ניירות הערך במט"ח ובשקלים מעקב מאקרו כלכלי וענפי הרלוונטי להשקעותיו השונות.
- ד. כחלק ממנגנוני הפיקוח והבקרה על ניהול הסיכונים גובשה בבנק שגרת דיווח לגבי אופי והיקף החשיפות בתיק ניירות הערך המנוהל. הדיווחים נמסרים הן לגורמים מקבלי ההחלטה והן לגורמי הבקרה. עיקר מתכונת הדיווח בבנק הינה:
 - דיווח מיידי עם גילוי חריגה ממגבלות ונהלים.
 - דיווח מיידי על פתיחת מרווחים, חריגה, הרעה משמעותית בדירוג וכל אירוע חריג משמעותי אחר בתיק, וככל שנדרש.
 - ישיבות השקעה אחת לשבועיים בראשות ראש המערך הפיננסי.
 - דיווח אחת לשבוע לוועדה הדו יומית לעניינים שוטפים בראשות המנכ"ל/או ראש המערך הפיננסי על פתיחת מרווחים, רכישות ומכירות ניירות ערך ואירועים חריגים.
 - דיון לפחות אחת לחודשיים בראשות המנכ"ל בתמהיל התיק, בהתפתחויות בחשיפה ובמגמות בשווקים הפיננסיים.
 - דיווח שש פעמים בשנה לוועדת ניהול סיכונים של הדירקטוריון.
 - דיווח רבעוני במסגרת מסמך הסיכונים.
 - דיווח דו-חודשי לוועדת ניהול נכסים והתחייבויות של ההנהלה בראשות המנכ"ל ובהשתתפות מנהל הסיכונים הראשי.לפירוט תיק ניירות הערך - ראה פרק המבנה וההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון.

סיכון ציות

כללי

- הוראת ניהול בנקאי תקין 308 של הפיקוח על הבנקים חייבה את הבנקים לפעול לקיום ההוראות הצרכניות החלות על יחסי הבנק עם לקוחותיו. ביום 3 ביוני 2015 הפיץ בנק ישראל תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 308 - "ציות ופונקציית הציות בתאגיד בנקאי" שנכנסה לתוקף ביום 1 בינואר 2016.
- עיקרי השינויים מתבססים על הנחיות ועדת באזל מאפריל 2005 בעניין ציות ופונקציית הציות בבנקים, התאמה לרשויות במדינות אחרות והתאמה לרגולציה המקומית. כמו כן, ההוראה מרחיבה את חובת הציות לכלל הדינים וכללי ההתנהגות החלים על הפעילויות הבנקאיות השונות של הבנק.
- סיכון ציות הינו הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר הבנק עלול לספוג כתוצאה מכך שאינו מקיים את הוראות הציות.
- הוראות ציות, כמוגדר בתיקון להוראה 308 האמור לעיל, הינם: חוקים, תקנות, הוראות רגולציה (לעניין זה, לרבות עמדות שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים בטיפול בפניות ציבור), תקדים משפטי מחייב, נהלים פנימיים והקוד האתי, החלים על הפעילויות הבנקאיות של הבנק.
- החובות החלות על הבנק הינן חובות חוצות ארגון הנוגעות למגוון נרחב של פעילויות, הליכים ומוצרים אותם מבצע הבנק מדי יום.
- הבנק אימץ תוכנית אכיפה פנימית בדיני ניירות ערך, המבוססת על מיפוי מקיף של הוראות הדין הרלוונטיות, נהלי הבנק והתהליכים השונים בבנק, אשר מסדירה נהלים והנחיות ליישום מתמשך של התוכנית, וזאת בהתאם לקריטריונים שפרסמה רשות ניירות ערך בנושא. הבנק ביצע סקרי פערים והשלים סגירת הפערים המשמעותיים.
- מחלקת הציות (להלן: "פונקציית הציות" או "הפונקציה"), כפופה לקצין הציות הראשי ומשמשת כפונקציה בלתי תלויה, אחראית על ניהול סיכון הציות בבנק.

מדיניות

דירקטוריון הבנק קבע ואישר מדיניות ציות קבוצתית. במסגרת המדיניות הוסדרו, בין היתר, מבנה פונקציית הציות, הגורמים השונים המעורבים ביישום המדיניות, חלוקת האחריות לביצוע בקרות בקו ההגנה השני אחר הוראות הציות השונות בהתאם לכללים שנקבעו בהוראה וכדומה.

תיאבון הסיכון

הבנק והקבוצה אימצו מדיניות של הקפדה יתרה בהתייחסות לסיכון הציות. ביחס להפרת הוראות החוק ונהלי הבנק הקשורים להוראות החוק, הקבוצה תמלא אחר הוראות ציות החלות עליה ותפעל לשם הבטחת העמידה בהן על ידי כלל עובדי הקבוצה. כל עסקיה של הקבוצה יבוצעו על פי נהלי הבנק, הקוד האתי ובהתאם לכל החוקים והתקנות. הקבוצה פועלת להטמעת תרבות ארגונית ואמות מידה ליושרה ואתיקה כבסיס הכרחי לקיום של תרבות ציות בכל דרגי הארגון.

ניהול החשיפה

- פונקציית הציות אחראית על ריכוז הבקרה בבנק לציות להוראות הציות שבאחריותה בהתאם למדיניות הציות ותוכנית העבודה השנתית ולדיווח על ליקויים או פערים לכל מדרג הסמכויות בבנק.
- על פי ממצאי סקר תשתיות שבוצע, במסגרתו מופו ההוראות הצרכניות, עולה כי קיימת בבנק תשתית ענפה הכוללת מספר בלתי מבוטל של טפסים, נהלים, מערכות ומנגנוני בקרה והדרכה שמטרתם לסייע לבנק לעמוד בחובות הציות שחלות עליו. סקר התשתיות, שהחל בשנת 2016, בנושאי הציות השונים והכולל מעבר להוראות כאמור בהוראה 308, גם את ההוראות מתחום הסיכונים חוצי גבולות, FATCA, איסור הלבנת הון ואכיפה פנימית בדיני ניירות ערך, הסתיים בשנת 2017.
- הממצאים בגין הסקרים בתחום סיכונים חוצי גבולות, איסור הלבנת הון ואכיפה פנימית בדיני ניירות ערך, הוצגו בפני הנהלת הבנק והדירקטוריון. לצד קצין הציות הראשי פועלים:
- נאמני ציות בכל אחד מסניפי הבנק ובמטה.
- ועדת ציות אשר כוללת נציגים של יחידות הבנק השונות.
- פורום מעקב אחר יישום הוראות סטטוטוריות ומתפקידו לעקוב אחר יישום הוראות ציות חדשות ולדון בטיטוט הוראות, הצעות חוק, תזכירי חוק וכדומה.

דיווח על החשיפה

- דיווח במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני, על פעילות הפונקציה הכוללת ועמידה בהוראות ציות והמלצות לגבי הפרות והיערכות ליישום הוראות ציות חדשה, וכן דיווח שנתי מפורט על סיכום פעילות בשנה הקודמת.
- בנוסף, במדיניות הציות שנקבעה על ידי הדירקטוריון מוגדרים דיווחים מידיים לדירקטוריון.

ניהול על בסיס קבוצתי של סיכון הציות

קצין הציות הראשי פועל כיחידת המטה של הקבוצה בנושא ניהול סיכונים הציות, ובאחריותו לוודא יישום המדיניות הקבוצתית בנושא הציות בקרב חברות הבת הבנקאיות בארץ, וכן הכוונה וליווי חברות הבת בבניית מערכות, בכתיבת נהלים, בפעולות הדרכה ובהטעמה של ההוראות. בכל חברה בת בנקאית פועל קצין ציות.

ניהול סיכון התנהלות - Conduct Risk

סיכון התנהלות הינו סיכון חוצה ארגון, השואב את מסגרתו הנורמטיבית משורה ארוכה של הוראות דין ורגולציה ואשר מושתת על ערכי יסוד בדמות הוגנות, הגינות ושקיפות, באופן שבו הבנק מתנהל אל מול מחזיקי העניין השונים. קבוצת הבנק נדרשת להטמיע ערכי הוגנות ושקיפות בפעילותה מול לקוחותיה וחיוזק עקרונות אלו בהתנהלותה השוטפת. ככלל, נדרשת קבוצת הבנק לוודא כי ההצעות הניתנות ללקוח מותאמות לצרכיו. אי עמידה בסיכון ההתנהלות חושפת את הקבוצה לסיכונים שונים, בין היתר, סיכונים ציות, סיכון משפטי, סיכון מוניטין וכיו"ב. לבנק קיימת מדיניות בנושא התנהלות עסקית נאותה (Conduct risk).

סיכון איסור הלבנת הון ומימון טרור

כללי

- סיכוני איסור הלבנת הון ומימון טרור (להלן "הלבנת הון") הינם הסיכונים להטלת עיצומים כספיים משמעותיים על הבנק לאור אי עמידה בהוראות החוק בנושא מניעת הלבנת הון ומימון טרור וכן הסיכון להיווצרותה של אחריות פלילית של התאגיד ועובדיו. בנוסף, התממשות עבירה על הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור עשויה לגרום התממשות של סיכון מוניטין.
- על המגזר הבנקאי חלות הוראות שונות במסגרת מניעת הלבנת הון ומימון טרור הכוללות, בין היתר, את החוק לאיסור הלבנת הון, החוק לאיסור מימון טרור, צו איסור הלבנת הון, תקנות איסור מימון טרור, הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 411, חוזרים שונים ועוד.

מדיניות

לקבוצה מדיניות מוסדרת לנושא איסור הלבנת הון ומימון טרור, המאושרת בדירקטוריון אחת לשנה.

תיאבון הסיכון

- הבנק מפעיל מדיניות של "אפס סובלנות" בהתייחסות לסיכוני הלבנת הון ובכלל זה סיכונים חוצי גבולות לעניין עבירת מס (Cross border) ובמסגרתה נדרשים כל מנהלי הבנק ועובדיו, ללא יוצא מן הכלל, כולל החברות הבנות בקבוצה, למלא אחר הוראות החוק והרגולציה החלת על הבנק וכן אחר כל נהלי הבנק הרלוונטיים הנובעים מהוראות אלו.
- קבוצת הבנק נהגת מדיניות מחמירה שנועדה להבטיח יישום דוקני של הוראות החוק והכרה נאותה של הלקוח את מנהל הבנק עסקים, ובכלל זה הבנת עסקיו המנוהלים עם הבנק או באמצעותו, החיוניים למניעת הלבנת הון ומימון טרור באמצעות הבנק ולניהולו התקין של הבנק.
- המדיניות בתחום מניעת הלבנת הון כוללת הגדרה ברורה של איסורים ביחס לפעילות מול גופים ומדינות לגביהן ישנן הגבלות.

ניהול החשיפה

- בבנק פועלת יחידה למניעת הלבנת הון ומימון טרור, אשר מופקדת על יישום הוראות הדין בנושא זה ועל הטמעתן. היחידה כפופה לקצין הציות הראשי, המשמש גם כאחראי ליישום הוראות החוק לאיסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור וכמנהל סיכונים חוצי גבולות. כמו כן, מונה קצין הציות הראשי כ-RO (הממונה) על יישום כללי החקיקה וההוראות בתחומי ה-FATCA שמטרתו לאכוף מנגנוני דיווח לגבי חשבונות של לקוחות אמריקאים מחוץ לארה"ב, הסכם ה-QI (Qualified Intermediary) המרחיב את דרישות הדיווח וניכוי המס מתשלומים מסוימים מעבר לחשבונות של לקוחות אמריקאים גם לחשבונות אחרים להם הכנסות ממקורות בארה"ב.
- תפקידי האחראי על איסור הלבנת הון ומימון טרור כוללים, בין היתר:
 - כתיבה ועדכון המדיניות והנהלים בהתאם לעדכוני חקיקה והוראות הדין, פיתוח וביצוע בקורות על מנת לוודא כי הבנק מיישם את הוראות הדין ומבצע את הדיווחים הנדרשים, העברת דיווחים על פעולות בלתי רגילות לרשות לאיסור הלבנת הון ובדיקת יישום מדיניות הבנק בכל תאגידי העזר בקבוצה וכן קיום הדרכות וימי עיון לנאמני הציות ולכלל העובדים, המגברים את המודעות לנושא.
 - לשם יישום החוק והטמעה דווקנית של הוראותיו מינה הבנק נאמני ציות המשמשים גם כנאמני איסור הלבנת הון בסניפים, האחראים על הפעילות השוטפת בנושא, הכפופים מבחינה מקצועית לקצין הציות.
 - הבנק נוקט באופן שוטף במהלכים לאיתור וטיוב נתונים באמצעות דוחות בקרה. ליעול הבקורות, הבנק משקיע משאבים רבים בפיתוח ושדרוג מערכות הבקרה הממוכנות ומקצה משאבי כח אדם לנושא.
 - כאמור בפרק הציות, התבצע בבנק סקר תשתיות עדכני שהסתיים בשנת 2017.
 - המערך המשפטי מבצע מעקב אחר עדכוני חקיקה ווידוא מסירתם לאחראי על ניהול סיכוני איסור הלבנת הון וכן למתן תמיכה משפטית ככל שזו נדרשת על ידי האחראי, לקיום חובות האחראי ופעילות היחידה והבנק.
 - ועדה מיעצת הוקמה לצורך תמיכה במילוי תפקידו של האחראי אשר עיקרי תפקידיה כוללים, בין היתר, דיון בפעולות בחשבונות בהם זוהו פעילויות בלתי רגילות, אשר קיים ספק באם יש צורך בדיווח לרשות לאיסור הלבנת הון.

דיווח על החשיפה

- במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני, מדווח הממונה על איסור הלבנת הון על פעילותו. הדיווח כולל, בין היתר, התייחסות למוקדי סיכון שאותרו ודרכי הטיפול בהם.
- אחת לשנה לפחות מדווח הממונה על איסור הלבנת הון להנהלה ולדירקטוריון הבנק, דיווח מפורט.
- בנוסף, במדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון מוגדרים דיווחים מידיים לדירקטוריון ולבנק ישראל.

ניהול על בסיס קבוצתי של סיכון הלבנת הון ומימון טרור

האחראי למילוי החובות בבנק לפי חוק איסור הלבנת הון פועל כיחידת המטה של הקבוצה בנושא ניהול סיכונים איסור הלבנת הון ומימון טרור, ובאחריותו לוודא יישום המדיניות הקבוצתית בנושא איסור הלבנת הון ומימון טרור בחברות הבנות בארץ ובח"ל - כנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 411, הכוונת ולייווי חברות הבנות בבניית מערכות, בכתיבת נהלים, בפעולות הדרכה ובהטמעה של ההוראות.

ניהול סיכונים חוצי גבולות - Cross Border

קבוצת הבנק פועלת בתחומי בנקאות שונים. בין שאר לקוחותיה, מספקת קבוצת הבנק שירותים גם ללקוחות שהינם תושבי חוץ. על רקע המאמצים המוגברים של מדינות שונות באיתור כספים של תושביהן המוחזקים מחוץ למדינת התושבות והמגמה של שיתוף פעולה בינלאומי במאבק בהעלמות מס, עלולה פעילות הבנק מול תושבי החוץ כאמור להגדיל את החשיפה של הבנק לסיכונים חוצי גבולות (Cross Border) וכן לסיכונים מוניטין.

סיכונים ומגבלות עקב קשרים עם איראן או אויב

ביום 27 בנובמבר 2011 פרסמה רשות ניירות ערך הנחיות גילוי בנוגע לסיכונים ומגבלות עקב קשרים עם איראן או עם אויב. על פי הנחיות אלו, על תאגיד מדווח לכלול גילוי אודות הסיכונים והמגבלות אשר התאגיד חשוף להם עקב קשריו, במישרין או בעקיפין, עם איראן או עם האויב, לרבות מכוח הוראות הדין, ואשר יש להם או עשויה להיות להם השפעה מהותית על התאגיד. בהמשך לפרסום הנחיות אלו פרסם בנק ישראל ביום 23 בדצמבר 2012 עדכון להוראות הדיווח לציבור. במסגרת עדכון זה נוספה דרישה לפיה על התאגידים הבנקאיים לכלול בדוחות הכספיים לשנת 2012 ואילך גילוי בנוגע לסיכונים ומגבלות עקב קשרים עם איראן או עם האויב, בהתאם לאמור בהנחיית רשות ניירות ערך דלעיל. מדיניות הבנק אינה מתירה קיום קשרים או פעילות, במישרין או בעקיפין, עם איראן או עם גוף אשר הוגדר "כאויב" על ידי רשויות החוק. מערכות הבנק הותאמו כדי לתת מענה למדיניות זו בהתאם לרשימות שפורסמו בתיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 411, מיום 26 בדצמבר 2011. לאור ההיערכות המתוארת דלעיל, להערכת הבנק החשיפה לגורמי הסיכון הללו, במידה וקיימת, נמוכה ביותר.

סיכון מוניטין

כללי

סיכון מוניטין הינו סיכון הנובע מתפיסה שלילית מצד לקוחות, צדדים נגדיים, בעלי מניות, משקיעים, מחזיקי אגרות חוב, אנליסטים, גורמים רלוונטיים אחרים או רגולטורים, אשר עלולה להשפיע לרעה על יכולתו של תאגיד בנקאי לשמור על קשרים עסקיים קיימים או ליצור קשרים חדשים וליהנות מנגישות רציפה למקורות מימון.

תיאבון הסיכון

לקבוצה סובלנות נמוכה לסיכון המוניטין שעלול להשפיע על יציבותה ובכלל זה - איומים שמקורם בתדמית הבנק. מעבר לכך, הבנק רואה בתדמית חיובית משום נכס מרכזי ולכן יפעל למניעת התממשות סיכון מוניטין שעלול להגיע לתרחיש קיצון וינסה למזער התממשותם של סיכונים מוניטין ככל האפשר.

מדיניות וניהול החשיפה

לבנק מדיניות לניהול הסיכון הכוללת: זיהוי ומעקב אחר גורמי הסיכון וגיבוש פעילות מונעת איתור מוקדם של אירועי מוניטין פוטנציאליים, ניטור מתמשך של הסיכון וניהולו.

דיווח על החשיפה

לבנק מדיניות ניהול סיכון מוניטין הכוללת פירוט בנוגע לחובות הדיווח ובכלל זה, דיווחים מיידיים. מערך הדיווחים מגדיר, בין היתר, באחריות מי הדיווח, תדירותו והנמענים לדיווח.

סיכון אסטרטגיה

כללי

סיכון אסטרטגיה הינו סיכון של ההשלכות הנכחיות והעתידיות על רווחים, הון, מוניטין או מעמד המובעים מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של החלטות או מהעדר תגובה לשינויים רגולטוריים, ענפיים, כלכליים או טכנולוגיים. סיכון זה הינו פונקציה של התאימות בין היעדים האסטרטגיים של הבנק, האסטרטגיות העסקיות שפותחו להשגת יעדים אלו, המשאבים שהוקצו לעמידה ביעדים אלו ואיכות היישום.

מדיניות וניהול החשיפה

דירקטוריון הבנק מתווה את האסטרטגיה של הבנק והקבוצה. לבנק מדיניות לניהול סיכוני האסטרטגיה.

תיאבון הסיכון

לקבוצת הבנק סובלנות נמוכה לסיכון האסטרטגי בשל ההשפעה הקריטית שעשויה להיות לו על יציבות הבנק והישגיו העסקיים. הקבוצה מאמצת אסטרטגיה עסקית המתאפיינת ברמה גבוהה של זהירות ומידתיות.

דיווח על החשיפה

בבנק קיימת מעטפת סדורה של דיווחים ביחס לסיכון האסטרטגי לאורך קווי ההגנה השונים.

דיון בגורמי סיכון

מידת ההשפעה של גורמי הסיכון מתבססת על המתודולוגיה שמשמשת את הבנק בתהליך ה-ICAAP ובמסמך הסיכונים. המתודולוגיה לוקחת בחשבון את רמת הסיכון והתפתחות פרופיל הסיכון של הבנק אל מול תאבון הסיכון שנקבע ואיכות ניהול הסיכון. כל גורם סיכון המופיע בטבלה נבחן, כאשר הוא עומד בפני עצמו, ומתוך הנחה של אי-תלות בין גורם סיכון אחד לבין גורמי סיכון אחרים המופיעים בטבלה.

סיכון	השפעה	רמת סיכון
1. סיכוי שוק	סיכון שוק (סיכון פיננסי) הינו סיכון קיים או עתידי להפסד או לירידת ערך הנובע משינוי בשווי הכלכלי של מכשיר פיננסי, תיק מסוים או קבוצת תיקים וברמה הכוללת, עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים. על מנת למזער את החשיפה לסיכוי שוק, לבנק מדיניות מפורטת לניהול החשיפה לסיכונים פיננסיים אשר מתווה ומפרטת, בין היתר, תיאבון כולל לסיכונים פיננסיים ותיאבון לסיכון בחתך הסיכון הבודד ועקרונות לפעילות.	קטנה - בינונית
1.1 סיכון רבית	סיכון הרבית הוא סיכון לרווחים או להון הנובע מתזוזות בשיעורי הרבית. שינויים ברבית משפיעים על רווחי הבנק באמצעות שינוי בהכנסות נטו, ועל שווי נכסי הבנק, התחייבויותיו ומכשירים חוץ מאזניים, כיוון שהערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים (ובמקרים מסוימים התזרימים עצמם) משתנה כאשר חל שינוי בשיעורי הרבית. סיכון הרבית שאליו נחשף הבנק כולל: סיכון תמחור מחדש, סיכון עקום התשואה, סיכון בסיס (מרווח) וסיכון אופציות. סיכון הרבית לכלל התיק, הינו אחד הסיכונים הדומיננטיים להם חשוף הבנק בכל הקשור להשפעה על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות ועל הרווח. הבנק מנהל את סיכוי הרבית בהתאם להוראת בנק ישראל בנושא ניהול סיכון הרבית (הוראה 333). ההנהלה והדירקטוריון קבעו מדיניות בנושא ניהול סיכון הרבית בהתאם להוראות.	קטנה - בינונית
1.2 סיכון האינפלציה	סיכון האינפלציה הינו סיכון להפסד כתוצאה משינויים בעקום הציפיות למדד המחירים לצרכן.	קטנה
1.3 סיכון שער החליפין	סיכון שער החליפין הינו סיכון להפסד כתוצאה משינוי שער חליפין.	קטנה
1.4 סיכון מניות / אופציות	סיכון מחיר המניות הינו סיכון להפסד כתוצאה משינויים בשערי המניות או מדדי המניות. סיכון אופציות הוא הסיכון להפסד הנובע משינויים בפרמטרים המשפיעים על שווי של האופציות, לרבות סטיית התקן.	קטנה
2. סיכון אשראי	סיכון האשראי הינו הסיכון שלווה או צד נגדי, לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק. כדי למזער את החשיפה לסיכון אשראי מוגדרת בקבוצה מדיניות ניהול סיכוי האשראי ומגבלות חשיפה לגבי לווים/ענפים במגזרי הפעילות השונים.	קטנה - בינונית
2.1 איכות לווים ובטחונות	סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי נכסי הקבוצה, בהכנסות ובהון הקבוצה שעלול להתרחש כתוצאה מהרעה באיכות הלווים על רקע פגיעה בכושר החזר שלהם, ו/או בשווי ובטיב הבטחונות שהועמדו כבטוחה לאשראי, כלהלן: - חוסנו הפיננסי של הלווה - איתנות, נזילות, רווחיות, כושר החזר, רמת המינוף וכו', ו/או פגיעה בהם כתוצאה מתמורות בפרמטרים כלכליים שונים (שע"ח, שערי הרבית וכו'), ו/או סיבות עסקיות ותמורות בענף פעילותו של הלווה. - שווי, איכות או תמהיל הבטחונות הניתנים על ידי הלווה להבטחת האשראי בחשבונותיו.	קטנה - בינונית
2.2 ריכוזיות ענפית	סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי נכסי הקבוצה, בהכנסות ובהון הקבוצה הנובע מהיקף גבוה של אשראי שניתן ללווים המשתייכים לענף משק מסוים ו/או השקעות במוצרים הרגישים לענף. הרעה בפעילות העסקית בענף משק כזה, על רקע שינויים בביקוש או בהיצע, שינוי במחירי חומרי גלם, שינויים בטחונות ו/או פוליטיים, שינויים רגולטוריים ועוד, עלולה להביא לפגיעה ביכולת החזר ו/או בשווי הבטחונות שניתנו על ידי חלק מהלווים המשתייכים לענף זה, וכתוצאה מכך, להשפיע לרעה על שווי נכסי הקבוצה ורווחיותה. כדי למזער את החשיפה לסיכון קבע דירקטוריון הבנק מגבלות לגבי החשיפה לענפי המשק השונים שבחלקן מחמירות מהמגבלות של בנק ישראל. כמו כן, קיים תהליך של בקרת קיום המגבלות ודיווח להנהלה, לוועדה לניהול סיכונים ולדירקטוריון.	קטנה

רמת סיכון	השפעה	סיכון
קטנה	סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי נכסי הקבוצה, בהכנסות והון הקבוצה הנובע מהרעה במצב של לווה/קבוצת לווים גדולה יחסית לתיק האשראי, שעלולה להשפיע לרעה על סיכויי גביית האשראי, ובהתאמה על שווי נכסי הקבוצה ורווחיותה. השפעת הסיכון הינה נגזרת, בין היתר, של התמהיל הפנימי של הקבוצות, הקשר בין החברות המרכיבות אותן עסקית או ענפית, פיזורן, והשפעת הבעיות באחת מהן על היתר. כדי למזער את החשיפה לסיכון קבע דירקטוריון הבנק מגבלות לגבי החשיפה ללווה/קבוצת לווים שבחלקן מחמירות מהמגבלות של בנק ישראל. כמו כן, קיים תהליך של בקרת קיום המגבלות ודיווח להנהלה, לוועדה לניהול סיכונים ולדירקטוריון.	2.3 ריכוזיות לווים וקבוצת לווים
בינונית	הערכת הסיכון ירדה מ"קטנה-בינונית" ל"קטנה", לאור הקיטון המתמשך בריכוזיות הלווים וקבוצות הלווים.	3. סיכון תפעולי
קטנה	סיכון תפעולי הינו סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי נכסי הקבוצה, בהכנסות והון הקבוצה הנובע מאי נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, אנשים, או מערכות, או כתוצאה מאירועים חיצוניים ובכלל זה איומים קיברנטיים (סייבר). ההגדרה כוללת סיכונים מעילות והונאות, סיכונים אבטחת מידע, סייבר והמשכיות עסקית וסיכון משפטי, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי או סיכון מוניטין. כדי למזער את החשיפה לסיכון תפעולי מיישם הבנק מדיניות כוללת לניהול הסיכונים התפעוליים המתווה את סביבת הבקרה, המסגרות הארגוניות והפונקציות הניהוליות שיפעלו לניהול ולמזעור החשיפה לסיכונים תפעוליים. כמו כן, מעוגנים במסגרת המדיניות מנגנוני המדידה, הבקרה והניטור וכן מערכי הדיווח. הבנק נערך לשיפור מתמיד של סביבת הבקרה והמסגרות הארגוניות לניהול הסיכון התפעולי בהתאם לנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל המתייחסות לסיכון התפעולי ול-Sound Practices של ועדת באזל שאומצו על ידי הפיקוח על הבנקים.	4. סיכון נזילות
קטנה	הערכת הסיכון עלתה מ"קטנה-בינונית" ל"בינונית", לאור התגברות סיכונים סייבר בכללותם לצד הרחבת פעילות הקבוצה בדיגיטל.	5. סיכון משפטי
קטנה	סיכון הנזילות הינו הסיכון שהבנק יתקשה לעמוד בהתחייבויותיו בשל משיכות בלתי צפויות מפקדונות הציבור, ביקוש בלתי צפוי לאשראי, אי ודאות לגבי זמינות המקורות והתחייבויות בלתי צפויות אחרות, לרבות ירידה חדה בשווי הנכסים שעומדים לרשות הבנק. כדי למזער את החשיפה לסיכון נזילות מיישם הבנק מדיניות כוללת לניהול סיכון הנזילות במטבע ישראלי ובמט"ח וצמוד מט"ח, בהתאם לנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין 221 ו-342. המדיניות כוללת, בין היתר: מגבלות על יחס הכיסוי (בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221), מגבלות על פער יחס הנזילות בתרחיש רגיל ובתרחיש קיצון (בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 342), וכן התייחסות לכלי המדידה השליטה והבקרה ולמנגנוני הדיווח שיש לקיים כחלק מניהול סיכון הנזילות השוטף.	6. סיכון מוניטין
קטנה	סיכון משפטי נכלל בגדר סיכון תפעולי כהגדרתו בנהול בנקאי תקין מס' 350 - ניהול הסיכון התפעולי וכולל גם, אך אינו מוגבל ל"חשיפה לקנסות (fines, penalties) או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית (punitive damages), כמו גם מהסדרים פרטניים (private settlements)". במטרה למזער את הסיכון הבנק פועל על פי מדיניות לניהול הסיכון המשפטי אשר מוגשת לאישור ההנהלה והדירקטוריון, במסגרתה מתואר הסיכון המשפטי, הדרכים לאיתורו, מיפוי ומיזעורו. במסגרת זאת פועל הבנק לאיתור מראש של הסיכונים המשפטיים, לרבות בחינת כל מוצר/שירות או פעילות חדשה ועריכת מכלול המסמכים הכרוכים באותו מוצר/שירות או פעילות, במגמה למזער את הסיכון המשפטי ככל האפשר.	
קטנה	סיכון מוניטין הינו סיכון הנובע מתפיסה שלילית מצד לקוחות, צדדים נגדיים, בעלי מניות, משקיעים, מחזיקי אגרות חוב, אנליסטים, גורמים רלוונטיים אחרים או רגולטורים, אשר עלולה להשפיע לרעה על יכולתו של תאגיד בנקאי לשמור על קשרים עסקיים קיימים או ליצור קשרים חדשים וליהנות מנגישות רציפה למקורות מימון. סיכון המוניטין מושפע באופן מהותי מהתממשות של סיכונים משיקים כגון סיכון תפעולי, סיכון אשראי, סיכון ציות, סיכון הלבנת הון ומימון טרור ועוד, אשר דבר פרסומם עלול לגרום התממשות של סיכון המוניטין (לדוגמא: אירועי גניבה או מעילה, אירועי הלבנת הון, אירועי סייבר, הפסד כספי גבוה וכו').	

רמת סיכון	השפעה	סיכון
בינונית	סיכון חקיקה ורגולציה הינו סיכון קיים או עתידי להכנסות והון הקבוצה העלול להיווצר משינויים ברגולציה או בחקיקה, שיש בהם להשפיע על פעילות הקבוצה ועסקיה. הבנק, כתאגיד בנקאי, והחברות המוחזקות על ידו, כפופים להוראות רגולטוריות רבות הבאות לידי ביטוי בחקיקה, חקיקת משנה ומדיניות רשויות הפיקוח והאכיפה כגון: הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל, אגף שוק ההון וחיסכון באוצר, הרשות לניירות ערך, הרשות להגנת הפרטיות, הרשות להגבלים עסקיים, גופים סטאטוטוריים בתחום הגנת הצרכן וכיו"ב. תחום המחשוב רגיש אף הוא לשינויים בחקיקה ורגולציה, על רקע שדרוגים ושינויים שנדרש לעיתים לעשות במערכות המחשוב. בתחומים אלו קיימים שינויים ו/או חידושים תכופים בחקיקה ובמדיניות הרשויות השונות. שינויים כאמור בחקיקה ובמדיניות רשויות הפיקוח והאכיפה השונות עלולים להשפיע על פעילות הקבוצה ועל עסקיה, וכן לרוב דורשים השקעות והקצאת משאבים על מנת להתאים את הפעילות אליהם, הן בהשקעה במערכות והן בכח אדם ובהכשרתו.	7. סיכונים חקיקה ורגולציה
בינונית	סיכון ציות הוא הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שאין הוא מקיים את הוראות הציות. סיכון הציות כולל את הסיכון לאי קיום הוראות הדין כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין 308, ובכלל זה הסיכון לאי קיום הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור, הסיכון לאי קיום הוראות תכנית האכיפה הפנימית בדיני ניירות ערך בהתאם לחוק יעול האכיפה בדיני ניירות ערך ואת הסיכונים הנובעים מהפעילות מול תושבי חוץ. סיכון זה כולל גם סיכון התנהלות (CONDUCT RISK), אשר הינו סיכון חוצה ארגון השואב את מסגרתו הנורמטיבית משורה ארוכה של הוראות דין ורגולציה ומושתת על ערכי יסוד בדמות הוגנות ושקיפות באופן בו מתנהל הבנק אל מול מחזיקי העניין השונים. התחזקות הרגולציה והאכיפה של רשויות המס במדינות שונות, מתוך כוונה לאתר כספים של תושביהן המוחזקים מחוץ למדינת התושבות עלולים להשליך על דפוסי התנהלות של לקוחות ומכאן לחשוף את הבנק לסיכונים ציות, סיכונים מוניטין Cross border risk-I. ההשפעה של סיכון ציות, הלבנת הון ומימון טרור משליכה על כל תחומי הפעילות של הבנק, לרבות, האכיפה המנהלית, ורגולציה בינלאומית בתחומי מיסוי לרבות ה-FATCA. על מנת למזער את הסיכון, נקבעו מדיניות ונהלים לניהול הסיכונים השונים, הוגדר בכל אחד מהם תיאבון סיכון וקיימת מעטפת של נהלים, בקורות, מערכות מיכון תומכות ומערך דיווחים בהתאם לנדרש.	8. סיכון ציות, הלבנת הון ומימון טרור
קטנה-בינונית	סיכון התחרות נובע מחשיפת הקבוצה לתחרות בישראל בכל תחומי עסקיה. במהלך פעילותה השוטפת מתמודדת הקבוצה עם גורמים מתחרים בהם התאגידים הבנקאיים האחרים וגופים פיננסיים אחרים המספקים מוצרים פיננסיים חלופיים לאלו המוצעים על ידה, כגון: חברות ביטוח ובתי השקעות. סיכון התחרות מבטא את סיכון השחיקה ברווחיות ובהון על רקע הלחץ התחרותי להקטנת גובה העמלות והמרווחים. סיכון האסטרטגיה הינו הסיכון של ההשלכות הנוכחיות והעתידיות על רווחים, הון, מוניטין או מעמד הנובעים מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של החלטות או מהעדר תגובה לשינויים ענפיים, כלכליים או טכנולוגיים. סיכון זה הינו פונקציה של התאימות בין היעדים האסטרטגיים של הבנק, האסטרטגיות העסקיות שפותחו להשגת יעדים אלו, המשאבים שהוקצו לעמידה ביעדים אלו ואיכות היישום. הערכת הסיכון עלתה מ"קטנה" ל"קטנה-בינונית", לאור התגברות המהלכים הרגולטוריים הצפויים, לרבות פוטנציאל ההשפעה שלהם על הבנק, לצד התפתחות מתמשכת של סביבת התחרות של הבנקים בישראל (לרבות מתחרים חדשים) והתגברות חוסר הוודאות בסביבת הפעילות של הבנק.	9. סיכון תחרות ואסטרטגיה

בנוסף לסיכונים כאמור לעיל, התוצאות העסקיות של הבנק וביצועיו מושפעים באופן ישיר ממצב המשק בישראל. הרעה בתנאים הכלכליים במשק הישראלי, ו/או הרעה בתנאים הפוליטיים ו/או הבטחוניים עלולים להביא לפגיעה בהכנסות הקבוצה. עיקר פעילותו של הבנק וכן של חלק ניכר מהחברות המוחזקות על ידו הינה במדינת ישראל. לפיכך, מיתון במשק, הוצאה משמעותית של ההשקעות הזרות שהושקעו במשק בשנים האחרונות, האטה כלכלית מהותית וירידה ברמת החיים בישראל עלולים להשפיע באופן מהותי על תוצאות הבנק. מיתון במשק עשוי להגדיל את היקף החובות הבעייתיים, להקטין את מחזורי הפעילות בשוק ההון, להשפיע על הביקוש לשירותים בנקאיים שוטפים שצורכים משקי הבית, להביא לירידה בהיקף הפעילות בכרטיסי אשראי ועוד.

**מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים,
בקורות ונהלים**

79 מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים

79 אומדנים חשבונאיים קריטיים

83 בקורות ונהלים

מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים

כללי

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על פי עקרונות וכללי חשבונאות שעיקרם מפורט בבור 1 לדוחות הכספיים. הדוחות הכספיים כוללים תוצאות של חישובים, הנחות ואומדנים המתייחסים לפעילויות, אירועים והתפתחויות שונות, המשפיעים על רווחיותו של הבנק. הנהלת הבנק מתבססת בהערכתה על הנחות סובייקטיביות והערכות של עובדים וגורמים מקצועיים חיצוניים בעלי מיומנויות והתמחויות בתחומים בהם נדרשים האומדנים השונים. לבעלי המקצוע החיצוניים ולעובדים העוסקים בפיקוח, בקרה והכנת האומדנים וההערכות בנושאים המוגדרים כבעלי השפעה קריטית על התוצאות הכספיות של הבנק, אין, ככל שהדבר מתאפשר, מעורבות וקשר עסקי שוטף עם הגורם או הסוגיה נשוא האומדן. הנהלת הבנק והדירקטוריון סבורים כי האומדנים וההערכות בנושאי המדיניות החשבונאית הקריטית, נעשו על פי מיטב ידיעתם ושיקול דעתם של הגורמים המקצועיים שעסקו בהכנתם, והם יושמו באופן נאות בדוחות הכספיים של הבנק. להלן סקירה תמציתית של התחומים בהם נדרשת הנהלת הבנק לבצע הערכות ואומדנים חשבונאיים בנושאים שהשפעתם על הרווח והפסד עשויה להיות קריטית ומהותית. לשינויים באומדנים ובהערכות בנושאים שיתוארו להלן, ובכלל זה התממשות שונה של אירוע מהאומדן שנעשה לגביו, יכולה להיות השפעה מהותית על תוצאותיו העסקיות של הבנק ועל מבנה הנכסים וההתחייבויות שלו (לרבות - תלויות).

א. הפרשה להפסדי אשראי

החל מיום 1 בינואר 2011 מיישם הבנק את הוראת הדיווח לציבור בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" המאמצת את תקני החשבונאות האמריקאיים בנושא (ASC 310) ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב. הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות כבעייתיים. בהתאם לנהלים אלו, הבנק מסווג את כל החובות הבעייתיים שלו ואת פריטי האשראי החוץ מאזני בסיווגים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום. כמו כן, הבנק קבע מדיניות למדידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי.

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" או "הפרשה קבוצתית". ההפרשה הפרטנית, הרלוונטית לחובות בעייתיים בסיווג פגום, נעשית בהתבסס על הערכות הנהלה לגבי הפסדים הגלומים בתיק האשראי המאזני והחוץ מאזני. הפרשה זו נאמדת באמצעות הפער שבין יתרת החוב הרשומה לבין הערך הנוכחי של התקבולים הצפויים לפרעון החוב, או השווי ההוגן של הבטוחות.

אמידת התקבולים הצפויים לפרעון החוב, המתבססת על מגוון מקורות החזר הרלוונטיים, לרבות פעילותו העסקית של הלווה, ערך הבטוחות שהעמיד הלווה, מקורות פרעון פרטיים וערך מימוש ערבויות שניתנו על ידי הלווה או צדדים שלישיים, מחייבת שימוש בשיקול דעת ואומדנים אשר הנהלת הבנק מאמינה כי הינם סבירים במועד ההערכה, אולם, מטבע הדברים, אין ודאות כי הסכומים שיתקבלו בפועל יהיו זהים לאומדנים שנקבעו. בנוסף, הבנק בוחן את החובות ומבצע מחיקה חשבונאית בחובות אשר עומדים בתנאי המחיקה החשבונאית.

ההפרשה הקבוצתית, הרלוונטית לכלל החובות שלא סווגו כפגומים, מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזוהים פרטנית, הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שאינם פגומים.

ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי בגין סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני מחושבת על בסיס שיעורי הפסד היסטוריים בענפי המשק השונים (בגין התקופה החל משנת 2011. בהתאם לכך, קביעת ההפרשה בשנת 2017, נסמכת, בין היתר, על שיעורי המחיקות בשבע השנים האחרונות), תוך חלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי.

הבנק משתמש בממוצע שיעורי הפסד ההיסטוריים בענפי המשק השונים בטווח השנים כאמור לעיל, ובנוסף, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הנאות בקשר לאשראי לציבור הבנק לוקח בחשבון נתונים נוספים (התאמות איכותיות). לעניין הסבר על התאמות איכותיות - ראה באור ד.1.4 (4) לדוחות הכספיים.

ב. תביעות משפטיות והתחייבויות תלויות

הערכת הסיכון ומתן ביטוי חשבונאי לתביעות משפטיות והתחייבויות תלויות, נעשים לפי מיטב שיקול הדעת של עורך הדין המטפל, על סמך בקיאותו וידיעתו את החוק והפסיקה, נסיונו בעבודה המשפטית, הכרת הפעילות הבנקאית, וכן, גם בחינת התשתית העובדתית. הערכת הסיכון מבוקרת על ידי ראש מדור ליטיגציה במערך המשפטי, ובסכומים גבוהים גם על ידי ועדה בראשות מנהלת המערך המשפטי של הבנק.

לשם השגת מטרה זו פועל המערך המשפטי במספר מישורים:

1. הכרת הדין הכללי.

קיימת הקפדה, שמוצאת את ביטויה בנהלים הפנימיים של המערך המשפטי, על עדכון שוטף בחקיקה ובפסיקה. תשומת לב מיוחדת ניתנת לנושאים שיש להם השלכה על פעילות הבנק לענפיה ולגוניה השונים, לרבות הסקת מסקנות והמלצה על היערכות, לרבות בעקבות תביעות שדווחו על ידי בנקים אחרים.

2. טפול בתביעות ותלונות נגד הבנק.

כנגד הבנק תלויות ועומדות תביעות משפטיות (לרבות בקשה להכיר במקצתן כתובענות ייצוגיות) בנושאים שונים, לרבות בתחום שוק ההון, יחסי בנק-לקוח, היעדר גילוי וכיו"ב.

התביעות נגד הבנק עוברות לטיפולו של המערך המשפטי, המטפל בתביעות בין בעצמו ובין באמצעות עורכי דין חיצוניים, תוך ליווי ופיקוח של המערך המשפטי, ככל הנדרש. לתלונות בסכום שמעל 10,000 דולר ולכל תביעה משפטית (ללא רצפת סכום) מבוצעת הערכת סיכון. ועדה בראשות מנהלת המערך המשפטי של הבנק מבצעת בקרה תקופתית על הערכת הסיכון בתלונות ובתביעות שסכומן מעל 5 מיליון ש"ח. אומדנים לחשיפות שיש לבנק בתביעות ובתלויות לגביהן נדרשה הפרשה או נדרש גילוי לגבי רמת החשיפה הגלומה בהן, נעשים לפי מיטב שיקול הדעת של עורך הדין המטפל, בשיתוף פעולה עם הגורמים המקצועיים הרלוונטיים בבנק ומבוקרים כאמור על ידי ראש מדור ליטיגציה במערך המשפטי, ובסכומים גבוהים גם על ידי ועדה בראשות מנהלת המערך המשפטי של הבנק. למנכ"ל מועבר דיווח מיידי במקרה של תביעה מהותית, דיווח חודשי על עדכונים ושינויים מהותיים בתיקי תביעות ותלונות נגד הבנק מעל סכום מסוים ודיווח רבעוני על עדכונים ושינויים כאמור בכלל התביעות והתלונות נגד הבנק.

לגבי מרבית התביעות והתלויות ישנם אומדנים לרמת הסיכון שיש לבנק ובהתאם לכך מבוצעות הפרשות.

באשר למתכונת הגילוי של תובענות משפטיות ראה באור 1.ד.1 (17) לדוחות הכספיים.

ג. זכויות עובדים

עובדים של חברות הקבוצה, ובכללם הבנק, זכאים להטבות מסוימות בתקופת עבודתם, בעת פרישתם ולאחר פרישתם לגמלאות. הטבות אלו כוללות, בין השאר:

- תוכניות להטבה מוגדרת לאחר פרישה ולאחר העסקה - פיצויי פרישה, פנסיה, הטבות לגמלאים ואחרים.

- הטבות אחרות (לחלק מחברות הקבוצה) - מענקי ותק, הטבות בגין ימי מחלה שלא נוצלו.

ההתחייבות בגין הטבות אלו מחושבת על בסיס אקטוארי. החישובים האקטואריים מבוססים על מספר פרמטרים ובכלל זה, ההסתברות שיתמלאו כל התנאים לתשלום, תוחלת החיים הצפויה, גיל הפרישה, שיעורי הפרישה של העובדים טרם מועד הפרישה לגמלאות, שיעור עליית השכר הצפויה ושיעור ההיוון. שיעור ההיוון מחושב על בסיס תשואת אגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח בגובה ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון על אגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארה"ב לבין שיעורי התשואה לפדיון על אגרות חוב של ממשלת ארה"ב.

בעקבות מהלכי ההתייעלות בהם נוקט הבנק, הכוללים צמצום הדרגתי במצבת כח אדם, כפי שפורטו בבאור זכויות עובדים (ראה באור 23 לדוחות הכספיים), עודכנו הפרמטרים כאמור לעיל.

להלן ניתוח רגישות של השפעת השינוי בפרמטרים העיקריים על חישוב ההפרשות האקטואריות:

31 בדצמבר 2017		
ירידה של 1%	עליה של 1%	
במיליוני ש"ח		
		השפעת השינוי בשכר על
	85	התחייבות לפיצויים ופנסיה
(72)	1	הטבות אחרות לאחר פרישה
(1)	4	הטבה בגין ימי מחלה שלא נוצלו
(3)		
		השפעת השינוי בשיעור ההיוון על
	(75)	התחייבות לפיצויים ופנסיה
89	(25)	הטבות אחרות לאחר פרישה
34	(3)	הטבות בגין ימי מחלה שלא נוצלו
4	(1)	מענקים בגין ותק
2		
		השפעת השינוי בשעור העובדים שעוזבים על
	79	התחייבות לפיצויים ופנסיה
(105)	(6)	הטבה בגין ימי מחלה שלא נוצלו
8	(1)	מענקים בגין ותק
1		

השפעת השינוי בפרמטרים העיקריים על תוכניות להטבה מוגדרת לאחר פרישה ולאחר העסקה - פיצויים, פנסיה, הטבות לגימלאים ואחרים, נזקפת לרווח כולל אחר.

השפעת השינוי בפרמטרים העיקריים על הטבות אחרות - מענקי ותק והטבות בגין אי ניצול ימי מחלה, נזקפת לרווח והפסד. חוות דעת האקטואר עומדת לעיון באתר מגנא של רשות ניירות ערך ובאתר מאיה של הבורסה לניירות ערך בתל אביב.

ד. אומדן השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים

הבנק פועל בהיקפים משמעותיים בתחום המכשירים הפיננסיים הנגזרים, שהצגתם בדוחות הכספיים מושתתת על בסיס השווי ההוגן, להבדיל מהשווי על פי עקרון הצבירה.

הבנק מיישם את כללי FAS 157 למדידת השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים הנגזרים החל משנת 2012.

FAS 157 מגדיר את השווי ההוגן כמחיר אשר היה מתקבל ממכירת נכס או היה משולם לצורך סילוק התחייבות בעסקה בין מוכר מרצון לקונה מרצון במועד המדידה. התקן מחייב לעשות שימוש מירבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים, לצורך הערכת שווי הוגן. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק אשר מתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של התאגיד הבנקאי.

סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג של שווי הוגן כלהלן:

- נתוני רמה 1 - מחירים מצוטטים משוק פעיל.

- נתוני רמה 2 - מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר הנתונים המשמעותיים בהם נצפים בשוק או נתמכים על ידי נתוני שוק נצפים.

- נתוני רמה 3 - מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר אחד או יותר מהנתונים בהם אינם נצפים.

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק עיקרי הוערכו לפי שווי שוק, שנקבע בשוק העיקרי ובהעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכדומה). חישובי השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים הנגזרים, בגין מרכיב המט"ח שלהם, מתבססים על הנתונים השוררים בשוקי הכספים הבינלאומיים ובשוק המקומי, ובגין המרכיב של המטבע הישראלי, על שיעורי רבית לא צמודה ורבית צמודת מדד, בהתחשב במחירי השוק, הנזילות והסחירות הקיימת בשוק המקומי בהתחשב בסוג המכשיר ובתקופת העסקה. בהתאם להוראות FAS 157 שעורי הרבית הם אחידים, בין אם שווי המכשירים מהווה נכס בבנק ובין אם הוא מהווה התחייבות (אין מרווח בין רבית הקניה לרבית המכירה). סיכון האשראי הגלום במכשירים הפיננסיים הנגזרים בא לידי ביטוי בשווי ההוגן, על ידי הכללת פרמיית סיכון בחישוב השווי. פרמיית סיכון נכללה בחישוב כל העסקאות. בעסקאות שהשווי ההוגן שלהן מהווה נכס נכללה פרמיית סיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה ובעסקאות שהשווי ההוגן שלהן מהווה התחייבות נכללה פרמיית הסיכון של הבנק.

פרמיית סיכון האשראי של הבנקים בארץ ושל הבנקים בחו"ל התקבלה מגורמים חיצוניים המסתמכים על מכשירי חוב ונגזרי אשראי הנסחרים בשוק פעיל. לגבי יתר הלקוחות, פרמיית הסיכון נקבעה לפי מודל פנימי המדרג את טיב הלקוחות וסיכון האשראי שלהם.

השווי ההוגן של אופציות לסוגיהן השונים מתבסס ברובו הגדול, על מודל Black and Scholes והוא מושפע מהתנודתיות הגלומה בשערי החליפין, הרבית והמדדים הרלוונטיים לאופציה שהבנק רכש או כתב. נתוני התנודתיות של שערי החליפין מט"ח-שקל ונתוני התנודתיות של שערי החליפין מט"ח-מט"ח נקבעים על ידי חברה חיצונית המתחמה בשערוך אופציות על פי הנתונים הנגזרים משוקי הכספים בארץ ובעולם. לגבי מכשירים פיננסיים נגזרים מורכבים שאין להם שוק סחיר, מתקבלים, בדרך כלל, ציטוטי שווי הוגן מגורמים בחו"ל, וסבירותם נבחנת על ידי חדרי העסקאות של הבנק.

לפרטים נוספים בדבר שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים ראה באורים 27א, 27ב ו-32ב.

ה. שווי הוגן של ניירות ערך

השקעות הבנק בניירות הערך בתיק הזמין למכירה ובתיק למסחר נמדדת במאזן על פי שוויים ההוגן. ראה באור ד.1.7 (7) ובאור ד.1.8 (8) לדוחות הכספיים בדבר קביעת שווי הוגן של ניירות ערך וירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני.

תהליך קביעת שווי הוגן של תיק נוסטרו אג"ח חו"ל

תהליך קביעת השווי ההוגן מבוצע במערך הביניים שבמערך הפיננסי של הבנק. בתמחור אגרות חוב מסוג יורבונדס ותיק אג"ח מגובות במשכנתאות, נסמך הבנק על ציטוט ממקור חיצוני בלתי תלוי, שעיסוקו במתן ציטוטים למוסדות פיננסיים רבים וגדולים בעולם.

תיק אגרות חוב מסוג יורבונדס

המצטט החיצוני מספק לבנק באופן יומי נתונים על מרווחי האשראי לגבי כל הניירות הקיימים בתיק. במערך הביניים מבוצעת בקרת סבירות על מרווחי האשראי כגון, בדיקת סבירות מול ציטוט ממערכת הבלומברג של עסקאות שבוצעו בכמות ניירות ערך הקרובה לסך ההשקעה של הבנק בנייר, בדיקת מתאם למרווחים הגלומים בעסקות CDS (credit default swap) רלוונטיים ובדיקת סבירות לעומת אגרות חוב אחרות של אותו מנפיק עם מועדי פרעון קרובים למועד הפרעון של אגרת החוב המוחזקת. במקרים בהם אין אינדיקציות כאמור לעיל, מתבצעת פניה לברוקר חיצוני לקבל ציטוט.

תיק אגרות חוב מגובות במשכנתאות

המצטט החיצוני מספק לבנק נתונים על מחיריהם של כל הניירות הקיימים בתיק. פעם בחודש מבוצעת בקרת סבירות על מחירי המצטט החיצוני באמצעות מחירים ממערכות פיננסיות אחרות.

ניתוח רגישות

על פי חישובי הבנק גידול (קטיון) של 0.05% במרווח, הנובע מסיכון האשראי של מנפיקי אגרות החוב, לגבי תיק אגרות החוב במטבע חוץ של הבנק הנסמך על ציטוטים המתקבלים מספק מחירים חיצוני, יביא לקטיון (גידול) בשיערוך אגרות החוב בסך של כ-8.2 מיליון ש"ח. בהתייחס לניירות ערך ששוויים ההוגן נקבע על פי מחירי בורסה, הרי שאלה לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים. לפרטים נוספים בדבר שווי הוגן של ניירות ערך ראה באורים 12 ו-32ב.

ו. היוון עלויות פיתוח תוכנה

ראה באור ד.1.13 (13) ובאור ד.1.14 (14) לדוחות הכספיים בדבר נכסים בלתי מוחשיים וירידת ערך של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב.

בקורות ונהלים

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, ובהתאם להנחיות הוראת ניהול בנקאי תקין 309 שפורסמה בחודש ספטמבר 2008, הבנק מקיים בקורות ונהלים לגבי גילוי, וכן פרס מערך בקרה פנימית על דיווח כספי, שיושם לראשונה בדוח הכספי, לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר 2008. ההוראות, שעניינן אחריות ההנהלה על הבקרה פנימית על דיווח כספי וחוות דעת של רואה החשבון המבקר לגבי ביקורת הבקרה הפנימית על דיווח כספי, נערכו בהתאם להוראות סעיפים 302 ו-404 לחוק הידוע בשם - The Sarbanes Oxley Act of 2002 שנחקק בארה"ב, והוראות והנחיות שנקבעו בארה"ב בין היתר על ידי ה-PCAOB.

לדוחות צורף דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי, וכן הצהרות של מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, בנושא הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי.

הנהלת הבנק, בשיתוף המנכ"ל והחשבונאי הראשי, העריכו ליום 31 בדצמבר 2017 את אפקטיביות הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע, שהבנק נדרש לגלות בדוח בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, ובמועד שנקבע בהוראות אלו. במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2017 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק.

סמדר ברבר-צדיק
מנהל כללי

אירית איזקסון
י"ד הדירקטוריון

תל אביב, 5 במרס 2018
י"ח באדר, תשע"ח

הצהרה (CERTIFICATION)

אני, סמדר ברבר-צדיק, מצהירה כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן - "הבנק") לשנת 2017 (להלן - "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח אינו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי⁽¹⁾ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי⁽¹⁾. וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן,
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר ששפיע להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן,
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי. וכן,
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת הנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח דירקטוריון".

סמדר ברבר - צדיק
מנהל כללי

5 במרס 2018

הצהרה (CERTIFICATION)

אני, נחמן ניצן, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן - "הבנק") לשנת 2017 (להלן - "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי⁽¹⁾ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי⁽¹⁾. וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן,
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן,
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן,
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת הנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח דירקטוריון".

נחמן ניצן
סמנכ"ל, חשבונאי ראשי

5 במרס 2018

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

הדירקטוריון וההנהלה של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן - "הבנק") אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). מערכת הבקרה הפנימית של הבנק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של בטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הבנק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות, הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2017, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO 1992). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2017, הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2017 בוקרה על ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק, ה"ה סומך חייקין, כפי שצוין בדוח שלהם בעמוד מספר 89. אשר בו נכללה חוות דעת בלתי מסויגת בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2017.

נחמן ניצן
סמנכ"ל, חשבונאי ראשי

סמדר ברבר-צדיק
מנהל כללי

אירית איזקסון
יו"ר הדירקטוריון

תל אביב, 5 במרס 2018

דוחות כספיים שנתיים מבוקרים

88	דוח רואי החשבון המבקרים על הדוחות הכספיים
89	דוח רואי החשבון על הבקרה הפנימית על דיווח כספי
90	דוח רווח והפסד
91	דוח על הרווח הכולל
92	מאזן
93	דוח על השינויים בהון
94	דוח על תזרימי המזומנים
96	באורים לדוחות הכספיים

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בערבון מוגבל - דוחות כספיים שנתיים

ביקרנו את המאזנים המצורפים של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן - "הבנק") לימים 31 בדצמבר 2017 ו-2016 ואת המאזנים המאוחדים לאותם תאריכים ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון והדוחות על תזרימי המזומנים - של הבנק והמאוחדים - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברה שאוחדה אשר נכסיה הכלולים באיחוד מהווים כ-0.2% וכ-0.6% מכלל הנכסים המאוחדים לימים 31 בדצמבר 2017 ו-2016, בהתאמה והכנסותיה מרבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי הכלולות בדוחות הרווח וההפסד המאוחדים מהוות כ-0.1%, כ-0.4% וכ-0.5% מכלל ההכנסות במאוחד מרבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2017, 2016 ו-2015, בהתאמה. הדוחות הכספיים של אותה חברה בוקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותה חברה, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973 ותקני ביקורת מסוימים שישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על-פי תקנים אלה, נדרש מאתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מידגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שישומו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של הבנק וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון האחרים מספקים בסיס נאות לדעות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל הדוחות של רואי חשבון אחרים, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי - של הבנק ובמאוחד לימים 31 בדצמבר 2017 ו-2016 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים - של הבנק ובמאוחד - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-PCA (Public Company Accounting Oversight Board) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2017, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית של ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO 1992) והדוח שלנו מיום 5 במרס 2018, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי של הבנק.

סומך חייקין
רואי חשבון

5 במרס 2018

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בערבון מוגבל בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ וחברות בנות (להלן ביחד "הבנק") ליום 31 בדצמבר 2017, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן - "COSO 1992"). הדירקטוריון והנהלת הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-PCAOb (Public Company Accounting Oversight Board) בארה"ב, בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קיומה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאתם מרשות); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של הבנק; ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות, או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2017, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO 1992.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את המאזנים - של הבנק ומאזחים לימים 31 בדצמבר 2017 ו-2016 ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון והדוחות על תזרימי המזומנים - של הבנק ומאזחים - ולכל אחת משלוש השנים בתקופה השת"ימה ביום 31 בדצמבר 2017, והדוח שלנו, מיום 5 במרס 2018, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים.

סומך חייקין
רואי חשבון

5 במרס 2018

דוח רווח והפסד לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר
(במיליוני ש"ח)

הבנק			המאוחד			באור	
*2015	2016	2017	2015	2016	2017		
1,521	1,873	2,060	2,260	2,526	2,704	2	הכנסות רבית
283	342	397	307	357	402	2	הוצאות רבית
1,238	1,531	1,663	1,953	2,169	2,302	2	הכנסות רבית, נטו
11	45	47	18	80	121	13,29	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,227	1,486	1,616	1,935	2,089	2,181		הכנסות רבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
							הכנסות שאינן מרבית
95	99	94	149	115	83	3	הכנסות מימון שאינן מרבית
839	954	973	1,378	1,300	1,305	4	עמלות
193	188	176	14	65	62	5	הכנסות אחרות
1,127	1,241	1,243	1,541	1,480	1,450		סך כל ההכנסות שאינן מרבית
							הוצאות תפעוליות ואחרות
1,054	1,227	1,215	1,629	1,656	1,627	6	משכורות והוצאות נלוות
269	299	278	428	409	380		אחזקה ופחת בנינים וציוד
86	82	83	131	116	94	17	הפחתות של נכסים בלתי מוחשיים
416	427	450	522	502	506	7	הוצאות אחרות
1,825	2,035	2,026	2,710	2,683	2,607		סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
529	692	833	766	886	1,024		רווח לפני מסים
213	301	284	326	398	358	8	הפרשה למסים על הרווח
316	391	549	440	488	666		רווח לאחר מסים
130	130	129	38	72	54	15	חלק הבנק ברווח של חברות מוחזקות לאחר השפעת המס
							רווח נקי:
446	521	678	478	560	720		לפני יחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	(32)	(39)	(42)		המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
446	521	678	446	521	678		המיוחס לבעלי מניות הבנק

2015	2016	2017	באור	המאוחד והבנק
		בשקלים חרשים	9	רווח בסיסי למניה לבעלי מניות הבנק
4.45	5.19	6.76		רווח נקי למניה בת 0.05 ש"ח

* נתוני שנת 2015 אינם כוללים את נתוני פאג"י ויובנק שמוזגו בשנת 2015 עם ולתוך הבנק ונכללו בשנה זו בנתוני המאוחד.

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

נחמן ניצן
סמנכ"ל, חשבונאי ראשי

סמדר ברבר-צדיק
מנהל כללי

אירית איזקסון
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 5 במרס 2018

דוח על הרווח הכולל לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר⁽¹⁾
(במיליוני ש"ח)

המאחד			
2015	2016	2017	
478	560	720	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(32)	(39)	(42)	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
446	521	678	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים:
(75)	14	90	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן נטו
-	(2)	4	התאמות מתרגום דוחות כספיים נטו ⁽²⁾ , לאחר השפעת גידורים ⁽³⁾
11	(131)	1	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים ⁽⁴⁾
(64)	(119)	95	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים
24	37	(35)	השפעת המס המתייחס
(40)	(82)	60	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לאחר מסים
(2)	(10)	3	בניכוי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(38)	(72)	57	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מסים
438	478	780	הרווח הכולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(30)	(29)	(45)	הרווח הכולל המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
408	449	735	הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

(1) ראה באור 10.

(2) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

(3) גידורים - רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.

(4) בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף השנה של תכניות פנסיה ופיצוי פרישה להטבה מוגדרת והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

מאזן ליום 31 בדצמבר
(במיליוני ש"ח)

הבנק		המאוחד		באור	
2016	2017	2016	2017		
נכסים					
23,332	33,551	29,150	39,186	11	מזומנים ופקדונות בבנקים
13,523	8,685	15,776	10,238	12,26	ניירות ערך
414	813	414	813		ניירות ערך שנשאלו
61,746	63,523	78,175	81,216	13,29	אשראי לציבור
(653)	(607)	(847)	(838)		הפרשה להפסדי אשראי
61,093	62,916	77,328	80,378		אשראי לציבור, נטו
7	-	654	675	14	אשראי לממשלה
2,541	2,657	514	565	15	השקעות בחברות מוחזקות
1,019	991	1,133	1,095	16	בנינים וציוד
219	222	243	235	17	נכסים בלתי מוחשיים
1,342	1,363	1,332	1,342	27, אב27	נכסים בגין מכשירים נגזרים
784	1,030	1,020	1,186	18	נכסים אחרים ⁽²⁾
45	2	343	4	א18	נכסים המוחזקים למכירה
104,319	112,230	127,907	135,717		סך כל הנכסים
התחייבויות, הון זמני והון					
84,403	91,035	105,817	113,511	19	פקדונות הציבור
3,576	4,168	755	1,133	20	פקדונות מבנקים
296	817	570	960		פקדונות הממשלה
4,019	3,637	5,801	5,249	21	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
1,356	1,322	1,356	1,318	27, אב27	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
3,018	3,157	4,929	5,162	22	התחייבויות אחרות ⁽¹⁾⁽³⁾
-	-	745	-	א18	התחייבויות המוחזקות למכירה
96,668	104,136	119,973	127,333		סך כל ההתחייבויות
330	338	330	338		הון זמני - זכויות שאינן מקנות שליטה
7,321	7,756	7,321	7,756		הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
-	-	283	290		זכויות שאינן מקנות שליטה
7,321	7,756	7,604	8,046		סך כל ההון
104,319	112,230	127,907	135,717		סך כל ההתחייבויות, הון זמני וההון

(1) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים בסך של 61 מיליון ש"ח ו-71 מיליון ש"ח במאוחד, ו-54 מיליון ש"ח ו-62 מיליון ש"ח בבנק ב-31.12.17 וב-31.12.16, בהתאמה.

(2) מזה: נכסים אחרים הנמדדים בשווי הוגן בסך של 423 מיליון ש"ח במאוחד ובבנק (31.12.16 - 238 מיליון ש"ח במאוחד ובבנק).

(3) מזה: התחייבויות אחרות הנמדדות בשווי הוגן בסך של 521 מיליון ש"ח במאוחד ובבנק (31.12.16 - 491 מיליון ש"ח במאוחד ובבנק).

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על השינויים בהון
(במיליוני ש"ח)

סך הכל הון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	עודפים ⁽²⁾	הפסד כולל אחר מצטבר	הון מניות ופרמיה ⁽¹⁾	
7,043	246	6,797	5,937	(67)	927	יתרה ליום 1 בינואר 2015
						שינויים בשנת 2015-
464	18	446	446	-	-	רווח נקי בשנת החשבון
(130)	-	(130)	(130)	-	-	דיבידנד
(38)	-	(38)	-	(38)	-	הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
(2)	-	(2)	(2)	-	-	הון זמני - זכויות שאינן מקנות שליטה
7,337	264	7,073	6,251	(105)	927	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
						שינויים בשנת 2016-
542	21	521	521	-	-	רווח נקי בשנת החשבון
(200)	-	(200)	(200)	-	-	דיבידנד
(74)	(2)	(72)	-	(72)	-	הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
(1)	-	(1)	(1)	-	-	הון זמני - זכויות שאינן מקנות שליטה
7,604	283	7,321	6,571	(177)	927	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
						שינויים בשנת 2017-
704	26	678	678	-	-	רווח נקי בשנת החשבון
(330)	(20)	(310)	(310)	-	-	דיבידנד
58	1	57	-	57	-	רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
10	-	10	10	-	-	הון זמני - זכויות שאינן מקנות שליטה
8,046	290	7,756	6,949	(120)	927	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017

(1) כולל פרמיה על מניות בסך 313 מיליון ש"ח (משנת 1992 ואילך).
(2) כולל סך של 2,391 מיליון ש"ח שאינם ניתנים לחלוקה כדיבידנד - ראה באור 24.א.ב'.

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על תזרימי המזומנים לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר
(במיליוני ש"ח)

הבנק			המאוחד			
2015	2016	2017	2015	2016	2017	
446	521	678	478	560	720	תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) שוטפת:
						רווח נקי לשנה
						התאמות הדרושות כדי להציג את המזומנים מפעילות שוטפת:
(94)	(97)	(94)	(38)	(72)	(54)	חלק הבנק ברווח של חברות מוחזקות, נטו
3	-	-	-	-	-	שערוך כתבי התחייבות נדחים שהונפקו על ידי חברות בנות פחת על בנינים וציוד
67	74	63	89	93	78	הפחתות של נכסים בלתי מוחשיים
86	82	83	131	116	94	רווח מממוש בנינים וציוד
-	(21)	(44)	(6)	(24)	(45)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
11	45	47	18	80	121	רווח ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
*(24)	*(45)	(21)	*(63)	*(50)	(28)	הפסד (רווח) שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר
(3)	2	12	3	3	10	מסים נדחים, נטו
66	111	9	64	118	(2)	תכניות פיצויים ופנסיה להטבה מוגדרת
34	68	48	63	96	70	הפרשי צבירה שנכללו בפעילות השקעה ומימון
*94	*128	484	*207	*190	531	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות המזומנים
216	87	233	218	91	249	
						שינוי נטו בנכסים שוטפים:
(42)	197	(31)	98	(1,060)	1,353	פקדונות בבנקים
197	2	424	272	9	434	ניירות ערך למסחר
(34)	(61)	(399)	124	(61)	(399)	ניירות ערך שנשלחו
(2,502)	(3,190)	(1,174)	(3,529)	(4,155)	(2,475)	אשראי לציבור
-	-	-	-	-	298	אשראי לציבור מוחזק למכירה
-	(7)	7	(11)	15	(21)	אשראי לממשלה
(334)	32	(282)	(159)	53	(198)	נכסים אחרים
1,491	343	(19)	1,391	334	(8)	נכסים בגין מכשירים נגזרים
						שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:
5,252	449	5,959	8,634	2,931	7,021	פקדונות הציבור
5,125	995	592	96	(810)	378	פקדונות מבנקים
(595)	203	(215)	(656)	246	(345)	פקדונות הממשלה
(77)	(144)	94	(184)	(244)	168	התחייבויות אחרות
(1,573)	(298)	(22)	(1,503)	(297)	(26)	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
-	-	-	-	-	(745)	התחייבויות אחרות המוחזקות למכירה
7,810	(524)	6,432	5,737	(1,838)	7,179	מזומנים נטו מפעילות (לפעילות) שוטפת

* סווג מחדש.

דוח על תזרימי המזומנים לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר (המשך)
(במיליוני ש"ח)

הבנק			המאוחד			
2015	2016	2017	2015	2016	2017	
(22,541)	(11,899)	(4,164)	(28,784)	(13,132)	(4,655)	תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) השקעה:
36	50	94	153	80	177	רכישת ניירות ערך המוחזקים לפדיון וזמינים למכירה
9,470	7,078	3,078	12,166	8,203	4,103	תמורה מפדיון אגרות חוב מוחזקות לפדיון
9,565	4,051	5,718	11,937	4,551	5,780	תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
(99)	(46)	(46)	(114)	(55)	(55)	תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה
8	31	89	18	38	93	רכישת בנינים וציוד
(75)	(94)	(86)	(76)	(94)	(86)	תמורה ממימוש בנינים, ציוד ונכסים אחרים
1	-	-	-	-	-	השקעה בנכסים בלתי מוחשיים
3,169	69	-	-	-	-	תמורה ממימוש השקעות בחברות בת שיצאו מאיחוד
-	-	-	-	-	8	מיזוג חברה בת
(466)	(760)	4,683	(4,700)	(409)	5,365	דיבידנד שהתקבל מחברה כלולה
						מזומנים נטו מפעילות (לפעילות) השקעה
-	834	352	1,352	834	352	תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) מימון:
(195)	(650)	(736)	(398)	(907)	(916)	הנפקת אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
(130)	(200)	(310)	(130)	(200)	(310)	פדיון אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
-	-	-	-	-	(20)	דיבידנד ששולם לבעלי המניות
(325)	(16)	(694)	824	(273)	(894)	דיבידנד ששולם לבעלי מניות חיצוניים בחברות מאוחדות
7,019	(1,300)	10,421	1,861	(2,520)	11,650	מזומנים נטו מפעילות (לפעילות) מימון
17,278	24,081	22,694	28,615	30,265	27,638	גידול (קישון) במזומנים
(216)	(87)	(233)	(211)	(107)	(265)	יתרת מזומנים לתחילת השנה
24,081	22,694	32,882	30,265	27,638	39,023	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
						יתרת מזומנים לסוף השנה
2,031	2,194	2,075	3,071	2,970	3,007	רביית ומסים ששולמו ו/או התקבלו:
430	491	471	734	736	684	רביית שהתקבלה
39	19	21	39	19	21	רביית ששולמה
178	197	402	346	313	498	דיבידנדים שהתקבלו
28	106	94	48	172	131	מסים על הכנסה ששולמו
						מסים על הכנסה שהתקבלו

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

באורים לדוחות הכספיים

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. כללי

(1) הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן - "הבנק") הינו תאגיד בישראל. הדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2017 כוללים את אלה של הבנק ושל חברות הבנות וחברה כלולה שלו (להלן - "הקבוצה"). הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) וכן בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. הבאורים לדוחות הכספיים מתייחסים לדוחות הכספיים של הבנק ולדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק והחברות המאוחדות שלו, פרט למקרים בהם צוין בבאור כי הוא מתייחס לבנק בלבד או למאוחד בלבד. הבנק הינו חברה בת ישירה של פ.י.בי. אחזקות בע"מ (להלן - "פיבי אחזקות"). פיבי אחזקות נשלטת על ידי בינוהון בע"מ, דולפין אנרגיות בע"מ (שבשליטת ה"ה ברי ליברמן, קסי ליברמן-הריס, לי ליברמן וג'ושוע ליברמן מאוסטרליה) ואינסטנז מספר 2 בע"מ (שבשליטת ה"ה מיכאל והלן אבלס מאוסטרליה). בין בעלי השליטה קיים הסכם הצבעה ושיתוף פעולה. הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 5 במרס 2018.

(2) הגדרות

בדוחות כספיים אלה:

תקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן - "IFRS") - תקנים ופרשנויות שאומצו על ידי הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ותקני חשבונאות בינלאומיים (IAS) לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על ידי הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) או פרשנויות שנקבעו על ידי הוועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), בהתאמה.

כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב - כללי החשבונאות שבנקים אמריקאיים שנשחרים בארה"ב נדרשים ליישם. כללים אלה נקבעים על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב, רשות נ"ע בארה"ב, המוסד לתקינה בחשבונאות כספית בארה"ב וגופים נוספים בארה"ב, ומיושמים בהתאם להיררכיה שנקבעה בתקן חשבונאות אמריקאי (ASC 105-10) (FAS 168), הקודיפיקציה של תקני החשבונאות של המוסד לתקינה בחשבונאות כספית בארה"ב וההיררכיה של כללי החשבונאות המקובלים. בנוסף לכך, בהתאם לקביעת הפיקוח על הבנקים, למרות ההיררכיה שנקבעה ב-FAS 168, הובהר כי כל עמדה שנמסרה לציבור על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב או על ידי צוות רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב לגבי אופן היישום של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב היא כלל חשבונאות המקובל בבנקים בארה"ב.

חברות מאוחדות - חברות שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות הבנק.

חברות כלולות - חברות, למעט חברות מאוחדות, ולרבות שותפות או מיזם משותף, שהשקעת הבנק בהן, במישרין או בעקיפין, כלולה בדוחות הכספיים על בסיס השווי המאזני.

חברות מוחזקות - חברות מאוחדות או חברות כלולות.

שלוחות בחו"ל - חברות בנות של הבנק מחוץ לישראל.

מטבע הפעילות - המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית שבה הבנק פועל; בדרך כלל, זהו המטבע של הסביבה שבה הבנק מפיק ומוציא את עיקר המזומנים.

מטבע ההצגה - המטבע לפיו מוצגים הדוחות הכספיים.

צדדים קשורים - כמשמעותם בסעיף 80 להוראות הדיווח לציבור.

בעלי עניין - כמשמעותם בסעיף 80 להוראות הדיווח לציבור.

מדד - מדד המחירים לצרכן בישראל שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

סכום מותאם - סכום נומינלי היסטורי שהותאם למדד בגין חודש דצמבר 2003, בהתאם להוראות גילויי דעת 23 ו-36 של לשכת רואי חשבון בישראל.

דיווח כספי מותאם - דיווח כספי בערכים המותאמים על פי השינויים בכח הקניה הכללי של המטבע הישראלי בהתאם להוראות גילויי הדעת של לשכת רואי החשבון בישראל.

סכום מדווח - סכום מותאם למועד המעבר (31 בדצמבר 2003), בתוספת סכומים בערכים נומינליים, שנוספו לאחר מועד המעבר, ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר.

עלות - עלות בסכום מדווח.

ב. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

(1) עקרונות הדיווח

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו. בעיקר הנושאים, הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. בנושאים הנותרים, שהם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ועל כללי החשבונאות המקובלים בישראל (Israeli GAAP). כאשר תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב.

(2) מטבע פעילות ומטבע הצגה

השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועל הבנק. הדוחות הכספיים המאוחדים מוצגים בש"ח ומעוגלים למיליון הקרוב, למעט אם צוין אחרת. למידע בדבר מטבע פעילות של שלוחה בנקאית בחו"ל ראה באור 1.ד.1.(1).

(3) בסיס המדידה

הדוחות הוכנו על בסיס העלות ההיסטורית למעט הנכסים וההתחייבויות המפורטים להלן:

- מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים אחרים אשר נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד (כגון: השקעות בניירות ערך בתיק למסחר);
- מכשירים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה;
- נכסים שאינם שוטפים המוחזקים למכירה וקבוצת נכסים המוחזקים למכירה;
- נכסים והתחייבויות בגין מסים נדחים;
- הפרשות;
- נכסים והתחייבויות בגין הטבות לעובדים;
- השקעות בחברות כלולות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני.

ערכם של נכסים לא כספיים ופריטי הון שנמדדו על בסיס העלות ההיסטורית, הותאם לשינויים במדד המחירים לצרכן עד ליום 31 בדצמבר 2003, היות ועד למועד זה נחשבה כלכלת ישראל ככלכלה היפר-אינפלציונית. החל מיום 1 בינואר 2004 עורך הבנק את דוחותיו הכספיים בסכומים מדווחים.

(4) שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו נדרשת הנהלת הבנק להשתמש בשיקול דעת בהערכות אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה. בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ולאירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן. האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

ג. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים

החל מתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2017 מיישם הבנק תקנים חשבונאיים והוראות חדשות בנושאים המפורטים להלן:

1. דיווח לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא מסים על הכנסה.
2. דיווח לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושאים: סוגיות במטבע חוץ; מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות; ואירועים לאחר תאריך המאזן.
3. עדכון תקינה בנושא השפעת החלפות חוזה נגזר על יחסי גידור חשבונאי קיימים.
4. עדכון תקינה בנושא אופציות מותנות במכשירי חוב.

להלן תיאור מהות השינויים שנקטו במדיניות החשבונאית בדוחות כספיים מאוחדים אלה ותיאור של אופן והשפעת היישום לראשונה, ככל שהייתה:

1. דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא מסים על ההכנסה

ביום 22 באוקטובר 2015, פורסם חוזר בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא מסים על הכנסה. בהתאם לחוזר נדרש ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מסים על הכנסה, ובין היתר את כללי ההצגה, המדידה והגילוי בהתאם לפרק 740 בקודיפיקציה בדבר "מסים על הכנסה" ובנושא 740-830 בקודיפיקציה בדבר "סוגיות במטבע חוץ - מסים על הכנסה".

בהתאם לחוזר נדרש ליישם את הכללים החדשים החל מיום 1 בינואר 2017. בעת היישום לראשונה יש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בתקינה האמריקאית לרבות תיקון למפרע של מספרי השוואה, אם הדבר נדרש. תאגיד בנקאי אינו נדרש לתת בדוחות בשנת 2017 את הגילוי בדבר הטבות מס שלא הוכרו בהתאם לסעיפים 740-10-50-15A-I ו-740-10-50-15d בקודיפיקציה.

ביום 13 באוקטובר 2016, פורסם חוזר בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. החוזר כולל, בין היתר, הבהרות מסוימות בנושא דיווח על מסים על הכנסה לפי הכללים בארה"ב.

עיקרי התיקונים להוראות הדיווח לציבור הינם כדלקמן:

- הוראות המעבר עודכנו כך שהפרשים זמניים בגין תקופות קודמות ימשיכו להיות מטופלים לפי ההוראות שחלו עד ליום 31 בדצמבר 2016;
- הובהר, כי הכנסות והוצאות רבית בגין מסים על הכנסה יסווגו בסעיף "מסים על הכנסה";
- הובהר, כי קנסות לרשויות המס יסווגו בסעיף "מסים על הכנסה";
- הובהר, כי חוק יחשב כ"חוקק" רק עם פרסומו ב"רשומות";
- דרישות הגילוי בהוראות הדיווח לציבור ומתכונת הגילוי בדבר "הפרשה למסים על הרווח", הותאמו לדרישות בהוראות החדשות;
- הוסרה הדרישה להצגת מידע על בסיס נתונים נומינליים היסטוריים לצורכי מס לפי תוספות ג' ו-ג' שנדרשו בהוראות הדיווח לציבור, כיוון שהבאור אינו מוסיף מידע למשתמשים בדוחות.

ההוראות החדשות יושמו מיום 1 בינואר 2017 ואילך. מספרי השוואה סווגו מחדש, כדי להתאימם לאופן ההצגה לפי ההוראות החדשות. ליישום לראשונה של החוזר לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

2. דיווח של תאגידים בנקאיים בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושאים: סוגיות במטבע חוץ; מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות; אירועים לאחר תאריך המאזן

ביום 21 במרץ 2016, פורסם חוזר בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. החוזר מעדכן את ההוראות הדיווח לציבור ומאמץ תקני חשבונאות מקובלים בארה"ב בנושאים הבאים:

- כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא 830 בקודיפיקציה בדבר "סוגיות במטבע חוץ".
- כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב הנוגעים למדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות, לרבות נושא 250 בקודיפיקציה בדבר "שינויים במדיניות חשבונאית ותיקון טעויות".
- כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב הנוגעים לאירועים לאחר תאריך המאזן בהתאם לנושא 855-10 בקודיפיקציה בדבר "אירועים לאחר תאריך המאזן".

ההוראות שנקבעו בהתאם לחוזר יושמו מיום 1 בינואר 2017 ואילך. בעת היישום לראשונה, נדרש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו באותם נושאים בתקינה האמריקאית בשינויים המתחייבים, לרבות תיקון למפרע של מספרי השוואה אם הדבר נדרש על פי כללי התקינה האמריקאית בנושאים אלו.

יודגש, כי ביישום הנחיות נושא 830 בקודיפיקציה בדבר "מטבע חוץ", בתקופות מדווחות עד ליום 1 בינואר 2019, בנקים לא יכללו את הפרשי השער בגין אגרות חוב זמינות למכירה כחלק מההתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב אלו, אלא ימשיכו לטפל בהם כפי שנדרש בהוראות הדיווח לציבור לפני אימוץ נושא זה.

כמו כן, תקן חשבונאות בינלאומי 29 בדבר "דיווח כספי בכלכלות היפר-אינפלציוניות", כפי שאומץ בהוראות הדיווח לציבור, לא ייושם החל ממועד תחילת החוזר. מובהר, כי אין שינוי במועד שבו הפסקה ההתאמה של דוחות כספיים של בנקים לאינפלציה וכי הדוחות הכספיים יערכו על בסיס סכומים מדווחים, אלא אם כן נאמר אחרת בהתאם להוראות הדיווח לציבור. ליישום ההוראות אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

3. עדכון תקינה חדש בנושא השפעת החלפות חוזה נגזר על יחסי גידור חשבונאי קיימים

בחודש מרץ 2016 פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB") את ASU 2016-05 (להלן - "התיקון") בדבר השפעת החלפות חוזה נגזר (derivative contract novations) על יחסי גידור קיימים, המהווה תיקון לנושא 815 בקודיפיקציה בדבר מכשירים נגזרים וגידור.

בהתאם לתיקון, עשויות להיות סיבות שונות להחלפת צד נגדי לנגזר אשר יועד כמכשיר מגדר, כגון: קיומן של עסקאות בין חברתיות, דרישות רגולטוריות (Dodd Frank למשל), התמודדות עם מגבלות אשראי פנימיות ועוד.

על כן, שינוי הצד הנגדי של גזר שיועד כמכשיר מגדר בהתאם להוראות נושא 815 אינו פוגע ביעוד כשלעצמו, ובלבד שכל הקריטריונים לחשבונאות גידור האחרים ממשיכים להתקיים, לרבות סעיפים 815-20-35-14 עד 815-20-35-18 בקודיפיקציה.

ההוראות יחולו על ישויות ציבוריות בארה"ב החל מהדוחות הכספיים השנתיים והביניים בתקופות שמתחילות לאחר ה-15 בדצמבר 2016.

יצוין כי חברות רשאיות לבחור ליישם את ההוראות החדשות מכאן ואילך או לחילופין ביישום מותאם למפרע.

הבנק בחר ליישם את ההוראות באופן של מכאן ואילך. ליישום ההוראות אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

4. עדכון תקינה בנושא אופציות מותנות במכשירי חוב

בחודש מרס 2016 פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB") את ASU 2016-06 (להלן - "התיקון") בדבר אופציות רכש ומכר מותנות במכשירי חוב, המהווה תיקון לנושא 815 בקודיפיקציה בדבר מכשירים נגזרים וגידור.

התיקון נועד לפתור חוסר אחידות בפרקטיקה בהתייחס לבחינת הצורך להפריד גזר משובץ בגין אופציות רכש ומכר מותנות המשובצות במכשירי חוב.

התיקון מבחיר כי לא נדרש לבחון האם האירוע המתנה את מימוש האופציה קשור למאפיינים הכלכליים של החוזה המארח. בהתאם לתיקון, בעת בחינת הנגזר המשובץ כאשר קיימת אופציה מותנית במכשיר חוב אשר עשויה להאיץ את תשלום הקרן בגין המכשיר, יש לבחון האם הנגזר קשור באופן הדוק לחוזה המארח על ידי מודל הכולל ארבעה שלבים. תחת מודל זה, יש לבחון האם:

- סכום הסילוק מבוסס על שינויים באינדקס מסוים;
- האינדקס אינו שיעורי רבית או סיכון אשראי;
- החוב כרוך בפרמיה או ניכיון משמעותיים; וגם -
- מימוש האופציה מותנה (contingently exercisable).

ההוראות יחולו על ישויות ציבוריות בארה"ב החל מהדוחות הכספיים השנתיים והביניים בתקופות שמתחילות לאחר ה-15 בדצמבר 2016. נדרש ליישם את ההוראות באופן רטרוספקטיבי מתואם עבור מכשירי חוב קיימים החל מתחילת השנה הפיסקלית שבה נכנסו ההוראות לתוקף. ליישום ההוראות לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

ד. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים

(1) מטבע חוץ והצמדה

הבנק מיישם את הוראות נושא 830 בקודיפיקציה בדבר סוגיית במטבע חוץ, החל מיום 1 בינואר 2017.

עסקאות במטבע חוץ

בעסקה במטבע חוץ, כל נכס, התחייבות, הכנסה, הוצאה, רווח, או הפסד הנובעים מהעסקה מתורגמים במועד ההכרה לראשונה למטבע הפעילות של הבנק לפי שער החליפין שבתוקף במועד העסקה.

בכל מועד דיווח, נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ במועד הדיווח, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום.

נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבעות חוץ והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום שבו נקבע השווי ההוגן.

פריטים לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה.

רווחים או הפסדים מתרגום עסקאות במטבע חוץ והנובעים מהתנדויות של המטבעות בין מועדי העסקאות לבין מועד הסילוק/מועד המאזן, מוכרים בדוח רווח או הפסד כרווחים או הפסדים מהפרשי תרגום (הכנסות מימון שאינן מרבית), למעט:

- החלק האפקטיבי של רווח או הפסד בגין מכשיר מגדר בגידור השקעה נטו בפעילות חוץ או בגידור תזרים מזומנים;
- הפרשי שער בגין פריטים המהווים חלק מהשקעה נטו.

- הפרשי שער בגין מכשירי חוב זמינים למכירה (AFS), הנובעים מהשינוי בשווי ההוגן ואשר כלולים כחלק מהרווח הכולל האחר המצטבר (AOCI).

פעילות חוץ

מטבע פעילות של ישות הוא המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועלת הישות. בדרך כלל, זהו המטבע של הסביבה שבה ישות מפיקה מזומנים.

הנכסים וההתחייבויות של פעילויות חוץ, כולל מוניטין והתאמות לשווי הוגן שנוצרו ברכישה, תורגמו לש"ח בהתאם לשערי החליפין שבתוקף למועד הדיווח. כל הכנסה, הוצאה, רווח והפסד של פעילויות החוץ, תורגמו לש"ח בהתאם לשערי החליפין שבתוקף במועד העסקאות. הפרשי השער בגין התרגום מוכרים ברווח כולל, ומוצגים בהון במסגרת "התאמות מצטברות מתרגום דוחות כספיים". בעת מימוש פעילות חוץ, הסכום המצטבר של הפרשי שער המתייחסים לאותה פעילות חוץ, אשר הוכרו ברווח כולל אחר, מסווגים מחדש לדוח רווח והפסד בתקופה בה הוכר הרווח או ההפסד ממימוש פעילות החוץ.

גידור השקעה נטו בפעילות חוץ

הקבוצה מיישמת חשבונאות גידור בגין הפרשי שער בין מטבע הפעילות של פעילות החוץ המוחזקת ישירות על ידי הבנק לבין מטבע הפעילות של הבנק (ש"ח).

הפרשי שער הנובעים מתרגום התחייבות פיננסית המגדרת השקעה נטו בפעילות חוץ, נזקפים לרווח כולל אחר, בגין החלק האפקטיבי בגידור, ומוצגים בהון במסגרת "התאמות מתרגום דוחות כספיים". החלק שאינו אפקטיבי נזקף לרווח והפסד. כאשר ממומשת ההשקעה בגינה בוצע הגידור, מועבר הסכום המתאים שנצבר ב"התאמות מתרגום דוחות כספיים" לרווח והפסד, כחלק מהרווח או ההפסד ממימוש ההשקעה.

נכסים והתחייבויות צמודי מדד שאינם נמדדים לפי שווי הוגן

נכסים והתחייבויות הצמודים למדד, נכללים לפי תנאי ההצמדה שנקבעו לגבי כל יתרה.

להלן פרטים על שערי החליפין היציגים ומדד המחירים לצרכן ושיעורי השינוי בהם:

שיעור השינוי בשנת			31 בדצמבר			
2015	2016	2017	2015	2016	2017	
%	%	%				
0.3	(1.5)	(9.8)	3.902	3.845	3.467	שער החליפין של הדולר של ארה"ב (בש"ח)
(10.1)	(4.8)	2.7	4.247	4.044	4.153	שער החליפין של האירו (בש"ח)
(0.1)	(4.0)	(5.6)	3.925	3.767	3.555	שער החליפין של הפר"ש (בש"ח)
						מדד המחירים לצרכן -
(0.9)	(0.3)	0.3	100.3	100.0	100.3	לחודש נובמבר (בנקודות)
(1.0)	(0.2)	0.4	100.2	100.0	100.4	לחודש דצמבר (בנקודות)

(2) בסיס האיחוד

חברות מאוחדות

חברות מאוחדות הינן ישויות הנשלטות על ידי הקבוצה. הדוחות הכספיים של חברות מאוחדות נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים מיום השגת השליטה ועד ליום הפסקת השליטה.

זכויות שאינן מקנות שליטה

זכויות שאינן מקנות שליטה הן ההון בחברה מאוחדת שאינו ניתן לייחוס, במישרין או בעקיפין, לחברה האם. מדידת זכויות שאינן מקנות שליטה במועד צירוף העסקים- זכויות שאינן מקנות שליטה נמדדות במועד צירוף העסקים בשווי הוגן. הקצאת הרווח הכולל בין בעלי המניות- רווח או הפסד וכל רכיב של רווח כולל אחר מיוחסים לבעלים של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה. סך הרווח, ההפסד ורווח כולל אחר מיוחס לבעלים של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה גם אם כתוצאה מכך יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה תהיה שלילית.

עסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה, תוך שימור שליטה- עסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה תוך שימור שליטה, מטופלות כעסקאות הוניות. כל הפרש בין התמורה ששולמה או התקבלה לבין השינוי בזכויות שאינן מקנות שליטה נזקף לחלק הבעלים של הבנק ישירות להון. כמו כן, בעת שינויים בשיעור ההחזקה בחברה מאוחדת, תוך שימור שליטה, הבנק מייחס מחדש את הסכומים המצטברים שהוכרו ברווח כולל אחר בין הבעלים של הבנק לבין הזכויות שאינן מקנות שליטה.

אופציית מכר של בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה על מניות חברה מאוחדת אינה מטופלת במכשיר נפרד, אלא הבנק מטפל במניות החברה המאוחדת המוחזקות על ידי בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה ואשר עליהן יש לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה אופציית מכר, כזכויות שאינן מקנות שליטה הניתנות לפדיון ובהתאם מציגן כהון זמני (Temporary equity) מחוץ להון. הזכויות שאינן מקנות שליטה אשר מוצגות כאמור מחוץ להון נמדדות מידי תקופה בסכום הגבוה מבין חלקו של המיעוט בהון לבין ערך הפדיון של המניות. מידי תקופה מיוחס רווח לזכויות שאינן מקנות שליטה בהתאם לחלקו ברווחי החברה המאוחדת, ככל שנדרשות התאמות כדי להציג את הזכויות שאינן מקנות שליטה בסכום, כגבוה מבין חלקו של המיעוט ברווח לבין ערך הפדיון של המניות כאמור. התאמות אלו נרשמות בסעיף העודפים.

איבוד שליטה בחברה בת

בעת אובדן שליטה, הבנק גורע את הנכסים וההתחייבויות של החברה הבת, זכויות כלשהן שאינן מקנות שליטה ורכיבים אחרים של הון המיוחסים לחברת הבת לרבות סכומים שהוכרו בעבר ברווח כולל אחר מצטבר לרבות בגין חברת בת זרה. אם הבנק נותר עם השקעה כלשהי בחברה הבת לשעבר אזי יתרת ההשקעה נמדדת לפי שוויה ההוגן במועד אובדן השליטה. ההפרש בין התמורה שהתקבלה ושוויה ההוגן של יתרת ההשקעה בחברת הבת לשעבר לבין היתרות שנגרעו מוכר ברווח והפסד. החל מאותו מועד, ההשקעה הנותרת מטופלת לפי שיטת השווי המאזני או כנכס פיננסי, בהתאם למידת ההשפעה של התאגיד הבנקאי בחברה המתייחסת. הסכומים שהוכרו בהון דרך רווח כולל אחר בהתייחס לאותה חברת בת מסווגים מחדש לרווח או הפסד.

השקעה בחברות כלולות

חברות כלולות הינן ישויות בהן יש לקבוצה השפעה מהותית על המדיניות הכספית והתפעולית, אך לא הושגה בהן שליטה. קיימת הנחה לפיה החזקה בשיעור של 20% עד 50% במוחזקת מקנה השפעה מהותית. השקעה בחברות כלולות מטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני ומוכרת לראשונה לפי עלותה. עלות ההשקעה כוללת עלויות עסקה. הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את חלקה של הקבוצה, ברווח או הפסד וברווח כולל אחר של ישויות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, מהיום בו מתקיימת ההשפעה המהותית ועד ליום שבו לא מתקיימת עוד ההשפעה המהותית.

עסקאות שבטלו באיחוד

יתרות הדדיות בקבוצה והכנסות והוצאות שטרם מומשו, הנובעות מעסקאות בין חברתיות, בוטלו במסגרת הכנת הדוחות הכספיים המאוחדים. רווחים שטרם מומשו הנובעים מעסקאות עם חברות כלולות בוטלו כנגד ההשקעה לפי זכויות הקבוצה בהשקעות אלו. הפסדים שטרם מומשו בוטלו באותו אופן לפי בוטלו רווחים שטרם מומשו, כל עוד לא הייתה קיימת ראייה לירידת ערך.

(3) בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

(א) הכנסות והוצאות רבית נכללות על בסיס צבירה, למעט:

- רבית שנצברה על חובות בעייתיים שסווגו כחובות שאינם מבצעים מוכרת כהכנסה על בסיס מזומן כאשר לא קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת של חוב פגום. במצבים אלה סכום שנגבה על חשבון הרבית שיוכר כהכנסת רבית, מוגבל לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנותרת של החוב לפי שיעור הרבית החוזי. הכנסות רבית על בסיס מזומן מסווגות בדוח רווח והפסד כהכנסות רבית בסעיף הרלוונטי. כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת, כל התשלומים שנגבו משמשים להקטנת קרן ההלוואה. כמו כן, רבית על סכומים בפגור בגין הלוואות לדיר מוכרת בדוח רווח והפסד על בסיס הגבייה בפועל.
- הכנסות מפרעון מוקדם שבוצע לפני ה-1 בינואר 2014 מוכרות לפי פריסה על פני יתרת תקופת הפרעון המקורית, או תוך שלוש שנים ממועד הפרעון המוקדם, לפי הקצר מביניהם. הכנסות מפרעון מוקדם שבוצע לאחר 1 בינואר 2014 מוכרות מיידית במסגרת הכנסות רבית.

(ב) הכנסות מעמלות בגין מתן שירותים (כגון: מפעילות בניירות ערך ומכשירים נגזרים, מכרטיסי אשראי, ניהול חשבון, טיפול באשראי, הפרשי המרה ופעילות סחר חוץ) מוכרות ברווח והפסד כאשר לבנק נצמחת זכאות לקבלתן. עמלות מסוימות כגון עמלות בגין ערבויות ועמלות מסוימות בגין ליווי פרויקטים מוכרות באופן יחסי על פני תקופת העסקה.

(ג) ניירות ערך - ראה סעיף ד. (5) להלן.

(ד) מכשירים פיננסיים נגזרים - ראה סעיף ד. (6) להלן.

(ה) הכנסות והוצאות אחרות - מוכרות על בסיס צבירה.

(4) חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

בהתאם להוראה של המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי מיישם הבנק, החל מיום 1 בינואר 2011, את תקן חשבונאות אמריקאי ASC 310 ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור, בעמדות ובהנחיות הפיקוח על הבנקים. בנוסף, החל מאותו מועד מיישם הבנק את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא טיפול בחובות בעייתיים. כמו כן, החל מיום 1 בינואר 2012 מיישם הבנק את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי.

בנוסף, מעת לעת מעדכן הפיקוח על הבנקים את הוראות הדיווח לציבור וקובץ השאלות והתשובות המנחות לגבי אופן היישום של ההוראות בנושא חובות פגומים והפרשה להפסדי אשראי, זאת במטרה לשלב בהם את ההוראות שחלות בנושא זה על הבנקים בארה"ב לרבות הנחיות של רשויות הפיקוח בארה"ב. החל משנת 2016 עודכנו, בין היתר, ההנחיות בכל הקשור לטיפול בארגון מחדש של חוב בעייתי, הנחיות בקשר לאופן הסיווג של החובות בהתבסס על מקור החזר הראשוני של החוב (primary repayment source) והנחיות מסוימות בנוגע לאופן הבחינה של החובות.

אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות

ההוראה מיושמת לגבי כל יתרות החוב, כגון: פקדונות בבנקים, איגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה וכו'. אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות לגביהם לא נקבעו בהוראות הדיווח לציבור כללים ספציפיים בנושא מדידת הפרשה להפסדי אשראי (כגון: אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וכד') מדווחים בספרי הבנק לפי יתרת חוב רשומה. יתרת החוב הרשומה מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. יתרת החוב הרשומה אינה כוללת רבית צבורה שלא הוכרה, או שהוכרה בעבר ולאחר מכן בוטלה. לגבי יתרות חוב אחרות, לגביהן קיימים כללים ספציפיים בנושא מדידה והכרה של הפרשה לירידת ערך (כגון: איגרות חוב) הבנק ממשיך ליישם את אותם כללי מדידה, ראה סעיף 8.1 ד.ת. (8) להלן.

זיהוי וסיווג חובות פגומים

הבנק קבע נהלים לזיהוי וסיווג חובות כפגומים. בהתאם לנהלים אלו, הבנק מסווג את כל החובות הבעייתיים שלו ואת פריטי האשראי החוץ מאזני בסיווגים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום.

חוב מסווג כפגום כאשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים צפוי שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. קבלת החלטה בדבר סיווג החוב מבוססת, בין היתר, על מצב הפיגור של החוב, הערכת מצבו הפיננסי וכוחו הפרעון של הלווה, הערכת מקור החזר הראשוני של החוב, קיום ומצב הבטחונות, מצבם הפיננסי של ערבים, אם קיימים, ומחויבותם לתמוך בחוב ויכולת הלווה להשיג מימון מצד ג'.

בכל מקרה חוב מסווג כחוב פגום כאשר הקרן או הרבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר. לצורך כך הבנק עוקב אחר מצב ימי הפיגור אשר נקבע בהתייחס לתנאי הפרעון החוזיים שלו. חובות (לרבות אגרות חוב ונכסים אחרים) נמצאים בפיגור כאשר הקרן או הרבית בגינם לא שולמו לאחר שהגיע המועד לפרעונם. בנוסף, חשבונות חח"ד או עו"ש מדווחים כחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, כאשר החשבון נותר ברציפות בחריגה ממסגרת האשראי המאושרת למשך 30 ימים או יותר או אם בתוך מסגרת האשראי לא נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים עד לכדי כיסוי החוב תוך תקופה של 180 ימים. החל ממועד הסיווג כפגום החוב יטופל כחוב שאינו צובר הכנסות רבית (חוב כאמור ייקרא "חוב שאינו מבצע").

כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור בהתאם לנספח להוראות ניהול בנקאי תקין 314 בנושא הערכה נאותה של סיכויי אשראי ומדידה נאותה של חובות.

הגדרת מקור החזר ראשוני בסיווג חוב בעייתי

החל מיום 1 ביולי 2017 מיישם הבנק את העדכון לקובץ שאלות ותשובות של הפיקוח על הבנקים בנושא "יישום הוראות הדיווח לציבור בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי".

העדכון מתייחס בעיקר לסיווג של חוב, הגדרת חוב פגום ומדידת הפרשה פרטנית להפסדי אשראי. קביעת הסיווג המתאים של חוב, עד לקרות כשל או כשההסתברות לו נעשתה צפויה ברמה גבוהה (highly probable) מתבססת על יכולת התשלום של החייב, כלומר: החוזק הצפוי של מקור החזר הראשוני וזאת למרות התמיכה של מקורות החזר שניים ושלישונים (כגון: בטוחות, תמיכה של ערב, מימון מחדש על ידי צד שלישי).

בין היתר, כלל הקובץ שאלה שנגעה להגדרת מקור החזר ראשוני.

מקור החזר ראשוני - מקור מזומנים יציב לאורך זמן (sustainable) אשר חייב להימצא תחת שליטת החייב ואשר חייב להיות מופרד במפורש או במהות לכיסוי החוב. בקובץ השאלות והתשובות הובהר כי ככלל, כדי שמקור החזר יוכר כמקור החזר ראשוני, על הבנק להראות שהחייב צפוי בהסתברות גבוהה להפיק תוך פרק זמן סביר תזרים מזומנים מתאים מפעילות עסקית נמשכת, אשר ישמש לפרעון כל התשלומים הנדרשים באופן מלא במועד שנקבע בהסכם.

הבנק עדכן את מדיניות זיהוי חובות בעייתיים וסיווגם, כך שהתוסף מבחן קיום מקור החזר ראשוני ככלי נוסף לזיהוי חובות בעייתיים. מבחינה שערך הבנק עולה כי השפעת היישום לראשונה של העדכון לקובץ השאלות והתשובות הינה גידול בהיקף החובות הבעייתיים בסך של כ-48 מיליון ש"ח וגידול בהפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בסך של כ-12 מיליון ש"ח.

החזרה של חוב פגום למצב שאינו פגום

חוב פגום חוזר להיות מסווג כחוב שאינו פגום בהתקיים אחד משני המצבים הבאים:

א. אין בגינו רכיבי קרן או רבית אשר הגיע מועדם וטרם שולמו והבנק צופה פרעון של הקרן הנותרת והרבית בשלמותם לפי תנאי החוזה (כולל סכומים שנמחקו חשבונאית או הופרשו).

ב. כאשר החוב נעשה מובטח היטב ונמצא בהליכי גבייה.

כללי ההחזרה מסיווג פגום כאמור לא יחולו על חובות שסווגו כפגומים כתוצאה מביצוע ארגון מחדש של חוב בעייתי.

החזרה של חוב פגום למצב פגום וצובר

חוב אשר עבר פורמאלית ארגון מחדש, כך שלאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר שהחוב ייפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, מוחזר לטיפול כחוב שצובר הכנסות רבית, בתנאי שהארגון מחדש וכל מחיקה חשבונאית שבוצעה בחוב נתמכים בהערכת אשראי עדכנית ומתועדת היטב של מצבו הפיננסי של החייב ותחזית הפרעון לפי התנאים החדשים. הערכה מבוססת על ביצועי הפרעון הרציפים ההיסטוריים של החייב בתשלומי מזומן ושווה מזומן למשך תקופה סבירה הנמשכת לפחות שישה חודשים או לאחר שהתקבלו תשלומים שהפחיתו באופן מהותי את יתרת החוב הרשומה שנקבעה לאחר הארגון מחדש.

מדיניות הסדרי חוב וטיפול בחוב בעייתי בארגון מחדש

במטרה לשפר את ניהול האשראי וגבייתו, וכן במטרה למונע מצבי כשל או תפיסת הנכסים המשועבדים, הבנק קבע ומיישם מדיניות לביצוע הסדרי חוב בעייתיים וביצוע שינוי תנאי חובות שלא זוהו כבעייתיים. שיטות לשינוי בתנאי החובות עשויות לכלול, בין היתר, דחיית מועדי תשלומים, הפחתת סכומי התשלומים התקופתיים, שינוי תנאי החוב במטרה להתאימם למבנה המימון של הלווה, איחוד חובות הלווה, העברת חובות ללווים אחרים תחת קבוצת לוויים בשליטה משותפת, בחינה מחודשת של אמות המידה הפיננסיות המוטלות על הלווה ועוד.

מדיניות הבנק מבוססת על קריטריונים אשר מאפשרים להנהלת הבנק להפעיל שיקול דעת האם הפרעון של החוב צפוי והיא מיושמת רק אם הלווה הוכיח את יכולתו ורצונו לפרוע חוב והוא צפוי לעמוד בתנאים של ההסדר החדש.

חוב אשר פורמאלית עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב (הפחתה או דחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב) או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפרעון החוב (בחלקו או במלואו).

לאורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתו הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם: (1) החייב מצוי בקשיים פיננסיים ו- (2) במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב.

לאורך קביעה האם החייב נמצא בקשיים פיננסיים, הבנק בוחן האם קיימים סממנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים לולא ההסדר. בין היתר, הבנק בוחן קיום אחת או יותר מהנסיבות המפורטות להלן:

- החייב נמצא כיום בכשל תשלום בחוב כלשהו מהחובות שלו. בנוסף, תאגיד בנקאי יעריך אם צפוי כי החייב יהיה בכשל תשלום בחוב כלשהו מהחובות שלו בעתיד הנראה לעין, ללא ביצוע השינוי. דהיינו, תאגיד בנקאי עשוי להגיע למסקנה כי החייב נמצא בקשיים פיננסיים, גם אם החייב אינו נמצא כיום בכשל תשלום.
- החייב הודיע כי הוא בפשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר או שהוא בתהליך פשיטת רגל או כינוס נכסים אחר.
- קיים ספק מהותי כי החייב ימשיך להתקיים כעסק חי.
- לחייב יש ניירות ערך שנמחקו מרישום (delisted), בתהליך של מחיקה מרישום או שנמצאים תחת איום של מחיקה מרישום בבורסה לניירות ערך.
- על פי אומדנים ותחזיות הכוללים רק את היכולות הקיימות של החייב, התאגיד הבנקאי צופה כי תזרימי המזומנים הספציפיים לישות של החייב לא יספיקו על מנת לשרת חוב כלשהו מהחובות שלו (קרן ורביית) בהתאם לתנאים החוזיים של ההסכם הקיים, בעתיד הנראה לעין.
- ללא השינוי הקיים, החייב אינו יכול לקבל מזומן ממקורות שאינם המלווים הקיימים בשיעור רבית אפקטיבי השווה לשיעור הרבית הקיים בשוק עבור חוב דומה של חייב שאינו בעייתי.

הבנק מסיק כי במסגרת ההסדר הוענק לחייב ויתור, גם אם במסגרת ההסדר בוצעה העלאה ברבית החוזית, אם מתקיים אחד או יותר מהמצבים הבאים:

- כתוצאה מארגון מחדש, הבנק לא צפוי לגבות את כל סכומי החוב (לרבות רבית שנצברה בהתאם לתנאים החוזיים);
- שווי הוגן עדכני של הביטחון לגבי חובות מותנים בביטחון אינו מכסה את יתרת החוב החוזית ומצביע על היעדר יכולת גביה של כל סכומי החוב;
- לחייב לא קיימת אפשרות לגייס מקורות בשיעור הנהוג בשוק עבור חוב בעל תנאים ומאפיינים כגון אלו של החוב שהועמד במסגרת ההסדר.
- אם תאגיד בנקאי אינו מבצע הליך חיתום נוסף כאמור כאשר הוא מחדש חוב נחות, או שאין שינוי בתמחור החוב או שהתמחור לא הותאם כך שהוא יהיה מתאים לסיכון לפני החידוש, או שהלווה אינו מספק אמצעים נוספים בכדי לפצות על הגידול בסיכון הנובע מהקשיים הפיננסיים של הלווה, קיימת חזקה שהחידוש הוא ארגון מחדש של חוב בעייתי.

הבנק לא מסווג חוב כחוב בעייתי שאורגן מחדש אם במסגרת ההסדר הוענקה לחייב דחיית תשלומים שאינה מהותית בהתחשב בתדירות התשלומים, בתקופה החוזית לפרעון ובמשך החיים הממוצע הצפוי של החוב המקורי. לעניין זה, אם בוצעו מספר הסדרים הכרוכים בשינוי תנאי החוב, הבנק מביא בחשבון את ההשפעה המצטברת של הארגונים הקודמים לאורך קביעה האם הדחייה בתשלומים אינה מהותית.

טיפול בחובות בארגון מחדש וארגון מחדש עוקב

חובות שתנאיהם שונים בארגון מחדש של חוב בעייתי, לרבות כאלה שטרם הארגון מחדש נבחנו על בסיס קבוצתי, יסווגו כחוב פגום ויוערכו על בסיס פרטני לצורך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי. ככלל, חוב בעייתי שאורגן מחדש ימשיך להימדד ולהיות מסווג כחוב פגום עד שישולם במלואו. עם זאת, בנסיבות מסוימות, כאשר נערך לחוב ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר מכן התאגיד הבנקאי והחייב נכנסו להסכם נוסף של ארגון מחדש, התאגיד הבנקאי אינו נדרש להתייחס יותר לחוב כחוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי אם מתקיימים שני התנאים הבאים:

- (א) החייב אינו נמצא יותר בקשיים פיננסיים במועד הארגון מחדש העוקב.
- (ב) בהתאם לתנאי הארגון מחדש העוקב, התאגיד הבנקאי לא העניק ויתור לחייב (לרבות לא העניק ויתור על קרן על בסיס מצטבר ממועד מתן ההלוואה המקורי).

חוב כאמור שעבר ארגון מחדש עוקב והוסר לגביו הסיווג כפגום, יוערך על בסיס קבוצתי לצורך כימות ההפרשה להפסדי אשראי ויתרת החוב הרשומה של החוב לא תשתנה בעת הארגון העוקב (למעט אם התקבל או שולם מזומן).

אם בתקופות עוקבות חוב כאמור נבחן פרטנית ונמצא שיש להכיר בגינו בירידת ערך או שמבוצע לו ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מחזיר לחוב סיווג פגום ומטפל בו כבארגון מחדש של חוב בעייתי.

הפרשה להפסדי אשראי

הבנק קבע נהלים לסיווג אשראי ולמדידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, הבנק קבע נהלים הנדרשים לקיום הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים כחשבון התחייבותי נפרד (כגון: התקשרויות למתן אשראי, מסגרות אשראי שלא נוצלו וערבויות).

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" או "הפרשה קבוצתית". הבחינה כאמור של החובות לצורך קביעת ההפרשה והטיפול בחוב מיושמת באופן עקבי לגבי כל החובות בהתאם לרף הכמותי ומדיניות ניהול האשראי של הבנק ולא מבוצעים מעברים בין מסלול הבחינה הפרטנית לבין מסלול הבחינה על בסיס קבוצתי במשך חיי החוב אלא אם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי כאמור לעיל.

הפרשה פרטנית להפסדי אשראי

הבנק בחר לזהות לצורך בחינה פרטנית חובות שסך יתרתם החוזית הינה מעל 1 מיליוני ש"ח. הפרשה פרטנית להפסדי אשראי מוכרת לגבי כל חוב שנבחן על בסיס פרטני ואשר סווג כפגום. כמו כן, כל חוב שתנאיו שונים במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור בהתאם לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בנושא הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות.

ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי מוערכת בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהווים בשיעור הרבית האפקטיבית המקורית של החוב. כאשר החוב הינו מותנה בביטחון או כאשר הבנק קובע שצפויה תפיסת נכס, ההפרשה הפרטנית מוערכת בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו חוב, לאחר הפעלת מקדמים זהירים ועקביים שמשקפים, בין היתר, את התנודתיות בשווי ההוגן של הביטחון, את הזמן שיעבור עד למועד המימוש בפועל ואת העלויות הצפויות במכירת הביטחון.

לעניין זה הבנק מגדיר חוב כחוב מותנה בביטחון כאשר פרעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מהביטחון המשועבד לטובת הבנק או כאשר הבנק צפוי להיפרע מהנכס שמוחזק על ידי הלווה, גם אם לא קיים שיעבוד ספציפי על הנכס, והכל כאשר אין ללווה מקורות חוזר מהותיים זמינים ומהימנים אחרים.

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי

הלוואות לדיור

ההפרשה המזערית בגין הלוואות לדיור מחושבת לפי נוסחה שקבע המפקח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. במועד תחילת יישום ההוראה, נכנס לתוקף תיקון לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314, הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות, המרחיב את תחולת חישוב ההפרשה לפי נוסחת עומק הפיגור לכלל הלוואות לדיור, למעט הלוואות שאינן נפרעות בתשלומים תקופתיים של קרן ורבות והלוואות הממנות פעילות בעלת אופי עסקי.

בנוסף, הבנק מיישם את הוראות נב"ת 329 בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדיור".

הבנק גיבש מדיניות שנועדה להבטיח כי הוא עומד בדרישות וכי יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת הלוואות האמורות למועד הדיווח.

אשראי אחר

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי - מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזוהים פרטנית הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים. ההפרשה להפסדי אשראי בגין

חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מחושבת בהתאם לכללים שנקבעו ב- FAS 5 (ASC 450), טיפול חשבונאי בתלויות ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים, בהתבסס על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים, בחלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי, בטווח של שנים לאורך התקופה המתחילה מיום 1 בינואר 2011 ומסתיימת במועד הדיווח. בנוסף לחישוב טווח שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים כאמור, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הנאות, הבנק מתחשב בגורמים סביבתיים רלוונטיים, לרבות מגמות בהיקפי האשראי בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי לענף משק, שינויים בנפח ובמגמה של יתרות בפיגור ויתרות פגומות והשפעות השינויים בריכוזיות האשראי.

ביום 20 בפברואר 2017, פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא הפרשות להפסדי אשראי. בהתאם למכתב, נדרשים התאגידים הבנקאיים להמשיך לכלול ב"טווח השנים" המשמש רכיב בקביעת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי (כהגדרתו בסעיף 3.2.29. עמ' 18-632 בהוראות הדיווח לציבור), את שנת 2011 ואילך בדוחות לציבור לשנים 2016 ו-2017.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, הבנק גיבש שיטת מדידה של ההפרשה הקבוצתית אשר מביאה בחשבון הן את שיעור הפסדי העבר והן את ההתאמות בגין הגורמים הסביבתיים הרלוונטיים. בנוגע לאשראי לאנשים פרטיים שיעור ההתאמה בגין הגורמים הסביבתיים לא יפחת מ-0.75% מיתרת האשראי שאינו בעייתי בכל מועד דיווח בהתייחס לממוצע שיעורי הפסד בטווח השנים. מהאמור מוחרג אשראי הנובע מחיבים בכרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב רבית. עוד נקבע בהוראות הפיקוח כי בנקים ששיעור ההפסד השנתי שלהם נמוך מ-0.3% בכל אחת מחמש השנים שהסתיימו במועד הדיווח רשאים לשקול לעשות שימוש בהתאמות בגין גורמים סביבתיים בשיעור של לא פחות מ-0.5%.

חברה מאוחדת פועלת בהתאם לאישור שנתקבל מבנק ישראל במסגרת המותר לבנקים בעלי שיעור הפסד שנתי כאמור.

ביום 10 ביולי 2017, פרסם חוזר הפיקוח על הבנקים לתיקון הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314 ו-315 אשר בין היתר נועדו לבטל את המנגנון של ההפרשה הנוספת בגין מגבלות הריכוזיות של האשראי, העדר מידע כספי מעודכן ומאפיינים אחרים אשר קיבלו ביטוי בהוראות אחרות. עם ביטול ההפרשה הנוספת נדרש הבנק כי השיטה לקביעת ההפרשה להפסדי אשראי תביא בחשבון מאפייני סיכון של היעדר דוחות כספיים מעודכנים. יישום ההוראה מחויב החל מ-1 בינואר 2018, כאשר יישום מוקדם הינו אפשרי. הבנק אימץ הנחיות אלה ביישום מוקדם. ליישום לראשונה, לא הייתה השפעה מהותית.

אשראי חוץ מאזני

ההפרשה הנדרשת בהתייחס למכשירי האשראי החוץ מאזניים מוערכת בהתאם לכללים שנקבעו ב- FAS 5 (ASC 450). ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי עבור מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב על ידי הבנק בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון - סיכון אשראי - הגישה הסטנדרטית.

בנוסף, הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי. הערכת נאותות כאמור מתבססת על שיקול הדעת של ההנהלה אשר מתחשב בסיכונים הגלומים בתיק האשראי ובשיטות ההערכה שמושמות על ידי הבנק לקביעת ההפרשה.

מחיקה חשבונאית

הבנק מוחק חשבונאית כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטי שנחשב כחוב שאינו בר גביה ובעל ערך נמוך כך שהותרו כנכס אינה מוצדקת, או חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים). לגבי חוב שגבייתו מותנית בביטחון הבנק מבצע באופן מיידי מחיקה חשבונאית כנגד יתרת ההפרשה להפסדי אשראי של החלק של היתרה הרשומה של החוב העודף על השווי ההוגן של הביטחון.

לגבי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי, נקבעו כללי המחיקה בהתבסס על תקופת הפיגור שלהם (ברוב המקרים מעל 150 ימי פיגור רצופים) ועל פרמטרים אחרים של בעייתיות. בגין הלוואות לדיוור בהן ההפרשה המזערית מחושבת לפי עומק הפיגור, הבנק מוחק חשבונאית חובות בהם נותרו יתרות לאחר מימוש הבטוחה ואין מקורות אחרים לפרעון, או במקרים בהם יש קושי במימוש הבטוחה או במקרים בהם קיימת בטוחה שמכסה את כל החוב או חלקו ולא מומשה במשך 5 שנים מסיבות הומניות.

יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות ביתור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק.

למרות האמור לעיל, לגבי חובות אשר נבחנו באופן קבוצתי וסווגו כפגומים בשל ארגון מחדש של חוב בעייתי נבחן הצורך במחיקה המיידית. בכל אופן, חובות כאמור נמחקים חשבונאית לא יאחר מהמועד שבו החוב הפך להיות בפיגור של 60 ימים או יותר, ביחס לתנאי הארגון מחדש.

הכרה בהכנסה

במועד סיווג החוב כפגום הבנק מגדיר את החוב כחוב שאינו צובר הכנסות רבית ומפסיק לצבור בגינו הכנסות רבית, למעט האמור להלן לגבי חובות מסוימים שאורגנו מחדש. כמו כן, במועד סיווג החוב כפגום הבנק מבטל את כל הכנסות הרבית שנצברו וטרם נגבו, ואשר הוכרו כהכנסה ברווח והפסד. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר רבית, כל עוד לא בוטל לגביו הסיווג כחוב פגום. חוב אשר פורמאלי עבר ארגון

מחדש של חוב בעייתי ולאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר שהחוב יפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, יטופל כחוב פגום שצובר הכנסות רבית. לפירוט לגבי הכרה בהכנסה על בסיס מזומן בגין חובות שסווגו כפגומים ראה סעיף ד.3(א) לעיל.

לגבי חובות שנבחנו ומופרשים על בסיס קבוצתי אשר מצויים בפיגור של 90 יום או יותר, הבנק אינו מפסיק צבירת הכנסות רבית. חובות אלה כפופים לשיטות הערכה של הפרשה להפסדי אשראי שמבטיחות שהרווח של הבנק אינו מוטת כלפי מעלה. עמלות בגין איחור בפרעון של חובות אלה נכללות בהכנסה במועד שבו נוצרה לבנק הזכות לקבלן מהלקוח, ובלבד שהגביה מובטחת באופן סביר.

דרישות הגילוי

הבנק מיישם את דרישות הגילוי על איכות אשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי כפי שנקבעו במסגרת עדכון תקינה חשבונאית ASU 2010-20. הנ"ל מחייב את הבנק לספק גילוי רחב בקשר ליתרות חוב, תנועות ביתרות הפרשה להפסדי אשראי, אינדיקציות לאיכות האשראי, רכישות ומכירות מהותיות של חובות במהלך התקופה.

כמו כן, החל משנת 2015, בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים בדבר שינוי מבנה דוחות הכספיים הבנק מציג ריכוז מידע עיקרי בדבר סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (ראה באור 13) ומידע נוסף על סיכון אשראי כאמור (ראה באור 29).

(5) ניירות ערך

- ניירות ערך בהם משקיע הבנק מסווגים לשלושה תיקים כלהלן:
- אגרות חוב מוחזקות לפדיון - אגרות חוב אשר לבנק יש כוונה ויכולת להחזיקן עד למועד הפדיון, למעט אגרות חוב אשר ניתנות לפרעון מוקדם או לסילוק בדרך אחרת כך שהבנק לא יכסה, במהות את כל (substantially all) השקעתו הרשומה. אגרות חוב מוחזקות לפדיון מוצגות במאזן לפי העלות בתוספת רבית, הפרשי הצמדה והפרשי שער שנצברו, בהתחשב בחלק היחסי של הפרמיה או הניכיון ובניכוי הפסדים בגין ירידת ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני.
- ניירות ערך למסחר - ניירות ערך אשר נרכשו ומוחזקים במטרה למכורם בתקופה הקרובה, למעט מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין. ניירות ערך למסחר מוצגים במאזן לפי השווי ההוגן ביום הדיווח. רווחים והפסדים מהתאמות לשווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד.
- ניירות ערך זמינים למכירה - ניירות ערך אשר לא סווגו כאגרות חוב מוחזקות לפדיון או כניירות ערך למסחר. מניות שקיים לגביהן שווי הוגן זמין ואגרות חוב נכללות במאזן לפי שוויין ההוגן ביום הדיווח. מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין נמדדות במאזן לפי עלות. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן לא נכללים בדוח רווח והפסד ומדווחים נטו, בניכוי עתודה מתאימה למס, בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר.
- הכנסות מדיבידנד, צבירת רבית, הפרשי הצמדה ושער, הפחתת פרמיה או ניכיון (לפי שיטת הרבית האפקטיבית), וכן הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני נזקפים לדוח רווח והפסד.
- השקעותיו של הבנק בקרנות השקעה פרטיות מטופלות לפי עלות בניכוי הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני. רווח מהשקעות בקרנות השקעה נזקף לדוח רווח והפסד בעת מימוש ההשקעה.
- עלות ניירות ערך שמומשו מחושבת על בסיס "נכנס ראשון יוצא ראשון".
- לעניין חישוב שווי הוגן - ראה סעיף ד.7(7) להלן.
- לעניין טיפול בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני - ראה סעיף ד.8(8) להלן.

(6) מכשירים פיננסיים נגזרים, לרבות חשבונאות גידור

חשבונאות גידור

גידור שווי הוגן

כאשר נגזר משמש כמכשיר המגדר את החשיפה לשינויים בשווי הוגן של נכס או התחייבות, או חלק מזוהה שלהם, שניתן לייחס אותה לסיכון מסוים, שינויים בשווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד. הפריט המגודר מוצג אף הוא בשווי הוגן, בהתייחס לסיכונים שגודרו, והשינויים בשווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד.

אם המכשיר המגדר אינו עונה עוד לקריטריונים לגידור חשבונאי, או שהוא פוקע, נמכר, מבוטל או ממומש, או שהבנק מבטל את הייעוד של גידור שווי הוגן, אזי נפסק הטיפול לפי חשבונאות גידור.

גידור כלכלי

חשבונאות גידור אינה מיושמת לגבי מכשירים נגזרים המשמשים כחלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק (ניהול ALM). השינויים בשווי הוגן של נגזרים אלה מוכרים ברווח והפסד עם היווצרותם.

גידור השקעה נטו בפעילות חוץ

ראה סעיף ד(1) לעיל.

נגזרים שאינם משמשים לגידור

שינויים בשווי הוגן של נגזרים שאינם משמשים לגידור נזקפים מיידית לרווח והפסד.

נגזרים משובצים שהופרדו ושאינם משמשים לגידור

מכשירים נגזרים משובצים מופרדים מהחזרה המארח ומטופלים בנפרד אם: (א) אין קשר ברור והדוק בין המאפיינים הכלכליים והסיכונים של החזרה המארח ושל המכשיר הנגזר המשובץ, לרבות סיכויי אשראי הנובעים מנגזרי אשראי משובצים מסוימים; (ב) מכשיר נפרד בעל אותם תנאים כשל המכשיר הנגזר המשובץ היה עומד בהגדרת נגזר; ו-(ג) המכשיר המשולב אינו נמדד לפי שווי הוגן דרך רווח והפסד. נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החזרה המארח, שינויים בשוויים ההוגן של נגזרים משובצים שהופרדו נקפים מיידית לרווח והפסד. במקרים מסוימים (כגון מקרים בהם לבנק אין את היכולת להפריד נגזר משובץ מהחזרה המארח), בהתאם לתקן חשבונאות אמריקאי FAS 155 (ASC 815-15), הטיפול החשבונאי במכשירים פיננסיים משולבים מסוימים, הבנק בוחר לא להפריד את הנגזר המשובץ ולמדוד את המכשיר הפיננסי המשולב (hybrid instrument) בשלמותו בשווי הוגן, תוך דיווח על שינויים בשווי הוגן בדוח רווח והפסד בעת היווצרותם. הבחירה כאמור נעשית במועד רכישת המכשיר המשולב או בקורות אירועים מסוימים בהם המכשיר כפוף למדידה מחדש (remeasurement event), כגון כתוצאה מצירופי עסקים או משינויים מהותיים של מכשירי החוב. בחירה במדידה לפי שווי הוגן כאמור הינה בלתי חוזרת.

(7) קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

שווי הוגן מוגדר כמחיר אשר היה מתקבל ממכירת נכס או שהיה משולם בהעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה. בין היתר, התקן מחייב לצורך הערכת שווי הוגן, לעשות שימוש מרבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של הבנק. FAS 157 מפרט הייררכיה של טכניקות מדידה בהתבסס על השאלה האם הנתונים ששימשו לצורך קביעת השווי ההוגן הינם נצפים או לא נצפים. סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

- נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים, אשר לבנק יש יכולת לגשת אליהם במועד המדידה.
- נתוני רמה 2: נתונים הנצפים עבור הנכס או ההתחייבות, במישרין או בעקיפין, שאינם מחירים מצוטטים הנכללים ברמה 1.
- נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או ההתחייבות.

ניירות ערך

השווי ההוגן של ניירות ערך למסחר וניירות ערך זמינים למכירה נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר נייר הערך, הערכה מבוצעת לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. במקרים אלו השווי ההוגן של השקעת הבנק בניירות ערך הינו מכפלה של מספר היחידות באותו מחיר שוק מצוטט. המחיר המצוטט המשמש לקביעת שווי הוגן אינו מותאם בשל גודל ההחזקה על ידי הבנק או גודל הפוזיציה יחסית לנפח המסחר (פקטור גודל ההחזקה). אם מחיר שוק מצוטט אינו זמין, אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה).

מכשירים פיננסיים נגזרים

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי ובהיעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים הוערכו לפי מודלים אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא באלה). ליתר פירוט ראה בהמשך לגבי מתודולוגיית הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע.

מכשירים פיננסיים נוספים שאינם נגזרים

לרוב המכשירים הפיננסיים בקטגוריה זו (כגון: אשראי לציבור ואשראי לממשלה, פקדונות הציבור ופקדונות בבנקים, כתבי התחייבות נדחים ומלוות שאינם סחירים) לא ניתן לצטט "מחיר שוק", מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה ברבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. לצורך כך, תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות.

הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע

FAS 157 (ASC 820) דורש לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר הונפקו על ידי הבנק ונמדדים לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של הבנק, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד.

להרחבה לגבי השיטות וההנחות העיקריות המשמשות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה באור 32א, "תרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים".

(8) ירידת ערך מכשירים פיננסיים

ניירות ערך

הבנק בוחן בכל תקופת דיווח האם ירידה בשוויים ההוגן של ניירות ערך המסווגים לתיק הזמין למכירה ולתיק המוחזק לפדיון הינה בעלת אופי אחר מזמני.

הבנק מכיר בתקופת הדיווח בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, לכל הפחות, בגין ירידת ערך של כל נייר המקיים אחד או יותר מהתנאים הבאים:

- נייר ערך אשר נמכר עד מועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו;
- נייר ערך אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו, הבנק מתכוון למכור אותו בתוך פרק זמן קצר;
- איגרת חוב אשר לגביה חלה ירידת דירוג משמעותית בין דירוגה במועד שבו היא נרכשה על ידי הבנק לבין דירוגה במועד פרסום הדוח לתקופה זו. לעניין זה, ירידת דירוג משמעותית תחשב כירידת דירוג הנייר מתחת לדירוג השקעה;
- איגרת חוב אשר לאחר רכישה סווגה על ידי הבנק כבעייתית;
- איגרת חוב שלגביה חל כשל בתשלום לאחר רכישה;
- נייר ערך, אשר השווי ההוגן שלו לסוף תקופת דיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, היה נמוך בשיעור העולה על 40% מהעלות (לגבי אגרות חוב - העלות המופחתת), ומשך התקופה בה השווי ההוגן של נייר הערך נמוך מעלותו הינה מעל 3 רבעונים ברציפות. זאת, אלא אם בידי הבנק ראיות אובייקטיביות ומוצקות וניתוח זהיר של כל הגורמים הרלוונטיים, אשר מוכיחות ברמה גבוהה של ביטחון כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני.

בנוסף, הבחינה בנושא קיום ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני מתבססת על השיקולים הבאים:

- שינוי לרעה במצב המנפיק או במצב השוק בכללותו;
 - הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק את נייר הערך לתקופת זמן ארוכה מספיק שתאפשר עליה בשווי ההוגן של נייר הערך או עד לפדיון;
 - במקרה של אגרות חוב - שיעור התשואה לפדיון;
 - במקרה של מניות - הפחתה של חלוקת דיבידנדים או ביטול שלה.
- כאשר חלה ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, עלותו של נייר הערך מופחתת לשווי ההוגן ומשמשת כבסיס עלות חדש. ההפסד המצטבר, המתייחס לנייר ערך המסווג כזמין למכירה, שנזקף בעבר לסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר, מועבר לרווח והפסד כאשר מתקיימת בגינו ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני. עליות ערך בתקופת דיווח עוקבות מוכרות בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר ואינן נזקפות לרווח והפסד (בסיס עלות חדש).

אשראי לציבור ויתרות חוב

ראה סעיף ד. (4) לעיל.

(9) קיזוז נכסים והתחייבויות פיננסיים

הבנק מיישם את הכללים שנקבעו בחוזר המפקח על הבנקים מיום 12 בדצמבר 2012 אשר עידכן את הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בנושא קיזוז נכסים והתחייבויות. התיקונים המפורטים בחוזר זה נועדו להתאים את סעיף 15א בהוראות הדיווח לציבור לכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. בהתאם להוראות, הבנק מקזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צד נגדי ויציג במאזן את יתרנם נטו בהתקיים התנאים המצטברים הבאים:

- בגין אותן ההתחייבויות, קיימת זכות חוקית ניתנת לאכיפה (legally enforceable right) לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים;
 - קיימת כוונה לפרוע את ההתחייבות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית;
 - גם הבנק וגם הצד הנגדי חייבים אחד לשני סכומים הניתנים לקביעה (determinable amounts).
- הבנק מקזז נכסים והתחייבויות עם שני צדדים נגדיים שונים ומציג במאזן סכום נטו בהתקיים כל התנאים המצטברים לעיל, ובתנאי שישנו הסכם בין שלושת הצדדים המעגן באופן ברור את זכות הבנק בגין אותן ההתחייבויות, לקיזוז.
- כמו כן, הבנק מקזז פקדונות שפרעונו למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי והאשראי שניתן מפקדונות אלה, כשאין לבנק סיכון להפסד מהאשראי.

הבנק לא מקזז בין נכסים בגין מכשירים נגזרים כנגד התחייבויות בגין מכשירים נגזרים אלא אם מתקיימים כל התנאים המצטברים שלעיל. עם זאת בהוראות נקבע כי במקרים מסוימים בנק רשאי לקזז סכומי שווי הוגן שהוכרו בגין מכשירים נגזרים וסכומי שווי הוגן שהוכרו בגין הזכות לדרוש חזרה בטחון במזומן (חייבים) או המחוייבות להשיג בטחון במזומן (זכאים) הנובעים ממכשירים נגזרים שבוצעו עם אותו צד נגדי בהתאם להסדר התחשבנות נטו (master netting arrangement).

עם זאת, בהתאם להוראות בנק אינו רשאי לקזז מאזנית סכומים אלא אם קיבל לכך אישור מראש של המפקח על הבנקים.

לאור זאת, הבנק לא מקזז מאזנית סכומים אלה.

(10) העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות

הבנק מיישם את כללי המדידה והגילוי שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי FAS 140 (ASC 860-10), העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות, כפי שתוקן על ידי FAS 166, העברות ושירות של נכסים פיננסיים (ASC 860-10), לצורך הטיפול בהעברות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות.

בהתאם לכללים אלו העברת נכס פיננסי תטופל חשבונאית כמכירה, אם ורק אם, מתקיימים כל התנאים הבאים: (1) הנכס הפיננסי שהועבר בודד מהגורם המעביר, גם במצב של פשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר; (2) כל מקבל (או, אם המקבלת היא ישות שכל יעודה הינו לעסוק באיגוח או בפעילות מימון מגובה נכסים ואשר אותה ישות מנועה מלשעבד או להחליף את הנכסים הפיננסיים שקיבלה, כל צד שלישי שמחזיק בזכויות מוטב) יכול לשעבד או להחליף את הנכסים (או את זכויות המוטב) שקיבל, ולא קיים תנאי שגם מגביל את המקבל (או צד שלישי אשר מחזיק בזכויות המוטב) מלנצל את זכותו לשעבד או להחליף וגם מעניק למעביר הטבה גדולה יותר מאשר הטבה טריוויאלית; (3) המעביר, או חברות מאוחדות שנכללו בדוחותיו הכספיים, או הסוכנים שלו, אינם שומרים שליטה אפקטיבית בנכסים הפיננסיים או בזכויות המוטב המתחייבים לנכסים המועברים האלה.

החל מיום 1 בינואר 2012 הבנק מיישם את עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-03 בנושא בחינה מחדש של שליטה אפקטיבית בעסקאות רכש חוזר, שמהווה עדכון לכללים שנקבעו ב-FAS 166 (ASC 860). בהתאם לעדכון הערכת קיום שליטה אפקטיבית מתמקדת בזכויות החוזיות ובהתחייבויות החוזיות של המעביר, ולכן לא מובאים בחשבון: (1) קריטריון שדורש שלמעביר תהיה יכולת לרכוש ניירות שהועברו גם במקרה כשל של הנעבר; וכן (2) הנחיות בנושא דרישת הבטחות בקשר לקריטריון הנ"ל.

במידה והעסקה עומדת בתנאים לטיפול בעסקה כמכירה, הנכסים הפיננסיים המועברים נגרעים מהמאזן של הבנק. במידה ולא מתקיימים תנאי המכירה, ההעברה נחשבת לחוב מובטח. מכירה של חלק מנכס פיננסי שאינו זכות משתתפת מטופלת כחוב מובטח, הינו, הנכסים המועברים ממשיכים להירשם במאזן של הבנק והתמורה מהמכירה תוכר כהתחייבות של הבנק.

הבנק מיישם הוראות ספציפיות שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור לטיפול בעסקאות השאלה או שאילה של ניירות ערך שבהן השאלה מבוצעת כנגד איכות האשראי הכללית והבטחות הכלליים של השואל, כאשר השואל אינו מעביר אל המשאיל כביטחון מכשירים נזילים המתחייבים ספציפית לעסקת השאלת ניירות הערך, אשר המשאיל רשאי למכור או לשעבד אותם.

טיפול בהשאלה ובשאילה כאמור מטופלות כאשראי או כפיקדון אשר נמדדים לפי השווי ההוגן של נייר הערך המתחייב. הכנסות על בסיס צבירה בגין ניירות ערך אלו נרשמות כהכנסות רבית מאשראי ושינויים בשווי ההוגן (מעבר לשינויים בבסיס צבירה) נרשמים במסגרת הכנסות מימון שאינן מרבית כאשר מדובר בניירות ערך בתיק למסחר, או ברווח כולל אחר, כאשר מדובר בניירות ערך זמינים למכירה.

הבנק גורע התחייבות אם ורק אם ההתחייבות סולקה, כלומר התקיים אחד מהתנאים הבאים (א) הבנק שילם למלווה והשתחרר ממחויבותו בגין ההתחייבות, או (ב) הבנק שוחרר משפטית בהליך משפטי או בהסכמת המלווה מהיותו החייב העיקרי בגין ההתחייבות.

בנוסף, בהתאם לעדכון להוראות בנק ישראל בנושא שיפור שימושיות הדוחות הכספיים לשנים 2017 ו-2018, עודכנו דרישות הגילוי בנוגע לעסקאות סינדיקציה. ראה ביאור 31 בדבר "מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרדה להפסדי אשראי".

(11) רכוש קבוע (בנינים וציוד)

הכרה ומדידה

פריטי רכוש קבוע, לרבות פריטי נדל"ן להשקעה, נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מצטברים מירידת ערך. העלות כוללת יציאות הניתנות לייחוס במישרין לרכישת הנכס. עלות נכסים שהוקמו באופן עצמי כוללת את עלות החומרים ושכר העבודה הישיר, וכן כל עלות נוספת שניתן לייחס במישרין להבאת הנכס למיקום ולמצב הדרושים לכך שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה. עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד הקשור, מוכרת כחלק מעלות ציוד זה. רווח או הפסד מגריעת פריט רכוש קבוע נקבעים לפי השוואת התמורה מגריעת הנכס לערכו בספרים, ומוכרים נטו, בסעיף "הכנסות אחרות" בדוח רווח והפסד.

פחת

פחת נזקק לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפריטי הרכוש הקבוע, מאחר ושיטה זו משקפת את תבנית הצריכה החזויה של ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בצורה הטובה ביותר. שיפורים במושכר מופחתים לאורך התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה לבין אורך החיים השימושיים. קרקעות בבעלות הבנק אינן מופחתות. נכס מופחת כאשר הוא זמין לשימוש, דהיינו כאשר הוא הגיע למיקום ולמצב הדרושים על מנת שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה.

אומדן אורך החיים השימושיים לתקופה השוטפת ולתקופות השוואה הינו:

- בנינים ומקרקעין	50 - 25 שנים.
- ריהוט וציוד	17 - 7 שנים.
- כלי רכב	5 שנים.
- שיפורים במושכר	18 - 7 שנים.
- ציוד דו	8 - 3 שנים.

האומדנים בנושא שיטת הפחת, אורך החיים השימושיים וערך השייר נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת כספים ומותאמים בעת הצורך.

(12) חכירות

החכירות מסווגות כחכירות תפעוליות, כאשר הנכסים החכורים אינם מוכרים במאזן של הקבוצה. דמי חכירה ששולמו מראש למינהל מקרקעי ישראל בגין חכירות של קרקעות המסווגות כחכירות תפעוליות מוצגים במאזן כהוצאות מראש, ונזקפים לדוח רווח והפסד לאורך תקופת החכירה. תקופת החכירה וסכומי ההפחתות מביאים בחשבון אופציה להארכת תקופת החכירה, במידה ובמועד ההתקשרות בחכירה היה וודאי באופן סביר שהאופציה תמומש. תשלומים במסגרת חכירה תפעולית, למעט דמי חכירה מותנים, נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תמריצי חכירה שנתקבלו מוכרים כחלק בלתי נפרד מסך כל הוצאות החכירה לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה.

(13) נכסים בלתי מוחשיים

עלויות תוכנה

תוכנה אשר נרכשה על ידי הקבוצה נמדדת לפי עלות, הכוללת בדרך כלל עלויות עסקה, בניכוי הפחתות והפסדים מירידת ערך שנצברו. היוון עלויות הקשורות לפיתוח תוכנה לשימוש עצמי מתחיל רק כאשר: השלב הראשוני בפרויקט הושלם; וכן ההנהלה, בעלת הסמכות המתאימה, אישרה והתחייבה לממן, באופן ישיר או עקיף, פרויקט לפיתוח תוכנה וצפוי כי הפיתוח יושלם ויתוהו הטבות כלכליות עתידיות מהתוכנה.

בעת פיתוח או השגת תוכנה לשימוש עצמי, מהוונות העלויות הבאות: עלויות ישירות של שירותים שנצרכו ועלויות שכר עבודה לעובדים הקשורים באופן ישיר לפעילות פיתוח או השגת התוכנה. עלויות אחרות בגין פעילויות פיתוח ועלויות בשלב הראשוני של הפרויקט נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

עלויות עוקבות

עלויות שדרוגים ושיפורים של תוכנה לשימוש עצמי מהווים רק אם צפוי שההוצאות שהתוהו יובילו לפונקציונליות נוספת. עלויות עוקבות אחרות מוכרות כהוצאה בעת התהוותן.

הפחתות

הפחתה נזקפת לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אורך החיים השימושי של נכסים בלתי מוחשיים, לרבות נכסי תוכנה, החל מהמועד שבו הנכסים זמינים לשימוש.

נכסים בלתי מוחשיים אשר נוצרו מפרויקט תוכנה מופחתים כאשר התוכנה זמינה לשימוש, כלומר כאשר אותם רכיבים הגיעו למיקום ולמצב הנדרשים על מנת שיוכלו לפעול באופן אליו התכוונה ההנהלה. בהקשר זה, תוכנה זמינה לשימוש כאשר כל הבדיקות המהותיות הושלמו, ללא תלות בזמן הצבת התוכנה לצורך שימוש בפועל.

אומדן אורך החיים השימושיים לתקופה השוטפת ולתקופות השוואה הינו:

קשרי לקוחות - 10 שנים
עלויות תוכנה - 5 שנים

האומדנים בדבר אורך החיים השימושיים של נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים מוגדר נבחנים מחדש לפחות בסוף כל שנת דיווח ומותאמים בעת הצורך.

(14) ירידת ערך נכסים שאינם פיננסיים

עיתוי בחינת ירידת הערך

הערך בספרים של הנכסים הלא פיננסיים של הקבוצה, למעט נכסי מסים נדחים ולרבות השקעות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, נבדק בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים המצביעים על ירידת ערך. באם קיימים סימנים כאמור, מחושב אומדן של סכום בר ההשבה של הנכס. אחת לשנה בתאריך קבוע עבור כל יחידה מניבת מזומנים הכוללת מוניטין או נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים מוגדר או שאינם זמינים לשימוש, מבצעת הקבוצה, הערכה של סכום בר ההשבה, או באופן תכופ יותר, אם קיימים סימנים לירידת ערך.

מדידת סכום בר השבה

הסכום בר ההשבה של הנכס או של יחידה מניבת מזומנים הינו הגבוה מבין שווי השימוש ושווי הוגן, בניכוי הוצאות מכירה. בקביעת שווי השימוש, מהוונת הקבוצה את תזרימי המזומנים העתידיים החזויים לפי שיעור היוון לפני מסים, המשקף את הערכות השוק לגבי ערך הזמן של הכסף והסיכונים הספציפיים המתייחסים לנכס, בגינם לא הותאמו תזרימי המזומנים הצפויים לנבוע מהנכס.

הכרה בהפסד מירידת ערך

הפסדים מירידת ערך מוכרים כאשר הערך בספרים של הנכס או של יחידה מניבת מזומנים עולה על הסכום בר ההשבה, ונזקפים לרווח והפסד.

הקצאת הפסד מירידת ערך לזכויות שאינן מקנות שליטה

הפסד מירידת ערך מוקצה בין הבעלים של החברה לזכויות שאינן מקנות שליטה לפי אותו בסיס שהרווח או ההפסד מוקצה.

ירידת ערך של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב

ירידת ערך בגין נכסים בלתי מוחשיים אלו מוכרת ונמדדת בעת התרחשות אירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שיתכן והערך בספרים של הנכס לא יושב.

דוגמאות לאירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על ירידת ערך:

1. לא צפוי כי התוכנה תספק שירותים פוטנציאליים משמעותיים;
2. חל שינוי מהותי באופן או בהיקף השימוש בתוכנה או בשימוש הצפוי בתוכנה;
3. בוצע או יבוצע בעתיד שינוי מהותי בתוכנה;
4. העלויות לפיתוח או הסבת התוכנה המיועדת לשימוש עצמי חורגות משמעותית מהסכומים שנצפו מראש;
5. לא צפוי יותר שפיתוח התוכנה יושלם ויעשה בה שימוש.

השקעות בחברות כלולות

השקעה בחברה כלולה נבחנת לירידת ערך כל תקופה בהתבסס על השווי הוגן של ההשקעה. כאשר אין באפשרות הקבוצה למדוד את השווי הוגן, ירידת ערך נבחנת כאשר חל אירוע או שינוי בנסיבות אשר עלול להיות בעל השפעה שלילית מהותית על השווי הוגן של ההשקעה.

(15) נכסים לא שוטפים וקבוצות מימוש המוחזקים למכירה או לחלוקה

נכסים לא שוטפים (או קבוצות מימוש המורכבות מנכסים והתחייבויות) שהשבתם צפויה בעיקרה בדרך של מכירה או חלוקה ולא בדרך של שימוש מתמשך (למעט נכסים שנתפסו בגין חובות פגומים), מסווגים כנכסים המוחזקים למכירה, אם צפוי ברמה גבוהה שיישובו בעיקר באמצעות עסקת מכירה ולא באמצעות שימוש מתמשך. כך גם כאשר הבנק מחויב לתוכנית מכירה אשר כרוכה באיבוד שליטה על חברה בת, ללא קשר אם לבנק יישארו זכויות שאינן מקנות שליטה בחברה הבת לשעבר לאחר המכירה.

מיד לפני סיווגם כמוחזקים למכירה או לחלוקה, נמדדים הנכסים (או המרכיבים של קבוצת מימוש) על פי המדיניות החשבונאית של הקבוצה. לאחר מכן נמדדים הנכסים (או המרכיבים של קבוצת המימוש), לפי הנמוך מבין הערך בספרים או השווי הוגן בניכוי עלויות מכירה.

כל הפסד מירידת ערך של קבוצה המיועדת לסילוק, מיוחס לראשונה למוניטין ולאחר מכן, באופן יחסי, לנכסים ולהתחייבויות הנותרים, פרט לכך שלא מיוחס הפסד לנכסים שאינם בתחולת הוראות המדידה של התקן, כגון: נכסים פיננסיים ונכסי מסים נדחים הממשיכים להימדד לפי המדיניות החשבונאית של הקבוצה. הפסדים מירידת ערך המוכרים בעת הסיווג הראשוני של נכס כמוחזק למכירה, וכן רווחים או הפסדים עוקבים כתוצאה מהמדידה מחדש, נזקפים לרווח והפסד. רווחים מוכרים עד לסכום המצטבר של הפסד מירידת ערך שנרשם בעבר.

בתקופות עוקבות, נכסים בני פחת המסווגים כמוחזקים למכירה אינם מופחתים הפחתה תקופתית, והשקעות בחברות כלולות המסווגות כמוחזקות למכירה אינן מטופלות בהתאם לשיטת השווי המאזני.

(16) זכויות עובדים

הטבות לאחר פרישה - פנסיה, פיזיים והטבות אחרות (להלן - "פיזיים") - תכניות להטבה מוגדרת

הטבת פיזיים הינה חלק מהתגמול המשולם לעובד תמורת שירותיו. בתכנית פיזיים להטבה מוגדרת, הבנק מבטיח לספק, בנוסף לשכר השוטף, תשלומי פיזיים בעת הפרישה או סיום השירות. ברמה הכללית, סכום ההטבה שישולם תלוי באירועים עתידיים מסוימים הכלולים בנוסחת ההטבה של התכנית, אשר לעתים קרובות כוללת את מספר שנות השירות שסיפק העובד ואת התגמול של העובד בשנים מיד לפני הפרישה או הסיום.

עלות פיזיים נטו לתקופה הינה הסכום המוכר בדוחות הכספיים של הבנק כעלות של תכנית פיזיים לתקופה מסוימת. המרכיבים של עלות פיזיים לתקופה נטו הם עלות שירות, עלות רבית, תשואה בפועל על נכסי התכנית, רווח או הפסד, הפחתה של עלות או זיכוי בגין שירות קודם, והפחתה של נכס או מחויבות בגין המעבר הקיימים במועד היישום לראשונה בהתאם להוראות הדיווח לציבור. המונח עלות פיזיים נטו לתקופה משמש במקום הוצאת פיזיים נטו לתקופה, מכיוון שחלק מן העלות המוכרת בתקופה עשוי להיות מהוון יחד עם עלויות נוספות כחלק מנכס, כדוגמת תוכנה לשימוש עצמי.

לעניין זה, רווח או הפסד הינו הסכום של (1) ההפרש בין התשואה בפועל על נכסי תכנית לבין התשואה החזויה על נכסי תכנית ושל (2) ההפחתה של הרווח או ההפסד נטו שהוכרו ברווח כולל אחר מצטבר.

הטבות פיצויים מיוחסות בדרך כלל לתקופות שירות של עובד בהתבסס על נוסחת ההטבה של התכנית במידה והנוסחה מציינת ייחוס או משתמע ממנה ייחוס.

הבנק מחשב את שיעור התשואה החזוי לטווח ארוך על נכסי התכנית תוך שימוש בשיעורי התשואה ההיסטוריים לאורך תקופת זמן ארוכה בתיק עם הרכב נכסים דומה. לצורך זה, הבנק נעזר בנתונים זמניים בשוק על כל אחת מהקטגוריות המשמעותיות של הנכסים בתיק, ומשקלל אותם לפי ההרכב של נכסי התכנית.

המחויבות בגין הטבה חזויה משקפת את הערך הנוכחי האקטוארי של כל ההטבות המיוחסות לשירות של העובד שסופק לפני מועד המאזן. מדידת מחויבות זו תתבסס על הנחות אקטואריות המתאימות למועד המאזן של הבנק (לדוגמה: תחלופה, תמותה, שיעורי היוון וכן הלאה) ונתוני מפקד אוכלוסין נכון למועד זה.

אם המחויבות בגין הטבה חזויה עולה על השווי ההוגן של נכסי התכנית, הבנק מכיר במאזן בהתחייבות השווה להתחייבות הלא ממומנת בגין הטבה חזויה. אם השווי ההוגן של נכסי התכנית עולה על המחויבות בגין הטבה חזויה, הבנק מכיר במאזן בנכס השווה להתחייבות הממומנת ביתר בגין ההטבה החזויה.

הבנק מקבץ את המצב של כל התכניות במימון יתר ומכיר בסכום זה כנכס במאזן. כמו כן, הבנק מקבץ את המצב של כל התכניות במימון חסר ומכיר בסכום זה כהתחייבות במאזן.

הבנק בוחן את הנחותיו על בסיס רבעוני ומעדכן הנחות אלה בהתאם.

שינוי בערך של מחויבות בגין הטבה חזויה או של נכסי תכנית, הנובע מכך שהניסיון בפועל שונה מהמשוער, או הנובע משינוי בהנחה אקטוארית, הינו "רווח או הפסד" (להלן: "רווח או הפסד אקטוארי"). רווחים או הפסדים אקטואריים אינם מוכרים בעלות פיצויים נטו לתקופה במועד היווצרתם אלא מוכרים ברווח כולל אחר. בתקופות עוקבות, רווחים או הפסדים אלה מוכרים לאחר מכן בדוח רווח או הפסד כרכיב של עלות פיצויים נטו לתקופה לפי שיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנותרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פי התכנית.

הבנק מכיר בהפסדים בגין סילוקים בתכניותיו להטבה מוגדרת כאשר התשלומים החד-פעמיים הצפויים המתייחסים לתכנית יהיו, באופן מצטבר במשך השנה, גבוהים מסך עלות השירות ועלות הרבית השנתיות.

גובה ההפסד מחושב בהתאם לשיעור שבו קטנה המחויבות האקטוארית כתוצאה מהסילוק, מוכפל ביתרת הרווחים וההפסדים האקטואריים הצבורים ברווח כולל אחר.

שיעור ההיוון להטבות לעובדים מחושב על בסיס תשואת איגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע של איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, המרווח נקבע לפי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פרעון, על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארה"ב, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות לפרעון, על איגרות חוב של ממשלת ארה"ב, והכל במועד הדיווח.

הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים, לרבות לעניין בחינת "מחויבות שבמהות" להעניק לעובדיו הטבות בגין פיצויים מוגדלים.

הטבות לאחר פרישה - תכניות להפקדה מוגדרת

תכנית להפקדה מוגדרת הינה תכנית המספקת הטבות לאחר פרישה בתמורה לשירותים שסופקו, מספקת חשבון אישי לכל משתתף בתכנית, ומגדירה כיצד ייקבעו ההפקדות לחשבוננו של העובד במקום לקבוע את סכום ההטבות שהעובד יקבל. בתכנית להפקדה מוגדרת אחרי פרישה, ההטבות שמשתתף בתכנית יקבל תלויות אך ורק בסכום המופקד לחשבון המשתתף בתכנית, בתשואות שנצברו על ההשקעות של הפקדות אלה, ובחילוטם של הטבות של משתתפים אחרים בתכנית שעשויים להיות מוקצים לחשבוננו של אותו משתתף.

במידה ונדרש כי ההפקדות המוגדרות של תכנית לחשבוננו של אדם יעשו לתקופות בהן אותו אדם מספק שירותים, עלות הפיצויים נטו או עלות ההטבה האחרת לאחר פרישה נטו לתקופה תהיה ההפקדה הנדרשת לאותה תקופה.

התחייבויות הבנק לתשלום פיצויים בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין מטופלות כתכנית להפקדה מוגדרת.

הטבות אחרות לאחר פרישה

הבנק מכיר בסכום הלא מהוון של ההטבה השוטפת במועד מתן השירות. בנוסף, הבנק צובר את ההתחייבות לאורך התקופה הרלוונטית שנקבעה בהתאם לכללים של הטבות אחרות לאחר הפרישה.

היעדרויות בתשלום

הבנק צובר התחייבות עבור תגמול לעובדים בגין היעדרויות עתידיות אם כל התנאים הבאים מתקיימים: (א) מחויבות הבנק בקשר לזכויות העובדים לקבל תגמול בגין היעדרויות עתידיות מיוחסת לשירותים שהעובדים כבר סיפקו; (ב) המחויבות קשורה לזכויות שמבשילות או נצברות;

(ג) תשלום התגמול הוא צפוי; (ד) הסכום ניתן לאומדן באופן סביר.

חופשה - הבנק צובר את ההתחייבות לאורך התקופה הרלוונטית שנקבעה. לצורך חישוב ההתחייבות, לא מובאים בחשבון הנחות אקטואריות ושיעורי היוון. כל מרכיבי עלות ההטבה לתקופה נזקפים מידי לידוח רווח והפסד. מחלה - הבנק לא צובר התחייבות בגין ימי מחלה.

מענק בגין אי ניצול ימי מחלה במועד סיום העסקה

הבנק צובר את ההתחייבות כהיעדרויות המזכות בפיצוי לאורך התקופה הרלוונטית שנקבעה. לצורך חישוב ההתחייבות מובאים בחשבון הנחות אקטואריות ושיעורי היוון. כל מרכיבי עלות ההטבה לתקופה, לרבות רווחים והפסדים אקטואריים נזקפים מידי לידוח רווח והפסד. לצורך קביעת רבית ההיוון ואופן ההקצאה לתקופות של עלות השירות הבנק מיישם את העקרונות של תכניות פיצויים להטבה מוגדרת בהתאמות הנדרשות.

הטבות אחרות לזמן ארוך לעובדים פעילים - מענקי ותק

חברות מאוחדות צוברות את ההתחייבות לאורך התקופה המזכה בהטבה. לצורך חישוב ההתחייבות בגין הטבות אלה מובאים בחשבון הנחות אקטואריות ושיעורי היוון. כל מרכיבי עלות ההטבה לתקופה, לרבות רווחים והפסדים אקטואריים נזקפים מידי לידוח רווח והפסד.

(17) התחייבויות תלויות

הדוחות הכספיים כוללים הפרשות נאותות בגין תביעות, בהתאם להערכת ההנהלה ובהתבסס על הערכות יועציה המשפטיים. מתכונת הגילוי הינה על פי הוראות המפקח על הבנקים, באופן שהתביעות שהוגשו כנגד הבנק מסווגות לשלוש קבוצות:

1. סיכון צפוי (Probable) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה מעל ל- 70%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.
2. סיכון אפשרי (Reasonably Possible) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה בין 20% ל- 70%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים אלא רק ניתן גילוי כאמור להלן.
3. סיכון קלוש (Remote) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה מתחת ל- 20%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים אלא רק ניתן גילוי כאמור להלן.

תביעה שלגביה קיימת קביעה של המפקח על הבנקים כי הבנק נדרש להשיב כספים, מסווגת כצפויה ונערכת בגינה הפרשה בגובה הסכום שהבנק נדרש להשיב.

במקרים נדירים הנהלת הבנק קבעה, בהסתמך על יועציה המשפטיים, כי לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון בגין תביעה רגילה ובגין תביעה שאושרה כתביעה ייצוגית ולכן לא בוצעה הפרשה.

בבאור 25 בנושא התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות נכלל גילוי כמותי לסך החשיפות אשר סבירות התממשותן אינה קלושה שלא בוצעה בגינה הפרשה. כמו כן, ניתן גילוי לכל תביעה שסכומה מעל 1% מהון הבנק. לגבי תביעות שלא ניתן בשלב זה להעריך את תוצאותיהן, ניתן גילוי לגבי כל תביעה שסכומה מעל 0.5% מהון הבנק.

(18) הוצאות מסים על ההכנסה

הדוחות הכספיים של הבנק כוללים מסים שוטפים ומסים נדחים. ההפרשה למסים על ההכנסה של הבנק וחברות מאוחדות שלו שהן מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס ערך מוסף המוטל על השכר במוסדות כספיים נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורות והוצאות נלוות".

הבנק מקצה את הוצאות המס או הטבות המס על ההכנסה בין פעילויות נמשכות, פעילויות שהופסקו, רווח כולל אחר ופריטים הנזקפים ישירות להון.

מסים שוטפים

מסים שוטפים הינם סכום המסים על ההכנסה ששולמו או שעתידיים להיות משולמים (או מוחזרים) עבור התקופה השוטפת, כפי שנקבע על ידי יישום הוראות דיני המס שנחקקו על הכנסה חייבת במס. הוצאות המסים השוטפים כוללים גם את השינויים בתשלומי המס המתחייבים לשנים קודמות.

מסים נדחים

התחייבויות מסים נדחים ונכסי מסים נדחים מייצגים את ההשפעות העתידיות על מסים על הכנסה הנובעות מהפרשים זמניים והפסדים מועברים הקיימים בסוף תקופה.

הבנק מכיר בהתחייבויות מסים נדחים בגין כל הפרשים הזמניים החייבים במס, למעט הפרשים הזמניים הבאים: רווחים לא מחולקים של חברה בת מקומית שהן למשך זמן תמידי במהותן; עודף של הסכום למטרות דיווח כספי מעל בסיס המס של השקעה בחברה בת זרה, אשר

במהותה היא למשך זמן תמידי; הפרשים הקשורים למוניטין (או לחלקו) שלגביהם הפחתת המוניטין אינה ניתנת לניכוי לצרכי מס; הפרשים הנובעים מעסקאות בינחברתיות.

הבנק מכיר בנכסי מסים נדחים בגין כל ההפרשים הזמניים לניכוי והפסדים מועברים ובמקביל מכיר בהפרשה נפרדת (valuation allowance) עבור אותו סכום הכלול בנכס אשר יותר סביר מאשר לא שלא ימומש. הבנק מפחית את נכסי המסים הנדחים בסכומן של הטבות מס כלשהן שאינן צפויות להתממש בהתבסס על הראיות הזמינות - הן הראיות החיוביות התומכות בהכרה בנכס מס נדחה והן הראיות השליליות התומכות ביצירת הפרשה בגין נכס מס נדחה, כדי לבחון האם ניתן להכיר בנכס מס נדחה נטו. התחייבות מסים נדחים או נכס מסים נדחים נמדדים באמצעות שיעורי המס החוקיים שנחקקו הצפויים לחול על הכנסה מספקת חייבת במס בתקופות שבהן צפוי כי התחייבות המס הנדחה תסולק או נכס המס הנדחה ימומש. הבנק מסווג הכנסות והוצאות רבית בגין מסים על הכנסה בסעיף "מסים על הכנסה". כמו כן, הבנק מסווג קנסות לרשויות המס בסעיף "מסים על הכנסה".

קיצוז נכסי והתחייבויות מסים נדחים

הבנק יקוז כל התחייבויות ונכסי המסים הנדחים, כמו גם כל ה- valuation allowance (הפרשה לנכס מס נדחה) הקשורות, עבור רכיב משלם מס מסוים ובגבולותיו של תחום שיפוט מיסוי מסוים.

פוזיציות מס לא וודאיות

הבנק מיישם את כללי ההכרה המדידה והגילוי שנקבעו במסגרת FIN 48 בהתאם להוראות אלה, הבנק מכיר בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימלי שסבירות התממשותו עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת.

(19) רווח למניה

הקבוצה מציגה נתוני רווח למניה בסיסי לגבי הון המניות הרגילות שלה. הרווח הבסיסי למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד המיוחסים לבעלי המניות הרגילות של הקבוצה במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה.

(20) דיווח על מגזרי פעילות

(א) מגזרי פעילות פיקוחיים

מגזר פעילות פיקוחי הוא מרכיב בתאגיד בנקאי אשר עוסק בפעילויות מסוימות או אשר מאגד לקוחות בסיווגים מסוימים, שהוגדרו על ידי הפיקוח על הבנקים. המתכונת לדיווח על מגזרי הפעילות הפיקוחיים של הבנק נקבעה בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים. מגזר פעילות פיקוחי מוגדר בעיקר בהתבסס על סיווג הלקוחות. לקוחות פרטיים מסווגים בהתאם להיקף הנכסים הפיננסיים למגזר משקי הבית ומגזר הבנקאות הפרטית. לקוחות שאינם אנשים פרטיים מסווגים בעיקר על פי מחזור הפעילות שלהם למגזרים עסקיים (תוך הפרדה בין עסקים זעירים וקטנים, עסקים בינוניים ועסקים גדולים) גופים מוסדיים ומגזר ניהול פיננסי. בנוסף, הבנק נדרש ליישם את דרישות הגילוי על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה כאשר מגזרי הפעילות לפי גישה זו שונים מהותית ממגזרי הפעילות הפיקוחיים.

(ב) מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

בנוסף לדיווח האחיד לפי מגזרי פעילות פיקוחיים, נקבע כי יינתן גילוי על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מגזרי פעילות (הנכללים ב-ASC 280) (ראה באור 28א). מגזר פעילות המוגדר לפי גישת ההנהלה הוא מרכיב בתאגיד בנקאי אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות; תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי ההנהלה והדירקטוריון לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכת ביצועיו; וכן קיים לגביו מידע פיננסי נפרד. חלוקת המגזרים בבנק מבוססת על איפיון של מגזרי לקוחות. מגזרים אלו כוללים גם מוצרים בנקאיים.

(21) עסקאות עם בעלי שליטה

הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב לצורך טיפול חשבונאי בפעולות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ובין חברה בשליטת הבנק. במצבים בהם בכללים כאמור לא קיימת התייחסות לאופן הטיפול, מיישם הבנק את הכללים שנקבעו בתקן מספר 23 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בנושא הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה. נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה עם בעל שליטה, נמדדים לפי שווי הוגן במועד העסקה. בשל העובדה כי מדובר בעסקה במישור ההוני, זוקפת הקבוצה את הפרש בין השווי הוגן לבין התמורה מהעסקה להון.

נטילת התחייבות או ויתור

הבנק גורע את התחייבות מהדוחות הכספיים לפי שוויה הוגן במועד הסילוק. הפרש בין הערך בספרים של ההתחייבות לבין שוויה הוגן

במועד הסילוק נזקף כרווח או כהפסד. במקרה של נטילת התחייבות ההפרש בין השווי ההוגן של ההתחייבות במועד הסילוק לבין סכום התמורה שנקבעה נזקף להון. במקרה של ויתור השווי ההוגן של ההתחייבות שנמחלה נזקף להון.

שיפוי

סכום השיפוי נזקף להון.

הלוואות, לרבות פקדונות

במועד ההכרה לראשונה, ההלוואה שניתנה לבעל השליטה או פקדון שהתקבל מבעל השליטה, מוצגים בדוחות הכספיים של הבנק לפי שוויים ההוגן כנכס או כהתחייבות, לפי העניין. ההפרש בין סכום ההלוואה שניתנה או פקדון שהתקבל לבין שוויים ההוגן במועד ההכרה לראשונה נזקף להון.

בתקופות הדיווח שלאחר מועד ההכרה לראשונה ההלוואה או הפקדון כאמור מוצגים בדוחות הכספיים של הבנק בעלותם המופחתת תוך יישום שיטת הרבית האפקטיבית, למעט מקרים בהם בהתאם להוראות הדיווח לציבור הם מוצגים בשווי הוגן.

(22) הוראה בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי ואימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות רבית

החל מיום 1 בינואר 2014, הבנק מיישם את ההנחיות שנקבעו בחוזר הפיקוח על הבנקים בנושא אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות רבית (ASC 310-20), אשר, בין היתר, קובע כללים לטיפול בעמלות יצירת אשראי, התחייבויות למתן אשראי, שינוי בתנאי חוב ועמלות פרעון מוקדם.

עמלות ליצירת אשראי

עמלות אשר חויבו ביצירת אשראי, לא מוכרות באופן מיידי כהכנסה בדוח רווח והפסד, אלא נדחות ומוכרות לאורך חיי ההלוואה כהתאמת התשואה. הכנסות מעמלות כאמור נזקפות לפי שיטת הרבית האפקטיבית ומדווחות כחלק מהכנסות רבית.

עמלות הקצאת אשראי

עמלות הקצאת אשראי מטופלות בהתאם לסבירות המימוש של המחויבות למתן האשראי. במידה והסבירות קלושה, העמלה מוכרת על בסיס קו ישר לאורך תקופת המחויבות, אחרת הבנק דוחה את ההכרה בהכנסה מעמלות אלה עד למועד מימוש המחויבות או עד למועד פקיעתה, לפי המוקדם. אם המחויבות מומשה, אזי העמלות מוכרות בדרך של התאמת התשואה לאורך חיי ההלוואה כאמור לעיל. באם המחויבות פקעה מבלי שמומשה העמלות מוכרות במועד הפקיעה ומדווחות במסגרת הכנסות מעמלות.

עמלות פרעון מוקדם

עמלות פרעון מוקדם שחויבו בגין פרעון מוקדם שבוצע לפני 1 בינואר 2014 ושטרם הופחתו, מוכרות על פני תקופה של שלוש שנים או התקופה הנותרת של ההלוואה, לפי הקצר מביניהם.

עמלות שחויבו בגין פרעון מוקדם שבוצע לאחר 1 בינואר 2014 מוכרות מיידי במסגרת הכנסות רבית.

ה. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישום

1. הכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות

ביום 11 בינואר 2015, פורסם חוזר בנושא אימוץ עדכון לכללי חשבונאות בנושא "הכנסה מחוזים עם לקוחות".

החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור לאור פרסום ASU 2014-09 המאמץ בכללי החשבונאות האמריקאים תקן חדש בנושא הכרה בהכנסה. בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים בנושא הוראות המעבר לשנת 2016, נדרש ליישם את התיקונים להוראות הדיווח לציבור בהתאם לחוזר בדבר אימוץ עדכון לכללי חשבונאות בנושא "הכנסה מחוזים עם לקוחות" החל מיום 1 בינואר 2018, זאת בעקביות לעדכון התקינה בארה"ב ASU 2015-14, אשר דחה את מועד היישום לראשונה.

התקן מכיל מודל יחיד החל על חוזים עם לקוחות הכולל חמישה שלבים על מנת לקבוע את עיתוי ההכרה בהכנסה ואת סכומה:

- זיהוי החוזה עם הלקוח

- זיהוי מחויבויות ביצוע נפרדות בחוזה

- קביעת מחיר העסקה

- הקצאת מחיר העסקה למחויבויות ביצוע נפרדות

- הכרה בהכנסה עם קיום מחויבויות הביצוע

כמו כן, התקן קובע, כי הכנסה תוכר בסכום שצפוי שיתקבל בתמורה להעברת הסחורות או מתן שירותים ללקוח.

בעת היישום לראשונה ניתן לבחור בחלופה של יישום למפרע תוך הצגה מחדש של מספרי השוואה או בחלופה של יישום בדרך של מכאן ולהבא תוך זקיפת ההשפעה המצטברת להון במועד היישום לראשונה.

הבנק יאמץ את הוראות התקן החדש החל מהרבעון הראשון לשנת 2018, תוך זקיפת ההשפעה מצטברת ליתרת הפתיחה של העודפים, במועד היישום לראשונה. בשעה שההוראות החדשות מחליפות את מרבית ההוראות הקיימות בנוגע להכרה בהכנסה, התקן החדש אינו חל, בין השאר, על הכנסות והוצאות רבית, כמו גם על מכשירים פיננסיים וזכויות ומחויבויות חוזיות אשר בתחולת פרק 310 בקודיפיקציה, כולל הלוואות, חכירות, ניירות ערך ונגזרים. כמו כן, בהוראות בנק ישראל הובהר, כי ככלל הוראות התקינה החדשה לא יחולו על הטיפול החשבונאי בהכנסות והוצאות רבית והכנסות מימון שאינן מרבית. לאור כך, ההוראות החדשות לא ישפיעו על מרבית הכנסות הבנק. להערכת הבנק, ליישום ההוראות לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

2. דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב

ביום 13 באוקטובר 2016 פורסם חוזר בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. החוזר כולל, בין היתר, הבהרות מסוימות בנושא דיווח על מיסים על הכנסה לפי הכללים בארה"ב. כמו כן, החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור ומאמץ תקני חשבונאות מקובלים בארה"ב בנושאים: נכסים לא שוטפים מוחזקים למכירה ופעילויות שהופסקו, רכוש קבוע ונדל"ן להשקעה, רווח למניה, דוח על תזרימי מזומנים, דיווח לתקופות ביניים ונושאים נוספים.

החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור ומאמץ תקני חשבונאות מקובלים בארה"ב בנושאים הבאים:

- פעילויות שהופסקו בהתאם לנושא 20-205 בקודיפיקציה בדבר "פעילויות שהופסקו";
- רכוש קבוע בהתאם לנושא 360 בקודיפיקציה בדבר "רכוש קבוע";
- רווח למניה בהתאם לנושא 260 בקודיפיקציה בדבר "רווח למניה";
- דוח על תזרימי המזומנים בהתאם לנושא 10-230 בקודיפיקציה בדבר "דוח על תזרימי מזומנים";
- דיווח לתקופות ביניים בהתאם לנושא 270 בקודיפיקציה בדבר "דיווח לתקופות ביניים";
- היוון עלויות רבית בהתאם לנושא 20-835 בקודיפיקציה בדבר "היוון רבית" (בהקשר זה יובהר, כי בהתאם להוראות הדיווח לציבור, בנק לא יוון עלויות רבית, מבלי שקבע מדיניות, נהלים ובקורות ברורים באשר לקריטריונים להכרה בנכסים כנכסים כשירים ובאשר לעלויות הרבית שיהוו);
- מדידה וגילוי של ערבויות בהתאם לנושא 460 בקודיפיקציה בדבר "ערבויות".

ההוראות שנקבעו בהתאם לחוזר יחולו מיום 1 בינואר 2018. בעת היישום לראשונה, הבנק נדרש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו באותם נושאים בתקינה האמריקאית בשינויים המתחייבים, לרבות תיקון למפרע של מספרי השוואה אם הדבר נדרש על פי כללי התקינה האמריקאית בנושאים אלו.

להערכת הבנק, ליישום ההוראות לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

3. עדכון תקינה חדש בנושא הכנסות אחרות

בחודש פברואר 2017, פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB") את עדכון ASU 2017-05 (להלן - "התיקון") בדבר תחולת הוראות גרעת נכסים והטיפול החשבונאי במכירות חלקיות של נכסים לא פיננסיים, המהווה תיקון לנושא 20-610 לקודיפיקציה בדבר הכנסות אחרות - רווחים והפסדים מגריעה של נכסים לא פיננסיים.

התיקון מבהיר כי נכס פיננסי אשר במהותו אינו נכס פיננסי (Substance nonfinancial asset) נכנס לתחולת ASC 610-20. הגדרת נכס פיננסי אשר במהותו אינו נכס פיננסי, בין היתר, כוללת נכס אשר הובטח לצד נגדי בחוזה אם באופן מהותי מרבית השווי ההוגן של הנכס נובע מנכסים לא פיננסיים (לדוגמה, העברת זכויות בחברה בת בה רוב הנכסים הם לא פיננסיים).

בהתאם לתיקון, העברות של עסק או פעילות שאינה למטרת רווח וכן כל העברה של השקעה המטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני אינן בתחולת ASC 610-20 (בוטל החריג, לפיו העברות מסוימות של השקעות המטופלות בהתאם לשיטת השווי המאזני תטופלנה בהתאם ל-ASC 610-20).

כמו כן, ישויות נדרשות לזהות בנפרד כל נכס מובחן (distinct) אשר הובטח לצד נגדי ולגרוע את הנכס כאשר הצד הנגדי משיג שליטה. הקצאת התמורה לכל נכס מובחן תטופל בהתאם ל-ASC 606.

בנוסף, ההוראות החדשות ישפיעו גם על הטיפול החשבונאי במכירות חלקיות (partial sale) של נכס לא פיננסי. בהתאם לתיקון, ישות אשר מעבירה את זכויות השליטה שלה בנכס לא פיננסי, אך נותרת בעלת זכויות שאינן מקנות שליטה, תמדוד את הזכויות הנותרות בשווי הוגן. כתוצאה מכך, מלוא הרווח או ההפסד יוכר בעת מכירת זכויות השליטה בנכס הלא פיננסי.

ניתן לבחור את ההוראות החדשות בדרך של יישום למפרע או לחילופין בדרך של יישום מתואם למפרע כאשר ההשפעה המצטברת מיישום העדכון תוכר ביתרת העודפים לתחילת תקופת היישום לראשונה.

ההוראות יחולו על ישויות ציבוריות בארה"ב החל מהדוחות הכספיים השנתיים והביניים בתקופות שמתחילות לאחר ה-15 בדצמבר 2017. יישום מוקדם אפשרי.

להערכת הבנק, ליישום ההוראות לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

4. עדכון תקינה בנושא חייבים ("receivables")

בחודש מרס 2017, פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB") את ASU 2017-08 (להלן - "התיקון") בדבר הפחתת פרמיה על איגרות חוב שנרכשו בעלות אופציית פרעון מוקדם, המהווה תיקון לנושא 20-310 בקודיפיקציה בדבר חייבים - עמלות שאינן ניתנות להחזר ועלויות אחרות. בהתאם לתיקון תקופת הפחתת הפרמיה על אגרות חוב בעלות אופציית פרעון מוקדם על-ידי המנפיק תקוצר ותחושב בהתאם למועד הפרעון המוקדם ביותר.

נדרש ליישם את ההוראות החדשות בדרך של יישום מותאם למפרע כאשר ההשפעה המצטברת מיישום העדכון תוכר ביתרת העודפים לתחילת תקופת היישום לראשונה.

ההוראות יחולו על ישויות ציבוריות בארה"ב החל מהדוחות הכספיים השנתיים והביניים בתקופות שמתחילות לאחר ה-15 בדצמבר 2018. יישום מוקדם אפשרי, לרבות בדוחות ביניים.

5. תיקון מספר 07-2017 לקודיפיקציה של ה-FASB בדבר שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה

ביום 1 בינואר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בקשר לתיקון מספר 07-2017 לקודיפיקציה בדבר שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה.

התיקון מבהיר כי יש להפריד את רכיבי עלות ההטבה שנכללים בהוצאות השכר בדוח רווח והפסד כך שרק עלות השירות תיוותר בהוצאות השכר ואילו את שאר העלויות יש להציג בהוצאות שאינן תפעוליות (הוצאות אחרות). יתר על כן, הובהר כי רק עלות השירות ניתנת להיוון, במקרים בהם מתאפשר היוון הוצאות שכר, ולא מתאפשר היוון של שאר רכיבי עלות ההטבה.

נדרש ליישם את ההוראות שנקבעו בהתאם לחוזר החל מיום 1 בינואר 2018 ואילך. בעת היישום לראשונה, יש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בארה"ב, בשינויים המתחייבים.

באור 2 - הכנסות והוצאות רבית
(במיליוני ש"ח)

הרכב:

הבנק			המאוחד			
לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	2015	2016	2017	
1,415	1,736	1,909	2,126	2,367	2,532	א. הכנסות (הוצאות) רבית⁽¹⁾
-	-	-	(3)	-	-	מאשראי לציבור
5	7	12	9	10	14	מאשראי לממשלה
19	17	21	28	22	26	מפקדונות בבנקים
1	1	1	1	1	1	מפקדונות בבנק ישראל וממזומנים
72	108	112	99	126	131	מניירות ערך שנשאלו
9	4	5	-	-	-	מאגרות חוב ⁽²⁾
1,521	1,873	2,060	2,260	2,526	2,704	מהשקעות בחברות מוחזקות
						סך כל הכנסות הרבית
146	189	225	132	182	222	ב. הוצאות רבית
6	5	4	6	5	5	על פקדונות הציבור
8	14	27	1	3	5	על פקדונות הממשלה
123	131	136	168	163	165	על פקדונות מבנקים
-	3	5	-	4	5	על אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
283	342	397	307	357	402	על התחייבויות אחרות
1,238	1,531	1,663	1,953	2,169	2,302	סך כל הוצאות הרבית
						סך כל ההכנסות רבית, נטו
						ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות רבית⁽³⁾
(23)	(28)	(20)	(25)	(26)	(19)	הוצאות רבית ⁽³⁾
						ד. פירוט הכנסות רבית על בסיס צבירה מאגרות חוב
17	25	29	20	30	34	מוחזקות לפדיון
51	78	78	74	91	92	זמינות למכירה
4	5	5	5	5	5	למסחר
72	108	112	99	126	131	סך הכל כולל בהכנסות רבית

(1) כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

(2) כולל הכנסות רבית בגין אגרות חוב מגובות משכנתאות בסך של 4 מיליון ש"ח במאוחד ובבנק בשנת 2017 (שנת 2016 - הכנסות רבית בסך של 4 מיליון ש"ח במאוחד ובבנק, שנת 2015 - הכנסות רבית בסך של 5 מיליון ש"ח במאוחד ובבנק).

(3) פירוט של השפעת מכשירים נגזרים מגדרים לסעיף משנה א'.

באור 3 - הכנסות מימון שאינן מרבית
(במיליוני ש"ח)

הבנק			המאחד			
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	2015	2016	2017	
		3	(1)	(1)	3	א. הכנסות מימון שאינן מרבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר
(1)	(1)		(1)	(1)		1. מפעילות במכשירים נגזרים
(70)	(200)	(460)	(46)	(203)	(534)	חלק לא אפקטיבי ביחסי גידור (ראה ג' להלן) ⁽¹⁾
(71)	(201)	(457)	(47)	(204)	(528)	הוצאות נטו בגין מכשירים נגזרים ALM ⁽²⁾
		21	87	46	28	2. מהשקעה באגרות חוב
48	38		-	(3)(6)	-	רווחים ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה ⁽⁵⁾
-	(3)	-	-	(6)	-	הפסדים ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה ⁽⁵⁾
48	35	21	87	40	28	סך הכל מהשקעה באגרות חוב
		522	76	242	573	3. הפרשי שער, נטו
		2	20	14	2	4. רווחים מהשקעה במניות
20	14		(44) ⁽⁶⁾	(4) ⁽⁴⁾	(2) ⁽⁴⁾	רווחים ממכירת מניות זמינות למכירה ⁽⁵⁾
(44) ⁽⁶⁾	(4) ⁽⁴⁾	(2) ⁽⁴⁾	(44) ⁽⁶⁾	(4) ⁽⁴⁾	(2) ⁽⁴⁾	הפסדים ממכירת מניות זמינות למכירה ⁽⁵⁾
39	19	12	46	19	12	דיבידנד ממניות זמינות למכירה
15	29	12	22	29	12	סך הכל מהשקעה במניות
83	92	98	138	107	85	סך הכל הכנסות מימון שאינן מרבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר

- (1) למעט מרכיב אפקטיבי ביחסי גידור.
- (2) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הקבוצה, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
- (3) בשנת 2016 כולל הפרשה לירידת ערך בסך של 4 מיליון ש"ח ו-2 מיליון ש"ח במאחד ובבנק, בהתאמה.
- (4) לרבות הפרשה לירידת ערך בסך של 2 מיליון ש"ח במאחד ובבנק (שנת 2016 - 3 מיליון ש"ח במאחד ובבנק).
- (5) סווג מרווח כולל אחר מצטבר.
- (6) כולל הפסד בסך של 37 מיליון ש"ח בגין פסק דין שהתקבל לגבי תביעה משפטית.

באור 3 - הכנסות מימון שאינן מרבית (המשך)
(במיליוני ש"ח)

הבנק			המאחד		
לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר		
2015	2016	2017	2015	2016	2017
9	9	8	14	11	8
2	2	(10)	(3)	1	(9)
1	(4)	(2)	-	(4)	(1)
12	7	(4)	11	8	(2)
95	99	94	149	115	83
ב. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מרבית בגין פעילויות למטרת מסחר⁽³⁾					
הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים					
רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר, נטו ⁽¹⁾					
רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות למסחר, נטו ⁽²⁾					
סך הכל הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מרבית בגין פעילויות למטרת מסחר ⁽⁴⁾					
סך הכל הכנסות מימון שאינן מרבית					
פירוט על הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מרבית בגין פעילויות למטרת מסחר לפי חשיפת סיכון					
חשיפת רבית					
חשיפת מטבע חוץ					
חשיפה למניות					
סך הכל					
2	2	(10)	(1)	3	(8)
-	1	1	1	1	1
10	4	5	11	4	5
12	7	(4)	11	8	(2)
ג. חלק לא אפקטיבי ביחסי גידור - פעילות חוץ⁽⁵⁾					
חוסר האפקטיביות של הגידורים					
מרכיב הרווח (ההפסד) בגין מכשירים נגזרים, אשר הוצא לצורך הערכת אפקטיביות הגידור					
סך הכל					
-	-	1	-	-	1
(1)	(1)	2	(1)	(1)	2
(1)	(1)	3	(1)	(1)	3

- (1) מזה: בשנת 2017 - הפסדים הקשורים לאגרות חוב למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן בסך של 1 מיליון ש"ח במאחד ובבנק.
 (2) אין רווחים/הפסדים הקשורים למניות למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן.
 (3) כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.
 (4) להכנסות רבית מהשקעה באג"ח למסחר ראה באור 2.
 (5) לגילוי על ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות והוצאות רבית ראה באור 2.

באור 4 - עמלות

(במיליוני ש"ח)

הרכב:

הבנק			המאחד			
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	2015	2016	2017	
136	174	178	263	250	250	ניהול חשבון
54	67	66	105	107	101	כרטיסי אשראי
321	342	349	459	422	428	פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים מסוימים
46	47	55	81	73	81	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ⁽¹⁾
32	32	35	102	90	95	ניהול, תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים ⁽²⁾
13	12	12	21	15	15	טיפול באשראי
93	121	121	141	140	141	הפרשי המרה
45	47	45	56	57	51	פעילות סחר חוץ
72	79	81	90	91	92	עמלות מעסקי מימון
27	33	31	60	55	51	עמלות אחרות
839	954	973	1,378	1,300	1,305	סך הכל עמלות

(1) דמי הפצת קרנות נאמנות ומוצרים פנסיוניים.

(2) תפעול קופות גמל, קרנות נאמנות ומנהלי חסכון לטווח ארוך.

באור 5 - הכנסות אחרות (במיליוני ש"ח)

הרכב:

הבנק			המאוחד			
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	2015	2016	2017	
-	21	44	6	24	45	רווח הון ממכירת בניינים וציוד
193	(1)167	132	8	(1)41	17	אחרות
193	188	176	14	65	62	סך הכל הכנסות אחרות

(1) כולל הכנסות בסך של 32 מיליון ש"ח בגין מכירת מניות ויזה אירופה.

באור 6 - משכורות והוצאות נלוות (במיליוני ש"ח)

הרכב:

הבנק			המאוחד			
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	2015	2016	2017	
726	812	810	1,096	1,077	1,074	משכורות
83	83	80	126	113	104	הוצאות נלוות אחרות לרבות קרן השתלמות, חופשה ומחלה
(59)	(27)	(1)	(58)	(21)	4	הטבות לזמן ארוך
220	229	222	324	304	294	ביטוח לאומי ומס שכר
34	68	48	63	96	70	הוצאות בגין פיצויים לרבות תגמולים (ראה באור 23):
46	54	48	69	76	69	הטבה מוגדרת
4	8	8	9	11	12	הפקדה מוגדרת
1,054	1,227	1,215	1,629	1,656	1,627	הטבות אחרות לאחר סיום העסקה והטבות לאחר פרישה שאינן פיצויים
-	-	-	22	26	14	סך כל המשכורות וההוצאות נלוות
14	41	12	27	57	16	מזה משכורות והוצאות נלוות בחו"ל
						מזה הפסד מצמצום או סילוק ושינויים מבניים

באור 7 - הוצאות אחרות
(במיליוני ש"ח)

הרכב:

הבנק			המאחד			
לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	2015	2016	2017	
22	29	29	51	50	51	שווק ופרסום
*61	*67	63	*90	*84	79	תקשורת
100	102	103	111	109	109	מחשב
9	10	10	15	14	13	משרדיות
2	2	2	6	5	4	ביטוח
32	30	34	58	57	61	משפטיות, ביקורת וייעוץ מקצועי
5	5	5	12	9	9	שכר חברי דירקטוריון
3	3	3	5	5	4	הדרכה והשתלמות מקצועית
*128	*128	141	*106	*102	106	עמלות
54	51	60	68	*67	70	אחרות
416	427	450	522	502	506	סך הכל הוצאות אחרות

* סווג מחדש.

באור 8 - הפרשה למסים על הרווח (במיליוני ש"ח)

א. הרכב:

הבנק			המאוחד			
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	2015	2016	2017	
164	216	316	279	310	404	מסים שוטפים בגין שנת החשבון
(12)	(17)	(41)	(12)	(21)	(44)	מסים שוטפים בגין שנים קודמות
152	199	275	267	289	360	סך כל המסים השוטפים בתוספת (בניכוי):
61	96	6	58	103	(5)	מסים נדחים בגין שנת החשבון
-	6	3	1	6	3	מסים נדחים בגין שנים קודמות
61	102	9	59	109	(2)	סך כל המסים הנדחים**
213	301	284	326	398	358	הפרשה למסים על ההכנסה*
-	-	-	1	-	-	* כולל הפרשה למסים בחו"ל
59	83	24	56	86	16	** מסים נדחים
2	26	-	3	34	-	יצירה והיפוך של הפרשים זמניים
-	(7)	(15)	-	(11)	(18)	שינוי בשיעור המס
61	102	9	59	109	(2)	מסים נדחים שסווגו מחדש מהון לרווח והפסד
						סך הכל מסים נדחים

ב. התאמת סכום המס התיאורטי לסכום ההפרשה למסים

להלן ההתאמות בין סכום המס התיאורטי שהיה חל אילו הרווח היה מתחייב במס לפי שיעור המס הסטטוטורי החל על בנק בישראל, לבין ההפרשה המותאמת למסים על הרווח כפי שנזקפה בדוח רווח והפסד:

הבנק			המאוחד			
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	2015	2016	2017	
37.6%	35.9%	35.0%	37.6%	35.9%	35.0%	שיעור המס החל על הבנק
199	248	292	288	318	358	סכום המס לפי שיעור המס שבתוקף תוספת (חסכון) במס בגין:
11	12	11	16	14	13	הוצאות לא מוכרות
-	-	-	16	12	3	הפחתת עודף עלות
-	21	-	-	21	-	יצירת מסים נדחים בגין הפרשים זמניים משנים קודמות שבגינם לא נרשמו מסים נדחים בעבר
-	(8)	5	-	-	9	ניטרול מס מחושב בגין חלק הבנק ברווחי חברות מוחזקות
(5)	(3)	-	(4)	(3)	-	התאמת שיעור המס הסטטוטורי לשיעורי המס החלים על הכנסות חברות מאוחדות
13	15	16	13	15	16	סכומים נוספים לשלם על חובות פגומים
4	4	(6)	4	4	(7)	הפרשי פחת, תיאום פחת ורווח הון
(12)	(11)	(38)	(11)	(15)	(41)	מסים בגין שנים קודמות
2	26	-	3	34	-	שינוי ביתרות מסים נדחים עקב שינויים והבדלים בשיעורי המס
1	(3)	4	1	(2)	7	אחרים
213	301	284	326	398	358	הפרשה למסים על ההכנסה

ג. שומות מס ונושאים נוספים הקשורים בהפרשה למסים

- (1) לבנק שומות סופיות עד וכולל שנת המס 2013. בגין השנים 2011-2013 הוצאו לבנק שומות מס הכנסה סופיות. עקב כך, הבנק רשם בשנת 2017 הכנסות מסים בגין שנים קודמות בסך של כ-32 מיליון ש"ח.
- (2) לחברות המוחזקות שומות מס סופיות עד וכולל שנת המס 2012.

באור 8 - הפרשה למסים על הרווח (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ד. התנועה במסים נדחים - המאוחד

שיעור מס ממוצע 2017	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017	שינויים שנזקפו לרווח כולל אחר	השפעת השינוי בשיעור המס שנזקפה לרווח והפסד	שינויים שנזקפו לרווח והפסד	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016	
						נכסי מסים נדחים
34.2%	257	-	-	7	250	מהפרשה להפסדי אשראי
34.2%	102	-	-	(6)	108	מהפרשה לחופשה ולהטבות אחרות לעובדים
34.2%	155	9	-	8	138	מעודף ההתחייבות בגין פנסיה ופיצויי פרישה על נכסי תוכנית הפסדים מועברים לצורך מס
23.0%	3	-	-	(7)	10	אחר
34.2%	6	-	-	2	4	יתרת נכסי מסים נדחים, ברוטו
	523	9	-	4	510	הפרשה לנכס מסים נדחים
	(3)	-	-	-	(3)	יתרת נכסי מסים נדחים בניכוי הפרשה למסים נדחים
	520	9	-	4	507	יתרות הניתנות לקיזוז נכס מס נדחה
	(73)					
	447					
34.2%	57	-	-	3	54	התחייבויות מסים נדחים
11.2%	56	(4)	-	17	43	התאמת נכסים לא כספיים בני פחת בגין השקעות בחברות מוחזקות
	113	(4)	-	20	97	יתרת התחייבות מסים נדחים ברוטו
	(73)					יתרות הניתנות לקיזוז התחייבויות מס נדחה
	40					
	407	13	-	(16)	410	יתרת נכסי מסים נדחים, נטו

שיעור מס ממוצע 2016	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016	שינויים שנזקפו לרווח כולל אחר	השפעת השינוי בשיעור המס שנזקפה לרווח והפסד	שינויים שנזקפו לרווח והפסד	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015	
						נכסי מסים נדחים
34.2%	250	-	(19)	11	258	מהפרשה להפסדי אשראי
35.0%	108	2	(12)	(64)	182	מהפרשה לחופשה ולהטבות אחרות לעובדים
34.2%	138	32	(6)	7	105	מעודף ההתחייבות בגין פנסיה ופיצויי פרישה על נכסי תוכנית מניירות ערך
-	-	(3)	-	(1)	4	הפסדים מועברים לצורך מס
23.0%	10	-	-	7	3	אחר
34.2%	4	-	(2)	(4)	10	יתרת נכסי מסים נדחים, ברוטו
	510	31	(39)	(44)	562	הפרשה לנכס מסים נדחים
	(3)	-	-	-	(3)	יתרת נכסי מסים נדחים בניכוי הפרשה למסים נדחים
	507	31	(39)	(44)	559	יתרות הניתנות לקיזוז נכס מס נדחה
	(59)					
	448					
34.2%	54	-	(3)	11	46	התחייבויות מסים נדחים
11.2%	43	-	(2)	31	14	התאמת נכסים לא כספיים בני פחת בגין השקעות בחברות מוחזקות
	97	-	(5)	42	60	יתרת התחייבות מסים נדחים ברוטו
	(59)					יתרות הניתנות לקיזוז התחייבויות מס נדחה
	38					
	410	31	(34)	(86)	499	יתרת נכסי מסים נדחים, נטו

באור 8 - הפרשה למסים על הרווח (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ד. התנועה במסים נדחים - הבנק

שיעור מס ממוצע 2017	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017	שינויים שנזקפו לרווח כולל אחר	השפעת השינוי בשיעור המס שנזקפה לרווח והפסד	שינויים שנזקפו לרווח והפסד	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016	
						נכסי מסים נדחים
34.2%	182	-	-	(2)	184	מהפרשה להפסדי אשראי
34.2%	73	-	-	(7)	80	מהפרשה לחופשה ולהטבות אחרות לעובדים
34.2%	125	7	-	10	108	מעודף ההתחייבות בגין פנסיה ופיצויי פרישה על נכסי תוכנית
23.0%	3	-	-	(7)	10	מהפסדים מועברים לצורך מס
34.2%	3	-	-	1	2	אחר
	386	7	-	(5)	384	יתרת נכסי מסים נדחים, ברוטו
	(3)	-	-	-	(3)	הפרשה לנכס מסים נדחים
	383	7	-	(5)	381	יתרת נכסי מסים נדחים בניכוי הפרשה למסים נדחים
	(74)					יתרות הניתנות לקיזוז נכס מס נדחה
	309					
						התחייבויות מסים נדחים
34.2%	58	-	-	2	56	התאמת נכסים לא כספיים בני פחת
11.2%	56	(4)	-	17	43	בגין השקעות בחברות מוחזקות
	114	(4)	-	19	99	יתרת התחייבות מסים נדחים ברוטו
	(74)					יתרות הניתנות לקיזוז התחייבויות מס נדחה
	40					
	269	11	-	(24)	282	יתרת נכסי מסים נדחים, נטו

שיעור מס ממוצע 2016	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016	מיזוג חברה בת	שינויים שנזקפו לרווח כולל אחר	השפעת השינוי בשיעור המס שנזקפה לרווח והפסד	שינויים שנזקפו לרווח והפסד	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015	
							נכסי מסים נדחים
34.2%	184	13	-	(14)	6	179	מהפרשה להפסדי אשראי
35.0%	80	10	-	(9)	(62)	141	מהפרשה לחופשה ולהטבות אחרות לעובדים
34.2%	108	6	10	(6)	12	86	מעודף ההתחייבות בגין פנסיה ופיצויי פרישה על נכסי תוכנית
-	-	2	(3)	-	(1)	2	מניירות ערך
23.0%	10	-	-	-	7	3	מהפסדים מועברים לצורך מס
34.2%	2	-	-	(2)	(4)	8	אחר
	384	31	7	(31)	(42)	419	יתרת נכסי מסים נדחים, ברוטו
	(3)	-	-	-	-	(3)	הפרשה לנכס מסים נדחים
	381	31	7	(31)	(42)	416	יתרת נכסי מסים נדחים בניכוי הפרשה למסים נדחים
	(61)						יתרות הניתנות לקיזוז נכס מס נדחה
	320						
							התחייבויות מסים נדחים
34.2%	56	-	-	(3)	10	49	התאמת נכסים לא כספיים בני פחת
11.2%	43	-	-	(2)	31	14	בגין השקעות בחברות מוחזקות
	99	-	-	(5)	41	63	יתרת התחייבות מסים נדחים ברוטו
	(61)						יתרות הניתנות לקיזוז התחייבויות מס נדחה
	38						
	282	31	7	(26)	(83)	353	יתרת נכסי מסים נדחים, נטו

באור 8 - הפרשה למסים על הרווח (המשך) (במיליוני ש"ח)

ה. ראה באור 10 ב. לגבי מסים על ההכנסה שהוכרו מחוץ לרווח והפסד.

ו. שינויי חקיקה בתחום המס

1. מס חברות

להלן שיעורי המס הרלוונטיים לחברה בשנים 2015-2017:

2015 - 26.5%

2016 - 25%

2017 - 24%

ביום 4 בינואר 2016, אישרה מליאת הכנסת את החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 216), התשע"ו-2016, אשר קבע, בין היתר, את הורדת שיעור מס חברות, החל מיום 1 בינואר 2016 ואילך בשיעור של 1.5% כך שיעמוד על 25%. כמו כן, ביום 22 בדצמבר 2016, אישרה מליאת הכנסת את חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2017 ו-2018) התשע"ז-2016, אשר קבע, בין היתר, את הורדת שיעור מס חברות משיעור של 25% ל-23% בשתי פעימות. הפעימה הראשונה לשיעור של 24%, החל מינואר 2017 והפעימה השנייה לשיעור של 23% החל מינואר 2018 ואילך. כתוצאה מהורדת שיעור המס ל-23% בשתי פעימות, יתרות המסים הנדחים ליום 31 בדצמבר 2017 חושבו בהתאם לשיעורי המס החדשים כפי שנקבעו בחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2017 ו-2018), לפי שיעורי המס הצפויים לחול במועד ההיפוך.

2. עדכון מס ערך מוסף, מס רווח ומס שכר

ביום 12 באוקטובר 2015, אישרה מליאת הכנסת את צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכר"ים ומוסדות כספיים) (התיקון), התשע"ו-2015, הקובע כי שיעור מס הרווח ומס השכר המוטלים על מוסדות כספיים יירד מ-18% ל-17%, וזאת החל מיום 1 באוקטובר 2015. כתוצאה מהשינוי האמור שיעור המס הסטטוטורי אשר חל על מוסדות כספיים ירד מ-37.71% ל-37.58% בשנת 2015. כמו כן, כתוצאה מהורדת שיעור מס החברות ל-25% בשנת 2016, ל-24% בשנת 2017 ו-23% החל מינואר 2018 ואילך, שיעור המס הסטטוטורי ירד ל-35.9% בשנת 2016, ל-35% בשנת 2017 ול-34.2% משנת 2018 ואילך.

השפעת השינוי בשיעור המס על הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2016 התבטאה בקיטון ביתרות נכסי המסים הנדחים בסך של 42 מיליון ש"ח, כנגד הוצאות מסים נדחים בסך של 34 מיליון ש"ח וכנגד הפסד כולל אחר בסך של 8 מיליון ש"ח.

באור 9 - רווח למניה

להלן מספר המניות לצורך חישוב הרווח הבסיסי למניה

מספר מניות לשנים 2015-2016, 2017	מניות של 0.05
100,330,040	

באור 10 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר
(במיליוני ש"ח)

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת מס

רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה				יתרה ליום 1 בינואר 2015
		סך הכל	התאמות בגין הטבות לעובדים ⁽³⁾	התאמות מתרגום ⁽¹⁾ , נטו לאחר השפעת גידורים ⁽²⁾	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	
(67)	-	(67)	(91)	(1)	25	יתרה ליום 1 בינואר 2015
(38)	(2)	(40)	7	-	(47)	שינויים נטו בשנת 2015
(105)	(2)	(107)	(84)	(1)	(22)	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
(72)	(10)	(82)	(90)	(1)	9	שינויים נטו בשנת 2016
(177)	(12)	(189)	(174)	(2)	(13)	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
57	3	60	-	2	58	שינויים נטו בשנת 2017
(120)	(9)	(129)	(174)	-	45	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017

(1) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
(2) רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017			השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:
לפני מס	השפעת מס	לאחר מס	לפני מס	השפעת מס	לאחר מס	לפני מס	השפעת מס	לאחר מס	
(13)	8	(21)	22	(12)	34	73	(41)	114	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
(34)	20	(54)	(13)	7	(20)	(15)	9	(24)	רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן
(47)	28	(75)	9	(5)	14	58	(32)	90	רווחים בגין ניירות ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽¹⁾
-	-	-	(5)	4	(9)	(8)	4	(12)	שינוי נטו במהלך השנה
-	-	-	4	(3)	7	8	(4)	12	התאמות מתרגום דוחות כספיים גידורים**
-	-	-	-	-	-	2	(2)	4	הפסדים בגין התאמות מתרגום דוחות כספיים שסווגו מחדש לרווח והפסד
-	-	-	(1)	1	(2)	2	(2)	4	שינוי נטו במהלך השנה
-	-	-	(110)	53	(163)	(19)	9	(28)	הטבות לעובדים
7	(4)	11	20	(12)	32	19	(10)	29	הפסד אקטוארי נטו
7	(4)	11	(90)	41	(131)	-	(1)	1	הפסדים נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽²⁾
(2)	1	(3)	(10)	5	(15)	3	(3)	6	שינויים נטו במהלך השנה
(38)	23	(61)	(72)	32	(104)	57	(32)	89	השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
									סך הכל השינוי נטו במהלך השנה

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
** רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.
(1) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מרבית. לפירוט נוסף ראה באור 3.
(2) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות בגין הטבות לעובדים, ראה באור 23.

באור 11 - מזומנים ופקדונות בבנקים

(במיליוני ש"ח)

הרכב:

הבנק		המאוחד		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2016	2017	2016	2017	
21,491	30,822	27,226	36,561	מזומנים ופקדונות בבנקים מרכזיים
1,841	2,729	1,924	2,625	פקדונות בבנקים מסחריים
23,332	33,551	29,150	39,186	סך הכל ⁽¹⁾
22,694	32,882	27,638	39,023	(1) כולל מזומנים ופקדונות בבנקים לתקופה מקורית שאינה עולה על שלושה חודשים

באור 12 - ניירות ערך
(במיליוני ש"ח)

המאוחד					
31 בדצמבר 2017					
שוי הוגן ⁽¹⁾	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשוי הוגן	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשוי הוגן	עלות מופחתת (במניית עלות)	הערך במאזן	(א) אגרות חוב המוחזקות לפדיון
1,056	-	38	1,018	1,018	של ממשלת ישראל
36	-	4	32	32	של מוסדות פיננסיים בישראל
296	-	36	260	260	של אחרים בישראל
1,388	-	78	1,310	1,310	סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון

שוי הוגן ⁽¹⁾	רווח כולל אחר מצטבר	עלות מופחתת (במניית עלות)	הערך במאזן	(ב) ניירות ערך זמינים למכירה	
שוי הוגן ⁽¹⁾	הפסדים	רווחים			
4,143	2	70	4,075	4,143	אגרות חוב - של ממשלת ישראל
1,932	2	-	1,934	1,932	של ממשלות זרות
106	-	1	105	106	של מוסדות פיננסיים בישראל
511	1	-	512	511 ⁽⁷⁾	של מוסדות פיננסיים זרים
300	7	1	306	300	מגובי משכנתאות (MBS) ⁽⁶⁾
358	-	8	350	358	של אחרים בישראל
853	2	1	854	853	של אחרים זרים
8,203	14	81	8,136	8,203	סך כל אגרות החוב הזמינות למכירה
194	1	3	192	194 ⁽⁵⁾⁽⁴⁾	מניות -
8,397	15 ⁽²⁾	84 ⁽²⁾	8,328	8,397	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

שוי הוגן ⁽¹⁾	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשוי הוגן	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשוי הוגן	עלות מופחתת (במניית עלות)	הערך במאזן	(ג) ניירות ערך למסחר
442	-	-	442	442	אגרות חוב - של ממשלת ישראל
28	-	-	28	28	של מוסדות פיננסיים זרים
38	-	-	38	38	של אחרים בישראל
21	-	-	21	21	של אחרים זרים
529	-	-	529	529	סך כל אגרות החוב למסחר
2	-	-	2	2	מניות -
531	- ⁽³⁾	- ⁽³⁾	531	531	סך כל ניירות הערך למסחר
10,316	15	162	10,169	10,238	סך כל ניירות הערך

- הערות: פירוט תוצאות הפעילות מהשקעות באגרות חוב ובמניות - ראה באורים 2 ו-3, באשר לשעבוד ניירות ערך - ראה באור 26.
- (1) נתוני שווי הוגן המבוססים על שערי בורסה, לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (2) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן". ב-31.12.16 למעט ניירות ערך בסך של 4 מיליון ש"ח הכוללים נגזר משובץ הנמדדים לפי שווי הוגן תוך זקיפת השינויים בשווי הוגן לרווח והפסד.
- (3) נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (4) כולל השקעה בקרנות השקעה פרטיות בסך של 98 מיליון ש"ח (31.12.16 - השקעה בקרנות השקעה פרטיות בסך של 111 מיליון ש"ח ושטרם הוכרו מהתאמות לשוי הוגן צמיתים בסך 4 מיליון ש"ח).
- (5) כולל השקעה במניות וקרנות השקעה פרטיות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין המוצגות לפי עלות בסך של 119 מיליון ש"ח (31.12.16 - 123 מיליון ש"ח).
- (6) ניירות ערך שהונפקו על ידי GNMA בערבות ממשלת ארה"ב בסך של 296 מיליון ש"ח (31.12.16 - 401 מיליון ש"ח) וניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC בסך של 4 מיליון ש"ח (31.12.16 - 8 מיליון ש"ח).
- (7) כולל ניירות ערך של תאגידים בבעלות של יותר מממשלה אחת בסך של 146 מיליון ש"ח (31.12.16 - 901 מיליון ש"ח) וניירות ערך של תאגידים בבעלות וערבות ממשלתית מפורשת בסך של 316 מיליון ש"ח (31.12.16 - 423 מיליון ש"ח).

באור 12 - ניירות ערך (המשך)
(במיליוני ש"ח)

המאוחד					
31 בדצמבר 2016					
שוי הוגן ⁽¹⁾	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשוי הוגן	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשוי הוגן	עלות מופחתת (במניות עלות)	הערך במאזן	(א) אגרות חוב המוחזקות לפדיון
1,094	3	18	1,079	1,079	של ממשלת ישראל
70	-	9	61	61	של מוסדות פיננסיים בישראל
52	-	-	52	52	של מוסדות פיננסיים זרים
285	-	18	267	267	של אחרים בישראל
1,501	3	45	1,459	1,459	סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון
שוי הוגן ⁽¹⁾	רווח כולל אחר מצטבר הפסדים	רווחים רווחים	עלות מופחתת (במניות עלות)	הערך במאזן	(ב) ניירות ערך זמינים למכירה
7,434	23	20	7,437	7,434	אגרות חוב - של ממשלת ישראל
*2,160	*4	-	*2,164	*2,160	של ממשלות זרות
259	1	-	260	259	של מוסדות פיננסיים בישראל
*1,752	*4	-	*1,756	*1,752 ⁽⁷⁾	של מוסדות פיננסיים זרים
409	7	1	415	409	מגובי משכנתאות (MBS) ⁽⁶⁾
718	7	6	719	718	של אחרים בישראל
*435	*1	-	*436	*435	של אחרים זרים
13,167	47	27	13,187	13,167	סך כל אגרות החוב הזמינות למכירה
175	4	4	175	175 ⁽⁵⁾⁽⁴⁾	מניות -
13,342	51 ⁽²⁾	31 ⁽²⁾	13,362	13,342	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה
שוי הוגן ⁽¹⁾	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשוי הוגן	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשוי הוגן	עלות מופחתת (במניות עלות)	הערך במאזן	(ג) ניירות ערך למסחר
946	-	1	945	946	אגרות חוב - של ממשלת ישראל
4	-	-	4	4	של מוסדות פיננסיים בישראל
4	-	-	4	4	של מוסדות פיננסיים זרים
7	-	-	7	7	של אחרים בישראל
11	1	-	12	11	של אחרים זרים
972	1	1	972	972	סך כל אגרות החוב למסחר
3	-	-	3	3	מניות -
975	1 ⁽³⁾	1 ⁽³⁾	975	975	סך כל ניירות הערך למסחר
15,818	55	77	15,796	15,776	סך כל ניירות הערך

* סווג מחדש.

באור 12 - ניירות ערך (המשך)
(במיליוני ש"ח)

הבנק					(א) אגרות חוב המוחזקות לפדיון
31 בדצמבר 2017					
שוי הוגן ⁽¹⁾	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשוי הוגן	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשוי הוגן	עלות מופחתת (במניית עלות)	הערך במאזן	
967	-	33	934	934	של ממשלת ישראל
36	-	4	32	32	של מוסדות פיננסיים בישראל
249	-	30	219	219	של אחרים בישראל
1,252	-	67	1,185	1,185	סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון

שוי הוגן ⁽¹⁾	רווח כולל אחר מצטבר		עלות מופחתת (במניית עלות)	הערך במאזן	(ב) ניירות ערך זמינים למכירה
	הפסדים	רווחים			
2,816	1	51	2,766	2,816	אגרות חוב - של ממשלת ישראל
1,932	2	-	1,934	1,932	של ממשלות זרות
44	-	-	44	44	של מוסדות פיננסיים בישראל
511	1	-	512	511 ⁽⁷⁾	של מוסדות פיננסיים זרים
300	7	1	306	300	מגובי משכנתאות (MBS) ⁽⁶⁾
328	-	7	321	328	של אחרים בישראל
853	2	1	854	853	של אחרים זרים
6,784	13	60	6,737	6,784 ⁽⁴⁾⁽⁵⁾	סך כל אגרות החוב הזמינות למכירה
185	1	2	184	185	מניות -
6,969	14 ⁽²⁾	62 ⁽²⁾	6,921	6,969	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

שוי הוגן ⁽¹⁾	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשוי הוגן	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשוי הוגן	עלות מופחתת (במניית עלות)	הערך במאזן	(ג) ניירות ערך למסחר
28	-	-	28	28	של מוסדות פיננסיים זרים
38	-	-	38	38	של אחרים בישראל
21	-	-	21	21	של אחרים זרים
529	-	-	529	529	סך כל אגרות החוב למסחר
2	-	-	2	2	מניות -
531	- ⁽³⁾	- ⁽³⁾	531	531	סך כל ניירות הערך למסחר
8,752	14	129	8,637	8,685	סך כל ניירות הערך

הערות: פירוט תוצאות הפעילות מהשקעות באגרות חוב ובמניות - ראה באורים 2 ו-3, באשר לשעבוד ניירות ערך - ראה באור 26.

(1) נתוני שוי הוגן המבוססים על שערי בורסה, לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שוי הוגן".

(3) נזקפו לדוח רווח והפסד.

(4) כולל השקעה בקרנות השקעה פרטיות בסך של 98 מיליון ש"ח (31.12.16) - השקעה בקרנות השקעה פרטיות בסך של 110 מיליון ש"ח.

(5) כולל השקעה במניות וקרנות השקעה פרטיות שלא מתקיים לגביהן שוי הוגן זמין המוצגות לפי עלות בסך של 109 מיליון ש"ח (31.12.16) - 122 מיליון ש"ח.

(6) ניירות ערך שהונפקו על ידי GNMA בערבות ממשלת ארה"ב בסך של 296 מיליון ש"ח (31.12.16) - 401 מיליון ש"ח) וניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC בסך של 4 מיליון ש"ח (31.12.16) - 8 מיליון ש"ח.

(7) כולל ניירות ערך של תאגידים בבעלות של יותר מממשלה אחת בסך של 146 מיליון ש"ח (31.12.16) - 901 מיליון ש"ח) וניירות ערך של תאגידים בבעלות וערבות ממשלתית מפורשת בסך של 316 מיליון ש"ח (31.12.16) - 423 מיליון ש"ח).

באור 12 - ניירות ערך (המשך)
(במיליוני ש"ח)

הבנק					(א) אגרות חוב המוחזקות לפדיון
31 בדצמבר 2016					
שוי הוגן ⁽¹⁾	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשוי הוגן	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשוי הוגן	עלות מופחתת (במניית עלות)	הערך במאזן	
971	3	11	963	963	של ממשלת ישראל
70	-	9	61	61	של מוסדות פיננסיים בישראל
241	-	15	226	226	של אחרים בישראל
1,282	3	35	1,250	1,250	סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון

רווח כולל אחר מצטבר					(ב) ניירות ערך זמינים למכירה
שוי הוגן ⁽¹⁾	הפסדים	רווחים	עלות מופחתת (במניית עלות)	הערך במאזן	
5,592	18	10	5,600	5,592	
*2,157	*3	-	*2,160	*2,157	של ממשלות זרות
104	1	-	105	104	של מוסדות פיננסיים בישראל
*1,752	*4	-	*1,756	*1,752 ⁽⁷⁾	של מוסדות פיננסיים זרים
409	7	1	415	409	מגובי משכנתאות (MBS) ⁽⁶⁾
687	5	5	687	687	של אחרים בישראל
*435	*1	-	*436	*435	של אחרים זרים
11,136	39	16	11,159	11,136	סך כל אגרות החוב הזמינות למכירה
171	4	4	171	171 ⁽⁵⁾⁽⁴⁾	מניות -
11,307	43 ⁽²⁾	20 ⁽²⁾	11,330	11,307	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשוי הוגן					(ג) ניירות ערך למסחר
שוי הוגן ⁽¹⁾	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשוי הוגן	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשוי הוגן	עלות מופחתת (במניית עלות)	הערך במאזן	
946	-	1	945	946	
-	-	-	-	-	של מוסדות פיננסיים בישראל
4	-	-	4	4	של מוסדות פיננסיים זרים
2	-	-	2	2	של אחרים בישראל
11	1	-	12	11	של אחרים זרים
963	1	1	963	963	סך כל אגרות החוב למסחר
3	-	-	3	3	מניות -
966	1 ⁽³⁾	1 ⁽³⁾	966	966	סך כל ניירות הערך למסחר
13,555	47	56	13,546	13,523	סך כל ניירות הערך

* סווג מחדש.

הבנק		המאוחד		(ד) מידע לגבי אגרות חוב פגומות
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2016	2017	2016	2017	
2	2	5	5	יתרת חוב רשומה של אגרות חוב פגומות שצוברות הכנסות רבית
2	2	5	5	סך הכל יתרת חוב רשומה

באור 12 - ניירות ערך (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ה. שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך של ניירות ערך זמינים למכירה הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומשו

מאוחד							
31 בדצמבר 2017				פחות מ-12 חודשים			
12 חודשים ומעלה				פחות מ-12 חודשים			
סך הכל	הפסדים שטרם מומשו		שווי הוגן	סך הכל	הפסדים שטרם מומשו		שווי הוגן
	20-40%	0-20%			20-40%	0-20%	
							ניירות ערך זמינים למכירה
							אגרות חוב
							של ממשלת ישראל
2	-	2	567	-	-	-	של ממשלות זרות
1	-	1	972	1	-	1	של מוסדות פיננסיים זרים
-	-	-	-	1	-	1	מגובי משכנתאות (MBS)
6	-	6	244	1	-	1	של אחרים זרים
-	-	-	-	2	-	2	
1	-	1	24	-	-	-	
10	-	10	1,807	5	-	5	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה
							1,966

מאוחד							
31 בדצמבר 2016				פחות מ-12 חודשים			
12 חודשים ומעלה				פחות מ-12 חודשים			
סך הכל	הפסדים שטרם מומשו		שווי הוגן	סך הכל	הפסדים שטרם מומשו		שווי הוגן
	20-40%	0-20%			20-40%	0-20%	
							אגרות חוב המוחזקות לפדיון של ממשלת ישראל⁽¹⁾
							ניירות ערך זמינים למכירה
							אגרות חוב
							של ממשלת ישראל
4	-	4	1,536	19	-	19	של ממשלות זרות
1	-	1	78	3	-	*3	של מוסדות פיננסיים בישראל
1	-	1	143	-	-	-	של מוסדות פיננסיים זרים
2	-	2	277	2	-	*2	מגובי משכנתאות (MBS)
-	-	-	-	7	-	7	של אחרים בישראל
7	-	7	429	-	-	-	של אחרים זרים
-	-	-	-	1	-	*1	
4	2	2	30	-	-	-	
19	2	17	2,493	32	-	32	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה
							7,420

* סווג מחדש.

(1) 31.12.16 - יתרת העלות המופחתת של אגרות החוב המוחזקות לפדיון מסתכמות ב-406 מיליון ש"ח.

1. ביום 7 בספטמבר 2017, אישר בית המשפט את תכנית ההסדר במסגרת הליך לפי סעיף 350 לחוק החברות, שהוגשה על ידי הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ ("הבורסה"). על פי תכנית ההסדר הוקצו לחברי הבורסה הנוכחיים מניות בבורסה, כשחלקה של קבוצת הבנק הסתכם בכ-20.3%.

ביום 29 בדצמבר 2017, פנתה הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ ("להלן - "הבורסה") לבעלי מניותיה לקבל מהם הצעות לרכישת מניותיה המוחזקות על ידם. בהתאם לתנאי ההצעה תינתן לבורסה או לצד ג' אליו תמחה הבורסה את זכותה לפי שיקול דעתה ("להלן - "הרוכש"), זכות לרכוש את החזקות בעלי מניותיה, כולן או חלקן, לפי שיקול דעתו של הרוכש, במחיר המשקף לכלל מניות הבורסה סך של 500 מיליון ש"ח. הצעה של מי מחברי הבורסה למכירת החזקותיו אינה ניתנת לביטול עד ליום 18 באפריל 2018 והיא תפוג אם עד למועד האמור לא תמסר לו הודעת קיבול בקשר להצעה. ככל שיתקבלו הצעות ממספר בעלי מניות של הבורסה וכמות המניות המוצעת תעלה על כמות המניות שהרוכש ירצה לרכוש, הרכישה תבוצע באופן יחסי מכל בעלי המניות המציעים (על בסיס פרו-ראטה). השלמת הרכישה על פי הודעת קיבול שתינתן מהבורסה תבצע לא יאוחר מ-60 יום מהודעת הקיבול.

ביום 18 בינואר 2018 נענתה קבוצת הבנק לפניית הבורסה והגישה לה הצעה למכירת 15.4% מהון מניות הבורסה המוחזקות על ידי קבוצת הבנק ("להלן - "ההחזקות למכירה") בתנאים שנקבעו על ידי הבורסה בפנייתה לבנק. ככל שתינתן לבנק הודעת קיבול בגין כל ההחזקות למכירה, התמורה בגין תעמוד על כ-77 מיליון ש"ח. יצוין כי שווי החזקות הבנק בבורסה, הרשום כיום בספרי הבנק, הינו זניח.

באור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
(במיליוני ש"ח)

1. חובות, אשראי לציבור ויתרת ההפרשה להפסדי אשראי

		31 בדצמבר 2017				המאוחד
סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי	
		סך הכל	פרטי אחר	לדיוור		
37,480	3,300	34,180	226	-	33,954	יתרת חוב רשומה:
47,036	-	47,036	19,206	22,848	4,982	חובות שנבדקו על בסיס פרטני
23,141	-	23,141	-	22,848	293	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
84,516	3,300	81,216	19,432	22,848	38,936	מזה: לפי עומק פיגור
						סך הכל
						מזה:
263	-	263	74	-	189	חובות בארגון מחדש
279	-	279	14	7	258	חובות פגומים אחרים
542	-	542	88	7	447	סך הכל חובות פגומים
230	-	230	40	156	34	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
671	-	671	208	9	454	חובות בעייתיים אחרים
1,443	-	1,443	336	172	935	סך הכל חובות בעייתיים
440	-	440	33	-	407	יתרת הפרשה להפסדי אשראי:
398	-	398	219	115	64	בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני
116	-	116	-	115	1	בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
838	-	838	252	115	471	מזה: לפי עומק פיגור
162	-	162	26	-	136	סך הכל
						מזה: בגין חובות פגומים

		31 בדצמבר 2016				המאוחד
סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי	
		סך הכל	פרטי אחר	לדיוור		
36,897	2,578	34,319	408	-	33,911	יתרת חוב רשומה:
43,856	-	43,856	17,529	21,741	4,586	חובות שנבדקו על בסיס פרטני
21,988	-	21,988	-	21,741	247	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
80,753	2,578	78,175	17,937	21,741	38,497	מזה: לפי עומק פיגור
						סך הכל
						מזה:
197	-	197	71	-	126	חובות בארגון מחדש
380	-	380	12	8	360	חובות פגומים אחרים
577	-	577	83	8	486	סך הכל חובות פגומים
221	-	221	41	*150	30	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
993	-	993	195	*16	782	חובות בעייתיים אחרים
1,791	-	1,791	319	174	1,298	סך הכל חובות בעייתיים
474	-	474	28	-	446	יתרת הפרשה להפסדי אשראי:
373	-	373	203	115	55	בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני
116	-	116	-	115	1	בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
847	-	847	231	115	501	מזה: לפי עומק פיגור
200	-	200	22	-	178	סך הכל
						מזה: בגין חובות פגומים

* סווג מחדש.

באור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

1. חובות, אשראי לציבור ויתרת ההפרשה להפסדי אשראי

		31 בדצמבר 2017				הבנק
		אשראי לציבור				
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי	
33,398	2,729	30,669	58	-	30,611	יתרת חוב רשומה:
32,854	-	32,854	7,101	22,564	3,189	חובות שנבדקו על בסיס פרטני
22,857	-	22,857	-	22,564	293	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
66,252	2,729	63,523	7,159	22,564	33,800	מזה: לפי עומק פיגור
						סך הכל
						מזה:
180	-	180	34	-	146	חובות בארגון מחדש
198	-	198	5	7	186	חובות פגומים אחרים
378	-	378	39	7	332	סך הכל חובות פגומים
203	-	203	29	156	18	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
428	-	428	105	7	316	חובות בעייתיים אחרים
1,009	-	1,009	173	170	666	סך הכל חובות בעייתיים
						יתרת הפרשה להפסדי אשראי:
340	-	340	17	-	323	בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני
267	-	267	122	112	33	בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
113	-	113	-	112	1	מזה: לפי עומק פיגור
607	-	607	139	112	356	סך הכל
105	-	105	14	-	91	מזה: בגין חובות פגומים

		31 בדצמבר 2016				הבנק
		אשראי לציבור				
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי	
32,812	1,848	30,964	261	-	30,703	יתרת חוב רשומה:
30,782	-	30,782	6,517	21,491	2,774	חובות שנבדקו על בסיס פרטני
21,738	-	21,738	-	21,491	247	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
63,594	1,848	61,746	6,778	21,491	33,477	מזה: לפי עומק פיגור
						סך הכל
						מזה:
125	-	125	37	-	88	חובות בארגון מחדש
324	-	324	6	8	310	חובות פגומים אחרים
449	-	449	43	8	398	סך הכל חובות פגומים
191	-	191	29	*150	12	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
779	-	779	103	*14	662	חובות בעייתיים אחרים
1,419	-	1,419	175	172	1,072	סך הכל חובות בעייתיים
						יתרת הפרשה להפסדי אשראי:
400	-	400	19	-	381	בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני
253	-	253	114	113	26	בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
114	-	114	-	113	1	מזה: לפי עומק פיגור
653	-	653	133	113	407	סך הכל
155	-	155	14	-	141	מזה: בגין חובות פגומים

* סווג מחדש.

באור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

2. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			המאוחד
		סך הכל	פרטי אחר	לדיוור	
876	-	876	210	132	534
53	-	53	38	3	12
(345)	-	(345)	(122)	(16)	(207)
240	-	240	81	-	159
(105)	-	(105)	(41)	(16)	(48)
824	-	824	207	119	498
94	-	94	48	2	44
(281)	-	(281)	(110)	(6)	(165)
214	-	214	86	-	128
(67)	-	(67)	(24)	(6)	(37)
(4)	-	(4)	-	-	(4)
847	-	847	231	115	501
131	-	131	64	1	66
(333)	-	(333)	(120)	(2)	(211)
193	-	193	77	1	115
(140)	-	(140)	(43)	(1)	(96)
838	-	838	252	115	471

תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי - חובות					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2014					
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
- מחיקות חשבונאיות					
- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות					
מחיקות חשבונאיות, נטו					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2015					
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
- מחיקות חשבונאיות					
- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות					
מחיקות חשבונאיות, נטו					
אחר - סווג לנכסים מוחזקים למכירה					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2016					
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
- מחיקות חשבונאיות					
- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות					
מחיקות חשבונאיות, נטו					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2017					

סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			המאוחד
		סך הכל	פרטי אחר	לדיוור	
120	-	120	14	-	106
(35)	-	(35)	1	-	(36)
85	-	85	15	-	70
(14)	-	(14)	(1)	-	(13)
71	-	71	14	-	57
(10)	-	(10)	(1)	-	(9)
61	-	61	13	-	48

תנועה ביתרת ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					
יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2014					
גידול (קיטון) בהפרשה					
יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2015					
קיטון בהפרשה					
יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2016					
קיטון בהפרשה					
יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2017					

באור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

2. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			הבנק		
		סך הכל	פרטי אחר	לדיוור			
619	-	619	92	132	395	תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי - חובות יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2014 הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי - מחיקות חשבונאיות - גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות מחיקות חשבונאיות, נטו מיזוג חברה בת	
32	-	32	34	1	(3)		
(198)	-	(198)	(52)	(17)	(129)		
146	-	146	25	-	121		
(52)	-	(52)	(27)	(17)	(8)		
13	-	13	1	1	11		
612	-	612	100	117	395		
58	-	58	36	1	21		
(182)	-	(182)	(69)	(5)	(108)		
128	-	128	49	-	79		
(54)	-	(54)	(20)	(5)	(29)	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2015 הוצאות בגין הפסדי אשראי - מחיקות חשבונאיות - גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות מחיקות חשבונאיות, נטו מיזוג חברה בת	
37	-	37	17	-	20		
653	-	653	133	113	407		
55	-	55	38	-	17		
(222)	-	(222)	(69)	(2)	(151)		
121	-	121	37	1	83		
(101)	-	(101)	(32)	(4)	(68)		
607	-	607	139	112	356		
							יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2016 הוצאות בגין הפסדי אשראי - מחיקות חשבונאיות - גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות מחיקות חשבונאיות, נטו יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2017

סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			הבנק	
		סך הכל	פרטי אחר	לדיוור		
90	-	90	8	-	82	תנועה ביתרת ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2014 גידול (קיטון) בהפרשה מיזוג חברה בת יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2015 קיטון בהפרשה מיזוג חברה בת יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2016 קיטון בהפרשה יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2017
(21)	-	(21)	1	-	(22)	
2	-	2	-	-	2	
71	-	71	9	-	62	
(13)	-	(13)	(1)	-	(12)	
4	-	4	1	-	3	
62	-	62	9	-	53	
(8)	-	(8)	(1)	-	(7)	
54	-	54	8	-	46	

באור 14 - אשראי לממשלה
(במיליוני ש"ח)

הבנק		המאחד		הרכב:
31 בדצמבר	2017	31 בדצמבר	2017	
2016	2017	2016	2017	סך הכל אשראי לממשלה
7	-	654	675	

באור 15 - השקעות בחברות מוחזקות
(במיליוני ש"ח)

א. הרכב:

המאוחד			הבנק			ליום 31 בדצמבר		
ליום 31 בדצמבר 2017			ליום 31 בדצמבר 2016			ליום 31 בדצמבר 2016		
כלולה	חברה	סך הכל	כלולה	חברה	סך הכל	כלולה	חברה	
565	514	565	565	514	565	514	565	השקעות במניות לפי שיטת השווי המאזני השקעות אחרות:
-	-	-	-	-	-	-	-	שטרי הון וכתבי התחייבות נדחים
565	514	565	565	514	565	514	565	סך הכל השקעות בחברות מוחזקות
319	273	319	319	273	319	273	319	רווחים שנצברו ממועד הרכישה, נטו סעיפים שנצברו בהון ממועד הרכישה:
-	-	-	6	6	6	-	-	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה
(7)	(6)	(7)	(41)	(34)	(41)	(7)	(7)	התאמות בגין הטבות לעובדים
-	-	-	-	-	-	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים

ב. חלק הבנק ברווח של חברות מוחזקות:

המאוחד			הבנק			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015		
2017	2016	2015	2017	2016	2015	2017	2016	2015
60	81	43	146	159	135	60	81	43
-	-	-	-	-	-	-	-	-
(6)	(9)	(5)	(17)	(29)	(5)	(6)	(9)	(5)
54	72	38	129	130	130	54	72	38

חלקו של הבנק ברווח של חברות מוחזקות
מסים שוטפים
מסים נדחים
חלקו של הבנק ברווח של חברות מוחזקות לאחר השפעת המס

באור 15 - השקעות בחברות מוחזקות (המשך)

ג. פרטים על חברות מוחזקות עיקריות בספרי הבנק:

שם החברה	תחום פעילות עיקרי	חלק בהון המקנה זכות לקבלת רווחים		חלק בזכויות ההצבעה		השקעה במניות לפי שווי מאזני ⁽³⁾	
		31 בדצמבר		31 בדצמבר		31 בדצמבר	
		2016	2017	2016	2017	2016	2017
		%	%	%	%		
חברות מאוחדות רשומות בישראל-							
בנק אוצר החייל בע"מ ⁽⁶⁾	בנק מסחרי	78.0	78.0	78.0	78.0	1,209	1,291
בנק מסד בע"מ	בנק מסחרי	51.0	51.0	51.0	51.0	306	304
יובנק חברה לנאמנות בע"מ	שירותי נאמנות	100.0	100.0	100.0	100.0	21	19
רשומה בחוץ לארץ							
פיבי שוויץ (רשומה בשוויץ) ⁽⁵⁾	בנק מסחרי	100.0	100.0	100.0	100.0	219	199
חברה כלולה							
חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ	כרטיסי אשראי	28.2	28.2	21.0	21.0	514	565

- ברשימה הנ"ל לא נכללו חברות מאוחדות בבעלות ובשליטה מלאה, שהן חברות נכסים או מספקות שירותים לבנק, אשר נכסיהן ותוצאות פעילותן נכללים בדוחות הכספיים של הבנק.
- מניותיהן של כל החברות ברשימה הנ"ל אינן רשומות למסחר בבורסה.
- לרבות יתרות עודפי עלות המיוחסים לקשרי לקוחות.
- כולל הפחתת עודף עלות המיוחס לקשרי לקוחות: בנק אוצר החייל בע"מ - שנת 2016 - 23 מיליון ש"ח, בנק מסד בע"מ - 9 מיליון ש"ח (2016 - 9 מיליון ש"ח), יובנק חברה לנאמנות בע"מ 1 מיליון ש"ח (2016 - 1 מיליון ש"ח).
- ראה האמור בבאור 18א(2) להלן באשר להסכם מכירת פעילות פיבי שוויץ.
- ראה האמור בסעיף ה' להלן באשר לרכישת מניות באוצר החייל.

ד. מידע תמציתי בנושא חברה כלולה, ללא התאמה לשיעורי הבעלות המוחזקים בידי הקבוצה

1. להלן מידע תמציתי על המצב הכספי

שיעור בעלות	סך נכסים	סך התחייבויות	הון שמיוחס לבעלים של החברה
%	במיליוני ש"ח		
28.2	14,051	12,371	1,680
28.2	12,416	10,912	1,504

2. להלן מידע תמציתי על תוצאות הפעילות

שיעור בעלות	רווח נקי לשנה	רווח שמיוחס לבעלים של החברה	רווח שמיוחס לזכויות שאינן מקנות שליטה
%	במיליוני ש"ח		
28.2	211	211	-
28.2	292	292	-
28.2	165	149	16

סעיפים אחרים שנצברו בהון		דיבינדו שנרשם		תרומה לרווח הנקי		השקעות הוניות אחרות	
						31 בדצמבר	
2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
(31)	9	-	-	(4)42	55	-	-
(1)	-	-	20	(4)13	(4)18	5	5
-	-	20	22	(4)19	(4)20	-	-
(10)	(12)	-	-	(21)	(8)	-	-
(5)	(1)	-	8	81	60	-	-

באור 15 - השקעות בחברות מוחזקות (המשך)

ה. במסגרת הסדרים משנת 2006, בין הבנק לבין חבר משרתי הקבע והגימלאים בע"מ (להלן - "חבר"), שהיתה עד לאחרונה בעלת מניות נוספת באוצר החייל, היו לבנק התחייבויות מסוימות כלפי חבר, וביניהן זכות לאופציית מכר (PUT), שתוקפה אמור היה לפוג ב-17 בפברואר 2018, לפיה רשאית היתה חבר לחייב את הבנק לרכוש ממנה את החזקותיה באוצר החייל, כולן או חלקן, במחיר הנגזר ממחיר העסקה שבה רכש הבנק את השליטה באוצר החייל בשנת 2006 (בהתאמות מסוימות).

ביום 14 בינואר 2018, הציע הבנק לכלל בעלי המניות באוצר החייל לרכוש את מניותיהם באוצר החייל, על סוגיהן השונים, במסגרת הליך לפי סעיף 341 לחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן - "חוק החברות"). התמורה הכוללת בגין רכישת המניות הינה בסך של כ-340 מיליון ש"ח, מחיר התואם את מחיר המימוש הקבוע בתנאי האופציה שנתן הבנק לחבר, והיא משקפת מחיר לפי שווי של 121% מההון העצמי של אוצר החייל, על פי דוחותיו הכספיים ליום 30 בספטמבר 2017.

ביום 16 בינואר 2018, הושלמה רכישת החזקות חבר על ידי הבנק ובעקבותיה מחזיק הבנק ב-100% מזכויות ההצבעה ומהזכות למנות דירקטורים באוצר החייל וב-99.99% מהזכויות בהון. עם העברת החזקותיה של חבר לבנק, פקעה גם אופציית המכר המתוארת לעיל. הבנק פועל כעת להשלמת רכישת מניותיהם של יתר בעלי המניות באוצר החייל בהתאם להוראות סעיפים 341 ו-342 לחוק החברות ובכפוף למועדים ולתנאים הקבועים בהם.

י. ביום 29 באוגוסט 2013, נחתם הסכם בין ממשלת שוויץ לבין משרד המשפטים בארה"ב, שנועד להסדיר את המחלוקת בנושא העלמות מס של אזרחים אמריקאיים באמצעות בנקים בשוויץ. במסגרת ההסכם, כל הבנקים השווייצריים שאינם תחת חקירה פלילית של הרשויות האמריקאיות היו אמורים להודיע לרגולטור בשוויץ, עד ליום 31 בדצמבר 2013, על החלטתם בנוגע להצטרפותם או אי הצטרפותם להסכם. פיבי שוויץ התקשרה עם יועצים משפטיים שווייצריים ואמריקאיים המתמחים בתחום, ולאחר בחינה שבוצעה בעזרתם החליטה פיבי שוויץ עד ליום 31 בדצמבר 2013, שלא להצטרף להסכם במי מהמסלולים שהותוו בהסכם. הסביבה העסקית הנוכחית כרוכה בסיכונים משפטיים ורגולטוריים וקיים קושי להעריך את השפעתם על המצב הכספי של פיבי שוויץ. בהתאם למצב העניינים הנוכחי לדעת פיבי שוויץ ויועציה, לא נדרש ביצוע הפרשה בדוחות הכספיים המבוקרים.

ז. ביום 2 בנובמבר 2015, הודיעו חברת Visa Inc. (להלן - "ויזה אינק") וחברת Visa Europe LTD. (להלן - "ויזה אירופה") על התקשרות בהסכם, על פי תרכוש ויזה אינק את ויזה אירופה ("העסקה") מהחברים (Principal Members) אשר החזיקו במניותיה. ביום 21 ביוני 2016, לאחר שהושלם שלב קבלת האישורים הרגולטוריים, התקבלה תמורת העסקה, הכוללת תמורה מיידית במזומן בסך 71 מיליוני אירו. כן צפויה להתקבל תמורה עתידית נוספת בסך של כ-6 מיליוני אירו בתנאים שנקבעו. בנוסף, קיבלה כאל מניות בכורה חסומות לתקופות של 4 עד 12 שנים, המיירות למניות ויזה אינק, שערך למועד העסקה נאמד בכ-26 מיליוני אירו ("שווי נאיבי"). יובהר כי יחס ההמרה של מניות הבכורה עשוי לקטון בעתיד, בתנאים מסוימים.

תמורת העסקה התחלקה בין כאל (כ-68% מתמורת העסקה) לבין בנק דיסקונט והבנק, כולם בעלי מעמד "Principal Member" בויה אירופה. החלוקה התבצעה ותבצע בעתיד בהתאם למנגנון חלוקה מוסכם שגיבשו הצדדים. מנגנון החלוקה אושר על ידי האורגנים המוסמכים של הצדדים.

כאל הכירה בהכנסה בסך של 263 מיליון ש"ח בגין העסקה ברבעון השני של שנת 2016.

באור 16 - בנינים וציוד
(במיליוני ש"ח)

א. הרכב:

הבנק			המאוחד			
סך הכל	ציוד, ריהוט וכלי רכב	בנינים ומקרקעין ⁽¹⁾	סך הכל	ציוד, ריהוט וכלי רכב	בנינים ומקרקעין ⁽¹⁾	
1,930	509	1,421	2,562	708	1,854	עלות נכסים
46	19	27	55	22	33	ליום 31 בדצמבר 2015
(44)	(11)	(33)	(144)	(11)	(133)	תוספות
45	9	36	-	-	-	גריעות
(120)	-	(120)	(120)	-	(120)	מיזוג חברה בת
1,857	526	1,331	2,353	719	1,634	סווג לנכסים מוחזקים למכירה
39	27	12	48	29	19	ליום 31 בדצמבר 2016
(25)	(6)	(19)	(33)	(6)	(27)	תוספות
(4)	-	(4)	(22)	(6)	(16)	גריעות
1,867	547	1,320	2,346	736	1,610	סווג לנכסים מוחזקים למכירה
						ליום 31 בדצמבר 2017
						פחת שנצבר⁽²⁾
850	406	444	1,333	592	741	ליום 31 בדצמבר 2015
74	29	45	93	33	60	פחת
(35)	(11)	(24)	(131)	(11)	(120)	גריעות
24	5	19	-	-	-	מיזוג חברה בת
(75)	-	(75)	(75)	-	(75)	סווג לנכסים מוחזקים למכירה
838	429	409	1,220	614	606	ליום 31 בדצמבר 2016
63	28	35	78	30	48	פחת
(23)	(6)	(17)	(29)	(6)	(23)	גריעות
(2)	-	(2)	(18)	(6)	(12)	סווג לנכסים מוחזקים למכירה
876	451	425	1,251	632	619	ליום 31 בדצמבר 2017
991	96	895	1,095	104	991	יתרה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2017
1,019	97	922	1,133	105	1,028	יתרה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2016
1,080	103	977	1,229	116	1,113	יתרה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2015
	16.1%	3.6%		15.1%	4.1%	שיעור פחת ממוצע משוקלל ב- בשנת 2017
	16.4%	3.9%		15.6%	4.5%	שיעור פחת ממוצע משוקלל ב- בשנת 2016

(1) לרבות התקנות ושיפורים במושכר.

(2) פחת שנצבר כולל הפסדים שנצברו מירידת ערך.

- ב. הבנק וחברות מאוחדות שלו הינם בעלי זכויות בדרך של שכירות או חכירה בבנינים בסך של 425 מיליון ש"ח (31.12.16 - 439 מיליון ש"ח), מתוכם סך של 345 מיליון ש"ח בדרך של שכירות או חכירה לתקופה שאינה עולה על 49 שנה מתאריך המאזן (31.12.16 - 366 מיליון ש"ח). הבנק וחברות מאוחדות שלו הינם בעלי זכויות של נכסים בדרך של חכירה מהוונת בסך של 355 מיליון ש"ח (31.12.16 - 373 מיליון ש"ח).
- ג. זכויות במקרקעין בסך של 379 מיליון ש"ח (31.12.16 - 399 מיליון ש"ח) טרם נרשמו על שם הבנק או חברות מוחזקות שלו בלשכות רישום המקרקעין.
- ד. היתרה המאזנית של בנינים וציוד שאינם בשימוש הבנק או הקבוצה ואשר מסווגים כנדל"ן להשקעה הסתכמה בסך של 7 מיליון ש"ח (31.12.16 - 12 מיליון ש"ח).
- ה. בקבוצה קיימים נכסים שהופחתו במלואם ועדיין מופעלים. עלותם המקורית של נכסים כאמור ליום 31 בדצמבר 2017 הינה בסך של 773 מיליון ש"ח (31.12.16 - 695 מיליון ש"ח).

באור 17 - נכסים בלתי מוחשיים (במיליוני ש"ח)

הבנק	המאוחד			עלות
	תוכנות	סך הכל	קשרי לקוחות	
809	1,350	817	533	ליום 31 בדצמבר 2015
94	94	94	-	תוספות
(15)	(15)	(15)	-	גריעות
888	1,429	896	533	ליום 31 בדצמבר 2016
86	86	86	-	תוספות
-	(7)	(7)	-	גריעות
974	1,508	975	533	ליום 31 בדצמבר 2017
הפחתות				
602	1,078	609	469	ליום 31 בדצמבר 2015
82	123	83	40	הפחתה לשנה
(15)	(15)	(15)	-	גריעות
669	1,186	677	509	ליום 31 בדצמבר 2016
83	94	83	11	הפחתה לשנה
-	(7)	(7)	-	גריעות
752	1,273	753	520	ליום 31 בדצמבר 2017
הערך בספרים				
207	272	208	64	ליום 31 בדצמבר 2015
219	243	219	24	ליום 31 בדצמבר 2016
222	235	222	13	ליום 31 בדצמבר 2017

באור 18 - נכסים אחרים (במיליוני ש"ח)

הרכב:

הבנק		המאוחד		מסים נדחים לקבל, נטו (ראה באור 8)
ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 31 בדצמבר 2017	
320	309	448	447	מקדמות למס הכנסה, בניכוי הפרשות ומוסדות אחרים
16	1	54	3	יתרת סליקה נטו בקשר עם פעילות בניירות ערך
92	186	92	186	נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף
238	423	238	423	חייבים אחרים ויתרות חובה
118	111	188	127	סך הכל נכסים אחרים
784	1,030	1,020	1,186	

באור 18א - נכסים והתחייבויות המוחזקים למכירה
(במיליוני ש"ח)

הרכב:

31 בדצמבר		
2016	2017	
מיליון ש"ח		
		נכסים המסווגים כמוחזקים למכירה
		אשראי לציבור בניכוי הפרשה להפסדי אשראי
(2)298	-	בנינים וציוד
(1)45	4	סך הכל
343	4	
מיליון ש"ח		התחייבויות המסווגות כמוחזקות למכירה
		פקדונות הציבור
(2)745	-	סך הכל
745	-	

- (1) ביום 15 בפברואר 2017 נחתם חוזה למכירת זכויות החכירה של הבנק (באמצעות חברת הנכסים שלו) בשטחים בבניין משרדים בתל אביב, בתמורה לסך של 84 מיליון ש"ח. ביום 30 במרס 2017 הושלמה העסקה. הרווח ממכירת זכויות החכירה בסך 41 מיליון ש"ח נכלל במסגרת סעיף הכנסות אחרות.
- (2) ביום 19 בדצמבר 2016 חתמה פיבי שוויץ בע"מ, חברת בת של הבנק (להלן - "השלוחה") על הסכם למכירת פעילותה לצד שלישי (להלן - "ההסכם"). ביום 2 ביוני 2017 הועברה לרוכש, על פי ההסכם, פעילות השלוחה (שכללה את מרבית נכסי לקוחות השלוחה), כנגד תשלום ששולם לשלוחה על חשבון התמורה הכוללת, שנקבעה בהסכם. תשלום זה כפוף עדיין להתאמות על פי ההסכם. בגין התשלום האמור נכללה הכנסה במסגרת הכנסות אחרות בסך של כ-12 מיליון ש"ח. יתרת תמורת המכירה תיגזר משווי נכסי לקוחות השלוחה שיהיו אצל הרוכש בתום שנה לאחר מועד העברת פעילות השלוחה לרוכש.
- במסגרת ההסכם התחייבה השלוחה לשיפויים שונים כלפי הרוכש המוגבלים בסכום ולתקופות שונות, ולכל היותר עד 24 חודשים ממועד העברת נכסי הלקוחות לרוכש. השלוחה סיימה את כל פעילותה הבנקאית וביום 28 בפברואר 2018 השיבה את רישיון הבנק שלה לרשויות הפיקוח בשוויץ. עם השבת הרישיון, הבנק ערב להתחייבויות השלוחה במסגרת ההסכם ובא במקומה בקשר עם התחייבויותיה על פי ההסכם.

באור 19 - פקדונות הציבור (במיליוני ש"ח)

א. סוגי פקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד בישראל

הבנק		המאוחד		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2016	2017	2016	2017	
				לפי דרישה
31,152	33,999	43,051	47,062	- אינם נושאים רבית
5,074	5,979	5,273	6,178	- נושאים רבית
36,226	39,978	48,324	53,240	סך הכל לפי דרישה
48,177	51,057	57,493	60,271	לזמן קצוב*
84,403	91,035	105,817	113,511	סך הכל פקדונות בישראל**
1,986	2,654	1,986	2,654	* מזה: פקדונות שאינם נושאים רבית
				** מזה:
34,565	33,925	54,034	54,399	פקדונות של אנשים פרטיים
19,379	26,593	19,448	26,681	פקדונות של גופים מוסדיים
30,459	30,517	32,335	32,431	פקדונות של תאגידים ואחרים

ב. פקדונות הציבור לפי גודל על בסיס מאוחד

31 בדצמבר		
2016	2017	תקרת הפקדון
40,864	42,116	עד 1
26,400	25,557	מעל 1 עד 10
15,627	14,319	מעל 10 עד 100
5,802	6,027	מעל 100 עד 500
17,124	25,492	מעל 500
105,817	113,511	סך הכל

באור 20 - פקדונות מבנקים (במיליוני ש"ח)

הרכב:

הבנק		המאוחד		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2016	2017	2016	2017	
				בישראל
				בנקים מסחריים:
985	1,167	502	1,073	פקדונות לפי דרישה
2,500	2,951	153	9	פקדונות לזמן קצוב
91	50	91	51	קיבולים
				מחוץ לישראל
				בנקים מסחריים:
-	-	9	-	פקדונות לפי דרישה
3,576	4,168	755	1,133	סך הכל פקדונות מבנקים

באור 21 - אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים (במיליוני ש"ח)

הרכב:

הבנק		המאוחד		שיעור תשואה פנימי ⁽¹⁾	משך חיים ממוצע ⁽¹⁾	
31 בדצמבר		31 בדצמבר		%	שנים	
2016	2017	2016	2017			
-	-	716	714	2.09	2.02	אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
4,019	3,637	5,085	4,535	2.42	3.26	- במטבע ישראלי - לא צמוד
4,019	3,637	5,801	5,249			- במטבע ישראלי - צמוד למדד ⁽²⁾
534	495	4,310	3,824			סך הכל אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
						מזה: כתבי התחייבות נדחים

(1) שיעור תשואה פנימי, הינו, שיעור רבית המנכה את זרם התשלומים הצפוי אל היתרה המאזנית הכלולה בדוח הכספי.

משך חיים ממוצע, הינו, ממוצע תקופות התשלומים משוקללות בתזרים המהוון לפי שיעור תשואה פנימי.

נתוני שיעור התשואה הפנימי ומשך החיים הממוצע הם ליום 31 בדצמבר 2017 ומתייחסים למאוחד.

(2) כולל שטרי הון נדחים לא סחירים למשקיעים מוסדיים בסך של 260 מיליון ש"ח שהונפקו על ידי הבנק בהנפקה פרטית ביום 25 במאי 2009. בשטרי הון אלה נקבע מנגנון לספיגת הפסדים על בסיס שוטף, בהתאם להוראות הפיקוח על בנקים. על פי מנגנון זה לא תשולם רבית אם במועד הרלוונטי לתשלומה התקיימו נסיבות משעות, כהגדרתן בשטרי ההון. תשלומי רבית שהושעו ישולמו, בין היתר, אם יוסרו הנסיבות המשעות והבנק הכריז על חלוקת דיבידנד. לעניין זה נקבע כי הבנק לא ישלם דיבידנד כל עוד לא שולמו במלואם תשלומי רבית שסילוקם הושעה כאמור.

(3) למידע נוסף בעניין גיוס הון רגולטורי באמצעות כתבי התחייבות הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים, ראה באור 24ב(ג).

באור 22 - התחייבויות אחרות (במיליוני ש"ח)

הרכב:

הבנק		המאוחד		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2016	2017	2016	2017	
38	40	38	40	עתודה למסים נדחים, נטו (ראה באור 8)
124	106	126	123	עודף הפרשות שוטפות למס על מקדמות ששולמו
337	363	416	434	עודף ההתחייבות בגין פניסיה ופיצויי פרישה על נכסי התכנית (ראה באור 23)
40	43	46	50	הכנסות מראש
1,484	1,599	3,150	3,348	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
238	423	238	423	התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף
249	259	361	383	זכאים בגין משכורות והוצאות נלוות (ראה גם באור 23)
253	98	253	98	מכירת ניירות ערך בחסר
255	226	301	263	זכאים אחרים ויתרות זכות
3,018	3,157	4,929	5,162	סך הכל התחייבויות אחרות

באור 23 - זכויות עובדים

א. הטבות מהותיות

1. פנסיה ופיצויי פרישה

חלק מהתחייבויות הקבוצה לתשלום פנסיה ופיצויי פרישה מכוסה על ידי הפקדות שוטפות על שם העובדים בקופות גמל ופנסיה או על ידי רכישת פוליסות ביטוח. ההתחייבות לפיצויי פרישה ופנסיה הכלולה במאזן מייצגת את יתרת ההתחייבות שאינה מכוסה על ידי הפקדות ו/או פוליסות ביטוח כאמור לעיל. התחייבות זו, נמדדת על בסיס אקטוארי תוך שימוש בהנחות אקטואריות והנחות אחרות, לרבות: שיעור היוון, שיעור עליית השכר, פיצויים מוגדלים, שיעורי תמותה ופרישה.

2. מענקים בגין ותק

עובדי חברות מאוחדות זכאים למענק ותק מיוחד, עם השלימם תקופת עבודה מוגדרת. התחייבות זו נמדדת על בסיס אקטוארי תוך שימוש בהנחות אקטואריות והנחות אחרות, לרבות: שיעור היוון, שיעור עליית שכר, שיעורי תמותה ופרישה.

3. הטבה בגין ימי מחלה שלא נוצלו

עובדי הבנק זכאים להטבה בגין אי ניצול ימי מחלה שנצברו. הטבה זו תומר לימי חופשה לניצול בפועל, לקראת הפרישה לגמלאות, בהתאם לנוסחת המרה שנקבעה. התחייבות זו, נמדדת על בסיס אקטוארי תוך שימוש בהנחות אקטואריות והנחות אחרות, לרבות: שיעור היוון, שיעור עליית שכר, שיעורי תמותה ופרישה.

4. הטבות אחרות לאחר העסקה

עובדים בכירים מסויימים זכאים בעת פרישתם לתשלום מענק אי תחרות.

5. הטבות אחרות לאחר פרישה

עובדי הקבוצה זכאים להטבות מסוימות לאחר פרישתם. הטבות אלו כוללות: שי לחג, עיתון, נופש וכו'. עובדי חברה מאוחדת זכאים למענק בהגיעם לגיל פרישה בגין ימי מחלה שלא נוצלו. התחייבויות אלו, נמדדות על בסיס אקטוארי תוך שימוש בהנחות אקטואריות והנחות אחרות, לרבות: שיעור היוון, שיעורי תמותה ופרישה.

6. חופשה

עובדי הבנק זכאים על פי חוק והסכמי עבודה לימי חופשה שנתיים. ההפרשה לחופשה מחושבת על בסיס שכרם האחרון של העובדים וימי החופשה שנצברו לזכותם בתוספת ההוצאות הנלוות המתחייבות.

ב. ראה באור 1.33. באשר להסכמי העסקה של מנכ"ל הבנק ויו"ר הדירקטוריון.

ג. מהלכי התייעלות

ביום 12 בינואר 2016, פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל". בהתאם למכתב, על דירקטוריון הבנק להתוות תכנית רב-שנתית להתייעלות.

תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאים שהוגדרו במכתב יקבל הקלה לפיה יוכל לפרוס את השפעת עלויות התכנית לעניין חשוב הלימות ההון על פני חמש שנים בקו ישר.

בהמשך למהלכי התייעלות בהם נקטו הבנק וחברות הבת שלו, ביום 17 בנובמבר 2016 אישר דירקטוריון הבנק את עדכון התכנית האסטרטגית של הקבוצה בהיבט מהלכי התייעלות. מהלכי התייעלות כוללים, בין היתר, המשך הרחבת פעילות באמצעים דיגיטליים; צמצום במספר הסניפים ושיפורים בתהליכי עבודה בסניפים ובמטה. מהלכי התייעלות כוללים צמצומים בשטחי הנדל"ן וירידה הדרגתית במצבת כח האדם של קבוצת הבנק של כ-130 עובדים בממוצע לשנה (מתוכם כ-45 עובדים בפרישה מוקדמת מרצון, שתמשיך להעשות על בסיס הצעות פרטניות ולגופם של מקרים). סך הכל ירידה של כ-650 עובדים בקבוצת הבנק עד לסוף שנת 2020.

הבנק קיבל אישור עקרוני של הפיקוח על הבנקים לפריסת עלות המהלכים לעניין חישוב הלימות ההון על פני חמש שנים בקו ישר.

עלות ההטבות לעובדים במסגרת מהלכי התייעלות בשנים 2016 ועד 2020 מוערכת בכ-207 מיליון ש"ח, לפני השפעת המס. השפעת מהלכי התייעלות על יחס ההון העצמי לרכיבי סיכון נזקפת, כאמור, לשיעורין על פני 5 שנים, ומוערכת ליום 31 בדצמבר 2017 בקיטון של כ-0.15%.

באור 23 - זכויות עובדים (המשך)

ד. הרכב ההטבות

הבנק		מאוחד		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2016	2017	2016	2017	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		
				פנסיה ופיצויי פרישה
902	896	1,166	1,166	סכום ההתחייבות
(565)	(533)	(750)	(732)	השווי ההוגן של נכסי התכנית
337	363	416	434	עודף ההתחייבות על נכסי התכנית
337	363	416	434	עודף ההתחייבות שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"
-	-	***21	21	מענקים בגין ותק - סכום ההתחייבות
32	30	32	30	הטבה בגין ימי מחלה שלא נוצלו - סכום ההתחייבות
9	9	10	9	הטבות אחרות לאחר העסקה
91	98	141	153	הטבות אחרות לאחר פרישה
59	56	72	69	חופשה
58	66	***85	101	אחר
				סך הכל
586	622	777	817	עודף ההתחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי תכנית שנכללו בסעיף "התחייבויות אחרות"

ה. תכניות פיצויים ופנסיה להטבה מוגדרת

(1) מחויבויות ומצב המימון

הבנק		מאוחד		
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	2016	2017	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		
				א. שינוי במחויבות בגין הטבה חזויה
829	902	1,079	1,166	מחויבות בגין הטבה חזויה בתחילת תקופה
40	-	-	-	מיזוג חברה בת
13	16	24	26	עלות שירות
31	32	38	42	עלות רבית
**56	23	**125	33	הפסד אקטוארי
(95)	(78)	(133)	(102)	הטבות ששולמו
28	1	33	1	אחר, לרבות הפסד מצמצום ושינויים מבניים
902	896	1,166	1,166	מחויבות בגין הטבה חזויה בסוף התקופה
798	800	1,055	1,065	מחויבות בגין הטבה מצטברת בסוף התקופה
				ב. שינוי בשווי ההוגן של נכסי התכנית ומצב המימון של התכנית
580	565	794	750	שווי הוגן של נכסי התכנית בתחילת תקופה
24	-	-	-	מיזוג חברה בת
12	20	17	34	תשואה בפועל על נכסי התכנית
9	3	17	11	הפקדות לתכנית על ידי התאגיד הבנקאי
(60)	(55)	(78)	(63)	הטבות ששולמו
565	533	750	732	שווי הוגן של נכסי התכנית בסוף התקופה
337	363	416	434	מצב המימון - התחייבויות נטו שהוכרה בסוף תקופה*

* נכלל בסעיף "התחייבויות אחרות".

** מזה הפסד אקטוארי בסך של כ-172 מיליון ש"ח (בבנק - 104 מיליון ש"ח) בגין מהלכי התייעלות לשנים 2016 עד 2020 ורווח אקטוארי בסך של כ-69 מיליון ש"ח במאוחד ובבנק בגין השנים שלאחר מכן.

*** הוצג מחדש.

באור 23 - זכויות עובדים (המשך)

הבנק		מאוחד	
31 בדצמבר		31 בדצמבר	
2016	2017	2016	2017
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
337	363	416	434
337	363	416	434
135	137	200	196
28	26	28	26
163	163	228	222
902	896	1,106	1,166
798	800	998	1,065
565	533	693	732
902	896	1,166	1,166
565	533	750	732

* הפסד אקטוארי הנובע מהפער שבין שיעורי ההיוון ליום 1 בינואר 2013 בניכוי רווחים אקטואריים הנובעים משינויים שוטפים בשיעור ההיוון שקידזו את ההפסד כאמור.

(2) הוצאה לתקופה

הבנק			מאוחד		
לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר		
2015	2016	2017	2015	2016	2017
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
11	13	16	25	24	26
30	31	32	41	38	42
(22)	(21)	(16)	(31)	(28)	(21)
3	7	8	3	8	11
14	41	12	27	57	16
(2)	(3)	(4)	(2)	(3)	(4)
34	68	48	63	96	70
7	65	19	9	136	20
(3)	(7)	(8)	(3)	(8)	(11)
(6)	(13)	(11)	(6)	(24)	(15)
(2)	45	-	-	104	(6)
34	68	48	63	96	70
32	113	48	63	200	64

באור 23 - זכויות עובדים (המשך)

מאחד		הבנק	
במיליוני ש"ח			
ג. אומדן של הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד כהוצאה (כהכנסה) בשנת 2018 לפני השפעת המס			
29	19	29	19
הפסד אקטוארי נטו			
29	19	29	19
סך הכל צפוי כי יופחת מרווח כולל אחר מצטבר			

(3) הנחות

א. ההנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמדידת עלות ההטבה נטו

הבנק		מאחד		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2016	2017	2016	2017	
באחוזים		באחוזים		
1.7	1.1	1.7	1.1	1. ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה
2.0	2.0	2.0	2.0	שיעור היוון
*2.1	2.1	*2.2	2.2	שיעור עליית המדד החזוי
1.7	1.7	1.5	1.5	שיעור עזיבה
				שיעור גידול בתגמול

* הוצג מחדש.

הבנק			מאחד			
לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	2015	2016	2017	
באחוזים			באחוזים			
1.1-2.1	1.5-1.9	1.4-1.7	1.1-2.1	1.5-1.9	1.4-1.7	2. ההנחות העיקריות המשמשות למדידת עלות ההטבה נטו לתקופה
3.8-4.0	3.6-3.9	3.3-3.4	3.8-4.0	3.6-3.9	3.3-3.4	שיעור היוון
1.7	1.7	1.7	1.6	1.5	1.5	תשואה חזויה נומינלית לטווח ארוך על נכסי התכנית
						שיעור גידול בתגמול

ב. השפעה של שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת המס

הבנק				מאחד				
קיטון בנקודת אחוז אחת		גידול בנקודת אחוז אחת		קיטון בנקודת אחוז אחת		גידול בנקודת אחוז אחת		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		
75	73	(64)	(63)	88	89	(74)	(75)	שיעור היוון
*(82)	(92)	*66	67	*(96)	(105)	*79	79	שיעור עזיבה
(65)	(60)	74	70	(76)	(72)	89	85	שיעור גידול בתגמול

* הוצג מחדש.

באור 23 - זכויות עובדים (המשך)

(4) נכסי תכנית
א. הרכב השווי ההוגן של נכסי תוכנית

31 בדצמבר 2016				31 בדצמבר 2017				מאוחד
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סך הכל	רמה 1	רמה 2	רמה 3	סך הכל	
39	8	-	47	44	9	-	53	מזומנים ופקדונות בבנקים
231	-	-	231	228	-	-	228	מניות
259	3	-	262	209	7	-	216	אגרות חוב:
146	23	-	169	171	22	-	193	ממשלתיות
405	26	-	431	380	29	-	409	קונצרניות
10	25	6	41	8	28	6	42	סך הכל
685	59	6	750	660	66	6	732	אחר
								סך הכל

31 בדצמבר 2016				31 בדצמבר 2017				הבנק
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סך הכל	רמה 1	רמה 2	רמה 3	סך הכל	
35	8	-	43	39	9	-	48	מזומנים ופקדונות בבנקים
180	-	-	180	173	-	-	173	מניות
200	-	-	200	150	-	-	150	אגרות חוב:
127	15	-	142	148	14	-	162	ממשלתיות
327	15	-	342	298	14	-	312	קונצרניות
-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל
542	23	-	565	510	23	-	533	אחר
								סך הכל

ב. השווי ההוגן של נכסי תכנית לפי סוגי נכסים ויעד הקצאה לשנת 2018

הבנק			מאוחד			
% מנכסי התכנית			% מנכסי התכנית			
יעד הקצאה			יעד הקצאה			
31 בדצמבר 2016			31 בדצמבר 2017			2018
2016	2017	2018	2016	2017	2018	באחוזים
7.6	9.0	9.0	6.3	7.2	7.2	מזומנים ופקדונות בבנקים
31.9	32.5	32.4	30.8	31.2	31.2	מניות
35.4	28.0	28.1	34.9	29.4	29.4	אגרות חוב:
25.1	30.5	30.5	22.5	26.4	26.4	ממשלתיות
60.5	58.5	58.6	57.4	55.8	55.8	קונצרניות
-	-	-	5.5	5.8	5.8	סך הכל
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	אחר
						סך הכל

ג. תזרימי מזומנים
(1) הפקדות

הבנק			מאוחד			הפקדות
הפקדות בפועל			הפקדות בפועל			
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
תחזית			תחזית			
*2018			*2018			
2016	2017	2018	2016	2017	2018	במיליוני ש"ח
9	3	3	17	11	11	

* אומדן הפקדות שהבנק צופה לשלמן לתוכנית פיצויים להטבה מוגדרת במהלך שנת 2018.

באור 23 - זכויות עובדים (המשך)

(2) הטבות שהבנק צופה לשלם בעתיד**

הבנק	מאוחד	שנה
	במיליוני ש"ח	
125	159	2018
106	135	2019
88	115	2020
33	46	2021
38	52	2022
181	237	2023-2027
373	514	2028 ואילך
944	1,258	סך הכל

** בערכים לא מהוונים. לא כולל עלות שירות עתידית.

א. הון המניות - הרכב:

ההון המונפק והנפרע	ההון הרשום	
31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2017	
2016-1	2016-1	
5	18	מניות רגילות בנות 0.05 ש"ח

כל המניות הרגילות הינן רשומות על שם.

המניות הרגילות בנות 0.05 ש"ח רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב. כל מניה מקנה זכות לקול אחד באסיפה הכללית של הבנק. כל מניה מקנה זכות השתתפות בחלוקת רווחים וזכות השתתפות ביתרת נכסי הבנק במקרה של פירוק באופן יחסי לערכה הנקוב.

ב. מדיניות חלוקת דיבידנד

ביום 30 באוגוסט 2010 החליט דירקטוריון הבנק לאמץ מדיניות חלוקת רווחים, וביום 9 ביוני 2015 החליט לעדכנה. בהתאם למדיניות חלוקת הדיבידנד האמורה, הבנק יחלק כדיבידנד בכל שנה עד 50% מהרווח הנקי השנתי של הבנק הראוי לחלוקה, בכפוף לכך שיחסי הון לרכיבי סיכון של הבנק לא יפחתו מהיעדים הרגולטוריים ומהיעדים שנקבעו ושיקבעו על ידי דירקטוריון הבנק מעת לעת. רווחים מעודפי עבר יחולקו לפי החלטות אד הוק. חלוקות כאמור תבוצענה בכפוף להוראות הדין ונוהל בנקאי תקין, וככל שלא יתרחשו שינויים לרעה ברווחי הבנק ו/או במצבו העסקי ו/או הכספי ו/או במצב המשק הכללי ו/או בסביבה החוקית.

אין באמור בהחלטה זו כדי לגרוע מסמכות הדירקטוריון לבחון מעת לעת את המדיניות, ולהחליט בכל עת, בהתחשב בשיקולים עסקיים ובהוראות הדין החלות על הבנק, על שינוי המדיניות או שינוי שיעור הדיבידנד שיחולק בגין תקופה מסוימת או להחליט שלא לחלק דיבידנד כלל. מובהר בזאת כי כל חלוקה של דיבידנד (לרבות לפי החלטות האמורות) תהיה טעונה אישור נפרד של הדירקטוריון, וכפופה לכל המגבלות החלות על הבנק בעניין חלוקת דיבידנד, ותפורסם בהתאם להוראות הדין, בצירוף כל הפרטים הנדרשים על פי דין. בנוסף, ביום 14 באוגוסט 2017, החליט דירקטוריון הבנק על עדכון מדיניות הדיבידנד כך שהרווח הנקי השנתי של הבנק הראוי לחלוקה יתייחס לרווח הנקי השנתי של השנה השוטפת. בשאר תנאי המדיניות לא חל שינוי. יובהר כי יישום המדיניות המעודכנת בשנת 2017 יתחשב בחלוקות דיבידנד החל (וכולל) מהדיבידנד ששולם ביום 14 ביוני 2017.

יצוין כי חלוקת דיבידנד על ידי הבנק כפופה, בנוסף להוראות חוק החברות, למגבלות הנוספות הבאות:

- הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 331 על פיה תאגיד בנקאי לא יחלק דיבידנד בכל אחד מן המקרים הבאים (אלא אם קיבל אישור לכך מן המפקח על הבנקים): (1) כשיתרת העודפים המצטברת בניכוי הפרשים בחובה שנכללו ברווח כולל אחר מצטבר, לפי הדוחות הכספיים אינה חיובית או שהחלוקה תגרום לכך שלא תהיה חיובית; (2) כשאחת או יותר משלוש השנים הקלנדריות האחרונות הסתיימה בהפסד או בהפסד כולל; (3) כשהתוצאה המצטברת בשלושת הרבעונים המסתיימים בתום תקופת הביניים שלגביה פורסם הדוח הכספי האחרון, מראה על הפסד או על הפסד כולל; (4) אם בדוח הכספי של הבנק הנכסים הלא כספיים עולים על ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק, או שהחלוקה תגרום לכך. בכל מקרה מותנית החלוקה בעריכת תחזית בכתב לגבי השנה הסמוכה לאחר ביצוע החלוקה, ובתנאי שלפיה, יחס ההון של התאגיד הבנקאי לנכסי הסיכון שלו לא יפחת מן הנדרש לגביו.
- הוראות ניהול בנקאי תקין הקובעות הוראות הכוללות את אופן חישוב דרישות ההון ויעדי ההון המזעריים. בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201 נקבע יחס הון עצמי רובד 1 מזערי לנכסי סיכון משוקללים בשיעור של 9% יחס הון כולל של 12.5% מ-1 בינואר 2015. לתאגיד בנקאי ששך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד שווה או עולה על 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקים, נקבעו יחסים ומועדים אחרים שאינם חלים על הבנק.
- "מגבלות למתן הלוואות לדיור" - כתוצאה מיישום התיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 329 יש להגדיל את יעד הון עצמי רובד 1 ויעד ההון הכולל בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור. הגדלת יעד ההון נעשתה בשיעורים קבועים מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 1 בינואר 2017.
- בהתאם למכתב הפיקוח על הבנקים לבנק, על חלוקת דיבידנד בשיעור העולה על 33% מהרווח השנתי, יש להודיע למפקח מראש. יצוין כי בשנת 2017 התקבל בבנק מכתב עדכני של הפיקוח על הבנקים, לפיו על חלוקת דיבידנד בשיעור של עד 50% מהרווח הנקי השנתי של השנה השוטפת, אין צורך בהודעה מראש למפקח.
- היתר נגיד בנק ישראל לבעלי השליטה בבנק, משנת 2003, שבו נקבע כי לא יחולק דיבידנד מרווחים שנצברו בבנק עד ליום 31 במרס 2003 (שהסתכמו ב-2,391 מיליון ש"ח) וכי אם נצברו הפסדים לאחר מועד זה, לא יחולק דיבידנד אלא לאחר כיסוי הפסדים אלה.

- תנאי שטרי הון נדחים שהנפיק הבנק למשקיעים מוסדיים ביום 25 במאי 2009 בגין פקדון שהפקידו בבנק בסך 235 מיליון ש"ח. בהתאם לאישור בנק ישראל שטר ההון האמור נחשב הון משני עליון של הבנק. בשטרי הון אלה נקבע מנגנון לספיגת הפסדים על בסיס שוטף, בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים. על פי מנגנון זה לא תשולם רבית אם במועד הרלוונטי לתשלומה התקיימו נסיבות משעות, כהגדרתן בשטרי ההון. לעניין זה נקבע כי הבנק לא ישלם דיבידנד כל עוד לא שולמו במלואם תשלומי רבית שסילוקם הושעה כאמור, אם הושעה.

להלן פרטים בדבר הדיבידנד שחולק על ידי הבנק משנת 2015:

יום ההכרזה	היום הקובע	יום התשלום	סך הכל דיבידנד ששולם במיליוני ש"ח
9 ביוני 2015	18 ביוני 2015	30 ביוני 2015	60
18 בנובמבר 2015	26 בנובמבר 2015	6 בדצמבר 2015	70
17 בנובמבר 2016	27 בנובמבר 2016	5 בדצמבר 2016	200
15 במרס 2017	23 במרס 2017	2 באפריל 2017	70
23 במאי 2017	6 ביוני 2017	14 ביוני 2017	70
14 באוגוסט 2017	23 באוגוסט 2017	31 באוגוסט 2017	70
14 בנובמבר 2017	23 בנובמבר 2017	3 בדצמבר 2017	100

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			דיבידנד שהוכרז ושולם על ידי הבנק
2015	2016	2017	
130	200	310	

לאחר תאריך המאזן, ביום 5 במרס 2018, החליט דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד במזומן לבעלי מניות הבנק בסך כולל של 95 מיליון ש"ח. המועד הקובע לעניין תשלום הדיבידנד יחול ביום 13 במרס 2018 ויום התשלום יהיה ביום 21 במרס 2018. סכום הדיבידנד הינו לפני כל מס, לרבות מס במקור שעל הבנק לנכות על פי כל דין.

באור 224 - הלימות הון, מינוף וניזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים

א. הלימות הון

החל מיום 1 בינואר 2014, מיישם הבנק את הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 211-201 בנושא מדידה והלימות הון כפי שעודכנו, על מנת להתאימן להנחיות באזל.

יודגש, כי הוראות באזל קובעות שינויים משמעותיים בחישוב דרישות ההון הרגולטורי, בין היתר, בכל הקשור ל:

- רכיבי ההון הפיקוחי
- ניכויים מההון והתאמות פיקוחיות
- טיפול בחשיפות לתאגידים פיננסיים
- טיפול בחשיפות לסיכון אשראי בגין חובות פגומים
- הקצאת הון בגין סיכון CVA.

יישום ההוראות הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר, וזאת על מנת לאפשר עמידה בדרישות החדשות של ההון הפיקוחי במסגרת יישום באזל ולקבוע תקופת מעבר עד ליישומן המלא. הוראות המעבר מתייחסות, בין היתר, להתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון, וכן למכשירי הון שאינם כשירים להכללה בהון הפיקוחי בהתאם לקריטריונים החדשים שנקבעו בהוראות באזל. בפרט, בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון וכן זכויות המיעוט שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי ינוכו מההון בהדרגה בשיעור של 20% בכל שנה, החל מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 1 בינואר 2018. מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי יוכרו עד לתקרה של 80% ביום 1 בינואר 2014 ובכל שנה עוקבת תופחת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. נכון לשנת 2017 שיעור הניכויים מההון הרגולטורי עומד על 80% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 50%, והחל מיום 1 בינואר 2018 הוראות המעבר לניכויים מההון הרגולטורי יסתיימו ויעמדו על 100% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי תעמוד על 40%.

(1) יעדי הלימות הון

לקבוצה מדיניות שאושרה על ידי הדירקטוריון וההנהלה לשמור על רמת הלימות הון, בהתאם ליעדי הון שנקבעו בתהליך פנימי, אשר לא יפחתו מיעדי ההון המינימליים הנדרשים על ידי המפקח על הבנקים. יעדי ההון שנקבעו על ידי הדירקטוריון וההנהלה משקפים, לדעת הקבוצה, את רמת ההון הנאותה הנדרשת בהתחשב בפרופיל הסיכון ובתאבון הסיכון שלה.

בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים בדבר יחסי הון מזעריים נדרש הבנק, בהיותו תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא עד 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי בשיעור של 9%, וביחס הון כולל מזערי של 12.5% וזאת, החל מיום 1 בינואר 2017. בנוסף, החל מיום 1 בינואר 2015 התווספה ליחסי ההון המזעריים דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיוור למועד הדיווח. דרישה זו יושמה בהדרגה, על פני שמונה רבעונים, עד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יחס ההון הכולל המזערי הנדרשים על ידי הפיקוח על הבנקים על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח, הינם 9.3% ו-12.8%, בהתאמה. ליתרת ההלוואות לדיוור ראה באור 3.ב.29.

יעדי ההון הפנימיים כפי שנקבעו על ידי הדירקטוריון, ואשר לא יפחתו מאלה הרגולטוריים, הינם כדלקמן:

- במצב עסקים רגיל - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-9.3% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-12.8%.
- במצב קיצון - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-6.5% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-9.0%.

באור 24 ב - הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)
(במיליוני ש"ח)

(2) להלן נתונים בדבר נכסי הסיכון, ההון הרגולטורי ויחסי ההון המחושבים בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211, בדבר "מדידה והלימות הון", ובהתאם להוראה 299 בדבר "ההון הפיקוחי - הוראות מעבר":

31 בדצמבר		
2016	2017	
		בנתוני המאוחד
		א. הון לצורך חישוב יחס ההון
7,684	8,033	הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
2,819	2,749	הון רובד 2, לאחר ניכויים
10,503	10,782	סך הכל הון כולל
		ב. יתרות משוקללות של נכסי סיכון
(3)69,262	(3)70,445	סיכון אשראי
748	725	סיכונים שוק
6,168	6,201	סיכון תפעולי
76,178	77,371	סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון
		ג. יחס ההון לרכיבי סיכון
10.09%	10.38%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
13.79%	13.94%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
(1)9.25%	(1)9.30%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
(1)12.75%	(1)12.80%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
		חברות בת משמעותיות
		בנק אוצר החייל בע"מ
10.63%	11.01%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
13.39%	13.32%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
(1)9.02%	(1)9.03%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
(1)12.52%	(1)12.53%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
		בנק מסד בע"מ
13.17%	11.87%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
14.31%	12.95%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.00%	9.00%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
12.50%	12.50%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

באור 24 ב - הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)
(במיליוני ש"ח)

(3) רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון (בנתוני המאוחד)

31 בדצמבר		
2016	2017	
		א. הון עצמי רובד 1
7,321	7,756	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
		הבדלים בין הון המיוחס לבעלי מניות הבנק לבין הון עצמי רובד 1
(2)458	(2)446	זכויות שאינן מקנות שליטה
29	14	יישום הוראות המעבר בגין אימוץ כללי חשבונאות מקובלים בנושא זכויות עובדים
7,808	8,216	סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
		התאמות פיקוחיות וניכויים:
		נכסים בלתי מוחשיים
(114)	(103)	התחייבות להשקעה עצמית במניות
(2)(128)	(2)(176)	התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים - הון עצמי רובד 1
(5)	(4)	סך הכל התאמות פיקוחיות וניכויים לפני התאמות בגין מהלכי ההתייעלות - הון עצמי רובד 1
(247)	(283)	סך התאמות בגין מהלכי ההתייעלות - הון עצמי רובד 1
123	100	סך הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
7,684	8,033	
		ב. הון רובד 2
2,105	2,015	הון רובד 2: מכשירים, לפני ניכויים
714	734	הון רובד 2: הפרשות, לפני ניכויים
2,819	2,749	סך הון רובד 2, לפני ניכויים
		ניכויים:
-	-	סך הכל ניכויים - הון רובד 2
2,819	2,749	סך הכל הון רובד 2

31 בדצמבר		
2016	2017	
		(4) השפעת הוראות המעבר על יחס הון עצמי רובד 1
		יחס ההון לרכיבי סיכון
9.67%	10.11%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני יישום השפעת הוראות המעבר בהוראה 299 ולפני השפעת ההתאמות בגין מהלכי ההתייעלות
0.23%	0.12%	השפעת הוראות המעבר
9.90%	10.23%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, לפני השפעת התאמות בגין מהלכי ההתייעלות
0.19%	0.15%	השפעת ההתאמות בגין מהלכי ההתייעלות
10.09%	10.38%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון

- (1) יחסי הון עצמי רובד 1 המזערי יחס ההון הכולל המזערי הנדרשים מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2016 הינם 9.0%-12.5%, בהתאמה. ליחסים אלה, החל מיום 1 בינואר 2015 התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. דרישה זו יושמה בהדרגה עד ליום 1 בינואר 2017.
- (2) באשר לסכום של 58 מיליון ש"ח, בתאום עם המפקח על הבנקים, הבנק יישם את הוראות המעבר של באזל בקשר עם אופציית המכר שניתנה לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה (31.12.16 - 110 מיליון ש"ח).
- (3) מסך כל היתרות המשוקללות של נכסי סיכון הופחתו סך של 139 מיליון ש"ח בשל התאמות בגין מהלכי ההתייעלות (31.12.16 - 193 מיליון ש"ח).

* הנתונים בבאור זה מוצגים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202 בדבר "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי" ובהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299. בנוסף, נתונים אלה כוללים התאמות בגין מהלכי ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב המפקחת על הבנקים מיום 12.1.2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן - התאמות בגין מהלכי ההתייעלות), אשר פוחתות בהדרגה עד יום 31.12.2020. לפרטים נוספים על השפעת הוראות המעבר וההתאמות בגין מהלכי ההתייעלות ראה 4 לעיל.

באור 24ב - הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)
(במיליוני ש"ח)

(5) גורמים שיכולים להשפיע באופן מהותי על הלימות ההון של הבנק ושל חברות בנות משמעותיות

(א5) רכיבי הון הנתונים לתנדטיות

הבנק מנהל את יחס הלימות ההון במטרה לעמוד בדרישות ההון המזעריות של הפיקוח על הבנקים. הון הבנק נתון לשינויים, בין היתר, בגין הגורמים המפורטים להלן:

- שינוי בהיקף נכסי הסיכון של הבנק והניכויים מההון.
- שינויים אקטואריים כתוצאה משינויים בשיעור הרבית לחישוב התחייבויות הבנק או הנחות אקטואריות אחרות, כגון: שיעורי תמותה, פרישה וכד'.

להלן ניתוח השפעות השינויים על יחס הון עצמי רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2017:

השפעת השינוי ב-100 מיליון ש"ח בהון עצמי רובד 1 באחוזים	השפעת השינוי ב-1 מיליארד ש"ח בסך נכסי הסיכון	
0.13%	0.13%	בנק (בנתוני המאוחד)
0.84%	0.85%	אוצר החייל
2.03%	2.01%	מסד

(ב5) דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים

החל מיום 1 בינואר 2017 מיישם הבנק חוזר בנושא "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים" (להלן - "החוזר"). החוזר עדכן את הוראות ניהול בנקאי תקין 203 ו-204 במטרה להתאימן להמלצות ועדת באזל בכל הקשור לדרישות הון בגין חשיפות של תאגידים בנקאיים לצדדים נגדיים מרכזיים. החוזר מפרט את ההנחיות החדשות, אשר יחולו על חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים הנגרמות מנגזרי CDS, עסקאות נגזרים סחירים בבורסה ועסקאות מימון ניירות ערך. ההנחיות מבדילות בין צד נגדי מרכזי שאינו כשיר לבין צד נגדי מרכזי כשיר, כאשר לאחרון נקבעו דרישות הון מופחתות. ההנחיות מסדירות, בין היתר, את סוגי החשיפות הבאים:

- חשיפות של תאגיד בנקאי חבר מסלקה לצד נגדי מרכזי. ככלל, לחשיפות אלה יש לייחס משקל סיכון של 2% (לעומת ערך חשיפה אפס ערב התיקון).
- חשיפות של תאגיד בנקאי ללקוח הפעיל בבורסה. על פי התיקון יש לחשב את דרישות ההון לחשיפות אלה כאילו מדובר בעסקה דו צדדית, לרבות הקצאת הון בגין סיכון CVA. שיטת החישוב שהייתה נהוגה עד כה על פי ההוראה - חישוב לפי כללי הבורסה - תבוטל.
- חשיפות של תאגיד לקוח הפועל באמצעות חבר מסלקה.
- העברות של תאגיד בנקאי חבר מסלקה לקרן הסיכונים.
- בטחונות שהפקיד תאגיד בנקאי אצל חבר מסלקה או אצל צד נגדי מרכזי.
- חשיפות לצד נגדי מרכזי שאינו כשיר ישוקללו בהתאם למשקל הסיכון הרלוונטי לצד הנגדי בעוד העברות לקרן הסיכונים ישוקללו ב 1,250%.

ביום 28 בדצמבר 2016, פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב המצוין כי על אף האמור לעיל, חישוב סכום החשיפה בגין לקוחות הפעילים בבורסת המעו"ף ימשיך להיות על פי גישת התרחישים.

ביום 2 ביולי 2017, פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים". במסגרת המכתב הודיע הפיקוח על הבנקים כי מתקיימים התנאים, לסיווג מסלקת הבורסה ומסלקת המעו"ף כצדדים נגדיים מרכזיים כשירים. זאת, בעקבות תיקונים שונים בחקיקה והצהרת רשות ניירות ערך בעניין זה.

באור 24 - הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

(ג) גיוס הון רגולטורי באמצעות כתבי התחייבות הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים

ביום 26 ביוני 2016 וביום 27 בדצמבר 2016, הנפיקה הבינלאומי הראשון הנפקות בע"מ (להלן - "הבינלאומי הנפקות"), חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, בהנפקה ציבורית, כתבי התחייבות נדחים (סדרה כב'), בעלי מנגנון לספיגת הפסדים בתמורה לסך של 580 מיליון ש"ח וסך של 261 מיליון ש"ח, בהתאמה. ביום 8 בפברואר 2017, הנפיקה הבינלאומי הנפקות, בהנפקה פרטית, כתבי התחייבות נדחים נוספים בעלי מנגנון לספיגת הפסדים בתמורה לסך של 52 מיליון ש"ח. ביום 27 בספטמבר 2017 הנפיקה הבינלאומי הנפקות, בהנפקה ציבורית, כתבי התחייבות נדחים (סדרה כג') בעלי מנגנון לספיגת הפסדים, בתמורה לסך של 302 מיליון ש"ח. תמורת ההנפקות בגין כתבי ההתחייבות הנדחים הופקדה בבנק.

כתבי ההתחייבות הנדחים האמורים עומדים בתנאי הכשירות של הוראות באזל 3 ומוכרים כהון רובד 2.

כתבי ההתחייבות הנדחים, כוללים מנגנון לספיגת הפסדים, במקרה שיחס הון עצמי רובד 1 של הבנק יורד מתחת לשיעור של 5% או בהתרחש אירוע מכונן לאי קיימות של הבנק, וזאת בהתאם להחלטת הפיקוח על הבנקים. במקרים אלה תבוצע מחיקה מלאה או חלקית של כתבי ההתחייבות הנדחים.

במקרה שבו יעלה יחס הון עצמי רובד 1 של הבנק מעל ליחס ההון המזערי שנקבע לבנק על ידי המפקח על הבנקים, הבנק יהיה רשאי, לפי שיקול דעתו, להודיע על ביטול מחיקת הקרן באופן חלקי או מלא עד ליום 26 ביוני 2031 ביחס לסדרה כב' או עד ליום 1 באוקטובר 2032 ביחס לסדרה כג'. לבנק יש אפשרות בכל סדרה לבצע פדיון מוקדם אחד בלבד כ-5 שנים לאחר מועד ההנפקה המקורי. במידה ולא יבוצע פדיון מוקדם על ידי הבנק, יעודכן שיעור הרבית השנתית בגובה הפרש בין שיעור רבית העוגן באותו המועד לעומת שיעור רבית העוגן במועד ההנפקה המקורי של כתבי ההתחייבות הנדחים.

ב. יחס מינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים

החל מיום 1 באפריל 2015, מיישם הבנק את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס המינוף (להלן - "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט, שקוף שאינו מבוסס סיכון אשר יפעל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות הסיכון ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי.

יחס המינוף מבוטא באחוזים, ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה של הבנק היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים. ככלל, המדידה הינה עקבית עם הערכים החשבונאיים ולא מובאים בחשבון משקלי סיכון. כמו כן, הבנק לא מורשה להשתמש בבטחונות פיזיים או פיננסיים, ערבויות או טכניקות אחרות להפחתת סיכון אשראי, כדי להפחית את מדידת החשיפות, אלא אם כן הותר ספציפית בהתאם להוראה. נכסים מאזניים שנוכו מהון רובד 1 (בהתאם להוראה 202) מנוכים ממדידת החשיפות. בהתאם להוראה הבנק מחשב את החשיפה בגין נגזרים בהתאם לנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203, ואת החשיפות בגין פריטים חוץ מאזניים על ידי המרה של הסכום הרעיוני של הפריטים במקדמי המרה לאשראי כפי שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203. בהתאם להוראה תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 20% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-6%. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שנדרש מהבנק הוא 5%.

31 בדצמבר 2016	31 בדצמבר 2017	
במיליוני ש"ח		
		1. בנתוני המאוחד
		הון רובד 1*
7,684	8,033	סך החשיפות
139,207	146,137	
		באחוזים
5.52%	5.50%	יחס המינוף
		2. חברות בת משמעותיות
		בנק אוצר החייל בע"מ
		יחס המינוף
5.56%	5.79%	
		בנק מסד בע"מ
		יחס המינוף
7.39%	6.99%	
5.00%	5.00%	יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

* להשפעת הוראת המעבר והשפעת ההתאמות בגין תכנית ההתייעלות, ראה סעיף א' (4) לעיל.

באור 24 - הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

ג. יחס כיסוי נזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים

החל מיום 1 באפריל 2015, מיישם הבנק את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221 בנושא יחס כיסוי נזילות אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל. יחס כיסוי הנזילות בוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצרכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה. במסגרת ההוראה נקבע אופן החישוב של יחס כיסוי הנזילות לרבות הגדרת המאפיינים ודרישות תפעוליות ל"מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה" (המונה) ומקדמי הביטחון בגינם וכן את תזרים המזומנים היוצא נטו הצפוי בתרחיש הקיצון המוגדר בהוראה עבור 30 הימים הקלנדריים (המכנה).
תרחיש הקיצון שנקבע בהוראה כולל זעזוע המשלב זעזוע ספציפי לתאגיד וזעזוע מערכתי, ובמסגרתו הוגדרו שיעורי משיכה סטנדרטיים לתזרימים יוצאים ושיעורי קבלה של תזרימים נכנסים, בהתאם לקטגוריות של היתרות השונות.
החל מיום 1 בינואר 2017 הדרישה המזערית עומדת על 100%.

לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	
באחוזים		
123%	123%	1. בנתוני המאוחד* יחס כיסוי הנזילות
120%	122%	2. בנתוני הבנק** יחס כיסוי הנזילות
352%	329%	3. חברות בת משמעותיות** בנק אוצר החייל בע"מ יחס כיסוי הנזילות
270%	202%	בנק מסד בע"מ יחס כיסוי הנזילות
80%	100%	יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים***

* עד ליום 1 בינואר 2017 במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות חודשיות במשך הרבעון המדווח. החל מיום 1 בינואר 2017 יחס כיסוי הנזילות על בסיס מאוחד מחושב במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות.
** במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות.
*** יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים גדל באופן הדרגתי מ-60% ביום 1 באפריל 2015, ל-80% ביום 1 בינואר 2016 ול-100% החל מיום 1 בינואר 2017.

באור 25 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות (במיליוני ש"ח)

א. התקשרות חוץ מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגביה ⁽¹⁾ לסוף השנה

המאוחד והבנק			
31 בדצמבר			
2016	2017		
44	39	יתרת אשראי מפקדונות לפי מידת גביה ⁽²⁾	
478	406	מטבע ישראלי לא צמוד	
522	445	מטבע ישראלי צמוד למדד	
		סך הכל	

(1) אשראים מפקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית אשראים, עם מרווח או עם עמלת גביה (במקום מרווח).
 (2) הלוואות עומדות ופקדונות ממשלה שניתנו בגינם בסך 34 מיליון ש"ח במאוחד ובבנק (31 בדצמבר 2016 - 52 מיליון ש"ח במאוחד ובבנק), לא נכללו בלוח זה.

תזרימים בגין עמלת גביה ומרווחי רבית בגין הפעילות על פי מידת הגביה ⁽¹⁾

המאוחד והבנק								
31 בדצמבר								
2016					2017			
סך הכל	מעל שנה ועד עשרים שנים	מעל חמש ועד עשר שנים	מעל שלוש ועד חמש שנים	מעל שלושה ועד חמש שנים	מעל שנה ועד שלושה שנים	עד שנה		
26	1	5	4	7	4	4	תזרימים חוזיים עתידיים	
20	-	3	4	6	4	4	תזרימים עתידיים צפויים לאחר הערכת הנהלה לפרעונות מוקדמים	
20	-	3	4	6	4	4	תזרימים צפויים מהוונים לאחר הערכת הנהלה לפרעונות מוקדמים ⁽²⁾	

(1) יתרת הפקדונות לפי מידת הגביה במגזר השקלי הלא צמוד איננה עולה על 10% מסך כל הפקדונות לפי מידת הגביה, לפיכך מוצגים הנתונים בגין סך כל הפעילות.
 (2) ההיוון בוצע לפי שיעור שלילי של 0.2% (2016 - שיעור חיובי של 0.3%).

מידע על העמדת הלוואות לדירור במהלך השנה

31 בדצמבר			
2016	2017		
1	10	הלוואות מפקדונות לפי מידת הגביה	
1	3	הלוואות עומדות	

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

הבנק		המאוחד			
31 בדצמבר		31 בדצמבר			
2016	2017	2016	2017		
10	16	11	17	1. שיפורים במבנים, רכישת והקמת מבנים, ציוד ותכנה	
58	51	58	51	התחייבות להשקעה בקרנות השקעה פרטיות	

באור 25 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות (המשך)
(במיליוני ש"ח)

2. הבנק והחברות המוחזקות שלו שכרו מבנים וציוד לתקופות ארוכות. דמי השכירות (חלקם צמודים למדד המחירים לצרכן וחלקם צמודים למטבע חוץ) שישולמו בעתיד, בשל התקשרויות אלו הינם:

הבנק		מאוחד		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2016	2017	2016	2017	
48	53	73	73	שנה ראשונה
42	47	63	67	שנה שניה
40	44	61	63	שנה שלישית
40	40	59	57	שנה רביעית
37	37	54	52	שנה חמישית
228	209	325	290	שנה שישית ואילך
435	430	635	602	סך הכל

ג. 1. ביום 29 ביוני 2004 החליטה האסיפה הכללית של הבנק (לאחר אישור ועדת הביקורת ודירקטוריון הבנק) לאשר מתן פטור מאחריות בשל הפרת חובת זהירות כלפי הבנק, וכן מתן התחייבות מראש לשיפוי, לדירקטורים ונושאי משרה אחרים המכהנים ושיכיהנו מעת לעת בבנק (לרבות בעלי שליטה בבנק, להלן - "נושאי משרה"). האסיפה הכללית האמורה גם הסמיכה את דירקטוריון הבנק לאשר מתן פטור והתחייבות שיפוי גם לנושאי משרה לשעבר בבנק, כלפיהם התחייב הבנק כי יהיו זכאים להסדרי שיפוי כפי שיהיו מפעם לפעם לנושאי המשרה בבנק. כן אישר דירקטוריון הבנק מתן פטור והתחייבות שיפוי כאמור גם לדירקטורים הממונים מטעם הבנק בתאגידים אחרים. כל ההתחייבויות כאמור אושרו בהתאם לחוק החברות, במגבלות הקבועות בו, ובכפוף לתנאים הקבועים בכתב התחייבות השיפוי. התחייבות השיפוי תחול על פעולות הקשורות במישרין או בעקיפין לאחד או יותר מסוגי האירועים המפורטים בתוספת לכתב התחייבות לשיפוי.

גובה התחייבות השיפוי לפי החלטה זו, לכל נושאי המשרה בבנק ובחברות בת במצטבר, בגין מסכת אירועים אחת מן האירועים המפורטים בתוספת לכתב התחייבות, לא יעלה על 25% מההון העצמי של הבנק, על פי הדוחות הכספיים האחרונים של הבנק שפורסמו סמוך לפני מתן השיפוי בפועל.

בהתאם להחלטות, נתנו כתבי פטור והתחייבות שיפוי כאמור, לנושאי משרה בבנק. כמו כן, ניתנו התחייבויות שיפוי ופטור על פי העקרונות דלעיל גם למפורטים להלן:

- לדירקטורים שכייהנו בחברה לניהול קופות גמל שבשליטת הבנק, ולכאלה שכייהנו בקופות הגמל שהיו בשליטת הבנק ערב מכירת פעילותו. בדצמבר 2014 חוסלה החברה האמורה בעקבות פירוק מרצון.
 - לדירקטורים מטעם הבנק שכייהנו בפיבי בנק (יו.קי.) בעת שהיתה חברה מאוחדת של הבנק. האחזקות בפיבי בנק (יו.קי.) נמכרו על ידי הבנק לצד שלישי ביוני 2014.
 - לדירקטורים מטעם הבנק בחברה המאוחדת פיבי שוויץ. יצויין כי ביוני 2017 מכרה החברה את פעילותה ובמהלך השנה סיימה את כל פעילותה הבנקאית.
 - לדירקטורים שכייהנו מטעם הבנק בבינלאומי חיתום בתקופה שהיתה לה פעילות חיתום. יצויין כי בדצמבר 2010 החברה עברה למעמד "חתם לא פעיל" ובדצמבר 2015 היא חוסלה בפירוק מרצון.
- גובה התחייבות השיפוי הינו בהתאם למדיניות הבנק בעניין זה.

באור 25 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות (המשך) (במיליוני ש"ח)

ביום 29 בנובמבר 2011 אישרה האסיפה הכללית, לאחר שהתקבלו אישורי ועדת הביקורת ודירקטוריון הבנק, להרחיב את החבויות ו/או ההוצאות אשר בגינן יהיה רשאי הבנק להעניק שיפוי וזאת בהתאם לחוק החברות (תיקון מס' 3) התשס"ה-2005, חוק ייעול האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2010, חוק הגברת האכיפה בשוק ההון (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011 וחוק החברות (תיקון מס' 16), התשע"א-2011, וכן בגין כל הליך מנהלי נוסף אשר על פי דין ניתן להעניק שיפוי בגין תשלומים הקשורים אליו או הוצאות המוצאות בקשר אליו, ולהעניק התחייבויות שיפוי מתוקנות בהתאם לכך לדירקטורים ונושאי משרה שכיהנו באותו מועד ואשר יכהנו מעת לעת בבנק ובחברות בהחזקת הבנק, לרבות לדירקטורים מבעלי השליטה (מר צדיק בינו ומר גיל בינו) ולרבות לנושאי משרה לשעבר (בהתאם להחלטת האסיפה הכללית מיום 29 ביוני 2004) וליתר נושאי המשרה בבנק שאינם דירקטורים.

ביום 30 באוקטובר 2014 החליטה האסיפה הכללית, לאחר שהתקבלו אישורי ועדת התגמול והדירקטוריון, לאשר מחדש הענקת כתבי שיפוי לדירקטורים שהינם בעלי שליטה ו/או קרוביהם ו/או אשר לבעלי השליטה עשוי להיות עניין אישי בהענקת כתבי שיפוי להם, באותם תנאים ובאותו נוסח של כתב השיפוי אשר ניתן לדירקטורים בשנת 2011, כמפורט לעיל, לתקופה של 3 שנים נוספות. ביום 30 באוקטובר 2017, החליטה האסיפה הכללית, לאחר שהתקבלו אישורי ועדת התגמול והדירקטוריון, לאשר מחדש הענקת כתבי שיפוי לדירקטורים שהינם בעלי שליטה ו/או קרוביהם ו/או אשר לבעלי השליטה עשוי להיות עניין אישי בהענקת כתבי שיפוי להם על פי כתב השיפוי המעודכן כפי שאושר על ידי האסיפה הכללית כמפורט להלן, לתקופה של שלוש שנים שתחילתה במועד אישורה מחדש על ידי האסיפה הכללית מיום 30 באוקטובר 2017.

בנוסף, ביום 30 באוקטובר 2017, אישרה האסיפה הכללית, לאחר שהתקבלו אישורי ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק, לעדכן את ההתחייבויות לשיפוי לדירקטורים ונושאי משרה בבנק (לרבות דירקטורים מבעלי השליטה בבנק כאמור לעיל), בשינויים שעיקרם: הוספת הבהרה בקשר לאפשרות לשפות בשל הוצאות בקשר עם הליך מנהלי לפי חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, לרבות הוצאות התדיינות סבירות ובכלל זה שכר טרחת עו"ד. לשם הזהירות תוקן אף תקנון הבנק בהתאם; עדכון רשימת האירועים, אשר לדעת הבנק הינם אירועים צפויים לאור פעילותו.

ביום 29 בנובמבר 2016 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר שהתקבלו אישורי ועדת הביקורת וועדת התגמול, מתן כתב פטור והתחייבות שיפוי גם למי שמכהן מעת לעת כמנכ"ל מתף מחשוב ותפעול פיננסי בע"מ, חברה בבעלות ובשליטה מלאים של הבנק. התחייבות השיפוי וכתב הפטור הינם על פי העקרונות, ההיקף והמדיניות שאושרה בבנק, כאמור לעיל, לגבי נושאי משרה בבנק.

ביום 23 בפברואר 2017 אושרה באסיפה הכללית מדיניות תגמול שבה נקבע כי מתן פטור לנושאי משרה לא יחול ביחס למעשה או מחדל של נושא משרה בנוגע להחלטה או עסקה שלבעל השליטה או לנושא משרה כלשהו יש בה עניין אישי. הסייג האמור לא חל על נושאי משרה שמונו לראשונה קודם לאישור מדיניות תגמול זו באסיפה הכללית (23 בפברואר 2017) ושהינם זכאים לפטור לפי החלטות שהתקבלו בעבר בבנק. ביום 30 באוקטובר 2017, אישרה האסיפה הכללית, לאחר שהתקבלו אישור ועדת התגמול והדירקטוריון, מתן פטור מאחריות לנושאי משרה אשר מונו לראשונה לאחר יום 23 בפברואר 2017, הכולל לגביהם סייג לפיו הפטור לא יחול ביחס למעשה או מחדל של נושא משרה בנוגע להחלטה או עסקה שלבעל השליטה או לנושא משרה כלשהו יש בה עניין אישי, והכל בהתאם למדיניות התגמול של הבנק כאמור לעיל. יצוין כי הבנק לא הביא מחדש לאישור האסיפה הכללית הענקת כתבי פטור לדירקטורים מבעלי השליטה, שהוענקו בשנת 2004.

2. בסוף שנת 1990 ובתחילת שנת 1991 הוציא הבנק מכתבי שיפוי למספר דירקטורים, שכיהנו באותה עת, בחלק מהחברות המוחזקות שלו. בהתאם למכתבי השיפוי התחייב הבנק לשפות כל דירקטור בגין כל סכום שיחויב בו על פי פסק דין סופי של בתי משפט בישראל בשל תביעה שהוגשה נגדו בגין כל מעשה או מחדל שנעשו בתום לב אגב מילוי תפקידו כדירקטור וכן בגין ההוצאות הכרוכות בהגנה כנגד התביעה. החל מסוף שנת 2011 לא מכהנים יותר בקבוצת הבנק דירקטורים שקיבלו מכתבי שיפוי מסוג זה.

3. יובנק בע"מ (להלן - "יובנק"), אישר מתן פטור לדירקטורים ביובנק ואת נושאי המשרה בו (כהגדרתם בחוק החברות התשנ"ט-1999, לרבות מבקר פנימי, חשבונאי ראשי ומזכיר יובנק), מאחריות בשל הפרת חובת הזהירות כלפי יובנק החל מיום 22 בדצמבר 2004 ויותר על כל תביעה של יובנק נגדם בגין האמור, בכפוף למגבלות בחוק החברות. כמו כן, התחייב יובנק לשפות את הדירקטורים ונושאי המשרה הנ"ל (וכן דירקטורים שמונו על ידי יובנק ביובנק פיננסיים (2005) בע"מ, ושייכים נושאי משרה ביובנק) בגין חבות או הוצאה שיוטלו עליהם עקב פעולות שעשו בתוקף תפקידם הנ"ל ביובנק, הכל בתנאים המפורטים בהתחייבות לשיפוי נושא משרה.

סכום השיפוי הכולל שישולם על ידי יובנק (בנוסף ומעבר לסכומים שיתקבלו על פי פוליסת הביטוח, בין שישולמו ליובנק ובין שישולמו לנושא המשרה) לכל נושאי המשרה ביובנק ובחברות בנות שלו במצטבר, בהתאם לכתב ההתחייבות הנ"ל ו/או לכתבי התחייבות לשיפוי שיוצאו על פי כתב זה, בגין מסכת אירועים אחת מן האירועים המפורטים בה, לא יעלה על 25% מההון העצמי של יובנק במאוחד לפי הדוח הכספי (השנתי או הרבעוני) האחרון שיפורסם סמוך לפני התשלום בפועל בגין השיפוי.

בחודש פברואר 2012 אישרה האסיפה הכללית של יובנק, לאחר שהתקבלו אישורי ועדת הביקורת ודירקטוריון יובנק (ולאחר תיקון תקנון ההתאגדות של יובנק כנדרש), מתן התחייבויות שיפוי בנוסח מתוקן, המרחיב את החבובות ו/או ההוצאות עליהן חלה התחייבות השיפוי וזאת בהתאם לחוק ייעול האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2010 וחוק החברות (תיקון מספר 3), התשס"ה-2005 (להלן - "כתב שיפוי מתוקן"), לדירקטורים, למעט דירקטורים מבעלי השליטה, המכהנים במועד אישור האסיפה ואשר יכהנו מעת לעת ביובנק ובחברות בהחזקת יובנק.

יצוין כי בהתאם לאישור האמור מתוקנות כל התחייבויות השיפוי שנתן יובנק גם לנושאי משרה לשעבר, בהתאם להחלטת האסיפה הכללית מיום 29 ביוני 2004.

בנוסף, ובהתאם להחלטת דירקטוריון יובנק (לאחר שהתקבל אישור ועדת הביקורת ולאור תיקון התקנון) אושר מתן כתב שיפוי מתוקן גם ליתר נושאי המשרה ביובנק שאינם דירקטורים.

עם מיזוג יובנק לתוך הבנק, בשנת 2015, הועברו גם כל התחייבויות וזכויות יובנק המפורטות בסעיף זה לבנק.

4. אוצר החייל ומסד התחייבו לשפות נושאי משרה כמשמעותו בחוק החברות התשנ"ט-1999. סכום השיפוי שיעמידו מכוח ההתחייבות כאמור, לכל נושאי המשרה בו, במצטבר, בגין אחד או יותר מאירועי השיפוי, לא יעלה על 33% מההון העצמי של אוצר החייל ומסד לפי דוחותיהם הכספיים האחרונים שפורסמו בסמוך לפני מועד השיפוי בפועל.

5. פאג"י אישר מתן פטור לדירקטורים ולנושאי המשרה בו (כהגדרתם בחוק החברות התשנ"ט-1999, לרבות מבקר פנימי ומזכיר הבנק), מאחריית בשל הפרת חובת הזהירות כלפי פאג"י וויתור על כל תביעה של פאג"י נגדם בגין האמור, בכפוף למגבלות בחוק החברות. כמו כן, התחייב פאג"י לתת לנושאי המשרה האמורים התחייבות שיפוי בגין חבות או הוצאה שיוטלו עליהם עקב פעולות שעשו בתוקף תפקידם הנ"ל בפאג"י, הכל בתנאים המפורטים בהתחייבות לשיפוי נושא משרה.

סכום השיפוי הכולל שישולם על ידי פאג"י (בנוסף ומעבר לסכומים שיתקבלו על פי פוליסת הביטוח, בין שישולמו לפאג"י ובין שישולמו לנושא המשרה) לכל נושאי המשרה בפאג"י, בהתאם לכתב ההתחייבות הנ"ל ו/או לכתבי התחייבות לשיפוי שיוצאו על פי החלטה זו, בגין מסכת אירועים אחת מן האירועים המפורטים בה, לא יעלה על 25% מההון של פאג"י לפי הדוח הכספי (השנתי או הרבעוני) האחרון שיפורסם סמוך לפני התשלום בפועל בגין השיפוי.

בחודש נובמבר 2012 אישרה האסיפה הכללית של פאג"י, לאחר שהתקבלו אישורי ועדת הביקורת ודירקטוריון פאג"י (ולאחר תיקון תקנון ההתאגדות של פאג"י כנדרש), מתן התחייבויות שיפוי בנוסח מתוקן, המרחיב את החבובות ו/או ההוצאות עליהן חלה התחייבות השיפוי וזאת בהתאם לחוק החברות (תיקון מס' 3) התשס"ה-2005, חוק ייעול האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2010, וחוק הגברת האכיפה בשוק ההון (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011 (להלן - "כתב שיפוי מתוקן"), לדירקטורים המכהנים במועד אישור האסיפה ואשר יכהנו מעת לעת בפאג"י.

יצוין כי בהתאם לאישור האמור מתוקנות כל התחייבויות השיפוי שנתן פאג"י גם לנושאי משרה לשעבר, בהתאם להחלטת האסיפה הכללית מאפריל 2010.

בנוסף, ובהתאם להחלטת דירקטוריון פאג"י (לאחר שהתקבל אישור ועדת הביקורת ולאור תיקון התקנון) אושר מתן כתב שיפוי מתוקן גם ליתר נושאי המשרה בפאג"י שאינם דירקטורים.

עם מיזוג פאג"י לתוך הבנק, בשנת 2015, הועברו גם כל התחייבויות וזכויות פאג"י המפורטות בסעיף זה לבנק.

ד. מסלקת הבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ (להלן - "מסלקת הבורסה") הקימה קרן סיכונים שמטרתה הבטחת התחייבויות חברי המסלקה בגין פעילות כל חבר מסלקה. סכום קרן הסיכונים מתעדכן ב-1 במרס בכל שנה והוא בגובה מחזור הסליקה הכללי היומי הממוצע בשנה קלנדרית שהסתיימה טרם מועד העדכון ובכל מקרה לא יפחת מ-150 מיליון ש"ח. חלקו של הבנק מסתכם ב-111 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2016 - 68 מיליון ש"ח).

על פי החלטת דירקטוריון הבורסה וחוקי העזר של מסלקת הבורסה נדרש הבנק להפקיד בטוחות נזילות בלבד (אגרות חוב של מדינת ישראל או מזומנים) בהתאם לנדרש בחוקי העזר וכן לחתום על הסכם שעבוד להבטחת התחייבותו כלפי מסלקת הבורסה בגין פעילותו כחבר מסלקה. בהתאם להחלטות דלעיל, מסלקת הבורסה פתחה על שמה חשבון במסלקה עבור הבנק, ובו הפקיד הבנק, ניירות ערך כבטוחות לטובת מסלקת הבורסה.

בנוסף על כך, פתחה מסלקת הבורסה חשבון על שמה בבנק אחר, עבור הבנק, בו ניתן יהיה להפקיד מזומנים כבטוחה, וכן בו תפקיד המסלקה מזומנים שישולמו לבנק, כפירות על ניירות ערך שלו שהופקדו ושוועדו כאמור לעיל.

על מנת לשפר את רמת ניהול הסיכונים של מסלקת הבורסה במסגרת תהליך ההכרה במסלקה כצד נגדי מרכזי כשיר (QCCP) פתחה מסלקת הבורסה חשבון כספי בבנק ישראל שגם בו ניתן להפקיד את הבטחונות הכספיים שחברי המסלקה מעמידים לטובתה, בין להבטחת פעילותם של חברי המסלקה ובין להבטחת התחייבויותיהם לקרן הסיכונים של המסלקה. בשלב זה, המסלקה תהיה רשאית להחליט באילו מבין החשבונות הכספיים - זה הקיים בבנק האחר או זה שנפתח בבנק ישראל - יופקדו הבטחונות הכספיים.

כערוכה לקיום כל התחייבויות הבנק כלפי מסלקת הבורסה כאמור לעיל, ללא הגבלה בסכומן הכולל, יצר הבנק, ביום 17 באפריל 2005, לטובת מסלקת הבורסה, שעבוד קבוע ראשון בדרגה והמחאה על דרך השעבוד לטובת מסלקת הבורסה, על חשבון המסלקה במסלקה ועל חשבון המסלקה בבנק אחר. בנוסף, באפריל 2017 נרשם שעבוד קבוע ראשון בדרגה והמחאה על דרך השעבוד לטובת מסלקת הבורסה על כל זכויותיו של הבנק בחשבון המסלקה בבנק ישראל.

יובהר כי החל משנת 2010 נותן הבנק שירותים כחבר במסלקת הבורסה בקשר עם פעילות בנכסים הנסלקים במסלקת הבורסה, לרבות בקשר עם בטוחות הנדרשות לפעילות במערכת זה"ב (RTGS) גם למסד ולאוצר החייל, שהינם חברי בורסה שאינם חברי מסלקה. לפיכך, התחייבויות הבנק, כחבר מסלקת הבורסה, כלפי המסלקה, כוללות אף התחייבויות בגין פעילותם של מסד ואוצר החייל ולקוחותיהם. בגין התחייבויות אלו של הבנק כלפי מסלקת הבורסה, קיבל הבנק ממסד ומאוצר החייל, לפי העניין, ערבות בלתי מוגבלת בסכום, לתשלום כל סכום הנובע מחובות או התחייבויות הבנק כלפי מסלקת הבורסה בגין פעילותם ופעילות לקוחותיהם. לעניין השעבודים למסלקת הבורסה - ראה באור 26ג. לעיל.

ה. מסלקת מעו"ף הקימה קרן סיכונים, שסכומה יקבע מעת לעת על ידי דירקטוריון המסלקה. הסכום ההתחלתי שנקבע לקרן הסיכונים הינו 290 מיליון ש"ח צמודי מדד. חלקו של כל חבר מסלקה בקרן הסיכונים, לרבות הבנק, נגזר מהיקף פעילותו במסלקה עבור לקוחותיו (ועבור עצמו במידה שהייתה כזאת).

דרישת הבטחונות מהבנק בגין קרן הסיכונים הינה 71 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017, בדומה לסוף שנת 2016.

כל אחד מהבנקים החברים במסלקת מעו"ף התחייב כלפי המסלקה, לתשלום כל חיוב כספי הנובע מעסקאות עבור לקוחותיו. הסכום ליום המאזן הנובע מעסקאות עבור לקוחות הבנק בגין אופציות מעו"ף מוצג במאזן בסעיפים נכסים בגין מכשירים נגזרים והתחייבויות בגין מכשירים נגזרים בסכום זהה על פי השווי ההוגן. יתרת התחייבות של הבנק למסלקת המעו"ף מעבר לסכום הרשום במאזן המבוססת על תרחישים של הבורסה הינה 277 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2016 - 252 מיליון ש"ח).

הבנק יצר לטובת מסלקת מעו"ף שעבוד קבוע והמחאה על דרך השעבוד ללא הגבלה בסכום על הזכויות בחשבון של בטוחות מעו"ף המתנהל ע"ש מסלקת מעו"ף במסלקת הבורסה (להלן - "החשבון הראשי") וכן על הזכויות בחשבון המתנהל ע"ש מסלקת מעו"ף בבנק אחר (להלן - "החשבון הכספי"). בנוסף, יצר הבנק לטובת מסלקת מעו"ף שעבוד צף והמחאה על דרך השעבוד ללא הגבלה בסכום על כל ניירות הערך המופקדים ו/או שיופקדו לזכות הבנק במסלקת הבורסה, לרבות ניירות הערך המופקדים ו/או שיופקדו לזכות החשבון הראשי ולזכות חשבון נוסף המתנהל במסלקת הבורסה, ופירותיהם וכל זכות הנובעת מהם, וכן נוצר שעבוד צף על כל הזכויות בחשבון הכספי. כאמור בס"ק ד' לעיל, מסלקת המעו"ף פתחה אף היא חשבון כספי בבנק ישראל, שגם בו ניתן להפקיד את הבטחונות הכספיים שחברה מעמידים לטובתה. באפריל 2017 נרשם שעבוד קבוע ראשון בדרגה והמחאה על דרך השעבוד לטובת מסלקת המעו"ף על כל זכויותיו של הבנק בחשבון מסלקת המעו"ף בבנק ישראל.

יובהר כי החל משנת 2010 נותן הבנק שירותים במסלקת מעו"ף גם למסד ולאוצר החייל, שהינם חברי בורסה שאינם חברי מסלקת מעו"ף. לפיכך, התחייבויות הבנק, כחבר מסלקת מעו"ף, כלפי המסלקה, כוללות אף התחייבויות בגין פעילותם של מסד ואוצר החייל ולקוחותיהם. בגין התחייבויות אלו של הבנק כלפי מסלקת מעו"ף, קיבל הבנק ממסד ומאוצר החייל, לפי העניין, ערבות בלתי מוגבלת בסכום, לתשלום כל סכום הנובע מחובות או התחייבויות הבנק כלפי מסלקת מעו"ף בגין פעילותם ופעילות לקוחותיהם. לעניין השעבודים למסלקת המעו"ף - ראה באור 26א. לעיל.

1. CLS Bank International הוא מסלקה בין בנקאית בבעלות הבנקים הגדולים בעולם המטפלת בהעברת תשלומים הנובעים מעסקאות חליפין במטבע, ואופן פעולתה מונע את סיכון המסירה (delivery risk) בעסקאות אלו.

מסלקת CLS בחרה את הבנק להיות הבנק השלישי שיהיה ספק נזילות בשקלים, בנוסף לבנקים לאומי והפועלים. סכום המחויבות המקסימלי של הבנק במסגרת זאת עומד על 1 מיליארד ש"ח, וזאת לאחר קבלת מחויבות של בנק ישראל לקו אשראי מקביל בסכום זה כנגד שיעבוד צף על זכויות הבנק לקבלת סכומים וחייבים כספיים בש"ח המגיעים ו/או שיגיעו מאת לקוחותיו שהינם תאגידים ישראלים.

2. במהלך העסקים השוטף הוגשו כנגד הבנק וחברות מאוחדות מסוימות תובענות משפטיות, ובכלל זה בקשות לאישור תובענות ייצוגיות. לדעת הנהלת הבנק והנהלות החברות המאוחדות, המתבססות על חוות דעת משפטיות, באשר לסיכויי התובענות, לרבות הבקשות לאישור התביעות הייצוגיות כמפורט בסעיף זה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, אם נדרשו, לכיסוי נזקים כתוצאה מהתובענות כאמור. להלן פירוט של תובענות נגד הבנק וחברות מאוחדות שהסכום הנטען בהן הוא מהותי, או שבמהותן הינן בעלות מאפיינים דומים לתביעות נוספות שסכומן המצרפי משקף סכום מהותי:

1. ביום 4 ביולי 2012 התקבלה בבנק תביעה על סך כ-74 מיליון ש"ח. לטענת התובעים הבנק פיתה אותם להשקיע באופציות מט"ח מבלי לגלות להם את הסיכון הכרוך בכך. כן נטען על ידי התובעים כי ניתן להם ייעוץ רשלני על ידי מי שאינם מורשים ליתן ייעוץ מבלי שיגלו להם על ניגוד האינטרסים שבין הבנק ללקוח.

2. - בחודש ספטמבר 2013 התקבלו בבנק כתב תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתביעה ייצוגית בסכום שלא יפחת מ-10.5 מיליארד ש"ח (להלן - "התביעה והבקשה"). התביעה והבקשה הוגשו כנגד הבנק, בנקים נוספים וכן המנכ"לים של כל אחד מהבנקים הנ"ל, כאשר בשלב מאוחר יותר, הוגשה בקשה למחוק את התביעות כנגד האחרונים. סכום התביעה מתייחס לכל הבנקים. לטענת המבקשים הבנקים לא מספקים גילוי נאות ואף מטעים את לקוחותיהם בנוגע לעלויות הכרוכות בשירותי ההמרה אותם הם מספקים, כאשר הם מוכרים ללקוח מט"ח, בשער הגבוה משער הקניה. הפרש בין שער הקניה של הבנקים לשער המכירה ללקוח (המכונה בבקשה כ-"עמלת ייקור"), מהווה לטענת המבקשים "עמלת תיווך" הנגבית ללא גילוי באיזה מתעריפונו הבנקים. עוד טוענים המבקשים כי הבנקים פועלים כמקשה אחת על מנת להסתיר את "עמלת הייקור" הנטענת וכי קיים בניהם הסדר כובל. בחודש ינואר 2014 אישר בית המשפט את בקשת התובעים להסתלקות מהתביעה נגד המנכ"לים.
- בחודש מרס 2014 הוגשה בקשה לאשר תובענה כתובענה ייצוגית בסכום של כ-2 מיליארד ש"ח נגד חברה מאוחדת וארבעה בנקים נוספים בעילה זהה לתובענה שהתקבלה בבנק בחודש ספטמבר 2013 כאמור לעיל.
3. ביום 7 בינואר 2016 התקבלו בבנק כתב תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית. לטענת המבקש הבנק נתן ייעוץ השקעות ללקוחותיו בקשר לרכישה ו/או מכירה של תעודות סל, בלי שהייתה בידו היכולת לתת ייעוץ בצורה מקצועית הנדרשת ממנו, וזאת בהעדר מערכות ממוכנות התומכות בהחלטת השקעה כזו, ולכן תוך הפרה כביכול של חובות האמון, הנאמנות והזהירות המוטלים על הבנק. בנוסף טוען המבקש לנזקים בשל ייעוץ לקניה / מכירה של תעודות סל שלא בשוויו ההוגן שלהן. המבקש מעריך כי הנזק שנגרם לקבוצה הינו לא פחות מסך של כ-30 מיליון ש"ח ולחילופין לא פחות מסך של כ-143 מיליון ש"ח.
4. ביום 31 בינואר 2016 התקבלה בבנק בקשה לאישור תובענה כתובענה ייצוגית בסך של כ-698 מיליון ש"ח אשר הוגשה נגד הבנק, חברה מאוחדת ושלושה בנקים נוספים (להלן כולם ביחד - "הבנקים"), מתוכו סך של כ-658 מיליון ש"ח בגין נזק לא ממוני וסך של כ-40 מיליון ש"ח בגין נזק ממוני.
- לטענת המבקשים הבנקים אינם מחזיקים סניפים (או אינם מחזיקים מספיק סניפים) בקרב האוכלוסייה הערבית ואינם מנגישים את שירותיהם הבנקאיים לאוכלוסייה זו. בכך, טוענים המבקשים, מפרים הבנקים את סעיף 3 (א) לחוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים, התשס"א-2000, סעיף 2 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981 וחוק יסוד כבוד האדם וחירותו.
- הקבוצה אותה מבקשים המבקשים לייצג היא כל אזרחי מדינת ישראל מוסלמים, נוצרים ודרוזים, אשר סובלים מהפליה בנגישות לשירותים בנקאיים של הבנקים, עקב אי נוכחות סניפי בנק של הבנקים במקומות יישובם. על פי פסק דין מיום 18 בדצמבר 2017, הבקשה לאישור התובענה כייצוגית, נדחתה. ביום 14 בפברואר 2018 הומצא לבנק ערעור שהגישו המבקשים על פסק הדין.
5. ביום 18 בפברואר 2016 התקבלה בבנק בקשה לאישור תובענה כתובענה ייצוגית שהוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב נגד הבנק ו-4 בנקים נוספים (להלן כולם ביחד - "המשיבים").
- לטענת המבקשת המשיבים מפלים על רקע גיל בין "סטודנטים צעירים" לבין סטודנטים "לא צעירים" באופן שמונע מאוכלוסיית ה"סטודנטים הלא צעירים" הטבות ו/או הנחות המוצעות ל"סטודנטים הצעירים" בלבד.
- המבקשת הגדירה את הקבוצה כדלקמן: "... כלל הסטודנטים שהופלו מחמת גילם בהשוואה לסטודנטים צעירים יותר, ונמנע מהם לקבל מהמשיבים הטבות לסטודנטים בשבע השנים האחרונות ולמצער החל מיום 15 ביולי 2014...".
- המבקשת טוענת כי כתוצאה מהתנהלות המשיבים נגרמו לקבוצה נזקים ממוניים ונזקים לא ממוניים ומבקשת לחייב את הבנקים ביחד ולחוד לשלם לקבוצה סך של 219 מיליון ש"ח.
6. ביום 26 ביוני 2016 התקבלה בבנק בקשה לאישור תובענה כייצוגית נגד הבנק, חברה מאוחדת ו-2 בנקים נוספים (להלן כולם ביחד - "הבנקים") בסכום כולל של כ-167 מיליון ש"ח. לשיטת המבקשים, נראה כי חלקם של הבנק וחברה מאוחדת בבקשה עומד על כ-82 מיליון ש"ח. לטענת המבקשים, הבנקים גרמו לקבוצה נזקים ממוניים ונזקים לא ממוניים מאחר והם מפלים בשירות אנשים עם מוגבלות, בכך שהם מפרסמים, מציעים ומעניקים פטור מעמלות (והטבות נוספות) לשכירים, הפותחים חשבון ומפקידים בו משכורת חודשית מסכום מסוים, אבל אינם מציעים ומעניקים את אותן הטבות לאנשים עם מוגבלות, היכולים להפקיד קצבה חודשית באותו סכום ואף גבוה ממנו.
7. ביום 18 בדצמבר 2016 התקבלה בבנק בקשה לאישור תובענה כייצוגית נגד הבנק ו-4 בנקים נוספים. עניינה של הבקשה הוא עמלות אותן גובים הבנקים בגין העברה של מט"ח לחשבון וממנו. לטענת המבקש על פי התעריפון שפרסם בנק ישראל (להלן - "התעריפון"), בגין ביצוע העברות כאמור, רשאים הבנקים לקבוע עמלת מינימום או עמלה באחוזים, הגבוה מביניהם ועד לתקרה שתקבע מראש (להלן - "טווח העמלה"), יהא סכום ההעברה אשר יהא בעוד שבפועל, כך טוען המבקש, כל הבנקים הנתבעים קובעים טווח עמלה מדורג, אשר תלוי בסכום ההעברה. בפועל כך, כך טוען המבקש, מפרים הבנקים שורה של חיקוקים, הוראות ניהול בנקאי תקין, חובות החלות עליהם וכיו"ב. עוד טוען המבקש כי הבנקים מתואמים לגבי האופן בו הם מתעלמים מהוראות התעריפון ומגבילים עצמם מתחרות בנוגע לעלויות הכרוכות בהעברה של מט"ח.

הקבוצה אותה מבוקש לייצג היא "אנשים או ישויות משפטיות אשר השתמשו בשירותי הבנקים לשם העברה ו/או טיפול אחר במטבע חוץ וכלל הציבור בישראל אשר נפגע באופן ישיר ועקיף מההפרות".
סכום הבקשה נגד כלל הבנקים הנתבעים מוערך על ידי המבקש בסך של כ- 500 מיליון ש"ח (לכל הפחות).

סכום החשיפה הנוספת של הבנק ושל החברות הבנות של הבנק ליום 31 בדצמבר 2017, בגין תביעות תלויות שלהערכת הנהלת הבנק אפשרות התממשותן כולן, או חלקן, אינה קלושה ושלא בוצעה בגין הפרשה, מסתכם בכ- 78 מיליון ש"ח.

ח. כמו כן, תלוייה ועומדת כנגד חברה מאוחדת בקשה לאישור תובענה ייצוגית כפי שיפורט להלן. לדעת הנהלת חברה מאוחדת, המתבססת על חוות דעת משפטית, לא ניתן בשלב זה להעריך את סיכויי תביעה זו, ולא נעשתה בגינה כל הפרשה:
ביום 17 בדצמבר 2017 התקבלה בחברה מאוחדת בקשה לאישור תובענה כתובענה ייצוגית בסך 177 מיליון ש"ח. בקשה זו הוגשה נגד ארבעה בנקים אשר מעניקים אשראי במסגרת הקרן לעידוד עסקים קטנים בערבות המדינה.
נושא הבקשה הוא התניית שרות בשרות.

טענת המבקשים היא כי הבנקים דורשים מעסקים המקבלים אשראי במסגרת הקרן לעידוד עסקים קטנים בערבות המדינה פיקדון כספי. פיקדון כספי זה הינו לטענת המבקשים פיקדון "פיקטיבי" שכן מקורו של הפיקדון הינו מכספי הלוואה עצמם.

ט. 1. להלן פירוט של תובענות כנגד חברה כלולה, כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן - "כאל") שהסכום הנתען בהן הוא מהותי:
(א) ביום 30 בינואר 2014 הוגשו כתב תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית על פי חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006, נגד כאל ונגד בנק דיסקונט לישראל בע"מ, בבית המשפט המחוזי בתל אביב יפו (להלן - "התביעה והבקשה").
עניינה של הבקשה הינו כרטיס אשראי "אקטיב" למתן אשראי מתגלגל. לטענת המבקש, כאל חייבה מדי חודש את חשבון מחזיקי כרטיס "אקטיב" בגין חיובים שנצברו באמצעות הכרטיס, בסכום מזערי בלבד שנקבע על ידה. יתרת החיובים הפכה להיות הלוואה נושאת רבית בשיעורים גבוהים במיוחד.

עוד נטען כי בעת שיווק התוכנית, נמנעה כאל להדגיש בפני הלקוחות שביטול האשראי כרוך במתן דרישה מפורשת מהלקוח וכן מהו מחיר האשראי שניתן וכי הפעלת מנגנון אשראי מתגלגל על הלקוחות וחובם ברבית, נעשה ללא בסיס חוזי תקף ותוך פגיעה באוטונומיה של הלקוחות.

עילות התביעה הן הפרת הוראות חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א, 1981, חוק החוזים האחידים, התשמ"ג-1982.
הקבוצה אותה מבקש המבקש לייצג הוגדרה ככל מי ששווק לו על ידי כאל כרטיס אשראי ככרטיס מועדון לקוחות ברשתות השיווק ששיתפו ומשתפות עמה פעולה בשיווק הכרטיסים הנ"ל, ואשר בו שולבה תכנית אשראי מתגלגל המופעל כברירת מחדל לפי תוכנית "אקטיב" או אחת מחלופותיהם לרבות תוכנית "CAL CHOICE".
המבקש העמיד סכום תביעתו לכלל חברי הקבוצה על סך 2,225 מיליון ש"ח.

סיכומים מטעם המבקש הוגשו ביום 14 ביוני 2016. כאל הגישה את סיכומיה ביום 25 בספטמבר 2016.
ביום 8 בדצמבר 2016 דחה בית המשפט את התביעה. ביום 22 בינואר 2017 הגיש התובע ערעור בבית המשפט העליון. ביום 5 בפברואר 2018 דחה בית המשפט את הערעור, תוך חיוב התובע בהוצאות.

(ב) ביום 28 באפריל 2014 התקבלו בכאל, כתב תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית על פי חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006, שהוגשו נגד כאל וחברות כרטיסי אשראי אחרות לבית המשפט המחוזי, מחוז מרכז (להלן - "התביעה והבקשה").
עניינה של הבקשה הינו שני הסדרים כובלים בתחום כרטיסי החיוב המייד ("דביט") וכרטיסי תשלום נטענים מראש ("pre paid"), העולים לטענת המבקשים כדי הונאה שיטתית ומתמשכת של לקוחות חברות כרטיסי האשראי. ההסדר הכובל הראשון, לטענת המבקשים, הינו ההסדר לגבי עמלה צולבת בגין עסקאות המבוצעות בכרטיסי דביט "pre paid" ההסדר הכובל השני, לטענת המבקשים, הינו עיכוב, שלא כדיון, של כספים המגיעים לבתי עסק לתקופה של כ-20 יום, לאחר שהכסף נלקח על ידי חברות כרטיסי האשראי. קבוצת הנפגעים הישירים אותה מבוקש לייצג הוגדרה כ"כלל בתי העסק במדינת ישראל המקבלים כרטיסי חיוב". קבוצת הנפגעים העקיפים אותה מבוקש לייצג הינה "כל מי שרכש מוצרים או שירותים בבתי עסק שמקבלים כרטיסי חיוב ובכלל זה המבקשים".

המבקשים העמידו סכום תביעתם לכלל חברי הקבוצה, ביחס לכלל הנתבעים, על סך 1,736 מיליון ש"ח.
ביום 24 בפברואר 2015 הגישו המבקשים, בהסכמת המשיבות, בקשה להסתלקות מבקשת האישור ומהתובענה, ללא צו להוצאות.
ביום 19 באפריל 2015 הוגשה לבית המשפט בקשה, במסגרתה נתבקש בית המשפט להורות על החלפת מבקשי ההסתלקות ובאי כוחם, במבקש ובאי כוחו, ולהורות על המשך ההליכים באמצעות המבקש.

במסגרת בקשה זו, נטען כי בקשת ההסתלקות אינה מפרטת מדוע ראוי לאשר הסתלקות, ונסמכת רק על פעולות עתידיות שיבצע הרגולטור (בנק ישראל) ללא פיצוי בגין העבר.

ביום 1 ביולי 2015 אישר בית המשפט את בקשת ההסתלקות. במקביל, אישר בית המשפט איתור מבקש ובא כח חליפיים אשר ייטלו עליהם את ניהול ההליך בשם הקבוצה.

בהמשך להחלטת בית המשפט מיום 1 ביולי 2015, באי כוח המבקשים הגישו ביום 6 ביולי 2015 נוסח מודעה לפרסום בעיתונות, בדבר ההסתלקות מהתובענה אשר אושר על ידי בית המשפט.

ביום 8 ביוני 2016 הוגשה בקשה מתוקנת לאישור התביעה הייצוגית ("הבקשה המתוקנת"). במסגרת בקשת האישור נתבעות שלוש חברות כרטיסי האשראי בטענה כי הן ערכו הסדרים כובלים בתחום כרטיסי החיוב המיידים (דביט) ובתחום כרטיסי ה-"pre paid". בבקשה המתוקנת לא צוין סכום התביעה באופן מפורש וזו מפנה לחוות הדעת הכלכלית המצורפת לבקשה המתוקנת. עיון בחוות הדעת הכלכלית מעלה, כי סכום התביעה מורכב מראשי הנזק הבאים: סך של כ-13.5 מיליון ש"ח לשנה, עבור השנים 2007-2015, בגין הנזק הנובע מקיומו של הסדר כובל נטען בדבר גובה העמלה הצולבת המשולמת בעסקאות בכרטיסי חיוב מיידים; סך של כ-5.3 מיליון ש"ח לשנה, עבור השנים 2007-2015, בגין הנזק הנובע מקיומו של הסדר כובל נטען בדבר מועד העברת הכספים לבתי העסק בגין עסקאות בכרטיסי חיוב מיידים; סך הנע בין 418 מיליון ש"ח לכ-683 מיליון ש"ח לשנה, עבור השנים 2007-2015, בגין הנזק הנובע מתת שימוש בכרטיסי חיוב מיידים בשל שני ההסדרים הכובלים הנתענים כאמור לעיל.

כאל הגישה תשובתה לבקשת האישור ביום 22 בדצמבר 2016. המבקש הגיש תגובתו לתשובת כאל ביום 22 בפברואר 2017. ביום 12 במרס 2017 נערך קדם דיון בבקשה. בית המשפט קבע בהחלטה כי עניין העמלה הצולבת בקשר לכרטיסי הדביט וה-"pre paid" כלול לכאורה בפסק דין שנתן בית הדין להגבלים עסקיים, ולכן כל טענה המועלת נגד קביעת העמלה הצולבת, יש להעלות בהליכים מתאימים בנוגע לפסק דין האמור. לאור זאת, ניתנה דחייה בקיום הליך התביעה הייצוגית עד למיצוי ההליכים בפני בית הדין להגבלים עסקיים. ביום 16 באוקטובר 2017 הוגשה לבית הדין להגבלים עסקיים תובענה למתן סעד הצהרתי, במסגרתה התבקש בית הדין לקבוע כי בעת מתן פסק הדין במסגרתו אושר הסדר העמלה הצולבת, לא נכללו בהסדר כרטיסי חיובי מיידים וכרטיסים נטענים. חברות כרטיסי האשראי, ובכלל זה כאל, הגישו בקשה לסילוק על הסף של התובענה בד בבד עם בקשה להארכת מועד להגשת התשובה לגופם של דברים, ככל שבקשת הסילוק תדחה. יצוין כי הבנק וצדדים נוספים צורפו לבקשה זו מאחר והיו צדדים להליך הקודם בבית הדין להגבלים עסקיים.

(ג) ביום 10 באוגוסט 2017 הוגשה לבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק, עתירה אשר המשיבים בה הם היועץ המשפטי לממשלה, פרקליטות המדינה, כאל, הבנק הבינלאומי ובנק דיסקונט. במסגרת העתירה התבקש בית המשפט להורות למשיבים לנמק מדוע לא יפעלו להגשת כתב אישום והעמדה לדין של כל מי שנמצא מעורב בפרשה הנוגעת לפעילות הסליקה הבינלאומית של כאל, ולא ימנעו מלהגיע להסדר עם המעורבים בפרשה. כמו כן התבקש צו ביניים שיורה למשיבים להימנע מכל ניסיון להגיע להסדר עד להכרעה בעתירה. לא ניתן צו ביניים. תגובת היועץ המשפטי לממשלה ופרקליטות המדינה לעתירה ולבקשה למתן צו ביניים הוגשה ביום 12 בנובמבר 2017. תגובת בנק דיסקונט, כאל והבנק הוגשה ביום 19 בנובמבר 2017. דיון בעתירה נקבע ליום 28 ביוני 2018. ראו לעניין זה גם התביעה הנגזרת המרובה האמורה בסעיף 4 להלן.

2. סכום החשיפה בשל תביעות שהוגשו כנגד כאל, שאפשרות התממשותן, כולן או חלקן, הינה אפשרית (Reasonably Possible) מסתכם בכ-48 מיליון ש"ח.

3. כנגד דיינרס, חברה מאוחדת של כאל, תלוייה ועומדת בקשה לאישור תובענה כתובענה ייצוגית, כפי שיפורט להלן. כאל מציינת בדוחותיה, כי לדעת הנהלת כאל, בהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים, לא ניתן בשלב זה להעריך את סיכוייה ולפיכך לא נרשמה בגינה כל הפרשה:

ביום 19 באוקטובר 2017 התקבלו בדיינרס כתב תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית אשר הוגש כנגד דיינרס וכנגד חברה נוספת, לבית המשפט המחוזי בחיפה (להלן - "התביעה והבקשה").

עניינה של הבקשה הינה הטענה כי דיינרס והחברה הנתבעת הנוספת, מטעות בפרסומיהן במכוון את חברי מועדון הנוסע המתמיד, אשר מחזיקים כרטיסי אשראי מסוג דיינרס פליי קארד (להלן - "הכרטיס"), בנוגע לאופן חישוב נקודות הטיסה אשר ניתן לצבור בעת שימוש בכרטיס במסגרת תשלום למשרדי ממשלה.

הגדרת הקבוצה הינה "כל בעלי כרטיס האשראי מסוג פלייקארד אשר עשו שימוש בכרטיס האשראי מעל 30,000 ש"ח בחודש במוסדות ממשלה".

המבקשים העמידו סכום תביעתם לכלל חברי הקבוצה על סך כ-66 מיליון ש"ח ולחילופין על סך 300 מיליון ש"ח. על דיינרס להשיב לבקשת האישור עד ליום 2 במרס 2018.

4. ביום 7 במאי 2015, כפי שנמסר לכול על ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ (להלן - "דיסקונט"), התקבלו בדיסקונט תביעה ובקשה לאישור הגשתה כתביעה נגזרת (מרוכה), אשר הוגשו לבית המשפט המחוזי בת"א-יפו. בית המשפט מתבקש לאשר הגשתה של תביעה נגזרת כנגד 16 נושאי משרה ובעלי תפקיד בתקופה הרלוונטית ככאל (ביניהם נושאי משרה לשעבר בדיסקונט ובבנק), ובחברת "כ.א.ל

אינטרנשיונל בע"מ" (להלן - "כאל אינטרנשיונל"), אשר מוזגה לכאל ונמחקה ביום 31 בדצמבר 2009, בגין נזקים נטענים שנגרמו לכאל ולכאל אינטרנשיונל ונזקים הצפויים להיגרם להן, לפי הנתען, בקשר לפעילות הסליקה הבינלאומית שלהן בשנים 2009-2006.

המבקש טוען כי נושאי המשרה ובעלי התפקיד המשיבים, הפרו, בין היתר, את חובותיהם וגרמו, לטענתו, לנזקים הנטענים והמוערכים על ידו בכ-100 מיליון ש"ח. כן טוען המבקש לסיכון פוטנציאלי של חילוט כספים בהיקפים של מיליארדי ש"ח, במסגרת הליכים פליליים, אם יוגשו, ולנזקי מוניטין ואחרים שאינם מוערכים, הכל כנטען על ידי המבקש.

ביום 9 במאי 2017, ובהתאם להסדר דינוי בין הצדדים, הגיש המבקש בקשה מתוקנת לאישור תביעה נגזרת. הבקשה בעיקרה נותרה כפי שהייתה, בשני שינויים מרכזיים: (1) הצגת ההסדר המותנה שנחתם עם הפרקליטות והצגת התשלום מכוחו כנזק נוסף שנגרם לכאל; (2) השמטת העילה הנוגעת להפרת הוראות חוק איסור הלבנת הון והעיצום הכספי שהוטל על ידי בנק ישראל הנובע מכך.

על פי החלטת בית המשפט מיום 10 במאי 2017, על כאל ויתר המשיבים להגיש את תשובתם לבקשת האישור המתוקנת עד ליום 24 בספטמבר 2017. כמו כן הוחלט כי העתק בקשת האישור יועבר ליועץ המשפטי לממשלה (לרבות הפיקוח על הבנקים) אשר יודיע אם בדעתו להצטרף להליך. ביום 20 באוגוסט 2017, הודיע היועץ המשפטי לממשלה כי אינו מוצא מקום להתייבב בהליך. כמו כן, ביום 29 באוגוסט 2017, הודיעו הצדדים כי המבקש, כאל והמבטחים של המשיבים האחרים באים ביניהם בדברים באופן שעשוי לייתר את הדיון בתיק. בהתאם לכך, ביקשו הצדדים ארכה להגשת תשובות המשיבים לבקשת האישור המתוקנת. לאחרונה, גיבשו הצדדים הסכם פשרה, אשר כפוף לאישור האורגנים המוסמכים בכאל.

דירקטוריון כאל בישיבתו מיום 2 בפברואר 2018, דן בהמלצת ועדת אד הוק מיוחדת בעניין פעילות הסליקה הבינלאומית (להלן - "הוועדה") שבסופו המלצתה בדבר דרך הפעולה שתהלוך את טובת כאל.

דירקטוריון כאל אימץ את המלצת הוועדה והחליט כי על רקע מכלול השיקולים שנשקלו במסגרת דינוי הוועדה, קידום הסכם פשרה במתווה המוצע ומיצוי זכויות כאל מול המבטחים, יהיה לטובת כאל. לפיכך דירקטוריון כאל הנחה את באי כוחה של כאל לקדם את מתווה הפשרה. דירקטוריון כאל קבע כי סכום ההחזר במסגרת מתווה הפשרה המוצע הוא ראוי וסביר ביותר, ואף מצוי על הצד הגבוה - בהתחשב בסיכונים והסיכויים של התביעה לגופה ועילת התביעה; ביחס לשיעור הפשרה בהליכים אחרים; וביחס לשיקולי רוחב של טובת כאל בסיוע יעיל וממצה של פרשת הסליקה הבינלאומית. עוד קבע דירקטוריון כאל כי מטעמים שפורטו בחוות דעתה של הוועדה לדירקטוריון כאל, נקיטת הליך משפטי נגד מי מנושאי המשרה, חלף הסדר הפשרה המוצע, ולחלופין אי נקיטת הליך כלשהו - לא יעלה בקנה אחד עם טובת כאל.

ביום 28 בספטמבר 2016, התקבל בבנק מכתב שנשלח על ידי בעל מניות בבנק ובו דרישה מדירקטוריון הבנק למיצוי עילת תביעה כנגד שני נושאי משרה בכירים לשעבר בכאל (מנכל כאל לשעבר ומנכל כאל אינטרנשיונל לשעבר) קודם להגשת בקשה לבית המשפט לאישור תביעה נגזרת מרובה מטעם הבנק, ובקשה לגילוי מסמכים. להבנת הבנק, הבקשה מתייחסת לאירועים בגינם הוגשה התביעה והבקשה לאישור תביעה נגזרת כנגד דיסקונט וכאל כמתואר לעיל. ביום 1 בנובמבר 2016 דן דירקטוריון הבנק בפניה והחליט לדחותה.

1. מאז חודש יולי 2006 מפרסם החשב הכללי הודעה על מינוי גופים מסוימים, ביניהם גם הבנק, כעושי שוק ראשיים לאגרות חוב ממשלתיות על פי סעיף 6 א' לחוק מלווה מדינה, התשל"ט-1979, וזאת במסגרת רפורמה שזם משרד האוצר, בהליך הנפקת אגרות חוב ממשלתיות ובפעילות בשוק ההון המשני בתחום אגרות החוב, על מנת לעודד כניסה של גורמים נוספים לשוק ההון לשם הגדלת הנזילות והשקיפות במסחר ולשם הוזלת עלויות גיוס כספים לקופת המדינה. הבנק התחיל לפעול כעושה שוק ביום 4 בספטמבר 2006.

במסגרת פעילות עשיית השוק העמיד האוצר לבנק קו לשאלות של אגרות חוב ממשלתיות עד לשווי של 1 מיליארד ש"ח וזאת על מנת לכסות עסקאות של מכירה בחסר של אגרות חוב ממשלתיות במסגרת עשיית השוק. כנגד ניצול שאלות במסגרת זו, מפקיד הבנק כספים באוצר בגובה הניצול המשמשים כבטוחה עבור השאלות. ראה גם באור 26.ט.

יא. הבנק נוהג לתת מעת לעת, בתנאים ובנסיבות המקובלים בעסקי הבנקאות, כתבי שיפוי מוגבלים בסכום ובתקופה ושאינם מוגבלים, והכל במהלך העסקים הרגיל של הבנק. בין היתר ניתנים כתבי שיפוי כאלה במסגרת דיני המסלקה בגין אבדן שיקים, לכונסי נכסים ומפרקים, לנותני שירותים שונים או כחלק מהתחייבות הסכמית ולחברות כרטיסי האשראי. כמו כן הבנק והבינלאומי הנפקות נותנים מעת לעת שיפוי לנאמנים של שטרי הון המונפקים על ידם, בכפוף לשטרי הנאמנות הרלוונטיים.

יב. לפרטים בדבר שיפויים שיינתנו (בהתקיים תנאים מסוימים) על ידי הבנק, במסגרת הסכם שנחתם על ידי פיבי שוויץ בע"מ, חברת בת של הבנק, למכירת פעילותה, ראה באור 18א'.

באור 26 - שעבודים, תנאים מגבילים ובטחונות

א. להבטחת התחייבויות כלפי מסלקת המעו"ף עבור לקוחותיו ועבור עצמו כאמור בבאור 25,ה, שעבד הבנק ניירות ערך ומזומנים לטובת מסלקת מעו"ף.

להלן יתרת הבטחונות שהועמדו למסלקת המעו"ף (במיליוני ש"ח):

יתרה גבוהה לשנת 2017		יתרה ממוצעת לשנת 2017		ליום 31 בדצמבר 2017	
בגין פעולות לקוחות ונוסטרו	בגין קרן סיכונים	בגין פעולות לקוחות ונוסטרו	בגין קרן סיכונים	בגין פעולות לקוחות ונוסטרו	בגין קרן סיכונים
242	63	197	55	212	53
-	21	-	18	-	18
ניירות ערך מזומנים המופקדים כביטחון					

יתרה גבוהה לשנת 2016		יתרה ממוצעת לשנת 2016		ליום 31 בדצמבר 2016	
בגין פעולות לקוחות ונוסטרו	בגין קרן סיכונים	בגין פעולות לקוחות ונוסטרו	בגין קרן סיכונים	בגין פעולות לקוחות ונוסטרו	בגין קרן סיכונים
210	91	193	69	176	53
-	30	-	23	-	18
ניירות ערך מזומנים המופקדים כביטחון					

ב. הבנק חבר במסלקת Euroclear שהינה מערכת סליקה לניירות ערך הנסחרים בשווקים הבינלאומיים. לצורך פעילות בניירות ערך באמצעות המסלקה הנ"ל וכבטוחה לקו אשראי בסך של 40 מיליון דולר (או בסכום גבוה יותר שהוסכם/יוסכם מעת לעת עם הבנק במקרים חריגים, שלא יעלה על 200 מיליון דולר) שהעמיד/יעמיד מפעיל המסלקה לטובת הבנק, יצר הבנק שעבוד ללא הגבלה בסכום של מזומנים וניירות ערך להבטחת מסגרת הפעילות.

ג. להבטחת התחייבות הבנק כלפי מסלקת הבורסה כאמור בבאור 25,ד, שעבד הבנק ניירות ערך ומזומנים לטובת מסלקת הבורסה.

להלן יתרת הבטחונות שהועמדו למסלקת הבורסה (במיליוני ש"ח):

יתרה גבוהה		יתרה ממוצעת		ליום 31 בדצמבר	
לשנת 2016	לשנת 2017	לשנת 2016	לשנת 2017	2016	2017
63	83	56	69	51	83
21	28	19	23	17	28
ניירות ערך מזומנים המופקדים כביטחון					

ד. (1) להבטחת אשראי מבנק ישראל, יצרו הבנק וחברות מאוחדות שלו אגרות חוב לפיהן שיעבדו לטובת בנק ישראל, בשעבוד קבוע מדרגה ראשונה, ללא הגבלה בסכום, את כל הנכסים והזכויות אשר הפקידו ו/או רשמו לזכות ו/או יפקידו ו/או ירשמו לזכות חשבונות הבטחות המתנהלים על שם בנק ישראל במסלקת הבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ וכן במסלקת Euroclear, לרבות כל הכספים וכל ניירות הערך המופקדים או הרשומים בחשבונות הנ"ל. ניירות הערך אשר הופקדו ו/או נרשמו לזכות ו/או יפקידו ו/או ירשמו לזכות חשבון הבטחות במסלקת Euroclear משועבדים גם בשעבוד צף.

(2) להלן נתונים לגבי אגרות החוב ששועבדו לבנק ישראל (במיליוני ש"ח):

יתרה גבוהה		יתרה ממוצעת		ליום 31 בדצמבר	
לשנת 2016	לשנת 2017	לשנת 2016	לשנת 2017	2016	2017
120	206	120	192	120	206
ניירות ערך					

* נכון לשנים 2017 ו-2016 אין ניצול אשראי כנגד שיעבוד זה.

** ראה באור 11 באשר ליתרות המזומנים ופקדונות בבנק ישראל.

(3) ראה באור 25.ו. באשר לשעבוד צף לטובת בנק ישראל, על זכויות הבנק לקבלת סכומים וחיובים כספיים בש"ח, המגיעים ו/או שיגיעו מאת לקוחותיו שהינם תאגידים ישראלים, במסגרת פעילות הבנק כספק במסלקת ה-CLS.

באור 26 - שעבודים, תנאים מגבילים ובטחונות (המשך)

ה. הבנק מתקשר מעת לעת עם צדדים נגדיים, בעיקר בנקים ישראלים וזרים בנספחים להסכמי ISDA מסוג CSA (credit support annex) שנועדו למזער את סיכוני האשראי ההדדיים הנוצרים בין הצדדים במסחר בנגזרים. על פי נספחי ה-CSA, מבוצעת מדידה תקופתית של שווי מלאי העסקאות בנגזרים שבוצעו בין הצדדים, ואם החשיפה נטו של אחד הצדדים עוברת סף שנקבע מראש אזי אותו צד מקבל מהצד השני פקדונות כספיים לכיסוי חלקי של החשיפה.

ליום 31 בדצמבר 2017 העביר הבנק לטובת צדדים נגדיים כאמור פקדונות בסך כולל של 174 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2016 - 117 מיליון ש"ח). ליום 31 בדצמבר 2017 קיבל הבנק מצדדים נגדיים כאמור פקדונות בסך 55 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2016 - 114 מיליון ש"ח).

ו. לצורך מתן שירותים ללקוחות הבנק ופעילות נוסטרו של הבנק בכל הנוגע לפעילויות מסוימות בניירות ערך זרים, לרבות בחוזים עתידיים גלובליים, באופציות ובהשאלות ומכירות בחסר, התקשר הבנק עם בנקים ו/או גופים זרים אחרים (להלן - "הברוקרים הזרים") לצורך קבלת שירותי משמורת ניירות ערך (global custody), סליקה, ברוקראז', שירותים לפעילות Margin ושירותים גלובליים נוספים. על פי ההסכמים עם הברוקרים הזרים, ניירות ערך מסויימים ומזומנים של הבנק (נוסטרו) המופקדים אצל איזה מהברוקרים הזרים משמשים (בין בדרך של שיעבוד, עכבון או העברת בעלות) כבטוחה לטובת הברוקר הזר להבטחת קיום התחייבויות הבנק ו/או כיסוי חשיפתו האשראית של הברוקר הזר בקשר עם פעילות לקוחות הבנק ו/או פעילות הנוסטרו של הבנק; כמו כן, לכל אחד מהברוקרים הזרים זכות עיכבון וקיזוז כלפי יתרות מזומן העומדות לזכות הבנק אצלו, לרבות פקדונות במזומן שהופקדו אצל הברוקר הזר כבטוחה, בקשר עם קיום התחייבויות הבנק ו/או החשיפה האשראית כאמור. קיימים הסדרים שונים בין הבנק לבין כל אחד מהברוקרים הזרים בקשר לשווי הבטוחות ו/או סכומי המזומן אשר צריכים להיות מופקדים אצל הברוקר הזר. נכון ליום 31 בדצמבר 2017 מופקדים אצל כלל הברוקרים הזרים כבטוחה ניירות ערך של הבנק (נוסטרו) בשווי מצטבר של כ-46 מיליון דולר (31 בדצמבר 2016 - 46 מיליון דולר), וכמו כן עומדים לזכות הבנק אצל כלל הברוקרים הזרים יתרות מזומן (לרבות פקדונות במזומן כאמור) בשווי מצטבר של כ-160 מיליון דולר (31 בדצמבר 2016 - 193 מיליון דולר).

ז. הבנק מקבל מבנק זר בחו"ל שירותי סליקה במטבעות במסלוקת CLS. להבטחת חשיפת אשראי של הבנק הזר כלפי הבנק בקשר עם סליקת עסקאות המטבע ב-CLS, הפקיד הבנק אצל הבנק הזר פיקדון כספי בסך של 50 מיליון דולר. הפיקדון משמש כבטוחה וכפוף לזכויות עכבון וקיזוז של הבנק הזר בקשר לכלל התחייבויות הבנק כלפי הבנק הזר והגופים הקשורים לו.

ח. להלן פירוט ניירות ערך אשר שועבדו למלווים על ידי קבוצת הבנק, כאמור בסעיפים א', ג' ו-ו' לעיל, כאשר המלווים אינם רשאים למכרם או לשעבדם (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר		
2016	2017	
160	257	ניירות ערך מוחזקים לפדיון
297	250	ניירות ערך זמינים למכירה
457	507	סך הכל

ט. להלן המקורות של ניירות ערך שהתקבלו ואשר הבנק רשאי למכור (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר		
2016	2017	
414	813	ניירות ערך שהתקבלו בעסקות שאילת ניירות ערך כנגד מזומן
200	-	ניירות ערך שהתקבלו בעסקת שאילה לא מובטחת
614	813	סך הכל

באור 27א - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור

א. כללי

1. הבנק חשוף לסיכוני שוק, לרבות סיכוני בסיס וסיכוני רבית. סיכון הבסיס הוא סיכון קיים או עתידי להכנסות ולהון הקבוצה שעלול להתרחש כתוצאה משינויים במדד המחירים לצרכן או בשערי החליפין של מטבעות חוץ עקב ההפרש בין שווי הנכסים לשווי ההתחייבויות. סיכון הרבית הוא סיכון לרווחים או להון הנובע מתזוזות בשיעורי הרבית. שינויים ברבית משפיעים על רווחי הבנק באמצעות שינוי בהכנסות נטו, ועל שווי נכסי הבנק, התחייבויותיו ומכשירים חוץ מאזניים, כיוון שהערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים (או אף התזרימים עצמם) משתנה כאשר חל שינוי בשיעורי הרבית. כחלק מהאסטרטגיה הכוללת של הבנק לניהול רמת החשיפה לסיכוני בסיס וסיכוני רבית הבנק משתמש במכשירים נגזרים מסוג עסקאות פרוורד על מטבע חוץ ומדד המחירים לצרכן, אופציות על מטבע חוץ ועסקאות החלפת רבית קבועה ברבית משתנה. לבנק יש נגזרים המיועדים וכשירים כגידורי שווי הוגן והשקעה נטו בפעילות חוץ.
 2. סיכון נזילות בנגזרים הינו סיכון הנובע מאי ודאות לגבי היכולת לסגור חשיפה בנגזרים במהירות במזומן או באמצעות יצירת חשיפה הפוכה. סיכון זה קיים בעיקר במכשירים בעלי סחירות נמוכה, או כאשר סחירות נכסי הבסיס שלה, נמוכה.
 3. אם נגזר אינו מיועד ליחס גידור כשיר, הנגזר נרשם לפי שווי הוגן ושינויים בשווי הוגן נרשמים באופן שוטף בדוח רווח והפסד.
 4. הבנק מתקשר בחוזים שבפני עצמם אינם מכשירים נגזרים אך הם מכילים נגזרים משובצים. לגבי כל חוזה, התאגיד הבנקאי מעריך האם המאפיינים הכלכליים של הנגזר המשובץ קשורים באופן ברור והדוק לאלה של החוזה המארח וקובע האם מכשיר נפרד עם אותם תנאים כשלי המכשיר המשובץ היה מקיים את ההגדרה של מכשיר נגזר. כאשר נקבע שהנגזר המשובץ בעל מאפיינים כלכליים שאינם קשורים באופן ברור והדוק למאפיינים הכלכליים של החוזה המארח, וכן שמכשיר נפרד עם אותם תנאים היה כשיר כמכשיר נגזר, הנגזר המשובץ מופרד מהחוזה המארח ומטופל כנגזר בפני עצמו. נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החוזה המארח. כאשר החוזה המארח נמדד לפי שווי הוגן ושינויים בשווי הוגן שלו מדווחים באופן שוטף בדוח רווח והפסד או כאשר הבנק אינו יכול לזהות ולמדוד באופן מהימן נגזר משובץ לצורך הפרדה מהחוזה המארח, החוזה בשלמותו נרשם במאזן לפי שווי הוגן.
 5. הבנק מתעד בכתב את כל יחסי הגידור בין מכשירים מגדרים לבין פריטים מגודרים, ואת המטרה והאסטרטגיה של ניהול הסיכונים באמצעות יצירת יחסי הגידור השונים. התייעוד כולל זיהוי ספציפי של הנכס אשר יועד כפריט המגודר וציון האופן שבו המכשיר המגדר צפוי לגדר את הסיכונים הקשורים לפריט המגודר. הבנק מעריך את האפקטיביות של יחסי הגידור הן בתחילת הגידור והן על בסיס מתמשך בהתאם למדיניות ניהול הסיכונים שלו.
 6. הבנק מפסיק חשבונאות גידור מכאן ואילך כאשר:
 - (א) נקבע שהנגזר אינו אפקטיבי עוד בקיזוז השינויים בשווי הוגן או תזרימי המזומנים של פריט מגודר;
 - (ב) הנגזר פוקע, נמכר, מבוטל או ממומש;
 - (ג) ההנהלה מבטלת את הייעוד של הנגזר כמכשיר מגדר.
- כאשר חשבונאות גידור מופסקת כיון שנקבע שהנגזר אינו כשיר עוד כגידור שווי הוגן אפקטיבי, הנגזר ימשיך להירשם במאזן לפי שווי הוגן אך הנכס או ההתחייבות המגודרים לא יותאמו עוד בגין שינויים בשווי הוגן.

גידורי שווי הוגן

הבנק מייעד נגזרים מסוימים כגידורי שווי הוגן. שינוי בשווי הוגן של נגזרים, המגדרים חשיפה לשינוי בשווי הוגן של נכס, מוכר באופן שוטף בדוח רווח והפסד, כמו גם השינוי בשווי הוגן של הפריט המגודר, שניתן לייחס אותו לסיכון המגודר. לנתונים בנושא חוסר אפקטיביות הקשור לגידורי שווי הוגן, מרכיב הרווח (ההפסד) בגין מכשירים נגזרים אשר הוצא לצורך הערכת אפקטיביות הגידורים, ראה באור 3 - "הכנסות מימון שאינן מרבית" בסעיף ג- "חלק לא אפקטיבי ביחסי הגידור".

גידור השקעה נטו בפעילות חוץ

ראה באור 1.ד.1 (1)

באור 27ב - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון
(במיליוני ש"ח)

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד-

31 בדצמבר 2017					
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי רבית	
				שקל - מדד	אחר
2,509	-	-	-	2,509	-
2,509	-	-	-	2,509	-
2,509	-	-	-	2,509	-
32	-	-	-	32	-
36,426	-	-	35,695	-	731
83	-	-	83	-	-
84	-	-	84	-	-
3,574	-	-	3,574	-	-
3,487	-	-	3,487	-	-
10,936	-	-	293	10,568	75
54,622	-	-	43,216	10,600	806
5,891	-	-	-	5,816	75
13,375	1,467	9,163	637	2,108	-
-	-	-	-	-	-
39,373	-	30,187	9,186	-	-
39,373	-	30,187	9,186	-	-
983	-	743	240	-	-
768	-	537	231	-	-
1,094	-	-	114	980	-
94,966	1,467	70,817	19,594	3,088	-
490	-	-	-	490	-
35	35	-	-	-	-
2,027	-	-	2,027	-	-

1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים	
א. נגזרים מגזרים ⁽¹⁾	
SWAPS	
סך הכל	
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי רבית (SWAPS) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור רבית קבוע	
ב. נגזרים ALM ⁽¹⁾ ⁽²⁾	
חוזי FUTURES	
חוזי FORWARD	
חוזי אופציות שנסחרים בבורסה	
- אופציות שנכתבו	
- אופציות שנקנו	
חוזי אופציה אחרים	
- אופציות שנכתבו	
- אופציות שנקנו	
SWAPS	
סך הכל	
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי רבית (SWAPS) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור רבית קבוע	
ג. נגזרים אחרים ⁽¹⁾	
חוזי FUTURES	
חוזי FORWARD	
חוזי אופציות שנסחרים בבורסה	
- אופציות שנכתבו	
- אופציות שנקנו	
חוזי אופציה אחרים	
- אופציות שנכתבו	
- אופציות שנקנו	
SWAPS	
סך הכל	
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי רבית (SWAPS) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור רבית קבוע	
ד. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ SPOT	
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב	
חוזי החלפת מטבע חוץ SPOT	

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ SPOT.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

באור 27ב - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)
(במיליוני ש"ח)

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד - (המשך)

31 בדצמבר 2016					
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי רבית	
				אחר	שקל - מדד
241	-	-	241	-	-
2,943	-	-	-	2,943	-
3,184	-	-	241	2,943	-
2,943	-	-	-	2,943	-
21	-	-	-	21	-
41,979	-	-	41,390	100	489
136	-	-	136	-	-
223	-	-	223	-	-
2,121	-	-	2,121	-	-
2,467	-	-	2,467	-	-
10,300	-	-	340	9,885	75
57,247	-	-	46,677	10,006	564
5,400	-	-	-	5,325	75
19,576	68	9,146	6,251	4,111	-
-	-	-	-	-	-
31,955	-	25,843	6,112	-	-
31,955	-	25,843	6,112	-	-
1,553	-	1,210	343	-	-
1,188	-	872	316	-	-
975	-	-	135	840	-
87,202	68	62,914	19,269	4,951	-
420	-	-	-	420	-
38	38	-	-	-	-
1,225	-	-	1,225	-	-

1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים

א. נגזרים מגזרים⁽¹⁾

חוזי FORWARD

SWAPS

סך הכל

מתוך זה חוזי החלפת שיעורי רבית (SWAPS) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור רבית קבוע

ב. נגזרים ALM⁽¹⁾

חוזי FUTURES

חוזי FORWARD

חוזי אופציות שנסחרים בבורסה

- אופציות שנכתבו

- אופציות שנקנו

חוזי אופציה אחרים

- אופציות שנכתבו

- אופציות שנקנו

SWAPS

סך הכל

מתוך זה חוזי החלפת שיעורי רבית (SWAPS) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור רבית קבוע

ג. נגזרים אחרים⁽¹⁾

חוזי FUTURES

חוזי FORWARD

חוזי אופציות שנסחרים בבורסה

- אופציות שנכתבו

- אופציות שנקנו

חוזי אופציה אחרים

- אופציות שנכתבו

- אופציות שנקנו

SWAPS

סך הכל

מתוך זה חוזי החלפת שיעורי רבית (SWAPS) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור רבית קבוע

ד. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ SPOT

נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב

חוזי החלפת מטבע חוץ SPOT

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ SPOT.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

באור 27ב - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)
(במיליוני ש"ח)

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד - (המשך)

31 בדצמבר 2017						
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי רבית		
				שקל - מדד	אחר	
					2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים	
					א. נגזרים מגדרים⁽¹⁾	
28	-	-	-	28	שווי הוגן ברוטו חיובי	
18	-	-	-	18	שווי הוגן ברוטו שלילי	
					ב. נגזרים ALM⁽¹⁾ (2)	
546	-	-	351	173	22	שווי הוגן ברוטו חיובי
541	-	-	340	199	2	שווי הוגן ברוטו שלילי
						ג. נגזרים אחרים⁽¹⁾
768	1	612	143	12	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
767	1	612	142	12	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
						ד. נגזרי אשראי
						נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב
-	-	-	-	-	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
						ה. סך הכל
1,342	1	612	494	213	22	שווי הוגן ברוטו חיובי
-	-	-	-	-	-	סכומי שווי הוגן שקודזו במאזן
1,342	1	612	494	213	22	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים*
						מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים
1,326	1	612	482	229	2	שווי הוגן ברוטו שלילי ⁽³⁾
-	-	-	-	-	-	סכומי שווי הוגן שקודזו במאזן
1,326	1	612	482	229	2	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾ *
						מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים

(1) למעט נגזרי אשראי.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(3) מזה שווי הוגן ברוטו שלילי של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך 8 מיליון ש"ח.

באור 27ב - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)
(במיליוני ש"ח)

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד - (המשך)

31 בדצמבר 2016					
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי רבית	
				שקל - מדד	אחר
					2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים
					א. נגזרים מגדרים⁽¹⁾
37	-	-	6	31	-
30	-	-	-	30	-
					ב. נגזרים AUM⁽¹⁾ (2)
557	-	-	346	188	23
605	-	-	372	230	3
					ג. נגזרים אחרים⁽¹⁾
738	1	625	93	19	-
737	1	625	92	19	-
					ד. נגזרי אשראי
					נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב
-	-	-	-	-	-
					ה. סך הכל
1,332	1	625	445	238	23
-	-	-	-	-	-
1,332	1	625	445	238	23
					* יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים
					* מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים שווי הוגן ברוטו שלילי ⁽³⁾
1,372	1	625	464	279	3
-	-	-	-	-	-
1,372	1	625	464	279	3
					* יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾
					* מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים

(1) למעט נגזרי אשראי.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(3) מזה שווי הוגן ברוטו שלילי של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך 16 מיליון ש"ח.

באור 27ב - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה

31 בדצמבר 2017						
סך הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים / ברוקרים	בנקים	בורסות	
1,342	692	-	123	321	206	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים
(264)	(29)	-	(24)	(211)	-	סכומים ברוטו שלא קוזדו במאזן:
(41)	-	-	(15)	(26)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
1,037	663	-	84	84	206	הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל
1,220	927	-	-	293	-	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
(243)	(104)	-	-	(139)	-	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
977	823	-	-	154	-	הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני
2,014	1,486	-	84	238	206	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים
1,326	487	-	225	418	196	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
(264)	(29)	-	(24)	(211)	-	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
(149)	-	-	-	(149)	-	סכומים ברוטו שלא קוזדו במאזן:
913	458	-	201	58	196	מכשירים פיננסיים
						ביטחון במזומן ששועבד
						סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

- (1) מזה שווי הוגן ברוטו שלילי של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך 8 מיליון ש"ח (31.12.16 - 16 מיליון ש"ח).
- (2) ההפרש, אם הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה, כפי שחושבו לצורך מגבלות על חבות של לווה, לפני הפחתת סיכון אשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלווה.

ג. פירוט מועדי פרעון - סכומים נקובים: יתרות לסוף השנה

31 בדצמבר 2017					
סך הכל	מעל 5 שנים	מעל 5 שנה ועד 5 שנים	מעל 3 חודשים ועד שנה	עד 3 חודשים	
806	-	513	283	10	חוזי רבית
16,197	4,235	6,180	3,241	2,541	- שקל - מדד
64,837	38	301	11,613	52,885	- אחר
70,817	-	734	2,347	67,736	חוזי מטבע חוץ
1,502	-	1,437	-	65	חוזים בגין מניות
154,159	4,273	9,165	17,484	123,237	חוזי סחורות ואחרים
					סך הכל

31 בדצמבר 2016					
סך הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים / ברוקרים	בנקים	בורסות
1,332	646	-	115	380	191
(252)	-	-	(18)	(234)	-
(74)	-	-	(13)	(61)	-
1,006	646	-	84	85	191
939	555	3	26	355	-
(148)	(1)	-	(6)	(141)	-
791	554	3	20	214	-
1,797	1,200	3	104	299	191
1,372	581	8	206	404	173
(252)	-	-	(18)	(234)	-
(46)	-	-	-	(46)	-
1,074	581	8	188	124	173

31 בדצמבר 2016				
סך הכל	מעל 5 שנים	מעל 5 שנה ועד 5 שנים	מעל 3 חודשים ועד שנה	עד 3 חודשים
564	-	300	81	183
17,900	5,219	6,976	1,282	4,423
67,412	55	442	20,289	46,626
62,914	-	1,233	2,022	59,659
106	-	38	43	25
148,896	5,274	8,989	23,717	110,916

באור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים ואיזורים גיאוגרפיים

א. הגדרות

- **אנשים פרטיים** - יחידים, לרבות יחידים המנהלים חשבון משותף, אשר למועד הדיווח אין להם חבות לבנק, או שהחבות שלהם סווגה בענף משק "אנשים פרטיים - הלוואות לדיור ואחר".
- **מגזר בנקאות פרטית** - אנשים פרטיים אשר היתרה של תיק הנכסים הפיננסיים שיש להם בבנק על בסיס מאוחד (לרבות פקדונות כספיים, תיקי ניירות ערך ונכסים כספיים אחרים) עולה על 3 מיליון ש"ח.
- **משקי בית** - אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים בבנקאות פרטית.
- **עסק** - לקוח שאינו נכלל בהגדרת "אנשים פרטיים" ואינו גוף מוסדי או תאגיד בנקאי.
- **מחזור פעילות** - מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי.
- **עסק זעיר** - עסק שמחזור פעילותו קטן מ- 10 מיליון ש"ח.
- **עסק קטן** - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל- 10 מיליון ש"ח וקטן מ- 50 מיליון ש"ח.
- **עסק בינוני** - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל- 50 מיליון ש"ח וקטן מ- 250 מיליון ש"ח.
- **עסק גדול** - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל- 250 מיליון ש"ח.
- **גופים מוסדיים** - כהגדרתם בחוק הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות ולרבות קופות גמל, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, תעודות סל, חברות ביטוח וחברי בורסה המנהלים כספי לקוחות.

כאשר מחזור ההכנסות של לקוח עסקי אינו מייצג את היקף הפעילות שלו, פעילות הלקוח העסקי סווגה לפי האמור להלן: כאשר סך החבות של הלקוח העסקי שווה או גדולה מ-100 מיליון ש"ח סווג הלקוח למגזר עסקים גדולים. בנוסף, בחשבונות עסקיים הפועלים בשוק ההון הסיווג למגזרי הלקוחות נעשה בהתאם לשווי הנכסים במאזן או שווי ממוצע הנכסים בבנק, ובחשבונות עסקיים בתחום הנדל"ן הסיווג נעשה בהתאם לשווי הנכסים במאזן או היקף המסגרות.

בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בקובץ שאלות ותשובות של בנק ישראל, לקוחות עסקיים, אשר החבות שלהם לבנק עד סך של 80 אלפי ש"ח (לרבות מסגרת אשראי וכו'), ולבנק אין מידע על מחזור הפעילות שלהם, סווגו למגזר הפעילות הפיקוחי הרלוונטי לפי סך הנכסים הפיננסיים של הלקוח בבנק (לרבות פקדונות כספיים, תיקי ניירות-ערך ונכסים כספיים אחרים), לאחר הכפלתם במקדם של 10.

- **מגזר ניהול פיננסי** - כולל פעילות למסחר ופעילות ניהול נכסים והתחייבויות כהגדרתן בהוראות המפקח על הבנקים. כמו כן כולל המגזר את חלק הבנק ברווחי כאל.

העקרונות בחלוקת תוצאות הפעילות בין מגזרי הפעילות השונים:

- הכנסות רבית נטו, הכוללות:
- המרווח הפיננסי, הן בצד האשראי והן בצד הפקדונות, המחושב כפער בין הרבית המתקבלת או המשולמת לבין ממוצע מחירי הכסף של הבנק, הנגזרים ממסך החיים התואם את תנאי האשראי או הפקדון במגזרי ההצמדה הרלוונטיים.
- רבית על ההון המשוקלל המיוחס למגזר (על בסיס נכסי הסיכון המשוייכים לכל מגזר).
- מגזרי הלקוחות מחויבים בעלויות המימון העודפות (מעבר לעלות גיוס המקורות) של שטרי ההון המיוחסים למגזר.
- הוצאות בגין הפסדי אשראי - לכל מגזר פעילות מיוחסות הוצאות בגין הפסדי אשראי שנרשמו בגין לקוחותיו.
- הכנסות שאינן מרבית - לכל מגזר פעילות נזקפות ההכנסות מעמלות, הכנסות מימון שאינן מרבית וההכנסות האחרות, הנובעות מפעילות לקוחותיו.
- הוצאות תפעוליות - לכל לקוח במגזר פעילות מיוחסות הוצאות של כלל יחידות הבנק, הנובעות ממתן שירותים, לפי מתודולוגיית העמסה כדלקמן:
- הוצאות ישירות, הכוללות:
- הוצאות שכר וארגוניות בסניפים - מועמסות לפי התפלגות תקן "מדד פעולה", המתרגם את הפעילות של הלקוח לתשומות עבודה.
- הוצאות מחשב בסניפים - מועמסות בהתאם לכמות פעולות המבוצעות על ידי הלקוחות.
- הוצאות שכר, ארגוניות ומחשב של יחידות המטה העסקיות - מועמסות על פי מפתחות העמסה, בהתאם לאופי הפעילות של הלקוח (כגון: התפלגות יתרות אשראי, כמות נכפ פעולות).
- הוצאות עקיפות, הכוללות את הוצאות יחידות המטה והוצאות המחשב של החטיבות/המערכים העורפיים, ואת הוצאות המחשב הכלליות שאינן משוייכות - הוצאות אלו מועמסות בהתאם לאופי ההוצאה. מרבית ההוצאות העקיפות מועמסות לפי התפלגות הוצאות הישירות והיתר לפי התפלגות ההכנסות.
- מסים על ההכנסה - ההפרשה למס על הרווח של כל מגזר, חושבה על פי שיעור המס הסטטוטורי, תוך ביצוע התאמות מסוימות הנובעות מהוצאות לא מוכרות וכו"ב.
- רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנה שליטה - זקיפת חלק ברווח המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה במגזרי הפעילות השונים, הוקצה על פי יחס הרווח נטו של חברות הבת בהן יש זכויות שאינן מקנות שליטה, כפי שרווח זה שויך למגזרי הפעילות השונים.

באור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

ב. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2017										
המאוחז										
סך הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל								
		סך הכל פעילות ישראל	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית	
במיליוני ש"ח										
2,704	2	2,702	167	14	355	166	648	1	1,351	הכנסות רבית מחיצוניים
402	-	402	19	36	60	27	78	27	155	הוצאות רבית מחיצוניים
										הכנסות רבית, נטו
2,302	2	2,300	148	(22)	295	139	570	(26)	1,196	- מחיצוניים
-	-	-	62	60	1	6	5	51	(185)	- בינמגזרי
2,302	2	2,300	210	38	296	145	575	25	1,011	סך הכנסות רבית, נטו
1,450	19	1,431	106	183	134	65	324	57	562	הכנסות שאינן מרבית
3,752	21	3,731	316	221	430	210	899	82	1,573	סך הכנסות
121	(3)	124	-	(9)	(3)	27	45	-	64	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
2,607	32	2,575	54	157	186	98	615	55	1,410	הוצאות תפעוליות ואחרות
1,024	(8)	1,032	262	73	247	85	239	27	99	רווח (הפסד) לפני מסים
358	-	358	92	26	86	29	83	9	33	הפרשה למסים על הרווח
666	(8)	674	170	47	161	56	156	18	66	רווח (הפסד) לאחר מסים
54	-	54	54	-	-	-	-	-	-	חלק הבנק ברווח של חברה כלולה לאחר השפעת המס
										רווח (הפסד) נקי:
720	(8)	728	224	47	161	56	156	18	66	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(42)	-	(42)	(10)	-	(1)	(4)	(7)	(1)	(19)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
678	(8)	686	214	47	160	52	149	17	47	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
130,488	111	130,377	51,663	578	17,311	4,744	15,320	50	40,711	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
536	-	536	536	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעה בחברה כלולה ⁽¹⁾
78,714	-	78,714	-	578	17,311	4,744	15,320	50	40,711	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ⁽¹⁾
81,216	-	81,216	-	590	17,473	4,826	15,754	52	42,521	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
542	-	542	-	-	210	34	203	-	95	יתרת חובות פגומים
230	-	230	-	-	-	1	33	-	196	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
122,270	-	122,270	14,759	23,058	9,126	5,227	16,175	7,652	46,273	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
107,511	-	107,511	-	23,058	9,126	5,227	16,175	7,652	46,273	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור ⁽¹⁾
113,511	-	113,511	-	26,681	11,683	5,309	15,439	8,028	46,371	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
76,775	207	76,568	8,546	1,013	17,533	5,903	15,298	170	28,105	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
77,371	8	77,363	8,625	941	17,095	5,806	15,631	170	29,095	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
293,263	-	293,263	-	210,228	16,304	3,749	12,644	15,097	35,241	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
1,915	-	1,915	-	11	303	139	549	1	912	פיצול הכנסות רבית נטו
249	2	247	-	28	15	13	43	24	124	- מרווח מפעילות מתן אשראי
138	-	138	210	(1)	(22)	(7)	(17)	-	(25)	- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
2,302	2	2,300	210	38	296	145	575	25	1,011	- אחר
										סך הכל הכנסות רבית, נטו

1. יתרת ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

2. נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

3. נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

באור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

ב. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2016*										המאוחז
סך הכל	פעילות חו"ל	סך הכל פעילות ישראל	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	פעילות ישראל		
								בנקאות פרטית	משקי בית	
										במיליוני ש"ח
2,526	9	2,517	159	17	380	141	614	1	1,205	הכנסות רבית מחיצוניים
357	-	357	32	29	53	21	61	22	139	הוצאות רבית מחיצוניים
										הכנסות רבית, נטו
2,169	9	2,160	127	(12)	327	120	553	(21)	1,066	- מחיצוניים
-	-	-	76	48	(29)	16	(21)	40	(130)	- בינמגזרי
2,169	9	2,160	203	36	298	136	532	19	936	סך הכנסות רבית, נטו
1,480	21	1,459	152	180	128	69	310	51	569	הכנסות שאינן מרבית
3,649	30	3,619	355	216	426	205	842	70	1,505	סך הכנסות
80	-	80	-	8	(19)	18	24	-	49	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
2,683	51	2,632	61	193	189	99	609	53	1,428	הוצאות תפעוליות ואחרות
886	(21)	907	294	15	256	88	209	17	28	רווח (הפסד) לפני מסים
398	-	398	129	7	115	39	93	7	8	הפרשה למסים על הרווח
488	(21)	509	165	8	141	49	116	10	20	רווח (הפסד) לאחר מסים
72	-	72	72	-	-	-	-	-	-	חלק הבנק ברווח של חברה כלולה לאחר השפעת המס
										רווח (הפסד) נקי:
560	(21)	581	237	8	141	49	116	10	20	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(39)	-	(39)	(8)	-	(2)	(2)	(7)	(1)	(19)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
521	(21)	542	229	8	139	47	109	9	1	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
126,612	350	126,262	49,880	683	18,404	4,427	14,634	48	38,186	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
493	-	493	493	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעה בחברה כלולה ⁽¹⁾
76,732	350	76,382	-	683	18,404	4,427	14,634	48	38,186	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ⁽¹⁾
78,175	-	78,175	-	684	18,126	4,541	14,899	45	39,880	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
577	-	577	-	-	195	96	195	-	91	יתרת חובות פגומים
221	-	221	-	-	-	1	29	-	191	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
118,722	768	117,954	13,462	21,953	9,508	5,062	16,558	7,031	44,380	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
105,260	768	104,492	-	21,953	9,508	5,062	16,558	7,031	44,380	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור ⁽¹⁾
105,817	-	105,817	-	19,836	9,746	5,543	16,658	7,736	46,298	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
76,120	578	75,542	8,435	1,082	18,076	6,137	14,420	145	27,247	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
76,178	578	75,600	8,258	1,063	18,095	6,017	14,570	147	27,450	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
282,094	-	282,094	-	202,509	15,261	3,618	12,520	13,135	35,051	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
										פיצול הכנסות רבית נטו
1,825	-	1,825	-	14	309	133	516	1	852	מרווח מפעילות מתן אשראי
213	9	204	-	23	11	9	32	18	111	- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
131	-	131	203	(1)	(22)	(6)	(16)	-	(27)	- אחר
2,169	9	2,160	203	36	298	136	532	19	936	סך הכל הכנסות רבית, נטו

* סווג מחדש.

1. יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילה רבעון או לתחילה חודש.
2. נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.
3. נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

באור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

ב. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2015										המאוחז
סך הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל								
	פרטיים	סך הכל פעילות ישראל	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית	
במיליוני ש"ח										
2,260	11	2,249	147	22	343	140	588	2	1,007	הכנסות רבית מחיצוניים
307	2	305	22	30	47	18	56	14	118	הוצאות רבית מחיצוניים
										הכנסות רבית, נטו
1,953	9	1,944	125	(8)	296	122	532	(12)	889	- מחיצוניים
-	-	-	80	50	(13)	1	(13)	26	(131)	- בינמגזרי
1,953	9	1,944	205	42	283	123	519	14	758	סך הכנסות רבית, נטו
1,541	27	1,514	128	184	126	63	335	52	626	הכנסות שאינן מרבית
3,494	36	3,458	333	226	409	186	854	66	1,384	סך הכנסות
18	-	18	-	-	2	4	(26)	-	38	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
2,710	36	2,674	95	178	191	99	616	54	1,441	הוצאות תפעוליות ואחרות
766	-	766	238	48	216	83	264	12	(95)	רווח (הפסד) לפני מסים
326	-	326	100	21	94	37	111	5	(42)	הפרשה למסים (חסכון במס) על הרווח (הפסד)
440	-	440	138	27	122	46	153	7	(53)	רווח (הפסד) לאחר מסים
38	-	38	38	-	-	-	-	-	-	חלק הבנק ברווח של חברה כלולה לאחר השפעת המס
										רווח (הפסד) נקי:
478	-	478	176	27	122	46	153	7	(53)	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(32)	-	(32)	(10)	-	(3)	(2)	(11)	-	(6)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
446	-	446	166	27	119	44	142	7	(59)	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
121,379	377	121,002	50,244	860	16,047	3,960	14,281	48	35,562	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
423	-	423	423	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעה בחברה כלולה ⁽¹⁾
71,135	377	70,758	-	860	16,047	3,960	14,281	48	35,562	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ⁽¹⁾
73,379	353	73,026	-	816	16,814	4,001	14,164	53	37,178	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
764	-	764	-	2	320	125	234	-	83	יתרת חובות פגומים
234	-	234	-	-	1	1	19	6	207	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
114,137	1,037	113,100	13,528	23,279	10,191	5,168	14,191	6,272	40,471	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
100,609	1,037	99,572	-	23,279	10,191	5,168	14,191	6,272	40,471	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור ⁽¹⁾
103,262	884	102,378	-	22,448	10,760	5,241	15,047	7,090	41,792	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
74,863	671	74,192	9,550	988	17,066	5,047	15,122	136	26,283	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
74,902	671	74,231	9,201	892	16,868	4,881	14,975	132	27,282	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
254,855	-	254,855	-	162,528	23,145	3,620	12,545	12,900	40,117	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
1,626	-	1,626	-	18	292	121	510	-	685	פיצול הכנסות רבית נטו
192	9	183	-	25	11	8	26	14	99	מרווח מפעילות מתן אשראי
135	-	135	205	(1)	(20)	(6)	(17)	-	(26)	- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
1,953	9	1,944	205	42	283	123	519	14	758	סך הכל הכנסות רבית, נטו

1. יתרת ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילה רבעון או לתחילה חודש.

2. נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

3. נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

באור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017								המאחד
מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
סך הכל	סך הכל	אחר	כרטיסי אשראי	סך הכל	אחר	כרטיסי אשראי	לדיוור	
במיליוני ש"ח								
1,352	1	1	-	1,351	768	14	569	הכנסות רבית מחיצוניים
182	27	27	-	155	155	-	-	הוצאות רבית מחיצוניים
								הכנסות רבית, נטו
1,170	(26)	(26)	-	1,196	613	14	569	- מחיצוניים
(134)	51	51	-	(185)	150	(2)	(333)	- בינמגזרי
1,036	25	25	-	1,011	763	12	236	סך הכנסות רבית, נטו
619	57	56	1	562	465	84	13	הכנסות שאינן מרבית
1,655	82	81	1	1,573	1,228	96	249	סך הכנסות
64	-	-	-	64	63	-	1	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,465	55	54	1	1,410	1,245	61	104	הוצאות תפעוליות ואחרות
126	27	27	-	99	(80)	35	144	רווח (הפסד) לפני מסים
42	9	9	-	33	(27)	12	48	הפרשה למסים (חסכון במס) על הרווח (הפסד)
								רווח (הפסד) נקי:
84	18	18	-	66	(53)	23	96	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(20)	(1)	(1)	-	(19)	(18)	(1)	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
64	17	17	-	47	(71)	22	96	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
40,761	50	22	28	40,711	15,603	2,768	22,340	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
42,573	52	21	31	42,521	16,491	3,182	22,848	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
95	-	-	-	95	88	-	7	יתרת חובות פגומים
196	-	-	-	196	40	-	156	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
53,925	7,652	7,652	-	46,273	46,273	-	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
54,399	8,028	8,028	-	46,371	46,371	-	-	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
28,275	170	141	29	28,105	13,266	2,891	11,948	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
29,265	170	140	30	29,095	13,797	3,070	12,228	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
50,338	15,097	15,097	-	35,241	35,241	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
								פיצול הכנסות רבית נטו
913	1	1	-	912	648	12	252	- מרווח מפעילות מתן אשראי
148	24	24	-	124	124	-	-	- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
(25)	-	-	-	(25)	(9)	-	(16)	- אחר
1,036	25	25	-	1,011	763	12	236	סך הכל הכנסות רבית, נטו

1. היתרה הממוצעת של הנכסים וההתחייבויות משקפת את היתרה הממוצעת של האשראי לציבור ופקדונות הציבור בהתאמה.

באור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016*								המאחד
מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
סך הכל	סך הכל	אחר	כרטיסי אשראי	סך הכל	אחר	כרטיסי אשראי	לדיוור	
במיליוני ש"ח								
1,206	1	1	-	1,205	730	17	458	הכנסות רבית מחיצוניים
161	22	22	-	139	139	-	-	הוצאות רבית מחיצוניים
								הכנסות רבית, נטו
1,045	(21)	(21)	-	1,066	591	17	458	- מחיצוניים
(90)	40	40	-	(130)	145	(4)	(271)	- בינמגזרי
955	19	19	-	936	736	13	187	סך הכנסות רבית, נטו
620	51	50	1	569	464	90	15	הכנסות שאינן מרבית
1,575	70	69	1	1,505	1,200	103	202	סך הכנסות
49	-	-	-	49	47	-	2	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,481	53	52	1	1,428	1,261	65	102	הוצאות תפעוליות ואחרות
45	17	17	-	28	(108)	38	98	רווח (הפסד) לפני מסים
15	7	7	-	8	(38)	13	33	הפרשה למסים (חסכון במס) על הרווח (הפסד)
								רווח (הפסד) נקי:
30	10	10	-	20	(70)	25	65	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(20)	(1)	(1)	-	(19)	(17)	(2)	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
10	9	9	-	1	(87)	23	65	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
38,234	48	21	27	38,186	14,357	2,950	20,879	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
39,925	45	17	28	39,880	15,177	2,962	21,741	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
91	-	-	-	91	83	-	8	יתרת חובות פגומים
191	-	-	-	191	41	-	150	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
51,411	7,031	7,031	-	44,380	44,380	-	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
54,034	7,736	7,736	-	46,298	46,298	-	-	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
27,392	145	127	18	27,247	12,954	2,922	11,371	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
27,597	147	128	19	27,450	12,755	3,090	11,605	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
48,186	13,135	13,135	-	35,051	35,051	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
								פיצול הכנסות רבית נטו
853	1	1	-	852	637	13	202	- מרווח מפעילות מתן אשראי
129	18	18	-	111	111	-	-	- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
(27)	-	-	-	(27)	(12)	-	(15)	- אחר
955	19	19	-	936	736	13	187	סך הכל הכנסות רבית, נטו

* סוג מחדש.

1. היתרה הממוצעת של הנכסים וההתחייבויות משקפת את היתרה הממוצעת של האשראי לציבור ופקדונות הציבור בהתאמה.

באור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015								המאוחז
מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
סך הכל	סך הכל	אחר	כרטיסי אשראי	סך הכל	אחר	כרטיסי אשראי	לדיוור	
במיליוני ש"ח								
1,009	2	2	-	1,007	603	41	363	הכנסות רבית מחיצוניים
132	14	14	-	118	68	25	25	הוצאות רבית מחיצוניים
								הכנסות רבית, נטו
877	(12)	(12)	-	889	535	16	338	- מחיצוניים
(105)	26	26	-	(131)	66	(3)	(194)	- בינמגזרי
772	14	14	-	758	601	13	144	סך הכנסות רבית, נטו
678	52	52	-	626	520	89	17	הכנסות שאינן מרבית
1,450	66	66	-	1,384	1,121	102	161	סך הכנסות
38	-	-	-	38	35	-	3	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,495	54	54	-	1,441	1,262	63	116	הוצאות תפעוליות ואחרות
(83)	12	12	-	(95)	(176)	39	42	רווח (הפסד) לפני מסים
(37)	5	5	-	(42)	(78)	18	18	הפרשה למסים (חסכון במס) על הרווח (הפסד)
								רווח (הפסד) נקי:
(46)	7	7	-	(53)	(98)	21	24	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(6)	-	-	-	(6)	(3)	(2)	(1)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(52)	7	7	-	(59)	(101)	19	23	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
35,610	48	21	27	35,562	13,660	2,898	19,004	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
37,231	53	26	27	37,178	14,146	3,000	20,032	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
83	-	-	-	83	73	-	10	יתרת חובות פגומים
213	6	6	-	207	25	-	182	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
46,743	6,272	6,272	-	40,471	40,471	-	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
48,882	7,090	7,090	-	41,792	41,792	-	-	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
26,419	136	112	24	26,283	11,633	2,959	11,691	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
27,414	132	108	24	27,282	11,978	3,077	12,227	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
53,017	12,900	12,900	-	40,117	40,117	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
								פיצול הכנסות רבית נטו
685	-	-	-	685	513	13	159	- מרווח מפעילות מתן אשראי
113	14	14	-	99	99	-	-	- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
(26)	-	-	-	(26)	(11)	-	(15)	- אחר
772	14	14	-	758	601	13	144	סך הכל הכנסות רבית, נטו

1. היתרה הממוצעת של הנכסים וההתחייבויות משקפת את היתרה הממוצעת של האשראי לציבור ופקדונות הציבור בהתאמה.

באור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2017										המאחד
מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים				
סך הכל	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	
במיליוני ש"ח										
1,169	355	285	70	166	135	31	648	497	151	הכנסות רבית מחיצוניים
165	60	60	-	27	27	-	78	78	-	הוצאות רבית מחיצוניים
1,004	295	225	70	139	108	31	570	419	151	הכנסות רבית, נטו
12	1	1	-	6	8	(2)	5	9	(4)	- מחיצוניים
1,016	296	226	70	145	116	29	575	428	147	- בינמגזרי
523	134	97	37	65	50	15	324	287	37	סך הכנסות רבית, נטו
16	-	-	-	1	1	-	15	15	-	הכנסות שאינן מרבית
1,539	430	323	107	210	166	44	899	715	184	מזה: הכנסות מכרטיסי אשראי
69	(3)	6	(9)	27	29	(2)	45	64	(19)	סך הכנסות
899	186	151	35	98	81	17	615	521	94	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
571	247	166	81	85	56	29	239	130	109	הוצאות תפעוליות ואחרות
198	86	58	28	29	19	10	83	45	38	רווח לפני מסים
										הפרשה למסים על הרווח
										רווח נקי:
373	161	108	53	56	37	19	156	85	71	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(12)	(1)	-	(1)	(4)	(3)	(1)	(7)	(4)	(3)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
361	160	108	52	52	34	18	149	81	68	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
37,375	17,311	14,791	2,520	4,744	3,816	928	15,320	10,642	4,678	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
38,053	17,473	14,991	2,482	4,826	3,827	999	15,754	10,770	4,984	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
447	210	167	43	34	23	11	203	163	40	יתרת חובות פגומים
34	-	-	-	1	1	-	33	27	6	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
30,528	9,126	7,964	1,162	5,227	4,384	843	16,175	13,670	2,505	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
32,431	11,683	10,237	1,446	5,309	4,412	897	15,439	12,920	2,519	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
38,734	17,533	12,748	4,785	5,903	4,134	1,769	15,298	9,568	5,730	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
38,532	17,095	12,426	4,669	5,806	4,005	1,801	15,631	9,659	5,972	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
32,697	16,304	15,254	1,050	3,749	3,505	244	12,644	11,500	1,144	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
										פיצול הכנסות רבית נטו
991	303	229	74	139	109	30	549	401	148	- מרווח מפעילות מתן אשראי
71	15	13	2	13	12	1	43	38	5	- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
(46)	(22)	(16)	(6)	(7)	(5)	(2)	(17)	(11)	(6)	- אחר
1,016	296	226	70	145	116	29	575	428	147	סך הכל הכנסות רבית, נטו

1. היתרה הממוצעת של הנכסים וההתחייבויות משקפת את היתרה הממוצעת של האשראי לציבור ופקדונות הציבור בהתאמה.

באור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2016*										המאוחז
מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים				
סך הכל	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	
במיליוני ש"ח										
1,135	380	309	71	141	115	26	614	479	135	הכנסות רבית מחיצוניים
135	53	53	-	21	21	-	61	61	-	הוצאות רבית מחיצוניים
1,000	327	256	71	120	94	26	553	418	135	הכנסות רבית, נטו
(34)	(29)	(26)	(3)	16	17	(1)	(21)	(18)	(3)	- מחיצוניים
966	298	230	68	136	111	25	532	400	132	- בינגמגזרי
507	128	97	31	69	51	18	310	276	34	סך הכנסות רבית, נטו
16	-	-	-	1	1	-	15	15	-	הכנסות שאינן מרבית
1,473	426	327	99	205	162	43	842	676	166	מזה: הכנסות מכרטיסי אשראי
23	(19)	(26)	7	18	21	(3)	24	48	(24)	סך הכנסות
897	189	155	34	99	82	17	609	516	93	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
553	256	198	58	88	59	29	209	112	97	הוצאות תפעוליות ואחרות
247	115	89	26	39	26	13	93	50	43	רווח לפני מסים
										הפרשה למסים על הרווח
										רווח נקי:
306	141	109	32	49	33	16	116	62	54	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(11)	(2)	(2)	-	(2)	(2)	-	(7)	(5)	(2)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
295	139	107	32	47	31	16	109	57	52	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
37,465	18,404	15,800	2,604	4,427	3,668	759	14,634	10,234	4,400	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
37,566	18,126	15,550	2,576	4,541	3,754	787	14,899	10,202	4,697	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
486	195	173	22	96	90	6	195	127	68	יתרת חובות פגומים
30	-	-	-	1	1	-	29	24	5	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
31,128	9,508	8,723	785	5,062	4,291	771	16,558	13,208	3,350	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
31,947	9,746	8,560	1,186	5,543	4,670	873	16,658	13,294	3,364	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
38,633	18,076	13,125	4,951	6,137	4,057	2,080	14,420	9,109	5,311	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
38,682	18,095	12,877	5,218	6,017	4,213	1,804	14,570	9,140	5,430	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
31,399	15,261	14,103	1,158	3,618	3,395	223	12,520	11,137	1,383	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
										פיצול הכנסות רבית נטו
958	309	236	73	133	107	26	516	382	134	- מרווח מפעילות מתן אשראי
52	11	10	1	9	8	1	32	29	3	- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
(44)	(22)	(16)	(6)	(6)	(4)	(2)	(16)	(11)	(5)	- אחר
966	298	230	68	136	111	25	532	400	132	סך הכל הכנסות רבית, נטו

* סווג מחדש.

1. היתרה הממוצעת של הנכסים וההתחייבויות משקפת את היתרה הממוצעת של האשראי לציבור ופקדונות הציבור בהתאמה.

באור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2015										המאחד
מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים				
סך הכל	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	
במיליוני ש"ח										
1,071	343	296	47	140	116	24	588	417	171	הכנסות רבית מחיצוניים
121	47	38	9	18	21	(3)	56	93	(37)	הוצאות רבית מחיצוניים
950	296	258	38	122	95	27	532	324	208	הכנסות רבית, נטו
(25)	(13)	(31)	18	1	7	(6)	(13)	61	(74)	- מחיצוניים
925	283	227	56	123	102	21	519	385	134	- בינמגזרי
524	126	97	29	63	46	17	335	290	45	סך הכנסות רבית, נטו
16	-	-	-	2	2	-	14	14	-	הכנסות שאינן מרבית
1,449	409	324	85	186	148	38	854	675	179	מזה: הכנסות מכרטיסי אשראי
(20)	2	30	(28)	4	9	(5)	(26)	(18)	(8)	סך הכנסות
906	191	163	28	99	86	13	616	528	88	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
563	216	131	85	83	53	30	264	165	99	הוצאות תפעוליות ואחרות
242	94	57	37	37	24	13	111	69	42	רווח לפני מסים
										הפרשה למסים על הרווח
										רווח נקי:
321	122	74	48	46	29	17	153	96	57	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(16)	(3)	(3)	-	(2)	(2)	-	(11)	(10)	(1)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
305	119	71	48	44	27	17	142	86	56	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
34,288	16,047	13,821	2,226	3,960	3,257	703	14,281	9,865	4,416	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
34,979	16,814	14,372	2,442	4,001	3,320	681	14,164	9,823	4,341	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
679	320	295	25	125	125	-	234	138	96	יתרת חובות פגומים
21	1	1	-	1	1	-	19	17	2	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
29,550	10,191	9,638	553	5,168	4,403	765	14,191	12,127	2,064	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
31,048	10,760	10,102	658	5,241	4,511	730	15,047	12,895	2,152	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
37,235	17,066	12,390	4,676	5,047	3,366	1,681	15,122	8,759	6,363	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
36,724	16,868	12,163	4,705	4,881	3,214	1,667	14,975	8,900	6,075	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
39,310	23,145	22,072	1,073	3,620	3,371	249	12,545	11,489	1,056	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
										פיצול הכנסות רבית נטו
923	292	232	60	121	100	21	510	375	135	- מרווח מפעילות מתן אשראי
45	11	10	1	8	7	1	26	22	4	- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
(43)	(20)	(15)	(5)	(6)	(5)	(1)	(17)	(12)	(5)	- אחר
925	283	227	56	123	102	21	519	385	134	סך הכל הכנסות רבית, נטו

1. היתרה הממוצעת של הנכסים וההתחייבויות משקפת את היתרה הממוצעת של האשראי לציבור ופקדונות הציבור בהתאמה.

באור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

מגזר ניהול פיננסי - פעילות בישראל

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017					המאחד
פעילות למסחר	פעילות ניהול נכסים והתחייבויות	פעילות השקעה ריאלית	אחר	סך הכל	
במיליוני ש"ח					
5	162	-	-	167	הכנסות רבית מחיצוניים
4	15	-	-	19	הוצאות רבית מחיצוניים
1	147	-	-	148	הכנסות רבית, נטו
-	62	-	-	62	- מחיצוניים
-	62	-	-	62	- בינמגזרי
1	209	-	-	210	סך הכנסות רבית, נטו
(12)	61	12	45	106	הכנסות (הוצאות) שאינן מרבית
(11)	270	12	45	316	סך הכנסות (הוצאות)
-	-	-	-	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
-	53	-	1	54	הוצאות תפעוליות ואחרות
(11)	217	12	44	262	רווח (הפסד) לפני מסים
(4)	76	4	16	92	הפרשה למסים (חסכון במס) על הרווח (הפסד)
(7)	141	8	28	170	רווח (הפסד) לאחר מסים
-	-	54	-	54	חלק הבנק ברווח של חברה כלולה לאחר השפעת המס
-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי:
(7)	141	62	28	224	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	(10)	-	-	(10)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(7)	131	62	28	214	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
793	50,161	709	-	51,663	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
-	-	536	-	536	מזה: השקעה בחברה כלולה ⁽¹⁾
267	14,492	-	-	14,759	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
788	6,432	1,326	-	8,546	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
725	6,539	1,361	-	8,625	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
-	(26)	-	-	-	מרכיבי הכנסות רבית נטו והכנסות מימון שאינן מרבית:
-	1	-	-	1	הפרשי שער, נטו ⁽³⁾
(9)	252	-	-	252	הפרשי מדד, נטו ⁽³⁾
(2)	-	-	-	-	חשיפות רבית, נטו ⁽³⁾
(2)	-	-	-	-	חשיפות למניות, נטו ⁽³⁾
(11)	227	-	-	227	סך הכל הכנסות רבית נטו והכנסות שאינן מרבית, לפי בסיס צבירה
-	28	-	-	28	רווחים או הפסדים ממכירה או מירידת ערך שאינה זמנית של אגרות חוב
-	15	-	-	15	שינוי בפער בין שווי הוגן לבין בסיס צבירה של מכשירים נגזרים שנרשם ברווח והפסד
(11)	270	-	-	270	סך הכל הכנסות רבית, נטו והכנסות מימון שאינן מרבית

1. יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילה רבעון או לתחילה חודש.
2. נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.
3. לרבות בגין ניירות ערך ומכשירים נגזרים.

באור 28 - מגזרי פעילות פיקוחיים ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

ג. מידע על אזורים גיאוגרפיים
(במיליוני ש"ח)

טך נכסים		רווח נקי			הכנסות ⁽²⁾			המאוחד
ליום 31 בדצמבר		לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	
126,906	135,510	447	542	686	3,458	3,619	3,731	ישראל
1,001	207	(1)	(21)	(8)	36	30	21	מערב אירופה
127,907	135,717	446	521	678	3,494	3,649	3,752	סך הכל מאוחד

(1) החלוקה לאיזור גיאוגרפיים בוצעה לפי מיקום הנכסים.

(2) הכנסות מרבית נטו והכנסות שאינן מרבית.

באור 28א - מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

א. כללי

1. בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, תאגיד בנקאי שבהתאם לגישת ההנהלה שלו מגזרי הפעילות שלו שונים מהותית ממגזרי הפעילות הפיקוחיים, ייתן בנוסף גילוי על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה ("מגזרי פעילות ניהוליים"), בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מגזרי פעילות (ASC 280-10).
2. החלוקה למגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה מבוצעת בהתאם לקריטריונים המנויים בסעיף 3 להלן. חלוקה זו משמשת את מקבל ההחלטות התפעולי הראשי בבנק לצורך קביעת תוכניות העבודה, קבלת החלטות ולניתוח התוצאות העסקיות של הקבוצה. מקבל ההחלטות התפעולי הראשי בבנק נקבע כהנהלת הבנק והדירקטוריון.
3. הבנק זיהה את מגזרי הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה כדלקמן:
 - **חטיבה בנקאית - משכנתאות** - המגזר אחראי על מתן שירותי אשראי לדיור ללקוחות המגזר.
 - **חטיבה בנקאית - אחר** - המגזר כולל את מכלול הפעילויות של לקוחות הבנקאות הפרטית, משקי הבית, העסקים הקטנים ולקוחות מסחריים בסניפי החטיבה הבנקאית. כמו כן, המגזר כולל את לקוחות מערך פאג"י, בעלי מאפיינים דומים.
 - **חטיבה עסקית - לקוחות עסקיים** - המחלקה העסקית של החטיבה מרכזת את מכלול הפעילות של לקוחות עסקיים גדולים ובינלאומיים, בעלי מסגרות אשראי של 40 מיליון ש"ח ומעלה, או מחזור הכנסות של 200 מיליון ש"ח ומעלה, וכן את פעילותם של אובליגנטים בתחומי אשראי מורכבים, כגון: תקשורת, יהלומים, ליווי פרויקטים וכדומה.
 - **חטיבה עסקית - לקוחות מסחריים** - המחלקה המסחרית מטפלת בלקוחות הבנק, רובם בעלי מסגרות אשראי של 5 מיליון ש"ח עד 40 מיליון ש"ח ומחזור הכנסות של 25 מיליון ש"ח עד 200 מיליון ש"ח ובלקוחות בסניפי החטיבה העסקית שאינם בסמכות מנהלי הסניפים. כמו כן, המגזר כולל את לקוחות מערך פאג"י, בעלי מאפיינים דומים.
 - **חטיבה עסקית - אחר** - לקוחות הבנק בסניפים הכפופים לחטיבה העסקית עד סמכות מנהלי הסניפים.
 - **חטיבת נכסי לקוחות** - החטיבה אחראית על פעילות הבנק בתחום שוק ההון, המט"ח ופקדונות הציבור מול כלל הלקוחות של הבנק.
 - **ניהול פיננסי** - המגזר כולל את תוצאות הפעילות מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק - לרבות ניהול סיכונים השוק והנזילות בכללותם, את התוצאות מניהול תיק הנוסטרו לרבות פעילות מול בנקים ובנק ישראל. כמו כן כולל המגזר את חלק הבנק ברווחי כאל.
 - **חברות בנות** - המגזר כולל את תוצאות הפעילות של החברות הבנות הבנקאיות - אוצר החייל ומסד.
 - **התאמות** - חלק מתוצאות הפעולות מפעילות לקוחות הבנק נרשמות ביותר ממגזר פעילות אחד כמפורט להלן:
 - תוצאות הפעולות במוצרי שוק ההון, הכוללת פעילות בניירות ערך של לקוחות, הפצת מוצרים פנסיוניים ופקדונות הציבור, ובמוצרי המט"ח נכללות הן במגזר חטיבת נכסי לקוחות והן במגזר חטיבה בנקאית-אחר או כל אחד ממגזרי החטיבה העסקית.
 - תוצאות הפעילות של לקוחות מסחריים מסוימים באחריות החטיבה העסקית נכללות הן במגזר החטיבה העסקית-לקוחות מסחריים והן במגזר החטיבה הבנקאית-אחר.
 - תוצאות הפעילות של עסקים קטנים מסוימים באחריות החטיבה הבנקאית נכללות הן במגזר החטיבה הבנקאית-אחר והן במגזר חטיבה עסקית-אחר.
 - תוצאות הפעולות של לקוחות מסוימים באחריות חטיבת נכסי לקוחות נכללות הן במסגרת מגזר חטיבת נכסי לקוחות והן במגזר החטיבה הבנקאית-אחר או כל אחד ממגזרי החטיבה העסקית.
 - הכפילויות ברישום תוצאות הפעולות כמתואר לעיל מבטלות במסגרת טור ההתאמות. כמו כן, טור ההתאמות כולל קיזוז יתרות בינחברתיות.

לפירוט בדבר העקרונות בחלוקת תוצאות הפעילות בין מגזרי הפעילות השונים, ראה באור 28.

באור 28א - מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)
(במיליוני ש"ח)

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017											המאוחז
חטיבה עסקית											חטיבה בנקאית
סך הכל	התאמות	חברות בנות	ניהול פיננסי	חטיבת נכסי לקוחות	חטיבה עסקית			חטיבה בנקאית			
					אחר	לקוחות מסחריים	לקוחות עסקיים	אחר	משכנתאות	אחר	
2,302	(351)	639	160	219	27	220	384	758	246	246	הכנסות רבית, נטו
1,450	(647)	340	127	645	30	78	227	635	15	15	הכנסות שאינן מרבית
3,752	(998)	979	287	864	57	298	611	1,393	261	261	סך כל ההכנסות
121	(3)	74	-	(8)	4	18	(36)	74	(2)	(2)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
2,607	(685)	722	40	671	45	143	277	1,283	111	111	הוצאות תפעוליות ואחרות
1,024	(310)	183	247	201	8	137	370	36	152	152	רווח לפני מסים
358	(95)	59	85	69	3	47	126	12	52	52	הפרשה למסים על הרווח
666	(215)	124	162	132	5	90	244	24	100	100	רווח לאחר מסים
54	-	-	54	-	-	-	-	-	-	-	חלק הבנק ברווח של חברה כלולה לאחר השפעת המס
720	(215)	124	216	132	5	90	244	24	100	100	רווח נקי
(42)	-	(42)	-	-	-	-	-	-	-	-	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
678	(215)	82	216	132	5	90	244	24	100	100	המיוחס לבעלי מניות הבנק
130,488	(9,505)	24,277	44,086	5,102	471	7,171	20,797	15,624	22,465	22,465	יתרה ממוצעת של נכסים
81,216	(9,590)	17,695	-	5,229	490	7,469	20,751	16,225	22,947	22,947	אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
113,511	(85,569)	23,987	-	91,244	2,418	5,196	24,413	51,822	-	-	פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016*											המאוחז
חטיבה עסקית											חטיבה בנקאית
סך הכל	התאמות	חברות בנות	ניהול פיננסי	חטיבת נכסי לקוחות	חטיבה עסקית			חטיבה בנקאית			
					אחר	לקוחות מסחריים	לקוחות עסקיים	אחר	משכנתאות	אחר	
2,169	(299)	638	167	185	27	195	385	673	198	198	הכנסות רבית, נטו
1,480	(592)	339	139	628	30	76	220	625	15	15	הכנסות שאינן מרבית
3,649	(891)	977	306	813	57	271	605	1,298	213	213	סך כל ההכנסות
80	(19)	35	-	12	5	19	(29)	56	1	1	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
2,683	(709)	753	48	708	46	142	292	1,293	110	110	הוצאות תפעוליות ואחרות
886	(163)	189	258	93	6	110	342	(51)	102	102	רווח (הפסד) לפני מסים
398	(56)	84	111	40	3	47	147	(22)	44	44	הפרשה למסים (חסכון במס) על הרווח (הפסד)
488	(107)	105	147	53	3	63	195	(29)	58	58	רווח (הפסד) לאחר מסים
72	-	-	72	-	-	-	-	-	-	-	חלק הבנק ברווח של חברה כלולה לאחר השפעת המס
560	(107)	105	219	53	3	63	195	(29)	58	58	רווח (הפסד) נקי
(39)	-	(39)	-	-	-	-	-	-	-	-	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
521	(107)	66	219	53	3	63	195	(29)	58	58	המיוחס לבעלי מניות הבנק
126,612	(8,985)	24,296	41,801	5,166	501	6,388	22,338	14,021	21,086	21,086	יתרה ממוצעת של נכסים
78,175	(9,250)	16,430	-	5,075	510	6,917	21,723	14,873	21,897	21,897	אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
105,817	(82,928)	22,989	-	84,395	2,381	5,193	22,185	51,602	-	-	פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* סווג מחדש.

באור 28א - מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)
(במיליוני ש"ח)

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015*										המאוחז	
										חטיבה עסקית	חטיבה בנקאית
סך הכל	התאמות	חברות בנות	ניהול פיננסי	חטיבת נכסי לקוחות	חטיבה עסקית			חטיבה בנקאית			
					אחר	לקוחות מסחריים	לקוחות עסקיים	אחר	משכנתאות		
1,953	(266)	545	165	170	26	175	376	610	152	הכנסות רבית, נטו	
1,541	(618)	365	105	676	32	76	229	659	17	הכנסות שאינן מרבית	
3,494	(884)	910	270	846	58	251	605	1,269	169	סך כל ההכנסות	
18	(45)	7	-	5	(2)	11	(17)	56	3	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	
2,710	(786)	734	68	779	48	155	295	1,301	116	הוצאות תפעוליות ואחרות	
766	(53)	169	202	62	12	85	327	(88)	50	רווח (הפסד) לפני מסים	
326	(13)	67	85	26	6	35	136	(37)	21	הפרשה למסים (חסכון במס) על הרווח (הפסד)	
440	(40)	102	117	36	6	50	191	(51)	29	רווח (הפסד) לאחר מסים	
38	-	-	38	-	-	-	-	-	-	חלק הבנק ברווח של חברה כלולה לאחר השפעת המס	
478	(40)	102	155	36	6	50	191	(51)	29	רווח (הפסד) נקי	
(32)	-	(32)	-	-	-	-	-	-	-	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	
446	(40)	70	155	36	6	50	191	(51)	29	המיוחס לבעלי מניות הבנק	
121,379	(7,311)	21,468	44,236	4,029	551	5,668	20,296	12,850	19,592	יתרה ממוצעת של נכסים	
73,379	(8,092)	15,794	-	4,555	557	5,878	21,144	13,330	20,213	אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח	
103,262	(81,863)	21,367	-	83,390	2,372	4,292	25,435	48,269	-	פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	

* סווג מחדש.

באור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
(במיליוני ש"ח)

א. חובות (1) ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

הפרשה להפסדי אשראי

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017						המאוחד
אשראי לציבור						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי	
847	-	847	231	115	501	תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי - חובות
131	-	131	64	1	66	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה
(333)	-	(333)	(120)	(2)	(211)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
193	-	193	77	1	115	- מחיקות חשבונאיות
(140)	-	(140)	(43)	(1)	(96)	- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
838	-	838	252	115	471	מחיקות חשבונאיות, נטו
						יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה
71	-	71	14	-	57	תנועה ביתרת ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
(10)	-	(10)	(1)	-	(9)	יתרת ההפרשה לתחילת שנה
61	-	61	13	-	48	קיסון בהפרשה
899	-	899	265	115	519	יתרת ההפרשה לסוף השנה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
						יתרת הפרשה להפסדי אשראי - חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016						המאוחד
אשראי לציבור						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי	
824	-	824	207	119	498	תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי - חובות
94	-	94	48	2	44	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה
(281)	-	(281)	(110)	(6)	(165)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
214	-	214	86	-	128	- מחיקות חשבונאיות
(67)	-	(67)	(24)	(6)	(37)	- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(4)	-	(4)	-	-	(4)	מחיקות חשבונאיות, נטו
847	-	847	231	115	501	אחר - סווג לנכסים מוחזקים למכירה
						יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה
85	-	85	15	-	70	תנועה ביתרת ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
(14)	-	(14)	(1)	-	(13)	יתרת ההפרשה לתחילת שנה
71	-	71	14	-	57	קיסון בהפרשה
918	-	918	245	115	558	יתרת ההפרשה לסוף השנה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
						יתרת הפרשה להפסדי אשראי - חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015						המאוחד
אשראי לציבור						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי	
876	-	876	210	132	534	תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי - חובות
53	-	53	38	3	12	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה
(345)	-	(345)	(122)	(16)	(207)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
240	-	240	81	-	159	- מחיקות חשבונאיות
(105)	-	(105)	(41)	(16)	(48)	- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
824	-	824	207	119	498	מחיקות חשבונאיות, נטו
						יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה
120	-	120	14	-	106	תנועה ביתרת ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
(35)	-	(35)	1	-	(36)	יתרת ההפרשה לתחילת שנה
85	-	85	15	-	70	גידול (קיסון) בהפרשה
909	-	909	222	119	568	יתרת ההפרשה לסוף השנה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
						יתרת הפרשה להפסדי אשראי - חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.

באור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

א. חובות (1) ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ועל החובות בגינם היא חושבה:

31 בדצמבר 2017						המאחד
סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי (3)	
יתרת חוב רשומה של חובות:						
37,480	3,300	34,180	226	-	33,954	שנבדקו על בסיס פרטני
47,036	-	47,036	19,206	22,848	4,982	שנבדקו על בסיס קבוצתי
23,141	-	23,141	-	22,848	293	מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
84,516	3,300	81,216	19,432	22,848	38,936	סך הכל חובות
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:						
440	-	440	33	-	407	שנבדקו על בסיס פרטני
398	-	398	219	115	64	שנבדקו על בסיס קבוצתי
116	-	116	-	(2)115	1	מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
838	-	838	252	115	471	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי

31 בדצמבר 2016						המאחד
סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי (3)	
יתרת חוב רשומה של חובות:						
36,897	2,578	34,319	408	-	33,911	שנבדקו על בסיס פרטני
43,856	-	43,856	17,529	21,741	4,586	שנבדקו על בסיס קבוצתי
21,988	-	21,988	-	21,741	247	מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
80,753	2,578	78,175	17,937	21,741	38,497	סך הכל חובות
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:						
474	-	474	28	-	446	שנבדקו על בסיס פרטני
373	-	373	203	115	55	שנבדקו על בסיס קבוצתי
116	-	116	-	(2)115	1	מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
847	-	847	231	115	501	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.
 (2) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 81 מיליון ש"ח (31.12.16 - 78 מיליון ש"ח).
 (3) יתרת החובות המסחריים כוללת הלוואות לדיוור בסך 2,500 מיליון ש"ח, המשולבות במערך העסקאות והבטחונות של עסקי לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה (31.12.16 - 2,058 מיליון ש"ח).

באור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)
הפרשה להפסדי אשראי

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017						הבנק
סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי	
653	-	653	133	113	407	תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי - חובות
55	-	55	38	-	17	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה
(222)	-	(222)	(69)	(2)	(154)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
121	-	121	37	1	83	- מחיקות חשבונאיות
(101)	-	(101)	(32)	(4)	(68)	- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
607	-	607	139	112	356	מחיקות חשבונאיות, נטו
						יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה
62	-	62	9	-	53	תנועה ביתרת ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
(8)	-	(8)	(1)	-	(7)	יתרת ההפרשה לתחילת שנה
54	-	54	8	-	46	קיסון בהפרשה
661	-	661	147	112	402	יתרת ההפרשה לסוף השנה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
						יתרת הפרשה להפסדי אשראי - חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016						הבנק
סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי	
612	-	612	100	117	395	תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי - חובות
58	-	58	36	1	21	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה
(182)	-	(182)	(69)	(5)	(108)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
128	-	128	49	-	79	- מחיקות חשבונאיות
(54)	-	(54)	(20)	(5)	(29)	- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
37	-	37	17	-	20	מחיקות חשבונאיות, נטו
653	-	653	133	113	407	מיזוג חברה בת
						יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה
71	-	71	9	-	62	תנועה ביתרת ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
(13)	-	(13)	(1)	-	(12)	יתרת ההפרשה לתחילת שנה
4	-	4	1	-	3	קיסון בהפרשה
62	-	62	9	-	53	מיזוג חברה בת
715	-	715	142	113	460	יתרת ההפרשה לסוף השנה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
						יתרת הפרשה להפסדי אשראי - חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

באור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)
הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015						הבנק
סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי	
619	-	619	92	132	395	תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי - חובות
32	-	32	34	1	(3)	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה
(198)	-	(198)	(52)	(17)	(129)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
146	-	146	25	-	121	- מחיקות חשבונאיות
(52)	-	(52)	(27)	(17)	(8)	- גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
13	-	13	1	1	11	מחיקות חשבונאיות, נטו
612	-	612	100	117	395	מיזוג חברה בת
						יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה
90	-	90	8	-	82	תנועה ביתרת ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
(21)	-	(21)	1	-	(22)	יתרת ההפרשה לתחילת שנה
2	-	2	-	-	2	גידול (קיטון) בהפרשה
71	-	71	9	-	62	מיזוג חברה בת
683	-	683	109	117	457	יתרת ההפרשה לסוף השנה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
						יתרת הפרשה להפסדי אשראי - חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.

באור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ועל החובות בגינם היא חושבה:

31 בדצמבר 2017						הבנק
אשראי לציבור						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי ⁽³⁾	
יתרת חוב רשומה של חובות:						
33,398	2,729	30,669	58	-	30,611	שנבדקו על בסיס פרטני
32,854	-	32,854	7,101	22,564	3,189	שנבדקו על בסיס קבוצתי
22,857	-	22,857	-	22,564	293	מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
66,252	2,729	63,523	7,159	22,564	33,800	סך הכל חובות
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:						
340	-	340	17	-	323	שנבדקו על בסיס פרטני
267	-	267	122	112	33	שנבדקו על בסיס קבוצתי
113	-	113	-	(2)112	1	מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
607	-	607	139	112	356	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי

31 בדצמבר 2016						הבנק
אשראי לציבור						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי ⁽³⁾	
יתרת חוב רשומה של חובות:						
32,812	1,848	30,964	261	-	30,703	שנבדקו על בסיס פרטני
30,782	-	30,782	6,517	21,491	2,774	שנבדקו על בסיס קבוצתי
21,738	-	21,738	-	21,491	247	מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
63,594	1,848	61,746	6,778	21,491	33,477	סך הכל חובות
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:						
400	-	400	19	-	381	שנבדקו על בסיס פרטני
253	-	253	114	113	26	שנבדקו על בסיס קבוצתי
114	-	114	-	(2)113	1	מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
653	-	653	133	113	407	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.

(2) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 79 מיליון ש"ח (31.12.16 - 76 מיליון ש"ח).

(3) יתרת החובות המסחריים כוללת הלוואות לדיוור בסך 2,269 מיליון ש"ח, המשולבות במערך העסקאות והבטחונות של עסקי לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה (31.12.16 - 1,843 מיליון ש"ח).

באור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ב. חובות⁽¹⁾

1. איכות אשראי ופיגורים

חובות לא פגומים - מידע נוסף		31 בדצמבר 2017				המאוחד
		בעייתיים ⁽²⁾		לא פגומים ⁽³⁾	לא פגומים	
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁵⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽⁴⁾	סך הכל	סך הכל			לא פגומים
5	5	3,935	54	19	3,862	פעילות לווים בישראל
5	1	4,818	40	7	4,771	ציבור - מסחרי
-	-	8,020	1	16	8,003	בינוי ונדל"ן - בינוי
57	28	21,426	344	446	20,636	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
67	34	38,199	439	488	37,272	שרותים פיננסיים
206	156	22,848	7	165 ⁽⁶⁾	22,676	מסחרי - אחר
47	40	19,432	88	248	19,096	סך הכל מסחרי
320	230	80,479	534	901	79,044	אנשים פרטיים - הלוואות לדיר
-	-	1,305	-	-	1,305	אנשים פרטיים - אחר
-	-	675	-	-	675	סך הכל ציבור - פעילויות בישראל
320	230	82,459	534	901	81,024	בנקים בישראל
						ממשלת ישראל
						סך הכל פעילות בישראל
						פעילות לווים בחו"ל
						ציבור - מסחרי
-	-	5	-	-	5	בינוי ונדל"ן
-	-	732	8	-	724	מסחרי אחר
-	-	737	8	-	729	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים
-	-	737	8	-	729	סך הכל ציבור - פעילויות בחו"ל
-	-	1,320	-	-	1,320	בנקים בחו"ל
-	-	-	-	-	-	ממשלות בחו"ל
-	-	2,057	8	-	2,049	סך הכל פעילות בחו"ל
320	230	81,216	542	901	79,773	סך הכל ציבור
-	-	2,625	-	-	2,625	סך הכל בנקים
-	-	675	-	-	675	סך הכל ממשלות
320	230	84,516	542	901	83,073	סך הכל

* סווג מחדש.

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.
- (2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיר שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (3) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות רבית, למידע על חובות פגומים מסויימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתית ראה באור 29.ב.ג. להלן.
- (4) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים, צוברים הכנסות רבית.
- (5) צוברים הכנסות רבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 114 מיליון ש"ח (31.12.16 - 127 מיליון ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
- (6) כולל הלוואות לדיר בסך 3 מיליון ש"ח (31.12.16 - 6 מיליון ש"ח) עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין תירת הלוואה שטרם הגיע מועד פרעונה.

באור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)
1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

חובות לא פגומים - מידע נוסף		31 בדצמבר 2016				המאוחד
		סך הכל	בעייתיים ⁽²⁾		לא בעייתיים	
בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽⁴⁾	בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁵⁾		פגומים ⁽³⁾	לא פגומים		
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
6	4	3,439	66	36	3,337	
6	1	4,817	30	12	4,775	
1	-	7,221	2	239	6,980	
61	25	22,543	380	525	21,638	
74	30	38,020	478	812	36,730	
*237	*150	21,741	8	(6)166	21,567	
53	41	17,937	83	236	17,618	
364	221	77,698	569	1,214	75,915	
-	-	481	-	-	481	
-	-	654	-	-	654	
364	221	78,833	569	1,214	77,050	
סך הכל מסחרי						
סך הכל מסחרי						
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור						
אנשים פרטיים - אחר						
סך הכל ציבור - פעילויות בישראל						
בנקים בישראל						
ממשלת ישראל						
סך הכל פעילות בישראל						
פעילות לווים בחו"ל						
ציבור - מסחרי						
-	-	51	-	-	51	
-	-	426	8	-	418	
-	-	477	8	-	469	
-	-	-	-	-	-	
-	-	477	8	-	469	
-	-	1,443	-	-	1,443	
-	-	-	-	-	-	
-	-	1,920	8	-	1,912	
364	221	78,175	577	1,214	76,384	
-	-	1,924	-	-	1,924	
-	-	654	-	-	654	
364	221	80,753	577	1,214	78,962	
סך הכל פעילות בחו"ל						
סך הכל ציבור						
סך הכל בנקים						
סך הכל ממשלות						
סך הכל						

איכות האשראי - מצב פיגור החובות

מדיניות ניהול סיכון האשראי בבנק מגדירה סממנים עיקריים לבחינת איכות האשראי, ביניהם מצב הפיגור, דירוג הלקוח, מצב הבטחונות ועוד. מצב הפיגור מנוטר באופן שוטף ומהווה אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות האשראי. קביעת מצב הפיגור מבוצעת לפי ימי הפיגור בפועל. חובות המוערכים על בסיס פרטני, מועברים לטיפול כחובות פגומים לאחר 90 ימי פיגור. בנוסף, חובות בארגון מחדש של חוב בעייתי, מועברים לטיפול כחובות פגומים. לגבי חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מצב הפיגור משפיע על סיווג החוב (סיווג החוב חמור יותר ככל שמעמיק הפיגור) ולאחר 150 ימי פיגור הבנק מבצע מחיקה חשבונאית של החוב עד לגובה הביטחון. לגבי הלוואות לדיור למעט הלוואות ללא תשלום רבעוני או חודשי, הבנק קובע הפרשה לפי שיטת עומק הפיגור. הבנק משתמש באינדיקציות נוספות כגון דירוג לקוחות ומצב הבטחונות המנוהלים במערכות ממוכנות בהתאם למדיניות ניהול סיכון האשראי שקבע הדירקטוריון.

באור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים:

31 בדצמבר 2017					המאוחד
יורת קרן חודית של חובות פגומים	סך הכל יורת ⁽²⁾ חובות פגומים	יורת ⁽²⁾ חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽³⁾	יורת הפרשה פרטנית ⁽³⁾	יורת ⁽²⁾ חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽³⁾	א. חובות פגומים והפרשה פרטנית
					פעילות לווים בישראל
					ציבור - מסחרי
795	54	4	20	50	בינוי ונדל"ן - בינוי
623	40	21	4	19	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
775	1	-	1	1	שרותים פיננסיים
1,516	344	55	111	289	מסחרי - אחר
3,709	439	80	136	359	סך הכל מסחרי
7	7	7	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
170	88	10	26	78	אנשים פרטיים - אחר
3,886	534	97	162	437	סך הכל ציבור - פעילויות בישראל
-	-	-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
3,886	534	97	162	437	סך הכל פעילות בישראל
					פעילות לווים בחו"ל
					ציבור - מסחרי
-	-	-	-	-	בינוי ונדל"ן
70	8	8	-	-	מסחרי אחר
70	8	8	-	-	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	אנשים פרטיים
70	8	8	-	-	סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל
-	-	-	-	-	בנקים בחו"ל
-	-	-	-	-	ממשלות בחו"ל
70	8	8	-	-	סך הכל פעילות בחו"ל
3,956	542	105	162	437	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
-	-	-	-	-	סך הכל ממשלות
3,956	542	105	162	437	סך הכל
					מזה:
	470	45	161	425	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
	263	38	64	225	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.

(2) יורת חוב רשומה.

(3) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

באור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים: (המשך)

31 בדצמבר 2016					המאוחד
יורת קרן חובות פגומים	סך הכל יורת ⁽²⁾ חובות פגומים	יורת ⁽²⁾ חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽³⁾	יורת הפרשה פרטנית ⁽³⁾	יורת ⁽²⁾ חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽³⁾	
					א. חובות פגומים והפרשה פרטנית
					פעילות לווים בישראל
					ציבור - מסחרי
829	66	28	28	38	בינוי ונדל"ן - בינוי
522	30	16	3	14	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
669	2	-	-	2	שרותים פיננסיים
1,973	380	52	147	328	מסחרי - אחר
3,993	478	96	178	382	סך הכל מסחרי
8	8	8	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
162	83	16	22	67	אנשים פרטיים - אחר
4,163	569	120	200	449	סך הכל ציבור - פעילויות בישראל
-	-	-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
4,163	569	120	200	449	סך הכל פעילות בישראל
					פעילות לווים בחו"ל
					ציבור - מסחרי
-	-	-	-	-	בינוי ונדל"ן
77	8	8	-	-	מסחרי אחר
77	8	8	-	-	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	אנשים פרטיים
77	8	8	-	-	סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל
-	-	-	-	-	בנקים בחו"ל
-	-	-	-	-	ממשלות בחו"ל
77	8	8	-	-	סך הכל פעילות בחו"ל
4,240	577	128	200	449	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
-	-	-	-	-	סך הכל ממשלות
4,240	577	128	200	449	סך הכל
					מזה:
	512	63	200	449	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
	197	74	27	123	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

באור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים: (המשך)

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר									המאוחד
2015			2016			2017			
מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות רבית שנרשמו ⁽³⁾	יתרה של ממוצעת חובות פגומים ⁽²⁾	מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות רבית שנרשמו ⁽³⁾	יתרה של ממוצעת חובות פגומים ⁽²⁾	מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות רבית שנרשמו ⁽³⁾	יתרה של ממוצעת חובות פגומים ⁽²⁾	
ב. יתרה ממוצעת והכנסות רבית									
פעילות לווים בישראל									
ציבור-מסחרי									
-	-	66	-	-	61	-	-	50	בינוי ונדל"ן - בינוי
-	-	42	-	-	36	-	-	35	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
-	-	16	-	-	11	4	4	92	שרותים פיננסיים
6	6	543	3	4	474	3	5	340	מסחרי - אחר
6	6	667	3	4	582	7	9	517	סך הכל מסחרי
-	-	17	-	-	13	-	-	13	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
2	3	108	1	2	77	1	2	84	אנשים פרטיים - אחר
8	9	792	4	6	672	8	11	614	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
8	9	792	4	6	672	8	11	614	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל									
ציבור-מסחרי									
-	-	21	-	-	7	-	-	-	בינוי ונדל"ן - בינוי
-	-	2	-	-	8	-	-	8	מסחרי - אחר
-	-	23	-	-	15	-	-	8	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים
-	-	23	-	-	15	-	-	8	סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל
-	-	-	-	-	-	-	-	-	בנקים בחו"ל
-	-	-	-	-	-	-	-	-	ממשלות בחו"ל
-	-	23	-	-	15	-	-	8	סך הכל פעילות בחו"ל
8	9	815	4	6	687	8	11	622	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל ממשלות
8	9 ⁽⁴⁾	815	4	6 ⁽⁴⁾	687	8	11 ⁽⁴⁾	622	סך הכל

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.

(2) יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

(3) הכנסות רבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(4) אילו החובות הפגומים היו צוברים רבית לפי התנאים המקוריים, היו נרשמות הכנסות רבית בסך 63 מיליון ש"ח בשנת 2017 (שנת 2016 - 73 מיליון ש"ח, שנת 2015 - 72 מיליון ש"ח).

באור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים: (המשך)

2017 בדצמבר 31					המאוחד
יתרת חוב רשומה					
סך הכל ⁽³⁾	צובר ⁽²⁾ לא בפיגור	צובר ⁽²⁾ של 30 ימים ועד 89 ימים	צובר ⁽²⁾ בפיגור של 90 ימים או יותר	שאינו צובר הכנסות רבית	ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש
					פעילות לווים בישראל
					ציבור - מסחרי
23	1	-	-	22	בינוי ונדל"ן - בינוי
10	4	-	-	6	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
1	-	-	-	1	שרותים פיננסיים
147	23	-	-	124	מסחרי - אחר
181	28	-	-	153	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
74	21	-	-	53	אנשים פרטיים - אחר
255	49	-	-	206	סך הכל ציבור - פעילויות בישראל
-	-	-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
255	49	-	-	206	סך הכל פעילות בישראל
					פעילות לווים בחו"ל
					ציבור - מסחרי
-	-	-	-	-	בינוי ונדל"ן
8	-	-	-	8	מסחרי אחר
8	-	-	-	8	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	אנשים פרטיים
8	-	-	-	8	סך הכל ציבור - פעילויות בחו"ל
-	-	-	-	-	בנקים בחו"ל
-	-	-	-	-	ממשלות בחו"ל
8	-	-	-	8	סך הכל פעילות בחו"ל
263	49	-	-	214	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
-	-	-	-	-	סך הכל ממשלות
263	49	-	-	214	סך הכל

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.

(2) צובר הכנסות רבית.

(3) נכלל בחובות פגומים.

באור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים: (המשך)

31 בדצמבר 2016					המאוחד
יתרת חוב רשומה					
סך הכל ⁽³⁾	צובר ⁽²⁾ לא בפיגור	צובר ⁽²⁾ של 30 ימים ועד 89 ימים	צובר ⁽²⁾ בפיגור של 90 ימים או יותר	שאינו צובר הכנסות רבית	ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש
					פעילות לווים בישראל
					ציבור - מסחרי
15	1	-	-	14	בינוי ונדל"ן - בינוי
9	1	-	-	8	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
1	-	-	-	1	שרותים פיננסיים
93	19	-	-	74	מסחרי - אחר
118	21	-	-	97	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
71	15	-	-	56	אנשים פרטיים - אחר
189	36	-	-	153	סך הכל ציבור - פעילויות בישראל
-	-	-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
189	36	-	-	153	סך הכל פעילות בישראל
					פעילות לווים בחו"ל
					ציבור - מסחרי
-	-	-	-	-	בינוי ונדל"ן
8	-	-	-	8	מסחרי אחר
8	-	-	-	8	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	אנשים פרטיים
8	-	-	-	8	סך הכל ציבור - פעילויות בחו"ל
-	-	-	-	-	בנקים בחו"ל
-	-	-	-	-	ממשלות בחו"ל
8	-	-	-	8	סך הכל פעילות בחו"ל
197	36	-	-	161	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
-	-	-	-	-	סך הכל ממשלות
197	36	-	-	161	סך הכל

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.

(2) צובר הכנסות רבית.

(3) נכלל בחובות פגומים.

באור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים: (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו									המאוחד
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר									
2015			2016			2017			
יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים	
ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש									
פעילות לווים בישראל									
ציבור-מסחרי									
									בינוי ונדל"ן - בינוי
6	8	41	6	6	25	25	25	30	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
1	1	5	1	1	1	2	2	7	שרותים פיננסיים
3	3	6	2	2	5	227	227	5	מסחרי - אחר
59	64	300	70	71	241	82	92	249	
69	76	352	79	80	272	336	346	291	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
50	53	1,227	47	50	1,055	46	48	1,036	אנשים פרטיים - אחר
119	129	1,579	126	130	1,327	382	394	1,327	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
119	129	1,579	126	130	1,327	382	394	1,327	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל									
ציבור-מסחרי									
									בינוי ונדל"ן - בינוי
-	-	-	-	-	-	-	-	-	מסחרי - אחר
-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל
-	-	-	-	-	-	-	-	-	בנקים בחו"ל
-	-	-	-	-	-	-	-	-	ממשלות בחו"ל
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל פעילות בחו"ל
119	129	1,579	126	130	1,327	382	394	1,327	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל ממשלות
119	129	1,579	126	130	1,327	382	394	1,327	סך הכל

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.

באור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים: (המשך)

ארגונים מחדש שכשלו ⁽²⁾						המאחד
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2015		2016		2017		
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	
						ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש פעילות לווים בישראל
						ציבור-מסחרי
						בינוי ונדל"ן - בינוי
6	17	-	13	-	10	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
-	2	1	3	-	-	שרותים פיננסיים
1	2	-	-	-	2	מסחרי - אחר
10	172	15	174	9	99	
17	193	16	190	9	111	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
7	503	7	525	9	416	אנשים פרטיים - אחר
24	696	23	715	18	527	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
24	696	23	715	18	527	סך הכל פעילות בישראל
						פעילות לווים בחו"ל
						ציבור-מסחרי
						בינוי ונדל"ן - בינוי
-	-	-	-	-	-	מסחרי - אחר
9	2	-	-	-	-	
9	2	-	-	-	-	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים
9	2	-	-	-	-	סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל
-	-	-	-	-	-	בנקים בחו"ל
-	-	-	-	-	-	ממשלות בחו"ל
9	2	-	-	-	-	סך הכל פעילות בחו"ל
33	698	23	715	18	527	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
-	-	-	-	-	-	סך הכל ממשלות
33	698	23	715	18	527	סך הכל

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.

(2) חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

באור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ב. חובות (המשך)

3. מידע נוסף על הלוואות לדירור

יתרות לסוף שנה לפי שיעור המימון (LTV)*, סוג החזר וסוג הרבית

31 בדצמבר 2017			
סך הכל סיכון אשראי חוץ מאזני	יתרת הלוואות לדירור		
	מזה: רבית משתנה	מזה: בולט ובלון	סך הכל
860	9,919	371	16,310
337	4,236	87	6,523
1	11	-	15
1,198	14,166	458	22,848

שיעבוד ראשון:
שיעור המימון - עד 60%
שיעור המימון - מעל 60%
שיעבוד משני או ללא שיעבוד
סך הכל

31 בדצמבר 2016			
סך הכל סיכון אשראי חוץ מאזני	יתרת הלוואות לדירור		
	מזה: רבית משתנה	מזה: בולט ובלון	סך הכל
827	9,445	391	15,381
313	4,179	100	6,319
12	24	-	41
1,152	13,648	491	21,741

שיעבוד ראשון:
שיעור המימון - עד 60%
שיעור המימון - מעל 60%
שיעבוד משני או ללא שיעבוד
סך הכל

* יחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על ידי הבנק בעת העמדת המסגרת. יחס ה-LTV מהווה אינדיקציה נוספת של הבנק להערכת סיכון הלקוח בעת העמדת המסגרת.

4. סינדיקציות והשתתפות בסינדיקציות של הלוואות

עסקאות סינדיקציה שיזמו אחרים		עסקאות סינדיקציה שהבנק יזם ⁽¹⁾ יתרה לסוף השנה			
חלקו של הבנק		חלקם של אחרים		חלקו של הבנק	
סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽²⁾	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽²⁾	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽²⁾	אשראי לציבור
74	244	-	41	-	41
70	160	-	17	-	17
35	377	-	-	-	-
50	117	-	1	-	1
102	3	-	138	-	138
331	901	-	197	-	197
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
331	901	-	197	-	197

תעשייה
בינוי ונדל"ן
אספקת חשמל
שירותים פיננסיים
מסחרי - אחר
סך הכל מסחרי
אנשים פרטיים - הלוואות לדירור
אנשים פרטיים - אחר
סך הכל

(1) לרבות אם הבנק נתן שירות מהותי בעסקת הסינדיקציה.

(2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

5. רכישה של אשראי לציבור

אשראי לציבור מסחרי שנרכש במהלך שנת 2017 מסתכם ב-2,770 מיליון ש"ח (מזה - אשראי בעייתי בסך של 26 מיליון ש"ח).

באור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ג. אשראי וסיכון אשראי חוץ מאזני לפי גודל האשראי של הלווה

2016			2017			המאוחד	
סיכון אשראי חוץ מאזני (3)(1)	אשראי (2)(1) במיליוני ש"ח	מספר לווים (5)	סיכון אשראי חוץ מאזני (3)(1)	אשראי (2)(1) במיליוני ש"ח	מספר לווים (4)	תחום אשראי ללווה	
						באלפי ש"ח	באלפי ש"ח
661	273	190,503	664	263	190,990	עד 10	
810	432	74,390	813	413	74,630	עד 20	מ- 10
1,741	1,202	93,635	1,771	1,156	94,669	עד 40	מ- 20
2,817	3,036	97,408	2,888	3,066	100,317	עד 80	מ- 40
2,720	5,440	72,216	2,876	5,783	77,147	עד 150	מ- 80
2,292	7,604	46,717	2,482	8,269	51,138	עד 300	מ- 150
1,546	9,599	25,942	1,635	10,130	27,531	עד 600	מ- 300
1,701	11,512	16,101	1,839	12,738	17,754	עד 1,200	מ- 600
878	4,030	3,287	909	4,413	3,556	עד 2,000	מ- 1,200
1,036	3,574	1,674	1,098	3,710	1,751	עד 4,000	מ- 2,000
1,325	3,356	850	1,293	3,848	928	עד 8,000	מ- 4,000
2,252	5,381	627	2,032	5,641	621	עד 20,000	מ- 8,000
2,604	4,172	250	2,363	4,552	248	עד 40,000	מ- 20,000
7,057	12,086	232	5,642	12,319	223	עד 200,000	מ- 40,000
1,974	4,561	26	2,453	4,130	26	עד 400,000	מ- 200,000
582	1,960	5	817	1,383	4	עד 800,000	מ- 400,000
6	800	1	5	901	1	עד 1,200,000	מ- 800,000
(5)279	(5)1,625	1	(5)231	(5)1,398	1		מעל 1,600,000
32,281	80,643	623,865	31,811	84,113	641,535		סך הכל

- (1) האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה.
- (2) אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגד הציבור בסך של 81,216 מיליון ש"ח, 1,876 מיליון ש"ח ו-1,021 מיליון ש"ח, בהתאמה (31.12.2016 - 78,175 מיליון ש"ח, 1,516 מיליון ש"ח ו-952 מיליון ש"ח, בהתאמה).
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת החבות של לווה.
- (4) מספר הלווים לפי סך כל האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני.
- (5) סך כל האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני בניכוי בטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלת חבות לווה בודד הסתכם ב-696 מיליון ש"ח (31.12.2016 - 718 מיליון ש"ח).

באור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ד. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

הבנק				המאוחד				
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי		יתרת החוזים⁽¹⁾		יתרת ההפרשה להפסדי אשראי		יתרת החוזים⁽¹⁾		
ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר		
2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	
								עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:
1	-	110	235	1	-	119	244	אשראי תעודות
8	7	655	554	10	8	1,022	886	ערביות להבטחת אשראי
9	8	2,728	2,422	11	9	2,859	2,498	ערביות לרוכשי דירות
-	-	80	36	-	-	-	-	ערביות וכתבי שיפוי לחברות מאוחדות להבטחת אשראי שהן העניקו
16	14	3,544	3,423	17	15	3,833	3,714	ערביות והתחייבויות אחרות
-	-	2,855	2,508	-	-	2,857	2,510	מסגרות לפעולה במכשירים נגזרים שלא נוצלו
15	10	8,047	7,958	17	12	10,806	10,432	מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
3	7	3,254	2,800	4	8	4,658	3,829	התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שעדיין לא ניתן
3	3	3,148	3,469	4	4	6,361	7,048	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
-	-	190	279	-	-	190	279	מסגרות להשאלות ניירות ערך
-	-	139	182	-	-	139	182	ערביות בגין קרן סיכונים של מסלקת הבורסה והמעו"ף (ראה באור 3.25 ד', ה''))
7	5	1,802	1,478	7	5	1,978	1,601	התחייבויות להוצאת ערבויות
								עסקאות בהן הסכום הנקוב אינו מייצג סיכון אשראי:
-	-	107	89	-	-	107	89	ערביות (כולל לבתי משפט בקשר לתביעות העלולות להתהוות בעקבות איחויים מסוימים) וכתבי שיפוי ⁽²⁾

(1) יתרת החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי.

(2) בנוסף, המציא הבנק לבתי המשפט כתבי התחייבות עצמית ללא הגבלת סכום, הניתנים במסגרת הליך משפטי, על מנת להבטיח את נזקי הנתבעים במידה שנדחתה התביעה נגדם או שבוטל הליך המשפטי מסיבה אחרת.

באור 30 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה
(במיליוני ש"ח)

המאחד						
31 בדצמבר 2017						
סך הכל	פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	מטבע חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי	
		אחר	אירו	דולר ארה"ב	צמוד מדד	לא צמוד
39,186	-	290	209	1,241	65	37,381
10,238	196	110	1,663	4,609	1,021	2,639
813	-	-	-	-	-	813
80,378	459	244	909	3,207	9,710	65,849
675	-	-	-	-	618	57
565	565	-	-	-	-	-
1,095	1,095	-	-	-	-	-
235	235	-	-	-	-	-
1,342	613	14	102	151	57	405
1,186	442	3	2	194	4	541
4	4	-	-	-	-	-
135,717	3,609	661	2,885	9,402	11,475	107,685
113,511	466	1,099	2,942	15,714	6,037	87,253
1,133	-	3	18	161	52	899
960	-	1	1	50	319	589
5,249	-	-	-	-	4,535	714
1,318	605	9	130	132	40	402
5,162	466	10	11	89	118	4,468
127,333	1,537	1,122	3,102	16,146	11,101	94,325
8,384	2,072	(461)	(217)	(6,744)	374	13,360
-	-	503	168	6,850	(268)	(7,253)
-	-	1	26	13	-	(40)
-	-	1	7	(65)	-	57
8,384	2,072	44	(16)	54	106	6,124
-	-	2	39	182	-	(223)
-	-	2	(78)	231	-	(155)

נכסים
מזומנים ופקדונות בבנקים
ניירות ערך
ניירות ערך שנשאלו
אשראי לציבור, נטו ⁽³⁾
אשראי לממשלה
השקעה בחברה כלולה
בנינים וציוד
נכסים בלתי מוחשיים
נכסים בגין מכשירים נגזרים
נכסים אחרים
נכסים המוחזקים למכירה
סך כל הנכסים
התחייבויות
פקדונות הציבור
פקדונות מבנקים
פקדונות הממשלה
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
התחייבויות אחרות
סך כל ההתחייבויות
הפרש
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
סך הכל כללי
אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)
אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

- (1) כולל צמוד מטבע חוץ.
(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.
(3) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי הצמדה.

באור 30 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)
(במיליוני ש"ח)

המאחד						
31 בדצמבר 2016						
סך הכל	פריטים שאינם כספיים (2)	מטבע חוץ⁽¹⁾			מטבע ישראלי	
		אחר	אירו	דולר ארה"ב	צמוד מדד	לא צמוד
29,150	-	316	401	1,108	80	27,245
15,776	178	78	775	6,112	1,667	6,966
414	-	-	-	-	-	414
77,328	449	332	980	3,069	10,142	62,356
654	-	-	-	-	618	36
514	514	-	-	-	-	-
1,133	1,133	-	-	-	-	-
243	243	-	-	-	-	-
1,332	626	22	29	339	50	266
1,020	257	10	2	104	37	610
343	45	129	48	104	-	17
127,907	3,445	887	2,235	10,836	12,594	97,910
105,817	462	1,222	4,454	16,230	6,125	77,324
755	-	16	30	242	-	467
570	-	1	64	67	172	266
5,801	-	-	-	-	5,085	716
1,356	610	22	50	290	39	345
4,929	274	24	6	56	120	4,449
745	-	55	171	469	-	50
119,973	1,346	1,340	4,775	17,354	11,541	83,617
7,934	2,099	(453)	(2,540)	(6,518)	1,053	14,293
-	-	(234)	-	-	-	234
-	-	711	2,805	6,564	(239)	(9,841)
-	-	12	(277)	(72)	-	337
-	-	(9)	(58)	147	-	(80)
7,934	2,099	27	(70)	121	814	4,943
-	-	22	(293)	(62)	-	333
-	-	(23)	(173)	650	-	(454)

נכסים
מזומנים ופקדונות בבנקים
ניירות ערך
ניירות ערך שנשאלו
אשראי לציבור, נטו ⁽³⁾
אשראי לממשלה
השקעה בחברה כלולה
בנינים וציוד
נכסים בלתי מוחשיים
נכסים בגין מכשירים נגזרים
נכסים אחרים
נכסים המוחזקים למכירה
סך כל הנכסים
התחייבויות
פקדונות הציבור
פקדונות מבנקים
פקדונות הממשלה
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
התחייבויות אחרות
התחייבויות המוחזקות למכירה
סך כל ההתחייבויות
הפרש
מכשירים נגזרים מגדרים
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
סך הכל כללי
אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)
אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

באור 30 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)
(במיליוני ש"ח)

הבנק						
31 בדצמבר 2017						
סך הכל	פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	מטבע חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי	
		אחר	אירו	דולר ארה"ב	צמוד מדד	לא צמוד
33,551	-	87	200	1,233	304	31,727
8,685	187	110	1,388	4,405	628	1,967
813	-	-	-	-	-	813
62,916	460	218	808	2,899	9,250	49,281
2,657	2,450	-	-	-	207	-
991	991	-	-	-	-	-
222	222	-	-	-	-	-
1,363	613	14	113	151	57	415
1,030	420	-	2	194	1	413
2	2	-	-	-	-	-
112,230	5,345	429	2,511	8,882	10,447	84,616
91,035	466	1,019	2,432	14,342	5,372	67,404
4,168	-	51	163	434	575	2,945
817	-	-	-	46	318	453
3,637	-	-	-	-	3,637	-
1,322	606	9	131	134	40	402
3,157	460	2	8	74	106	2,507
104,136	1,532	1,081	2,734	15,030	10,048	73,711
8,094	3,813	(652)	(223)	(6,148)	399	10,905
-	-	492	168	6,255	(268)	(6,647)
-	-	1	26	13	-	(40)
-	-	1	7	(65)	-	57
8,094	3,813	(158)	(22)	55	131	4,275
-	-	2	39	182	-	(223)
-	-	2	(78)	231	-	(155)

נכסים

מזומנים ופקדונות בבנקים
ניירות ערך
ניירות ערך שנשאלו
אשראי לציבור, נטו⁽³⁾
השקעות בחברות מוחזקות
בנינים וציוד
נכסים בלתי מוחשיים
נכסים בגין מכשירים נגזרים
נכסים אחרים
נכסים המוחזקים למכירה

סך כל הנכסים

התחייבויות

פקדונות הציבור
פקדונות מבנקים
פקדונות הממשלה
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
התחייבויות אחרות
סך כל ההתחייבויות

הפרש

מכשירים נגזרים שאינם מגדרים

מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
סך הכל כללי

אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)
אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

(1) כולל צמוד מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(3) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי הצמדה.

באור 30 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)
(במיליוני ש"ח)

הבנק						
31 בדצמבר 2016						
סך הכל	פריטים שאינם כספיים (2)	מטבע חוץ⁽¹⁾			מטבע ישראלי	
		אחר	אירו	דולר ארה"ב	צמוד מדד	לא צמוד
23,332	-	179	287	969	316	21,581
13,523	174	66	616	5,881	1,138	5,648
414	-	-	-	-	-	414
61,093	449	308	880	2,849	9,674	46,933
7	-	-	-	-	-	7
2,541	2,335	-	-	-	206	-
1,019	1,019	-	-	-	-	-
219	219	-	-	-	-	-
1,342	625	16	41	341	50	269
784	232	-	2	103	1	446
45	45	-	-	-	-	-
104,319	5,098	569	1,826	10,143	11,385	75,298
84,403	462	1,136	3,985	14,868	5,462	58,490
3,576	-	56	319	670	528	2,003
296	-	-	-	55	172	69
4,019	-	-	-	-	4,019	-
1,356	612	12	51	298	39	344
3,018	269	-	5	43	108	2,593
96,668	1,343	1,204	4,360	15,934	10,328	63,499
7,651	3,755	(635)	(2,534)	(5,791)	1,057	11,799
-	-	(234)	-	-	-	234
-	-	691	2,805	5,784	(269)	(9,011)
-	-	12	(277)	(72)	-	337
-	-	(9)	(58)	147	-	(80)
7,651	3,755	(175)	(64)	68	788	3,279
-	-	22	(293)	(62)	-	333
-	-	(23)	(173)	650	-	(454)

נכסים
מזומנים ופקדונות בבנקים
ניירות ערך
ניירות ערך שנשאלו
אשראי לציבור, נטו ⁽³⁾
אשראי לממשלה
השקעות בחברות מוחזקות
בנינים וציוד
נכסים בלתי מוחשיים
נכסים בגין מכשירים נגזרים
נכסים אחרים
נכסים המוחזקים למכירה
סך כל הנכסים
התחייבויות
פקדונות הציבור
פקדונות מבנקים
פקדונות הממשלה
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
התחייבויות אחרות
סך כל ההתחייבויות הפרש
מכשירים נגזרים מגדרים
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
סך הכל כללי
אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)
אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

באור 31 - נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופת פרעון⁽¹⁾
(במיליוני ש"ח)

תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים					המאוחז
31 בדצמבר 2017					
מעל שלוש שנים	מעל שנה ועד שנתיים	מעל שלושה חודשים ועד שנה ⁽⁵⁾	מעל חודש ועד שלושה חודשים ⁽⁵⁾	עם דרישה ועד חודש ⁽⁵⁾	
במיליוני ש"ח					
8,444	11,101	12,740	6,188	54,111	מטבע ישראלי (לרבות צמוד מט"ח)
2,409	3,862	10,716	7,913	77,202	נכסים
6,035	7,239	2,024	(1,725)	(23,091)	התחייבויות
(18)	20	16	133	(7,749)	הפרש
-	11	(15)	60	84	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
6,017	7,270	2,025	(1,532)	(30,756)	אופציות (במונחי נכס הבסיס)
					הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים
					מטבע חוץ
459	954	2,201	2,521	3,666	נכסים
60	140	1,499	1,621	17,019	התחייבויות
399	814	702	900	(13,353)	הפרש
255	562	883	174	(8,598)	מזה: הפרש בדולר
-	-	-	-	196	מזה: הפרש בגין פעילות חוץ
18	(20)	(16)	(133)	7,749	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	(11)	15	(60)	(84)	אופציות (במונחי נכס הבסיס)
417	783	701	707	(5,688)	הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים
					סך הכל
8,903	12,055	14,941	8,709	57,777	נכסים*
2,469	4,002	12,215	9,534	94,221	התחייבויות**
6,434	8,053	2,726	(825)	(36,444)	הפרש
7,369	10,062	11,820	7,066	17,864	* מזה: אשראי לציבור
1,067	1,249	10,478	8,487	90,479	** מזה: פקדונות הציבור

*31 בדצמבר 2016					
מעל שלוש שנים	מעל שנה ועד שנתיים	מעל שלושה חודשים ועד שנה	מעל חודש ועד שלושה חודשים	עם דרישה ועד חודש	
במיליוני ש"ח					
10,010	11,692	16,653	10,353	45,470	נכסים
3,565	3,258	14,466	6,932	87,079	התחייבויות
6,445	8,434	2,187	3,421	(41,609)	הפרש

* סווג מחדש.

- באור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות (כולל החוץ מאזניים) לפי בסיסי הצמדה, בהתאם לתקופה הנותרת למועד הפרעון החוזי של כל תזרים. נקבעו כללים לגבי תזרימי המזומנים הנובעים מנכסים והתחייבויות ברבית משתנה שמועד ההשתנות שלהם קודם למועד הפרעון של הקרן ו/או הרבית שלהם. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי.
- כולל נכסים בסך 245 מיליון ש"ח שזמן פרעונם עבר (31.12.16 - 357 מיליון ש"ח).
- כפי שנכללה בבאור 30 "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה", לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נגזרים.
- שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הרבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בבאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.
- אשראי בתנאי חח"ד סווג בהתאם לתקופת מסגרת האשראי במסגרת בסך של 4,516 מיליון ש"ח (31.12.16 - 5,393 מיליון ש"ח). אשראי בחריגה מהמסגרת בסך של 202 מיליון ש"ח, סווג ללא מועד פרעון (31.12.16 - 295 מיליון ש"ח).

שיעור תשואה חוזי ⁽⁴⁾	יתרה מאזנית ⁽³⁾		סך הכל תזרימי מזומנים	מעל עשרים שנה	מעל עשר שנה	מעל חמש ועד עשר שנים	מעל ארבע ועד חמש שנים	מעל שלוש ועד ארבע שנים
	סך הכל	ללא תקופת פרעון ⁽²⁾⁽⁵⁾						
באחוזים		במיליוני ש"ח						
2.69	119,351	307	128,815	2,204	10,040	13,656	4,586	5,745
1.08	105,451	91	106,427	54	246	1,858	754	1,413
	13,900	216	22,388	2,150	9,794	11,798	3,832	4,332
	(7,521)	-	(7,598)	-	-	-	-	-
	17	-	140	-	-	-	-	-
	6,396	216	14,930	2,150	9,794	11,798	3,832	4,332
2.11	12,757	48	13,360	1	237	2,259	706	356
1.38	20,345	-	20,550	-	-	120	33	58
	(7,588)	48	(7,190)	1	237	2,139	673	298
	(6,883)	17	(5,429)	1	26	496	566	206
	196	-	196	-	-	-	-	-
	7,521	-	7,598	-	-	-	-	-
	(17)	-	(140)	-	-	-	-	-
	(84)	48	268	1	237	2,139	673	298
2.65	132,108	355	142,175	2,205	10,277	15,915	5,292	6,101
1.09	125,796	91	126,977	54	246	1,978	787	1,471
	6,312	264	15,198	2,151	10,031	13,937	4,505	4,630
2.92	79,919	246	88,846	2,186	9,799	12,658	4,508	5,514
0.82	113,045	-	113,256	-	54	253	625	564

שיעור תשואה חוזי	סך הכל	ללא תקופת פרעון ⁽²⁾	סך הכל תזרימי מזומנים	מעל עשרים שנה	מעל עשר שנה	מעל חמש ועד עשר שנים	מעל ארבע ועד חמש שנים	מעל שלוש ועד ארבע שנים
באחוזים								במיליוני ש"ח
2.63	124,462	411	134,151	2,141	9,357	16,020	5,165	7,290
1.88	118,627	81	120,597	115	162	1,944	1,126	1,950
	5,835	330	13,554	2,026	9,195	14,076	4,039	5,340

באור 31 - נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופת פרעון⁽¹⁾ (המשך)
(במיליוני ש"ח)

תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים					הבנק
31 בדצמבר 2017 ⁽⁵⁾					
מעל שלושה שנים	מעל שנה ועד שנתיים	מעל שלושה חודשים ועד שנה ⁽⁵⁾	מעל חודש ועד שלושה חודשים ⁽⁵⁾	עם דרישה ועד חודש ⁽⁵⁾	
במיליוני ש"ח					
5,287	7,816	8,112	4,671	47,301	מטבע ישראלי (לרבות צמוד מט"ח)
2,475	4,410	9,382	6,824	57,702	נכסים
2,812	3,406	(1,270)	(2,153)	(10,401)	התחייבויות
(18)	20	16	653	(7,662)	הפרש
-	11	(15)	60	84	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
2,794	3,437	(1,269)	(1,440)	(17,979)	אופציות (במונחי נכס הבסיס)
					הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים
במיליוני ש"ח					
423	892	2,094	2,064	3,579	מטבע חוץ
63	141	1,387	1,500	15,737	נכסים
360	751	707	564	(12,158)	התחייבויות
258	621	737	335	(9,383)	הפרש
18	(20)	(16)	(653)	7,662	מזה: הפרש בדולר
-	(11)	15	(60)	(84)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
378	720	706	(149)	(4,580)	אופציות (במונחי נכס הבסיס)
					הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים
במיליוני ש"ח					
5,710	8,708	10,206	6,735	50,880	סך הכל
2,538	4,551	10,769	8,324	73,439	נכסים*
3,172	4,157	(563)	(1,589)	(22,559)	התחייבויות**
5,180	7,319	7,695	5,252	15,595	הפרש
1,422	1,557	8,866	7,633	69,594	* מזה: אשראי לציבור
					** מזה: פקדונות הציבור

*31 בדצמבר 2016				
מעל שלושה שנים	מעל שנה ועד שנתיים	מעל שלושה חודשים ועד שנה	מעל חודש ועד שלושה חודשים	עם דרישה ועד חודש
במיליוני ש"ח				
7,176	8,653	13,155	7,494	37,837
3,689	3,277	12,968	5,850	66,173
3,487	5,376	187	1,644	(28,336)

* סווג מחדש.

- בבאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות (כולל החוץ מאזניים) לפי בסיסי הצמדה, בהתאם לתקופה הנתרת למועד הפרעון החוזי של כל תזרים. נקבעו כללים לגבי תזרימי המזומנים הנובעים מנכסים והתחייבויות ברבית משתנה שמועד ההשתנות שלהם קודם למועד הפרעון של הקרן ו/או הרבית שלהם. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי.
- כולל נכסים בסך 205 מיליון ש"ח שזמן פרעונם עבר (31.12.16 - 313 מיליון ש"ח).
- כפי שנכללה בבאור 30 "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה", לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נגזרים.
- שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הרבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בבאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.
- אשראי בתנאי חח"ד סווג בהתאם לתקופת מסגרת האשראי במסגרת בסך של 3,163 מיליון ש"ח (31.12.16 - 4,015 מיליון ש"ח). אשראי בחריגה מהמסגרת בסך של 162 מיליון ש"ח, סווג ללא מועד פרעון (31.12.16 - 250 מיליון ש"ח).

שיעור תשואה חוזי (4)	יתרה מאזנית (3)		סך הכל תזרימי מזומנים	מעל עשרים שנה	מעל עשר שנה	מעל חמש ועד עשר שנים	מעל ארבע ועד חמש שנים	מעל שלוש ועד ארבע שנים
	סך הכל	ללא תקופת פרעון (2)(5)						
באחוזים		במיליוני ש"ח						
2.84	95,248	159	103,463	2,196	9,372	11,132	3,437	4,139
1.74	83,780	91	84,771	53	203	1,689	708	1,325
	11,468	68	18,692	2,143	9,169	9,443	2,729	2,814
	(6,916)	-	(6,994)	-	-	-	-	-
	17	-	140	-	-	-	-	-
	4,569	68	11,841	2,143	9,169	9,443	2,729	2,814
2.14	11,637	47	12,190	1	237	1,853	705	342
1.82	18,824	-	19,036	-	-	107	48	53
	(7,187)	47	(6,846)	1	237	1,746	657	289
	(6,289)	18	(6,002)	-	26	631	563	210
	6,916	-	6,991	-	-	-	-	-
	(17)	-	(140)	-	-	-	-	-
	(288)	47	5	1	237	1,746	657	289
2.79	106,885	206	115,653	2,197	9,609	12,985	4,142	4,481
1.74	102,604	91	103,807	53	203	1,796	756	1,378
	4,281	115	11,846	2,144	9,406	11,189	3,386	3,103
2.92	62,456	206	70,039	2,178	9,137	10,236	3,429	4,018
1.17	90,569	-	90,808	-	25	161	600	950

שיעור תשואה חוזי	סך הכל	ללא תקופת פרעון (2)	סך הכל תזרימי מזומנים	מעל עשרים שנה	מעל עשר שנה	מעל חמש ועד עשר שנים	מעל ארבע ועד חמש שנים	מעל שלוש ועד ארבע שנים
באחוזים								במיליוני ש"ח
2.64	99,221	259	107,538	2,134	8,825	13,387	4,009	4,868
2.00	95,325	81	96,882	110	114	1,754	1,112	1,835
	3,896	178	10,656	2,024	8,711	11,633	2,897	3,033

באור 32א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים
(במיליוני ש"ח)

המאוחד				
31 בדצמבר 2017				
סך הכל	שווי הוגן ⁽¹⁾			יתרה במאזן
	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
39,188	70	38,533	585	39,186
10,316	119	6,568	3,629	10,238
813	-	813	-	813
80,452	75,544	1,366	3,542	80,378
674	633	41	-	675
1,342	276	335	731	1,342
707	284	-	423	707
133,492	76,926	47,656	8,910	(3)133,339
113,747	18,477	92,613	2,657	113,511
1,157	80	1,077	-	1,133
971	75	188	708	960
5,470	754	-	4,716	5,249
1,318	42	546	730	1,318
4,080	2,193	1,366	521	4,082
126,743	21,621	95,790	9,332	(3)126,253

נכסים פיננסיים	
מזומנים ופקדונות בבנקים	
ניירות ערך ⁽²⁾	
ניירות ערך שנשאלו	
אשראי לציבור, נטו	
אשראי לממשלה	
נכסים בגין מכשירים נגזרים	
נכסים פיננסיים אחרים	
סך הכל הנכסים הפיננסיים	
התחייבויות פיננסיות	
פקדונות הציבור	
פקדונות מבנקים	
פקדונות הממשלה	
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	
התחייבויות פיננסיות אחרות	
סך הכל ההתחייבויות הפיננסיות	

33	33	-	-	33
1,166	1,166	-	-	1,166

מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים	
עסקות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי	
בנוסף, התחייבויות בגין זכויות עובדים ברוטו - פנסיה ופיצויים ⁽⁴⁾	

- (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
- (2) רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
- (3) רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
- (4) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך, ראה באור 12, "ניירות ערך".
- (3) מזה: נכסים בסך 14,116 מיליון ש"ח והתחייבויות בסך 5,202 מיליון ש"ח, אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה באור 32.ב-32.ד.
- (4) ההתחייבות מוצגת בברוטו, אינה מתחשבת בנכסי התכנית המנוהלים כנגדה.

באור 32א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)
(במיליוני ש"ח)

המאוחד				
31 בדצמבר 2016				
שווי הוגן⁽¹⁾				
סך הכל	רמה 3	רמה 2	רמה 1	יתרה במאזן
29,146	84	28,480	582	29,150
15,818	123	7,274	8,421	15,776
414	-	414	-	414
76,913	73,038	1,030	2,845	77,328
644	608	36	-	654
1,332	248	386	698	1,332
484	246	-	238	484
298	298	-	-	298
125,049	74,645	37,620	12,784	⁽³⁾ 125,436
105,922	16,248	87,690	1,984	105,817
757	28	729	-	755
586	90	323	173	570
6,013	848	-	5,165	5,801
1,356	42	616	698	1,356
3,904	2,383	1,030	491	3,906
745	745	-	-	745
119,283	20,384	90,388	8,511	⁽³⁾ 118,950
33	33	-	-	33
1,166	1,166	-	-	1,166

נכסים פיננסיים

מזומנים ופקדונות בבנקים
 ניירות ערך⁽²⁾
 ניירות ערך שנשאלו
 אשראי לציבור, נטו
 אשראי לממשלה
 נכסים בגין מכשירים נגזרים
 נכסים פיננסיים אחרים
 נכסים מוחזקים למכירה
 סך הכל הנכסים הפיננסיים

התחייבויות פיננסיות

פקדונות הציבור
 פקדונות מבנקים
 פקדונות הממשלה
 אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
 התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
 התחייבויות פיננסיות אחרות
 התחייבויות מוחזקות למכירה
 סך הכל ההתחייבויות הפיננסיות

מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

עסקות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי

בנוסף, התחייבויות בגין זכויות עובדים ברוטו - פנסיה ופיצויים⁽⁴⁾

- (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
 (2) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך, ראה באור 12, "ניירות ערך".
 (3) מזה: נכסים בסך 18,609 מיליון ש"ח והתחייבויות בסך 4,020 מיליון ש"ח, אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה באור 32ב-32ד.
 (4) ההתחייבות מוצגת בברוטו, אינה מתחשבת בנכסי התכנית המנוהלים כנגדה.

באור 32א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הבאור כולל מידע בדבר הערכת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים.

לרוב המכשירים הפיננסיים לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומן עתידי המהווה ברבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן של השווי ההוגן באמצעות הערכת תזרים המזומן העתידי וקביעת שיעור רבית הניכיון היא סובייקטיבית. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן דלעיל אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הרבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הרבית. תחת הנחת שיעורי רבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכול שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים ברבית קבועה לרבות אלו שאינם נושאים רבית. בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן לא ניתן ביטוי להשפעת המס הנובעת מהפער בין ערכי השווי ההוגן לערכים המופיעים במאזן. יש לציין, כי הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי ההוגן יתכן ולא ימומש מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפרעון. בשל כל אלו יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בבאור זה כדי להצביע על שווי הבנק כעסק חי. כמו כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים לישום במהלך ביצוע הערכת השווי ההוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואת ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

ב. השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

פקדונות בבנקים, אגרות חוב ומלוות שאינם נסחרים ואשראי לממשלה - שיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעורי רבית שבהם הבנק ביצע עסקאות דומות במועד הדיווח.

ניירות ערך סחירים - לפי שווי שוק בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק המועיל ביותר.

אשראי לציבור - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומן עתידיים מנוכים בשיעור ניכיון מתאים. יתרת האשראי פולחה לקטגוריות הומוגניות. בכל קטגוריה חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן ורבית). תקבולים אלו הונו בשיעור רבית המשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי באותה קטגוריה. בדרך כלל שיעור רבית זה נקבע לפי שיעור רבית לפיו נעשות בבנק עסקאות דומות במועד הדיווח.

השווי ההוגן של חובות פגומים חושב תוך שימוש בשיעורי רבית ניכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה, שיעורי ניכיון אלה לא פחתו משיעור הרבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקאותיו במועד הדיווח.

תזרימי המזומן העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות.

מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי יוחסו לתקופות שבהן מוין אותו חוב, מקום בו ניתן לעשות זאת (לדוגמה, כאשר חושבה הפרשה על בסיס פרטני, לפי ערך נוכחי של תזרים מזומנים). בהעדר נתונים אלה מחיקות חשבונאיות ויתרת הפרשות מיוחסים באופן יחסי ליתרת האשראי לפי תקופות לפרעון בסוף התקופה.

תזרימי המזומנים בגין המשכנתאות הוערכו על פי תחזית לפרעון מוקדם המבוססת על מודל סטטיסטי. היוון תזרים המזומנים כאמור, על פי מועדי הפרעון הצפויים במקום מועדי הפרעון החוזיים, הגדילו את השווי ההוגן של המשכנתאות ב-46 מיליון ש"ח. על פי התזרים המקורי, שאינו מביא בחשבון פרעונות מוקדמים, ביום 31 בדצמבר 2017 הגיע מח"מ הנכסים במגזר השקלי הלא צמוד ל-0.54 שנים, ובמגזר הצמוד מדד ל-3.22 שנים, לעומת 0.46 שנים ו-2.55 שנים בהתאמה לאחר התחשבות בתחזית לפרעונות מוקדמים. מספרי השוואה ל-31 בדצמבר 2016 לא סווגו מחדש.

פקדונות, אגרות חוב וכתבי התחייבות - בשיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעור רבית בו התאגיד מגייס פקדונות דומים, או בהנפקת כתבי התחייבות דומים (אם מחיר מצוטט בשוק פעיל אינו זמין), על ידי הקבוצה, ביום הדיווח. לגבי אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים אשר נסחרים כנכס בשוק פעיל, השווי ההוגן מבוסס על מחירי שוק מצוטטים או על ציטוטי סוחרים עבור התחייבות זהה הנסחרת כנכס בשוק פעיל.

מכשירים פיננסיים נגזרים - מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק המועיל ביותר.

מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הקבוצה בפעילותה השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיו"ב).

מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בעסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי - השווי ההוגן הוערך בהתאם לעמלות בעסקאות דומות במועד הדיווח תוך התאמה ליתרת תקופת העסקה ולאיכות האשראי של הצד הנגדי.

באור 332 - פריטים הנמדדים בשווי הוגן
(במיליוני ש"ח)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

31 בדצמבר 2017				
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-				
יתרה מאזנית	השפעת הסכמי קיזוז	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
4,143	-	-	2,533	1,610
1,932	-	-	1,932	-
106	-	-	-	106
511	-	-	511	-
300	-	-	300	-
358	-	-	124	234
853	-	-	853	-
75	-	-	-	75
8,278	-	-	6,253	2,025
442	-	-	-	442
28	-	-	28	-
38	-	-	-	38
21	-	-	21	-
2	-	-	-	2
531	-	-	49	482
3,542	-	-	-	3,542
22	-	22	-	-
213	-	10	199	4
494	-	244	128	122
612	-	-	8	604
1	-	-	-	1
1,342	-	276	335	731
423	-	-	-	423
14,116	-	276	6,637	7,203
2,657	-	-	-	2,657
708	-	-	-	708
2	-	2	-	-
229	-	-	225	4
482	-	40	321	121
612	-	-	8	604
1	-	-	-	1
1,326	-	42	554	730
423	-	-	-	423
98	-	-	-	98
521	-	-	-	521
5,212	-	42	554	4,616

נכסים

ניירות ערך זמינים למכירה:
 אגרות חוב של ממשלות ישראל
 אגרות חוב של ממשלות זרות
 אגרות חוב של מוסדות פיננסיים בישראל
 אגרות חוב של מוסדות פיננסיים זרים
 אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)
 אגרות חוב של אחרים בישראל
 אגרות חוב של אחרים זרים
 מניות של אחרים
 סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה
 ניירות ערך למסחר:
 אגרות חוב של ממשלות ישראל
 אגרות חוב של מוסדות פיננסיים זרים
 אגרות חוב של אחרים בישראל
 אגרות חוב של אחרים זרים
 מניות של אחרים
 סך הכל ניירות ערך למסחר
 אשראי בגין השאלת ניירות ערך
 נכסים בגין מכשירים נגזרים:
 חוזי רבית שקל-מדד
 חוזי רבית אחרים
 חוזי מטבע חוץ
 חוזי מניות
 חוזי סחורות ואחרים
 סך כל נכסים בגין מכשירים נגזרים
 נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף
 סך הכל נכסים
התחייבויות
 פקדונות בגין השאלות בין לקוחות
 פקדונות הממשלה
 התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:
 חוזי רבית שקל-מדד
 חוזי רבית אחרים
 חוזי מטבע חוץ
 חוזי מניות
 חוזי סחורות ואחרים
 סך התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
התחייבויות אחרות
 התחייבות בגין פעילות בשוק המעו"ף
 מכירת ניירות ערך בחסר
 סך הכל התחייבויות אחרות
 סך הכל התחייבויות

באור 332 - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)
(במיליוני ש"ח)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

31 בדצמבר 2016				
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-				
יתרה מאזנית	השפעת הסכמי קיזוז	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
7,434	-	-	1,930	5,504
2,160	-	-	*2,160	-
259	-	-	-	259
1,752	-	-	*1,752	-
409	-	-	409	-
718	-	-	194	524
435	-	-	*435	-
52	-	-	4	48
13,219	-	-	6,884	6,335
946	-	-	-	946
4	-	-	-	4
4	-	-	4	-
7	-	-	-	7
11	-	-	11	-
3	-	-	-	3
975	-	-	15	960
2,845	-	-	-	2,845
23	-	23	-	-
238	-	10	213	15
445	-	215	157	73
625	-	-	16	609
1	-	-	-	1
1,332	-	248	386	698
238	-	-	-	238
18,609	-	248	7,285	11,076
1,984	-	-	-	1,984
173	-	-	-	173
3	-	3	-	-
279	-	-	264	15
464	-	39	352	73
625	-	-	16	609
1	-	-	-	1
1,372	-	42	632	698
238	-	-	-	238
253	-	-	-	253
491	-	-	-	491
4,020	-	42	632	3,346

נכסים
ניירות ערך זמינים למכירה:
אגרות חוב של ממשלות ישראל
אגרות חוב של ממשלות זרות
אגרות חוב של מוסדות פיננסיים בישראל
אגרות חוב של מוסדות פיננסיים זרים
אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)
אגרות חוב של אחרים בישראל
אגרות חוב של אחרים זרים
מניות של אחרים
סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה
ניירות ערך למסחר:
אגרות חוב של ממשלות ישראל
אגרות חוב של מוסדות פיננסיים בישראל
אגרות חוב של מוסדות פיננסיים זרים
אגרות חוב של אחרים בישראל
אגרות חוב של אחרים זרים
מניות של אחרים
סך הכל ניירות ערך למסחר
אשראי בגין השאלת ניירות ערך
נכסים בגין מכשירים נגזרים:
חוזי רבית שקל-מדד
חוזי רבית אחרים
חוזי מטבע חוץ
חוזי מניות
חוזי סחורות ואחרים
סך כל נכסים בגין מכשירים נגזרים
נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף
סך הכל נכסים
התחייבויות
פקדונות בגין השאלות בין לקוחות
פקדונות הממשלה
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:
חוזי רבית שקל-מדד
חוזי רבית אחרים
חוזי מטבע חוץ
חוזי מניות
חוזי סחורות ואחרים
סך התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
התחייבויות אחרות
התחייבות בגין פעילות בשוק המעו"ף
מכירת ניירות ערך בחסר
סך הכל התחייבויות אחרות
סך הכל התחייבויות

* סווג מחדש

באור 332 - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה

31 בדצמבר 2017				
רווחים (הפסדים)	סך הכל שווי הוגן	רמה 3	רמה 2	רמה 1
(13)	52	52	-	-

אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון

31 בדצמבר 2016				
רווחים (הפסדים)	סך הכל שווי הוגן	רמה 3	רמה 2	רמה 1
19	65	65	-	-

אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון

באור 32ג - שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3
(במיליוני ש"ח)

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2017							
רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2017	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2017	העברות ברוטו מתוך רמה 3	העברות ברוטו אל רמה 3	סילוקים	רכישות	רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽¹⁾	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2016
נכסים							
נכסים בגין מכשירים נגזרים:							
2	22	-	-	(3)	-	2	23
4	10	-	-	(4)	-	4	10
126	244	-	-	(1,308)	66	1,271	215
132	276	-	-	(1,315)	66	1,277	248
התחייבויות							
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:							
(2)	2	-	-	(3)	-	(2)	3
(2)	40	-	-	(1)	-	(2)	39
(4)	42	-	-	(4)	-	(4)	42

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2016							
רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2016	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2016	העברות ברוטו מתוך רמה 3	העברות ברוטו אל רמה 3	סילוקים	רכישות	רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽¹⁾	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2015
נכסים							
נכסים בגין מכשירים נגזרים:							
3	23	-	-	(8)	-	4	27
5	10	-	-	(5)	-	5	10
95	215	-	-	(2,105)	62	2,017	241
103	248	-	-	(2,118)	62	2,026	278
התחייבויות							
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:							
-	3	-	-	(5)	-	-	8
(6)	39	-	-	(27)	-	(6)	60
(6)	42	-	-	(32)	-	(6)	68

(1) רווחים (הפסדים) שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מרבית.

באור 32 ד - מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3

ליום 31 בדצמבר 2017				
טוח	ממוצע משוקלל	שווי הוגן	נתונים לא נצפים	טכניקת הערכת שווי במיליוני ש"ח
באחוזים				
	(0.42)-(0.30)	22	רביית צמודה למדד	היוון תזרימי מזומנים
	1.30-4.96	10	סיכון אשראי צד נגדי	היוון תזרימי מזומנים
	(0.52)-(0.42)	60	1. רביית צמודה למדד	היוון תזרימי מזומנים
	1.05-4.96	184	2. סיכון אשראי צד נגדי	
	(0.69)-2.29	2	רביית צמודה למדד	היוון תזרימי מזומנים
	(0.82)-(0.26)	40	רביית צמודה למדד	היוון תזרימי מזומנים
		52		שווי הוגן של בטחונות

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה נכסים
 נכסים בגין מכשירים נגזרים:
 - חוזי רביית שקל-מדד
 - חוזי רביית אחר
 - חוזי מטבע חוץ

התחייבויות
 התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:
 - חוזי רביית שקל מדד
 - חוזי מטבע חוץ

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה
 אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון

ליום 31 בדצמבר 2016				
טוח	ממוצע משוקלל	שווי הוגן	נתונים לא נצפים	טכניקת הערכת שווי במיליוני ש"ח
באחוזים				
	(0.84)-0.89	23	רביית צמודה למדד	היוון תזרימי מזומנים
	1.30-5.01	10	סיכון אשראי צד נגדי	היוון תזרימי מזומנים
	(0.98)-0.59	52	1. רביית צמודה למדד	היוון תזרימי מזומנים
	1.05-5.01	163	2. סיכון אשראי צד נגדי	
	(0.84)-1.91	3	רביית צמודה למדד	היוון תזרימי מזומנים
	(0.75)-(0.17)	39	רביית צמודה למדד	היוון תזרימי מזומנים
		66		שווי הוגן של בטחונות

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה נכסים
 נכסים בגין מכשירים נגזרים:
 - חוזי רביית שקל-מדד
 - חוזי רביית אחר
 - חוזי מטבע חוץ

התחייבויות
 התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:
 - חוזי רביית שקל מדד
 - חוזי מטבע חוץ

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה
 אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון

מידע איכותי בדבר פריטים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3:

- רביית צמודה למדד - שינוי בשיעור האינפלציה החזוי ישפיע על השווי ההוגן של עסקאות מדד, כך שעלייה (ירידה) בתחזית האינפלציה תביא לעלייה (קטיון) השווי ההוגן בהתאם לפוזיציה המדדית של הבנק.
- סיכון אשראי צד נגדי - שינוי בסיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה, כך שכלל שסיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה יהיה גבוה/נמוך, השווי של העסקה יהיה גבוה/נמוך.

באור 33 - בעלי עניין וצדדים קשורים
(במיליוני ש"ח)

א. יתרות

31 בדצמבר 2017				
בעלי עניין ⁽¹⁾				
מחזיקי מניות				
אחרים ⁽³⁾		בעלי שליטה ⁽²⁾		
היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁵⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁵⁾	יתרה לתאריך המאזן	
-	-	-	-	אשראי לציבור
-	-	-	-	השקעה בחברה כלולה ⁽⁹⁾
-	-	-	-	נכסים אחרים
15	9	8	5	פקדונות הציבור
-	-	-	-	התחייבויות אחרות
-	-	3,754	3,754	מניות (כלול בהון) ⁽¹⁰⁾
-	-	-	-	סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ⁽⁹⁾⁽¹¹⁾

31 בדצמבר 2016				
בעלי עניין ⁽¹⁾				
מחזיקי מניות				
אחרים ⁽³⁾		בעלי שליטה ⁽²⁾		
היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁵⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁵⁾	יתרה לתאריך המאזן	
-	-	-	-	ניירות ערך ⁽⁹⁾
-	-	-	-	אשראי לציבור
-	-	-	-	השקעה בחברה כלולה ⁽⁹⁾
-	-	-	-	נכסים אחרים
-	-	5	5	פקדונות הציבור
-	-	-	-	התחייבויות אחרות
-	-	3,583	3,539	מניות (כלול בהון) ⁽¹⁰⁾
-	-	-	-	סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ⁽⁹⁾⁽¹¹⁾

הערות לטבלה ראה עמוד 230.

צדדים קשורים המוחזקים על ידי הבנק ⁽¹⁾				בעלי עניין ⁽¹⁾					
אחרים ⁽⁸⁾		חברה כלולה ⁽⁷⁾		מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה		אחרים ⁽⁶⁾		נושאי משרה ⁽⁴⁾	
היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁵⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁵⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁵⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁵⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁵⁾	יתרה לתאריך המאזן
61	61	900	900	-	-	79	78	13	12
-	-	565	565	-	-	-	-	-	-
206	206	1	1	-	-	15	15	-	-
231	137	4	4	-	-	117	18	19	13
-	-	2	-	-	-	-	-	34	34
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
27	27	6	6	8	8	63	63	3	3

צדדים קשורים המוחזקים על ידי הבנק ⁽¹⁾				בעלי עניין ⁽¹⁾					
אחרים ⁽⁸⁾		חברה כלולה ⁽⁷⁾		מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה		אחרים ⁽⁶⁾		נושאי משרה ⁽⁴⁾	
היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁵⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁵⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁵⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁵⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽⁵⁾	יתרה לתאריך המאזן
-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
2	2	800	800	86	71	-	-	15	15
-	-	514	514	-	-	-	-	-	-
-	-	1	-	9	6	-	-	-	-
125	92	4	3	-	-	86	85	18	11
-	-	3	2	-	-	-	-	31	31
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	3	6	6	-	-	4	4	4	3

באור 33 - בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)
(במיליוני ש"ח)

ב. תמצית תוצאות עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

נושאי משרה (4)			אחרים (3)			בעלי שליטה (2)			בעלי עניין (1)			הסעיף ברווח והפסד
לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			מחזיקי מניות			
2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	הכנסות רבית, נטו*
-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	הכנסות שאינן מרבית
33	35	33	-	-	-	-	-	-	-	-	-	הוצאות תפעוליות ואחרות**
(33)	(35)	(33)	-	-	6	-	-	-	-	-	-	סך הכל

* פירוט בסעיף קטן ד. להלן.
** פירוט בסעיף קטן ג. להלן.

ג. תגמול וכל הטבה אחרת לבעלי עניין (מהתאגיד הבנקאי ומחברות מוחזקות)

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2015		לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2016		לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2017		בעלי עניין המועסקים בבנק
נושאי משרה (4)		נושאי משרה (4)		נושאי משרה (4)		
מספר מקבלי ההטבות	סך ההטבות	מספר מקבלי ההטבות	סך ההטבות	מספר מקבלי ההטבות	סך ההטבות	דירקטורים שאינם מועסקים בבנק
17	**28	17	**30	19	**28	
13	5	12	5	12	5	

* לא כולל מס שכר.

** מזה: הטבות עובד לזמן קצר - 25 מיליון ש"ח (2016) - 26 מיליון ש"ח, 2015 - 26 מיליון ש"ח), הטבות אחרות לאחר סיום העסקה - 3 מיליון ש"ח (2016) - 4 מיליון ש"ח, 2015 - 2 מיליון ש"ח).

הערות:

- בעל עניין, צד קשור, איש קשור - כהגדרתו בסעיף 80.ד בהוראות הדיווח לציבור.
- מחזיקי מניות בעלי שליטה וקרוב שלהם - בהתאם לסעיף 80.ד(1) בהוראות הדיווח לציבור.
- מחזיקים אחרים - לרבות מי שמחזיק 5% או יותר מאמצעי השליטה בתאגיד הבנקאי, ומי שרשאי למנות דירקטור אחד או יותר מהדירקטורים של התאגיד הבנקאי או את מנהלו הכללי - בהתאם לסעיף 80.ד(2) בהוראות הדיווח לציבור.
- נושאי משרה - בהתאם לסעיף 80.ד(3) בהוראות הדיווח לציבור.
- על בסיס היתרות בסופי החודשים.
- בהתאם לסעיף 80.ד(4) בהוראות הדיווח לציבור, תאגידי, שאדם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין לפי חוק ניירות ערך, מחזיק 25% או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכח ההצבעה בהם, או רשאי למנות 25% או יותר מהדירקטורים.
- חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה משותפת - בהתאם לסעיף 80.ד(7) בהוראות הדיווח לציבור.
- בהתאם לסעיף 80.ד(8) בהוראות הדיווח לציבור.
- פירוט של סעיפים אלה כלול גם בבאורים כדלקמן: באור 12 - ניירות ערך, באור 15 - השקעות בחברות מוחזקות ובאור 26 - ערבויות.
- אחזקות בעלי עניין וצדדים קשורים בהון התאגיד הבנקאי.
- סיכויי אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה.
- לרבות מי שרשאי למנות דירקטור אחד או יותר מהדירקטורים של הבנק או את מנהלו הכללי.
- לרבות בני משפחתם הקרובים כהגדרתם ב-IAS24.
- תאגידי, שאדם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין, שולט בהם, מחזיק בהם שליטה משותפת, יש לו בהם השפעה מהותית או מחזיק 25% או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכח ההצבעה בהם או רשאי למנות 25% או יותר מהדירקטורים שלהם.
- צדדים העומדים בהגדרת צד קשור על פי IAS24 שלא נכללו בעמודות אחרות וצד שפעילותו של הבנק והחברות המאוחדות שלו תלויות בהיקף משמעותי בעסקיו.

צדדים קשורים המוחזקים על ידי הבנק ⁽¹⁾						בעלי עניין		
אחרים ⁽⁸⁾			חברה כלולה ⁽⁷⁾			אחרים ⁽⁶⁾		
לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר		
2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
-	-	1	3	3	7	-	-	-
-	-	1	-	-	1	-	-	1
-	-	-	2	1	-	11	10	6
-	-	2	1	2	8	(11)	(10)	(5)

ד. הכנסות רבית, נטו בעסקאות של התאגיד הבנקאי וחברות מאוחדות שלו עם בעלי עניין וצדדים קשורים*

מזה: חברה כלולה			המאוחד			בגין נכסים מאשראי לציבור סך כל ההכנסות רבית, נטו
לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	2015	2016	2017	
3	3	7	3	3	8	
3	3	7	3	3	8	

* למידע בדבר תנאי העסקאות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי עניין ראה באור 33.ה להלן.
הערות לטבלה ראה עמוד 230.

ה. רכישת השליטה בבנק

ביום 19 בספטמבר 2003, הועברה השליטה בחברת פיבי אחזקות בע"מ (להלן - "פיבי"), החברה האם של הבנק, שהחזיקה ב-48.3% בהון וב-67.2% בזכויות ההצבעה בבנק, באופן שחברת Palimon B.V (להלן - "פלימון"), שהחזיקה ב-51.89% מההון וב-70.59% בזכויות ההצבעה בפיבי, העבירה אל בינוהון בע"מ (להלן - "בינוהון") וקבוצת ליברמן האוסטרלית את המניות של פלימון בפיבי, בשיעור של 55% לבינוהון שבשליטת צדיק בינו ו-45% לקבוצת ליברמן (המורכבת ממשפחת מיכאל והלן אבלס וממשפחת ליברמן, (ה"ה ברי ליברמן, קסי ליברמן-הריס, לי ליברמן וג'ושוע ליברמן) באמצעות אינסטנז הולדינגס בע"מ ודולפין אנרגיות בע"מ בחלקים שווים ביניהן). בין הרוכשים קיים הסכם הצבעה ושיתוף פעולה. המכירה נעשתה בעסקה מחוץ לבורסה.

העברת השליטה בבנק נעשתה בהתאם להיתר נגיד בנק ישראל, מיום 27 באוגוסט 2003, לרכישת שליטה ואמצעי שליטה בחברת פי.ב.י. אחזקות בע"מ ובבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, שניתן לפי חוק הבנקאות (רישוי) התשמ"א-1981.

בהיתר נקבעו תנאים שונים והתחייבויות שונות לגבי אופן החזקת אמצעי השליטה, העברתם והיחסים בין מקבלי ההיתר לבין פיבי ולבין הבנק. ההיתר קובע כי לא יחולק דיבידנד מרווחים שנצברו בבנק עד יום 31 במרס 2003 וכי אם ייצברו הפסדים לאחר מועד זה - לא יחולק דיבידנד אלא לאחר כיסוי הפסדים אלה. יתרת העודפים שהיו ניתנים לחלוקה נכון ליום 31 במרס 2003 הסתכמה בסך 2,391 מיליון ש"ח. עוד קובע ההיתר, כי מינוי יו"ר הדירקטוריון ומנכ"ל הבנק יהיה כפוף להסכמת המפקח על הבנקים.

כמו כן נקבע, כי מקבלי ההיתר, לרבות קרוביהם ותאגידים בשליטת מי מהם, לא יקבלו דמי ניהול או כל תמורה והטבה אחרת, מהבנק או מתאגידים שבשליטת הבנק, אולם הם יהיו רשאים לתת שירותים הניתנים כרגיל על ידי נותנם ובמחירי שוק, לאחר הודעה מראש למפקח על הבנקים וקבלת אישורו, בתנאים הנקובים בהיתר. הוראה זו אינה חלה על גמול לדירקטורים המשולם בסכום זהה לכל הדירקטורים בבנק. בהתאם לתיקון בהיתר משנת 2008, המחזיקים בבינוהון יכול שיהיו מר צדיק בינו ו/או ילדיו, ה"ה גיל בינו, הדר בינו שמואלי ודפנה בינו אור (להלן, ביחד - "ילדי בינו"). בהתאם לדיווח פיבי, מאז 2015 מר צדיק בינו וילדי בינו מחזיקים בחלקים שווים באמצעי השליטה בבינוהון (כל אחד מהם מחזיק 25%).

ביום 24 במרס 2013 אינסטנז הולדינגס העבירה לאינסטנז מספר 2 בע"מ (להלן - "אינסטנז 2"), בעסקה מחוץ לבורסה, 4,139,233 ממניות פיבי, המהוות 15.77% מההון המונפק והנפרע של פיבי ומלוא החזקותיה של אינסטנז הולדינגס בפיבי. אינסטנז 2 הינה חברה שהתאגדה בישראל בבעלות מלאה של Sing Acquisitions Pte. Ltd (להלן - "סינג"), שהינה חברה שהתאגדה בסינגפור ונשלטת באופן מלא (באמצעות גופים אוסטרליים) על ידי ה"ה הלן ומיכאל (מייקל) אבלס, אשר שולטים באופן מלא גם באינסטנז הולדינגס (באמצעות אותם גופים אוסטרליים). המניות שהועברו מוחזקות בנאמנות עבור אינסטנז 2 על ידי גיא חברה לנאמנות ולניהול בע"מ. עם העברת המניות אינסטנז 2 הצטרפה כצד להסכם בעלי המניות בין אינסטנז הולדינגס, בינוהון ודולפין אנרגיות, כפי שתוקן מעת לעת, ואינסטנז הולדינגס ממשיכה להיות צד להסכם בעלי המניות והינה ערבה להתחייבויות אינסטנז 2. כמו כן, ההיתר תוקן כך שאופן החזקה של מקבלי ההיתר הנזכרים לעיל בפיבי יהיה באמצעות סינג ואינסטנז 2 במקום I Instanz Pty LTD ואינסטנז הולדינגס.

בהתאם לדיווח פיבי, נכון למועד הדוחות, החזקות בעלי השליטה בפיבי (בהון ובהצבעה) הן כדלהלן: בינוהון בע"מ - 38.29%, אינסטנז מספר 2 בע"מ - 15.66% ודולפין אנרגיות בע"מ - 11.68%.

1) הסכם ההעסקה של מנכ"ל הבנק, גב' סמדר ברבר-צדיק, היה לתקופה של חמש שנים החל מיום 19 במרס 2007 כאשר נקבע כי בתום תקופת ההסכם המקורי, יימשך ההסכם לתקופה בלתי קצובה, וכל צד יהיה רשאי להביאו לסיומו בהודעה כתובה של שלושה חודשים מראש. בעקבות פרסום חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג), תשע"ו-2016 (להלן - "חוק התגמול"), ביום 20 בנובמבר 2016, אישרה אסיפת בעלי המניות של הבנק, את תנאי ההעסקה של מנכ"ל הבנק, גב' סמדר ברבר צדיק, החל מיום 12 באוקטובר 2016 (להלן - "יום התחילה"). בשים לב להוראות חוק התגמול (להלן - "תנאי ההעסקה"), כאשר אין בתנאי ההעסקה כדי לפגוע בזכויות שנצברו למנכ"ל עד ליום התחילה.

בהתאם לתנאי ההעסקה, תקרת התגמול הקבוע השנתי של מנכ"ל הבנק תעמוד על התקרה הקבועה בסעיף 2(א) לחוק התגמול (לא כולל תשלומים והפרשות בגין פיצויי פיטורים ותשלום פנסיוני על פי דין, כמפורט בתנאי ההעסקה). ככל שהתקרה המותרת לפי חוק התגמול (לרבות לפי סעיף 2(ב) לחוק) תאפשר זאת, יגדל רכיב התגמול הקבוע של המנכ"ל ברכיב קבוע נוסף, שלא יעלה על 2.5 משכורת חודשיות לשנה. בגין רכיב התגמול הקבוע הנוסף יבוצעו על ידי הבנק תשלומים והפרשות לפיצויי פיטורים ותשלום פנסיוני על פי דין. משכורתה של המנכ"ל צמודה למדד המחירים לצרכן בהתאם לחוק התגמול. במקרה של ירידת מדד, השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת את ירידת המדד. המנכ"ל זכאית להפרשות סוציאליות לביטוח מנהלים או לקופת גמל, לקרן השתלמות, לדמי הבראה ולהחזר הוצאות הקשורות במילוי תפקידה, וחופשה שנתית וחופשת מחלה בהתאם לתנאי העסקתה. המנכ"ל זכאית לרכב של הבנק. למנכ"ל

הזכות לבקש לערוך שינויים במשכורת החודשית ו/או בתנאים הנלווים, בכפוף לשינויים והתאמות מקבילים, ובכפוף לכל דין ולתקרת התגמול הקבוע (כהגדרתה בתנאי ההעסקה).

בהתאם לתנאי ההעסקה, הבנק או המנכ"ל יהיו רשאים להודיע, בכל עת במהלך תקופת ההעסקה, לצד האחר על סיום ההעסקה, במועד שיחול לפחות 3 חודשים מראש. בתקופת ההודעה המוקדמת, ככל שהמנכ"ל עבדה במהלכה, תהיה המנכ"ל זכאית למשכורת החודשית ולתנאים הנלווים. עלות המשכורת החודשית והתנאים הנלווים בתקופת ההודעה המוקדמת הופרשה במלואה בדוחות הכספיים של הבנק קודם ליום התחילה ותשולם למנכ"ל, על פי הפרשה האמורה, ככל שהבנק יחליט שלא להעסיק את המנכ"ל בתקופת ההודעה המוקדמת.

בתנאי ההעסקה הוגדרה תקופת הגבלת תחרות של 3 חודשים במשכורת מלאה, אשר עלותה כחלק מתנאי ההעסקה הקודמים של המנכ"ל הופרשה בדוחות הכספיים של הבנק עובר ליום התחילה, ותשולם למנכ"ל, על פי הפרשה האמורה, במקרה של סיום יחסי עובד - מעביד בהתאם לתנאי ההעסקה.

ועדת התגמול והדירקטוריון רשאים להעניק למנכ"ל מענק שנתי בסך כספי שלא יעלה על סך של 2 משכורות חודשיות, אם מצאו כי קיימים טעמים מצדיקים זאת, בכפוף לתקרה המותרת לפי סעיף 2(ב) לחוק התגמול.

עבור תקופת העסקתה, החל מיום התחילה, תהיה המנכ"ל זכאית לפיצויי פיטורים על פי חוק פיצויי פיטורים, התשכ"ג-1963 ותקנותיו, על בסיס המשכורת החודשית, כפי שתהיה במועד סיום יחסי עובד - מעביד או לכספים והזכויות שיצטברו לזכותה בהסדר הפנסיוני בגין הפרשות לפיצויי פיטורים במהלך התקופה לאחר יום התחילה, לפי הגבוה מבין השניים. המנכ"ל זכאית לפיצויי פיטורים לפי דין ופיצויי פיטורים מוגדלים עבור תקופת העסקתה עד ליום התחילה, שהופרשו בדוחות הכספיים של הבנק באופן שוטף עד ליום התחילה, הופקדו בקופות עבודה וישוחררו לידיה במועד סיום יחסי העבודה.

(2) ביום 1 בינואר 2017 מונתה גברת אירית איזקסון לדירקטורית וליו"ר דירקטוריון הבנק. מינויה כדירקטורית אושר גם באסיפה הכללית מיום 23 בפברואר 2017, ונקבע לתקופה של עד שלוש שנים ממועד אישור האסיפה.

תנאי ההעסקה של יו"ר הדירקטוריון, גב' אירית איזקסון, הם לתקופה בלתי קצובה, וכל צד יהיה רשאי להביא לסיומו בהודעה כתובה של שלושה חודשים. תקרת התגמול הקבוע השנתי של יו"ר הדירקטוריון עומדת על 2.26 מיליון ש"ח (לא כולל תשלומים והפרשות בגין פיצויי פיטורים ותשלום פנסיוני על פי דין ולא כולל הפרשה בגין תקופת אי תחרות, כמפורט בתנאי ההעסקה).

משכורתה של יו"ר הדירקטוריון צמודה למדד המחירים לצרכן בהתאם לחוק התגמול. במקרה של ירידת מדד, השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת את ירידת המדד. יו"ר הדירקטוריון זכאית להפרשות סוציאליות לביטוח מנהלים או לקופת גמל, לקרן השתלמות, לדמי הבראה ולהחזר הוצאות הקשורות במילוי תפקידה, וחופשה שנתית וחופשת מחלה בהתאם לתנאי העסקתה. יו"ר הדירקטוריון זכאית לרכב של הבנק. ליו"ר הדירקטוריון הזכות לבקש לערוך שינויים במשכורתה החודשית ו/או בתנאים הנלווים, בכפוף לשינויים והתאמות מקבילים, ובכפוף לכל דין ולתקרת התגמול הקבוע (כהגדרתה בתנאי ההעסקה).

בתנאי ההעסקה של יו"ר הדירקטוריון הוגדרה תקופת הגבלת תחרות מדורגת במשכורת מלאה (ללא תנאים נלווים למעט הרכב) שתעמוד על חודש במקרה שסיום ההעסקה יהיה במהלך השנה הראשונה להעסקתה, על חודשיים במקרה שסיום ההעסקה יהיה במהלך השנה השנייה להעסקתה, ושלושה חודשים במקרה שסיום ההעסקה יהיה במהלך השנה השלישית ואילך. לדירקטוריון הבנק שמורה הזכות לוותר על תקופת הצינון או חלקה ובמקרה כזה לא תהיה זכאית יו"ר הדירקטוריון לתשלום כאמור.

רשימת לוחות - ממשל תאגידי

246	פירוט היקף התשלומים למבקרת הפנימית הראשית ורכיביהם	1
249	שכר רואי החשבון המבקרים	2
250	שכר נושאי משרה בכירה	3
257	ריכוז נתונים בעניין עסקאות בנקאיות שנעשו על ידי הבנק והחברות שבשליטתו עם בעלי שליטה בבנק	4
262	תרשים חברות מוחזקות עיקריות של הבנק	5
264	המבנה הארגוני של הבנק	6
263	רכוש קבוע	7
265	נתונים לגבי מצבת כח האדם בקבוצה	8
265	נתונים לגבי מצבת כח האדם בקבוצה לפי מגזרי פעילות	9
281	נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות רבית מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות רבית	10
285	נספח 2 - דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב תקופתי	11
286	נספח 3 - דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון בשנים 2016-2017 - מידע רב רבעוני	12
287	נספח 4 - מאזן מאוחד - מידע רב תקופתי	13
287	נספח 5 - מאזן מאוחד לסוף כל רבעון בשנים 2016-2017 - מידע רב רבעוני	14

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים לדוח השנתי

ממשל תאגידי

236	חברי הדירקטוריון
240	דיווח על דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית
241	מינויים ופרישות
242	חברי ההנהלה הבכירה ותחומי אחריותם
245	גילוי בדבר המבקר הפנימי
247	גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים
249	שכר רואי החשבון המבקרים
250	שכר נושאי משרה בכירה
254	עסקאות עם בעלי עניין
258	פרטים על בעלי השליטה בבנק
260	מעורבות ותרומה לקהילה

חברי הדיקטוריון

גב' ארית איזקסון

מר צדיק בינו

מר דוד אסיא

גב' פנינה ביטרמן-כהן

מר גיל בינו

מר זאב בן אשר

מר דב גולדפריינד

מר יוסף הורביץ

גב' דליה לב

מר יעקב סיט

מר אילן (אילון) עייש

מר מנחם ענבר

מר דניאל פורמן

פרטים אודות הדירקטורים של התאגיד בהתאם להוראות הדיווח לציבור (630) של בנק ישראל בנושא דוח הדירקטוריון

שם הדירקטור: **גב' אירית איזקסון**

יו"ר הדירקטוריון של הבנק מיום 1.1.2017.

מכהנת כחברה בחבר הנאמנים של אוניברסיטת בן גוריון בנגב.

מכהנת כיו"ר חוג הידידים של עמותת "ילדים בסיכוי - המועצה לילד החוסה".

כיהנה כיו"ר הדירקטוריון בחברות: ישראל בע"מ; אמינית בע"מ; פועלים אקספרס בע"מ.

כיהנה כדירקטור בחברות: בנק הפועלים בע"מ; אריסון החזקות (1999) בע"מ; אריסון השקעות בע"מ; שיכון ובינוי בע"מ; אי. די. בי בע"מ; קרן עזריאלי וכחברה בחבר הנאמנים של מכון ון ליר בירושלים.

שם הדירקטור: **מר צדיק בינו**

דירקטור בבנק מיום 21.9.2003.

מכהן כדירקטור בחברות: בינו אחזקות בע"מ; בינוהון בע"מ; BIGRO Commodities Limited; ג.ה.ד. השקעות (2006) בע"מ; דאדא ניהול בע"מ.

כיהן כיו"ר הדירקטוריון בחברה: פז חברת נפט בע"מ.

כיהן כדירקטור בחברות: בינופרי בע"מ; נרוטק בע"מ; ברבינו בע"מ (עד 21.5.17).

שם הדירקטור: **מר דוד אסיא**

מכהן כדירקטור חיצוני (לפי הוראות נוהל בנקאי תקין) בבנק מיום 24.12.2012.

מכהן כיו"ר הדירקטוריון בחברה: איי אנג'לס קראוד בע"מ.

מכהן כדירקטור בחברות: ביוקאץ' בע"מ; איטורו ישראל בע"מ; מוב-ארט קונסלטינג בע"מ; ידע חברה למחקר ופיתוח בע"מ; נדיר השקעות בע"מ; נדיר

אחזקות מילניום בע"מ; ש. מ. פטנטק בע"מ; אנפורמיה תוכנה בע"מ; קרן לקידום החינוך בישראל מיסודה של קרן לקידום החינוך ליוצאי עיראק בע"מ;

משלב השקעות וטכנולוגיות (1993) בע"מ (לא פעילה); קיסמט השקעות בע"מ; די. בי. מאסטר בע"מ וכדירקטור בעמותות: IMPACT; מועצת הנגידים

של מכון ויצמן למדע; איגוד תעשיות האלקטרוניקה והתוכנה.

שם הדירקטור: **גב' פנינה ביטרמן-כהן**

מכהנת כדירקטור חיצוני (לפי חוק החברות) בבנק מיום 3.6.2009.

שימשה כסמנכ"ל ויועצת משפטית בפולאר השקעות בע"מ וכיהנה כדירקטור בחברות הבנות בקבוצת פולאר.

מכהנת כדירקטור בחברות: על דף הנדסה בע"מ; פוליגיר קפיטל בע"מ.

שם הדירקטור: **מר גיל בינו**

דירקטור בבנק מיום 21.9.2003.

מכהן כיו"ר הדירקטוריון בחברה: פיבי אחזקות בע"מ.

מכהן כסמנכ"ל בחברות: בינו אחזקות בע"מ; ג.ה.ד. השקעות (2006) בע"מ.

מכהן כדירקטור בחברה: Alden Hotel AG.

כיהן כיו"ר הדירקטוריון בחברה: פיבי בית השקעות בע"מ.

כיהן כדירקטור בחברה: פז חברת נפט בע"מ.

כיהן כסמנכ"ל בחברה: ברבינו בע"מ (עד 21.5.2017).

פרטים אודות הדירקטורים של התאגיד בהתאם להוראות הדיווח לציבור (630) של בנק ישראל בנושא דוח הדירקטוריון (המשך)

שם הדירקטור: מר זאב בן אשר

מכהן כדירקטור חיצוני (לפי חוק החברות) בבנק מיום 23.12.2010.

מכהן כדירקטור בחברה: סקולובסקי לור בע"מ.

מאמן מנהלים.

כיהן כדירקטור בחברה: אקסלנס השקעות בע"מ; כלל תעשיות בע"מ (עד 10.12.2015).

שם הדירקטור: מר דב גולדפריינד

מכהן כדירקטור חיצוני (לפי הוראות נוהל בנקאי תקין) בבנק מיום 16.7.2015.

מכהן כדירקטור חיצוני בחברות: החברה הכלכלית ראשון לציון בע"מ; יזום ראשון בע"מ.

מכהן כמנכ"ל בחברה: א.ת.ר.ן. ניהול וייעוץ בע"מ.

כיהן כדח"צ בחברות: לאומי קרד בע"מ; סקורפיו נדל"ן בע"מ.

כיהן כמנכ"ל: בנק פועלי אגודת ישראל בע"מ.

כיהן כסמנכ"ל, חבר הנהלה וראש חטיבת החשבונאי הראשי בבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ וכדירקטור בחברות בנות בקבוצת הבינלאומי.

שם הדירקטור: מר יוסף הורביץ

מכהן כדירקטור חיצוני (לפי חוק החברות) בבנק מיום 15.11.2011.

דירקטור בחברה יוסף הורביץ יעוץ בע"מ וביד ושם רשות הזכרון לשואה ולגבורה.

כיהן כמפקד ראשי בקבוצת בנק לאומי ובתפקידים בכירים אחרים בבנק לאומי.

שם הדירקטור: גב' דליה לב

מכהנת כדירקטור בבנק מיום 24.12.2012.

מכהנת כדירקטור בחברות: בלגל בע"מ.

מכהנת כחברה בחבר הנאמנים של אוניברסיטת תל אביב ושל אוניברסיטת באר שבע.

כיהנה כיו"ר דירקטוריון בחברה: מי אביבים בע"מ.

כיהנה כדירקטור בחברות: פז חברת נפט בע"מ; רשות שדות התעופה; הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ; פז בית זיקוק אשדוד בע"מ;

שטראוס גרופ בע"מ (עד 12.6.17).

שם הדירקטור: מר יעקב סיט

מכהן כדירקטור בבנק מיום 30.8.2010.

מכהן כמנכ"ל בחברה: פיבי אחזקות בע"מ; וכדירקטור בחברות: סיט ניהול נכסים בע"מ; ריט מגורים לישראל בע"מ; פנמר בע"מ; חבר בוועד המנהל

של עמותת אלי"ע.

כיהן כמנכ"ל ודירקטור בחברה: פיבי בית השקעות בע"מ, כמנכ"ל משותף: בלאומי ושות' חתמים בע"מ וכמנהל השקעות וסמנכ"ל פיתוח עסקי

בחברת ברבינו בע"מ.

שם הדירקטור: מר אילן (אילון) עייש

מכהן כדירקטור חיצוני (לפי הוראות נוהל בנקאי תקין) בבנק מיום 10.6.2015.

מכהן כדירקטור ומנכ"ל משותף בחברה: יבול שוקי הון בע"מ.

כיהן כדירקטור חיצוני (לפי הוראות נוהל בנקאי תקין) בבנק דיסקונט לישראל בע"מ.

שם הדירקטור: מר מנחם ענבר

מכהן כדירקטור חיצוני (לפי הוראות נוהל בנקאי תקין) בבנק מיום 10.6.2015.

מכהן כדירקטור בחברות: שיפמן ענבר בע"מ; שיפמן ענבר יועצים בע"מ.

כיהן כמנכ"ל בחברות: ארקין אחזקות; לאומי ושות'.

כיהן כדירקטור בחברות: בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ; בנק פועלי אגודת ישראל בע"מ; אלרוב (ישראל) בע"מ; קבוצת כרמל בע"מ.

פרטים אודות הדירקטורים של התאגיד בהתאם להוראות הדיווח לציבור (630) של בנק ישראל בנושא דוח הדירקטוריון (המשך)

שם הדירקטור: **מר דניאל פורמן**

מכהן כדירקטור חיצוני (לפי הוראות נוהל בנקאי תקין) בבנק מיום 30.10.2014.

מכהן כיו"ר הדירקטוריון בחברות: גמאסרט בע"מ; ארבע שוקי הון בע"מ.

מכהן כדירקטור בחברות: ארבע וי סי חברת ניהול בע"מ; Cohanzick HY Fund Ltd. and CHYF Ltd.

מכהן כדירקטור ומנכ"ל בחברה: ארבע חברה למימון בע"מ.

מכהן כמנכ"ל משותף בחברה: SARL Palais de la Promenade (צרפת).

חבר בוועד המנהל ויו"ר ועדת ההשקעות של הקרנות של האוניברסיטה העברית בירושלים.

פרטים נוספים על חברי דירקטוריון הבנק, ניתן למצוא בתקנה 26 "דירקטוריון הבנק" בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2017 המתפרסם באתר מגנא של רשות ניירות ערך.

דיווח על דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית

בהתאם לחוק החברות התשנ"ט-1999, לפחות אחד מהדירקטורים החיצוניים יהיה בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית, והיתר יהיו בעלי כשירות מקצועית או בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית (כהגדרת מונחים אלה בחוק). כמו כן, בהתאם להוראת בנק ישראל לפחות חמישית מכלל חברי הדירקטוריון ולפחות שניים מחברי ועדת הביקורת יהיו בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית.

בפועל, מתוך שלושה עשר הדירקטורים המכהנים בדירקטוריון כיום, שנים עשר דירקטורים (ובכללם שני דח"צים) הם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית. בוועדת הביקורת חמישה דירקטורים מתוך ששת חברי הוועדה הם בעלי המומחיות.

להלן פרטים אודות דירקטורים המכהנים בדירקטוריון הבנק, שהינם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית, תוך ציון חברותם בוועדת הביקורת ותאור הרקע המקצועי ו/או ההשכלה, לפיהם יש לראותם כדירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית:

- 1. יו"ר הדירקטוריון, גב' אירית איזקסון**, בוגרת כלכלה מורחב באוניברסיטת תל אביב ומוסמכת במינהל עסקים התמחות בחקר ביצועים בבית הספר למנהל עסקים של אוניברסיטת תל אביב. מכהנת כחברה בחבר הנאמנים של אוניברסיטת בן גוריון בנגב. כיהנה כיו"ר הדירקטוריון בחברות: ישראל כרמל בע"מ; יורופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ; אמיות בע"מ; פועלים אקספרס בע"מ. כיהנה כדירקטור בחברות: בנק הפועלים בע"מ; אריסון החזקות (1999) בע"מ; אריסון השקעות בע"מ; שיכון ובינוי בע"מ; אי. די. בי בע"מ; קרן עזריאלי ובחברות ציבוריות. כיהנה כחברה בחבר הנאמנים של מכון ון ליר בירושלים.

- 2. מר צדיק בינו**, כיהן כיו"ר דירקטוריון וכמנכ"ל הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ וכמנכ"ל בנק לאומי לישראל בע"מ. כיהן כיו"ר דירקטוריון פיבי אחזקות בע"מ, החברה האם של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ. דירקטור בחברות.

- 3. מר גיל בינו**, עורך דין, בוגר משפטים ומנהל עסקים ומוסמך במנהל עסקים (EMBA), מכהן כיו"ר פיבי אחזקות בע"מ, החברה האם של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ; מנכ"ל בינו אחזקות בע"מ, דירקטור בחברות.

- 4. מר דוד אסיא**, בוגר בכלכלה ומדעי החברה ומוסמך במנהל עסקים באוניברסיטת תל אביב. מכהן כיו"ר הדירקטוריון בחברה: איי אנג'לס קראוד בע"מ; כדירקטור בחברות: ביוקאץ בע"מ; מוב-ארט קונסולטינג בע"מ; ידע חברה למחקר ופיתוח בע"מ; נדיר השקעות בע"מ; נדיר אחזקות מילניום בע"מ; ש. מ. פטנטק בע"מ; אנפורמיה תוכנה בע"מ; קרן לקידום החינוך בישראל מיסודה של קרן לקידום החינוך ליוצאי עיראק בע"מ; משוב השקעות וטכנולוגיות (1993) בע"מ (לא פעילה); קיסמט השקעות בע"מ; די. בי. מאסטרו בע"מ וכדירקטור בעמותות: IMPACT; מועצת הנגידיים של מכון ויצמן למדע; איגוד תעשיות האלקטרוניקה והתוכנה.

- 5. מר זאב בן אשר**, (דח"צ, חבר בוועדת ביקורת); בעל תואר שני (MBA) במנהל עסקים באוניברסיטת תל אביב; תעודת סיום בתוכנית מתקדמת לניהול מנהל עסקים באוניברסיטת הארווארד. כיהן כחבר הנהלה בבנק הפועלים ובבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ. כיהן כדירקטור בחברות: אקסלנס השקעות בע"מ; כלל תעשיות בע"מ. מאמן מנהלים.

- 6. מר דב גולדפריינד**, (חבר בוועדת ביקורת), רואה חשבון, בוגר חשבונאות וכלכלה ומוסמך במינהל עסקים מאוניברסיטת תל אביב. מכהן כמנכ"ל בחברה: א.ת.רן. ניהול וייעוץ בע"מ. מכהן כדירקטור חיצוני בחברות: החברה הכלכלית ראשון לציון בע"מ; יזום ראשון בע"מ. כיהן כדח"צ בחברות: לאומי קרד בע"מ; סקורפיו נדל"ן בע"מ. כיהן כמנכ"ל: בנק פועלי אגודת ישראל בע"מ. כיהן כסמנכ"ל, חבר הנהלה וראש חטיבת החשבונאי הראשי בבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ וכדירקטור בחברות בנות בקבוצת הבינלאומי.

- 7. מר יוסף הורביץ**, (דח"צ, יו"ר ועדת ביקורת), עו"ד, בוגר (LLB) במשפטים באוניברסיטה העברית בירושלים (השלוחה בתל אביב); מכהן כדירקטור ביד ושם רשות הזכרון לשואה ולגבורה; כיהן במשך כ-15 שנה כמבקר הפנימי הראשי וחבר הנהלה בבנק לאומי לישראל בע"מ ולפני כן כיהן בתפקידים בכירים שונים בבנק לאומי.

- 8. גב' דליה לב**, (חברה בוועדת ביקורת); רואת חשבון, מוסמכת במשפטים באוניברסיטת בר-אילן, תעודת ISMP באוניברסיטת הרווארד, מגשרת מוסמכת, מנהלת סיכונים. כיהנה כיו"ר דירקטוריון בחברה: מי אביבים בע"מ וכדירקטור בחברות: פז חברת נפט בע"מ (עד 18.9.16); רשות שדות התעופה; הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ; פז בית זיקוק אשדוד בע"מ; שטראוס גרופ בע"מ (עד 12.6.17). חברה בחבר הנאמנים של אוניברסיטת תל אביב ואוניברסיטת בן גוריון בנגב.

- 9. מר יעקב סייט**, עורך דין, בוגר (LLB) במשפטים, בעל תואר ראשון (BA) בכלכלה באוניברסיטת תל אביב ותואר שני במנהל עסקים (מוסמך במימון) (MBA) במרכז הבינתחומי הרצליה. מכהן כמנכ"ל פיבי אחזקות בע"מ וכדירקטור בחברות. כיהן כמנכ"ל ודירקטור: פיבי בית השקעות בע"מ, כיהן כמנכ"ל משותף: בלאומי ושות' חתמים בע"מ וכמנהל השקעות וסמנכ"ל פיתוח עסקי בחברה: ברבינו בע"מ.

- 10. מר אילן (אילון) עייש**, (חבר בוועדת ביקורת), רואה חשבון, בוגר כלכלה וחשבונאות באוניברסיטת תל אביב. מכהן כדירקטור ומנכ"ל משותף בחברה: יבול שוקי הון בע"מ. כיהן כדירקטור חיצוני (לפי הוראות נוהל בנקאי תקין) בבנק דיסקונט לישראל בע"מ

- 11. מר מנחם ענבר**, בוגר (B.A.) במדעי החברה ומוסמך (M.A.) במשפטים באוניברסיטת בר אילן. כיהן כמנכ"ל בחברות: ארקין אחזקות; לאומי ושות'. כיהן כדירקטור בחברות: בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ; בנק פועלי אגודת ישראל בע"מ; אלרוב (ישראל) בע"מ; קבוצת כרמל בע"מ.

12. **מר דניאל פורמן**, בוגר כלכלה וסטטיסטיקה באוניברסיטה העברית בירושלים, מוסמך (MBA) במנהל עסקים ב-INSEAD צרפת. מכהן כיו"ר הדירקטוריון בחברות: גמאסרט בע"מ; ארבע שוקי הון בע"מ. מכהן כדירקטור בחברות: Cohanzick ; Cohanzick HY Fund Ltd. CHYF Ltd . מכהן כדירקטור ומנכ"ל בחברה: ארבע חברה למימון בע"מ. מכהן כמנכ"ל משותף בחברה: SARL Palais de la Promenade . חבר בוועד המנהל ויו"ר ועדת ההשקעות של הקרנות של האוניברסיטה העברית בירושלים.

דירקטוריון הבנק קיים בשנת 2017 28 ישיבות מליאה ו-58 ישיבות של ועדות הדירקטוריון.

מינויים ופרישות

ביום 4 ביוני 2017 מונה מר רון גריסרו למנכ"ל מת"ף ולאחראי על טכנולוגיות המידע בבנק.
ביום 19 בספטמבר 2017 מונתה עו"ד חביבה דהן לראש מערך היעוץ המשפטי, במקום עו"ד דליה בלנק שפרשה לגמלאות.

חברי הנהלת הבנק

מנהל כללי	גב' סמדר ברבר-צדיק
משנה למנכ"ל, ראש החטיבה העסקית	מר אילן בצרי
סמנכ"ל, ראש חטיבת משאבים	מר יוסי לוי
סמנכ"ל, ראש החטיבה לניהול נכסי לקוחות	מר יורם סירקיס
סמנכ"ל, ראש חטיבת החשבונאי הראשי	מר נחמן ניצן, רו"ח
סמנכ"ל, מנהל סיכונים ראשי (CRO) וראש החטיבה לניהול סיכונים	מר בנצי אדירי
סמנכ"ל, מבקרת פנימית ראשית	גב' יעל רונן, רו"ח
סמנכ"ל, ראש החטיבה הבנקאית	גב' אלה גולן
סמנכ"ל, ראש המערך הפיננסי	מר אביאל שטרנשוס
סמנכ"ל, ראש מערך פאג"י	מר ינון שויקה
מר אביעד בילר, עו"ד	מזכיר כללי
סומך חייקין, רו"ח	רואי החשבון המבקרים של הבנק

חברי הנהלת הבנק ותחומי אחריותם

שם נושאת המשרה הבכירה: **גב' סמדר ברבר-צדיק**

תאריך שבו החלה כהונתה (*): 20.3.2007

התפקיד שהיא ממלאת בתאגיד: מנהל כללי.

מכהנת כיו"ר דירקטוריון בחברות: מתף מיחשוב ותפעול פיננסי בע"מ; FIBI Switzerland Ltd.

מכהנת כדירקטור בחברה: שי.ש.י.ס. אחזקות (1999) בע"מ.

מכהנת כחברת הוועד הפועל וממלאת מקום קבועה לנשיא איגוד הבנקים.

כיהנה כיו"ר הדירקטוריון בחברות: Fibi Bank (U.K.) PLC; בנק אוצר החייל בע"מ.

שם נושא המשרה הבכירה: **מר אילן בצרי**

תאריך שבו החלה כהונתו (*): 20.3.2007

התפקיד שהוא ממלא בתאגיד: משנה למנכ"ל, חבר הנהלה וראש החטיבה העסקית.

מכהן כיו"ר הדירקטוריון בחברה: בנק מסד בע"מ.

מכהן כדירקטור בחברות: פאנקה בע"מ; FIBI Bank (Switzerland) Ltd.

כיהן כיו"ר הדירקטוריון בחברה: Fibi Bank (U.K.) PLC.

כיהן כראש אגף ניהול פיננסי וניהול סיכונים בבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ.

שם נושא המשרה הבכירה: **מר יוסי לוי**

תאריך שבו החלה כהונתו (*): 1.12.2003

התפקיד שהוא ממלא בתאגיד: סמנכ"ל, חבר הנהלה, ראש חטיבת משאבים.

מכהן כיו"ר הדירקטוריון בחברה: בנק אוצר החייל בע"מ.

מכהן כדירקטור בחברה: פורטראב חברה להשקעות בע"מ.

כיהן כיו"ר הדירקטוריון בחברה: הבינלאומי הראשון ושות' חיתום והשקעות בע"מ.

כיהן כמנכ"ל ויו"ר מתף מיחשוב ותפעול פיננסי בע"מ;

כיהן כדירקטור בחברות: בנק מסד בע"מ; יובנק בע"מ, בנק פועלי אגודת ישראל בע"מ.

כיהן כראש אגף תפעול ומערכות מידע בבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ.

שם נושא המשרה הבכירה: **מר יורם סירקיס**

תאריך שבו החלה כהונתו (*): 20.3.2007

התפקיד שהוא ממלא בתאגיד: סמנכ"ל, חבר הנהלה, ראש החטיבה לניהול נכסי לקוחות.

מכהן כיו"ר הדירקטוריון בחברה: יובנק חברה לנאמנות בע"מ.

מכהן כדירקטור בחברות: הבינלאומי הראשון הנפקות בע"מ; הבורסה לניירות ערך בת"א בע"מ; כרטיסי אשראי לישראל בע"מ; יציל פיננסיים בע"מ;

כ.א.ל (מימון) בע"מ; כ.א.ל (פיקדונות) בע"מ.

כיהן כיו"ר הדירקטוריון בחברות: יובנק בע"מ; הבינלאומי סוכנות לביטוח (2005) בע"מ.

כיהן כדירקטור בחברה לרשיומים של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ.

כיהן כמנהל מחלקת ניירות ערך בבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ.

שם נושא המשרה הבכירה: **מר נחמן ניצן**

תאריך שבו החלה כהונתו (*): 1.9.2011

התפקיד שהוא ממלא בתאגיד: סמנכ"ל, חבר הנהלה, ראש חטיבת החשבונאי הראשי.

מכהן כיו"ר הדירקטוריון ומנכ"ל בחברה: הבינלאומי הראשון הנפקות בע"מ.

מכהן כדירקטור בחברות: בנק אוצר החייל בע"מ; מתף מיחשוב ותפעול פיננסי בע"מ.

כיהן כדירקטור בחברה: כרטיסי אשראי לישראל בע"מ.

כיהן כממלא מקום ומשנה למנכ"ל, מנהל החטיבה הפיננסית וחבר הנהלה בבנק ירושלים; סמנכ"ל כספים ב-ו.סו חברה לביטוח (ביטוח ישיר); חשבונאי ראשי וסמנכ"ל בבנק ירושלים.

חברי הנהלת הבנק ותחומי אחריותם (המשך)

שם נושא המשרה הבכירה: **מר בניצי אדירי**

תאריך שבו החלה כהונתו (*): 23.2.2012

התפקיד שהוא ממלא בתאגיד: סמנכ"ל, חבר הנהלה, מנהל סיכונים ראשי (CRO) וראש החטיבה לניהול סיכונים. מכהן כדירקטור בחברה הבת: בנק אוצר החייל בע"מ. כיהן כמנהל האגף העסקי, סמנכ"ל וחבר הנהלת בנק ירושלים בע"מ.

שם נושאת המשרה הבכירה: **גב' יעל רונן**

תאריך שבו החלה כהונתה (*): 23.5.2011

התפקיד שהיא ממלאת בתאגיד: מבקרת פנימית ראשית ומבקרת פנימית בחברות הבנות הבנקאיות בקבוצת הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (למעט פיבי שוויץ).

מכהנת כדירקטור באיגוד המבקרים הפנימיים.

כיהנה כיו"ר ועדת SOX בהתאחדות חברות הביטוח; חברת ועדת ביקורת מערכות מידע בלשכת המבקרים הפנימיים; מרצה בקורס ההכנה לבחינות CISA של האיגוד הישראלי לביקורת ואבטחת מערכות מידע ובקורס לביקורת מערכות מידע של לשכת המבקרים הפנימיים. שימשה כמנהלת מחלקת SOX בקבוצת כלל ביטוח בע"מ ומנהלת (מנג'ר) במחלקת ניהול סיכוני מערכות מידע במשרד רו"ח סומך חייקין.

שם נושאת המשרה הבכירה: **גב' אלה גולן**

תאריך שבו החלה כהונתה (*): 1.1.2014

התפקיד שהיא ממלאת בתאגיד: סמנכ"ל, חברת הנהלה, ראש החטיבה הבנקאית.

מכהנת כדירקטור בחברה: בנק מסד בע"מ.

כיהנה כדירקטור בחברות: יובנק בע"מ ומסלקת הבורסה.

כיהנה כסגנית ראש החטיבה לניהול נכסי לקוחות וכמנהלת מחלקת ניירות ערך בבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ.

שם נושא המשרה הבכירה: **מר אביאל שטרנשוס**

תאריך שבו החלה כהונתו (*): 18.10.2015

התפקיד שהוא ממלא בתאגיד: סמנכ"ל, חבר הנהלה, ראש המערך הפיננסי.

מכהן כדירקטור בחברות: סטוקופין (ישראל) בע"מ; כרטיסי אשראי לישראל בע"מ; יובנק חברה לנאמנות בע"מ; יובנק השקעות והחזקות בע"מ; יציל פיננסים בע"מ; כ.א.ל (מימון) בע"מ; כ.א.ל (פיקדונות) בע"מ.

כיהן כיו"ר הדירקטוריון ומנכ"ל בחברה: הבינלאומי הנפקות בע"מ.

כיהן כמנכ"ל החברה הבת: יובנק בע"מ.

כיהן כיו"ר הדירקטוריון בחברות: יובנק חברה לנאמנות בע"מ; מנורה מבטחים קרנות נאמנות בע"מ.

כיהן כדירקטור בחברות: מנורה מבטחים ניהול תיקי השקעות בע"מ; FIBI Switzerland Ltd.; מכון למחקר עסקיים; יובנק חיתום וייעוץ בע"מ; יובנק פיננסים (2005) בע"מ.

שימש כסמנכ"ל ומנהל תחום השקעות ביטוח וגמל במנורה מבטחים ביטוח בע"מ.

שם נושא המשרה הבכירה: **מרי ינון שויקה**

תאריך שבו החלה כהונתו (*): 1.1.2016

התפקיד שהוא מילא בתאגיד: סמנכ"ל, חבר הנהלה, ראש מערך פאג'.

כיהן כמנכ"ל החברה הבת בנק פועלי אגודת ישראל בע"מ.

(*) המועד בו קיבלו נושאי המשרה את התואר הנוכחי.

פרטים נוספים על חברי ההנהלה הבכירה, ניתן למצוא בתקנה 26א' "נושאי משרה בכירה בבנק" בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2017 המתפרסם באתר מגנא של רשות ניירות ערך.

הביקורת הפנימית בקבוצה

פרטי המבקר הפנימית

גב' יעל רונן, רו"ח, חברת הנהלה, מכהנת כמבקר הפנימית הראשית של הבנק החל מחודש מאי 2011, ומשמשת כמבקר פנימית בכל החברות הבנקאיות בקבוצת הבנק למעט בחברה בת בחו"ל פיבי שוויץ. בחברות הבנות הלא בנקאיות מונו מנהלים ממערך הביקורת הפנימית כמבקרים ראשיים.

המבקר הפנימית הינה בעלת תואר ראשון בכלכלה ופסיכולוגיה ומסלול בחשבונאות לבעלי תואר מטעם אוניברסיטת תל אביב. בתפקידיה הקודמים עסקה בניהול מחלקת SOX של חברת כלל ביטוח בע"מ והיתה מנהלת במחלקת ניהול סיכונים מערכות מידע במשרד רואי החשבון KPMG סומך חייקין, עם דגש על פעילויות ביקורת וייעוץ בתחום הבנקאי.

המבקר הפנימית הראשית הינה עובדת הבנק ועומדת בתנאים הקבועים בסעיף 3(א) לחוק הביקורת הפנימית. המבקר הפנימית ועובדיה משמשים בתפקידי ביקורת בלבד, ללא ניגוד עניינים, ופועלים בהתאם להוראות המבקר הפנימי כאמור בסעיף 146(ב) לחוק החברות, הוראות סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית (התשנ"ב - 1992) (להלן "חוק הביקורת הפנימית") והוראות ניהול בנקאי 307.

דרך המינוי וכפיפות אירגונית

מינוי המבקר הפנימית אושר בוועדת הביקורת ביום 15 במרס 2011 ובדירקטוריון הבנק ביום 22 במרס 2011. הממונה בארגון על המבקר הפנימי הינו יו"ר הדירקטוריון.

תכנית העבודה של הביקורת הפנימית

הביקורת הפנימית פועלת על פי תכנית עבודה רב שנתית לתקופה של ארבע עד חמש שנים ותכנית עבודה שנתית הנגזרת ממנה, הכוללת את כל הפעילויות והישויות של הבנק, לרבות החברות הבנות בישראל. תכנית העבודה מבוססת על מתודולוגיה שיטתית של הערכת סיכונים ומביאה בחשבון, בין היתר, את הערכת הסיכונים כפי שבאה לידי ביטוי במסמך ה-ICAAP והערכות של הביקורת הפנימית בנוגע למוקדי הסיכון בפעילות הבנק, לרבות מוקדי סיכון לסיכונים תפעוליים, מעילות והונאות, ולמצאים שהועלו בביקורות קודמות שבוצעו על ידי ועל ידי גורמים חיצוניים. תכנית העבודה כוללת את הקצאת התשומות ואת התדירות לביצוע הביקורת בהתאמה לרמת הסיכון של הישות/הפעילות המבוקרת. תכנית העבודה מובאת לדיון בוועדת הביקורת אשר ממליצה בפני הדירקטוריון על אישורה ומאושרת על ידי הדירקטוריון. תכנית העבודה מותירה בידי המבקר הפנימית הראשית את שיקול הדעת לסטות ממנה וכן לבצע ביקורות בלתי מתוכננות. שינויים מהותיים מתוכנית העבודה שאושרה, מובאים לדיון בפני ועדת הביקורת.

חברות בנות בחו"ל

בפיבי שוויץ הועסק מבקר פנימי מקומי במיקור חוץ. עבודתו נסקרה ופוקחה על ידי המבקר הפנימית. לאור ההסכם שנחתם למכירת פעילות פיבי שוויץ לצד שלישי בחודש דצמבר 2016 (ראה באור 18 לדוחות הכספיים), השלוחה סיימה את כל פעילותה הבנקאית במהלך שנת 2017. בהתאם לכך, החל מהרבעון הרביעי לשנת 2017 המבקר המקומי הפסיק את עבודתו והביקורת הפנימית מבצעת ביקורת Head Office עד להשלמת הליכי השבת הרשיון.

היקף משרות

כאמור, המבקר הפנימית הינה עובדת הבנק ומועסקת במשרה מלאה. מספר העובדים העוסקים בביקורת הפנימית של הבנק והחברות הבנות שלו עמד במהלך שנת 2017 על כ-59 משרות בממוצע. היקף משרות זה, נגזר מתכנית העבודה הרב שנתית, וכולל מיקור חוץ.

עריכת הביקורת

עבודת הביקורת הפנימית מבוצעת על פי דרישות החוק השונות, לרבות חוק הביקורת הפנימית, פקודת הבנקאות, כללי הבנקאות, הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו לרבות הוראות ניהול בנקאי תקין 307, והנחיות של גופים רגולטוריים אחרים. הוראות ניהול בנקאי תקין 307 מסדירה את נושא פונקציית הביקורת הפנימית בתאגידים הבנקאיים בהתאמה למסגרת העבודה של באזל, תוך חתירה לחיזוק עקרונות הממשל התאגידי. ההוראה מסדירה, בין היתר, את תפקידי הפונקציה, היקף פעילותה, שיטות עבודתה והדיווחים שעליה להעביר.

הביקורת הפנימית מבצעת את עבודתה בהתאם לתקנים מקצועיים מקובלים שנקבעו על ידי הלשכה העולמית למבקרים פנימיים. הדירקטוריון וועדת הביקורת, אשר בחנו את תכנית העבודה של הביקורת הפנימית ואת ביצועה בפועל, הניחו את דעתם כי הביקורת הפנימית של הבנק עומדת בדרישות האמורות.

גישה למידע

למבקרת הפנימית ניתנת גישה מלאה לכל המידע הנדרש על ידה, כאמור בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית, ובכלל זה גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות המידע של הבנק, לרבות נתונים כספיים. יודגש כי, גם בביצוע ביקורת בחברות הבנות בארץ ניתנה גישה מלאה כאמור.

דין וחשבון המבקרת הפנימית הראשית

דוחות הביקורת הפנימית, לרבות דיווחים תקופתיים, מוגשים בכתב. דוחות הביקורת הפנימית מוגשים לחברי הנהלה הממונים על היחידות/הנושאים המבוקרים, ועל פי קריטריונים שנקבעו בנהלי הדירקטוריון, למנכ"ל הבנק וליו"ר הדירקטוריון. דוחות ביקורת משמעותיים, לפי העניין, נדונים בישיבות אצל מנכ"ל הבנק. יו"ר ועדת הביקורת, קובע בהתייעצות עם המבקרת הפנימית הראשית, אלו דוחות ביקורת יוצגו בשלמותם לדיון בוועדת הביקורת. בנוסף, מוגש לחברי ועדת הביקורת הדיווח החודשי של הביקורת הפנימית הכולל תקצירים של כל דוחות הביקורת שהופצו בחודש שחלף, והם רשאים לעיין בכל דוח ביקורת שהם מוצאים לנכון ולבקש מהיו"ר להציגו לדיון בשלמותו בוועדת הביקורת. כמו כן, דוחות ביקורת משמעותיים מובאים לדיון בדירקטוריון ו/או בוועדה לניהול סיכונים וזאת בהתייעצות עם היו"ר. הדיווחים התקופתיים של הביקורת הפנימית כוללים דיווח חודשי, דיווח חצי שנתי ודיווח שנתי. הדיווח החודשי מוגש למנכ"ל ולחברי הנהלת הבנק, ליו"ר ולחברי ועדת הביקורת וליו"ר הדירקטוריון. הדיווח החצי שנתי והדיווח השנתי של הביקורת הפנימית כוללים דיווח בדבר ביצוע תכנית העבודה למול התכנון, רשימה של כל דוחות הביקורת שהופצו בתקופה המדווחת, דיווח בדבר ממצאי המעקב אחר תיקון הליקויים העולים מדוחות הביקורת ותמצית מהממצאים המהותיים שהועלו בדוחות הביקורת ובדיווח השנתי הערכה של אפקטיביות הבקרה הפנימית. לחברי הדירקטוריון נמסרים עותקי פרוטוקולים של ועדות הביקורת, על מנת להביא את תוכן הדיונים לידיעת חברי הדירקטוריון, שאינם חברים בוועדת הביקורת. במקרים של ממצאים חמורים במיוחד, נמסר דוח מיידי למנכ"ל, ליו"ר ועדת הביקורת וליו"ר הדירקטוריון. הדיווח של הביקורת הפנימית לשנת 2016 נדון בוועדת הביקורת של הבנק ביום 4 באפריל 2017. הדיווח של הביקורת הפנימית למחצית הראשונה של שנת 2017 נדון בוועדת הביקורת של הבנק ביום 12 בספטמבר 2017. הדיווח של הביקורת הפנימית לשנת 2017 ידון בחודש מרס 2018.

הערכת הדירקטוריון את פעילות המבקר הפנימי

לדעת הדירקטוריון וועדת הביקורת, היקף, אופי ורציפות הפעילות ותכנית העבודה של המבקרת הפנימית הינם סבירים בנסיבות העניין, ויש בהם כדי להגשים את מטרות הביקורת הפנימית בבנק.

תגמול

להלן פירוט היקף התשלומים למבקרת הפנימית הראשית ורכיביהם (באלפי ש"ח) - לפי הפירוט הנדרש בטבלת מקבלי השכר הגבוה בבנק:

שנת		
2016	2017	
960	981	משכורת ומענקים
280	254	פיצויים, תגמולים, קרן השתלמות, חופשות, בטוח לאומי והטבות נוספות
67	67	שווי הטבות
1,307	1,302	סך הכל שכר והוצאות נלוות

תגמול המבקרת הולם את משרתה. להערכת הדירקטוריון אין בתגמול המבקרת הפנימית כדי לגרום להטייה בשיקול דעתה המקצועי.

גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים

נושאי המשרה העוסקים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק הינם מנכ"ל הבנק, גב' סמדר ברבר-צדיק והחשבונאי הראשי, רו"ח נחמן ניצן. בהתאם להוראות SOX 302, מידי רבעון מתכנסת ועדת גילוי, בראשות המנכ"ל ובהשתתפות ראש חטיבת החשבונאי הראשי, ראשי חטיבות ומנהלי המחלקות הכפופים למנכ"ל ו/או לדירקטוריון, מתאם הגילוי הראשי ורואה החשבון המבקר של הבנק. ועדת הגילוי דנה בנושאים מהותיים שעשויה להיות להם השלכה על נתוני הדוחות הכספיים, וכן בליקויים שנתגלו במערך הבקרה על דיווח כספי ומעקב אחר תיקון אותם ליקויים. בטרם מובאים הדוחות הכספיים לדיון במליאה, נערכים דיונים מקדימים בעניינם בהנהלת הבנק, בוועדת הגילוי וכן בהשתתפות המנכ"ל, ראש חטיבת החשבונאי הראשי ורואה החשבון המבקר של הבנק, במסגרתם מתקיים דיון בסוגיות מהותיות, ככל שהתעוררו, בהכנת הדוחות הכספיים ובמדיניות החשבונאית שיש ליישם.

הדירקטוריון הסמיך את ועדת הביקורת לשמש כועדה לבחינת הדוחות הכספיים, בהתאם לתקנות החברות (הוראות ותנאים לענין הליך אישור הדוחות הכספיים) התש"ע-2010. בראש ועדת הביקורת מכהן דירקטור חיצוני, רוב חבריה הינם בכשירות של דירקטורים בלתי תלויים וכל חבריה הנם בעלי היכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים.

בהתאם להחלטת הדירקטוריון, נדרש כי יכהנו בדירקטוריון ובוועדת הביקורת לפחות שני דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית. כיום בפועל 12 מתוך 13 חברי הדירקטוריון, ו-5 מתוך 6 חברי ועדת הביקורת הינם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית. בוועדת הביקורת מכהנים ששה דירקטורים כמפורט להלן:

- מר יוסף הורביץ**, יו"ר ועדת הביקורת. מכהן כדירקטור חיצוני (דח"צ) לפי חוק החברות התשנ"ט-1999 (וכדירקטור חיצוני לפי הוראות ניהול בנקאי תקין 301 של הפיקוח על הבנקים), ובכשירות של דירקטור בלתי תלוי. הנו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית, ובעל יכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים (וחתם כדיון על הצהרה המאשרת זאת), מן הנימוקים המפורטים להלן: כיהן במשך כ-15 שנה כמבקר הפנימי הראשי וחבר הנהלה בבנק לאומי לישראל בע"מ ולפני כן כיהן בתפקידים בכירים שונים בבנק לאומי.
- גב' פנינה ביטרמן-כהן**, חברת ועדת הביקורת, מכהנת כדירקטורית חיצונית (דח"צ) לפי חוק החברות התשנ"ט-1999 (וכדירקטור חיצוני לפי הוראות ניהול בנקאי תקין 301 של הפיקוח על הבנקים), ובכשירות של דירקטור בלתי תלוי. אינה בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית. הנה בעלת יכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים (וחתמה כדיון על הצהרה המאשרת זאת), מן הנימוקים המפורטים להלן: כיהנה במשך למעלה מ-20 שנה כנושאת משרה בכירה בחברה ציבורית שניירות הערך שלה נסחרים בבורסה לני"ע בת"א, כיהנה במשך למעלה מ-20 שנה כדירקטורית בחברות הפעילות בתחומים מגוונים, השתתפה בקורסים בנושאים של ניתוח דוחות כספיים וניהול סיכונים.
- מר זאב בן אשר**, חבר ועדת הביקורת, מכהן כדירקטור חיצוני (דח"צ) לפי חוק החברות התשנ"ט-1999 (וכדירקטור חיצוני לפי הוראות ניהול בנקאי תקין 301 של הפיקוח על הבנקים), ובכשירות של דירקטור בלתי תלוי. הנו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית, ובעל יכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים (וחתם כדיון על הצהרה המאשרת זאת), מן הנימוקים המפורטים להלן: בעל תואר שני (MBA) במינהל עסקים באוניברסיטת תל אביב; תעודת סיום בתוכנית מתקדמת לניהול באוניברסיטת הארווארד. כיהן כחבר הנהלה בבנק הפועלים ובבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ. כיהן כדירקטור בחברות אקסלנס השקעות בע"מ, כלל תעשיות בע"מ; מאמן מנהלים.
- מר דב גולדפריינד**, חבר ועדת הביקורת, מכהן כדירקטור חיצוני לפי הוראות ניהול בנקאי תקין 301 של הפיקוח על הבנקים ולא סווג כדירקטור בלתי תלוי. הנו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית, ובעל יכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים (וחתם כדיון על הצהרה המאשרת זאת), מן הנימוקים המפורטים להלן: רואה חשבון, בעל תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות ותואר שני במנהל עסקים מאוניברסיטת תל-אביב. כיהן כמנכ"ל בנק פועלי אגודת ישראל בע"מ, כסמנכ"ל חבר הנהלה והחשבונאי הראשי בבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ וכדירקטור בחברות.
- גב' דליה לב**, חברת ועדת הביקורת, אינה מכהנת כדירקטור חיצוני ולא סווגה כדירקטור בלתי תלוי. הנה בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית, ובעלת יכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים (וחתמה כדיון על הצהרה המאשרת זאת), מן הנימוקים המפורטים להלן: רואה חשבון, תעודת ISMP מאוניברסיטת הרווארד, מוסמכת במשפטים מאוניברסיטת בר-אילן, מגשרת מוסמכת, מנהלת סיכונים. כיהנה כיו"ר דירקטוריון בחברות: מי אביבים בע"מ ושופרסל בע"מ. כיהנה כמנכ"ל משותף באי.די.בי חברה לפיתוח בע"מ וכדירקטור בחברות: פז חברת נפט בע"מ; רשות שדות התעופה; פז בית זיקוק אשדוד בע"מ; שטראוס גרופ בע"מ (עד 12.6.17). מכהנת כדירקטור בחברת בלגל בע"מ.
- מר אילן (אילון) עייש**, חבר ועדת הביקורת, מכהן כדירקטור חיצוני לפי הוראות ניהול בנקאי תקין 301 של הפיקוח על הבנקים ובכשירות של דירקטור בלתי תלוי. הינו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית, ובעל יכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים (וחתם על הצהרה המאשרת זאת), מן הנימוקים המפורטים להלן: רואה חשבון, בעל תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות מאוניברסיטת תל-אביב. כיהן כדירקטור חיצוני (לפי הוראות נוהל בנקאי תקין) בבנק דיסקונט לישראל בע"מ. מכהן כדירקטור ומנכ"ל משותף בחברת יבול שוקי הון בע"מ.

כמדי רבעון, קיימה ועדת הביקורת של הדירקטוריון, בישיבתה מיום 20 בפברואר 2018, דיון בהפרשות להפסדי אשראי, לצורך אישור הפרשות להפסדי אשראי וההפרשות בגין ירידת ערך בתיק הנוסטרטו בטרם יובאו הדוחות הכספיים לאישור הדירקטוריון. הדיון התקיים בהשתתפות חברי ועדת הביקורת ובהשתתפות המנכ"ל, החשבונאי הראשי ורואה החשבון המבקר של הבנק.

כמו כן, בישיבתה מיום 27 בפברואר 2018 דנה ועדת הביקורת בממצאי ועדת הגילוי לפי הוראות SOX בהשתתפות חברי ועדת הביקורת ובהשתתפות המנכ"ל, החשבונאי הראשי ורואה החשבון המבקר של הבנק.

בנוסף, ועדת הביקורת של הדירקטוריון קיימה דיון מקדמי מפורט בטיטת הדוחות הכספיים. הדיון נערך ביום 27 בפברואר 2018 בהשתתפות חברי ועדת הביקורת, המנכ"ל, החשבונאי הראשי ורואה החשבון המבקר של הבנק. בדיון נדונו גם סוגיות עיקריות, ככל שהתעוררו, בהכנת הדוחות הכספיים והמדיניות החשבונאית שיושמה. בעקבות ישיבת ועדת הביקורת נשלחו לחברי הדירקטוריון הדוחות הכספיים, בהם הוכנסו התיקונים שהתבקשו על ידי ועדת הביקורת, ובהתאם לכך, המליצה ועדת הביקורת לחברי הדירקטוריון לאשר את הדוחות הכספיים לאחר שגיבשה המלצות לדירקטוריון בכל הנושאים הנדרשים בתקנות ניירות ערך ובהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים.

ועדת הביקורת מעבירה לדירקטוריון את המלצותיה לעניין אישור הדוחות הכספיים זמן סביר לפני הדיון בדירקטוריון ומדווחת לו על כל ליקוי או בעיה אם וככל שהתגלו במהלך הבחינה הנעשית על ידה.

במסגרת הליך אישור הדוחות הכספיים על ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון, מועברות טיוטות של הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון לעיונם ולהערותיהם של הדירקטורים, מספר ימים לפני מועד הישיבה הקבועה לדיון בדוחות הכספיים.

הדירקטוריון הוא האורגן המופקד על בקרת העל בבנק.

הדירקטוריון, בישיבתו ביום 5 במרס 2018, דן באישור הדוחות הכספיים של הבנק, בהשתתפות חברי הנהלת הבנק לרבות, המנכ"ל, החשבונאי הראשי ורואה החשבון המבקר. המלצות ועדת הביקורת כאמור לעיל הועברו לחברי הדירקטוריון ביום 28 בפברואר 2018, זמן סביר לפני הדיון במליאה. במסגרת הדיון במליאה, הציגה המנכ"ל את התוצאות הכספיות של הבנק והשוואה לתקופות קודמות. במעמד זה התקיים דיון במהלכו השיבו נושאי המשרה בבנק לשאלות הדירקטורים בנושאים הקשורים לתוצאות הפעילות ולדוחות הכספיים. בתום הדיון קיבל הדירקטוריון את המלצות ועדת הביקורת כאמור לעיל, והתקבלה החלטת הדירקטוריון בדבר אישור הדוחות הכספיים של הבנק, והסמכת יו"ר הדירקטוריון, המנכ"ל והחשבונאי הראשי לחתום על הדוחות הכספיים.

שכר רואי החשבון המבקרים (1)(2)(3)
(באלפי ש"ח)

הבנק		המאוחד		
שנת 2016	שנת 2017	שנת 2016	שנת 2017	
5,684	5,269	8,302	7,879	עבור פעולות הביקורת ⁽⁴⁾ :
-	-	1,234	1,768	רואי החשבון המבקרים
5,684	5,269	9,536	9,647	רואה חשבון מבקר אחר
				סך הכל
-	-	68	-	עבור שירותים הקשורים לביקורת ⁽⁵⁾ :
				רואי החשבון המבקרים
397	715	397	715	עבור שירותי המס:
				רואי החשבון המבקרים
1,298	1,163	1,468	1,366	שירותים אחרים:
-	-	-	1,381	רואי החשבון המבקרים
1,695	1,878	1,933	3,462	רואה חשבון מבקר אחר
				סך הכל
7,379	7,147	11,469	13,109	סך הכל שכר של רואי חשבון מבקרים

(1) דיווח של הדירקטוריון לאסיפה הכללית השנתית על שכר רואי החשבון המבקרים בעבור פעולות הביקורת ועבור שירותים נוספים לביקורת, לפי סעיפים 165 ו-167 לחוק החברות, התשנ"ט-1999.

(2) שכר רואי החשבון המבקרים כולל תשלומים לשותפויות ולתאגידים בשליטתם וכן כולל תשלומים על פי חוק מע"מ.

(3) כולל שכר ששולם ושכר שנצבר.

(4) ביקורת דוחות כספיים שנתיים, סקירת דוחות ביניים, ביקורת הבקרה הפנימית על הדוח הכספי.

(5) Audit related fees, כולל בעיקר: תשקיפים, אישורים מיוחדים, מכתבי נוחות.

שכר נושאי משרה בכירה

(באלפי ש"ח)

שנת 2017						
שם	תפקיד	היקף המשרה	שיעור החזקה בהון הבנק	שכר	מענק	הטבה ⁽³⁾
אירית איזקסון	יו"ר הדירקטוריון	100%	-	2,085	-	118
סמדר ברבר-צדיק	מנהל כללי	100%	-	2,305	-	139
שולי גרבורג	מנהל כללי פיבי שוויץ ⁽⁷⁾	100%	-	1,543	-	-
אילן בצרי	משנה למנכ"ל, ראש החטיבה העסקית	100%	-	1,356	-	79
יוסי לוי	סמנכ"ל, ראש חטיבת משאבים	100%	-	1,391	-	86
יורם סירקיס	סמנכ"ל, ראש החטיבה לניהול נכסי לקוחות	100%	-	1,267	-	77
אלה גולן	סמנכ"ל, ראש החטיבה הבנקאית	100%	-	1,021	-	73

שנת 2016						
שם	תפקיד	היקף המשרה	שיעור החזקה בהון הבנק	שכר	מענק	הטבה ⁽³⁾
רוני חזקיהו	יו"ר הדירקטוריון	100%	-	2,409	-	131
סמדר ברבר-צדיק	מנהל כללי	100%	-	2,879	-	152
שולי גרבורג	מנהל כללי פיבי שוויץ	100%	-	1,629	942 ⁽⁶⁾	-
יורם סירקיס	סמנכ"ל, ראש החטיבה לניהול נכסי לקוחות	100%	-	1,282	-	95
אילן בצרי	משנה למנכ"ל, ראש החטיבה העסקית	100%	-	1,326	-	80
משה יגן	סמנכ"ל באוצר החייל, ממלא מקום ראש החטיבה הקמעונאית	100%	-	873	123	49
אמנון בק	מנהל כללי מתף	100%	-	1,126	-	81
יוסי לוי	סמנכ"ל, ראש חטיבת משאבים	100%	-	1,389	-	101

- (1) לא כולל מס שכר.
- (2) כולל הלוואות ומשכנתאות שניתנו לנושאי המשרה הבכירה בתנאים שתאמו להלוואות שניתנו לכלל העובדים וסכומיהן נקבעו על פי קריטריונים אחידים.
- (3) שווי הטבות שונות (כולל שווי רכב, שווי טלפון נייד, שווי ביטוחי בריאות ועוד).
- (4) לא כולל הפקדות והפרשות לפיצויי פיטורין ותגמולים (לרבות אובדן כושר עבודה) על פי דין, אשר לא נכללות בהגדרות "תגמול" לצורך חישוב סכום ההתקשרות בסעיף 2(א) לחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידי פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), תשע"ו-2016.
- (5) כולל תגמול שנרשם בשנת 2016 בגין זכויות שנצברו טרם הכניסה לתוקף של חוק תגמול נושאי משרה בכירה בתאגידי פיננסיים, לפי הפירוט כדלהלן: רוני חזקיהו - 235 אלפי ש"ח, סמדר ברבר-צדיק - 864 אלפי ש"ח, יורם סירקיס - 730 אלפי ש"ח, אילן בצרי - 786 אלפי ש"ח.
- (6) בשנת 2016 - מענק שימור.
- (7) עד 31 בדצמבר 2017.

הלוואות שניתנו בתנאים רגילים ⁽²⁾	תשלומים אחרים	סך הכל שכר והוצאות נלוות לפי חוק התגמול ⁽¹⁾⁽⁴⁾	סך הכל שכר והוצאות נלוות ⁽¹⁾	השלמת עתודות בגין הוצאות נלוות עקב שינויים בשכר בשנת החשבון	תגמולים, פיצויים, פנסיה הסתגלות, קרן השתלמות, חופשה, מענק יובל, ביטוח לאומי והטבות נוספות
-	-	2,306	2,636	-	433
-	-	2,497	2,862	-	418
-	-	1,873	2,080	-	537
29	-	1,592	1,980	-	545
3,231	-	1,595	1,865	-	388
-	-	1,529	1,796	-	452
453	-	1,223	1,482	34	354

הלוואות שניתנו בתנאים רגילים ⁽²⁾	תשלומים אחרים	סך הכל שכר והוצאות נלוות ⁽¹⁾	השלמת עתודות בגין הוצאות נלוות עקב שינויים בשכר בשנת החשבון	תגמולים, פיצויים, פנסיה הסתגלות, קרן השתלמות, חופשה, מענק יובל, ביטוח לאומי והטבות נוספות
-	-	3,491	-	⁽⁵⁾ 951
-	-	4,592	-	⁽⁵⁾ 1,561
-	-	2,924	-	353
-	-	2,431	-	⁽⁵⁾ 1,054
71	-	2,192	-	⁽⁵⁾ 786
269	-	2,035	-	990
11	-	1,782	-	575
3,319	-	1,758	-	268

הערות:

- א. התנאים לניהול החשבונות בבנק לנושאי המשרה הבכירה, לרבות כל הפעילות במסגרתם, דומים לתנאים ללקוחות אחרים בעלי מאפיינים דומים.
- ב. לפרטים בדבר מדיניות התגמול לנושאי המשרה בבנק כפי שאושרה באסיפה הכללית של הבנק מיום 23 בפברואר 2017, ראו דיווח מידי של הבנק מיום 18 בינואר 2017 (מספר אסמכתא- 2017-01-006415) ולדיווח המשלים מיום 14 בפברואר 2017 (מספר אסמכתא - 2017-01-016098). בשנת 2017 לא שולמו מענקים לבכירים בבנק.

גב' אירית איזקסון מונתה ליו"ר הדירקטוריון של הבנק החל מיום 1 בינואר 2017. לתאור הסכם העסקתה של גב' אירית איזקסון - ראה באור 1.33.ו.2) לדוחות הכספיים.

גב' סמדר ברבר-צדיק - מועסקת בבנק מיום 9 בינואר 2005 ומכהנת כמנכ"ל הבנק מיום 19 במרס 2007. לתאור תנאי העסקתה של גב' ברבר-צדיק - ראה באור 1.33.ו.1) לדוחות הכספיים.

מר אילן בצרי - מועסק בבנק מיום 4 באוקטובר 1978 בהסכם קיבוצי ובהסכם אישי בתוקף מיום 1 באוקטובר 2000 לתקופה בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת שישה חודשים. עם סיום העסקתו בבנק, זכאי מר בצרי לפיצויי פיטורין רגילים בגובה 100% משכרו האחרון. מסכומים אלו יופחתו ערך פדיון הפיצויים בקרן הפנסיה אליה הפריש הבנק כספים לטובתו. תקופת הגבלת התחרות הינה בת שישה חודשים מיום סיום עבודתו בבנק, מהם שלושה חודשים בתשלום. משכורתו של מר בצרי צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן. לפרטי אופן קביעת המענק השנתי בגין שנת 2017 ואילך, בין היתר, למר בצרי, ראו הדיווח המיידית של הבנק מיום 14 בפברואר 2017 הנזכר לעיל.

מר יוסי לוי - למר לוי הסכם עבודה אישי עם מתף והינו מושאל לבנק. מר לוי החל עבודתו במתף ביום 1 באפריל 1979 והסכם העבודה האישי הנוכחי בתוקף מיום 1 בספטמבר 1980. כל אחד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת שלושה חודשים. עם סיום העסקתו, זכאי מר לוי לפיצויי פיטורין רגילים בגובה 100% משכרו האחרון. מסכומים אלו יופחתו ערך פדיון הפיצויים בביטוח המנהלים אליו הפריש מתף כספים לטובתו. משכורתו של מר לוי צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן. לפרטי אופן קביעת המענק השנתי בגין שנת 2017 ואילך, בין היתר, למר לוי, ראו הדיווח המיידית של הבנק מיום 14 בפברואר 2017 הנזכר לעיל.

מר יורם סירקיס - מועסק בבנק מיום 9 בפברואר 1993 בהסכם קיבוצי, ובהסכם אישי בתוקף מיום 20 במרס 2007 לתקופה קצובה עד יום 20 במרס 2010. לאחר מועד זה החוזה ימשך לתקופה נוספת בלתי קצובה בה כל אחד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת שישה חודשים ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. עם סיום העסקתו בבנק, זכאי מר יורם סירקיס לפיצויי פיטורין בגובה 100% משכרו האחרון או 200% משכר אחרון לפני החתימה על ההסכם האישי, הגבוה מביניהם. מסכומים אלו יופחתו ערך פדיון הפיצויים בקרן הפנסיה אליה הפריש הבנק כספים לטובתו. בהתאם למדיניות התגמול לנושאי המשרה בבנק, ככל שהעסקתו תסתיים שלא ביוזמת הבנק, הסכום הנובע מהמכפלה בין: (א) 200% משכר אחרון לפני החתימה על ההסכם האישי לבין 100% משכרו האחרון, ככל שהינו חיובי; ו-(ב) מספר שנות עבודתו בבנק מיום 1 בינואר 2017 ועד למועד סיום העסקתו בבנק - ייחשב כתגמול בגין סיום העסקתו המסווג כתגמול משתנה והזכאות אליו והסדרי הפריסה של תשלומיו יהיו בהתאם לקבוע במדיניות התגמול. תקופת הגבלת התחרות הינה בת שישה חודשים מיום סיום עבודתו בבנק, מהם שלושה חודשים בתשלום. במקרה של סיום עבודה שלא בפיטורין, יוכל הבנק לוותר על הגבלת התחרות בהודעה בכתב חודש מראש. משכורתו של מר יורם סירקיס צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן. לפרטי אופן קביעת המענק השנתי בגין שנת 2017 ואילך, בין היתר, למר סירקיס, ראו הדיווח המיידית של הבנק מיום 14 בפברואר 2017 הנזכר לעיל.

גב' שולי גרבורג - כיהנה כמנכ"ל פיבי שוויץ והועסקה בהסכם אישי החל מיום 1 בדצמבר 2012 עד ליום 31 בדצמבר 2017.

מר אמנון בק - כיהן כמנכ"ל מת"ף מיום 1 בנובמבר 2006. מר בק החל את עבודתו במת"ף ביום 1 במרס 1980 בהסכם אישי וסיים את העסקתו כמנכ"ל מת"ף ביום 19 בפברואר 2017 ואת העסקתו כעובד במת"ף ביום 13 במאי 2017. עם סיום העסקתו, היה זכאי מר בק לפיצויי פיטורין בגובה 100% משכרו האחרון כאשר מסכומים אלו הופחתו ערך פדיון הפיצויים בביטוח המנהלים אליו הפרישה מת"ף כספים לטובתו וכן שכר בגין חודש נוסף. כמו כן, למר בק שולמו תשלומים נוספים בקשר עם סיום העסקתו בסך של כ-3 משכורות חודשיות (בצירוף שווי התנאים הנלווים).

גב' אלה גולן - מועסקת בבנק מיום 16 בינואר 1994 בהסכם קיבוצי, ובהסכם אישי בתוקף מיום 1 בדצמבר 2013 לתקופה בלתי קצובה. עם סיום העסקתה בבנק זכאית הגברת אלה גולן לפיצויי פיטורין בגובה 100% משכרה האחרון או 200% משכרה האחרון לפני החתימה על ההסכם האישי, הגבוה מבניהם במקרה של פיטורין ובמקרה של התפטרות תהיה זכאית לפיצויי פיטורין בגובה 100% משכרה האחרון. מסכומים אלו יופחתו ערך פדיון הפיצויים בקרן הפנסיה אליה הפריש הבנק כספים לטובתה. תקופת הגבלת התחרות הינה בת שלושה חודשים מיום סיום עבודתה. משכורתה של גב' גולן צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן.

לפרטי אופן קביעת המענק השנתי בגין שנת 2017 ואילך, בין היתר, לגב' גולן, ראו הדיווח המיידני של הבנק מיום 14 בפברואר 2017 הנזכר לעיל.

משה יגן - מכהן כסמנכ"ל ומ"מ ראש החטיבה הקמעונאית באוצר החייל מיום 1 במאי 2016. בתנאי העבודה שאושרו על ידי הדירקטוריון נקבע תקופת עבודה ראשונה בת 3 שנים ומתום תקופה זו תקופת העסקה הינה בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת 3 חודשים.

עם סיום העסקתו בבנק מכל סיבה שהיא, זכאי מר יגן לשחרור כספי הפיצויים שהפקיד הבנק בקופת פיצויים לטובתו. ככל שתסתיים עבודתו של מר יגן בפיטורין, פיצויי הפיטורין שיקבל כולל שחרור כספי הפיצויים שבקופות לא יפחתו מהסכום הגבוה מבין מכפלת שכרו האחרון בשנות עבודתו או ממכפלת 200% משכרו האחרון לפני המעבר מההסכם הקיבוצי להסכם האישי בשנות עבודתו.

תקופת הגבלת התחרות הינה בת שישה חודשים מיום סיום עבודתו מהם שלושה בתשלום. משכורתו של מר יגן צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן, במקרה של ירידת מדד, השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת אותה.

עסקאות עם בעלי עניין

א. תיקונים לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), תש"ל-1970 - דיווח על עסקאות עם בעלי שליטה

הבנק מתקשר או עשוי להתקשר מעת לעת בעסקאות במהלך העסקים הרגיל עם בעלי שליטה או קרוביהם או עם תאגידים אשר בעלי שליטה בבנק עשויים להיחשב כבעלי עניין אישי לגביהם (להלן - "בעלי שליטה").

בהתאם לתיקון לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970, משנת 2008 (להלן: "תקנות ני"ע"), תאגיד מדווח נדרש לפרסם דיווח מידי אודות פרטים בדבר עסקה עם בעל השליטה או שלבעל השליטה יש עניין אישי באישורה, לרבות עיקרי העסקה או ההתקשרות, פרטי האורגן שאישר את העסקה ותמצית נימוקיו, וזאת למעט בקשר לעסקאות מסוג שנקבע בדוחות הכספיים האחרונים כי הן זניחות כמשמעות המונח בתקנה 41(א)(6)(א) לתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010.

הוראה דומה חלה גם על דיווח לגבי עסקאות כאמור בדוח התקופתי. הואיל ועל בנקים לא חלות התקנות האמורות בדבר עריכת דוחות כספיים שנתיים, אלא הוראות המפקח לעניין עריכת הדוחות, פנה איגוד הבנקים לרשות ניירות ערך באשר לאופן יישום הוראה לעניין "עסקה זניחה" לגבי בנקים ולעניין מתכונת הגילוי. בהתאם לסיכומים בין איגוד הבנקים לבין רשות ניירות ערך, קיבלו הבנקים פטור מדיווח מידי לגבי עסקאות בנקאיות, שאינן חריגות, ובלבד שנקבעו על ידי הבנקים קריטריונים לעסקאות חריגות זניחות. בעקבות פניה זו וישיבות שנערכו בעקבותיה, הנחתה הרשות את הבנק לתת גילוי בתשקיף הבנק ולאחר מכן בדוחות השנתיים, במתכונת המפורטת להלן:

- לעניין עסקאות בנקאיות עם בעלי שליטה שאינן עסקאות חריגות, הבנק ידווח במסגרת התשקיף וכן בדיווח תקופתי על יתרות האשראי ויתרות הפקדונות, על פי המתכונת המופיעה בטבלה בסוף פרק זה להלן.
 - בטבלת האשראי יפוצל הגילוי בין יתרת האשראי של בעל השליטה לבין יתרת האשראי של קרובי בעל השליטה (במצטבר). האשראי לכל תאגיד מדווח הקשור לבעל השליטה, ינתן ברמת התאגיד המדווח, במאוחד.
- לאור האמור, קבעה ועדת הביקורת של הבנק קריטריונים להיתן של עסקאות כאמור חריגות או שאינן חריגות או להיתן של עסקאות כאמור זניחות, בקשר לעסקאות עם בעלי שליטה או שלבעלי שליטה יש עניין אישי בהן.
- הקריטריונים יחולו גם לגבי עסקאות במהלך העסקים הרגיל המבוצעות על ידי חברות שבשליטת הבנק, כגון תאגידים בנקאיים שבשליטת הבנק. יצוין כי הקריטריונים עשויים להיבחן מעת לעת על ידי ועדת הביקורת, בין השאר, לאור שינויים במדיניות הבנק, בעיסוקיו או בתנאי השוק, וכי ועדת הביקורת עשויה לשנותם מעת לעת ו/או להוסיף להם סוגי עסקאות נוספות ו/או קריטריונים שונים.
- בהתאם לתיקון נוסף של תקנות ניירות ערך משנת 2015 (בתוקף מינואר 2016), בוטלה החובה לפרסם דיווח מידי על עסקאות כאמור, ונותרה החובה למסור לגביהן דיווח בדוח התקופתי בלבד.
- בהתאם לאמור, ולעניין עסקאות בנקאיות, מפרסם הבנק את הדיווח המפורט בסוף פרק זה להלן.

לעניין עסקה שאינה עסקה בנקאית, קבע הבנק כי "עסקה זניחה" היא עסקה המתבצעת במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק, העונה על הקריטריונים המפורטים להלן:

עסקה חד פעמית לרכישת שירותים או מוצרים מבעל שליטה או עסקה כאמור שלבעל שליטה יש בה עניין אישי שסכומה אינו עולה על הסכום המזערי (כהגדרתו להלן) או עסקה מתמשכת כאמור (מספר עסקאות זהות במהותן עם אותה חברה), אשר סכומה המצטבר במשך שנה קלנדרית אינו עולה על 0.75% מהסך השנתי של ההוצאות התפעוליות והאחרות לפי הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים של הבנק. יובהר כי האמור לעיל לא יחול על התקשרות עם בעל שליטה או קרובו באשר לתנאי כהונתו והעסקתו.

לעניין זה, הגדרת המונח "הסכום המזערי" תהיה כהגדרתו בהוראה 312 להוראות ניהול בנקאי תקין בעניין "עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים". עסקאות של שכירת שטחים מבעל שליטה או עסקאות כאמור שיש לבעל שליטה עניין אישי בהן, שאושרו בשנה קלנדרית אחת, ובלבד שהיקפן הכולל של העסקאות אינו עולה על הסכום המזערי.

עסקאות של השכרת שטחים לבעל השליטה או עסקאות כאמור שיש לבעל שליטה בהן עניין אישי, שאושרו בשנה קלנדרית אחת, ובלבד שהיקפן הכולל של העסקאות אינו עולה על הסכום המזערי.

כל עסקה אחרת שסכומה אינו עולה על הסכום המזערי או שסך העסקאות מסוגה לשנה הקלנדרית לא יעלה על הסכום המזערי.

לעניין עסקה שהינה עסקה בנקאית, קבע הבנק כי "עסקה זניחה" היא עסקה המתבצעת במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק, העונה על הקריטריונים המפורטים להלן:

1. עסקה המתבצעת כאשר סכום החבות או כשתוצאה ממנה סכום החבות אינו עולה על הסכום המזערי (כהגדרתו לעיל).

2. כל עסקה אחרת, שסכומה אינו עולה על הסכום המזערי.

על עסקאות שאינן בנקאיות ושאין זניחות יימסר דיווח מידי ככל שנדרש בתקנות ניירות ערך.

בנוסף לאמור יצוין כי לגבי עסקאות חבות אשר הוראת ניהול בנקאי תקין 312 אינה חלה לגביהן, במידה ויוודע לבנק על עסקה כאמור, הבנק מתחייב להביא כל עסקה כאמור לאישור בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 312, ולתת לגביה גילוי בדוח השנתי של הבנק. הגדרת "עסקה זניחה" ו-"עסקה חריגה" לגבי עסקאות אלו תהיה בדומה להגדרה שקבע הבנק לעניין תקנות ני"ע כאמור לעיל.

ב. קביעת קריטריונים לצורך עסקאות של הבנק עם בעלי עניין

בהתאם לסעיף 117(א1) לחוק החברות, תשנ"ט-1999 (להלן - "חוק החברות") אשר תוקן במסגרת תיקון מס' 16 לחוק החברות, הוטל על ועדת הביקורת להחליט על יסוד נימוקים שיפורטו לגבי עסקאות של הבנק עם נושאי משרה בו או עסקאות של נושאי משרה יש בהן עניין אישי ולגבי עסקאות של הבנק עם בעל השליטה או לעסקאות של בעל השליטה יש בהן עניין אישי, האם הן עסקאות חריגות או עסקאות שאינן חריגות. עוד קובע סעיף 117(א1) כי ועדת הביקורת רשאית להחליט כאמור לגבי סוג של פעולות או עסקאות, לפי אמות מידה שתקבע אחת לשנה מראש. בהתאם לאמור, וועדת הביקורת של הבנק קבעה אמות מידה, וכן קבעה כי אחת לשנה יתקיים דיון לקביעה או אישור מחדש של אמות המידה. אמות המידה נקבעו על פי קריטריונים כמותיים וכן נקבע כי עסקה שאינה חריגה היא עסקה המתבצעת במהלך העסקים הרגיל של הבנק ובתנאי שוק. ועדת הביקורת קבעה אמות מידה לעניין בחינת תנאי השוק.

הקריטריונים שנקבעו יחולו גם לגבי עסקאות במהלך העסקים הרגיל המבוצעות על ידי חברות שבשליטת הבנק, כגון תאגידים בנקאיים שבשליטת הבנק. הקריטריונים האמורים לא יחולו בקשר לעסקאות של הבנק עם תאגידים בשליטתו. כמו כן הובהר כי הקריטריונים אינם נוגעים לעניין אישור תנאי העסקה וכחונה בבנק.

יצוין כי הקריטריונים עשויים להיבחן מעת לעת על ידי ועדת הביקורת, בין השאר, לאור שינויים במדיניות הבנק, בעיסוקיו או בתנאי השוק, וכי ועדת הביקורת עשויה לשנותם מעת לעת ו/או להוסיף להם סוגי עסקאות נוספות ו/או קריטריונים שונים.

בחוודש ינואר 2014 נכנסו לתוקפם סעיפים 117(ב1) ו-117(א2) לחוק החברות, במסגרת תיקון עקיף לחוק החברות שנכלל בחוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, תשע"ד-2013. בהתאם לסעיפים האמורים נדרשת ועדת הביקורת לקבוע לגבי עסקאות עם בעל שליטה או אשר לבעל שליטה יש בהן עניין אישי, אף אם אינן עסקאות חריגות, חובה לקיים הליך תחרותי, בפיקוחה של הוועדה או מי שתקבע לעניין זה ולפי אמות מידה שתקבע, או לקבוע כי יקוימו הליכים אחרים שתקבע ועדת הביקורת, בטרם התקשרות בעסקאות כאמור, והכל בהתאם לסוג העסקה, ורשאית היא לקבוע לעניין זה אמות מידה אחת לשנה מראש. כמו כן, בהתאם לסעיפים האמורים, נדרשת ועדת הביקורת לקבוע את אופן האישור של עסקאות שאינן זניחות, ובכלל זה לקבוע סוגי עסקאות כאמור שיהיו טעונות את אישורה של ועדת הביקורת.

ועדת הביקורת אישרה אמות מידה בכל הנוגע לחובה לקיים הליך תחרותי בהתאם לסעיף 117 (ב1) לחוק החברות וכן את אופן האישור של עסקאות שאינן זניחות בהתאם לסעיף 117 (א2) לחוק החברות.

ג. עסקאות עם בעלי שליטה או שלבעלי שליטה יש עניין אישי בהן שאושרו בשנת הדיווח בהתאם לסעיף 270(4) ו/או 267 לחוק החברות

(כולל עסקאות מסגרת שעדיין בתוקף במועד הדיווח ועסקאות שאושרו במסגרת תקנות החברות (הקלות בעסקאות עם בעלי עניין)).

התש"ס-2000 (להלן - "תקנות ההקלות"):

1. ביום 29 ביוני 2014 אישרה האסיפה הכללית של הבנק, לאור סיומה של עסקת מסגרת מאוקטובר 2009 ולאחר שהתקבלו אישור ועדת הביקורת, ועדת התגמול והדירקטוריון, את ההחלטות הבאות, בעניין ביטוח דירקטורים ונושאי משרה:

- חידוש פוליסת ביטוח "דירקטורים ונושאי משרה" לתקופה של 18 חודשים החל מיום 1 ביולי 2014 ("תקופת הביטוח") באמצעות כלל חברה לביטוח בע"מ עבור הבנק וקבוצת הבנק, לרבות חברות בנות של הבנק וכן בעלת השליטה, פיבי אחזקות בע"מ (להלן - "חברות הקבוצה"), אשר תחול לגבי נושאי המשרה, כפי שיכהנו בבנק ובחברות הקבוצה מעת לעת, לרבות המנכ"ל ונושאי משרה שהינם בעלי שליטה בבנק ו/או קרוביהם ו/או אשר לבעלי השליטה עשוי להיות עניין בהכללתם בפוליסת הביטוח.

- אישור מראש להתקשרות הבנק בפוליסות ביטוח כאמור לעיל עבורו ועבור חברות הקבוצה לאחר תום תקופת הביטוח ועד לתקופה של 5 שנים, לרבות בדרך של הארכת הפוליסות המקוריות ו/או באמצעות רכישת פוליסות חדשות, ואשר יחולו לגבי נושאי המשרה, כפי שיכהנו בבנק ובקבוצה מעת לעת, לרבות המנכ"ל ולרבות נושאי משרה שהינם בעלי שליטה ו/או קרוביהם ו/או אשר לבעלי השליטה עשוי להיות עניין בהכללתם בפוליסת הביטוח.

ההחלטה האמורה לעיל מהווה אף החלטה לאישור עסקת מסגרת כהגדרתה בתקנה 1(3) בתקנות ההקלות וכן החלטה לפי סעיף 267 לחוק החברות כחלק ממדיניות התגמול לנושאי משרה בבנק (למשך תקופה של מדיניות התגמול הקיימת בבנק, אשר פרטיה פורסמו בדיווח מיידי של הבנק מיום 5 בינואר 2014 מס' אסמכתא 004648-01-2014), כאמור בתקנה 1(ב) לתקנות ההקלות.

- אישור אופן חלוקת דמי הביטוח כאמור בין פיבי אחזקות בע"מ לבין הבנק וחברות הבנות שלו אשר תבחנה להשתתף בפוליסת הביטוח החל מיום 1 ביולי 2014 ולמשך 5 שנים. ההחלטה האמורה לעיל מהווה אף החלטה לאישור עסקת מסגרת כהגדרתה בתקנה 1(3) בתקנות ההקלות.

התנאים לחידוש הפוליסה לאחר תום תקופת הביטוח בגדר עסקת המסגרת ומדיניות התגמול ואופן חלוקת דמי הביטוח בין פיבי אחזקות בע"מ לבין הבנק וחברות הבנות שלו, מפורטים בדיווחים מידיים של הבנק לעניין אישור עסקת המסגרת מיום 22 במאי 2014 (מס' אסמכתא 01-01-2014-071067). כמו כן, ביום 23 בפברואר 2017, אישרה האסיפה הכללית מדיניות תגמול חדשה לנושאי המשרה בבנק לפי סעיף 267 לחוק החברות הכוללת גם עקרונות להסדר ביטוח דירקטורים ונושאי משרה בהתאם לתקנה 1.1.1 לתקנות ההקלות, אשר פרטיו מפורטים בסעיף 8 לנספח א' לדיווח מידי של הבנק, מיום 18 בינואר 2017 (מס' אסמכתא 01-01-2017-006415). האמור בדוח זה נכלל כאן על דרך ההפניה.

בהתאם לאמור, ביום 13 ביוני 2017 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר אישור ועדת הביקורת ואישור ועדת התגמול מיום 9 במאי 2017 ומיום 6 ביוני 2017 בהתאמה, בהתאם לתקנות 1(3), 1(א), 1(ב) ו-1(5) לתקנות ההקלות, לאשר את חידוש הפוליסה לתקופה של 18 חודשים החל מיום 1 ביולי 2017 ועד ליום 31 בדצמבר 2018 (כולל) (להלן - "תקופת הביטוח הנוכחית") באמצעות מנורה מבטחים ביטוח בע"מ עבור חברות הקבוצה, כהגדרתן לעיל. הפוליסה כאמור תחול גם לגבי המנכ"ל ונושאי משרה שהינם בעלי שליטה ו/או קרוביהם ו/או אשר לבעלי השליטה עשוי להיות עניין אישי בהכללתם בפוליסת הביטוח. תנאי הפוליסה לתקופת הביטוח הנוכחית מפורטים בדוח מידי של הבנק מיום 14 ביוני 2017 (מס' אסמכתא 01-01-2017-049999) והאמור בדוח זה נכלל כאן על דרך ההפניה.

2. ביום 30 באוקטובר 2017 אישרה האסיפה הכללית, לאחר שהתקבלו אישור ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק, את המשך העסקתה של הגברת יהודית דגן, שהינה "קרוב של בעל השליטה" בבנק, כפקידה באגף לתפעול בנקאי במתף-מחשוב ותפעול פיננסי בע"מ (להלן - "מתף"), חברה בת בבעלותו ובשליטתו המלאה של הבנק, לתקופה של עד 3 שנים נוספות שתחילתה ביום 30 באוקטובר 2017 (המועד בו חלפו 3 שנים ממועד אישור המשך העסקתה הקודם על ידי האסיפה הכללית משנת 2014) או עד לפרישתה לגמלאות, לפי המוקדם, וזאת בתנאי ההעסקה הקיימים של גב' דגן, המתבססים על הסדרי עבודה קיבוציים. כמו כן, אושרו שינויים אפשריים מסויימים בתנאי ההעסקה, כמקובל וסביר בהעסקת עובד בבנק ובמתף, בעלי ותק ודרגה של הגב' דגן והכל כמפורט באישור העסקה. לפרטים נוספים ראו דיווח מידי של הבנק מיום 19 בספטמבר 2017 (מס' אסמכתא 01-01-2017-094239), הנכלל כאן על דרך ההפניה.

3. ביום 19 בספטמבר 2017 אישר מחדש דירקטוריון הבנק, לאחר שהתקבל אישור ועדת התגמול ובהתאם לתקנה 1 לתקנות החברות (הקלות בעסקאות עם בעלי עניין), התש"ס-2000, להמשיך ולשלם גמול לדירקטורים מקרב בעלי השליטה בבנק, כמפורט בדיווח מידי של הבנק מיום 19 בספטמבר 2017 (2017-01-094248) הנכלל כאן על דרך ההפניה. הגמול שאושר תואם את מדיניות התגמול לנושאי משרה בבנק, כפי שאושרה על ידי האסיפה הכללית ביום 23 בפברואר 2017, ואשר פרטיה לעניין גמול לכלל הדירקטורים (למעט יו"ר הדירקטוריון) מפורטים בסעיף 7 לנספח א' לדיווח מידי של הבנק מיום 14 בפברואר 2017 (מס' אסמכתא 01-01-2017-016098) הנכלל כאן על דרך ההפניה.

4. מתן התחייבויות לשיפוי לדירקטורים ונושאי משרה בבנק (לרבות דירקטורים מבעלי השליטה בבנק). ההתחייבות לשיפוי האמורה עודכנה במסגרת אישור האסיפה הכללית ביום 30 באוקטובר 2017, לאחר קבלת אישור ועדת התגמול והדירקטוריון, בשינויים העיקריים שיפורטו להלן ואשר מפורטים בדיווח מידי של הבנק מיום 19 בפברואר 2017 (מס' אסמכתא 01-01-2017-094239), הנכלל כאן על דרך ההפניה. מתן התחייבות לשיפוי דירקטורים שהינם מבעלי השליטה בבנק על פי כתב השיפוי המעודכן כפי שאושר על ידי האסיפה הכללית כאמור לעיל, לתקופה של שלוש שנים שתחילתה במועד אישורה מחדש של ההתחייבות לשיפוי על ידי האסיפה הכללית מיום 30 באוקטובר 2017, והכל כמפורט בבאור 25.ג. לדוחות הכספיים.

עיקרי השינויים בהתחייבות לשיפוי, כפי שאושרו על ידי האסיפה הכללית:

- הוספת הבהרה בקשר לאפשרות לשפות בשל הוצאות בקשר עם הליך מנהלי לפי חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, לרבות הוצאות התדיינות סבירות ובכלל זה שכר טרחת עו"ד. לשם הזהירות תוקן אף תקנון הבנק בהתאם.
- עדכון רשימת האירועים, אשר לדעת הבנק הינם אירועים צפויים לאור פעילותו.

ד. מידע נוסף לגבי עסקאות עם בעלי עניין

1. לפירוט יתרות ותמצית תוצאות עסקיות עם בעלי עניין וצדדים קשורים ראה גם באור 33 לדוחות הכספיים.
2. הקבוצה, רוכשת במשותף פוליסות ביטוח שונות, לרבות ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה אשר בו משתתפת גם פיבי אחזקות וכולל אף דירקטורים שהינם בעלי שליטה וקרוביהם.
3. מתן פטור מאחריות לדירקטורים ונושאי משרה המכהנים ושיכהנו מעת לעת בבנק על פי אישור האסיפה הכללית של הבנק משנת 2004 וכמפורט בבאור 25.ג. לדוחות הכספיים. בנוסף אישרה האסיפה הכללית של הבנק ביום 30 באוקטובר 2017 כי לעניין מתן פטור מאחריות לנושאי משרה אשר מונו לראשונה לאחר יום 23 בפברואר 2017, יכלל סייג לפיו הפטור לא יחול ביחס למעשה או מחדל של נושא משרה בנוגע להחלטה או עסקה שלבעל השליטה או לנושא משרה כלשהו יש בה עניין אישי, והכל בהתאם למדיניות התגמול של הבנק, כפי שאושרה על ידי האסיפה הכללית ביום 23 בפברואר 2017, ואשר פרטיה לעניין פטור מאחריות מפורטים בסעיף 8.5 לנספח א' לדיווח מידי של הבנק מיום 14 בפברואר 2017 (מס' אסמכתא 01-01-2017-016098) הנכלל כאן על דרך ההפניה. יצוין כי הבנק לא הביא מחדש לאישור האסיפה הכללית הענקת כתבי פטור לדירקטורים מבעלי השליטה, שהוענקו בשנת 2004.
4. בנוסף, הבנק והחברות הבנות שלו מבצעים עסקאות עם בעלי עניין בבנק מעת לעת, שהינן במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק.

5. הקבוצה רכשה במהלך העסקים הרגיל, עד ליום 31 במרס 2017, מקבוצת פז (פז חברת הנפט בע"מ וחברות בנות וקשורות אליה), שבעלי השליטה בבנק היו בעלי עניין בה עד ליום 31 במרס 2017, דלקים עבור רכבים המשמשים עובדים של הבנק (לרבות רכבי ליסינג). בשנת 2017 עד ליום 31 במרס 2017, רכשה קבוצת הבנק דלקים מקבוצת פז בסך כולל של כ-1.4 מיליון ש"ח (שנת 2016 כולה - 5.7 מיליון ש"ח). כמו כן, הבנק שכר מקבוצת פז נכס נדל"ן לצורך סניף של הבנק בנתניה בשטח של כ-345 מ"ר עד לחודש ספטמבר 2017 וחברה מאוחדת שוכרת מקבוצת פז נכס נדל"ן לצורך סניף בכפר קרע בשטח של 25 מ"ר עד לחודש פברואר 2020. שכר הדירה לשנת 2017 עד ליום 31 במרס 2017 הסתכם בכ-0.2 מיליון ש"ח (שנת 2016 כולה - 0.8 מיליון ש"ח). למיטב ידיעת הבנק וכפי שעולה מדיווחי פז, בעלי השליטה בבנק חדלו להיות בעלי עניין בקבוצת פז החל מיום 31 במרס 2017.

6. להלן ריכוז נתונים בעניין עסקאות בנקאיות שנעשו על ידי הבנק והחברות שבשליטתו עם בעלי שליטה בבנק (לרבות חברות שבעלי שליטה בבנק הינם בעלי עניין בהן) ובכלל זה נכללים גם נתונים בדבר עסקאות העונות לקריטריונים שנקבעו לענין עסקאות זניחות כמפורט לעיל (הנתונים נקובים באלפי ש"ח):

חבויות	אשראי	השקעה באגרות חוב	שווי הוגן של מכשירים נגזרים	סך הכל חבות כספית מאזנית	יתרת אשראי שלא נוצלה	ערבויות שניתנו על ידי הבנק להבטחת אשראי של בעל שליטה או צד קשור אליו	ערבויות שניתנו לבנק על ידי בעל שליטה, לטובת צד ג'	חבות של בעל השליטה בגין עסקאות בנגזרים	סך הכל
באלפי ש"ח									
31 בדצמבר 2017									
אחרים ⁽²⁾	77	-	-	77	450	-	-	-	527
סך הכל	77	-	-	77	450	-	-	-	527
31 בדצמבר 2016									
קבוצת פז ⁽¹⁾	53,314	-	-	53,314	4,586	160	-	-	58,060
אחרים ⁽²⁾	50	-	-	50	192	-	84	-	326
סך הכל	53,364	-	-	53,364	4,778	160	84	-	58,386

פקדונות	31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2016
	יתרה לתאריך המאזן	יתרה לתאריך המאזן
	היתרה הגבוהה ביותר במשך התקופה ⁽³⁾	היתרה הגבוהה ביותר במשך התקופה ⁽³⁾
	באלפי ש"ח	באלפי ש"ח
קבוצת פז ⁽¹⁾	-	77,877
אחרים ⁽²⁾	12,265	4,550
סך הכל	12,265	82,427
	91,991	78,203

- (1) פז חברת נפט בע"מ וחברות בנות וקשורות אליה. בעלי השליטה בבנק החזיקו באמצעי שליטה ב"פז" בשיעור העולה על 5% עד ליום 31 במרס 2017.
- (2) קרוביהם של בעלי שליטה בבנק, כהגדרת קרוב בחוק הבנקאות (רישוי) התשמ"א-1981.
- (3) על בסיס היתרות בסוף כל יום.

פרטים על בעלי השליטה בבנק

רכישת השליטה בפיבי ובבנק בשנת 2003 והיתר בנק ישראל

ביום 19 בספטמבר 2003 רכשו בינוהון בע"מ וקבוצת ליברמן האוסטרלית מניות בפיבי באופן שבינוהון שבשליטת מר צדיק בינו החזיקה כ-28.54% מזכויות בהון בפיבי וכ-50.59% מזכויות ההצבעה וקבוצת ליברמן החזיקה 23.35% מהזכויות בהון ו-20% מהזכויות בהצבעה (בחלקים שווים באמצעות אינסטנז הולדינגס בע"מ שבשליטת ה"ה מיכאל והלן אבלס מאוסטרליה ודולפין אנרגיות בע"מ, שבשליטת ה"ה ברי ליברמן, קסי ליברמן-הריס, לי ליברמן וג'ושוע ליברמן מאוסטרליה, כולם באמצעות שרשרת גופים אוסטרליים). בין הרוכשים קיים הסכם הצבעה ושיתוף פעולה במסגרתו נקבעו הסדרים שונים בנוגע לאחזקותיהם בגרעין השליטה בפיבי ובעקיפין בבנק, הכוללים למיטב ידיעת הבנק, בין השאר:

1) בכפוף לכל דין, הסדר למינוי דירקטורים בפיבי ובבנק: בקשר לדירקטוריון פיבי - נקבע כי ימנה לפחות תשעה דירקטורים: חמישה דירקטורים או יותר שיומלצו על ידי בינוהון, דירקטור אחד שיומלץ על ידי אינסטנז הולדינגס, דירקטור אחד שיומלץ על ידי דולפין אנרגיות ושני דירקטורים חיצוניים שימונו לפי המלצת בינוהון לאחר היוועצות באינסטנז הולדינגס ובדולפין אנרגיות. בקשר לדירקטוריון הבנק נקבע כי הצדדים יפעלו כך שדירקטוריון הבנק ימנה לפחות 11 דירקטורים, שפיבי תתמוך במינוי חמישה דירקטורים שיומלצו על ידי בינוהון, דירקטור אחד שיומלץ על ידי אינסטנז הולדינגס ודירקטור אחד שיומלץ על ידי דולפין אנרגיות, וכי הדירקטורים החיצוניים בבנק יבחרו בהסכמה וכן נקבע הסדר במקרה שאין הסכמה כאמור;

2) בנוגע להשתתפות הצדדים באסיפות בעלי מניות של פיבי, נקבע כי הצדדים יצביעו באסיפות האמורות לפי עמדת בינוהון (לאחר דיון בין הצדדים), למעט לגבי החלטות למינוי דירקטורים בפיבי ובבנק (לגביהן נקבע ההסדר האמור לעיל) ולמעט עסקאות של פיבי, הבנק ו/או חברת בת שלהם עם הצדדים או בעלי עניין בהם, לגביהן נקבעו הסדרים, לפיהם עסקאות כאלו לא יבוצעו ללא הסכמה בכתב של בינוהון ושל אחת מהשתיים, אינסטנז הולדינגס או דולפין אנרגיות;

3) בכפוף לכל דין, הסדרים ביחס לשימוש בכח השליטה שלהם בפיבי בנוגע להצבעה של פיבי באסיפות בעלי מניות של הבנק כדלקמן: (א) בכל הנוגע לנושאים העומדים על סדר היום של אסיפת הבנק, לגביהם ניתנו החלטות או המלצות של דירקטוריון הבנק לאסיפה, תצביע פיבי בהתאם לעמדת דירקטוריון פיבי; (ב) בכל הנוגע לנושאים לגביהם לא ניתנו החלטות או המלצות כאמור של דירקטוריון הבנק או שהובאו לאסיפת הבנק לפי בקשת בעל מניות, ללא שנדונו בדירקטוריון הבנק, תצביע פיבי בהתאם לעמדת דירקטוריון פיבי, ובלבד שאחד מהדירקטורים שמונו על ידי אינסטנז הולדינגס או על ידי דולפין אנרגיות יתמוך בעמדה, ובהיעדר תמיכה כאמור, תצביע נגד הצעת ההחלטה. במקרה שלשני הדירקטורים שמונו כאמור על ידי אינסטנז הולדינגס או על ידי דולפין אנרגיות קיים עניין אישי, תצביע פיבי בהתאם לעמדת דירקטוריון פיבי. יובהר כי הסדרים אלו אינם חלים לגבי מינוי דירקטורים בבנק, שאז חל ההסדר המתואר לעיל. עוד הובהר בהסכם כי אין בהסכם בעלי המניות כדי להוות הסכם הצבעה החל על הדירקטורים בבנק.

4) הסכמה לפעול בהתאם להיתר בנק ישראל להחזקת אמצעי השליטה בבנק שניתן לבעלי השליטה;

5) מנגנון זכות סירוב ראשונה לבינוהון לרכישת מניות פיבי, שהן חלק מגרעין השליטה שנרכש בשנת 2003 כאמור, שבידי אינסטנז הולדינגס ודולפין אנרגיות (לרבות מניות הטבה או מניות אחרות שיוקצו בקשר אליהן), אם מי מהן תתקשר בהסכם למוכר;

6) מנגנון זכות הצטרפות לדולפין אנרגיות ולאינסטנז הולדינגס בעת מכירת מניות של פיבי, שהן חלק מגרעין השליטה שנרכש בשנת 2003 כאמור (לרבות מניות הטבה או מניות אחרות שיוקצו בקשר אליהן), על ידי בינוהון;

7) זכות לבינוהון לחייב את דולפין אנרגיות ואינסטנז הולדינגס להצטרף למכירה של מניות פיבי על ידה.

העברת השליטה בפיבי נעשתה בהתאם להיתר בנק ישראל מיום 27 באוגוסט 2003 (להלן - "ההיתר"), בו נקבעו, בין היתר, תנאים שונים והתחייבויות שונות לגבי אופן החזקת אמצעי השליטה במישרין ובעקיפין בפיבי ובבנק, העברתם והיחסים בין מקבלי ההיתר, פיבי והבנק, לרבות, למיטב ידיעת הבנק, כדלקמן:

1) כל עוד שולטים מקבלי ההיתר בפיבי, פיבי לא תמכור ולא תעביר, במישרין או בעקיפין, אמצעי שליטה בבנק, אם כתוצאה מכך יפחת שיעור ההחזקה שלה בבנק מתחת לשיעור המזערי שנקבע (כ-48.34% מהון המניות וכ-67.25% מזכויות ההצבעה) וכן נקבע שיעור מזערי להחזקות בפיבי. בהיתר נקבע, כי קבוצת השליטה תשמור בכל עת על החזקת השיעור המזערי בפיבי ובבנק. לצורך כך תרכוש קבוצת השליטה אמצעי שליטה אם שיעור החזקתה בסוג כלשהו של אמצעי שליטה ירד מתחת לשיעור המזערי. עוד נקבע, כי אם פיבי או הבנק ינפיקו זכויות למניות או כל נייר ערך הניתן להמרה למניות, תשמור קבוצת השליטה על החזקת השיעור המזערי בניכוי שלוש נקודות האחוז בחישוב על פי דילול מלא. על אף האמור לעיל, אם תבוצע השוואת זכויות בין סוגי המניות השונים הקיימים בפיבי או בבנק, יושווה גרעין השליטה או השיעור המזערי בהתייחס לזכויות ההצבעה, לשיעור המזערי בהתייחס להון המניות ובלבד שהקבוצה תמשיך לשמור על שליטה בלעדית בלבדית בפיבי ובבנק. ניתן לרכוש אמצעי שליטה נוספים בבנק שיוחזקו ישירות על ידי פיבי בשיעור שלא יעלה על 3% מהון המניות של הבנק ושיעור זכויות ההצבעה הנובעות מהחזקה נוספת זו (אמצעי שליטה בשיעור זה נרכשו על ידי פיבי בשנת 2005 ונמכרו על ידה בחודש אפריל 2013). כמו כן, נקבע כי עיסוקה העיקרי של פיבי יהיה החזקת השליטה בבנק.

- (2) מכיוון שחלפה תקופה של חמש שנים ממתן ההיתר, מקבלי ההיתר רשאים למכור או להעביר אמצעי שליטה בפיבי, רק אם (א) ימכרו או יעבירו ביחד את כל אמצעי השליטה, המהווים את השיעור המזערי בפיבי, ליחיד או לקבוצה שקיבלו היתר כדון לקבלתם; או (ב) הקונה או הנעבר קיבל היתר כדון לרכישה ולקבלה של אמצעי השליטה ויפעל בתיאום דרך קבע עם יתר מקבלי ההיתר על פי הסכם בעלי המניות בפיבי הנזכר לעיל או הסכם אחר שאושר על ידי המפקח על הבנקים.
- (3) אמצעי השליטה בפיבי, שנרכשו בעת רכישת השליטה, המוחזקים במישרין על ידי בעלי ההיתר וכן אמצעי השליטה בבנק המוחזקים בידי פיבי (בשיעור המזערי המצוין בסעיף 1 לעיל) יופקדו בידי נאמן תושב ישראל, אשר זהותו, כתב נאמנותו וההוראות שניתנו לו יהיו כפופים לאישור של המפקח על הבנקים. אמצעי השליטה האמורים בפיבי ובבנק מוחזקים באופן האמור לפי תנאי ההיתר באמצעות גיא חברה לנאמנות ולניהול בע"מ.
- (4) לא יחולקו דיבידנדים מרווחים שנצברו בבנק עד יום 31 במרס 2003 ואם ייצברו הפסדים לאחר מועד זה, לא יחולקו דיבידנדים, אלא לאחר כיסוי הפסדים אלה. יתרת העודפים בבנק שהיו ניתנים לחלוקה נכון ליום 31 במרס 2003 הסתכמה בסך של 2,391 מיליוני ש"ח.
- (5) מינויים של יו"ר הדירקטוריון ומנכ"ל הבנק יהיה כפוף להסכמת המפקח על הבנקים.
- (6) מקבלי ההיתר, לרבות קרוביהם ותאגידים בשליטת מי מהם, לא יקבלו דמי ניהול או כל תמורה והטבה אחרת, מהבנק או מתאגידים בשליטת הבנק, אולם יהיו רשאים לתת שירותים הניתנים כרגיל על ידי נותנם ובמחירי שוק, לאחר הודעה מראש למפקח על הבנקים בתנאים הנקובים בהיתר. הודיע המפקח כי השירות אינו מסוג הניתן כרגיל לאחרים או כי התמורה בעדו אינה סבירה, לא יינתן השירות. הוראה זאת אינה חלה על גמול לדירקטורים המשולם בסכום זהה לכל הדירקטורים בבנק.
- (7) ללא אישור של המפקח על הבנקים, לא יעסקו מקבלי ההיתר או תאגידים בשליטתם, לרבות פיבי והתאגידים שבשליטתה, בכל עסק, בישראל או מחוץ לישראל, של קבלת פקדונות, של מתן אשראי, או כל עיסוק פיננסי אחר שיש בו משום תחרות בעסקי הבנק. כמו כן, ללא אישור של המפקח על הבנקים, לא יהיו מקבלי ההיתר או מי מהם או תאגידים בשליטתם, בעלי עניין (כהגדרתם בהיתר), דירקטורים או מנהלים בכירים בתאגידים העוסקים בעיסוקים האמורים.
- (8) מימון רכישת אמצעי שליטה בפיבי או בבנק, לרבות מתן ערבות למימון כאמור, לא ייעשה, במישרין או בעקיפין, על ידי הבנק או תאגידים בנקאיים שבשליטתו.
- (9) נקבעו שיעורי החזקה מינימליים של מקבלי ההיתר בפיבי וכן הוראות בדבר הסדרים בתוך קבוצת מקבלי ההיתר, לרבות הוראות שונות בדבר רכישת אמצעי שליטה נוספים בפיבי על ידם, מבחינת אופן החזקתם של אמצעי שליטה נוספים שירכשו ומבחינת יחס שיעורי החזקה במניות פיבי בין חברי קבוצת השליטה.
- (10) קבוצת השליטה התחייבה להביא את ההיתר ותנאיו לידיעת דירקטוריון הבנק, למעט תנאים מסויימים.
- בעקבות תיקונים שבוצעו בהיתר, הותר לפיבי להגדיל את החזקותיה בבנק בשיעור שלא יעלה על 8% מהון המניות של הבנק, מעבר לשיעור החזקה שפורטו בהיתר. בהתאם לכך ובהתחשב בהחזקותיה של פיבי בבנק למועד דוח זה, פיבי רשאית להגדיל את החזקותיה בבנק בשיעור של עד לכ-8% מהון המניות של הבנק ושיעור זכויות ההצבעה הנובעות מהחזקה נוספת זו.
- בהיתר נקבע כי משפחת בינו תחזיק את אמצעי השליטה בפיבי (שהינם חלק מגרעין השליטה שנרכש בשנת 2003) באמצעות בינוהן בע"מ במישרין; כמו כן, בעקבות תיקונים להיתר, המחזיקים בבינוהן יכול שיהיו מר צדיק בינו ו/או ילדיו של מר צדיק בינו - מר גיל בינו (המכהן כדירקטור בבנק), גב' הדר בינו שמואלי, גב' דפנה בינו אור (להלן, ביחד - "משפחת בינו").
- משפחת בינו רשאית להחזיק את השיעור העודף בפיבי (מעבר לשיעור המזערי שנקבע בהיתר כאמור לעיל), על ידי תאגיד אחר.
- בשנת 2009 השלימה פיבי איחוד הון של מניותיה. בשנת 2010 השלים הבנק איחוד הון של מניותיו.

פרטים נוספים לגבי החזקות בעלי השליטה בפיבי

בהתאם לדיווחי פיבי, מאז 2 באפריל 2015, מר צדיק בינו וילדיו, ה"ה גיל בינו, הדר בינו שמואלי ודפנה בינו אור מחזיקים בחלקים שווים באמצעי השליטה בבינוהן (כל אחד מהם מחזיק 25%).

פיבי דיווחה כי ביום 24 במרס 2013 אינסטנז הולדינגס העבירה לאינסטנז מספר 2 בע"מ (להלן - "אינסטנז 2"), בעסקה מחוץ לבורסה, 4,139,233 ממניות פיבי, המהוות 15.77% מההון המונפק והנפרע של פיבי ומלוא החזקותיה של אינסטנז הולדינגס בפיבי. אינסטנז 2 הינה חברה שהתאגדה בישראל בבעלות מלאה של Sing Acquisitions Pte. Ltd (להלן - "סינג"), שהינה חברה שהתאגדה בסינגפור ונשלטת באופן מלא (באמצעות גופים אוסטרליים) על ידי ה"ה הלן ומיכאל (מייקל) אבלס, אשר שולטים באופן מלא גם באינסטנז הולדינגס (באמצעות אותם גופים אוסטרליים). המניות שהועברו מוחזקות בנאמנות עבור אינסטנז 2 על ידי גיא חברה לנאמנות ולניהול בע"מ. עם העברת המניות אינסטנז 2 הצטרפה כצד להסכם בעלי המניות בין אינסטנז הולדינגס, בינוהן ודולפין אנרגיות, כפי שתוקן מעת לעת, ואינסטנז הולדינגס ממשיכה להיות צד להסכם בעלי המניות והינה ערבה להתחייבויות אינסטנז 2. כמו כן, ההיתר תוקן כך שאופן החזקה של מקבלי ההיתר הנזכרים לעיל בפיבי יהיה באמצעות סינג ואינסטנז 2 במקום באמצעות Intanz Pty Ltd. אינסטנז הולדינגס.

בהתאם לדיווחי פיבי, נכון למועד פרסום הדוחות, החזקות בעלי השליטה בפיבי (בהון ובהצבעה) הינן כלדהלן: בינוהון בע"מ - 38.29%, אינסטנז מספר 2 בע"מ - 15.66%, ודולפין אנרגיות בע"מ - 11.68%.

פרטים לגבי החזקות פיבי בבנק

למיטב ידיעת הבנק, נכון למועד פרסום הדוחות, מחזיקה פיבי ב-48.34% בהון ובזכויות ההצבעה בבנק (שיעור המהווה את גרעין השליטה, בהתאם להיתר השליטה מבנק ישראל).

פיבי הינה חברה ציבורית אשר מנייתה נסחרת בבורסה לניירות ערך בתל אביב.

יצוין כי בהתאם לחוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ד-2013 (להלן - "החוק לצמצום הריכוזיות") ולרשימות הגורמים הריכוזיים שפרסמה הוועדה לצמצום הריכוזיות לאחרונה, הבנק הוגדר כגוף פיננסי משמעותי ופז חברת נפט בע"מ (להלן - "פז") הוגדרה כתאגיד ריאלי משמעותי. לאור זאת, ובהתאם למצב הדברים שהיה קיים עד ליום 31 במרס 2017, לאחר תום תקופת המעבר של 6 שנים מפרסומו של החוק לצמצום הריכוזיות, בעלי השליטה בבנק לא היו יכולים לשלוט במקביל בבנק ובפז או לשלוט בבנק ולהחזיק יותר מ-5% מסוג כלשהו של אמצעי שליטה בפז.

בהתאם לדיווחיה של פז, בעקבות מכירת מניות מעת לעת על ידי בעלי שליטה בפז, החל מיום 31 במרס 2017 חדלו בינו אחזקות בע"מ, דולפין אנרגיות בע"מ ואינסטנז הולדינגס בע"מ להיות בעלי עניין בפז.

בנסיבות אלה, לא חלה על בעלי השליטה בבנק מניעה מכח החוק לצמצום הריכוזיות להמשיך ולהחזיק בשליטה בבנק.

מעורבות ותרומה לקהילה

הפרויקט החברתי-קהילתי של הבנק, "מאמינים בך", בשיתוף עם ארגון מתן - משקיעים בקהילה, פועל מזה 10 שנים. בשנותיה הראשונות התמקדה התוכנית בבני נוער בסיכון שנפלטו ממסגרות שונות, במטרה לתת להם את האפשרות לשנות כיוון ולחיות חיים נורמטיביים בחברה הישראלית. במסגרת התוכנית, בני הנוער שולבו במיזמים עסקיים ובתוכניות שונות המשלבות לימודים עם עבודה וטיפוח יזמות עסקית בעזרת פיתוח כישורים ומיומנויות. בהמשך ובמהלך השנים האחרונות פנה הבנק לאוכלוסיות נוספות, במסגרת הפרויקט החדש "מאמינים בך", במטרה להרחיב את כר הפעילות ההתנדבותית בקרב עובדיו, תוך יצירה של מעורבות חברתית עם ערך מוסף כדוגמת מיזמים של "אבות ובנים על המגרש" ושיתופי פעולה עם אוכלוסיית ילדים בסיכון.

בשנת 2017 ממשיך הבנק לפעול במסגרת תוכנית "מאמינים בך", בדגש על ילדים ובני נוער בסיכון, תוך התמקדות בהעשרה ובהקניית כלים בנושאים מגוונים כגון: מודעות פיננסית, יזמות, כישורי מנהיגות ומצוינות ובאמצעות ליווי אישי, חניכה ואימוץ של קבוצות במסגרות השונות. כמו כן, פועל הבנק בסיוע לאוכלוסיות חלשות ואוכלוסיות מהפריפריה על ידי שיתופי פעולה של למידה משותפת, סיוע בסלי מזון, לימודי שפה, פעילות חברתית שיקומית וכו'.

הבנק מעודד ותומך במתנדבים מעובדי הבנק, המעוניינים לקחת חלק בפרויקט ולתרום מזמנם, ניסיונם ומומחיותם לטובת בני הנוער והאוכלוסיות הנוספות. בנוסף לפרוייקטים אלו תורמים הבנק וחברות הבנות שלו לעמותות וארגונים שונים.

סך התרומות שבוצעו בקבוצת הבנק בשנת 2017 הסתכם ב-3 מיליון ש"ח.

פרטים נוספים

262	תרשים מבנה האחזקות העיקריות של הבנק
263	רכוש קבוע
264	הון האנושי
266	מערכת יחסי העבודה בבנק
267	מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי
268	הסכמים מהותיים
269	מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על קבוצת הבנק
274	דירוג הבנק על ידי חברות דירוג
275	התפתחויות עיקריות בארץ ובעולם
278	מגזרי הפעילות הפיקוחיים - פרטים נוספים

תרשים מבנה האחזקות העיקריות של הבנק

חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ
(הון % 28.2 הצבעה % 21)

הבינלאומי הראשון הנפקות בע"מ
(הון % 100 הצבעה % 100)

בנק אוצר החייל בע"מ
(הון % 78 הצבעה % 78)*

בנק מסד בע"מ
(הון % 51 הצבעה % 51)

**הצבעה - אחוזי האחזקה בזכויות ההצבעה
הון - אחוזי האחזקה בהון החברה**

* ראה באור 15.ה. לדוחות הכספיים, באשר לרכישת החזקות חבר באוצר החייל על ידי הבנק ביום 16 בינואר 2018, אשר בעקבותיה מחזיק הבנק ב-100% מזכויות ההצבעה ומהזכות למנות דירקטורים וב-99.99% מהזכויות בהון.

רכוש קבוע

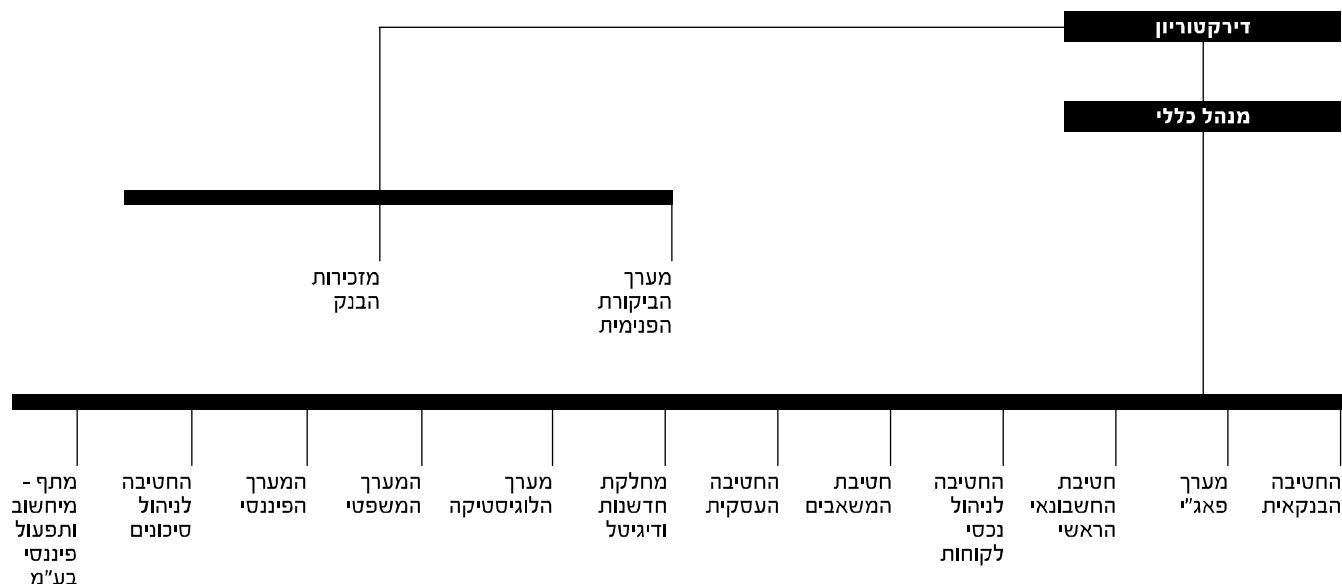
ליום 31 בדצמבר			
2016		2017	
יתרה	יתרה	פחת שנצבר	עלות במיליוני ש"ח
1,028	991	619	1,610
105	104	632	736
1,133	1,095	1,251	2,346

בניינים ומקרקעין (לרבות התקנות ושיפורים במושכר)
 ציוד (לרבות מחשבים ריהוט וכלי רכב)
 סך הכל

נכון לתאריך 31 בדצמבר 2017 קבוצת הבנק הינה הבעלים או החוכרת של שטחים המשתרעים על כ-61 אלף מ"ר, ב-60 נכסים שונים (31 בדצמבר 2016 - כ-69 אלף מ"ר, ב-66 נכסים שונים). בנוסף, הקבוצה שוכרת שטחים ברחבי הארץ, המשתרעים על כ-47 אלף מ"ר, ב-144 נכסים שונים ברחבי הארץ (31 בדצמבר 2016 - כ-49 אלף מ"ר, ב-156 נכסים שונים). חוזי השכירות של השטחים המושכרים הינם לתקופות שונות, כאשר לרוב ניתנות לבנק אופציות להארכת תקופות השכירות. על פי רוב, חוזי השכירות הינם צמודים למדד המחירים לצרכן. מידע נוסף לגבי היבטים נוספים הקשורים להשקעה בבנינים וציוד, ראה באור 16 לדוחות הכספיים.

ההון האנושי

המבנה הארגוני של הבנק

נכון ליום 31 בדצמבר 2017 מנתה קבוצת הבנק 161 סניפים ושלוחות (94 סניפים ושלוחות בבנק, 46 סניפים ושלוחות באוצר החייל ו-21 סניפים ושלוחות במסד). הקבוצה בוחנת באופן שוטף את ההתפתחות ברווחיות ובפעילות העסקית של הסניפים, ביחס לאוכלוסיות המטרה אותן הם נועדו לשרת, היעדים שנקבעו בתוכניות העבודה של הבנקים בקבוצה והיכולת למצות את הפוטנציאל באזור הגיאוגרפי בו פועל כל סניף. במסגרת זו נבחנת באופן שוטף התאמת הפריסה הסניפית לסביבה העסקית ולשינויים באיזורים המהווים פוטנציאל לפיתוח עסקי באוכלוסיית המטרה של כל אחד מהבנקים בקבוצה.

אסטרטגיית משאבי אנוש

אסטרטגיית משאבי אנוש של הבנק נבנית בהתאמה למדיניות הבנק ויעדיו העסקיים ועיקרה שותפות אסטרטגית בהשגת היעדים העסקיים של הבנק ומימוש מלא הפוטנציאל של ההון האנושי. בהתאם, במהלך שנת 2017 התמקדה אסטרטגיית משאבי אנוש במספר תחומים עיקריים:

פיתוח ההון האנושי - חיזוק ההון האנושי ופיתוחו בהתאם לצרכי הבנק ויעדיו העסקיים ותוך ראייה לטווח ארוך: איתור ומיצוי הפוטנציאל בקרב העובדים, מיפוי פערי ידע והקניית יכולות ליבה מרכזיות, הכשרות מקצועיות וניהוליות ופיתוח מנהלים.

תכנון כח אדם לטווח ארוך - מיפוי ותכנון צרכי ההון האנושי בהלימה ליעדי הבנק, התאמת מסלולי קריירה, גיוס והכשרת עתודות ניהול ועתודות מקצועיות בהתאם לצרכי הבנק.

פיתוח ארגוני - פיתוח כלים מתקדמים בכל תחומי הטיפול בהון האנושי בארגון, ביניהם: טיוב תהליכי גיוס, קליטה ושימור עובדים, הוקרת עובדים, ייעול תהליכים ארגוניים ובניית כלי בקרה, הערכת ביצועים, תמיכה ביחידות הבנק ועוד.

תקשורת פנים ארגונית - ניהול התקשורת הפנים ארגונית לשם יצירת שיח ושיתוף פעולה חוצה ארגון תוך העצמת ההון האנושי, דגש על פתיחות ושקיפות מידע, עידוד דיאלוג שוטף בבנק באמצעים שונים ומיתוג פעילויות הרווחה של הבנק.

תרבות ארגונית - תמיכה בתרבות המחזקת את ערכי ויעדי הבנק תוך שימת דגש על מצויינות בכל התחומים, אתיקה, אחריות חברתית ותרומה לקהילה.

כח אדם

מספר העובדים בקבוצת הבנק, על בסיס משרה מלאה, עמד בסוף שנת 2017 על 4,451, בהשוואה ל-4,623 בסוף שנת 2016, קיטון בשיעור של 3.7%.

נתונים אודות מצבת כח האדם בקבוצת הבנק במונחי משרות⁽¹⁾

2016		2017		
יתרה לסוף שנה	ממוצע שנתי	יתרה לסוף שנה	ממוצע שנתי	
3,465	3,548	3,363	3,401	הבנק - בארץ
1,129	1,160	1,078	1,094	חברות בנות בארץ
29	30	10	17	חברה בת בחו"ל
4,623	4,738	4,451	4,512	סך הכל בקבוצת הבנק

(1) מספר המשרות כולל גם תרגום למשרות של עלות שעות נוספות, בתוספת משרות כח אדם חיצוני שאינם עובדי הבנק, אך מספקים שירותי עבודה שנדרשה לוויסות כח האדם במסגרת הפעילות השוטפת ולצורך הטמעת פרויקטים.

להלן נתונים לגבי ממוצע שנתי של מצבת כח האדם בקבוצה לפי מגזרי פעילות פיקוחיים: המשרות המוצגות על פי מגזרי פעילות כוללות משרות של עובדים ישירים במגזר ומשרות של עובדי מטה ברמות השונות, שעלות העסקתם הועמסה על המגזר. חישוב מספר המשרות כאמור, מתבסס על מודל הקצאת העלויות אשר משמש את הבנק.

שנת 2016	שנת 2017	
295	270	מגזר עסקים גדולים
178	161	מגזר עסקים בינוניים
1,100	1,095	מגזר עסקים קטנים וזעירים
2,673	2,532	מגזר משקי בית
107	97	מגזר בנקאות פרטית
319	301	גופים מוסדיים
66	56	מגזר ניהול פיננסי
4,738	4,512	סך הכל

מאפייני המשאב האנושי

הוותק הממוצע של עובדי הבנק עומד על 18.7 שנים, בהשוואה ל-18.1 שנים בתקופה המקבילה אשתקד. הגיל הממוצע של עובדי הבנק עומד על 47.2 בהשוואה ל-46.6 בשנת 2016.

ניוד עובדים

על מנת להקטין ככל הניתן סיכונים ותלות בנושאי תפקידים שונים וכחלק מהפיתוח האישי והמקצועי של העובדים, הבנק מקפיד על ניוד עובדים בתוך הבנק ועל נהלי רוטציה בתפקיד. לשם כך פועל הבנק באופן שוטף לניוד בעלי תפקידים רגישים בסוף תקופת הכהונה הקבועה בנהלי הבנק בהתאם לתוכנית רוטציה רב שנתית, על פי סוג התפקיד ו/או הצרכים הפרסונליים ובכפוף למגבלות של הסכמי העבודה בבנק.

איכות ההון האנושי ואיכות הניהול

במהלך שנת 2017, נמשכה המגמה של טיפוח ההון האנושי בבנק באמצעות יצירת תהליכים מתקדמים בשלבים שונים של חיי העובד בארגון: גיוס, מיון וקליטת עובדים חדשים, הענקת קביעות ומינויים חדשים, פיתוח מנהלים, וכד'.

מאגר עתודות ניהול ותוכניות פיתוח מנהלים

מאגר עתודות הניהול של הבנק נבנה על בסיס הפרופיל הניהולי וכישורי הליבה הקריטיים. באמצעות המאגר מנוהל מעקב אחר עובדים בעלי פוטנציאל ניהולי לצרכי תכנון ופיתוח אישי ולצורך מיפוי פערים איכותיים וכמותיים. כתוצאה, נפתחו בשנים האחרונות מסלולים שונים לפיתוח מנהלים, במטרה להכשיר עתודות ניהול לטווחים שונים. נכון לדצמבר 2017 שיעור האקדמאים בבנק עומד על 58%.

קוד אתי

הבנק פועל כל העת למיסוד והטמעת התנהגות אתית, פיתוח כלים להטמעה של הקוד ולקידום תרבות של אתיקה ואחריות חברתית בקרב עובדיו. לשם כך מונו מוסדות אתיקה בבנק, ביניהם ועדת אתיקה בראשות חבר הנהלה אשר אחראית על הטמעת הקוד ועל מתן ייעוץ והדרכה בהתאם לערכי הקוד האתי, בין היתר, באמצעות פורטל הקוד האתי הכולל כלים אינטראקטיביים שונים לשימוש כלל העובדים. הקוד האתי של הבנק עודכן במהלך שנת 2016 בשיתוף העובדים. במהלך שנת 2017 התקיימו ימי עיון לכל עובדי ומונהלי הבנק כחלק מתוכנית הטמעה מקיפה בנושא אתיקה.

תקשורת פנים ארגונית

תקשורת פנים ארגונית משמשת ככלי ניהולי אסטרטגי שתפקידו לתמוך ביעדי הבנק ובפעילותו, ללוות את מכלול התהליכים והאירועים המרכזיים וליצור דיאלוג וחיבור של העובדים לארגון. הבנק שם דגש על ניהול אפקטיבי של התקשורת הפנים ארגונית במטרה לקדם שקיפות, להגדיל את שביעות רצון העובדים ולחזק את הקשר בין כלל עובדי הבנק.

הדרכה והכשרות מקצועיות

במהלך שנת 2017 הושם דגש על פיתוח אקלים של למידה ומצוינות בקרב העובדים והוכנסו לשימוש תהליכים וכלי מידע למיפוי פערי ידע ולפיתוח הכשרות מקצועיות מתקדמות בקבוצת הבנק. בנוסף, הושם דגש על הכשרות בתחומי הליבה של הבנק ועל פיתוח מנהלים לפני ובמהלך תפקיד. מספר ימי ההדרכה של קבוצת הבנק הסתכם בשנת 2017 ב-20,178, המהווים כ-79 משרות וכ-4 ימי הדרכה בממוצע לעובד בקבוצה בשנה (לעומת 19,284, המהווים כ-75 משרות וכ-3.7 ימי הדרכה בממוצע לעובד בשנה).

מערכת יחסי העבודה

- בבנק קיימים שני ארגוני עובדים: ארגון המנהלים ומורשי החתימה אשר מייצג כ-800 עובדים וארגון הפקידים אשר מייצג כ-1,900 עובדים. בבנק קיימים הסכמים קיבוציים הקובעים הצמדה מסוימת של תנאי הפקידים והמנהלים ומורשי החתימה להסכמים הנחתמים בין הנהלת בנק לאומי לישראל (להלן - "בנק לאומי") לבין ועדי עובדיו.
- א. ביום 28 בספטמבר 2016, הגישו המנהלים ומורשי החתימה בקשת צד בסכסוך קיבוצי, בה טענו כי מכוח הסכם ההצמדה לבנק לאומי הם זכאים למענק בגובה משכורת אחת לכל עובד, בעקבות תשלום כזה שביצע בנק לאומי לעובדיו ביום 2 ביוני 2016. לאחר שמיעת הראיות, נמצא התיק בשלב הסיכומים, אשר עתיד להסתיים בחודש מרס 2018.
- ב. ביום 17 בנובמבר 2016, הגישו גם הפקידים בקשת צד לסכסוך קיבוצי, בה טענו כי מכוח הסכם ההצמדה לבנק לאומי הם זכאים למענק בגובה משכורת אחת לכל עובד, בעקבות תשלום כזה שביצע בנק לאומי לעובדיו, ביום 2 ביוני 2016. לאחר שמיעת ראיות, ביום 30 בנובמבר 2017 הושלם שלב הגשת הסיכומים והצדדים ממתנינים לפסק הדין.
- ג. ביום 23 במרס 2017, קיבל בית הדין האזורי לעבודה בתל אביב את תביעת הפקידים בבקשת צד בסכסוך קיבוצי שהגישו, וקבע כי הם זכאים לקבל המרה של ימי מחלה בלתי מנוצלים לימי חופשה לניצול בפועל בפרישת גיל, בעקבות הסכם שנעשה בבנק לאומי בינואר 2015. הבנק הגיש ערעור. ביום 2 בנובמבר 2017 התקיים דיון בערעור, ובו הציע בית הדין לצדדים להתפשר ואיפשר להם להודיע לו עד ליום 17 בדצמבר 2017, אם הגיעו לפשרה, שאם לא כן יפסוק לדין. הצדדים הודיעו כי לא הגיעו לפשרה וממתנינים לפסק הדין.
- ד. ביום 14 במרס 2017, הגישו המנהלים ומורשי החתימה בקשת צד בסכסוך הקיבוצי, בה ביקשו סעדים זמניים וקבועים כנגד המשך הליכי ההתייעלות בבנק, תוך בקשה כי בית הדין יורה לבנק לקיים עמם משא ומתן לשם חתימה על הסכם קיבוצי בכל הנוגע להשלכות ההתייעלות על המנהלים ומורשי החתימה. הצדדים החליפו כתבי טענות ולמנהלים הותר להגיש בקשת צד מתוקנת, עליה יוכל הבנק להגיב בתשובת צד מתוקנת. דיון להוכחות נקבע ליום 6 במאי 2018.
- ה. ביום 8 במרס 2017, התקבלה הודעת הסתדרות העובדים החדשה (להלן - "ההסתדרות"), לפיה מעל לשליש מעובדי מתף מיחשוב ותפעול פיננסי בע"מ (להלן - "מתף") הצטרפו להסתדרות וכי החל מיום זה ההסתדרות הינה ארגון העובדים היציג של עובדי מתף. הנהלת מתף החלה במשא ומתן עם ההסתדרות והעובדים על הסכם עבודה ראשוני.

מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי

מדיניות תגמול לנושאי משרה בבנק

ביום 16 בפברואר 2014, אישרה אסיפת בעלי המניות של הבנק את מדיניות התגמול לנושאי המשרה בבנק בהתאם לסעיף 267א לחוק החברות והוראת ניהול בנקאי תקין A301 "מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי" (להלן - "ההוראה"). לפרטים נוספים אודות מדיניות התגמול לנושאי המשרה האמורה ראו דיווח מיידי של הבנק מיום 5 בינואר 2014 (מס' אסמכתא: 01-004648-2014). ביום 12 באפריל 2016 פורסם חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג), תשע"ו-2016 (להלן - "חוק התגמול") ובימים 13 באוגוסט 2015 ו-29 בספטמבר 2016 פורסמו תיקונים להוראה (להלן - "התיקונים להוראה").

ביום 23 בפברואר 2017, אישרה אסיפת בעלי המניות של הבנק מדיניות תגמול חדשה לנושאי המשרה בבנק לפי סעיף 267א לחוק החברות המעודכנת לפי חוק התגמול והתיקונים להוראה וכן תנאי ההעסקה ליו"ר הדירקטוריון, גב' אירית איזקסון. לפרטים נוספים ראו דיווח מיידי של הבנק מיום 18 בינואר 2017 (מס' אסמכתא: 01-006415-2017) ולדיווח המשלים מיום 14 בפברואר 2017 (מס' אסמכתא: 01-016098-2017). האמור בדוחות אלה נכלל כאן על דרך ההפניה.

מדיניות תגמול לעובדים

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין A301 "מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי" (להלן - "ההוראה"), בחודש אפריל 2017 אישר הבנק, בחלוף כשלוש שנים ממועד אישורה הקודם, מדיניות תגמול מעודכנת לכלל עובדי הבנק, לרבות עובדים מרכזיים, וכן עקרונות למדיניות תגמול קבוצתית, כאשר מדיניות התגמול לנושאי המשרה כפי שאושרה על ידי אסיפת בעלי המניות של הבנק ביום 23 בפברואר 2017 מהווה חלק ממנה. במסגרת מדיניות התגמול לעובדים עודכנו ההוראות בקשר לתגמול עובדים ועובדים מרכזיים, לרבות בהתאם לתיקונים שחלו בהוראה ממועד פרסומה לראשונה וכן עודכנו הוראות בדבר חלוקת האחרייות בין הגורמים הרלוונטיים בבנק העוסקים במנגנון התגמול. כמו כן, במסגרת מדיניות התגמול הקבוצתית עודכנו העקרונות בדבר תגמול קבוע ותגמול משתנה של נושאי משרה בתאגידים נשלטים, לרבות בשים לב לעקרונות שנקבעו במדיניות התגמול לנושאי המשרה בבנק.

לגילוי נוסף בנושא "תגמול", ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", שעומד לעיון באינטרנט.

הסכמים מהותיים

פרט להסכמים בדרך העסקים הרגילה, ההסכמים המפורטים להלן, שנחתמו בשנת 2017 ו/או שנחתמו קודם לכן ועדיין מחייבים את הבנק, עשויים להחשב כהסכמים מהותיים שלא במהלך העסקים הרגיל:

1. הסכם בעלי מניות ואופציות מכר (PUT) אוצר החייל:
במסגרת הסדרים משנת 2006, בין הבנק לבין חבר משרתי הקבע והגמלאים בע"מ (להלן - "חבר"), שהיתה עד לאחרונה בעלת מניות נוספת באוצר החייל, היו לבנק התחייבויות מסוימות כלפי חבר, וביניהן זכות לאופציות מכר (PUT), שתוקפה אמור היה לפוג ב-17 בפברואר 2018, לפיה חבר רשאית היתה לחייב את הבנק לרכוש ממנה את החזקותיה באוצר החייל, כולן או חלקן.
ביום 14 בינואר 2018 הציע הבנק לכלל בעלי המניות באוצר החייל לרכוש את מניותיהם באוצר החייל, על סוגיהן השונים, במסגרת הליך לפי סעיף 341 לחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן - "חוק החברות"). התמורה הכוללת בגין רכישת המניות הינה בסך של כ-340 מיליון ש"ח, מחיר התואם את מחיר המימוש הקבוע בתנאי האופציה שנתן הבנק לחבר, והיא משקפת מחיר לפי שווי של 121% מההון העצמי של אוצר החייל על פי דוחותיו הכספיים ליום 30 בספטמבר 2017.
ביום 16 בינואר 2018 הושלמה רכישת החזקות חבר על ידי הבנק ובעקבותיה מחזיק הבנק ב-100% מזכויות ההצבעה באוצר החייל ומהזכות למנות דירקטורים וב-99.99% מהזכויות בהון. עם העברת החזקותיה של חבר לבנק, פקעה גם אופציית המכר המתוארת לעיל.
הבנק פועל כעת להשלמת רכישת מניותיהם של יתר בעלי המניות באוצר החייל בהתאם להוראות סעיפים 341 ו-342 לחוק החברות ובכפוף למועדים ולתנאים הקבועים בהם.
2. הסכמי עבודה קיבוציים:
בבנק קיימים שני ועדים - ועד הפקידים ועד המנהלים ומורשי החתימה.
להלן תמצית ההסכמים העיקריים שנחתמו עם שני ועדי העובדים:
- הסדר קיבוצי מיום 19 בנובמבר 1975 בין הנהלת הבנק לבין הוועד הארצי של אגודת המנהלים ומורשי החתימה של הבנק, בדבר הצמדת תנאי שכר ונילויים ותנאי עבודה, כנהוג לגבי מורשי החתימה בבנק לאומי לישראל בע"מ. ביום 12 בנובמבר 2000 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד, הקובע את חובות וזכויות העובדים, בין השאר, לעניין מדיניות שעות נוספות, חופשה שנתית, הבראה, חופשות מחלה, חופשות לידה, לימודים, פיטורין והתפטרות ופיצוי פיטורין (חוקת עבודה).
פרט להסכמים אלה נחתמים מעת לעת, בין הבנק לבין הוועד האמור, הסכמים פרטניים לגבי נושאים ספציפיים.
- הסדר קיבוצי מיום 25 באוקטובר 1974 בין הנהלת הבנק לבין הוועד הארצי של ארגון עובדי הבנק, בדבר קבלת תשלומים נלווים, כפי שמקבלים עובדי בנק לאומי לישראל בע"מ. כמו כן קיים הסכם קיבוצי מיוחד מאותה שנה, הקובע את חובות וזכויות העובדים, בין השאר, לעניין נידות בין תפקידים, מדיניות שעות נוספות, חופשה שנתית, הבראה, חופשות מחלה, חופשות לידה, לימודים, פיטורין והתפטרות ופיצוי פיטורין (חוקת עבודה). פרט להסכמים אלה נחתמים מעת לעת, בין הבנק לבין הוועד האמור, הסכמים פרטניים לגבי נושאים ספציפיים.
3. שיפוי ופטור לנושאי משרה בבנק ובחברות בת שלו ראה באור ג'25 לדוחות הכספיים.
4. שטרי נאמנות וערבויות בהנפקת אגרות חוב, כתבי התחייבות נדחים ושטרי הון נדחים - הבינלאומי הנפקות, חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, התקשרה בשטרי נאמנות בקשר להנפקת אגרות חוב, כתבי התחייבות נדחים ושטרי הון נדחים מסדרות שונות המונפקים על ידי הבינלאומי הנפקות, על פי תשקיפים בהנפקות ציבוריות או פרטיות.
בין הבינלאומי הנפקות לבין הבנק נחתמו הסכמים לפיהם, בגין הנפקות שתמורתן מופקדת בפקדונות או בפקדונות נדחים בבנק בתנאים זהים לתנאי תעודות ההתחייבות ובחלקם בתוספת עמלה, התחייב הבנק לשאת בכל התשלומים למחזיקי תעודות ההתחייבות, לרבות החזרי קרן ותשלומי רבית.
סך השווי המשוער של תעודות ההתחייבות שהונפקו במסגרת שטרי הנאמנות האמורים, שתמורתם הופקדה בבנק, ושנמצאות בידי הציבור, נכון ליום 31 בדצמבר 2017 (כולל הפרשי הצמדה, רבית שנצברה, הוצאות הנפקה, נכיון ופרמיה), הינו 4,567 מיליון ש"ח.
5. הסדרים בנושאים הקשורים לשוק ההון - הודעה שניתנה על ידי הבנק ביום 1 באוגוסט 1984 למפקחת על הבנקים דאז על מספר מגבלות שהבנק לקח על עצמו בקשר לפעילותו בשוק ההון.
6. שעבוד נכסי הבנק למסלקות בארץ ובחו"ל ולבנקים וברוקרים זרים - ראה באור 26 לדוחות הכספיים.
7. שעבוד לטובת בנק ישראל - ראה באור 26 לדוחות הכספיים.
8. ערבות הדדית לקרן סיכוני מעו"ף ולקרן סיכונים שהוקמה על ידי הבורסה - ראה באור 3.25. ד'. ו-3.25. ה'. לדוחות הכספיים.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים שחלים על קבוצת הבנק

להלן תמצית פירוט של שינויי חקיקה ויוזמות חקיקה רלוונטיים עיקריים לתקופת הדוח אשר משפיעים או עשויים להשפיע מהותית על פעילות הבנק.

בנקאות

כללי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות)(תיקון), התשע"ז-2017

ביום 24 באוגוסט 2017, פורסם ברשומות התיקון הנ"ל לכללי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות), תשס"ח-2008. בתיקון נקבע, בין היתר, כי עמלה הנגבית עבור שירות הניתן בערוצים ישירים תהיה נמוכה מזו הנגבית עבור אותו שירות באמצעות פקיד. התיקון צפוי להביא להגברת התחרות הבין בנקאית בתחום מתן השירותים בערוצים הישירים, שמחד עשויה להביא להגדלת היקף הפעילות בערוצים אלה ומאידך לשחיקה אפשרית בעמלות. בשלב זה לא ניתן לכמת את השפעת התיקון על קבוצת הבנק.

הודעת נגידת בנק ישראל בעניין מתווה להפחתת העמלה הצולבת

ביום 16 בינואר 2018 הודיעה נגידת בנק ישראל על כוונתה להפחית את העמלה הצולבת בעסקאות חיוב נדחה על פי מתווה שפרטיו הסופיים ייקבעו לאחר בחינת הערות הציבור. לאחר בחינת הערות הציבור פירסם בנק ישראל ביום 25 בפברואר 2018 מתווה מעודכן של הפחתת העמלה צולבת, להלן עיקריו:

עמלה על עסקאות חיוב נדחה - תופחת משיעור 0.7% כיום עד לשיעור 0.5% בחמישה שלבים, בשלב ראשון החל מיום 1 בינואר 2019 תופחת ל-0.6%, ואחר כך מידי שנה ב-0.025% נוספים. בשלב האחרון, החל מיום 1 בינואר 2023 תופחת ל-0.5%. עמלה על עסקאות חיוב מידי - תופחת משיעור 0.3% כיום עד לשיעור 0.25% בשני שלבים, הראשון החל מיום 1 בינואר 2021 והשני מיום 1 בינואר 2023. להפחתת שיעור העמלה הצולבת צפויה להיות השלכה מסוימת על הכנסות הבנק מפעילות בכרטיסי אשראי.

תזכיר חוק שירותי תשלום, התשע"ז-2017

פורסם ב-19 ביולי 2017, בהמשך לדוח הוועדה הבינמשרדית לקידום השימוש באמצעי התשלום, בא להחליף את חוק כרטיסי חיוב, התשמ"ו-1986, בחוק מקיף ועדכני יותר, התואם את ההתפתחויות הטכנולוגיות בתחום זה, ומתבסס גם על האסדרה האירופאית בהתאם לעקרונות שנקבעו ב-PSD (Payment Service Directive).

החוק המוצע מבקש להסדיר שתי מערכות חוזיות עיקריות -

- בין "נותן שירות תשלום למשלם" (מנפיק אמצעי תשלום או מנהל חשבון תשלום) לבין המשלם.
- בין "נותן שירות תשלום למוטב" (סולק או מנהל חשבון תשלום) לבין המוטב (מקבל התשלום).

שירותי התשלום עליהם חל החוק המוצע הם: ניהול חשבון תשלום, הנפקה של אמצעי תשלום, סליקה של עסקת תשלום וכל שירות נוסף שקבע השר, בהסכמה עם שר האוצר ונגיד בנק ישראל.

החוק המוצע עוסק בהוראות המהותיות וההגנות הצרכניות בתחום שירותי התשלום וקובע הוראות בנושאים העיקריים הבאים - חוזה שירותי תשלום (אופן כריתת החוזה, תוכנו, קיומו וסיומו), אחריות לשימוש לרעה באמצעי התשלום, הפסקת הוראות תשלום בנסיבות מסוימות, הרשאות לחיוב חשבון או אמצעי תשלום, אופן ביצוע הוראות תשלום, קביעת סנקציות פליליות ועיצומים כספיים בגין הפרות מסוימות של הוראות החוק. בשלב זה, לא ניתן לכמת את השפעת תזכיר החוק על קבוצת הבנק.

בנקאות בתקשורת

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 367 - בנקאות בתקשורת

ההוראה פורסמה ביום 21 ביולי 2016, במטרה לעודד את התפתחות הבנקאות הדיגיטלית ואגב כך להגביר את התחרות במערכת הבנקאית. ההוראה מסירה חסמים קיימים ומאפשרת הרחבת היקף השירותים הבנקאיים הניתנים באמצעים טכנולוגיים וביצוע מגוון פעולות בנקאיות מרחוק. בד בבד, מטילה ההוראה על התאגידים הבנקאיים אחריות מוגברת לניהול הסיכונים הייחודיים הגלומים בפעילות, וביניהם סיכונים אבטחה וסייבר וסיכונים פגיעה בפרטיות, וכן מחייבת לחזק ולהתאים את המסגרת לניהול הסיכונים לסביבת הפעילות הטכנולוגית המתקדמת, לרבות הוספת בקורות, ניטור פעולות חריגות, משלוח התראות ללקוחות והדרכת לקוחות.

ההוראה מהווה רפורמה בדיני הבנקאות וצפויה להוביל לשינויים במגוון והיקף השירותים הבנקאיים שיועמדו ללקוחות באמצעים ישירים, וזאת בהתאם להתפתחויות הטכנולוגיות בתחום הפינטק והמגמות הבינלאומיות. בבנק הוקמה מחלקה יעודית לטיפול הוליסטי בתחום החדשנות והדיגיטל.

ביום 25 בדצמבר 2017 פורסם תיקון להוראה, במסגרתו הוסדרו בעיקר הכללים ליישום חובה, שהוטלה על התאגידים הבנקאיים בחוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017, להעביר מידע בדבר יתרת לקוח בחשבון עובר ושב לגופים פיננסיים אחרים. הבנק נערך ליישום ההוראה במועד שנקבע.

אשראי ובטוחות

הצעות החוק שלהלן כוללות רפורמה משמעותית בדיני בטוחות וחדלות פרעון, העלולה לפגוע בזכויות נושים מובטחים וביכולת גביית חובות.

הצעת חוק חדלות פרעון ושיקום כלכלי, התשע"ו-2016

ההצעה, אשר התקבלה בקריאה ראשונה ביום 9 במרס 2016, כוללת רפורמה מקיפה בדיני חדלות הפרעון, תוך קביעת מסגרת חקיקתית אחת לתאגידים ויחידים, והתייחסות להיבטים הייחודיים הנוגעים לכל אחד מהם. ההצעה כוללת, בין היתר, את החידושים הבאים: הגדרת חדלות פרעון תהיה לפי המבחן התזרימי במקום המבחן המאזני הנוהג כיום; נושה עתידי לא יהיה רשאי להגיש בקשה לפתוח בהליכים, אלא בנסיבות בהן החייב פועל במטרה להונות את נושיו; הסמכת בית המשפט המחוזי להחליט בדבר הדרך המתאימה לטיפול בחדלות הפרעון של תאגידים (הליכי שיקום או הליכי פירוק); הסמכת בית משפט השלום או גורמים מנהליים לדון ביחידים, בהתאם להיקף החוב. בתקופת בדיקה, יבחן מצבו הכלכלי של החייב והתנהלותו, ותחול הקפאת הליכים, ובסיומה תיקבע לחייב תכנית שיקום, שעם השלמתה יופטר היחיד מחובותיו. יחיד שאין ביכולתו לפרוע את חובותיו, יופטר באופן מיידי; הרוב המכריע של החובות בדין קדימה יבוטל; בעל שעבוד צף יוכל להיפרע רק עד לסכום השווה ל-75% משווי הנכסים הכפופים לשעבוד הצף, למעט אם השעבוד הצף נרשם טרם לפרסום החוק, כפוף לתנאים המפורטים בהצעה; נושה מובטח לא יהיה זכאי לקבל את רבית הפיגורים על החוב המובטח ממימוש הנכסים המשועבדים, אלא רק לאחר שהחובות של הנושים הרגילים נפרעו במלואם. מאז פרסום הצעת החוק התקיימו לגביה דיונים רבים בוועדת חוקה, חוק ומשפט, בהם הוצעו וגובשו שינויים נוספים גם לעומת האמור בהצעת החוק.

הצעת חוק המשכון, התשע"ה-2015

ההצעה, אשר אושרה בקריאה ראשונה ביום 17 ביולי 2015, כוללת שינויים מרכזיים בדיני השעבודים, בין היתר כמפורט להלן: זכותו של יחיד למשכן נכס שטרם הגיע לרשותו ואף נכס שטרם בא לעולם; ביטול מוסד "השעבוד השוטף" - החברה החייבת תוכל ליצור משכון קבוע על הנכסים העתידיים של החברה, ומעמדו של משכון זה לא יהיה נחות אוטומטית ביחס לשעבודים ספציפיים; ביטול האפשרות של נושה להגביל את כוחו של החייב לבצע עסקאות בנכס הממושכן, ועוד.

תחרותיות

החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017

בהמשך להמלצות הוועדה להגברת התחרות בשירותים בנקאיים ופיננסיים נפוצים, בראשות עו"ד דרור שטרם (להלן - "הוועדה"), פורסם ביום 31 בינואר 2017 החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017 (להלן - "החוק") אשר עיקריו יפורטו להלן.

צעדים נוספים ליישום המלצות הוועדה ננקטים על ידי בנק ישראל, ביניהם הגדלת מספר השחקנים בשוק האשראי הקמעונאי, הסרת חסמים להקמת בנקים חדשים בישראל, לרבות הקלות לחברות כרטיסי אשראי ופתיחת מערך התשלומים לתחרות.

ואלה עיקרי החוק: בנק בעל היקף פעילות רחב, אשר שווי נכסיו כפי שמופיע במאזן הבנק בדוח הכספי השנתי האחרון שנערך על בסיס מאוחד (להלן - "נכסים מאזניים") עולה על 20% משווי הנכסים הנ"ל של כלל הבנקים בישראל (להלן - "בנק בעל היקף פעילות רחב"), לא יעסוק בתפעול הנפקה של כרטיסי חיוב ובסליקת עסקאות בכרטיסי חיוב, לא ישלט ולא יחזיק אמצעי שליטה בתאגיד העוסק בתפעול הנפקה או בסליקה כאמור (יהיה רשאי לתפעל הנפקת כרטיסי חיוב באמצעות אחר או להתקשר עם סולק). תחילת מגבלות השליטה והחזקת אמצעי השליטה הנ"ל על בנק בעל היקף פעילות רחב (אם שלט או החזיק אמצעי שליטה ערב יום פרסום החוק) - שלוש שנים מיום פרסום החוק, ובתנאים מסוימים - ארבע שנים ממועד פרסום החוק.

עוד נקבע, כי החל מתום ארבע שנים מיום פרסום החוק ועד שש שנים ממועד זה, תוקנה לשר האוצר סמכות לקבוע כי מגבלות כאמור יחולו גם על תאגיד בנקאי שאינו בנק בעל היקף פעילות רחב, ובלבד ששווי נכסיו המאזניים לא יפחת מ-10% משווי הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל.

נכון למועד פרסום דוח זה, שווי הנכסים המאזניים של הבנק נמוך מ-10% משווי הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל. בנוסף, נקבעה תקופת מעבר מיום פרסום החוק ועד תום חמש שנים מהמועד האמור, ולגבי בנק בעל היקף פעילות רחב - עד תום שלוש שנים ממועד הפרדת הבעלות (תקופת המעבר), במסגרתה יחולו מגבלות שונות על בנק המנפיק כרטיסי חיוב שערב פרסום החוק שלט או החזיק אמצעי שליטה בחברת כרטיסי חיוב (כולל הבנק). בין היתר, נקבע כי מתום שנה מפרסום החוק ועד תום תקופת המעבר, בנקים כאמור יחויבו לבצע את תפעול הנפקה של כרטיסי החיוב באמצעות חברת כרטיסי חיוב אחת לפחות, ולעניין בנק בעל היקף פעילות רחב וכל בנק אחר שאינו עוסק בתפעול הנפקה (כולל הבנק) - באמצעות שתי חברות לפחות, שאחת מהן לפחות אינה בשליטתו והוא אינו מחזיק בה אמצעי שליטה. כמו כן, נקבע כי מתום שנתיים מיום פרסום החוק ועד תום תקופת המעבר, בנק כאמור, לא יבצע באמצעות חברת כרטיסי חיוב אחת, תפעול הנפקה של יותר מ-52% מסך כרטיסי החיוב החדשים שהוא מנפיק ללקוחותיו. שר האוצר, בהסכמת הנגיד ובאישור ועדת הכלכלה של הכנסת, רשאי בכל עת, במהלך תקופת המעבר, לשנות בצו, לכלל הבנקים או לסוג מסויים מהם, את השיעור הקבוע בפסקה זו, אם מצא כי הדבר מוצדק לשם קידום התחרות בשוק האשראי. על בנק בעל היקף פעילות רחב הוטלו בתקופת המעבר מגבלות נוספות בעניין חלוקת הכנסות בינו לבין חברת כרטיסי אשראי, צמצום מסגרות האשראי ותיחום המועד שבו הוא רשאי לפנות ללקוחותיו בעניין הצעת הנפקה/חידוש הכרטיס. במהלך תקופת המעבר, חברת כרטיסי אשראי רשאית לעשות שימוש בשמו של הלקוח ופרטי ההתקשרות עמו, אם הגיעו לידיה כדיון, אגב ביצוע תפעול הנפקה של כרטיסי חיוב, לשם פנייה ללקוח בהצעה להנפקת כרטיס חיוב או מתן אשראי, וזאת אף בלא שהלקוח נתן הסכמתו (וכל עוד לא ביקש הלקוח שלא ייעשה שימוש במידע כאמור).

החוק כולל הוראות נוספות אשר תכליתן הגברת התחרות והעצמת יכולת המיקוח של הצרכנים וביניהן העברת מידע, לבקשת לקוח, לגופים פיננסיים אודות היתרות בחשבון עו"ש, הטלת חובה על הבנק להפיץ כרטיסי אשראי של מנפיקים הקשורים עמו בהסכם הפצה והצגת מידע ללקוח, לפי בקשתו, גם על עסקאות שביצע באמצעות כרטיסי אשראי שהונפקו שלא על ידי הבנק והתשלום בעדן נעשה בדרך של חיוב חשבון הלקוח בבנק, איסור שינוי לרעה של תנאי התקשרות ואיסור מניעת תחרות וגישה למידע של גופים פיננסיים. כמו כן, נקבע כי גוף פיננסי יאפשר ללקוח או לנותן שירות להשוואת עלויות (על פי יפוי כוח מהלקוח) לצפות באופן מקוון במידע פיננסי הנוגע ללקוח ולעשות שימוש במידע הנ"ל לשם מתן שירותים המפורטים בחוק. כאמור לעיל, מגבלה זו אינה חלה על הבנק.

עוד כולל החוק איסור על סירוב בלתי סביר לבקשת לווה למתן הסכמה לשעבוד נוסף של נכס, נחות בדרגתו, לטובת נושה אחר, וכן על מימושו של שעבוד כאמור. ביום 22 באוקטובר 2017 פורסם תיקון להוראת נוהל בנקאי תקין 311 בענין ניהול סיכון אשראי, אשר בהתאם לו נדרש תאגיד בנקאי לקחת בחשבון, במדיניות האשראי, את ההשלכות הנובעות מזכותו של הלווה לשעבד את הנכס בשעבוד נוסף, נחות בדרגתו, ובפרט את ההשלכות הנובעות מאפשרות מימוש השעבוד על ידי הנושה האחר. הבנק נערך לעניין גיבוש המדיניות לעניין זה.

החוק אוסר על החזקה של יותר מ-10% מסוג מסוים של אמצעי שליטה בשירותי בנק אוטומטיים בע"מ, המפעילה מערכת ממשק בין מנפיקים לסולקים לאישור עסקאות בכרטיסי חיוב, ונקבעה תקופת מעבר בעניין זה לגבי מחזיקים קיימים.

החוק מורה על הקמת תשתית טכנולוגית לאספקת שירותי מחשוב. אם ייוכח שר האוצר, בתום 18 חודשים מיום תחילתו של החוק, כי אין חלופות טכנולוגיות מספקות והדבר דרוש לשם הגברת התחרות, יוכל השר לחייב בנק שחלקו בנכסים המאזניים עולה על 10% למכור ולתפעל שירותי מחשב או להשכיר מקרקעין המשמשים לצורך כך, בתנאים הקבועים בחוק. כאמור לעיל, מגבלה זו אינה חלה על הבנקים.

הצעדים הכרוכים בחקיקה זו צפויים להגביר את רמת התחרות במערכת הבנקאית בישראל, הן באמצעות הגדלת כוח המיקוח של הצרכן והן באמצעות עידוד כניסת שחקנים חדשים. תוצאה כזו מהווה מחד איום תחרותי על קבוצת הבינלאומי, ומאידך תומנת בחובה הזדמנויות, בעיקר לבנק שאינו בעל היקף פעילות רחב. בכונת הבנק למצות את ההזדמנויות העסקיות הגלומות בהגברת התחרות בתחומים אלו.

חוק הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות (תיקון מס' 5), התשע"ז-2017

ביום 9 באוגוסט 2017 פורסם תיקון מס' 5 לחוק שבנדון, במסגרתו תוקן, בין היתר, גם שם החוק ל"חוק אשראי הוגן, התשנ"ג-1993" ("החוק"). התיקון לחוק נעשה על רקע המלצות הצוות לבחינת הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית, ומטרתו להשוות בין הנורמות החלות על מלווים שאינם מוסדיים לאלה החלות על מלווים מוסדיים, לרבות המערכת הבנקאית. במסגרת התיקון נקבעו תקרות ביחס לעלות האשראי וביחס לרביית על אשראי בפיגור, ובנוסף הוחלו גם על הגופים המוסדיים וביניהם הבנקים, כלל הוראות החוק לרבות הוראות הקשורות בתהליך מתן האשראי וגבייתו. התיקון לחוק קובע סנקציות פליליות ומנהליות בגין הפרות שונות. החוק חל על יחידים בלבד, אולם לשר המשפטים סמכות להרחיב את התחולה גם לתאגידים מסוג שייקבע. התיקון ייכנס לתוקפו 15 חודשים מיום פרסומו ויחול על חוזים שייכרתו מיום כניסתו לתוקף. הבנק נערך ליישום החוק במועד שנקבע.

שוק ההון

א. קופות גמל

משרד האוצר פרסם ביום 19 בדצמבר 2016 את טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (רכישה, מכירה והחזקה של ניירות ערך) (תיקון), התשע"ו-2016, אשר מתקנת טיוטות קודמות באותו נושא.

על פי הטיטה משקיע מוסדי הנמנה על קבוצת משקיעים שלאחד מהם יש הסכם עם תאגיד למתן שירותי ניהול או תפעול ("מתפעל") רשאי לרכוש או למכור ניירות ערך באמצעות המתפעל או באמצעות צד קשור למתפעל ובלבד ששיעור עמלת הרכישה או המכירה לא יעלה על 20% מסך כל עמלות הרכישה או המכירה ששילם המשקיע המוסדי במהלך השנה. כמו כן, נקבעו תנאים שבהם משקיע מוסדי רשאי לרכוש או למכור ניירות ערך באמצעות צדדים קשורים למשקיע המוסדי. הטיטה מוסיפה דרישה להליך תחרותי, לפחות אחת לשלוש שנים, בקשר להחזקה של ניירות ערך וקובעת כי משקיע מוסדי שהתקשר בהסכם ישיר עם גלובל קסטודיאן (למעט בנק, בנק למשכנתאות או בנק חוץ שקיבלו רשיון מבנק ישראל) להחזקת ניירות ערך, יהיה פטור מהחובה לקיים הליך תחרותי לקבלת שירותי החזקה.

ביום 31 באוקטובר 2017 פורסמו התקנות הסופיות, אשר אינן כוללות את המגבלה הנ"ל של 20% לעניין רכישה או מכירה של ניירות ערך באמצעות מתפעל או צד קשור למתפעל, כאמור לעיל. כמו כן, נקבע כי ההליך התחרותי הנוגע להחזקה של ניירות ערך ייערך אחת לחמש שנים במקום שלוש, כאשר הדרישה לעריכת הליך תחרותי כאמור תיכנס לתוקפה רק בחלוף שנה מיום פרסום התקנות. לא ניתן עדיין להעריך את השלכות התקנות על הכנסות הבנק מתחום פעילות זה.

ב. חוק ניירות ערך (תיקון מס' 63), התשע"ז-2017 - שינוי מבנה הבעלות של הבורסה והמסלקות

ביום 6 באפריל 2017 פורסם חוק ניירות ערך (תיקון מס' 63) התשע"ז-2017 (להלן - "תיקון החוק"). תיקון החוק נכנס לתוקף ביום 6 ביולי 2017, למעט נושאים ספציפיים שנקבע להם תוקף מיוחד. מטרתו של תיקון החוק היא להסדיר שינוי מבנה הבעלות של הבורסה והמסלקות תוך הפרדת הבעלות בבורסה ובמסלקות מהחברות בהן והפיכתן לחברות למטרות רווח. לאחר השינוי המבני, הגישה למסחר ו/או לסליקה לא תהא עוד תלויה בקיומן של זכויות בעלות בבורסה ו/או במסלקות אלא תהא מבוססת על התקשרות חוזית בין הבורסה ו/או המסלקות לבין חברים פוטנציאליים. להלן עיקרי תיקון החוק:

הסדרת הרישוי, ההחזקה ואופן ניהול הבורסה ו/או המסלקות לאחר השינוי.

חבר בורסה או תאגיד בנקאי לא יהיו רשאים להחזיק בבורסה יותר מ-5% או לקבל היתר שליטה בבורסה ובמסלקות לאחר שינוי מבנה הבעלות. בנוסף, נקבע כי התמורה ממכירת אמצעי שליטה על ידי חברי הבורסה הקיימים מעבר לחלקם היחסי בהון העצמי של הבורסה, בהתאם לדוחותיה הכספיים לשנת 2015, אשר מסתכם בכ-508 מיליון ש"ח, תועבר לבורסה על מנת שתשמש להפחתת עמלות והשקעה בתשתיות טכנולוגיות בלבד. בהתאם לתיקון החוק, נקבעו מועדים לאישור תכנית הסדר על ידי בית המשפט.

עם תום חמש שנים ממועד אישור תכנית ההסדר על ידי בית המשפט או עד מועד הנפקת מניות הבורסה לציבור ורישומן למסחר, ככל שיונפקו, לפי המוקדם, חברי הבורסה הנוכחיים לא יהיו רשאים להחזיק אמצעי שליטה בבורסה בשיעור העולה על 5%. במהלך תקופה זו לא יקנו החזקות באמצעי השליטה, מעל השיעור המותר בחוק, זכויות כלשהן הצמודות להחזקות כאמור.

בנוסף, נקבעו כללי ממשל תאגידי מיוחדים שיחולו על הבורסה, בהתאם להחזקות חברי הבורסה בבורסה. כמו כן, נקבעו חובות דיווח לועדת הכספים בנושאים שונים.

ביום 7 בספטמבר 2017 אישר בית המשפט את תכנית ההסדר במסגרת הליך לפי סעיף 350 לחוק החברות, שהוגשה על ידי הבורסה, לשם יישומו של שינוי מבנה הבורסה והפיכתה לחברה למטרות רווח, בעלת הון מניות מסוג אחד בלבד. על פי תכנית ההסדר הוקצו לחברי הבורסה הנוכחיים מניות בבורסה, כשחלקה של קבוצת הבנק הסתכם (לאחר הקצאה לעובדים ונושאי משרה בבורסה) בכ-20.3%. לפרטים בדבר הצעה למכירת מניות הבורסה המוחזקות על ידי קבוצת הבנק ראה ביאור 1.12.

ביום 11 במאי 2017 הוגשה עתירה לבג"צ על ידי חברי כנסת, שביקשה לבטל את התיקון לחוק בטענה שהינו בלתי חוקתי, נוכח פגיעתו בזכויות יסוד חוקתיות וביניהן זכות הקניין של הציבור. עתירה זו נמחקה על ידי בית המשפט ביום 22 ביוני 2017.

ג. הוראת ניהול בנקאי תקין 330 - ניהול סיכון אשראי הטמון בפעילות מסחר של לקוחות במכשירים נגזרים ובניירות ערך.

ההוראה פורסמה ביום 23 באוקטובר 2017, והיא כוללת עקרונות לניהול סיכון אשראי הטמון בפעילות מסחר של לקוחות במכשירים נגזרים ובניירות ערך, ובעיקר פעילות ספקולטיבית ובכלל זה הוראות בעניין ממשל תאגידי, מדידת הסיכונים, ניהול ובקרת הסיכונים, והנחיות בדבר ניהול הסיכונים התפעוליים והמשפטיים.

בין היתר, נקבעה דרישה להעמדת בטחונות נזילים בגין נגזרי OTC - בטחונות משתנים (כנגד החשיפה הקיימת) ובטחונות ראשוניים (כנגד החשיפה הפוטנציאלית). את עיקר ההוראות יש ליישם לא יאוחר מיום 1 ביולי 2018.

דרישות הנוהל בנושא בטחונות מלקוחות לא יחולו בשלב זה על לקוח מפוקח (תאגיד בנקאי, קופות גמל, חברות ביטוח, קרנות נאמנות ותעודות סל), בנק מרכזי או לקוח שאינו עוסק בפעילות ספקולטיבית, והן תקבענה במועד מאוחר יותר. הבנק נערך ליישום ההוראות.

ממשל תאגידי וחברות

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 301 - דירקטוריון

ביום 5 ביולי 2017, פרסם בנק ישראל תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 301. מטרת התיקון היא להגביר את אפקטיביות הדיונים בדירקטוריון ואת התאמת תמהיל הדירקטוריון לפעילות הבנק ובכך לסייע לדירקטוריון להתמקד בצורה טובה יותר בנושאים אסטרטגיים ובסיכונים מרכזיים. בין התיקונים העיקריים נכללים התיקונים הבאים: התוספה דרישה לקבוע מדיניות שתקצוב כהונת יו"ר דירקטוריון; נקבעו תנאים נוספים לכשירות דירקטורים; הוקטן המספר המקסימלי של חברי הדירקטוריון מ-15 ל-10; בוטל הצורך לאשרר כל החלטה של ועדת הדירקטוריון במליאה ושנו הנושאים שלא ניתן להאציל לועדת דירקטוריון. התיקון נכנס לתוקף מייד, למעט השינויים בהרכב הדירקטוריון ובתנאי הכשירות של דירקטורים, שיכנסו לתוקף ביום 1 ביולי 2020.

פעילות חוצת גבולות של לקוחות

חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 227), התשע"ו-2016

על מנת שניתן יהיה ליישם את ההסכם הביילטרלי בין ארה"ב לבין ישראל בנוגע ליישום ה-FATCA ("הסכם הפטקא") והסכמים לחילופי מידע אוטומטיים על חשבונות פיננסיים לצרכי מס (CRS - COMMON REPORTING STANDARD) שייחתמו בין הרשויות המוסמכות במדינת ישראל לבין הרשויות המוסמכות במדינות עמן נחתם הסכם לחילופי מידע, במתכונת שקבע ארגון ה-OECD, פורסם ביום 14 ביולי 2016 חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מס' 227), התשע"ו-2016. החוק מטיל על מוסדות פיננסיים ישראלים מדווחים חובה לאסוף ולהעביר מידע, כהגדרתו בחוק, הכל כפי שיקבע בתקנות שר האוצר לעניין זה. בהתאם לחוק, ניתן יהיה להטיל על מוסדות פיננסיים ישראלים מדווחים עיצום כספי בגין אי זיהוי פרטים או בשל פגם בהעברתם, וזאת מבלי לגרוע מאחריותו הפלילית של אדם בשל הפרת הוראה כאמור המהווה עבירה.

תקנות מס הכנסה (יישום הסכם פטקא), התשע"ו-2016

התקנות, אשר פורסמו ביום 4 באוגוסט 2016, קובעות את החובות המוטלות על מוסדות פיננסיים לצורך יישום הסכם הפטקא, ומסדירות את התהליכים השונים שעל מוסדות פיננסיים לבצע לשם בדיקת נאותות לחשבונות פיננסיים לצורך זיהוי בעלי החשבון וסיווגם כחשבונות שיש לדווח עליהם במסגרת הסכם זה. כן כוללות התקנות חובת מתן הודעה ללקוח בדבר העברת מידע למנהל רשות המסים, חובת דיווח וניכוי המוטלות על המוסדות הפיננסיים שאינם משתתפים ביישום הסכם הפטקא, והוראת מעבר לעניין תנאי ההכרה ביישום כמוסד ציבורי על ידי מוסד פיננסיי ישראל מדווח.

חוזר בנק ישראל בעניין ניהול סיכונים הנובעים מפעילות חוצת גבולות של לקוחות (cross border)

בהתאם לחוזר, אשר פורסם ביום 16 במרס 2015, לאור התגברות הסיכונים הכרוכים בפעילות מול תושבי חוץ, על תאגיד בנקאי לבחון ולעדכן את מדיניותו, את נהליו ואת הבקורות ביחס לפעילות מול תושבי חוץ. עוד נקבע בחוזר, כי סירוב לפתוח חשבון חדש ללקוח שאינו משתף פעולה עם התאגיד הבנקאי באופן שנדרש ליישום מדיניותו ונהליו של התאגיד בעניין סיכון cross border וסירוב להעניק שירותים בנקאיים בחשבון קיים, אשר חושפים את התאגיד הבנקאי לסיכון שיחשב כמשתף פעולה עם הלקוח לשם עקיפת חקיקה זרה החלה על הלקוח, יחשבו כ"סירוב סביר" לעניין חוק הבנקאות (שירות ללקוח) התשמ"א-1984.

הבנק ער לסיכונים בפעילות תושבי חוץ ולהתחזקות הרגולציה והאכיפה של רשויות המס בחו"ל, ובכלל זה לסיכונים בגין העלמות מס אפשריות של לקוחות שהם נישומי מס בארה"ב. לבנק מדיניות ייעודית קבוצתית בעניין זה ודרכי התמודדות עם הסיכונים בפעילות מול תושבי חוץ במסגרת נהליו השונים, לצד היערכותו ליישום הוראות ה-FATCA כנדרש.

איסור הלבנת הון וציות לחוקי המס בישראל

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 411 בעניין ניהול סיכונים איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור וזיהוי לקוחות

מטרת התיקון להוראה, אשר פורסם ביום 6 במרס 2017, היא להרחיב ולערוך מחדש את הוראת ניהול בנקאי תקין 411 כהוראת ניהול סיכונים, וכן לקבוע צעדים אופרטיביים להפחתת הסיכונים.

במסגרת התיקונים נוסף, בין היתר, פרק בעניין הערכת סיכונים, הקובע, כי על הבנק לבצע הערכת סיכונים מקיפה לזיהוי וניתוח סיכונים הלבנת הון ומימון טרור אשר תהווה את התשתית ליישום גישה מבוססת סיכון ותסייע, בין השאר, בהקצאה הולמת של משאבים להפחתת הסיכונים שזוהו. כמו כן, נוסף פרק העוסק בהפחתת סיכונים הקובע, כי המדיניות והנהלים, הצעדים והבקורות להפחתת הסיכון יהיו עקביים עם הערכת הסיכון של התאגיד הבנקאי.

ההוראה נכנסה לתוקפה ביום 1 בינואר 2018.

התיקון להוראה מחייב את הבנק לשינוי ההיערכות הנהלית והמיכונית, בניהול סיכונים איסור הלבנת הון. הבנק נערך כנדרש ליישום ההוראה במועד.

הליכים משפטיים

בבאר 25' לדוחות הכספיים מתוארות תביעות מהותיות אשר תלויות ועומדות נגד הבנק והחברות המאוחדות שלו.

דירוג הבנק על ידי חברות דירוג

להלן הדירוג של הבנק על ידי חברות דירוג בישראל וחברת דירוג בינלאומית:

- חברת S&P מעלות דירגה את הבנק בדירוג ilAA+/Stable, את כתבי ההתחייבות הנדחים בדירוג ilAA ואת כתבי ההתחייבות הנדחים בעלי מנגנון לספיגת הפסדים בדירוג ilA+.
- חברת "מידרוג" דירגה את האיתנות הפיננסית הפנימית של הבנק בדירוג aa3.il אופק חיובי, את פקדונות הבנק לזמן קצר בדירוג il-P-1, את הפקדונות לזמן ארוך והחוב הבכיר של הבנק בדירוג Aa1.il אופק חיובי, את כתבי ההתחייבות הנדחים בדירוג Aa2.il אופק חיובי ואת כתבי ההתחייבות הנדחים בעלי מנגנון לספיגת הפסדים בדירוג A1.il (hyb) אופק חיובי.
- ביום 11 ביולי 2017 העלתה חברת "מידרוג" את אופק דירוג הפקדונות לזמן ארוך, החוב הבכיר של הבנק וכתבי ההתחייבות הנדחים מאופק יציב לאופק חיובי.
- חברת הדירוג הבינלאומית Moody's מדרגת את הבנק כדלקמן: פקדונות מט"ח ומטבע מקומי לטווח ארוך וקצר, A3/Prime-2. תחזית הדירוג הינה יציב.

התפתחויות עיקריות בארץ ובעולם

התפתחויות ריאליות

האינדיקטורים לפעילות הריאלית שפורסמו ממשיכים להיות חיוביים ומעידים כי המשק הוסיף לצמוח גם בשנת 2017, כאשר שוק העבודה ממשיך להפגין עוצמה, עם שיעורי אבטלה נמוכים יחסית ולאורך זמן נחזית מגמה של התגברות הצמיחה. על פי האומדן שפורסם על ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (להלן - "הלמ"ס") במהלך חודש ינואר 2018, ברבעון השלישי של שנת 2017 צמח המשק ב-3.5% במונחים שנתיים, לאחר עלייה של 2.7% ברבעון השני של 2017 ועלייה של 1.0% ברבעון הראשון של 2017. העלייה בתוצר ברבעון השלישי של שנת 2017 משקפת עליות בהוצאה לצריכה פרטית, בהשקעה בנכסים קבועים, בייצוא סחורות ושירותים ומנגד ירידה בהוצאה לצריכה ציבורית. פרמטר נוסף המצביע על התאוששות הוא המדד המשולב למצב המשק של בנק ישראל שעלה במהלך שנת 2017 ב-3.3%.

חטיבת המחקר של בנק ישראל העלתה בחודש ינואר 2018 את תחזית צמיחת התוצר לשנת 2018 ל-3.4%, בהשוואה ל-3.3% בתחזית הקודמת. תחזית הצמיחה לשנת 2019 הינה 3.5%. הייצוא צפוי להמשיך ולהתרחב, בין היתר מפני שהסחר העולמי צפוי להמשיך להתאושש. ההשקעה בנכסים קבועים צפויה להמשיך להתרחב. בינואר 2019 צפוי עידכון בנוסחת המיסוי הירוק על כלי רכב שצפוי להוביל לכך שרכישות כלי רכב ויבואם יעמדו על כ-3% (לעומת כ-3.4% כאמור).

על פי אומדן ראשון של משרד האוצר, שיעור החוב הציבורי מהתוצר לשנת 2017 עומד על 61.1%, בהשוואה לשיעור של 62.4% בשנת 2016. הגורמים המרכזיים שתורמו לירידה ביחס חוב לתוצר, הינם שיעור הצמיחה הנומינלית לצד גירעון נמוך וכן התחזקות השקל אל מול הדולר והירידה המתמשכת ברביית הצבורה על החוב הממשלתי.

תקציב המדינה

הגירעון התקציבי הממשלתי לשנת 2017 צפוי להיות נמוך מזה שנרשם אשתקד וכן נמוך מיעד הגירעון התקציבי לשנה זו. על פי אומדן משרד האוצר, בשנת 2017 נמדד גירעון בסך 24.8 מיליארד ש"ח בפעילות התקציבית של הממשלה שהם כ-1.97% מהתמ"ג, בהשוואה לגירעון בסך 25.9 מיליארד ש"ח שהם כ-2.15% מהתמ"ג שנמדדו בשנת 2016. הגירעון המתוכנן לשנת 2017 עמד על 36.6 מיליארד ש"ח שהם 2.9% מהתמ"ג. הגירעון הנמוך ביחס לתכנון בתקציב המקורי, מוסברת על ידי הכנסות גבוהות מהחזוי בסך 13.3 מיליארד ש"ח בעיקר בשל מבצע "מס דיבדנד" לבעלי מניות וממכירת חברות. גביית המסים בשנת 2017 הסתכמה בכ-306.5 מיליארד ש"ח, עלייה של 8.4% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

במהלך חודש אפריל 2017, אישרה חברת הדירוג Fitch את תחזית דירוג האשראי של מדינת ישראל על החוב במטבע חוץ, ברמה של A+. במהלך חודש אוגוסט 2017, עידכנה חברת הדירוג S&P את תחזית דירוג האשראי של מדינת ישראל באשר לחוב במטבע חוץ מ"נייטראלי" ל"חיובי" ואישרה אותו ברמה של A+. משמעות ההודעה הינה שהעלאת דירוג האשראי של ישראל צפויה בטווח של שישה חודשים עד שנתיים, כל עוד בתקופת הביניים לא יחול שינוי משמעותי לרעה באחד מהקריטריונים המרכזיים שעליהם מתבסס הדירוג.

אינפלציה

שנת 2017 היתה השנה הראשונה בה נרשמה אינפלציה חיובית במשק הישראלי אם כי עדיין נמוכה יחסית, לאחר שלוש שנים בהן שררה אינפלציה שלילית. מדד המחירים לצרכן עלה בשנת 2017 בשיעור של 0.4% (מדד "בגין"). המדד "הידוע" עלה בשיעור של 0.3%. במהלך שנת 2017 נרשמו עליות בעיקר בסעיף הדיור - עלייה בשיעור של 2.4% ובסעיף תחזוקת הדירה - עלייה בשיעור של 1.1%. נרשמו ירידות בעיקר בסעיף הלבשה והנעלה - ירידה בשיעור של 4.6% ובסעיף ירקות ופירות - ירידה בשיעור של 3.8%.

על פי הערכת חטיבת המחקר של בנק ישראל מחודש ינואר 2018, האינפלציה בשנת 2018 תעמוד על 1%, עדיין בגבול התחתון של יעד יציבות המחירים של הממשלה (3%-1%) וכי בשנת 2019 תעמוד האינפלציה על 1.4%. את העלייה במחירי המוצרים והשירותים המקומיים יניע הלחץ מכיוון שוק העבודה הנמצא בסביבת תעסוקה מלאה וימתנו אותה המשך הגידול בתחרות והצעדים שהממשלה נוקטת על מנת להוזיל את יוקר המחיה. נכון לחודש ינואר 2018, ציפיות האינפלציה הנגזרות משוק ההון ל-12 החודשים העוקבים, עומדות על שיעור נמוך של 0.5%.

שוק הדיור

הפירסומים האחרונים משקפים התמתנות בעליית מחירי הדירות. על פי מדד מחירי הדירות של הלמ"ס, שפורסם בחודש ינואר 2018, נרשמה ירידה של כ-0.7% במחירי הדירות בחודשים נובמבר-דצמבר 2017, בהשוואה לחודשים אוקטובר-נובמבר 2017. מחירי העסקאות בחודשים נובמבר-דצמבר 2017 עלו ב-2.0%, בהשוואה לחודשים המקבילים אשתקד.

בחודשים ספטמבר-נובמבר 2017 נמכרו כ-5,630 דירות חדשות, ירידה של כ-5.6%, בהשוואה למספר הדירות החדשות שנמכרו בחודשים יוני-אוגוסט 2017, בניכוי הגורמים העונתיים. מספר הדירות החדשות שנמכרו באחד עשר החודשים הראשונים של שנת 2017 הסתכמו בכ-22,710 דירות חדשות, ירידה של כ-19% לעומת התקופה המקבילה אשתקד (נתונים מנכי עונתיות).

שוק העבודה

שיעורי האבטלה ממשיכים להיות נמוכים אם כי נרשמת עלייה קלה לאחרונה. שיעור האבטלה בחודש דצמבר 2017 (בקרוב גילאי 15 ומעלה) עמד על 4.0%, בהשוואה ל-4.3% בחודש נובמבר 2017. בקרב גילאי העבודה העיקריים (גילאי 25-64) שיעור הבלתי מועסקים נמוך ועמד בחודש דצמבר על 3.6%, בדומה לחודש נובמבר 2017. על פי חטיבת המחקר של בנק ישראל, הלחץ מכיוון שוק העבודה הנמצא בסביבת תעסוקה מלאה, צפוי לגרום עלייה במחירי המוצרים והשירותים המקומיים.

שער החליפין

בשנת 2017, ירד שער החליפין של השקל מול הדולר בשיעור חד של כ-9.8%. שער החליפין של השקל מול האירו עלה בשיעור של כ-2.7%. במהלך שנת 2017 רכש בנק ישראל כ-6.6 מיליארד דולר (מזה כ-1.5 מיליארד דולר בגין רכישות שנועדו לקזז את ההשפעה מהפקת גז בישראל על שער החליפין).

בחודש נובמבר 2017 הודיע בנק ישראל שבמסגרת התכנית לקיזוז השפעת הפקת הגז על שער החליפין, ירכוש הבנק 1.5 מיליארד דולר בשנת 2018.

	שיעור השינוי		שער החליפין ליום		
	שנת 2016	שנת 2017	31.12.16	30.9.17	31.12.17
דולר	(1.5%)	(9.8%)	3.85	3.53	3.47
אירו	(4.8%)	2.7%	4.04	4.16	4.15

רביית בנק ישראל

מאז חודש פברואר 2015, בו החליטה הוועדה המוניתרית של בנק ישראל על הפחתת שיעור הרבית לחודש מרץ 2015, לרמה של 0.1%, קיימת יציבות ברביית המוניתרית במשק. הוועדה העריכה אז כי המדיניות המוניתרית תיוותר מרחיבה כל עוד הדבר ידרש, כדי לבסס את סביבת האינפלציה בתוך תחום היעד.

על פי הערכת חטיבת המחקר של בנק ישראל מחודש ינואר 2018, הרבית צפויה להיוותר ברמתה הנוכחית עד הרבעון השלישי של שנת 2018 וצפויה לעלות לשיעור של 0.25% ברבעון הרביעי של שנת 2018 ולהמשיך לעלות לשיעור של 0.5% ברבעון השלישי של 2019.

הסביבה הגלובלית

הנתונים לגבי הכלכלה העולמית מוסיפים להצביע על שיפור על אף העלייה במחירי הנפט. תחזיות הצמיחה שבות ומתעדכנות כלפי מעלה ונמשך השיפור בסחר העולמי, כך שבחודש ינואר 2018 קרן המטבע הבינ"ל העלתה את תחזיותיה לצמיחה העולמית בגין השנים 2018 ו-2019 ל-3.9% מתחזית של 3.7% שניתנה באוקטובר 2017. תחזית הצמיחה לארה"ב בגין שנת 2018 עלתה מ-2.3% בתחזית הקודמת, ל-2.7% בתחזית הנוכחית על רקע הקיצוץ הצפוי במס החברות. במקביל נמשך השיפור בסחר העולמי. עם זאת, ועל אף העלייה במחירי הנפט, האינפלציה ברוב המשקים העיקריים מוסיפה לנוע מתחת ליעד של 2%. בארה"ב השיפור הכלכלי מקיף את מרבית מגזרי המשק, ורפורמת המס שאושרה צפויה לתמוך בפעילות הכלכלית בטווח הקצר, תוך הגדלת הגירעון והחוב בשנים הבאות. ה-Fed העלה כצפוי את הרבית בדצמבר, והוא צפוי להמשיך להעלותה בהדרגה ב-2018. הנתונים הכלכליים שפורסמו באירופה מצביעים על המשך השיפור בפעילות, אך חלה עלייה מסוימת בסיכון הפוליטי עקב ההתפתחויות בספרד ובאיטליה. ה-ECB דבק במדיניות הרבית השלילית, אך החל - כפי שהודיע - לצמצם את ההיקף החודשי של רכישת הנכסים במסגרת ההרחבה הכמותית. ביפן ההערכות הן שהמשק ממשיך לצמוח בקצב גבוה מהפוטנציאל, אך נראה שהדבר אינו משפיע על האינפלציה והמדיניות ממשיכה להיות מרחיבה. בסין מצביעים הנתונים הכלכליים על התמתנות מסוימת בפעילות הכלכלית ברבעון הרביעי של השנה.

שוק ההון

בשוק ההון המקומי, במהלך שנת 2017 נרשמה מגמה חיובית במדדי המניות העיקריים: מדד ת"א 125 עלה בכ-6.4% ומדד ת"א 35 עלה בכ-2.7%. מדד האג"ח הכללי עלה בשיעור של כ-4.7%.

במחזורי המסחר של המניות בבורסה המקומית נרשמה התאוששות. במחזורי המסחר היומיים הממוצעים של מניות ת"א 35 נרשמה עלייה של כ-14.7% ובמניות ת"א 125 נרשמה עלייה של 17.9%. במחזורי המסחר של האג"ח נמשכה מגמת החולשה, כאשר נרשמה ירידה של 3.2%.

מחזורי מסחר יומיים ממוצעים	שיעור השינוי		
	במיליוני ש"ח	%-ב	
2016	2017	2016	2017
647	742	(3.8%)	2.7%
845	996	(2.5%)	6.4%
3,761	3,639	2.1%	4.7%

בסך גיוסי ההון (מניות ואג"ח), במהלך שנת 2017 חלה ירידה של כ-8%, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. הירידה נרשמה בעיקר בגין ירידה בגיוסי מניות והמירים, בעיקר על רקע הקצאה פרטית שביצעה חברת טבע אשתקד, במסגרת רכישת הפעילות הגנרית של Allergan plc בסך כ-21 מיליארד ש"ח.

היקף גיוסי ההון			
במיליוני ש"ח			
שיעור השינוי	2016	2017	
(57.1%)	27,149	11,657	מניות והמירים
(2.6%)	47,511	46,279	אג"ח ממשלתי
7.3%	67,135	72,006	אג"ח קונצרני (כולל מוסדי)
(8.4%)	141,795	129,942	סך הכל

מדד ה-S&P-500 עלה בכ-19.4% במהלך שנת 2017. באירופה, עלה מדד היורוסטוקס-600 בכ-7.7%, ומדד המדינות המתפתחות (מדד ה-EM-MSCI) עלה בכ-34.3%.

מגזרי הפעילות הפיקוחיים - פרטים נוספים

לתיאור של מגזרי הפעילות ראה באור 28 לדוחות הכספיים ופרק מגזרי פעילות בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מבנה התחרות במגזרי הפעילות ושינויים החלים בהם

מגזר העסקים הגדולים

- מרבית הלקוחות העסקיים בישראל מנהלים חשבונות במספר בנקים ולעיתים קרובות, בכל הבנקים הגדולים הפועלים בישראל, וכן בבנקים זרים.
- רמת התחרות במערכת הבנקאית על לקוחות איכותיים במגזר העסקים הגדולים הינה גבוהה מאוד. התחרות מתבטאת ברמת השירות ובמהירות התגובה, ברמת המחירים והעמלות ובתנאים להעמדת מימון. קבוצת הבנק מתמודדת מול ארבע הקבוצות הבנקאיות הנוספות בישראל ומול בנקים זרים בעלי נציגויות בישראל. הבנקים מתחרים ביניהם ביכולת להגיב במהירות וביעילות לצרכים המשתנים של כל לקוח, באיכות השירותים וכח האדם המקצועי ובפיתוח מוצרים בנקאיים מתוחכמים וחדשניים.
- התרחבות השוק החוץ-בנקאי בישראל כתחליף לאשראי בנקאי כמפורט לעיל, לרבות אשראי שמעניקים גופים מוסדיים וחברות ביטוח, ותהליכי הגלובליזציה והליברליזציה אפשרו ללקוחות מגזר העסקים הגדולים נגישות לגיוסי הון בשוקי ההון בארץ ובח"ל, וזמינות לקבלת אשראי ושירותים בנקאיים מבנקים וגופים פיננסיים בחו"ל.

מגזר הבנקאות הפרטית

- הפעילות במגזר הבנקאות הפרטית המתאפיין ברמת תחרות גבוהה, הינה נדבך מרכזי באסטרטגיה של הקבוצה. הקבוצה מתחרה במגזר זה מול כל הבנקים הישראליים וכן מול נציגויות של בנקים ובתי השקעות זרים בישראל, גופים מוסדיים, ברוקרים פרטיים והשקעות בשווקים זרים.
- על רקע זה, ולנוכח רמת סיכון האשראי הנמוכה יחסית הגלומה בפעילות במגזר הבנקאות הפרטית, התחרות על לקוחות אלו חריפה ודינאמית מאוד. תחרות זו באה לידי ביטוי בהקצאת משאבים ניכרת להעלאת רמת השירות והיעוץ ללקוחות הבנקאות הפרטית, בהכשרה מקצועית לעובדים, בהרחבה מתמדת של סל המוצרים, בשידור של המערכות הטכנולוגיות תומכות ההחלטה, בהטבות בתנאי ניהול חשבון, בשחיקה ברמות המחירים והעמלות, במבצעי פרסום רבים ודגש על שירות אישי ויצירת מעטפת שירות מותאמת ללקוח.
- בפלח העליון של מגזר הבנקאות הפרטית, וכן בפעילות בקרב תושבי חוץ, מתמודדת הקבוצה בשוק הבנקאות הפרטית הגלובלי, המתאפיין ברמת תחרות גבוהה במיוחד. באופן ספציפי, מתחרה הקבוצה במגזר זה מול הבנקים הישראליים ומול בנקים וגופים אחרים המתמחים בבנקאות פרטית לאוכלוסייה הזרה ומול בתי ההשקעות הבינלאומיים.
- על מנת לשפר את היערכות הקבוצה בטיפול בפלח העליון של הבנקאות הפרטית, ערך הבנק מהלך להפיכת סניפי יובנק למרכזי פלטינום אשר מטפלים בלקוחות האמורים במודל שירות אשר מותאם באופן ייחודי לאופי פעילותם של הלקוחות ולצרכיהם.
- הבנק והקבוצה פועלים תדיר לשיפור תהליכים ולהכנסת שיפורים טכנולוגיים במטרה לשפר את רמת השירות ולהרחיב את סל המוצרים, כולל שידור ופיתוח השירותים הניתנים באינטרנט ובסלולר, לרבות פיתוח שירותי שוק הון מתקדמים.

מגזר העסקים הבינוניים

- התחרות על לקוחות מגזר העסקים הבינוניים במערכת הבנקאית הולכת וגוברת. התחרות מתבטאת ברמת השירות ובמהירות התגובה, ברמת המחירים והעמלות ובתנאים להעמדת מימון. קבוצת הבנק מתמודדת בעיקר מול ארבע הקבוצות הבנקאיות הנוספות בישראל ומול בנקים זרים בעלי נציגויות בישראל. הבנקים מתחרים ביניהם ביכולת להגיב במהירות וביעילות לצרכים המשתנים של כל לקוח, באיכות השירותים וכח האדם המקצועי ובפיתוח מוצרים בנקאיים מתוחכמים וחדשניים. בנוסף לכך, קיימת תחרות מצד גופים חוץ בנקאיים, כגון חברות הביטוח, חברות למימון והאפשרות לגיוסי הון בשווקים בארץ ובח"ל.
- מרבית הלקוחות במגזר העסקים הבינוניים בישראל מנהלים חשבונות במספר בנקים, מה שמגביר את התחרות על לקוחות אלה. גם דרישות הון רגולטוריות, המגבילות את הבנקים בפעילותם מול לקוחות עסקיים גדולים והחמרתן בשנים האחרונות, מובילות את המערכת הבנקאית להתמקד בלקוחות אלו, בעיקר בתחום ה-Middle Market.
- הבנק מנצל יתרון תחרותי שקיים במסגרת פעילות הקבוצה ומציע ללקוחות להנות משירותי הפקטורינג ומימון במסגרת הקרן לעסקים קטנים ובינוניים המנוהלת על ידי אוצר החייל.
- גם בפעילות הפאסיבה קיימת תחרות על לקוחות מגזר ה-Middle Market, הן מול בנקים והן מול גופים חוץ-בנקאיים המתמחים בשוקי ההון והכספים (לרבות חברות הביטוח, בתי ההשקעות וכיו"ב).

מגזר משקי הבית

- רמת התחרות על מגזר משקי הבית, נמצאת במגמת עלייה מתמדת בשנים האחרונות - הן במערכת הבנקאית והן מול גופים חוץ בנקאיים. כחלק מההתמודדות על נתח השוק, מתבצעים בקבוצה שינויים נדרשים, לרבות התאמת ההיערכות בתחומים הבאים:
- שימת דגש על פיתוח השירותים הישירים של הקבוצה; הבינלאומי און ליין, אפליקציות מתקדמות בסלולר, מכשירים לשירות עצמי ועוד.
 - פעילות שיווקית רחבה, המושתתת על מערכות מיכוניות תומכות.
 - התאמות במערך הסינוף בהתאם להתפתחויות באוכלוסיות היעד של הקבוצה ועל פי אזורי פוטנציאל.
 - חיזוק הקשר האישי ומערכת היחסים עם הלקוח.
 - במקביל, ממשיכה הקבוצה להתמקד באוכלוסיות מטרה ספציפיות בקרב מגזר משקי הבית, כמו עובדי מערכת הבטחון וגמלאיה, אוכלוסיית המורים, בעלי מקצועות חופשיים, עובדי חברות גדולות, מגזר הלקוחות החרדי ועוד.
- שיפור מעמדה של הקבוצה במגזר משקי הבית ימשיך להוות נדבך מרכזי באסטרטגיה העסקית של הקבוצה. אסטרטגיה זו נועדה לבזר את תמהיל ההכנסות של הקבוצה, כמו גם ליצור מאגר לקוחות, ממנו תצמח עתודת לקוחות הבנקאות הפרטית בעתיד. הבנק שואף לשימור והגדלת פעילות הקבוצה בקרב לקוחות קיימים, לרבות לקוחות דואליים, שחלק מפעילותם הפיננסית מתנהלת בבנקים אחרים. כמו כן, ממשיכה הקבוצה בגיוס של לקוחות חדשים מקרב אוכלוסיות המטרה של הקבוצה, כל בנק בתחום התמחותו, ובצעדים לייעול ושיפור התשתיות הקמעונאיות.
- התהליכים הבאים מתבצעים ו/או מתוכננים להתבצע במהלך העסקים לשם מימוש אסטרטגיה זו:
- חיזוק התפיסה ממוקדת הלקוח, תוך התאמת הצעות הערך, המוצרים, רמת השירות וערוצי ההפצה להעדפות ולצרכים הפיננסיים של כל לקוח.
 - ניהול מושכל של הרשת הקמעונאית בתפיסה רב-ערוצית, המתבססת הן על מערך סניפי בפריסה הולמת, והן על הרחבה מתמדת של שירותי הבנקאות הישירה, לרבות מכשירים אוטומטיים מתקדמים, אתר האינטרנט והאפליקציות הסלולריות שנמצאות בתהליך מתמיד של הרחבת השירותים הבנקאיים הכלולים בהן כדוגמת פיבי - הבנקאית הווירטואלית, זיהוי ביומטרי, הרחבת שירות נתונים בקליק המאפשר ללקוח קבלת מידע ללא צורך בתהליך הזדהות, משלוח הודעות אישיות ללקוחות, התכתבות עם בנקאי בדואר אלקטרוני/מסרונים באתר או באפליקציה, וכיוצ"ב.
 - ייזום שיטתי מבוסס מאגרי נתונים כלפי לקוחות בכל תחומי הפעילות, לרבות שירותי ניהול חשבון, פעילות השקעות וייעוץ, אשראי צרכני ומשכנתאות.
 - שימור המובילות והיתרון התחרותי בתחום החיסכון וההשקעות.
 - פיתוח פעילות המשכנתאות כמוצר קמעונאי משלים.

מגזר העסקים הקטנים והזעירים

- התחרות על מגזר העסקים הקטנים והזעירים נמצאת במגמת התחזקות בשנים האחרונות. הקבוצה מתחרה במגזר העסקים הקטנים והזעירים מול כל הבנקים בישראל, ובעיקר מול ארבעת הבנקים הגדולים. עם זאת, בשנים האחרונות גוברת התחרות גם מצד הבנקים הקטנים המרחיבים את פעילותם מול המגזר. כמו כן, קיימת תחרות מצד גופים פיננסיים שונים, ובהם חברות כרטיסי האשראי, חברות לסינג וחברות ביטוח. גורם נוסף התורם להגברת התחרות במגזר זה, הינו קיומן של קרנות ממשלתיות יעודיות למתן אשראי לעסקים קטנים ובינוניים. בימים אלו הבנק בוחן אפשרות להקמה של מספר קרנות יעודיות באופן עצמאי או בשיתוף עם גורם מוסדי.

נספחים

281	נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות רבית מאוחד
285	נספח 2 - דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב תקופתי
286	נספח 3 - דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב רבעוני
287	נספח 4 - מאזן מאוחד - מידע רב תקופתי
288	נספח 5 - מאזן מאוחד - מידע רב רבעוני

נספח 1 -

שיעורי הכנסות והוצאות רבית מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות רבית

א. יתרות ממוצעות ושיעורי רבית - נכסים

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2015			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2016			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2017		
שיעור הכנסה	יתרה ממוצעת (הוצאות) רבית (1)	במיליוני ש"ח	שיעור הכנסה	יתרה ממוצעת (הוצאות) רבית (1)	במיליוני ש"ח	שיעור הכנסה	יתרה ממוצעת (הוצאות) רבית (1)	במיליוני ש"ח
%-ב			%-ב			%-ב		
3.23	2,117	65,454	3.36	2,360	70,282	3.47	2,531	72,904
2.39	9	377	2.00	7	350	-	-	-
3.23	2,126	65,831	3.35	2,367	70,632	3.47	2,531	72,904
(0.46)	(3)	651	-	-	641	-	-	639
(0.46)	(3)	651	-	-	641	-	-	639
0.25	8	3,177	0.34	10	2,931	0.37	13	3,479
0.20	1	508	-	-	297	0.83	1	120
0.24	9	3,685	0.31	10	3,228	0.39	14	3,599
0.12	28	22,970	0.10	22	21,284	0.10	26	24,964
0.12	28	22,970	0.10	22	21,284	0.10	26	24,964
0.20	1	498	0.18	1	567	0.14	1	694
0.20	1	498	0.18	1	567	0.14	1	694
0.70	92	13,170	0.81	119	14,697	1.05	126	11,961
1.72	2	116	2.02	2	99	-	-	45
0.71	94	13,286	0.82	121	14,796	1.05	126	12,006
0.52	5	965	0.56	5	895	0.63	5	788
-	-	3	-	-	2	-	-	-
0.52	5	968	0.56	5	897	0.63	5	788
-	-	147	-	-	110	-	-	10
-	-	147	-	-	110	-	-	10
-	-	-	-	-	-	0.90	1	111
-	-	-	-	-	-	0.90	1	111
2.09	2,260	108,036	2.25	2,526	112,155	2.34	2,704	115,715
		2,305			2,317			2,501
		11,029			12,152			12,241
		121,370			126,624			130,457
1.20	12	1,004	1.20	9	748	0.72	2	276

נכסים נושאי רבית
 אשראי לציבור⁽²⁾⁽⁵⁾
 - בישראל
 - מחוץ לישראל
 סך הכל
 אשראי לממשלה
 - בישראל
 - סך הכל
 פקדונות בבנקים
 - בישראל
 - מחוץ לישראל
 סך הכל
 פקדונות בבנקים מרכזיים
 - בישראל
 - סך הכל
 ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
 - בישראל
 - סך הכל
 אגרות חוב מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה⁽³⁾
 - בישראל
 - מחוץ לישראל
 סך הכל
 אגרות חוב למסחר
 - בישראל
 - מחוץ לישראל
 - סך הכל
 נכסים אחרים
 - בישראל
 - סך הכל
 נכסים המוחזקים למכירה
 - מחוץ לישראל
 - סך הכל
סך כל הנכסים נושאי רבית
 חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים רבית
 נכסים אחרים שאינם נושאים רבית⁽⁴⁾
סך כל הנכסים
 סך הנכסים נושאי רבית המיוחסים לפעילויות מחוץ לישראל

הערות לטבלה ראה עמוד 284.

נספח 1 -

שיעורי הכנסות והוצאות רבית מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות רבית (המשך)

ב. יתרות ממוצעות ושיעורי רבית - התחייבויות והון

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2015			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2016			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2017		
שיעור הוצאה (1)	יתרה ממוצעת רבית (1)	במיליוני ש"ח	שיעור הוצאה (1)	יתרה ממוצעת רבית (1)	במיליוני ש"ח	שיעור הוצאה (1)	יתרה ממוצעת רבית (1)	במיליוני ש"ח
%-ב			%-ב			%-ב		
0.02	1	5,968	-	-	6,390	-	-	5,532
0.23	131	57,367	0.31	182	57,861	0.39	222	56,672
0.21	132	63,335	0.28	182	64,251	0.36	222	62,204
0.97	6	618	1.64	5	304	1.96	5	255
0.97	6	618	1.64	5	304	1.96	5	255
0.07	1	1,344	0.22	3	1,361	0.23	5	2,183
0.07	1	1,344	0.22	3	1,361	0.23	5	2,183
2.85	168	5,902	2.91	163	5,611	3.08	165	5,356
2.85	168	5,902	2.91	163	5,611	3.08	165	5,356
-	-	522	1.63	4	245	1.87	5	267
-	-	522	1.63	4	245	1.87	5	267
0.43	307	71,721	0.50	357	71,772	0.57	402	70,265
		36,100			41,009			45,307
		2,305			2,317			2,501
		4,011			3,624			4,197
		114,137			118,722			122,270
		7,233			7,902			8,187
		121,370			126,624			130,457
1.66			1.75			1.77		
1.81	1,941	107,032	1.94	2,160	111,407	1.99	2,300	115,439
1.20	12	1,004	1.20	9	748	0.72	2	276
1.81	1,953	108,036	1.93	2,169	112,155	1.99	2,302	115,715
-	-	-	-	-	-	-	-	-

התחייבויות נושאות רבית
פקדונות הציבור
- בישראל
לפי דרישה
לזמן קצוב
סך הכל
פקדונות הממשלה
- בישראל
סך הכל
פקדונות מבנקים
- בישראל
סך הכל
אגרות חוב
- בישראל
סך הכל
התחייבויות אחרות
- בישראל
סך הכל
סך כל ההתחייבויות נושאות רבית
פקדונות הציבור שאינם נושאים רבית
זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים רבית
התחייבויות אחרות שאינן נושאות רבית ⁽⁶⁾
סך כל ההתחייבויות
סך כל האמצעים ההוניים
סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים
פער הרבית
תשואה נטו על נכסים נושאים רבית⁽⁷⁾
- בישראל
- מחוץ לישראל
סך הכל
סך ההתחייבויות נושאות רבית המיוחסות
לפעילויות מחוץ לישראל

הערות לטבלה ראה עמוד 284.

נספח 1 -

שיעורי הכנסות והוצאות רבית מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות רבית (המשך)

ג. יתרות ממוצעות ושיעורי רבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי רבית המיוחסים לפעילות בישראל

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2015			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2016			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2017		
שיעור הכנסה (הוצאה)	יתרה ממוצעת (1) הכנסות (הוצאות) רבית	במיליוני ש"ח	שיעור הכנסה (הוצאה)	יתרה ממוצעת (1) הכנסות (הוצאות) רבית	במיליוני ש"ח	שיעור הכנסה (הוצאה)	יתרה ממוצעת (1) הכנסות (הוצאות) רבית	במיליוני ש"ח
%-ב			%-ב			%-ב		
2.18	1,762	80,839	2.33	1,982	85,109	2.32	2,127	91,599
(0.14)	(67)	46,836	(0.16)	(79)	49,403	(0.18)	(96)	52,016
2.04			2.17			2.14		
1.99	277	13,929	2.41	299	12,413	3.01	348	11,572
(1.57)	(205)	13,031	(1.99)	(220)	11,081	(2.31)	(244)	10,551
0.42			0.42			0.70		
1.70	209	12,264	1.70	236	13,885	1.85	227	12,268
(0.29)	(35)	11,854	(0.51)	(58)	11,288	(0.81)	(62)	7,698
1.41			1.19			1.04		
2.10	2,248	107,032	2.26	2,517	111,407	2.34	2,702	115,439
(0.43)	(307)	71,721	(0.50)	(357)	71,772	(0.57)	(402)	70,265
1.67			1.76			1.77		

הערות לטבלה ראה עמוד 284.

נספח 1 -

שיעורי הכנסות והוצאות רבית מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות רבית (המשך)

ד. ניתוח השינויים בהכנסות רבית ובהוצאות רבית

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 בהשוואה לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 בהשוואה לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016		
גידול (קטיון) בגלל שינוי			גידול (קטיון) בגלל שינוי		
שינויים נטו	מחיר	כמות	שינויים נטו	מחיר	כמות
במיליוני ש"ח					
נכסים נושאי רבית					
אשראי לציבור					
243	81	162	171	80	91
(2)	(1)	(1)	(7)	(4)	(3)
241	80	161	164	76	88
נכסים נושאי רבית אחרים					
- בישראל					
26	28	(2)	14	8	6
(1)	-	(1)	-	1	(1)
25	28	(3)	14	9	5
266	108	158	178	85	93
התחייבויות נושאות רבית					
פקדונות הציבור					
- בישראל					
(1)	(1)	-	-	-	-
51	49	2	40	45	(5)
50	48	2	40	45	(5)
התחייבויות נושאות רבית אחרות					
- בישראל					
-	20	(20)	5	(7)	12
-	20	(20)	5	(7)	12
50	68	(18)	45	38	7
216	40	176	133	47	86

- (1) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר שקלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים.
- (2) לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות רבית.
- (3) מהיתרה הממוצעת של אגרות חוב זמינות למכירה נוכחה היתרה הממוצעת של רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב, הכלולים בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 בסך של 31 מיליון ש"ח (לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 נוספה יתרה בסך של 12 מיליון ש"ח ובשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 נוכחה יתרה בסך של 9 מיליון ש"ח).
- (4) לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים רבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
- (5) עמלות בסך של 108 מיליון ש"ח, 95 מיליון ש"ח ו-137 מיליון ש"ח נכללו בהכנסות רבית בשנים שנסתיימו ביום 31 בדצמבר 2017, 31 בדצמבר 2016 ו-31 בדצמבר 2015, בהתאמה.
- (6) לרבות מכשירים נגזרים.
- (7) תשואה נטו - הכנסות רבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הרבית.
- (8) השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על ידי הכפלת המחיר בתקופה המדווחת בשינוי בכמות בין התקופות להשוואה. השינוי המיוחס לשינוי במחיר חושב על ידי הכפלת הכמות בתקופה הקודמת בשינוי במחיר בין התקופות להשוואה.

נספח 2 -
רווח רווח והפסד מאוחד - מידע רב תקופתי
 (במיליוני ש"ח)

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר				
2013	2014	2015	2016	2017
3,322	2,664	2,260	2,526	2,704
1,135	563	307	357	402
2,187	2,101	1,953	2,169	2,302
97	89	18	80	121
2,090	2,012	1,935	2,089	2,181
200	230	149	115	83
1,418	1,375	1,378	1,300	1,305
46	62	14	65	62
1,664	1,667	1,541	1,480	1,450
1,746	1,780	1,629	1,656	1,627
438	444	428	409	380
145	139	131	116	94
531	549	522	502	506
2,860	2,912	2,710	2,683	2,607
894	767	766	886	1,024
366	328	326	398	358
528	439	440	488	666
30	35	38	72	54
558	474	478	560	720
(20)	(19)	(32)	(39)	(42)
538	455	446	521	678
בשקלים חדשים				
5.36	4.54	4.45	5.19	6.76

הכנסות רבית
 הוצאות רבית
 הכנסות רבית, נטו
 הוצאות בגין הפסדי אשראי
 הכנסות רבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מרבית
 הכנסות מימון שאינן מרבית
 עמלות
 הכנסות אחרות
 סך הכל הכנסות שאינן מרבית
הוצאות תפעוליות ואחרות
 משכורות והוצאות נלוות
 אחזקה ופחת בנינים וציוד
 הפחתות של נכסים בלתי מוחשיים
 הוצאות אחרות
 סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
 רווח לפני מסים
 הפרשה למסים על הרווח
 רווח לאחר מסים
 חלק הבנק ברווח של חברה כלולה לאחר השפעת המס
רווח נקי:
 לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
 המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
 המיוחס לבעלי מניות הבנק

רווח בסיסי למניה המיוחס לבעלי מניות הבנק
 רווח נקי למניה בת 0.05 ש"ח

נספח 3 -

דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון בשנים 2016-2017 - מידע רב רבעוני

(במיליוני ש"ח)

2016				2017				שנה
1	2	3	4	1	2	3	4	רבעון
547	670	682	627	640	753	615	696	הכנסות רבית
21	136	129	71	78	170	50	104	הוצאות רבית
526	534	553	556	562	583	565	592	הכנסות רבית, נטו
(67)	92	21	34	34	53	9	25	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
593	442	532	522	528	530	556	567	הכנסות רבית, נטו לאחר הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
								הכנסות שאינן מרבית
34	33	24	24	12	21	38	12	הכנסות מימון שאינן מרבית
327	329	326	318	334	317	321	333	עמלות
12	42	5	6	42	13	6	1	הכנסות אחרות
373	404	355	348	388	351	365	346	סך הכל הכנסות שאינן מרבית
								הוצאות תפעוליות ואחרות
434	405	404	413	414	407	397	409	משכורות והוצאות נלוות
106	99	104	100	99	94	94	93	אחזקה ופחת בנינים וציוד
31	31	31	23	23	22	24	25	הפחתות של נכסים בלתי מוחשיים
127	123	123	129	118	127	125	136	הוצאות אחרות
698	658	662	665	654	650	640	663	סך כל הוצאות התפעוליות והאחרות
268	188	225	205	262	231	281	250	רווח לפני מסים
118	94	91	95	97	86	78	97	הפרשה למסים על הרווח
150	94	134	110	165	145	203	153	רווח לאחר מסים
10	49	3	10	10	16	12	16	חלק הבנק ברווח של חברה כלולה לאחר השפעת המס
								רווח נקי:
160	143	137	120	175	161	215	169	לפני יחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(13)	(9)	(9)	(8)	(9)	(10)	(12)	(11)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
147	134	128	112	166	151	203	158	המיוחס לבעלי מניות הבנק

בשקלים חדשים				בשקלים חדשים				רווח בסיסי למניה המיוחס לבעלי מניות הבנק
1.46	1.35	1.27	1.11	1.65	1.52	2.01	1.58	רווח נקי למניה בת 0.05 ש"ח

נספח 4 -
מאזן מאוחד - מידע רב תקופתי
 (במיליוני ש"ח)

ליום 31 בדצמבר					
2013	2014	2015	2016	2017	
26,100	29,182	30,727	29,150	39,186	נכסים
10,799	12,554	16,439	15,776	10,238	מזומנים ופקדונות בבנקים
990	477	353	414	813	ניירות ערך
69,507	69,807	73,379	78,175	81,216	ניירות ערך שנשאלו
(827)	(876)	(824)	(847)	(838)	אשראי לציבור
68,680	68,931	72,555	77,328	80,378	הפרשה להפסדי אשראי
23	658	669	654	675	אשראי לציבור, נטו
373	396	438	514	565	אשראי לממשלה
1,180	1,222	1,229	1,133	1,095	השקעה בחברה כלולה
407	335	272	243	235	בנינים וציוד
1,462	3,015	1,636	1,332	1,342	נכסים בלתי מוחשיים
895	1,037	1,158	1,020	1,186	נכסים בגין מכשירים נגזרים
116	-	-	343	4	נכסים אחרים
111,025	117,807	125,476	127,907	135,717	נכסים המוחזקים למכירה
89,122	95,155	103,262	105,817	113,511	סך כל הנכסים
1,335	1,469	1,565	755	1,133	התחייבויות, הון זמני והון
650	556	511	570	960	פקדונות הציבור
5,702	4,903	5,862	5,801	5,249	פקדונות מבנקים
1,789	3,162	1,659	1,356	1,318	פקדונות הממשלה
5,515	5,519	4,954	4,929	5,162	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
11	-	-	745	-	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
104,124	110,764	117,813	119,973	127,333	התחייבויות אחרות
-	-	326	330	338	התחייבויות המוחזקות למכירה
6,673	6,797	7,073	7,321	7,756	סך כל ההתחייבויות
228	246	264	283	290	הון זמני - זכויות שאינן מקנות שליטה
6,901	7,043	7,337	7,604	8,046	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
111,025	117,807	125,476	127,907	135,717	זכויות שאינן מקנות שליטה
					סך כל ההון
					סך כל ההתחייבויות, הון זמני והון

נספח 5 -

מאזן מאוחד לסוף כל רבעון בשנים 2016-2017 - מידע רב רבעוני

(במיליוני ש"ח)

2016				2017				שנה
1	2	3	4	1	2	3	4	רבעון
								נכסים
29,336	30,635	26,672	29,150	30,255	30,969	33,205	39,186	מזומנים ופקדונות בבנקים
16,599	14,917	16,127	15,776	14,675	13,047	10,590	10,238	ניירות ערך
726	602	505	414	492	903	895	813	ניירות ערך שנשאלו
75,321	76,955	78,944	78,175	78,820	79,964	81,091	81,216	אשראי לציבור
(787)	(858)	(865)	(847)	(827)	(845)	(855)	(838)	הפרשה להפסדי אשראי
74,534	76,097	78,079	77,328	77,993	79,119	80,236	80,378	אשראי לציבור, נטו
645	647	653	654	648	646	652	675	אשראי לממשלה
450	505	505	514	518	535	549	565	השקעה בחברות מוחזקות
1,206	1,200	1,144	1,133	1,113	1,105	1,097	1,095	בנינים וציוד
255	237	223	243	240	232	226	235	נכסים בלתי מוחשיים
1,872	1,480	1,139	1,332	1,340	1,295	1,203	1,342	נכסים בגין מכשירים נגזרים
985	987	980	1,020	1,002	968	1,235	1,186	נכסים אחרים
-	-	44	343	242	17	-	4	נכסים המוחזקים למכירה
126,608	127,307	126,071	127,907	128,518	128,836	129,888	135,717	סך כל הנכסים
								התחייבויות, הון זמני והון
103,853	105,316	104,549	105,817	106,198	107,280	108,394	113,511	פקדונות הציבור
1,624	1,207	789	755	716	746	782	1,133	פקדונות מבנקים
669	841	515	570	593	1,038	846	960	פקדונות הממשלה
5,697	5,693	5,597	5,801	5,575	5,070	5,230	5,249	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
2,041	1,564	1,300	1,356	1,447	1,341	1,160	1,318	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
4,916	4,746	5,304	4,929	5,222	5,170	5,151	5,162	התחייבויות אחרות
-	-	-	745	691	16	-	-	התחייבויות המוחזקות למכירה
118,800	119,367	118,054	119,973	120,442	120,661	121,563	127,333	סך כל ההתחייבויות
323	326	329	330	331	336	336	338	הון זמני - זכויות שאינן מקנות שליטה
7,216	7,339	7,411	7,321	7,456	7,563	7,706	7,756	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
269	275	277	283	289	276	283	290	זכויות שאינן מקנות שליטה
7,485	7,614	7,688	7,604	7,745	7,839	7,989	8,046	סך כל ההון
126,608	127,307	126,071	127,907	128,518	128,836	129,888	135,717	סך כל ההתחייבויות, הון זמני והון

<p>ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process - תהליך פנימי להערכת הלימות ההון ולקביעת האסטרטגיה להבטחת הלימות ההון של תאגידים בנקאיים. תהליך זה נועד להבטיח, כי יוחזק על ידי התאגידים הבנקאיים הון הולם שיתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכן שיפותחו וינקטו על ידם תהליכים נאותים לניהול הסיכונים. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי הון, תהליכי תכנון הון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון.</p>	<p>ABC</p>
<p>FATCA - Foreign Accounts Tax Compliance Act - חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארה"ב חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארה"ב.</p>	
<p>LDC - Less Developed Country - ארצות המסווגות על ידי הבנק העולמי כבעלות הכנסה נמוכה או בינונית.</p> <p>LTV - Loan To Value Ratio - היחס בין סכום ההלוואה (לרבות מסגרת מאושרת שטרם נוצלה), לבין שווי הנכס המשועבד (לפי חלקו של התאגיד הבנקאי בשעבוד).</p>	
<p>Middle Market - פעילות מסחרית המבוצעת מול לקוחות בסדר גודל בינוני.</p> <p>CDS - Credit Default Swap - מכשיר פיננסי המעביר חשיפת אשראי למנפיק בין הצדדים לעסקה.</p>	
<p>CLS - CLS - Continuous Linked Settlement הוא בנק לסליקת עסקאות במטבע חוץ של שני צדדים המעוניינים להימנע ככל הניתן מסיכוני סליקה ואשראי. הייחוד של CLS הוא בהיותו נקודת אמצע, מתווך, של שני צדדים, ניטראלי ובעל מנגנוני סליקה המפחיתים סיכונים באופן מירבי.</p>	
<p>Dodd-Frank - תקנות פדרליות בארצות הברית שאושרו בקונגרס ב-2010 בניסיון למנוע את הישנותם של אירועים שהובילו למשבר בשווקים הפיננסיים של שנת 2008 על ידי הפחתת הסיכון במערכת הבנקאית בארצות הברית בין היתר על ידי הגבלת ההשקעות המוחזקות בחשבון הנוסטרו והסדרה של מסחר בנגזרים. מכוח תקנות אלו הוקמו גופים ממשלתיים שתפקידם לפקח, לאכוף ולעקוב אחר הביצועים של גופים פיננסיים גדולים.</p>	
<p>EMIR - European Market infrastructure Regulation - רגולציה של האיחוד האירופי שנועדה להגדיל את יציבותם של השווקים מעבר לדלפק (OTC) בכל מדינות האיחוד האירופי.</p>	
<p>FHLMC - Freddie Mac - סוכנות המסונפת לממשלת ארצות הברית הרוכשת משכנתאות, מאגחת אותן ומוכרת אותן לציבור (אין לחברה זאת ערבות של ממשלת ארה"ב).</p>	
<p>FNMA - Fannie Mae - חברה ציבורית בחסות ממשלת ארצות הברית הרוכשת משכנתאות, מאגחת אותן ומוכרת אותן בשוק החופשי (אין לחברה זאת ערבות של ממשלת ארה"ב).</p>	
<p>GNMA - Ginnie Mae - חברה פדרלית למשכנתאות. האג"ח המונפקות על ידה זוכות לערבות של הסוכנות הממשלתית למשכנתאות (Government National Mortgage Association).</p>	
<p>Var - Value at Risk - מודל למדידת ההפסד המקסימאלי הצפוי בשל התממשות סיכוני השוק בתקופת זמן נתונה וברמת ביטחון סטטיסטית קבועה מראש. השימוש בשיטה זו מצריך שיערוך שוטף של כל הפוזיציות של התאגיד בהתבסס על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות. מטרת המודל הינן לאמוד את הסיכונים שהמוסדות הפיננסיים חשופים להם, וכן להחזיק הון הולם לכיסוי הפסדים הנובעים מהתממשותם של סיכוני השוק בפעילויות שונות.</p>	
<p>איגוח - פעולה של הפיכת הלוואות ואשראי בנקאי להלוואה ארוכת טווח באמצעות אגרות חוב כחלק מהתהליך של גיוס הון חוץ-בנקאי. הגיוס מבוצע באמצעות ישות למטרה מיוחדת אשר מגייסת חוב על ידי הנפקת אגרות חוב המגובות על ידי מצרף של תזרימים צפויים או נכסים שנרכשו ושקובצו יחד (בפעולת איגום - Pooling) והפכו לניירות ערך, הניתנים להנפקה. אגרות החוב או ניירות ערך שמונפקים כחלק מתהליך האיגוח מגובים בנכסים (התזרימים) האלה. האיגוח יכול להתייחס לכל זרם מוגדר של הכנסות (למשל: תקבולים עסקיים, תקבולים ממשכנתאות).</p>	<p>א</p>
<p>אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS) - אגרות חוב המגובות במשכנתאות שבהן תשלומי הרבית והקרן מתבססים על תזרים מזומנים הנובע מפרעון הלוואות המובטחות במשכנתאות.</p>	
<p>אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) - אגרות חוב שתשלומי הרבית והקרן בגין מגובים על ידי נכסים פיננסיים מסוימים. הנכסים המגבים עשויים להיות קבוצות של הלוואות, לרבות משכנתאות למגורים, או נכסים פיננסיים אחרים.</p>	
<p>אינפלציה - היא מונח כלכלי המתאר תהליך של עלייה כללית ומתמשכת של רמת המחירים במדינה או בשוק מסוים.</p>	
<p>אירוע קיברנטי (סייבר) - אירוע אשר במהלכו מתבצעת תקיפת מערכות מחשב ו/או מערכות ותשתיות משובצות מחשב על ידי, או מטעם, יריבים (חיצוניים או פנימיים לתאגיד הבנקאי) אשר עלולה לגרום להתממשות סיכון סייבר, לרבות ניסיון לביצוע תקיפה כאמור גם אם לא בוצע נזק בפועל.</p>	

ארגון המדינות המפותחות (OECD) - ארגון, שמרכזו בפריז, המורכב ממדינות שמשקיהן מפותחים. תנאי הקבלה הבסיסיים לארגון הם קבלת עקרונות הדמוקרטיה והשוק החופשי. מטרת הארגון היא להוביל מהלכים של פיתוח כלכלי ושיתוף פעולה עסקי בינלאומי. ישראל התקבלה כחברה בארגון במאי 2010.

אשראי on call - אשראי שניתן למספר ימים ונפרע על פי קריאה בהתאם לתנאי ההסכם בין הבנק ללקוח.

ב **באזל 2/ באזל 3** - הוראות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על ידי ועדת באזל לפיקוח על הבנקים (BCBS), העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם. הוראות ועדת באזל מהווים קנה מידה (benchmark) לסטנדרטים מובילים שנועדו להבטיח יציבות של מוסדות פיננסיים.

ג **גידור** - עסקה פיננסית שמטרתה להגן על משקיע מפני שינויים בערך ההשקעה.

ה **הון עצמי רובד 1** - הון על בסיס מתמשך - going concern capital.

הון עצמי רובד 1 כולל את ההון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי בתוספת חלק מהזכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו (זכויות מיעוט) ובניכוי מוניטין, נכסים בלתי מוחשיים אחרים, והתאמות פיקוחיות וניכויים נוספים, והכל כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין 202 "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר".

הון רובד 2 - שכבת הון הנכללת בחישוב ההון הרגולטורי הכשיר. הון רובד 2 הינו הון נחות יותר והוא כולל בעיקר מכשירי הון כשירים שהונפקו על ידי הבנק בעבר אשר נכללים בהון זה בהתאם להוראות המעבר ליישום הוראות באזל 3 וכן מכשירי ההון החדשים הכשירים שמהווים ההון המותנה (Contingent Convertible - CoCo). כמו כן, במסגרת הון זה נכללים פריטים נוספים כגון: יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס עד לתקרה של 1.25% מסך נכסי סיכון האשראי.

הון רגולטורי - הון המשמש לחישוב יחס הלימות ההון של הבנק ויחסים רגולטוריים נוספים (כגון: יחס מינוף, ריכוזיות אשראי ועוד), רכיבי הון חשבונאי ומכשירי הון פיקוחי כשירים נוספים (כגון כתבי התחייבות נדחים הכשירים להיכלל כהון רגולטורי).

הלבנת הון - פעולות פיננסיות שמטרתן להסתיר מקור של כסף, בדרך כלל כסף שמקורו לא חוקי או כסף שלא שולם עליו מס. תהליך ההלבנה "מחזיר" את הכסף למערכת החוקית.

הלוואה לדיור - הלוואה המקיימת אחד מאלה, ובלבד שלא ניתנה למטרת עסק:

1. הלוואה מיועדת לרכישה או לחכירה של דירת מגורים, בנייתה, הרחבתה, או שיפוץ;
2. הלוואה מיועדת לרכישת מגרש לבניית דירת מגורים או לרכישת זכות בדירת מגורים תמורת דמי מפתח;
3. הלוואה ניתנה במשכון דירת מגורים;
4. הלוואה מיועדת למימון פרעון מוקדם של הלוואה במלואה או בחלקה כאמור בסעיפים קטנים 1,2.

הלוואת בלון/בולט - הלוואה שבמהלך כל תקופתה משולמים רק תשלומי הרבית, ואילו הקרן נפרעת במלואה בסוף התקופה. לעיתים גם הרבית משולמת בסוף התקופה.

הלמ"ס - הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה - ארגון הפועל מתוקף סמכות חוקית לאיסוף נתונים רשמיים על החברה ועל הכלכלה בישראל ולהפצתם.

הסכמי CSA - הסכמי קיזוז שגורמים לתיחום ולמצער סיכוני האשראי בפעילות זאת, על-ידי התחשבות יומית, לרוב, המתבצעת בין הבנק והצד הנגדי בהתאם להסכם.

הפרשה פרטנית - הפרשה שנקבעת בהתאם לבחינה פרטנית של כל חוב ונקבעת בהתאם לתזרים המזומנים הצפוי מההון בשיעור הרבית המקורית של החוב או, כאשר החוב מוגדר כחוב מותנה ביטחון, בהתאם לשווי הוגן של הבטחון. לצורך קביעת הפרשה הנאותה, הבנק בוחן באופן שוטף ובהתאם לנהלים את תיק האשראי במטרה לאתר, מוקדם ככל הניתן, לווים בהם עלתה רמת הסיכון והחשיפה, והזקוקים לתשומת לב ניהולית מיוחדת וליווי צמוד ולסיווג החוב כפגום, זאת על רקע מאפייני סיכון או כתוצאה מתנאים כלכליים/משקיים העלולים להשפיע על מצב הלווים, במטרה לשפר את מצבם. הערכת עומק הבעיה נעשית תוך הפעלת שיקול דעת על ידי הגורמים העסקיים המטפלים בלווה ועל ידי יחידות ניהול סיכוני האשראי בחטיבה לניהול סיכונים, באמצעות הערכה אובייקטיבית של הקשיים שאותרו, במטרה לקבוע את דירוג הסיכון שלהם.

ללא הקשר בסיווג בהתאם לקריטריונים האיכותיים שקבע הבנק כאמור לעיל, ההפרשה הפרטנית מבוצעת על כל חוב העולה על 1 מיליון ש"ח המצוי בפיגור של 90 יום.

הפרשה קבוצתית - הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי מיושמת עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים יחסית והומוגניים, ובגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים. ההפרשה הקבוצתית בגין מכשירי האשראי החוץ-מאזניים מבוססת על שיעורי הפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני, תוך התחשבות בשיעור המימוש הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני.

ח

חבות - סך חשיפות האשראי של הבנק כלפי הלווה או קבוצת לווים כמשמעותה בהוראה 313 להוראות ניהול בנקאי תקין. החבות כוללת, בין היתר, אשראי באחריות הבנק, השקעה בניירות ערך של הלווה, התחייבויות התאגיד הבנקאי לשלם כסף על חשבון הלקוח (לרבות ערבויות ואשראי תעודות) ועסקאות בנגזרים מבעבר לדלפק (OTC).

חבות/חוב בהשגחה מיוחדת - חוב או חבות, לרבות חשיפת אשראי חוץ מאזנית, אשר הנהלת הבנק רואה צורך להגביר לגביהם את אמצעי המעקב והפיקוח, אם כי אינה צופה להפסדי אשראי בגינם. לחוב/חבות בהשגחה מיוחדת יש חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב של הנהלה. צורך כזה יתכן שייוצר נוכח שיקולים הקשורים בהתפתחויות ענפיות או אזוריות, או נוכח שיקולים ספציפיים הקשורים באיתנותו הפיננסית של החייב, היקף וטיב המידע המצוי בידי התאגיד הבנקאי באשר לחייב ופעילותו העסקית, מצב הבטחונות, פיגורים בפרעון החובות, קשרי החייב עם גופים אחרים הנחשבים כבעייתיים וכו'.

חברת דירוג - חברה הקובעת דירוגי אשראי לממשלות, לחברות ולחובות המונפקים על ידם. בישראל פועלות שתי חברות דירוג - "מעלות" ו"מדרוג".

חוב בעייתי - חוב בהשגחה מיוחדת, חוב בסיווג נחות, או חוב בסיווג פגום, לרבות חוב שאורגן מחדש.

חוב בפיגור - פיגור של חוב נקבע בהתייחס לתנאי הפרעון החוזיים שלו. החוב נמצא בפיגור אם כולו או חלקו לא נפרע תוך 30 יום מהמועד שנקבע לפרעונו. לעניין זה, חוב בחשבון עובר ושב ייחשב כחלק של חוב בפיגור, אם חריגות ממסגרות אשראי מאושרות לא תיפרענה תוך 30 יום ממועד היווצרותן או אם בתוך מסגרת האשראי לא נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים עד לכדי כיסוי החוב תוך תקופה שתגדיר הנהלת התאגיד הבנקאי.

חוב שאורגן מחדש - הסדר שלפיו תאגיד בנקאי - משיקולים כלכליים או משפטיים הקשורים במצבו הפיננסי של הלווה - מעניק ללווה, לפי הסכם או על פי דין, תנאים מיוחדים שלא היו ניתנים בנסיבות אחרות ואשר מכוונים לאפשר ללקוח לעמוד בהחזר החוב בתנאים החדשים, למעט הסדר לשינוי בתנאי חוב שבעיקרו משקף תמורות בתנאי האשראי במשק.

חובת נזילות - לפי חוק בנק ישראל מוטלת על הבנקים חובה להחזיק היקף נכסים נזילים בהתאם להוראות הנזילות.

חווה SWAP - סדרת חוזים עתידיים או סדרת חוזי אקדמה למספר תקופות ידוע מראש אשר בהם שני הצדדים מסכימים להחליף זרמי תשלומים על קרן מושגית.

חווה אקדמה (FORWARD) - חווה בין שני צדדים למכירת כמות מסויימת של נכס כלשהו במחיר מסוים בזמן נתון במועד ידוע מראש (מועד הפקיעה). החווה קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חווה זה אינו חווה סטנדרטי ואינו נסחר בשווקי הון מאורגים אלא נעשה לפי צרכי הלקוח.

חווה עתידית (FUTURE) - חווה בין שני צדדים למכירת כמות מסויימת של נכס כלשהו במחיר מסוים בזמן נתון במועד ידוע מראש (מועד הפקיעה). החווה קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חווה עתידית זה הוא חווה סטנדרטי הנסחר בשווקי הון מאורגים.

חוזי אופציה - מתחלקים לחוזי רכש (CALL) ולחוזי מכר (PUT).

חווה רכש הוא הזכות לקנות כמות מסויימת של נכס מסוים במחיר מימוש עד (אמריקאית)/ב (אירופאית) תאריך מסוים.

חווה מכר הוא הזכות למכור כמות מסויימת של נכס מסוים במחיר מימוש עד (אמריקאית)/ב (אירופאית) תאריך מסוים.

חשבונות חוזרים דביטוריים (חח"ד) - חשבונות עו"ש שלגביהם קיימות מסגרות אשראי מאושרות מראש החייבות בעמלת הקצאה.

יחס הלימות ההון - יחס בין ההון הרגולטורי הכשיר שברשות הבנק לבין נכסים משוקללים בסיכון בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי אשר חושבו בהתאם להוראות בנק ישראל ומשקפים את הסיכון הנשקף מהחשיפות בהם נוקט הבנק במהלך הפעילות.

יחס כיסוי נזילות (LCR) - יחס כיסוי הנזילות הינו יחס הבוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצרכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה בהתאם לתרחיש הגלום בהוראה.

יחס מינוף - מוגדר כמדידת ההון (המונה) מחולק במדידת החשיפה (המכנה), כאשר היחס מבוסס באחוזים.

כושר החזר - היכולת של לווה לעמוד בתשלומים שנקבעו להחזר הלוואה.

כשל תוך שנה מיום הדרוג בתקופה נתונה PD (Probability of Default) - מונח המתאר את הסבירות הפיננסית לכשל אשראי בתוך תקופת זמן נתונה. המונח מספק הערכה של הסבירות שלוה לא יוכל לעמוד בהתחייבויות שלו.

כתבי התחייבות נדחים - כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של התאגיד הבנקאי, למעט כתבי התחייבויות אחרים מאותו סוג.

לווה - בעל חבות מאזנית או חוץ מאזנית בבנק. לווה עשוי להיות נוטל התחייבות למתן אשראי, ערבות או אשראי בבנק וגם המנפיק של ניירות ערך בהם השקיע הבנק. לצורך בחינת החשיפת הבנק הלווה מוגדר כ"אדם בעל חבות, לרבות בן זוגו וכן מספר לווים, כאשר ההחזר הצפוי של החבות מתבסס בעיקרו על אותו מקור החזר, ולאף אחד מהם אין מקור משמעותי נוסף להחזר החבות".

מדיניות מוניטרית - מדיניות המנוהלת על ידי הבנק המרכזי. תפקידה להשיג את מטרות הבנק באמצעות קביעת הרבית לטווח קצר וכלים מוניטריים נוספים.

ל

מ

מדיניות פיסקלית - מדיניות הממשלה בנושאי תקציב המדינה, הכנסותיה והוצאותיה, גביית המסים וגודל החוב הציבורי. על תכנון וביצוע מדיניות זו מופקד משרד האוצר.

מס"ב - מרכז הסליקה הבנקאי בע"מ - חברה בבעלות חמשת הבנקים הגדולים, המנהלת מערכת אוטומטית לסליקה נטו של חיובים וזיכויים אלקטרוניים.

מערכת זה"ב RTGS - מערכת תשלומים לסליקה מיידית וסופית של תנועות כספיות בין בנקים לבין גורמים עסקיים נוספים.

מק"מ - מלווה קצר מועד - נייר ערך ממשלתי המונפק על ידי בנק ישראל, והוא משמש כאחד הכלים המוניטריים שמפעיל בנק ישראל. המק"מ מונפק בנכיון לטווח של עד שנה, אינו צמוד ואינו נושא רבית.

משך חיים ממוצע (מח"מ) - הממוצע המשוקלל של זמן פרעון הקרן ותשלומי הרבית של האיגרת.

נגזר אשראי - חוזה המעביר סיכון אשראי מקונה למוכר. נגזרי אשראי יכולים ללבוש צורות שונות כמו: אופציות להגנה על כשל אשראי, שטר לכיסוי חלקי של סיכון האשראי, SWAP לכיסוי מלא של הסיכון.

נגזר מגדר (Hedge) - נגזר שהנהלת הבנק מייעדת אותו כמגדר ובתנאי שהוא כשיר לכך. זאת כאשר אופי החשיפה לסיכונים של המגדר זהה לאלה של המגודר. הפריט המגודר צריך להיות מזוהה ספציפית. בתחילת הגידור קיים תיעוד פורמלי של יחס הגידור ושל המטרה והאסטרטגיה של ניהול הסיכונים של התאגיד הבנקאי ביצירת הגידור, לרבות זיהוי המכשיר המגדר, הפריט המגודר, מהות הסיכון המגודר ואופן הערכת האפקטיביות של המכשיר המגדר בקיזוז החשיפה לשינויים בשווי ההוגן של הפריט המגודר, שניתן ליחס אותה לסיכון המגודר. נדרש בסיס סביר לאופן בו התאגיד הבנקאי מתכנן להעריך את אפקטיביות המכשיר המגדר.

ניירות ערך זמינים למכירה - ניירות ערך שלא סווגו כניירות ערך המוחזקים לפדיון או כניירות ערך למסחר.

ניירות ערך למסחר (Trading securities) - ניירות ערך שנרכשו ומוחזקים במטרה למכרם בקרוב (לכן הם מוחזקים לתקופות קצרות). פעילות למסחר מתבטאת בדרך כלל בפעילות ערה של קניות ומכירות ומטרתה בדרך כלל להפיק רווחים ממסחר - הפרשים בין מחירי סוB ו-ASK, הפרשים בין מחירי retail-I wholesale, שינויים קצרי מועד במחיר וכו'.

סיכון אשראי - הסיכון שצד בעסקה לא יוכל לעמוד בהתחייבויותיו במלואן.

סיכון אשראי חוץ-מאזני - כפי שחושב לצורך המגבלה על חבות של לוה, כמוגדר להלן:

סך כל הסכומים האלה:

1. ערבות, קבול שטרות, ניכיון משנה של שטרות, אשראי תעודות והתחייבות לשלם כסף על חשבון הזולת.

2. עסקה עתידית - סך כל הסכומים האלה:

10% מיתרת עסקה עתידית.

א. "עסקה עתידית" - כל אחת מאלה, הן כשהתאגיד הבנקאי צד לה והן כשהוא ערב לה:

(1) עסקה מסוג Future IX Forward, במטבע שהוא הילך חוקי או בסל המטבעות, בטובין, בניירות ערך או בזכויות; אלא אם כן קיימת

עם אותו לקוח עסקה עתידית מאותו סוג שתקוזז כנגד העסקה הראשונה במועד פרעונה;

(2) עסקת חליפין ברבית או בתשואות אחרות, לרבות בהפרשי הצמדה או בהפרשי שער;

(3) הסכם מסוג Future rate agreement IX Forward rate agreement.

(4) רכישת אופציה על ידי התאגיד הבנקאי לקנות או למכור את אחד הנכסים האמורים בפסקה זו. למעט:

עסקה בחוזה הנסחר בבורסה, שמסלקת הבורסה אחראית כלפי הלקוח למימושו וקיימות דרישות להתאמה יומית של ה"מרג'ין";

יתרת עסקה עתידית עם לקוח שהוא מהסוג המפורט בפסקה 2(א) לעיל, אשר תקוזז במועד פרעונה כנגד עסקה עתידית הפוכה מאותו סוג ועם אותו לקוח - בסכום שחייב במועד הלקוח לאחר הקיזוז.

סכום ההתחייבויות של התאגיד הבנקאי למסלקת מעו"ף, בגין סכום הבטוחות שבו מתחייב לקוח לפי התרחישים כמפורט בחוקי העזר של מסלקת מעו"ף.

3. התחייבויות (לרבות מותנות) של התאגיד הבנקאי למתן אשראי או להוצאת ערבות, למעט התחייבות כאמור, שמימושה מותנה בקבלת בטחונות המשמשים כניכויים - בגובה סכום האשראי או הערבות.
4. האמור לעיל כפוף להוראות האלה:
- א. אם התחייבות למתן אשראי או להוצאת ערבות מותנית בפרעון אשראי אחר או ערבות אחרת, סכום החבות לא יעלה על סכום החבות המירבית מביניהם, ובלבד שהתאגיד הבנקאי וידא, כי לא ניתן לממש את ההתחייבות ללא הקטנת האשראי, או הערבות, הקיימים, באותו סכום.
- ב. התחייבות למתן אשראי לא תשוקלל בשיעור גבוה יותר מהחבות הסופית עצמה, אם תמומש.
- ג. התחייבות למתן אשראי, או להוצאת ערבות, אשר נקבע במפורש בהסכם עם הלווה, כי תמומש רק אם לא תביא לחריגה ממגבלות לווה או קבוצת לווים בהתאמה, לא תיחשב כ"חבות", ובלבד שהתאגיד הבנקאי וידא, כי לא ניתן לממש את ההתחייבות אם תביא לחריגה ממגבלות לווה או קבוצת לווים בהתאמה, באותו סכום.

סיכון אשראי מאזני - אשראי לציבור באחריות התאגיד הבנקאי בניכוי הפרשה פרטנית להפסדי אשראי ובתוספת השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור.

סיכון משפטי - סיכון הנובע מאי קיומן של הוראות דין לרבות הוראות רגולטוריות, סיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם, סיכונים הנובעים מפעילות ללא גיבוי משפטי/ייעוץ משפטי מול לקוחות, ספקים ו/או צדדים נוספים, סיכונים הכרוכים בהליכים משפטיים וכל סיכון אחר העלול לחשוף את הבנק לדרישה או תביעה משפטית וכן לקנסות ועיצומים.

סיכון נזילות - סיכון שהבנק לא יוכל לעמוד בהתחייבויותיו למפקידים, עקב התפתחויות לא צפויות, ויאלץ לבצע פעולות מהירות למימוש נכסים במחירי הפסד. במובנו הרחב יותר, סיכון נזילות מתייחס לכל גוף, לאו דווקא בנק, שיש לו התחייבויות, ועלול להגיע למצב של חדלות פרעון עקב אי יכולת לממש את נכסיו במועד הפרעון.

סיכון רבית - סיכון להפסד או לירידת ערך כתוצאה משינויים בשיעורי הרבית במטבעות השונים.

סיכון שוק - סיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוץ מאזניות הנובע משינוי בשווי ההוגן של מכשיר פיננסי עקב שינוי בתנאי השוק (שינוי ברמת מחירים בשווקים שונים, שיעורי רבית, שערי חליפין, אינפלציה, מחירי מניות וסחורות).

סיכון תפעולי - הסיכון שליקויים במערכות או בסביבתן יביאו לאובדן בלתי צפוי. בסיכון זה נכללות טעויות אנוש או קריסת רכיבי חומרה, תוכנה או מערכת תקשורת שיש להם חשיבות חיונית לסליקה.

סליקה - תהליך פיננסי של חיוב וזיכוי לקוחות.

ע

ערבויות להבטחת אשראי - התחייבויות על חשבון לקוחות מהסוגים הבאים:

1. ערבות, כתב שיפוי או התחייבות אחרת לנותן האשראי או למי שערב למילוי התחייבותו של מקבל האשראי, לרבות ערבויות ליתרות חוב הנובעות מעסקאות בכרטיסי אשראי;
2. ניכיון משנה שלא על ידי בנק ישראל, כאשר לקונה זכות חזרה אל התאגיד הבנקאי המוכר;
3. ערבות לטובת ספק שירותים או סחורות להבטחת תשלומים בעד השירותים או הסחורות שהוא מספק.
4. ערבות לטובת משכיר ציוד להבטחת תשלומים של שוכר הציוד.

ערבות בנקאית - התחייבות של הבנק הערב לשלם לצד ג' את הסכום הנקוב בכתב הערבות בעת דרישתו. הערבות הבנקאית מונפקת על פי בקשתו של לקוח הבנק.

ערבות חוק מכר - ערבות הניתנת על ידי בנק לרוכש דירת מגורים ממוכר דירה חדשה, המבטיחה לקונה את החזרת הכספים ששילם למוכר תמורת הדירה במקרה שהמוכר לא יוכל להעביר לקונה את הזכויות בנכס, כמוסכם בהסכם המכר ומחמת העילות שנקבעו בחוק.

פ

פח"ק - פקדון חוזר קרדיטורי - פקדון חוזר קרדיטורי הינו פקדון שתנאיו הם:

1. אסור כי החשבון יימצא ביתרת חובה.
2. אין לשלם מהחשבון בהמחאה.
3. אין להעביר מהחשבון למוטב אחר או לחשבון אחר, למעט חשבון העו"ש של אותו לקוח באותו תאגיד בנקאי.
4. הפקדון אינו צמוד.

פקדון קצר מועד (פק"מ) - כסף המופקד בבנק לתקופה קצרה - עד שנה - הנושא רבית שקלית, קבועה מראש לכל התקופה או משתנה בהתאם לשינויים ברבית בנק ישראל.

פקדונות לזמן קצוב - פקדונות בהם למפקיד אין זכות וגם הוא אינו מורשה למשוך מהם במשך 6 ימים מיום ההפקדה.

פקדונות לפי דרישה - פקדון שאינו פקדון לזמן קצוב.

ק	<p>קבוצת לווים - הלווה, אדם השולט בו וכל מי שנשלט על ידי אלה, למעט בנקים; כאשר תאגיד נשלט על ידי יותר מאדם אחד, יש לכלול בקבוצת לווים אחת את אותם שולטים שהתאגיד הנשלט הוא מהותי עבורם (כגון: מבחינה הונית), לרבות התאגיד הנשלט וכל מי שנשלט על ידם. כמו כן, כאשר תאגיד מוחזק על ידי יותר מאדם אחד, מחזיק שאין לו שליטה, שהתאגיד המוחזק הוא מהותי עבורו (כגון: מבחינה הונית), יחד עם התאגיד המוחזק וכן כל מי שנשלט על ידם בקבוצת לווים אחת.</p>
ר	<p>קונסורציום - עסקת אשראי במסגרתה מתאגדים מספר גופים פיננסיים ומעניקים יחד הלוואה ללווה.</p> <p>רווח בסיסי למניה - הרווח הבסיסי למניה יחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד, המיוחס לבעלי מניות רגילות של החברה האם (המונה), בממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות הקיימות במחזור (המכנה) במהלך התקופה.</p> <p>רבית בנק ישראל - רבית בה בנק ישראל מלווה או לווה כספים ל/מאת התאגידים הבנקאים.</p> <p>רבית פריים - רבית הנקבעת בכל בנק על בסיס רבית בנק ישראל.</p>
ש	<p>שווי הוגן - ערך המשקף את המחיר שלפיו ניתן לממש את הנכס הפיננסי או להעביר את ההתחייבות הפיננסי בעסקה בין קונה מרצון לבין מוכר מרצון. שווי זה נקבע בהתאם להיררכיית השווי ההוגן שנקבעה בתקינה החשבונאית:</p> <p>רמה 1 - שווי שנקבע בהתאם למחירים הנצפים בשוק;</p> <p>רמה 2 - שווי שמוערך תוך שימוש בנתונים נצפים;</p> <p>רמה 3 - שווי המוערך תוך שימוש בטכניקות הערכה שכוללות גם נתונים לא נצפים.</p> <p>שווי הוגן ברוטו חיובי - הסכום הכולל של השווי ההוגן של חוזים שחייב לבנק הצד הנגדי לו, מבלי שמביאים בחשבון את הקיזוזים.</p> <p>שווי הוגן ברוטו שלילי - הסכום הכולל של השווי ההוגן של חוזים, כאשר הבנק חייב כסף לצד הנגדי, מבלי שמביאים בחשבון את הקיזוזים.</p> <p>שוק המעו"ף - שוק של מכשירים פיננסיים נגזרים הנסחרים בבורסה לניירות ערך בתל אביב.</p>
ת	<p>שיעור המימון (LTV) - שיעור המימון הינו מרכיב המימון של הבנק בעסקת הרכישה ביחס לשווי הנכס הנרכש. שיעור המימון משקף את מידת סיכון ההלוואה, כאשר אחוז המימון גבוה ומחירי הדיור יורדים, לווים עלולים למצוא את עצמם במצב של הון שלילי, בו הם חייבים יותר מערך הבית שבידיהם.</p> <p>שיעור התשואה הפנימי (ש"פ) - מדד לבחינת כדאיות ביצוע השקעות. המדד מצביע על יעילותה ואיכותה של השקעה ספציפית לעומת ערך נוכחי נקי המצביע על ערכה וגודלה. שיעור התשואה הפנימי הינו שיעור הרבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים מהמכשיר הפיננסי אל היתרה המאזנית בדוח הכספי.</p> <p>שיעור התשואה להון - התשואה להון הינה הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מחולק בהון הממוצע המיוחס לבעלי מניות הבנק.</p> <p>שירותים בנקאיים אוטומטיים - חברה בע"מ שהוקמה בשנת 1978 על ידי חמשת הבנקים הגדולים בישראל כדי לנהל עסק של מתן שירותים למוסדות פיננסיים שונים (בנקים, מוסדות כספיים, חברות לרטיסי אשראי, קופות גמל וכד'). חברת שב"א פועלת בארבעה תחומים עיקריים:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ניהול רשת התקשורת בין מסופי כרטיסי האשראי שבבתי העסק להלן (POS) לחברות כרטיסי אשראי. (2) ניהול רשת הכספומטים שאינם מוצבים בסניפי הבנק. (3) ניהול רשת התקשורת של הכספומטים המוצבים בבנקים. (4) מתן שירותי תקשורת לחברות כרטיסי אשראי מול מס"ב ולתאגידים הבנקאיים המשתתפים במרכזים המוניטריים מול בנק ישראל. <p>תהליך הסקירה הפיקוחי SREP (Supervisory Review Process) - התהליך נועד להבטיח, כי התאגידים הבנקאיים יקצו הון הולם על מנת לתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכמו כן לעודד את התאגידים הבנקאיים לפתח להשתמש בטכניקות משופרות לניהול סיכונים לצורך ניטור וניהול סיכונים.</p> <p>תוצר מקומי גולמי (תמ"ג) - סך הסחורות והשירותים שיוצרו בתוך מדינה מסיימת במהלך תקופה נתונה, במונחים כספיים. התוצר שווה גם לסך תשלומי השכר ורווחי הפירמות.</p> <p>תעודת סל - נייר ערך המקנה למחזיק בו תשואה על פי מדד כלשהו. מנפיק התעודה מביח לקונה להחזיר לו את כספו בתום תקופה מסיימת בתוספת שיעור העלייה של המדד שהתעודה צמודה אליו.</p> <p>תשואה לפדיון - התשואה שתקבל מאיגרת חוב (או מכל מכשיר חוב אחר) אם היא תוחזק עד לפדיונה הסופי, ואם כל התקבולים ממנה (קן ורבית) יישאו אותו שיעור תשואה. ידועה גם כתשואה הפנימית של איגרת חוב ומוצגת בדרך כלל במונחים של רבית שנתית אפקטיבית.</p>

אינדקס

79	אומדנים חשבונאיים קריטיים	א
11	אסטרטגיה עסקית	
148,111,80	אקטואריה	
156,27	באזל	ב
39	בטחונות	
83	בקרות	
173,106	גידור	ג
285,90,285	דוח רווח והפסד	ד
91	דוח על הרווח הכולל	
93	דוח על השינויים בהון	
94	דוח תזרים מזומנים	
89	דוח רואי החשבון המבקרים	
154,154,29	דיבידנדים ומדיניות חלוקת רווח	
264	הון אנושי	ה
154,27	הון והלימות הון	
154,93	הון מניות	
158,27	הון עצמי רובד 1	
158,27	הון רובד 2	
110	היוון עלויות תוכנה	
77,72	הלבנת הון	
209,47	הלוואות לדיור	
205,202,103	הסדרי חוב וארגון מחדש של חובות בעייתיים	
124	הפרשה למסים על הרווח	
202,104,79	הפרשה פרטנית להפסדי אשראי	
104,79	הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי	
270	ועדת שטרם	ו
200,135,40,39	חובות בעייתיים	ח
200,135,101,40	חובות פגומים	
157,27	יחסי הון	י
156,27	יעד הון	
110,108	ירידת ערך	
23,22	לווים גדולים	ל
278,32,30	לקוחות עסקיים	
279,278,33,30	לקוחות קמעונאיים	
287,92,287	מאזן	מ
264	מבנה ארגוני	
192,180,30	מגזרי פעילות	
100,275	מדד המחירים לצרכן	
46	מדינות זרות	
96	מדיניות חשבונאית	
37	מדיניות ניהול סיכונים	
130,44	מוסדות פיננסיים זרים	
129,94	מזומנים ושווי מזומנים	
148,111,80	מחויבות בגין הטבות פרישה	
49	מימון ממונף	
156	מינוף	

274,127	מיסוי	
125,113	מסים נדחים	
211	מסגרות אשראי	
66	מפקידים גדולים	
173,107,81,63	נגזרים	נ
156,66	נדילות	
130,23	ניירות ערך	
38	ניתוח תרחישי קיצון	
156,27	נכסי סיכון	
144,110	נכסים בלתי מוחשיים	
144	נכסים אחרים	
68,11	סייבר	ס
195,135,75,39	סיכון אשראי	
76,73	סיכון מוניטין	
67	סיכון מימון	
76,65	סיכון נדילות	
40	סיכון סביבתי	
77,11	סיכון רגולטורי	
75,53	סיכון רבית	
75,53	סיכון שוק	
76,67	סיכון תפעולי	
76,69	סיכון משפטי	
75,70,10	סיכונים אחרים	
121,17	עמלות	ע
40	ענפי משק	
254,228	עסקאות עם צדדים קשורים	
53	ערך בסיכון (VAR)	
144,143,109	פחת והפחתות	פ
146,66,26	פקדונות הציבור	
148	פנסיה	
228	צדדים קשורים	צ
76	ריכוזיות לווה וקבוצת לווים	ר
75	ריכוזיות ענפית	
127,114	רווח למניה	
263,143,109	רכוש קבוע	
220	שווי הוגן	ש
249	שכר רואי החשבון המבקרים	
267	תגמול	ת
37	תיאבון לסיכון	
130	תיק למסחר	
15	תשואה להון	

קבוצת הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ

הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ

הנהלה מרכזית

שד' רוטשילד 42, תל-אביב 6688310

סניף ראשי תל-אביב

שד' רוטשילד 42, תל-אביב 6688310

סניף ראשי ירושלים

רח' הלל 10, ירושלים 9458110

סניף עסקים ראשי צפון

רח' חלוצי התעשייה 20, חיפה 2629420

94 סניפים ושלוחות ברחבי הארץ

כתובתנו באינטרנט:

www.fibi.co.il

בנק אוצר החייל בע"מ

רח' מנחם בגין 11, רמת גן 5268104

46 סניפים ושלוחות

www.bankotsar.co.il

בנק מסד בע"מ

רח' אבא הלל 12, רמת גן 5250606

21 סניפים ושלוחות

www.bankmassad.co.il

הבינלאומי הראשון הנפקות בע"מ

שד' רוטשילד 42, תל-אביב 6688310

הבינלאומי ליסינג בע"מ

שד' רוטשילד 42, תל-אביב 6688310

הבינלאומי יוניק

ניהול השקעות בע"מ

שד' רוטשילד 38, תל-אביב 6688307

יובנק חברה לנאמנות בע"מ

שד' רוטשילד 38, תל-אביב 6688307

הפקה: דפוס רייתן